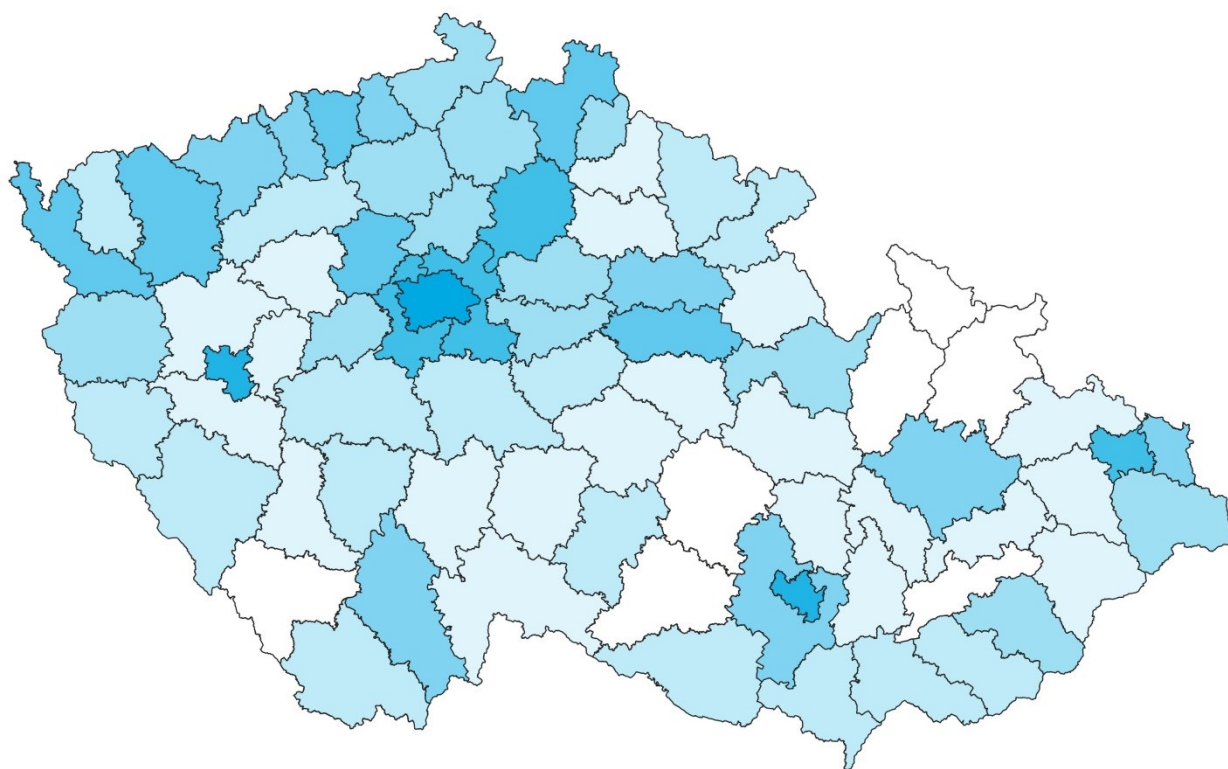

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2019

Zpracovalo Ministerstvo vnitra České republiky, Praha 2020

SHRnutí

V roce 2019 nadále pokračoval růst počtu cizinců pobývajících na území České republiky (dále jen „ČR“), kdy za posledních pět let se jejich počet zvýšil o více než 150 tisíc. Meziroční nárůst (5%) však v roce 2019 nedosáhl tak vysoké úrovně jako v předchozím roce, kdy bylo procentuální zvýšení (8 %) vůbec nejvyšší v historii. Ke konci roku 2019 bylo na území ČR evidováno **celkem 595 881 cizinců** s přechodným pobytem delším než 90 dní nebo s trvalým pobytem, **což představuje 5,6 % z celkové populace ČR.**

Z hlediska státních příslušností je struktura cizinců pobývajících na území ČR dlouhodobě téměř neměnná. Stále platí, že **nejvíce cizinců pochází z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu.** Nárůsty počtu, které jsou u některých státních příslušností zaznamenávány, jsou v posledních letech spojeny zejména s pracovní migrací (hlavně Ukrajina, Rumunsko, Bulharsko, v menším objemu také Filipíny, Gruzie či Srbsko).

I v roce 2019 pokračoval velký zájem českých zaměstnavatelů o zahraniční pracovníky v reakci na nedostatek pracovních sil na domácím trhu práce. V souladu s trendem z předchozích let tak **objem cizinců směřujících do ČR za prací nadále roste.** V reakci na požadavky zaměstnavatelů bylo vládou **schváleno zdvojnásobení objemu středně a nízko kvalifikované pracovní migrace z Ukrajiny.**

Ke dni 31. 12. 2019 bylo Úřadem práce ČR **evidováno v postavení zaměstnanců celkem 621 870 zahraničních pracovníků,** což je o 9,4 % více než v roce 2018. Z cizinců evidovaných v postavení zaměstnanců připadá téměř 40 % na cizince ze třetích zemí. O výrazném zájmu o ekonomickou migraci do ČR vypovídá rovněž fakt, že přes 60 % (43 tisíc) žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění podávaných na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí bylo v roce 2019 za účelem výdělečných aktivit. Výdělečné aktivity jsou tak již třetím rokem nejčastěji žádaným účelem pobytu při příchodu do ČR (dříve to byly vzdělávací aktivity).

V návaznosti na rozsáhlou novelu zákona o pobytu cizinců, která nabyla účinnosti v červenci 2019, následně došlo k poměrně významným změnám v systému ekonomické migrace. **Vláda ČR od září 2019 svým nařízením reguluje objem ekonomické migrace do ČR.** Vládním nařízením a na něj navázanými vládními programy za účelem dosažení ekonomického přínosu pro ČR, které nahradily dosud realizované projekty a režimy, byl vytvořen systém preferenčního zacházení pro ty skupiny ekonomických migrantů, na jejichž příchodu má český stát zvýšený zájem.

V oblasti pracovní migrace je od prosince 2019 aktivován nový pobytový titul, rovněž zavedený novelou zákona o pobytu cizinců, a to **mimořádné pracovní vízum, které umožňuje pokrývat specifické potřeby zemědělského sektoru.**

S rostoucím počtem nejen zaměstnaných cizinců rostou i požadavky na integrační kapacity na regionální a místní úrovni. Základním prvkem integrace cizinců je síť 18 Integračních center, která fungují ve všech krajích ČR. Cizincům poskytují široké spektrum integračních služeb a pomáhají i k vzájemnému poznání mezi cizinci a majoritou. Novelou zákona o pobytu cizinců **v roce 2019 byla síť Integračních center legislativně ukotvena.** Novelou byla rovněž pro vybrané skupiny cizinců **stanovena povinnost absolvovat po 1. 1. 2021 adaptačně-integrační kurz.**

Přes veškerá integrační opatření koncentrace většího množství cizinců v určitém regionu (hlavně v průmyslových zónách) s sebou přináší řadu problémů, nejen bezpečnostního charakteru, ale začínají se objevovat nedostatky v oblasti zdravotní péče, bydlení či školství. V souvislosti s bezpečnostní situací v nejvíce zatížených oblastech probíhá spolupráce na multilaterální úrovni, mj. s dotčenými kraji. V současné

době se to týká Plzeňského kraje, Královéhradeckého kraje a Středočeského kraje. Z hlediska veřejného pořádku došlo díky těmto opatřením ke stabilizaci situace.

V souvislosti s bezpečnostní situací lze obecně konstatovat, že **i přes rychle rostoucí počet cizinců pobývajících na území ČR jejich podíl na trestné činnosti nijak výrazně nevzrůstá**. Celkový počet trestně stíhaných cizinců sice oproti roku 2018 mírně vzrostl (o 3,9 %), ale podíl cizinců na celkovém počtu stíhaných osob zůstal víceméně na stejné úrovni. Mezi trestně stíhanými cizinci převažovali státní příslušníci Slovenska, Ukrajiny a Rumunska, výraznější nárůst v počtu trestně stíhaných osob mezi hlavními státními příslušnostmi byl pak zaznamenán u občanů Ukrajiny a Gruzie.

S vyšším počtem cizinců na území ČR byla v roce 2019 zaznamenána i vyšší míra odhalování nelegální migrace. **Celkem bylo při nelegální migraci zjištěno 5 677 osob**, což je meziročně o téměř 14 % osob více. Od roku 2008 se sice jedná o druhý nejvyšší počet (vůbec nejvyšší byl v roce 2015 v období vyvrcholení migrační krize), k výrazným změnám či zásadně novým jevům v této oblasti však nedošlo. Dominovaly případy nelegálního pobytu na území po překročení doby povoleného pobytu často spojené s výkonem zaměstnání bez příslušného oprávnění. I přes zaznamenaný nárůst nelegální migrace lze konstatovat, že **přes ČR neprocházejí početně významné trasy tranzitní nelegální migrace** a celková míra nelegální migrace je na mnohem nižší úrovni než v době migrační krize před čtyřmi lety.

Rostoucí trend panuje v ČR i v oblasti podávání žádostí o mezinárodní ochranu. Již druhý rok po sobě došlo k nárůstu počtu žadatelů, ačkoliv v roce 2019 je tento nárůst mírnější než v předchozím roce. ČR evidovala **celkem 1 922 žádostí o mezinárodní ochranu**, což představuje zvýšení o 13 %. Nicméně při srovnání v rámci EU nadále platí, že ČR registruje méně žadatelů o mezinárodní ochranu než většina ostatních členských zemí, struktura žadatelů co do jejich státní příslušnosti je rovněž odlišná. V roce 2019 **v ČR o mezinárodní ochranu nejčastěji žádali občané Arménie, Ukrajiny a Gruzie**. Zvýšený počet žádostí byl způsoben především nárůstem počtu arménských žadatelů, u kterých pokračoval trend podávání žádostí o mezinárodní ochranu v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, započatý v předchozím roce.

ZÁKLADNÍ STATISTICKÉ UKAZATELE ZA ROK 2019

Přeshraniční pohyb na vnější schengenské hranici

V roce 2019 bylo na hraničních přechodech na vnější schengenské hranici ČR odbaveno v obou směrech 8 860 075 osob (v 61 % občané EU).

Policie ČR odepřela vstup na vnější schengenské hranici ČR 462 osobám (meziroční nárůst téměř o polovinu). Nejčastěji se jednalo o občany Gruzie (133), Ukrajiny (58) a Číny (42).

Vytíženost zastupitelských úřadů ČR

V roce 2019 došlo k opětovnému nárůstu počtu přijatých žádostí o všechny druhy pobytových titulů (krátkodobá víza +17,2%, dlouhodobá víza +9,9 %, dlouhodobé pobyty +29 %).

Největší objem žádostí se soustředí ve třech teritoriích – Rusko, Ukrajina a Čína. Nejvytíženějšími ZÚ či GK ČR v roce 2019 v celkovém objemu žádostí o všechny pobytové tituly byly úřady v Moskvě (212 381), Kyjevě (104 347), Lvově (98 441), Pekingu (77 411) a Šanghaji (38 279).

Vstup do ČR

V roce 2019 bylo na ZÚ ČR podáno celkem 740 217 žádostí o udělení krátkodobého víza (oproti roku 2018 nárůst o 17,2 %). Nejvíce žádostí o krátkodobé vízum podali v roce 2019 státní příslušníci Ruska (244 546 žádostí; 240 716 uděleno), Ukrajiny (žádostí 170 118; uděleno 160 475), Číny (134 375 žádostí, uděleno 130 426), Indie (35 623 žádostí, uděleno 29 102) a Běloruska (21 204 žádostí; uděleno 21 143). Procentuálně nejvýznamnější nárůsty byly zaznamenány u občanů Běloruska (+66,2 %) a Ukrajiny (41,7 %). Uděleno bylo celkem 698 390 krátkodobých víz (oproti roku 2018 nárůst o 10,6 %).

O dlouhodobá pobytová oprávnění při vstupu do ČR požádalo v roce 2019 celkem 68 154 cizinců (meziročně o 22 % více). Evidováno bylo 23 361 žádostí o dlouhodobé vízum, obdobně jako v předchozím roce nejčastěji podaných

státními příslušníky Ukrajiny (4 594), Ruska (4 084), Spojených států amerických (3 275). Téměř polovina žádostí se týkala vzdělávacích aktivit.

O udělení povolení k dlouhodobému pobytu požádalo na ZÚ ČR dalších 44 792 cizinců ze třetích zemí (meziroční nárůst o více než 29 % hlavně kvůli opětovnému nárůstu žádostí za účelem zaměstnání). Vedle státních příslušníků Ukrajiny (25 342 žádostí) podali nejvíce žádostí občané Srbska (2 525 žádostí) a Vietnamu (1 789 žádostí). Uděleno bylo celkem 41 414 povolení k dlouhodobému pobytu, nejvíce státním příslušníkům Ukrajiny (20 424), Srbska (2 143) a Ruska (1 560).

Pobyt na území ČR

MV v roce 2018 přijalo celkem 117 248 žádostí od cizinců v souvislosti s vyřizováním pobytových agend (meziročně o 21,4 % více).

Státní příslušníci třetích zemí podali 12 473 žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu, (meziročně o 11,7 % více). Nejčastěji se jednalo o občany Ukrajiny (3 006 žádostí), Ruska (2 973 žádostí) a Kazachstánu (912 žádostí). Vydáno bylo celkem 10 502 povolení k dlouhodobému pobytu.

V roce 2019 požádalo o změnu zaměstnavatele nebo pracovní pozice, respektive oznámilo změnu (v důsledku účinnosti novely zákona o pobytu cizinců k 31. 7. 2019 byl souhlas nahrazen pouze oznámením) zaměstnavatele či pracovní pozice celkem 17 544 cizinců (11 439 souhlasů + 6 105 oznámení). Vyhověno bylo v 14 776 případech.

O prodloužení stávajícího povolení k dlouhodobému pobytu požádalo 43 511 cizinců ze třetích zemí, MV 35 563 povolení prodloužilo, nejvíce občanům Ukrajiny (13 279), Ruska (5 675) a Vietnamu (3 149). O změnu účelu dlouhodobého pobytu požádalo 2 800 cizinců ze třetích zemí, MV povolilo změnu účelu dlouhodobého pobytu v 2 136 případech, nejčastěji státním příslušníkům Ruska (719), Ukrajiny (532) a Kazachstánu (277).

V roce 2019 požádalo 16 462 občanů EU o vydání potvrzení o přechodném pobytu, nejčastěji ze Slovenska (5 877), Rumunska (2 387) a Bulharska (1 893). Vydáno bylo celkem 15 257 potvrzení o přechodném pobytu občana EU. O udělení povolení k přechodnému pobytu požádalo 5 291 rodinných příslušníků občanů EU, nejvíce státní příslušníci Ukrajiny. Vydáno bylo celkem 4 381 povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU.

V roce 2019 bylo MV zaregistrováno celkem 19 167 žádostí o povolení k trvalému pobytu (meziročně o 5,9 % více). Nejvíce žádostí o povolení k trvalému pobytu podali státní příslušníci Ukrajiny (4 565 žádostí), Slovenska (4 093 žádostí) a Vietnamu (2 141 žádostí). Kladné rozhodnutí bylo u žádostí o udělení trvalého pobytu vydáno v 16 959 případech, nejčastěji státním příslušníkům Ukrajiny (3 906), Slovenska (3 738) a Vietnamu (2 040).

Cizinci s povoleným pobytem v ČR

Ke dni 31. 12. 2019 bylo v ČR k legálnímu pobytu (po dobu delší než 90 dnů) evidováno celkem 595 881 cizinců (meziročně o 5 % více). 300 684 cizinců (50,5 %) na území pobývalo trvale a 295 197 cizinců (49,5 %) přechodně. Největší zastoupení měli státní příslušníci Ukrajiny (145 518), Slovenska (121 278) a Vietnamu (61 952). Celkově převažovali cizinci z třetích zemí (59 %, 349 560 osob), občanů ze zemí EU bylo evidováno celkem 246 321.

Ekonomické aktivity cizinců v ČR

Ke dni 31. 12. 2019 bylo úřady práce ČR evidováno v postavení zaměstnanců celkem 621 870 cizinců – z toho 383 736 občanů členských států EU/EHP a Švýcarska včetně jejich rodinných příslušníků a 238 134 cizinců ze třetích zemí, z nichž se v 97 066 případech jednalo o zahraniční pracovníky, kteří na trh práce vstupují na základě pracovního povolení (zaměstnanecká či modrá karta, povolení k zaměstnání).

Ze států mimo EU měli na trhu práce tradičně nejvyšší zastoupení státní příslušníci Ukrajiny (144 114), Ruska (16 912) a Vietnamu (13 935). Ze států EU/EHP a Švýcarska byli nejvíce zastoupeni státní příslušníci Slovenska (201 952), Polska (46 430), Rumunska (44 669) a Bulharska (35 720).

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR evidovalo v roce 2019 celkem 93 781 podnikatelů cizinců, kteří měli registrováno 124 568 živnostenských oprávnění. Mezi podnikateli-cizinci bylo nejvíce státních příslušníků Ukrajiny (22 924), Vietnamu (20 733) a Slovenska (19 035). Tyto tři státní příslušnosti představují více než dvě třetiny všech podnikatelů – cizinců.

Vzdělávání cizinců v ČR

Mateřské školy v ČR navštěvovalo ve školním roce 2019/2020 celkem 11 942 dětí-cizinců, nejvíce zastoupeni jsou státní příslušníci Ukrajiny (2 963), Vietnamu (2 843), a Slovenska (2 053). V přípravných třídách základních škol a v přípravném stupni základních škol speciálních bylo evidováno celkem 374 dětí-cizinců, nejčastěji pochází z Vietnamu (107), Ukrajiny (91), Slovenska (44).

V ČR bylo ve školním roce 2019/2020 celkem 26 527 žáků-cizinců na základních školách, nejvíce z Ukrajiny (7 569), Slovenska (5 418), Vietnamu (5 119).

Na středních školách se vzdělávalo celkem 9 496 žáků-cizinců, nejvíce z Ukrajiny (2 909), Slovenska (1 806), Vietnamu (1 690). Počty cizinců studujících na konzervatořích ve školním roce dosahovaly celkem 219 žáků, nejpočetnější skupina pochází ze Slovenska (74), z Ruska (46) a z Ukrajiny (39).

Na vyšších odborných školách studovalo celkem 732 cizinců, nejvíce jich pochází ze Slovenska (270), Ukrajiny (172) a Ruska (146).

Na vysokých školách v ČR studovalo celkem 46 442 studentů-cizinců, nejčastěji pochází ze Slovenska (21 105), Ruska (6 221), Ukrajiny (3 622).

Mezinárodní ochrana v ČR

V roce 2019 v ČR požádalo o udělení mezinárodní ochrany celkem 1 922 osob (meziročně o 13 % více). Hlavními zdrojovými zeměmi žadatelů o mezinárodní ochranu byly Arménie (372 žadatelů), Ukrajina (311 žadatelů), Gruzie (224), Vietnam (143) a Kazachstán (109).

Mezinárodní ochranu v podobě azylu ČR udělila v 61 případech, nejčastěji státním příslušníkům Ruska (26). Doplnková ochrana byla udělena 86 žadatelům, nejčastěji občanům Sýrie (22), Libye (11) a Ukrajiny (10).

Státní občanství

V roce 2019 nabylo státní občanství ČR celkem 4 509 cizinců. Z toho bylo ve 2 973 státní občanství uděleno, nejvíce státním příslušníkům Ukrajiny (1 003), Ruska (574), Slovenska (421), Vietnamu (129) a Běloruska (107). Dále bylo občanství uděleno 48 dětem (dle §28 a §29 zákona o státním občanství). Dalších 1 488 osob občanství ČR nabylo prohlášením.

Nelegální migrace v ČR

V roce 2019 bylo odhaleno při nelegální migraci na území ČR celkem 5 677 osob (meziroční nárůst o 13,7 %). Z uvedeného počtu bylo 503 osob zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR a 5 174 osob při nelegálním pobytu.

Při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici bylo zadrženo nejvíce státních příslušníků Gruzie (133), Ukrajiny (48) a Albánie (47). Neregulérní cestovní doklad na vnější schengenské hranici použilo 117 osob; nejčastěji občanů Albánie (41 osob).

Při nelegálním pobytu bylo odhaleno nejvíce státních příslušníků Ukrajiny (1 456), Moldavska (825) a Vietnamu (353). Při nelegálním pobytu se prokázalo neregulérním cestovním dokladem 188 osob; nejčastěji občané Moldavska (42 osob) a Ukrajiny (39 osob).

Kontrolní činnost

V roce 2019 odbory cizinecké policie realizovaly 211 385 pobytových kontrol, a to jak samostatně, tak ve spolupráci s ostatními orgány. Řešeno bylo celkem 36 241 přestupků (stejná úroveň jako v roce 2018) podle zákona o pobytu cizinců, za které bylo uloženo 35 300 pokut ve výši 22,2 mil. Kč. Nejvíce přestupků bylo evidováno u státních příslušníků Ukrajiny (34,4 %), Moldavska (11,7 %), Slovenska (7,6 %), Srbska (7,5 %) Rakouska (5,8 %).

V roce 2019 bylo Státním úřadem inspekce práce při kontrolách zaměřených na odhalování nelegální práce zjištěno 3 513 nelegálně zaměstnávaných cizinců ze třetích zemí a 207 občanů EU (mimo občany ČR). Nejčastěji se jednalo o občany Ukrajiny (3 015), Moldavska (249) a Vietnamu (62). Státní úřad inspekce práce uložil celkem 485 pokut za porušení právních předpisů v oblasti nelegálního zaměstnávání ve výši přesahující 182 mil. Kč.

Živnostenské úřady provedly v roce 2019 kontrolu u celkem 1 368 zahraničních subjektů (604 kontrol zahraničních fyzických osob a 764 kontrol právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob). Zjištěno bylo 303 porušení živnostenského zákona a zákonů souvisejících s podnikáním, za což byly uloženy pokuty ve výši přesahující 527 400 Kč. Dále bylo v 637 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a v 5 případech sankčně pozastaveno provozování živnosti.

Správní vyhoštění a trest vyhoštění

Rozhodnutí o správním vyhoštění bylo v roce 2019 vydáno celkem 7 067 cizincům (nárůst o 23,7 %). Nejčastěji občanům Ukrajiny (4 631, tj. 65,6 %), s velkým odstupem následovaní občany Moldavska (1 171 osob, 16,6 %) a Vietnamu (157 osob, 2,2 %).

V roce 2019 bylo dále vydáno 893 rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR (meziročně o 12,5 % více).

Soudy v roce 2019 uložily trest vyhoštění celkem 1 746 cizincům (meziroční nárůst o 1,4 %). Nejčastěji občanům Ukrajiny (510 osob), Rumunska (224 osob) a Moldavska (186 osob).

Návraty

Na základě readmisních dohod ČR předala v roce 2019 celkem 164 osob, z toho 20 cizinců bylo předáno do nesousedních států (Vietnam, Ukrajina, Gruzie, Rusko, Rumunsko) a 144 cizinců předáno do sousedních států (nejvíce 25 občanů Afghánistánu, 12 Iráku, 11 Srbska, 8 Gruzie a 7 Jemenu). Do ČR bylo navraceno na základě readmisních dohod se sousedními státy 941 osob (meziročně o 20,2 % více).

V roce 2019 bylo realizováno celkem 487 dobrovolných návratů cizinců ze třetích zemí. 399 asistovaných dobrovolných návratů cizinců s rozhodnutím o správním vyhoštění a 88 asistovaných dobrovolných návratů žadatelů o mezinárodní ochranu. Nejčteněji byli mezi těmito navrátilci zastoupeni státní příslušníci Ukrajiny, Moldávie a Uzbekistánu.

V rámci aplikace tzv. dublinského nařízení, kterým se určuje členský stát EU příslušný k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, zrealizovala ČR v roce 2019 celkem 84 transferů cizinců ze třetích zemí do jiného členského státu EU.

Trestně stíhaní cizinci

V roce 2019 bylo trestně stíháno 8 122 cizinců, což představuje 9,4 % z celkového počtu stíhaných osob a meziroční nárůst o 3,9 %. Mezi trestně stíhanými cizinci převažovali státní příslušníci Slovenska (2 609), Ukrajiny (1 798) a Rumunska (536).

Nejvíce cizinců bylo stíháno pro trestné činy spadající do kategorie zbývající kriminalita (2 355), pro ostatní trestné činy (2 024) s výrazným zastoupením trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí cizinců (1 091) a majetkové trestné činy (1 855). Následovaly hospodářské trestné činy (1 272), nejčastěji pro trestný čin padělání a pozměnění veřejné listiny (441) a násilné trestné činy (1 025).

Odsouzení cizinci

Podle údajů Ministerstva spravedlnosti ČR bylo v průběhu roku 2019 pravomocně odsouzeno celkem 5 836 cizinců (meziročně o 9 % více). Podíl cizinců na celkovém počtu osob odsouzených v ČR dosáhl hodnoty přes 10 %. Největší zastoupení mezi odsouzenými cizinci měli státní příslušníci Slovenska (1 703), Ukrajiny (1 365) a Rumunska (456).

OBSAH

ÚVOD	13
I INSTITUCIONÁLNÍ A LEGISLATIVNÍ RÁMEC	14
I.1 INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC	14
I.1.1 Strategie migrační politiky	14
I.1.2 Audit národní bezpečnosti – bezpečnostní aspekty migrace	14
I.1.3 Ústřední orgány státní správy ČR	15
I.1.3.1 Ministerstvo vnitra	15
I.1.3.2 Policie ČR	16
I.1.3.2.1 Služba cizinecké policie	16
I.1.3.2.2 Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování	16
I.1.3.3 Ministerstvo zahraničních věcí	17
I.1.3.4 Ministerstvo práce a sociálních věcí	17
I.1.3.5 Ministerstvo průmyslu a obchodu	17
I.1.3.6 Ministerstvo spravedlnosti	18
I.1.3.7 Ministerstvo financí	18
I.1.3.8 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	18
I.1.3.9 Ministerstvo pro místní rozvoj	19
I.1.3.10 Ministerstvo zdravotnictví	19
I.1.4 Mezirezortní orgány	20
I.1.4.1 Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci	20
I.1.4.2 Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci	20
I.1.4.3 Mezirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců	21
I.1.4.4 Pracovní tým Rady hospodářské a sociální dohody pro zaměstnávání zahraničních pracovníků	22
I.2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC	22
I.2.1 Zákon o pobytu cizinců	22
I.2.2 Zákon o azylu	25
I.2.3 Zákon o státním občanství	26
I.2.4 Zákon o zaměstnanosti (s ohledem na imigraci)	26
I.2.5 Zákon o dočasné ochraně cizinců	27
I.2.6 Zákon o ochraně státních hranic ČR	27
II VÍZOVÁ POLITIKA A PRAXE ČESKÉ REPUBLIKY	28
II.1 VÍZOVÁ POLITIKA	28
II.1.1 Vízový informační systém	29
II.1.2 Limitované bezvízové dohody	29
II.1.3 Bilaterální dohody o pracovní dovolené mládeže	30
II.1.4 Dohody mezi EU a třetími zeměmi	30
II.2 VÍZOVÁ PRAXE	30
II.2.1 Dopad zavedení legislativních opatření na vízovou praxi ČR	30
II.2.2 Navýšení objemu zpracovávaných žádostí v roce 2019	31
II.2.3 Registrace na podání žádostí na ZÚ ČR	31
II.2.4 Zastupování ve vydávání krátkodobých (schengenských) víz	31
II.2.5 Nový vzor vízového štítku	31
II.2.6 Vytíženost zastupitelských úřadů ČR	32
II.2.7 Vyhodnocení plnění povinností obsažených v Memorandu ADS	32
II.2.8 Vysílání styčných důstojníků pro migraci a doklady v roce 2019	33
III SCHENGENSKÁ PROBLEMATIKA	34
III.1 HODNOCENÍ SCHENGENSKÉ SPOLUPRÁCE	34
III.1.1 Národní schengenský plán	34

III.1.2	Situace na vnitřních hranicích	34
III.1.3	Schengenské hodnocení ČR ve vízové oblasti	34
III.2	VNĚJŠÍ SCHENGENSKÁ HRANICE	34
III.2.1	Přeshraniční pohyb přes vnější schengenskou hranici	34
III.2.2	Odepření vstupu na vnější schengenské hranici	35
III.2.3	Specifické jevy v oblasti vnější schengenské hranice	37
IV	LEGÁLNÍ MIGRACE	38
IV.1	DRUHY POBYTU	38
IV.2	KVÓTY PRO EKONOMICKOU MIGRACI	39
IV.3	MIGRAČNÍ PROGRAMY	40
IV.3.1.1	Programy ekonomické migrace	41
IV.3.1.2	Projekty v oblasti studentské migrace	44
IV.4	ŘÍZENÍ O POBYTU NA VSTUPU DO ČR	45
IV.4.1	Řízení o udělení krátkodobého víza	45
IV.4.1.1	Žádosti o udělení krátkodobého víza	45
IV.4.1.2	Rozhodnutí o udělení krátkodobého víza	45
IV.4.1.3	Nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza	46
IV.4.1.4	Krátkodobý pobyt rodinných příslušníků občanů EU	47
IV.4.1.5	Nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana EU	48
IV.4.1.6	Oblast pozvání	48
IV.4.2	Řízení o udělení dlouhodobých pobytových oprávnění na vstupu do ČR	50
IV.4.2.1	Řízení o udělení dlouhodobého víza na vstupu do ČR	51
IV.4.2.1.1	Žádosti o udělení dlouhodobého víza na vstupu do ČR	51
IV.4.2.1.2	Rozhodnutí o udělení dlouhodobého víza na vstupu do ČR	54
IV.4.2.2	Řízení o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR	56
IV.4.2.2.1	Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR	56
IV.4.2.2.2	Rozhodnutí o povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR	57
IV.5	ŘÍZENÍ O POBYTU NA ÚZEMÍ ČR	59
IV.5.1	Dlouhodobý pobyt občanů třetích zemí	59
IV.5.1.1	Řízení o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR	59
IV.5.1.1.1	Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR	59
IV.5.1.1.2	Rozhodnutí o povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR	60
IV.5.1.2	Změna zaměstnavatele	61
IV.5.1.3	Řízení o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu pobytu	62
IV.5.1.3.1	Žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu	62
IV.5.1.3.2	Rozhodnutí o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu	62
IV.5.2	Přechodný pobyt občanů EU a jejich rodinných příslušníků	63
IV.5.2.1	Řízení o vydání potvrzení o přechodném pobytu občana EU	63
IV.5.2.2	Řízení o udělení povolení k přechodnému pobytu rodinným příslušníkům občana EU	64
IV.5.3	Řízení o udělení povolení k trvalému pobytu	65
IV.5.3.1	Žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu	65
IV.5.3.2	Rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu	66
IV.6	KOMISE PRO ROZHODOVÁNÍ VE VĚCECH POBYTU CIZINCŮ	67
IV.7	SOUDNÍ PŘEZKUM CIZINECKÝCH KAUZ	69
V	POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČR	70
V.1	CIZINCI S POVOLENÝM POBYTEM NA ÚZEMÍ ČR	70
V.2	EKONOMICKÉ AKTIVITY CIZINCŮ V ČR	75
V.2.1	Zaměstnávání cizinců v ČR	75
V.2.1.1	Stanoviska Ministerstva vnitra v rámci řízení o vydání povolení ke zprostředkování zaměstnání	76
V.2.1.2	Služba EURES	76
V.2.2	Podnikání cizinců v ČR	77
V.3	VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČR	78
V.3.1	Vzdělávání v mateřských školách	78
V.3.2	Vzdělávání v přípravných třídách základních škol a přípravném stupni základních škol speciálních	79
V.3.3	Vzdělávání v základních školách	79
V.3.4	Vzdělávání na středních školách	79
V.3.5	Vzdělávání v konzervatořích	79
V.3.6	Vzdělávání ve vyšších odborných školách	79
V.3.7	Vzdělávání na veřejných a soukromých vysokých školách	79

V.3.8	Podpůrná opatření (vč. asistentů pedagoga) pro žáky-cizince	80
VI	INTEGRACE CIZINCŮ	81
VII	MEZINÁRODNÍ OCHRANA A DUBLINSKÉ ŘÍZENÍ.....	83
VII.1	MEZINÁRODNÍ OCHRANA	83
VII.1.1	Žádosti o mezinárodní ochranu	83
VII.1.2	Rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany	88
VII.1.2.1	Žaloby a kasační stížnosti podané soudům	88
VII.1.3	Azylová zařízení na území ČR	89
VII.1.3.1	Vytíženost ubytovacích kapacit v roce 2019	91
VII.1.4	Integrace azylantů a osob s udělenou doplňkovou ochranou	91
VII.2	APLIKACE DUBLINSKÉHO NAŘÍZENÍ V ČR	93
VII.2.1	Přijaté a odeslané žádosti	94
VII.2.2	Realizované transfery	95
VIII	STÁTNÍ OBČANSTVÍ	96
IX	SPECIFICKÉ PROJEKTY V OBLASTI MIGRACE A AZYLU.....	97
IX.1	PŘESÍDLOVÁNÍ KRAJANŮ	97
IX.2	PROJEKTY MV ZAMĚŘENÉ NA SPECIFICKÉ KATEGORIE CIZINCŮ	97
IX.2.1	Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi	97
IX.2.2	Stálý zdravotně humanitární program MEDEVAC	98
IX.2.3	Program Pomoc na místě	99
X	NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR	101
X.1	VÝVOJ NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR	101
X.2	NELEGÁLNÍ PŘEKROČENÍ VNĚJŠÍ SCHENGENSKÉ HRANICE ČR	102
X.2.1	Neregulérní cestovní doklady na vnější schengenské hranici	104
X.3	NELEGÁLNÍ POBYT	105
X.3.1	Tranzitní nelegální migrace	109
X.3.2	Zneužívání azylových procedur	110
X.3.3	Neregulérní cestovní doklady použité při nelegálním pobytu	111
X.4	NAPOMÁHÁNÍ K NELEGÁLNÍ MIGRACI	112
XI	KONTROLNÍ ČINNOST A REPRESIVNÍ OPATŘENÍ	116
XI.1.1	Kontrolní činnost Policie ČR	116
XI.1.1.1	Služba cizinecké policie	116
XI.1.1.2	Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování	121
XI.1.2	Kontrolní činnost Státního úřadu inspekce práce	123
XI.1.2.1	Kontroly zaměřené na nelegální zaměstnávání	123
XI.1.2.2	Kontroly zaměřené na agenturní zaměstnávání	124
XI.1.2.3	Zastřené zprostředkování zaměstnání	125
XI.1.3	Kontrolní činnost živnostenských úřadů	125
XI.1.4	Kontrolní činnost Celní správy ČR	126
XI.1.4.1	Kontroly zaměstnávání cizinců	126
XI.1.4.2	Kontroly v oblasti přeprav, skladování a prodeje tabákových výrobků a lihovin	126
XI.1.4.3	Kontrola v oblasti dozoru na vnitřním trhu a ochrany spotřebitele	128
XI.1.5	Monitoring situace v souvislosti se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách	128
XI.1.5.1	Koordinační centrum pro cizince v průmyslové zóně Kvasiny	130
XI.1.6	Přestupky dle zákona o pobytu cizinců	130
XII	NÁVRATOVÁ POLITIKA A PRAXE	132
XII.1	NÁVRATOVÁ POLITIKA	132
XII.1.1	Readmisní smlouvy	132
XII.1.1.1	Bilaterální readmisní dohody	132
XII.1.1.2	Unijní readmisní dohody	133
XII.2	NÁVRATOVÁ PRAXE	133
XII.2.1	Rozhodnutí o správním vyhoštění	133
XII.2.1.1	Žádosti o ověření totožnosti v rámci realizace správního vyhoštění	135
XII.2.2	Rozhodnutí o povinnosti opustit území	136
XII.2.3	Trest vyhoštění uložený soudy	136
XII.2.4	Zařízení pro zajištění cizinců na území ČR	137

XII.2.5	Provádění readmisních smluv.....	138
XII.2.5.1	Provádění readmisních smluv s nesousedními státy	138
XII.2.5.2	Provádění readmisních smluv se sousedními státy	138
XII.2.5.2.1	Osoby převzaté ČR ze sousedních států	138
XII.2.5.2.2	Osoby předané ČR do sousedních států	139
XII.2.6	Návraty v souvislosti s aplikací tzv. dublinského nařízení	140
XII.2.7	Dobrovolné návraty.....	140
XII.2.7.1	Dobrovolné návraty realizované Správou uprchlických zařízení.....	141
XII.2.7.2	Dobrovolné návraty zajišťované Ministerstvem vnitra	142
XIII	TRESTNÁ ČINNOST CIZINCŮ	143
XIII.1	TRESTNÉ STÍHÁNÍ CIZINCŮ	143
XIII.1.1	Působení cizinců v oblasti organizovaného zločinu na území ČR	147
XIII.1.1.1	Ruskojazyčné organizované skupiny.....	148
XIII.1.1.2	Balkánské organizované skupiny	148
XIII.1.1.3	Vietnamské a asijské organizované skupiny	148
XIII.1.1.4	Obchodování s lidmi	149
XIII.1.2	Prověřování trestných činů celními orgány	150
XIII.2	ODSOUZENÍ CIZINCŮ	152
XIII.3	CIZINCŮ OMEZENÍ NA OSOBNÍ SVOBODĚ	153
XIV	VNĚJŠÍ ROZMĚR MIGRACE	155
XIV.1	MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE ČR V OBLASTI MIGRACE V GESCI MV	155
XIV.2	MEZINÁRODNÍ POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE	156
XIV.2.1	Spolupráce se sousedními státy	156
XIV.2.1.1	Společné hlídky	157
XIV.2.2	Mezinárodní spolupráce NCOZ.....	158
XIV.3	PROBLEMATIKA MIGRACE NA ÚROVNI EU	158
XIV.3.1	Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO).....	160
XIV.3.2	Evropská migrační síť (EMN)	161
XIV.3.3	Evropská pohraniční a pobřežní stráž (FRONTEx)	162
XIV.3.4	Azylový, migrační a integrační fond	163
XIV.3.4.1	Hlavní (specifické) cíle AMIF	164
XIV.3.4.2	Stav implementace a seznam podpořených projektů	165
XIV.4	LEGISLATIVA A PRAXE SCHENGENSKÉ SPOLUPRÁCE	165
XIV.4.1	Evropská legislativa vztahující se k schengenské problematice	165
XIV.4.1.1	Systém FADO	165
XIV.4.1.2	Systém IRMA.....	165
XIV.4.1.3	Posílení zabezpečení dokladů	166
XIV.4.1.4	Nově připravované informační systémy a další související nařízení	166
XIV.4.2	Provádění praxe týkající se schengenské problematiky.....	166
XIV.4.2.1	Schengenský informační systém	166
XIV.4.2.2	Balíček interoperability	167
XIV.4.2.3	Program eu-INIS.....	167
XIV.5	SITUACE V OBLASTI NELEGÁLNÍ MIGRACE A MEZINÁRODNÍ OCHRANY NA ÚROVNI EU	167
XIV.5.1	Situace na hlavních migračních trasách do EU.....	169
XIV.5.1.1	Centrální středomořská trasa	169
XIV.5.1.2	Východní středomořská trasa a západobalkánská trasa	170
XIV.5.1.3	Západní středomořská trasa	171
XIV.5.2	Situace v oblasti mezinárodní ochrany v EU.....	172
HODNOCENÍ REALIZACE KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ V ROCE 2019 - SAMOSTATNÍ ČÁST.....		175
2	REALIZACE KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ	176
2.7	KOORDINACE INTEGRACE CIZINCŮ	176
1.2	MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	177
1.3	STATISTIKA	177
1.4	INDIKÁTORY INTEGRACE CIZINCŮ	178
1.5	FINANCOVÁNÍ INTEGRACE CIZINCŮ V ČR	178
2	AKTIVITY RESORTŮ K INTEGRACI CIZINCŮ	179

2.1	MINISTERSTVO VNITRA	179
2.1.1	<i>Podpora projektů na regionální úrovni</i>	179
2.1.1.1	Centra na podporu integrace cizinců provozovaná Správou uprchlických zařízení	179
2.1.1.2	Centrum pro cizince Jihomoravský kraj	181
2.1.1.3	Centrum na podporu integrace v Ústeckém kraji	182
2.1.1.4	Integrační centrum pro cizince Hradec Králové	183
2.1.1.5	Integrační centrum Praha o.p.s.	184
2.1.2	<i>Podpora projektů na lokální úrovni</i>	184
2.1.2.1	Přehled projektů obcí v roce 2019	185
2.1.3	<i>Podpora projektů nestátních neziskových organizací</i>	188
2.1.3.1	Vyhodnocení jednotlivých projektů	188
2.1.4	<i>Posílení informovanosti</i>	191
2.1.5	<i>Prohlubování odborných kompetencí</i>	191
2.1.6	<i>Účast cizinců na veřejném a politickém životě</i>	191
2.1.7	<i>Zkouška z českého jazyka pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR</i>	192
2.1.8	<i>Integrace a podpora bezpečnosti obyvatel</i>	192
2.2	MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ	194
2.2.1	<i>Zvyšování informovanosti</i>	194
2.2.2	<i>Pracovní skupina pro integraci cizinců</i>	195
2.2.3	<i>Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti</i>	196
2.2.4	<i>Vzdělávání odborníků pracujících s cizinci</i>	196
2.2.5	<i>Strategické materiály</i>	197
2.2.6	<i>Projekty na podporu integrace cizinců</i>	197
2.3	MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY	197
2.3.1	<i>Rozvojové a dotační programy vyhlášené na podporu integrace cizinců pro rok 2019</i>	197
2.3.1.1	Rozvojový program	198
2.3.1.2	Dotační program	198
2.3.2	<i>Podpora výuky pedagogických pracovníků pracujících s žáky-cizinci na základních školách</i>	198
2.3.3	<i>Zkouška z češtiny pro cizince jako jedna z podmínek pro udělení trvalého pobytu</i>	201
2.3.3.1	Navýšení úrovně zkoušky na A2 dle SERR	202
2.4	MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ	203
2.4.1	<i>Informovanost</i>	203
2.4.2	<i>Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů</i>	203
2.4.3	<i>Partnerství začleňování migrantů a uprchlíků</i>	204
2.4.4	<i>Aktivita města Brna k lákání a integraci zahraničních pracovníků – Brno Expat Centre</i>	204
2.5	MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU	205
2.5.1	<i>Informovanost</i>	205
2.5.2	<i>Ekonomická soběstačnost</i>	206
2.5.3	<i>Vzdělávání</i>	206
2.5.4	<i>Statistika</i>	206
2.5.5	<i>Financování</i>	206
2.6	MINISTERSTVO KULTURY	207
2.7	MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ	207
2.7.1	<i>Dotační programy</i>	207

PŘÍLOHY	2098
----------------------	-------------

ABECEDNÍ SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	209
--	------------

TABULKOVÁ ČÁST	213
-----------------------------	------------

PŘEHLED PROJEKTŮ REALIZOVANÝCH V RÁMCI INTEGRACE CIZINCŮ A ŘÍZENÍ MIGRAČNÍCH TOKŮ V ROCE 2019 ...	260
--	------------

ÚVOD

Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky (dále též „ČR“) v roce 2019 je souhrnný materiál, který poskytuje celkový přehled o migraci cizinců na území ČR a současně o stavu integrace cizinců na území.

Zpráva je rozdělena do dvou samostatných, i když tematicky a obsahově velmi úzce provázaných částí.

První část zprávy kromě přehledu aktivit odpovědných orgánů a jimi přijatých legislativních i nelegislativních opatření s relevancí pro problematiku migrace přináší základní analýzu migračních trendů na území ČR. V této souvislosti rovněž obsahuje jednotlivé indikátory migrace s detailním statistickým členěním a tyto profilové ukazatele porovnává s úrovní z roku 2018 či dalších předchozích let. Opomenut není ani mezinárodní rozměr migrace s důrazem na situaci v EU.

Druhá část zprávy se pak detailně věnuje tématu integrace cizinců, jakožto nedílné součásti migrační politiky ČR. Tato část představuje každoroční informaci o realizaci integrace cizinců na území ČR a obsahuje přehled konkrétních integračních opatření, kterými příslušné resorty odpovědné za realizaci integrační politiky v průběhu roku 2019 podpořily úspěšné začleňování cizinců do české společnosti.

Zpracovatelem materiálu je Ministerstvo vnitra ČR, které vycházelo nejen z vlastních informací, ale rovněž z podkladů zpracovaných Ministerstvem zahraničních věcí, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem spravedlnosti, Ministerstvem pro místní rozvoj, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem financí, Ministerstvem zdravotnictví, Ministerstvem zemědělství či Ministerstvem kultury.

Migrace je komplexním a dynamickým jevem, který má na ČR společenské a ekonomické dopady. Vstup, pobyt a integrace cizinců na území ČR jsou procesy s možnými pozitivními i negativními důsledky pro českou společnost – procesy, které jsou do značné míry závislé na aktivním a flexibilním přístupu ČR.

Zásady, na kterých ČR staví svou migrační politiku, byly v roce 2015 shrnuty ve Strategii migrační politiky ČR (viz kapitola I.1 Institucionální rámec). Migrační strategie ČR má za cíl posilovat pozitivní aspekty migrace a co nejúčelněji potírat negativní jevy a rizika spojená s migrací.

Migrační politika ČR je pevně zakotvena v rámci společných politik Evropské unie (dále též „EU“) a její provádění do značné míry vyplývá ze společných právních nástrojů EU. Mezi specifické oblasti migrace, které jsou nejvíce regulovány společnými politikami EU, patří především mezinárodní ochrana, společná vízová politika, ochrana vnější hranice EU a oblast návratů (včetně vyhošťování neoprávněně pobývajících cizinců). V oblastech legální migrace a integrace cizinců si členské státy EU zachovaly poměrně vysokou míru suverenity. Všechny uvedené oblasti, bez ohledu na míru jejich harmonizace na unijní úrovni, utvářejí propojený systémový rámec. ČR tak musí ve svém přístupu k otázkám migrace brát ohled nejen na specifické potřeby a možnosti státu, ale současně také na situaci na úrovni EU, a aktivně se podílet na řešeních v rámci jejích společných politik.

I INSTITUCIONÁLNÍ A LEGISLATIVNÍ RÁMEC

I.1 INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC

I.1.1 Strategie migrační politiky

Strategii migrační politiky České republiky přijala vláda svým usnesením ze dne 29. července 2015¹. Materiál definuje **klíčové zásady migrační politiky českého státu**, stanovuje cíle v dané oblasti na národní i unijní úrovni a uvádí konkrétní nástroje sloužící k jejich dosažení. Strategie migrační problematiku pokrývá v celém jejím rozsahu. Je rozčleněna do 7 tematických modulů odpovídajících jednotlivým stěžejním zásadám. Kromě bezpečnosti státu, představující průřezový element Strategie, se jedná o následující tematické okruhy: (1) integrace cizinců, (2) nelegální migrace a návratová politika (3) mezinárodní ochrana, (4) vnější dimenze migrace (včetně rozvojových a humanitárních aspektů), (5) volný pohyb osob v rámci EU a schengenského prostoru, (6) legální migrace a (7) provázanost se společnými politikami EU v oblasti migrace. Na realizaci Strategie dohlíží Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci.

Strategie migrační politiky reaguje na současnou diskuzi k tomuto tématu a její zásady jasně vyjadřují postoje a priority ČR v této oblasti:

- zajistit občanům klidné soužití s cizinci, a díky účinné integraci zabránit vzniku negativních sociálních jevů;
- zajistit bezpečnost svých občanů a efektivní vynucování práva v oblasti nelegální migrace, návratové politiky a organizovaného zločinu spojeného s převaděčstvím a obchodováním s lidmi;
- dostát svým závazkům v oblasti azylu;
- pomáhat uprchlíkům v zahraničí a předcházet tak dalšímu rozvoji migrační krize;
- udržet výhody volného pohybu osob v rámci EU a schengenského prostoru;
- podporovat legální migraci v souvislosti s potřebami trhu práce;
- dostát svým mezinárodním a evropským závazkům a aktivně se podílet na hledání společných řešení.

I.1.2 Audit národní bezpečnosti – bezpečnostní aspekty migrace

Audit národní bezpečnosti představuje komplexní materiál, který definuje bezpečnostní politiku státu v aktuálních bezpečnostních oblastech. Tento materiál, který posuzuje odolnost ČR vůči současným bezpečnostním hrozbám, schválila vláda ČR dne 14. 12. 2016². Materiál reaguje na změny bezpečnostních hrozeb ve světě a definuje oblasti a způsob, jakým by mělo dojít k posílení odolnosti státu vůči bezpečnostním hrozbám.

Mezi deseti okruhy hrozeb³, kterým se materiál věnuje, patří kapitola týkající se **bezpečnostních aspektů migrace**. V rámci této kapitoly byly jako dvě hlavní hrozby definovány hrozba **nelegální migrace** v důsledku

¹ Usnesení č. 621 o Strategii migrační politiky České republiky a o Komunikační strategii České republiky k migraci. Strategie migrační politiky České republiky je dostupná na <http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-migracni-politiky-cr.aspx>.

² Usnesení vlády České republiky ze dne 14. 12. 2016 č. 1 125 o Auditě národní bezpečnosti.

³ Další definované okruhy hrozeb jsou: terorismus, extremismus, organizovaný zločin, šíření infekční nárady, přírodní hrozby, antropogenní hrozby, hrozby v kyberprostoru, energetická, surovinová a průmyslová bezpečnost a hybridní hrozby a jejich vliv na

zvýšeného počtu lokálních ozbrojených konfliktů ve světě a **nedostatečná integrace** legálních migrantů, která může představovat zdroj sociálního napětí.

Touto kapitolou se stejně tak zabývá i Akční plán⁴, který rozpracovává všechna systémová, legislativní, materiálně-technická a personální doporučení vyplývající z Auditů. Garantem plnění úkolů jsou gestoři jednotlivých opatření. MV informuje vládu ČR v pravidelně stanovených intervalech (2019, 2020 a 2021) o vyhodnocení plnění jednotlivých opatření vyplývajících z Auditů, a to k 30. dubnu každého roku.

I.1.3 Ústřední orgány státní správy ČR

I.1.3.1 Ministerstvo vnitra

Ve smyslu zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů, je Ministerstvo vnitra (dále též „MV“) gestorem za problematiku mezinárodní migrace, azylu či dočasné ochrany, a to jak na úrovni legislativně-koncepční (oblast mezinárodní migrace, azylu), tak i realizační (azyl, povolování pobytů cizinců, cestovní doklady). V gesci ministerstva je dále ochrana státních hranic a problematika dobrovolných návratů cizinců do zemí původu.

MV v souladu se zákonem č. 325/199 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (též „zákon o pobytu cizinců“) vykonává dozor nad policií při výkonu státní správy a plní úkoly nadřízeného správního orgánu vůči Ředitelství služby cizinecké policie. V rámci rozhodování o správním vyhoštění vydává MV, na základě vyžádání policie, závazná stanoviska.

MV rozhoduje o udělení dlouhodobého víza, o prodloužení doby pobytu na toto vízum a platnosti dlouhodobého víza. Dále rozhoduje o vydání povolení k dlouhodobému pobytu (včetně zaměstnaneckých a modrých karet), povolení k přechodnému pobytu, o prodloužení platnosti těchto oprávnění, o povolení k trvalému pobytu a o prodloužení doby platnosti průkazu cizinci, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu. MV také vydává občanům EU potvrzení o přechodném pobytu. Dále pořizuje biometrické údaje v souvislosti s vydáváním cizineckého pasu nebo průkazu o povolení k pobytu, rozhoduje o vydání a odnětí cizineckého pasu a v rozsahu své působnosti o vydání a odnětí cestovního průkazu totožnosti. Rozhoduje o přiznání a zrušení postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta na území.

MV rozhoduje o správních deliktech podle zákona o pobytu cizinců v rozsahu své působnosti.

MV dále zřizuje a provozuje zařízení pro zajištění cizinců, rozhoduje o hrazení nákladů spojených s pobytem zajištěného cizince na území ČR a jeho vycestováním z území a vymáhá jejich úhradu, pokud o jejich úhradě nerozhoduje policie.

MV v souladu se zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (též „zákon o zaměstnanosti“) vydává na základě žádosti generálního ředitelství Úřadu práce ČR stanovisko k udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání. Dle stejné právní úpravy může odvolat souhlas s vydáním povolení ke zprostředkování zaměstnání.

MV sjednává anebo se podílí na sjednávání mezinárodních smluv v oblasti mezinárodní migrace, a to jednak formou sjednávání dvoustranných readmisních smluv, jednak se spolupodílí na práci Evropské komise (dále též „EK“) při sjednávání unijních readmisních dohod s vybranými třetími státy. MV je rovněž gestorem za schengenskou problematiku i koordinátorem implementace schengenských pravidel do vnitrostátního práva a praxe.

Na základě zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (též „zákon o azylu“), ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců zabezpečuje MV výkon státní správy v problematice mezinárodní a dočasné ochrany a vytváří státní integrační programy zaměřené na pomoc azylantům při jejich začlenění do společnosti.

bezpečnost občanů.

⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 22. 5. 2017 č. 407 o Akčním plánu Auditů národní bezpečnosti.

Ve zmíněných oblastech MV úzce spolupracuje s dalšími resorty, státními a nestátními organizacemi, včetně organizací mezinárodních. Ve spolupráci s policií a Mezinárodní organizací pro migraci (dále též „IOM“) se podílí na vypracování repatričních programů a zajišťuje repatriace (dobrovolné návraty) cizinců do zemí jejich původu nebo bezpečných třetích zemí.

Usnesením vlády ze dne 23. července 2008 č. 979 byla ke dni 1. srpna 2008 MV znovu svěřena role hlavního koordinátora realizace *Koncepce integrace cizinců na území České republiky*⁵.

V rámci MV se problematikou mezinárodní migrace, azylu a integrace cizinců specializovaně zabývá odbor azylové a migrační politiky (dále též „OAMP“), odbor správní a organizační složka státu zřízená MV Správa uprchlických zařízení (dále též „SUZ“).

Na základě zákona o pobytu cizinců byla s účinností od 1. ledna 2011 zřízena **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců** (dále jen „Komise“). Jejím nadřízeným správním orgánem je ministr vnitra. Odbornou a administrativní podporu činnosti Komise poskytuje OS⁶. Komise je nadřízeným správním orgánem MV ve věcech, v nichž OAMP rozhoduje v prvním stupni a v dalších případech stanovených tímto zákonem, zejména na úseku povolení k dlouhodobému a trvalému pobytu, dlouhodobých víz, cizineckých pasů a cestovních průkazů totožnosti, přestupků a rušení údajů o místu hlášeného pobytu. Komise jedná a rozhoduje v tříčlenných senátech. Většina členů senátu je tvořena osobami, které nejsou zařazeny v MV, přičemž zákon stanoví, že členové Komise jsou ve svém rozhodování na MV nezávislí (více viz kapitola IV.6 Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců).

I.1.3.2 Policie ČR

I.1.3.2.1 Služba cizinecké policie

Plnění úkolů v oblasti cizinecké problematiky zastřešuje v rámci Policie České republiky (dále též „PČR“) **Ředitelství služby cizinecké policie** (dále též „ŘSCP“), jež je výkonným útvarům policie s celostátní působností, specializovaným ústředním metodicko-řídícím, odborným, analytickým, kontrolním a výkonným útvarům po linii ochrany vnějších hranic schengenského prostoru a ve vymezeném rozsahu se podílí na ochraně civilního letectví před protiprávními činy.

V přímé podřízenosti ŘSCP je zařazeno 5 inspektorátů cizinecké policie na mezinárodních letištích⁷, které zajišťují ochranu vnějších hranic na všech mezinárodních letištích ČR, dále pak Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová, Zařízení pro zajištění cizinců Vyšší Lhoty, Zařízení pro zajištění cizinců Bálková a Příjímací středisko cizinců Zastávka u Brna.

Na území jednotlivých krajů plní úlohy v oblasti migrace cizinců **odborní služby cizinecké policie** (dále též „OCP“), které jsou zařazeny do organizační struktury krajských ředitelství policie.

I.1.3.2.2 Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování

Útvarem PČR s celorepublikovou působností, který rovněž plní úkoly v oblasti nelegální migrace, především pak v oblasti boje proti převaděčství, je Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování (dále též „NCOZ“), jejíž sekce organizovaného zločinu, odbor obchodu s lidmi a nelegální migrace sleduje, rozpracovává a zabývá se bojem proti zločineckým seskupením, která páchají závažnou organizovanou trestnou činnost v oblasti nelegální migrace či obchodu s lidmi.

⁵ Zmíněným usnesením došlo k převodu agendy z Ministerstva práce a sociálních věcí na Ministerstvo vnitra.

⁶ Činnosti odboru správního včetně statistických údajů jsou uvedeny v tabulkové části.

⁷ Jedná se o: ICP na ML Václava Havla Praha, ICP na ML Mošnov, ICP na ML Brno Tuřany, ICP na ML Karlovy Vary, ICP na ML Pardubice.

1.1.3.3 Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí (dále též „MZV“) je ústředním správním orgánem ČR, který vytváří koncepci zahraniční politiky a koordinuje zahraniční rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc poskytovanou do zahraničí.

MZV vykonává státní správu ve věcech povolování pobytu cizinců na území ČR požívajících výsad a imunit podle mezinárodního práva.

Prostřednictvím zastupitelských úřadů (dále též „ZÚ“) vykonává státní správu ve věcech udělování víz v rozsahu stanoveném zákonem o pobytu cizinců. V samostatné gesci pak vykonává státní správu ve věcech vydávání krátkodobých víz podle vízového kodexu EU (viz kapitola II. Vízová politika a praxe ČR).

1.1.3.4 Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále též „MPSV“) na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, mj. vymezuje okruh subjektů působících v roli zaměstnavatele a ve vztahu k cizím státním příslušníkům stanovuje kritéria vstupu jednotlivých kategorií cizinců na trh práce. Na základě situace na trhu práce stanovuje podmínky pro povolování zaměstnání a zodpovídá za právní úpravu zaměstnávání cizinců ve vztahu k odpovídajícím právním předpisům EU a uzavřeným mezivládním dohodám.

MPSV rovněž vede centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké nebo modré karty.

Kromě vnitrostátních právních předpisů je oblast pracovní migrace upravena i bilaterálními mezinárodními smlouvami upravujícími oblast sociálního zabezpečení a zaměstnávání a také multilaterálními úmluvami v oblasti lidských práv, postavení uprchlíků a sociálních práv, jimiž je ČR vázána.

Oblastí nelegálního zaměstnávání cizinců se zabývá mj. Mezirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců v ČR (viz kapitola 1.1.4.3 Mezirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců), jehož gestorem je MPSV.

1.1.3.5 Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále též „MPO“) je ústředním orgánem státní správy pro problematiku živnostenského podnikání a pro podnikání v některých činnostech provozovaných na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů.

Značná část podnikatelské činnosti spadá pod režim zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále též „živnostenský zákon“), ve znění pozdějších předpisů, podle kterého má cizinec ohlašující živnost nebo žádající o koncesi, má-li trvalý pobyt na území České republiky, stejné postavení jako občan České republiky s trvalým pobytem v České republice a je tzv. českou osobou. Osoby, kterým byl udělen azyl, mohou podstatně provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako české osoby. Cizinec, který nemá bydliště na území České republiky, je z pohledu úpravy živnostenského zákona zahraniční fyzickou osobou. Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním správním úřadem pro problematiku živnostenského podnikání, resp. pro „věci živností“ (srov. § 13 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, ve znění pozdějších předpisů).

Ministerstvo průmyslu a obchodu se zaměřuje na vstup do podnikání v činnostech, které jsou živnostmi a na dodržování povinností podnikatelů při provozování živností; v této oblasti koordinuje i provádění příslušné kontrolní činnosti podle živnostenského zákona. Zákon o pobytu cizinců má účinné kontrolní a sankční mechanismy pro zjištění legálnosti pobytu na území ČR.

Ministerstvo průmyslu a obchodu je dále činné také v rámci **Pracovní skupiny pro ekonomickou migraci** (dále jen „PSEM“), jejíž zasedání organizuje a řídí. PSEM je neformální platformou MPO, která funguje již od roku 2012 a v jejímž rámci se setkává státní správa (MPO, MZV, MPSV, MV, případně ve spolupráci s dalšími resorty) a podnikatelská sféra včetně konkrétních firem. Cílem setkávání pracovní skupiny je debata

o aktuálních migračních tématech, konzultace připravovaných projektů ekonomické migrace, podnikatelská sféra zde má možnost sdělovat státní správě zpětnou vazbu ohledně migrační regulace.

1.1.3.6 Ministerstvo spravedlnosti

Pokud jde o justiční agendy Ministerstva spravedlnosti (dále též „MS“) spojené s problematikou migrace, jedná se především o extradiční řízení, v rámci kterého dochází k zajištění obviněného nebo odsouzeného na území jednoho státu a jeho následnému vydání k trestnímu stíhání či k výkonu trestu odnětí svobody do státu vyžadujícího. O povolení vydání z ČR do země mimo EU rozhoduje ministr spravedlnosti, avšak pouze pokud krajský, vrchní nebo Nejvyšší soud vyslovil, že vydání je přípustné. V rámci EU se neuplatňuje uvedený proces vydávání/extradice, ale předávání na základě evropského zatýkácího rozkazu, při kterém se uplatní přímý styk mezi příslušnými justičními orgány (soudy) členských států. O předání rozhodují krajské soudy, MS má v tomto případě pouze roli asistenční a metodickou. Oba uvedené postupy se řídí zákonem č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, příp. mezinárodní smlouvou.

Problematika migrace se uvedeného resortu dotýká i s ohledem na jeho kompetence v oblasti zajišťování legislativní činnosti, příprav návrhů zákonů a dalších právních předpisů upravujících poměry v justici a ve vězeňství a kompetenci týkajících se sledování, prověřování a vyhodnocování výkonu soudnictví.

MS je gestorem právní úpravy týkající se problematiky obchodního rejstříku, vzniku a postavení obchodních společností a družstev, závazkových vztahů atd., která je upravena zákonem č. 89//2012 Sb., občanský zákoník, zákonem 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (též „zákon o obchodních korporacích“) a zákonem č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

1.1.3.7 Ministerstvo financí

Ministerstvo financí (dále též „MF“) respektive Celní správa ČR disponuje oprávněním provádět kontroly zaměstnávání cizinců na základě zákona o zaměstnanosti. V souladu s ustanoveními zákona o zaměstnanosti kontrolují celní úřady, zda cizinec vykonává práci pro právnickou nebo fyzickou osobu na základě pracovněprávního vztahu nebo jiné smlouvy a zda ji vykonává v souladu s vydaným povolením k zaměstnání, zaměstnaneckou nebo modrou kartou, jsou-li podle zákona o zaměstnanosti vyžadovány. Od 1. 1. 2011 jsou celní úřady oprávněny kontrolovat i to, zda zaměstnavatelé plní oznamovací povinnosti podle § 87 a 88 zákona o zaměstnanosti. Celní úřad o provedené kontrole informuje oblastní inspektorát práce Státního úřadu inspekce práce příslušný dle ustanovení zákona o zaměstnanosti a v případě zjištění nedostatků předá této pobočce podklady pro zahájení správního řízení o uložení pokuty.

Celní orgány se aktivně zapojují do boje proti nelegální migraci, věnují maximální pozornost posilování a hlubšímu propojování současných mechanismů, zajišťujících koordinaci v oblasti nelegální migrace a aktivně podporují Schengenskou spolupráci, jakožto významného instrumentu pro další rozvoj ČR, včetně implementace závazků z ní vyplývajících. V této souvislosti Celní správa ČR dlouhodobě koordinuje a její zaměstnanci se podílí na spolupráci při zajišťování odborné přípravy příslušníků Služby cizinecké policie v rámci specializačních vzdělávacích kurzů.

Problematika migrace a integrace cizinců se stává stále významněji společenským diskutovaným tématem, a proto i celní orgány věnují, vedle Strategie migrační politiky ČR, i zvýšenou pozornost Komunikační strategii vlády, která vede k větší informovanosti médií, odborné i širší veřejnosti o otázkách migrace, uprchlictví a integrace cizinců.

1.1.3.8 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále též „MŠMT“) je věcně příslušné k integraci cizinců prostřednictvím jejich vzdělávání. Jedním z hlavních předpokladů úspěšné integrace cizince je znalost češtiny. MŠMT se problematikou vzdělávání dětí/žáků-cizinců zabývá průběžně v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále též „školský zákon“).

Pokud jde o studium na vysoké škole, podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (též „zákon o vysokých školách“), cizincům se umožňuje studovat na veřejných vysokých školách za stejných podmínek jako občanům ČR.

O uznání vysokoškolského vzdělání získaného v zahraničí rozhodují v souladu se zákonem o vysokých školách, veřejné vysoké školy. MŠMT vydává osvědčení o uznání vzdělání jen tehdy, bylo-li získáno ve státě, s kterým je uzavřena smlouva o uznávání rovnocennosti dokladů nebo případně tehdy, jestliže existují pochybnosti o tom, která veřejná vysoká škola uskutečňuje obsahově obdobný studijní program. Především je však odvolacím správním orgánem. Jedná-li se o oblast vojenství, o uznání rozhoduje dle výše citovaného zákona Ministerstvo obrany (dále též „MO“); v oblasti bezpečnostních služeb pak rozhoduje o uznání MV.

MŠMT se v oblasti studentské migrace zabývá řadou aktivit. Vedle projektu Zrychlená procedura udělování pobytových oprávnění pro cizince - zahraniční studenty ze třetích zemí rovněž funguje projekt Režim student, jehož cílem je usnadnit příchod cizinců z vybraných třetích států k vysokoškolskému studiu v ČR (viz kapitola IV.3 Migrační programy).

1.1.3.9 Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále též „MMR“) je v oblasti migrace odpovědné za realizaci opatření vyplývajících z *Memoranda ADS* - Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem kultury a cestovního ruchu České lidové republiky (dříve Národní správou pro cestovní ruch České lidové republiky) a Evropským společenstvím o vízech a souvisejících otázkách týkajících se turistických skupin z České lidové republiky). Memorandum ADS se vztahuje na turistické skupiny čínských obyvatel cestujících prostřednictvím registrovaných (čínských) cestovních kanceláří z Číny na území ČR, kde se mohou pohybovat v souladu s předem stanoveným cestovním programem. Minimální počet účastníků turistické skupiny je nejméně pět osob.

Žádosti o víza jsou vyřizovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Krátkodobá víza⁸ jsou převážně udělována zastupitelským úřadem členského státu, do kterého míří hlavní nebo další z cílů návštěvy čínských turistů. V rámci Memoranda ADS dochází ke zjednodušení procesu tím, že jednotlivé, registrované cestovní kanceláře mohou podat žádosti o víza za celou skupinu na konzulárním oddělení zastupitelského úřadu ČR, návštěva jednotlivých žadatelů je poté pouze na vyžádání konzulárního oddělení (bývá zřídka kdy).

MMR uzavírá Smlouvy o zajištění plnění závazků vyplývajících z Memoranda ADS se subjekty cestovních kanceláří nebo cestovními agentur⁹. Na základě ověření těchto skutečností je s jednotlivými cestovními kancelářemi nebo cestovními agenturami uzavřena předmětná smlouva¹⁰.

1.1.3.10 Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo zdravotnictví (dále též „MZ“) je ústředním orgánem státní správy pro zdravotní služby, ochranu veřejného zdraví, zdravotnickou vědeckovýzkumnou činnost, poskytovatele zdravotních služeb v přímé řídicí působnosti, zacházení s návykovými látkami, přípravky prekursory a pomocnými látkami, vyhledávání, ochranu a využívání přírodních léčivých zdrojů, přírodních léčebných lázní a zdrojů přírodních minerálních vod, léčiva a prostředky zdravotnické techniky pro prevenci, diagnostiky a léčení lidí, zdravotní pojištění a zdravotnický informační systém, pro používání biocidních přípravků a uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh.

Ministerstvo zdravotnictví (dále též „MZ“) je v souvislosti s cizími státními příslušníky gesčně příslušné zejména za oblast zdravotního pojištění. Od pobytového statusu cizince se pak odvíjí některý z možných způsobů zajištění úhrady zdravotních služeb vedle komerčního zdravotního pojištění. Někteří z dotčených

⁸ Víza vydávaná zastupitelskými úřady členských států jsou víza schengenského typu, tj. omezená na maximum 30 dní a vydaná v souladu s platnou legislativou. Jedná se o individuální schengenská víza nesoucí označení „ADS“ (Approved Destination Status - status schválené destinace).

⁹ Splňující zákonem stanovené podmínky, např.: živnostenské oprávnění na předmět podnikání, které musí odpovídat výpisu z obchodního/živnostenského rejstříku, jazykovou vybavenost, apod.

¹⁰ Nedílnou součástí této Smlouvy je příloha, která obsahuje faxové spojení na Policii ČR – ŘSCP pro případ, že by v dané skupině chyběl některý z účastníků (český subjekt na území ČR přebírá zodpovědnost za čínské turisty).

cizinců tak mohou být pojištěnci veřejného zdravotního pojištění, u některých přichází v úvahu úhrada zdravotních služeb v určitém definovaném rozsahu ze strany státu.

Kategorie cizinců, kteří spadají **do veřejného zdravotního pojištění**, jsou (kromě cizinců s trvalým pobytem, cizinců-zaměstnanců, popř. osob pojištěných v ČR na základě tzv. koordinačních nařízení EU nebo mezinárodních smluv) zejména tyto:

- žadatel o udělení mezinárodní ochrany (azyl nebo tzv. doplňková ochrana),
- osoba, které byl udělen azyl,
- osoba, které byla udělena tzv. doplňková ochrana,
- osoby uvedené v § 48 zákona o pobytu cizinců – toto je poměrně úzká skupina, kdy jde o osoby, které jsou důležité jako svědci v trestním řízení, nezletilé děti umístěné v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc apod.,
- osoba, které byla udělena tzv. dočasná ochrana (podle zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců).

Dále mezi pojištěnce veřejného zdravotního pojištění patří děti některých cizinců, které se narodí na území ČR, to zpravidla jen ve vymezeném rozsahu a při splnění podmínek (dítě žadatele o mezinárodní ochranu, dítě cizince, který je tzv. strpěn na území, dítě azylantky, pokud je za ně ve vymezené lhůtě podána žádost o příslušné pobytové oprávnění). Přesné podmínky vymezuje § 88 zákona o azylu.

Cizinci, kteří jsou pojištěnci veřejného zdravotního pojištění, mají stejné postavení, jako ostatní pojištěnci. Přísluší jim tedy nárok na plný rozsah zdravotních služeb, které jsou z tohoto systému hrazeny, mají právo na výběr zdravotní pojišťovny, je jim vystaven průkaz pojištěnce atd. Vykazování zdravotních výkonů zdravotním pojišťovnám by se rovněž nemělo lišit oproti jiným pojištěncům.

I.1.4 Mezurezortní orgány

I.1.4.1 Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci

Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci (dále též „Koordinační orgán“) je **stálým mezirezortním orgánem** složeným ze zástupců věcně příslušných resortů na úrovni náměstků ministrů a disponuje pravomocí přijímat nezbytná opatření v oblasti migrace a ochrany státních hranic. Gestorem činnosti Koordinačního orgánu je Ministerstvo vnitra.

Spolupráce resortů v rámci Koordinačního orgánu umožňuje pružně reagovat na aktuální migrační situaci a přispívá k větší flexibilitě při řešení konkrétních problematik zasahujících do kompetence více ministerstev. Koordinační orgán rovněž řídí činnost Analytického centra pro ochranu státních hranic a migraci (viz níže). Předjednání materiálů určených pro vládu ČR na zasedání Koordinačního orgánu umožňuje např. jejich následné schvalování bez rozpravy. V neposlední řadě Koordinační orgán slouží také jako platforma pro diskuzi o dalším směřování migrační politiky. Koordinační orgán je také vládou zmocňován, aby svým rozhodnutím prováděl vhodné změny migračních programů.

V roce 2019 na půdě Koordinačního orgánu proběhla meziresortní debata o transformaci migračních projektů v nové migrační programy v souvislosti se zaváděním kvót pro regulaci objemu pracovní migrace ze třetích států (viz kapitola IV.3 Migrační programy). Pravidelná strategická debata o potřebách ČR v oblasti legální migrace na půdě Koordinačního orgánu, včetně vyhodnocování existujících projektů a programů a navrhování nových, je i jedním z úkolů stanovených ve *Strategii migrační politiky ČR* z roku 2015.

I.1.4.2 Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci

Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci představuje **stálé analytické pracoviště mezirezortního charakteru** řízené Ministerstvem vnitra, které se v rámci své činnosti zaměřuje na sledování a analýzu migrace jako komplexního jevu. Analytické centrum **funguje na expertní úrovni**, jeho působení řídí

Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci. Na činnosti Analytického centra se podílejí všechny klíčové orgány zapojené do systému řízení ochrany státních hranic a regulace migrace, kterým úzká spolupráce a výměna informací na půdě této platformy poskytují možnost operativní a rychlé reakce na vzniklé problémy.

Činnost Analytického centra probíhá v několika tematicky zaměřených fórech a nepřetržitě se zabývá monitoringem a analýzou aktuálních jevů, jež mohou být z bezpečnostně-migračního hlediska identifikovány jako rizikové či potenciálně problémové. Rovněž v roce 2019 se Analytické centrum zaměřilo na sledování a vyhodnocování migračních toků směřujících na území EU a zejména na přípravu projektů v oblasti legální pracovní migrace (viz kapitola IV.3 Migrační programy).

Analytické centrum v průběhu roku 2019 i nadále s měsíční frekvencí zpracovávalo zprávu ***Trendy a poznatky v oblasti migrace a ochrany hranic*** určenou pro interní potřebu orgánů státní správy, jimž je cíleně distribuována k případnému využití uvedených informací.

1.1.4.3 Mezirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců

Meziresortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců (dále „MOPNZC“), jehož gestorem je MPSV, předkládá každý rok vládě ČR pro informaci souhrnnou zprávu. V polovině roku 2019 tak byla předložena „Souhrnná informace za rok 2018 o aktivitách realizovaných příslušnými resorty v oblasti potírání nelegálního zaměstnávání cizinců“.

V roce 2019 se uskutečnila dvě řádná zasedání MOPNZC (v pořadí 45. – 46.) a dvě pracovní skupiny v návaznosti na závěry jednání MOPNZC.

V rámci zasedání a pracovních skupin byly řešeny následující aktuální problematiky a analyzována tato opatření:

- Problematika zastřené agenturního zaměstnávání – agentury práce mohou zprostředkovat zaměstnání za podmínek daných zákonem o zaměstnanosti a na základě povolení ke zprostředkování zaměstnání. V praxi nadále dochází k zneužívání institutu agenturního zaměstnávání, nejčastěji se jedná o případy, kdy je zaměstnání fyzických osob za účelem jejich dočasného přidělení k uživateli nahrazeno uzavřenými obchodními vztahy.
- Jedním ze zdrojů pro zaměření kontrolní činnosti Státního úřadu inspekce práce (dále jen „SÚIP“) jsou podněty ke kontrole od zaměstnanců, sociálních partnerů, zaměstnavatelů apod. V roce 2019 bylo podáno na SÚIP celkem 1 574 podnětů upozorňujících na nelegální práci. Počet podnětů byl v roce 2019 podobný jako v roce 2018.
- Členové orgánu byli informováni o rostoucím počtu správních vyhoštění z důvodu neoprávněného zaměstnávání cizinců na území ČR.
- Ministerstvo vnitra, Policie ČR a Zastupitelské úřady ČR budou mít od roku 2020 možnost ověřit v informačním systému MPSV informace o povoleních k zaměstnání a informačních kartách.
- V roce 2019 se výrazně snížil počet případů padělání povolení k zaměstnání. Zastupitelské úřady ČR se této agendě věnují a řádně prověřují podezřelá rozhodnutí o povolení k zaměstnání.

Navržené podněty MOPNZC směřujících k eliminaci nežádoucích jevů spojených s pracovní migrací do ČR:

- Věnovat ze strany kompetentních kontrolních orgánů větší pozornost kontrolní činnosti cizinců na území ČR tak, aby se výskytu nelegálního zaměstnávání cizinců předcházelo. Kontroly SÚIP jsou cílené a pokuty jsou ukládány po zvážení všech okolností případu, často se však jedná i o tzv. papírové firmy, tzn., že podnikající subjekty po uložení pokuty ukončí svou činnost a zakládají nové podnikatelské subjekty.
- MPSV navrhlo ustanovit pracovní skupinu MOPNZC se zaměřením na problematiku postihu zaměstnavatelů za umožnění výkonu nelegální práce a definice nelegální/nehlášené práce. V roce 2019 se uskutečnily dvě pracovní skupiny, v rámci kterých bylo navrženo několik opatření pro větší úspěšnost

postihování nelegální práce. Návrhy opatření byly odhlasovány členy k dalšímu rozpracování, cílem je prosadit vhodná opatření pro řešení postihu firem, které umožňují výkon nelegální práce (nejen cizinců).

I.1.4.4 Pracovní tým Rady hospodářské a sociální dohody pro zaměstnávání zahraničních pracovníků

Rada hospodářské a sociální dohody (tzv. tripartita) v roce 2017 vytvořila pracovní tým pro zaměstnávání zahraničních pracovníků, který slouží jako platforma pro dialog o otázkách pracovní migrace občanů třetích států do ČR. Předsednictví bylo svěřeno do kompetence Ministerstva vnitra. V roce 2019 na jednání pracovního týmu proběhla debata o transformaci dosavadních migračních projektů a režimů zvláštního zacházení do programů schválených vládou za účelem dosažení ekonomického přínosu pro ČR a zavedení kvót pro náběh žádostí o zaměstnanecké karty a víza k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání na vybraných zastupitelských úřadech ve třetích státech. Obě tato opatření byla následně zavedena do praxe nařízením vlády k 1. září 2019. Před novelizací zákona o pobytu cizinců, zákona o zaměstnanosti a dalších právních předpisů zákonem č. 176/2019 Sb., který nabyl účinnosti ke dni 31. 7. 2019 (viz kapitola I.2.1 Zákon o pobytu cizinců), proběhla rovněž debata o očekávaných dopadech této novelizace na zaměstnávání občanů třetích států. Diskuse členů pracovního týmu se soustředila zejména na nové podmínky změny zaměstnání držitelů zaměstnaneckých karet a možnost zkrácení tzv. testu trhu práce u volných pracovních míst evidovaných Úřadem práce ČR, která mohou být obsazována občany třetích států.

I.2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC

I.2.1 Zákon o pobytu cizinců

V roce 2019 byly provedeny čtyři novely zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně se jednalo o změny, které byly provedeny:

- 1.) **Nálezem Ústavního soudu č. 16/2019 Sb.** bylo zrušeno ustanovení §169r odst. 1 písm. j) a § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců¹¹; nález nabyl účinnosti dnem 14. února 2019. Obě zmíněná ustanovení byla součástí pozměňovacích návrhů, které předložili poslanci Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR v rámci projednávaného vládního návrhu novely zákona o pobytu cizinců (zákon č. 222/2017 Sb.).

V prvním případě se jednalo o zrušení ustanovení, dle něhož bylo možné ve stanovených případech zastavit správní řízení, pokud rodinný příslušník občana ČR podal žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu nebo k trvalému pobytu v době, kdy podle zákona o pobytu cizinců nebyl oprávněn pobývat na území nebo v době platnosti výjezdního příkazu.

Ve druhém případě bylo zrušeno ustanovení, dle něhož měl soud zastavit řízení o žalobě v případech, kdy zajištění cizince bylo ukončeno před rozhodnutím soudu o žalobě proti rozhodnutí o zajištění, o žalobě proti rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění cizince nebo proti rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení.

¹¹ Stejným nálesem byl zrušen § 46a odst. 9 a § 73 odst. 8 zákona o azylu.

2.) Zákonem č. 176/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

V průběhu roku 2019 byl dokončen legislativní proces související s návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Předložen byl zejména z důvodu zajištění transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/801/EU ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair. Zákon č. 176/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony nabyl účinnosti ke dni 31. 7. 2019. Kromě transpozice výše zmíněné směrnice dochází rovněž ke změně v systému výběru správních poplatků u žádostí podávaných na území. Správní poplatek se již nevybírá odděleně, tedy v části za přijetí žádosti o pobytové oprávnění a v části za vydání průkazu o povolení k pobytu, ale v jedné částce, a to již při přijetí žádosti. Správnímu poplatku však nadále nepodléhá přijetí žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu (občané EU), o povolení k přechodnému pobytu a o povolení k trvalému pobytu občana EU nebo jeho rodinného příslušníka.

Novela rovněž reaguje na poptávku pracovního trhu, vytváří transparentní systém ve formě kvót¹² (viz kapitola IV.2 Kvóty pro ekonomickou migraci), který odpovídá specifikům a potřebám českého trhu a cílí na zlepšení řízení a udržitelnost národního migračního systému. Zavedením kvót pro náběh žádostí byl do praxe zaveden nástroj pro plnění cíle stanoveného Strategií migrační politiky, a to „*žádoucí objem legální migrace v souladu s absorpčními kapacitami a integračními opatřeními ČR*.“ Byly rovněž spuštěny nové vládní programy ekonomické migrace¹³, včetně nového vládního programu mimořádného pracovního víza¹⁴ (viz kapitola IV.3 Migrační programy).

Další změny s dopadem na zahraniční zaměstnanost jsou následující:

- Rozšíření definice nespolehlivého zaměstnavatele o uživatele, za nespolehlivého zaměstnavatele se považuje i právnická nebo fyzická osoba, k níž je cizinec dočasně přidělen agenturou práce na základě dohody uzavřené mezi agenturou práce a uživatelem podle zvláštního právního předpisu.
- Rozšíření oprávnění policie ČR, při pobytové kontrole je policie oprávněna požadovat po zaměstnavateli cizince nebo po uživateli, pro kterého cizinec vykonává práci, předložení dokladu prokazujícího oprávněnost výdělečné činnosti cizince.
- Rozšíření náležitostí k žádosti o vydání zaměstnanecké a modré karty, v případě, že jde o agenturní zaměstnávání, doklad, který obsahuje jméno, příjmení, popřípadě rodné příjmení, státní občanství, datum a místo narození a bydliště cizince, druh práce, kterou bude cizinec jako dočasně přidělený zaměstnanec vykonávat, místo výkonu práce u uživatele a název a sídlo uživatele.
- Omezení možnosti změny zaměstnavatele držitele zaměstnanecké karty.

Další dílčí změny se týkají například definice studia či rozšíření možnosti bezvízového pobytu na území pro specifické skupiny výzkumných pracovníků a studentů ze třetích zemí (Možnost pobytu až 9 měsíců za účelem hledání zaměstnání nebo zahájení podnikatelské činnosti po dokončení jejich studia na území a pro výzkumné pracovníky, kteří dokončí svou výzkumnou činnost).

Také byla upravena celá hlava X zákona o pobytu cizinců - „správní vyhoštění“, týkající se rozhodování a postupů při správním vyhoštění. Nově se podle § 118 správním vyhoštěním rozumí ukončení pobytu

¹² Nařízení vlády č. 220/2019 Sb., o maximálním počtu žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování a žádostí o zaměstnaneckou kartu, které lze podat na zastupitelském úřadu (účinnost od 1. září 2019).

¹³ Usnesení vlády ze dne 26. srpna 2019 č. 581, o programech schválených vládou za účelem dosažení ekonomického přínosu pro Českou republiku (účinnost od 1. září 2019).

¹⁴ Program byl spuštěn k 1. 12. 2019 po implementaci nařízení vlády č. 291/2019 Sb.

cizince na území, které je spojeno se stanovením doby k vycestování z území členských států EU a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území členských států EU. Zejména v ustanovení § 119 byly podle požadavků vyplývajících z praxe a vedených správních řízení upraveny jednotlivé skutkové podstaty správních vyhoštění.

Rovněž došlo k nové koncepci ustanovení § 50a, které nově upravuje vydávání rozhodnutí o povinnosti opustit území z území ČR nebo z území členských států EU.

V oblasti integrace cizinců novela zákona s účinností od 1. července 2020 stanovila převod Integračních center Správy uprchlických zařízení do financování ze státního rozpočtu, čímž bude zajištěna jejich dlouhodobá udržitelnost. Financování ze státního rozpočtu pokryje základní provozní náklady, další nadstavbové aktivity budou i nadále financovány z dalších zdrojů (viz kapitola XIV.3.4 Azylový migrační a integrační fond). Pro vybrané skupiny cizinců novela rovněž stanovila povinnost absolvovat po 1. 1. 2021 adaptačně-integrační kurz.

- 3.) **Zákonem č. 255/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích** (zákon nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2020). Součástí zákona byla i novela zákona o pobytu cizinců, kterou došlo pouze k terminologickým změnám v souvislosti s přijetím uvedených zákonů.
- 4.) **Zákonem č. 277/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv** (zákon nabude účinnosti dnem 1. ledna 2022). Součástí zákona je i novela zákona o pobytu cizinců, kterou v souvislosti s přijetím uvedeného zákona došlo pouze k terminologické úpravě § 182a zákona o pobytu cizinců.

Kromě toho bylo v roce 2019 přijato několik prováděcích předpisů k realizaci některých ustanovení zákona o pobytu cizinců na území České republiky, konkrétně se jednalo o následující předpisy:

- **Nařízení vlády č. 220/2019 Sb., o maximálním počtu žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování a žádostí o zaměstnaneckou kartu, které lze podat na zastupitelském úřadu** (nabylo účinnosti dnem 1. 9. 2019).

Uvedené nařízení bylo vydáno na základě zmocnění obsaženého v § 181b zákona o pobytu cizinců. Nařízením vlády je stanoven maximální počet žádostí, které mohou cizinci ze třetích států podat v rámci určitého časového období na příslušném zastupitelském úřadu - konkrétně se týká žádostí o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování nebo žádostí o vydání zaměstnanecké karty.

Cílem této právní úpravy je zajistit účinné řízení ekonomických migračních toků v případech, kdy je to nezbytné k ochraně zájmů ČR. Toto opatření umožňuje vládě regulovat zahraniční poptávku po pobytových titulech za účelem dočasné ekonomické migrace s ohledem na aktuální potřeby českého trhu práce a personální kapacity státních orgánů, které zpracovávají žádosti o pobytová oprávnění. Uvedené opatření rovněž umožní zacílit ekonomickou migraci na konkrétní profese, které jsou „nedostatkové“ na českém trhu práce, a zamezit tak přílivu ekonomických migrantů do ČR.

- **Nařízení vlády č. 291/2019 Sb., o mimořádném pracovním vízu, kterým byla stanovena roční kvóta pro náběr žádostí, a to s účinností od 1. 12. 2019.**
- **Vyhláška č. 67/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 429/2010 Sb., stanovící výjimky z povinnosti cizince požádat o vízum nebo povolení k pobytu na místně příslušném zastupitelském úřadu.**

Novelou zmíněné vyhlášky byla do výčtu států, na jejichž státní příslušníky se vztahuje výjimka ze zákonem stanovené povinnosti žádost o udělení dlouhodobého víza a o vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu podat na příslušném zastupitelském úřadu (§ 169g zákona o pobytu cizinců), zařazena Velká Británie. Důvodem bylo předpokládané vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU. Vedle toho bylo z tohoto seznamu vyřazeno Chorvatsko,

neboť se jedná o člena EU. Uvedená novela vyhlášky nabude účinnosti dnem, kdy pro Spojené království Velké Británie a Severního Irska přestanou být použitelné Smlouva o EU a Smlouva o fungování EU.

- **Vyhláška č. 69/2019 Sb. a č. 308/2019 Sb. kterými se měnila vyhláška č. 428/2010 Sb., stanovící okruh cizinců, kteří mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území České republiky pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza, ve znění pozdějších předpisů.**

V prvním případě byli do okruhu cizinců, kteří mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území ČR pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza, doplněni občané Arménie. Ve druhém případě byli do tohoto seznamu zařazeni občané Alžírsko. Současně však z tohoto seznamu byli vyřazeni občané Kyrgyzstánu a Turkmenistánu, neboť na základě analýzy bezpečnostního a migračního vývoje bylo shledáno, že opatření pro tyto státní příslušníky již není v souladu s přímo použitelným předpisem EU (vízovým kodexem), který umožňuje požadovat letištní průjezdní vízum pouze v naléhavých případech hromadného přílivu nelegálních přistěhovalců.

- **Vyhláška č. 233/2019 Sb., o stanovení územních obvodů zastupitelských úřadů pro účely podávání žádostí o oprávnění k pobytu.**

Uvedená vyhláška byla vydána na základě zmocnění obsaženého v § 182 odst. 3 zákona o pobytu cizinců (zapracováno zákonem č. 176/2019 Sb.), které uložilo Ministerstvu zahraničních věcí stanovit pro účely podávání žádostí o oprávnění k pobytu územní obvod zastupitelského úřadu. Úprava navazuje na ustanovení § 169g uvedeného zákona, podle kterého má cizinec v případech, kdy má ČR v daném státě více zastupitelských úřadů, povinnost podat žádost o udělení dlouhodobého víza a žádost o vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu pouze na tom zastupitelském úřadu, v jehož územním obvodu má poslední bydliště. Příloha této vyhlášky obsahuje seznam zastupitelských úřadů, které podle § 16 odst. 1 písm. l) zákona č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě vykonávají činnost ve věcech udělování víz a povolování pobytu cizinců, a stanoví jejich územní obvod pro účely plnění této činnosti.

V roce 2019 bylo v souvislosti s vystoupením Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU potřeba na vnitrostátní úrovni legislativně ošetřit situaci, kdy by byl uvedený odchod realizován bez dohody s EU. Na vnitrostátní úrovni byl proto připraven zákon č. 74/2019, o úpravě některých vztahů v souvislosti s vystoupením Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU. Vzhledem k odsouhlasení finální podoby dohody o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU (viz kapitola II.1 Vízová politika), zákon nenabyl účinnosti.

I.2.2 Zákon o azylu

V roce 2019 nabyla účinnosti **novela vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon č. 325/1999 Sb., o azylu ve znění pozdějších předpisů** a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců ve znění pozdějších předpisů. Cílem změny této právní úpravy bylo reagovat na aktuální vývoj v oblasti azylové politiky a doplnit stávající seznam bezpečných zemí původu¹⁵ o celkem 12 nových zemí (Alžírsko, Austrálie, Ghana, Gruzie¹⁶, Indie, Kanada, Maroko, Moldavsko¹⁷, Nový Zéland, Senegal, Tunisko a Ukrajina¹⁸).

V roce 2019 byl zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů novelizován jednou, a to zákonem č. 176/2019 Sb., zásadní novinkou této právní úpravy je změna lhůty pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné z původních 30 dnů na 90 dnů. Změna souvisí se zásadním rozšířením seznamu bezpečných zemí původu.

V roce 2019 probíhaly práce na návrhu novely zákona o azylu a dalších souvisejících zákonů a tento návrh byl v září 2019 rozeslán do mezirezortního připomínkového řízení.

15) jedná se o institut zákona o azylu, který opravňuje vést zjednodušené azylové řízení, při splnění dalších podmínek.

16) s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie.

17) s výjimkou Podněstří.

18) s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.

Nálezem Ústavního soudu č. 16/2019 Sb. byl v roce 2019 zrušen § 46a odst. 9 a § 73 odst. 8.

I.2.3 Zákon o státním občanství

Nabývání a pozbývání státního občanství České republiky upravuje **zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky** a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje rovněž problematiku prokazování a zjišťování státního občanství ČR, vedení evidence fyzických osob, které nabyly nebo pozbyly státní občanství ČR, řízení ve věci státního občanství a přestupky na úseku státního občanství.

V roce 2019 byl tento zákon celkem 2x novelizován:

- První novelou, provedenou zákonem č. 207/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství ČR a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství ČR), došlo s účinností ke dni 6. 9. 2019 k rozšíření skupiny osob, která může nabýt státní občanství ČR prohlášením, když nově mohou takto nabýt státní občanství ČR děti a vnuci bývalých československých a českých státních občanů.
- Druhá novela, provedená zákonem č. 279/2019 Sb., kterým se mění některé zákony na úseku vnitřní správy, nabyla účinnosti dne 21. 11. 2019, a reaguje na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1191 ze dne 6. 7. 2016 o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením požadavků na předkládání některých veřejných listin v EU a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012. V důsledku těchto právních předpisů se v řízení ve věci státního občanství České republiky upouští od požadavku předkládat vyšší ověření a úřední překlad veřejných listin do českého jazyka, pokud jsou vydané v souladu s uvedeným nařízením.

I.2.4 Zákon o zaměstnanosti (s ohledem na imigraci)

Podmínky zaměstnávání cizinců na území ČR upravuje **zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů** (dále také „zákon o zaměstnanosti“).

V roce 2019 byla přijata legislativní opatření s přímým dopadem na zahraniční zaměstnanost v rámci zákona č. 176/2019 Sb. (viz kapitola I.2.1 Zákon o pobytu cizinců) a změny z toho vyplývající v zákoně o zaměstnanosti jsou následující:

- Možnost zařazení volných pracovních míst do centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty a centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli modré karty již po 10 dnech (namísto 30), a to na základě posouzení situace na trhu práce krajskou pobočkou ÚP ČR.
- Informační povinnost o nástupu a ukončení vyslání k výkonu práce na území ČR vůči ÚP ČR a evidenční povinnost byla přenesena z uživatele na zaměstnavatele.
- Usnadnění přístupu rodinných příslušníků výzkumných pracovníků na trh práce, kdy se u těchto neuplatní žádná lhůta pro přístup na trh práce členského státu EU.
- Oprávnění Policie ČR, Ministerstva vnitra, Ministerstva zahraničních věcí zastupitelských úřadů ČR získávat pro účely kontroly informace o povoleních k zaměstnání vydaných krajskou pobočkou ÚP ČR, a o písemných informacích zaměstnavatelů vůči ÚP ČR.

V roce 2019 se nacházel v legislativním procesu návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další související zákony, mimo jiné i zákon o zaměstnanosti (sněmovní tisk č. 689). Jedním z důvodů předložení tohoto návrhu je transpozice směrnice (EU) 2018/957, kterou se mění směrnice 96/71/ES o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb. Touto novelou dojde ke zpřesnění podmínek při krátkodobém vysílání a dlouhodobém vysílání. V případě dlouhodobého vyslání, přesahujícího délku 12 měsíců, resp. 18 měsíců v případě odůvodněného oznámení zaměstnavatele ÚP ČR, se na vyslané zaměstnance začnou uplatňovat veškeré pracovní podmínky vyplývající ze zákoníku práce, s výjimkou vzniku, změny a skončení pracovního poměru.

Dále se v legislativním procesu nacházel návrh zákona, kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony, ve kterém jsou navrhovány i změny v zákoně o zaměstnanosti v oblasti zaměstnávání cizinců.

V legislativním procesu byl dále návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, kde je mimo jiné navrženo zvýšení minimálních sankcí pro právnické osoby a fyzické podnikající osoby za umožnění nelegální práce cizinci.

V legislativním procesu byl dále návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, kde jsou mimo jiné navrženy změny v oblasti agenturního zaměstnávání.

I.2.5 Zákon o dočasné ochraně cizinců

Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců ve znění pozdějších předpisů upravuje podmínky vstupu a pobytu cizince na území ČR za účelem poskytnutí dočasné ochrany a jeho vycestování z území, řízení o udělení a odnětí oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území ČR a právní status cizince, který žádá o udělení oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany a cizince, kterému bylo uděleno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany.

V roce 2019 nabyla účinnosti novela vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně (viz kapitola II.2.2 Zákon o azylu).

I.2.6 Zákon o ochraně státních hranic ČR

Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic ČR a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o ochraně státních hranic“) nabyl účinnosti dne 1. srpna 2016¹⁹. V návaznosti na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex), v platném znění, zákon upravuje ochranu státních hranic proti jejich nedovolenému překračování. Stanovuje podmínky pro zřízení hraničního přechodu na mezinárodním letišti, povinnosti kapitánů letadel a provozovatelů letišť, jakož i pravidla pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic a přestupky a správní delikty související s ochranou hranic.

Zákonem č. 277/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv (zákon nabude účinnosti dnem 1. ledna 2022) byla upravena terminologie v § 4.

¹⁹ Nahradil původní zákon č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který již plně neodpovídal současnému zapojení ČR do schengenské spolupráce.

II VÍZOVÁ POLITIKA A PRAXE ČESKÉ REPUBLIKY

II.1 VÍZOVÁ POLITIKA

ČR provádí ode dne svého plného zapojení do schengenské spolupráce (tj. od 21. prosince 2007) **společnou vízovou politiku**, hlavní gesci v této oblasti má MZV. Do společného rámce evropské politiky spadá oblast krátkodobých pobytů, tzn. pobyty do 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů v rámci schengenského prostoru.

Základním dokumentem **společné vízové politiky** je **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 (tzv. vízové nařízení)**. Tento dokument stanovuje seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni.

V této souvislosti je nutné konstatovat, že jednou z důležitých změn, která měla dopad na Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 je odchod Velké Británie z Evropské unie v roce 2019. Na přelomu roku 2019 byla britským parlamentem, Radou EU a Evropským parlamentem odsouhlasena **finální podoba dohody o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU²⁰**.

V rámci dohody o vystoupení jsou upravena práva unijních občanů a občanů Spojeného království a jejich rodinných příslušníků po dobu přechodného období (do 31. 12. 2020). Dle dohody o vystoupení se bude unijní právo (dosavadní směrnice 2004/38/ES)²¹ po dobu přechodného období uplatňovat na občany Spojeného království s obdobnými účinky jako doposud. Občané Spojeného království, kteří budou po dobu přechodného období pobývat v ČR, získají doživotně status beneficienta práv vyplývajících z výstupové dohody²². Na občany Spojeného království, kteří přicestují do ČR po uplynutí přechodného období a nijak neprokáží, že v ČR dříve pobývali, se bude vztahovat status státního příslušníka třetí země ve smyslu nařízení č. 2018/1806.

V oblasti společné vízové politiky je základním právním nástrojem pro vydávání krátkodobých (schengenských) víz **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, ze dne 13. července 2009, o kodexu Společenství o vízech (tzv. vízový kodex)**. Jedná se o přímo použitelný právní předpis, který se stal součástí českého práva dnem vstupu v platnost, tj. 5. dubna 2010. Prováděcím předpisem k vízovému kodexu je „Příručka pro zpracování žádostí o víza a provádění změn v udělených vízech“. Vízový kodex mj. upravuje postupy ve vízovém řízení, vyčísluje náležitosti k vízovým žádostem, definuje okolnosti zastupování a outsourcingu a další.

V první polovině roku 2019 dokončeny trialogy s EP ohledně návrhu na **novelizaci vízového kodexu**. Návrh byl následně schválen a vstoupil v platnost dne 20. června 2019²³. Novela vízového kodexu je účinná od 2. února 2020. Novela je založena na snaze o nalezení rovnováhy mezi podporou legálního cestování a posílením nástrojů pro boj s nelegální migrací. Novela reflektuje poslední vývoj v bezpečnostní a migrační

²⁰ V roce 2019 došlo k několikerému odložení data vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU. Původní termín 29. března 2019 byl dvakrát odložen, a to původně na 30. října 2019 a následně na 31. ledna 2020 v souvislosti s předčasnými volbami do dolní sněmovny britského parlamentu.

²¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS.

²² Ministerstvo vnitra vydalo celkem 4 doporučení pro britské občany, jejichž hlavním účelem byl apel na občany Spojeného království, kteří nejsou držiteli potvrzení o přechodném pobytu, aby si o něj na kterémkoliv pracovišti Ministerstva vnitra požádali, pokud mají v úmyslu žít na našem území i po přechodném období. Ministerstvo vnitra je v kontaktu s britským velvyslancem v ČR a pod záštitou britského velvyslance v ČR se již uskutečnilo 5 informativních setkání pro britské občany v Praze a Brně.

²³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1155 ze dne 20. června 2019, kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech.

oblasti a jako nástroj řešení problémů spojených s nelegální migrací propojila vízovou politiku se spoluprací jednotlivých třetích zemí v oblasti readmise nelegálních migrantů. V případě nedostatečné spolupráce při přebírání státních příslušníků třetí zemí lze využít možnost určitých odstupňovaných restrikcí v procesu vydávání víz vůči nespolupracujícím třetím zemím a vytvořit tak tlak na zlepšení návratů (např. zvýšením vízového poplatku či prodloužením lhůt na rozhodnutí o nich). V případě dobré spolupráce lze nabídnout předmětné třetí zemi usnadnění vydávání víz.

Dalšími novinkami je možnost nyní podat žádost o vízum již 6 měsíců před očekávaným odjezdem, nejpozději však 15 dní před cestou. Též se ustavuje možnost vyplnit a podepsat formulář žádosti elektronicky. Nařízení jasněji stanovuje, který členský stát je příslušný pro posouzení žádosti, pokud zamýšlená návštěva zahrnuje několik členských států. Dále zavádí **harmonizovaný přístup k vydávání víz pro více vstupů pravidelným cestujícím** s pozitivní schengenskou historií na postupně se zvyšující dobu v délce od 1 roku do 5 let. Zároveň se upouští od povinnosti osobní přítomnosti při podání žádosti s výjimkou případů, kdy je nutný odběr biometrických dat. Nová pravidla odráží rostoucí požadavky na kapacity pro zpracování vízových žádostí prostřednictvím **zvýšení vízového poplatku na 80€**.

Novela rovněž zahrnuje změny, které do vízového procesu přinesl vývoj vízové praxe; k těm nejdůležitějším patří potřeba širší spolupráce s externími poskytovateli služeb (tzn. využití vízových center) při přijímání žádostí o víza či postupující digitalizace správních procedur při zachování integrity a bezpečnosti vízového procesu.

Co se týká **vízové liberalizace**, s ohledem na dopady bezvízového cestování některých dříve liberalizovaných zemí byla velká pozornost věnována fungování mechanismu pro pozastavení zrušení vízové povinnosti zakotveného v nařízení EP a Rady (EU) č. 2018/1806, tzv. suspensivního mechanismu, a monitorování plnění liberalizačních kritérií ze strany dříve liberalizovaných zemí. Naopak s ohledem na bezpečnostní výhrady ČS nebylo v roce 2019 dosaženo žádného pokroku v otázce možného přeřazení Kosova na bezvízový seznam uvedeného nařízení.

II.1.1 Vízový informační systém

V průběhu roku 2019 intenzivně probíhala jednání o revizi **Vízového informačního systému** (nařízení č. 767/2008 o Vízovém informačním systému (VIS) a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy) v rámci trialogových jednání. Předmětem změny nařízení je snaha o posílení bezpečnosti postupu udělování krátkodobých víz, **zahrnutí dlouhodobých víz a povolení k pobytu do VIS a zajištění interoperability** mezi systémem VIS a dalšími příslušnými systémy a databázemi EU. Nově by pro vyhodnocování žádosti o vízum měly být dotazovány unijní systémy a databáze (SIS, EES, ETIAS včetně seznamů zájmových osob, databáze Europolu a Interpolu (SLTD, TDAWN). Třetí plochou jednání byla otázka zahrnutí systémů ECRIS-TCN a Interpol (TDAWN) do souboru dotazovaných unijních databází. Dále nebyla nalezena shoda na používání papírových fotografií a snímání obličeje, shromažďování otisků prstů dětí od 6 let a manuálního zpracování dotazů do dalších evropských databází. Trialogová jednání budou pokračovat v průběhu roku 2020. Původní plán předpokládal uvedení revidovaného systému do provozu v roce 2023.

V otázce **digitalizace vízového procesu** byla v druhé polovině roku 2019 vypracována podrobná studie dopadů, která vyhodnotila digitalizaci v podobě zavedení elektronické podoby vízového štítku a podání žádosti o schengenské vízum online jako vhodné směřování dalšího vývoje v oblasti společné vízové politiky. Téma bylo projednáváno v rámci Pracovní skupiny Víza Rady EU a byl uspořádán specializovaný seminář skupiny pro digitalizaci vízového procesu v působnosti vízového výboru. Další jednání jsou očekávána v průběhu roku 2020.

II.1.2 Limitované bezvízové dohody

Vízový kodex členskými státy na národní úrovni ponechává možnost stanovit výjimky z osvobození od vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty, zejména pokud se jedná o držitele diplomatických pasů, služebních pasů anebo zvláštních pasů.

Na počátku roku 2019 byla dokončena jednání o bezvízové dohodě pro držitele diplomatických pasů s **Ekvádorem** (dohoda byla podepsána dne 12. února 2019). Do konce roku 2019 byly na české straně dokončeny vnitrostátní právní postupy nutné pro vstup dohody v platnost, ekvádorská strana však schvalovací proces dosud nedokončila.

II.1.3 Bilaterální dohody o pracovní dovolené mládeže

ČR bilaterálně sjednává s některými vybranými státy tzv. dohody o pracovní dovolené mládeže. Dohody jsou v primární gesci MZV. Podstatou těchto dohod je, že na základě reciprocity mohou mladí lidé (zpravidla do 30 let) z jednoho smluvního státu ve zjednodušeném režimu obdržet dlouhodobé vízum a navštívit a blíže poznat druhý smluvní stát. V rámci tohoto pobytu je cizincům kromě turistických, kulturních, studijních a dalších aktivit umožněno také krátkodobé zaměstnání ve zjednodušeném režimu.

ČR má sjednány dohody s **Austrálií, Chile, Izraelem, Japonskem, Kanadou, Korejskou republikou, Novým Zélandem a Tchaj-wanem**.

V roce 2019 byly projednávány texty ujednání o **pracovní dovolené** s Argentinou a Peru.

II.1.4 Dohody mezi EU a třetími zeměmi

ČR se účastní jednání o textu dohod o volném obchodu na unijní úrovni, které sjednává EU. Uvedené dohody obsahují kapitolu, tzv. Mode 4, která řeší otázku zjednodušeného vstupu osob na území smluvních států za účelem poskytování služeb. Cílem je usnadnit pobyt oprávněných osob na území druhé smluvní strany. MV je pro tuto oblast připomínkovým místem. V roce 2019 se jednalo o dohodách o volném obchodu se zeměmi MERCOSUR²⁴, Indonésií, Čínou, Austrálií, Novým Zélandem, Ázerbájdžánem, Chile a Marokem. Dohoda se Singapurem, podepsaná v roce 2018, byla schválena v EP dne 13. 2. 2019.

Dne 30. června 2019 byla podepsána obchodní dohoda a dohoda o ochraně investic mezi EU a **Vietnamem**; obě vstoupí v platnost po dokončení příslušných legislativních procedur. Dne 1. února 2019 pak vstoupila v platnost dohoda o ekonomickém partnerství mezi EU a **Japonskem**. Zmíněné dohody obsahují kromě jiného ustanovení týkající se vydávání víz pro určité kategorie osob (vnitropodnikově převádění zaměstnanci, obchodníci apod.).

II.2 VÍZOVÁ PRAXE

II.2.1 Dopad zavedení legislativních opatření na vízovou praxi ČR

V roce 2019 měla na výkon vízové praxe zásadní dopad **novela zákona č. 326/1999 Sb.**, o pobytu cizinců na území ČR, účinná od 31. července 2019. Tato nová právní úprava zasáhla do celé řady činností vízového procesu. Došlo např. k upravení výše poplatků vybíraných za podání některých druhů žádostí o pobytové tituly, či zavedení zcela nového poplatku za podání žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza.

Novela dále ve vztahu k zastupitelským úřadům stanovila povinnost předkládání náležitostí žádosti v listinné podobě, změnila definici studia a uložila Ministerstvu zahraničních věcí ČR stanovit vyhláškou územní obvody zastupitelských úřadů pro účely podávání žádostí o oprávnění k pobytu.

V oblasti pracovní migrace byl novelou zaveden zcela nový druh víza k pobytu nad 90 dnů, **tzv. mimořádné pracovní vízum**. K 1. září 2019 vyšlo nařízení č. 220/2019 Sb., které stanovuje **kvóty na ekonomickou migraci** do ČR, resp. maximální počet žádostí o zaměstnaneckou kartu a víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, který mohou jednotlivé, v nařízení uvedené zastupitelské úřady ČR, ročně přijmout. Pro

²⁴ Mercado Común del Sur - sdružení volného obchodu pro státy Jižní Ameriky, členy jsou Argentina, Brazílie, Bolívie, Chile, Ekvádor, Guyana, Kolumbie, Paraguay, Peru, Surinam, Uruguay, Venezuela.

mimořádné pracovní vízum byla kvóta stanovena nařízením č. 291/2019 Sb. s účinností od 1. 12. 2019 (více viz kapitola IV.2 Kvóty pro ekonomickou migraci a kapitola IV.3 Migrační programy).

II.2.2 Navýšení objemu zpracovávaných žádostí v roce 2019

Jedním z hlavních pilířů vízové politiky Ministerstva zahraničních věcí ČR v roce 2019 byla kontinuální snaha o **navýšení objemu zpracovaných žádostí** o pobytové tituly a zlepšení služeb pro vízové žadatele.

V roce 2019 bylo opakovanou prioritou MZV **rozšíření počtu vízových center** ve stávajících destinacích a zahájení činnosti vízových center v destinacích nových. Tento proces byl zahájen již v roce 2015 za účelem navýšení kapacity a služeb konzulárních oddělení/úseků jednotlivých zastupitelských úřadů a aktivity v roce 2019 závisely na kontextu vývoje této problematiky.

S cílem zajistit transparentní výběrové řízení na poskytovatele vnějších služeb (outsourcingu) v oblasti krátkodobých schengenských víz bylo vedením MZV rozhodnuto o zadání úkonů souvisejících s realizací koncesního řízení externí firmě. Po úspěšném výběrovém řízení byly v rámci transparentního koncesního řízení pro každou destinaci vybrány partnerské společnosti a následně i outsourcing spuštěn.

V roce 2019 proběhla koncesní řízení pro destinace: **Ázerbájdžán, Bhútán, Maledivy, Myanmar, Palestina a Zambie.**

V roce 2019 ČR zprovoznila nová vízová centra v **Tádžikistánu, Bhútánu, Botswaně, Kataru, Nepálu a Indonésii.**

V případě žádostí o dlouhodobá víza a povolení k pobytu bylo snahou Ministerstva zahraničních věcí ČR podpořit soukromý sektor **navýšením kapacit při přijímání žádostí o zaměstnanecké karty.** V tomto ohledu byly v roce 2019 ve spolupráci s vybranými resorty implementovány projekty pracovní migrace na Filipínách, v Mongolsku, Srbsku a na Ukrajině s následným rozšířením o Bělorusko, Černou Horu, Indii, Kazachstán a Moldavsko. Zásadním úkolem vízové politiky byla rovněž optimalizace pracovních postupů na vybraných zastupitelských úřadech za účelem navýšení jejich kapacity a implementace dalších nástrojů k hloubkové kontrole podpůrných dokumentů předkládaných žadateli.

II.2.3 Registrace na podání žádostí na ZÚ ČR

V roce 2019 probíhala registrace žadatelů o víza postupy nastavenými od 1. prosince 2017, tj. formou **telefonické či e-mailové registrace**, na některých vybraných ZÚ (Indie, Ukrajina) formou registrace zájemců a jejich následným výběrem za použití prvků náhodného výběru (vylosováním), případně kombinací všech výše uvedených způsobů.

II.2.4 Zastupování ve vydávání krátkodobých (schengenských) víz

V zájmu rozšíření konzulárního pokrytí ČR pro vydávání schengenských víz ve třetích zemích rozšířila ČR v roce 2019 dosavadní dohodu se Španělskem o zastupování v **Andorrském knížectví.** Z důvodu otevření vlastního vízového úseku bylo dnem 1. 2. 2019 ukončeno zastupování ČR Rakouskem v Senegalu. Z důvodu otevření vízového centra bylo dnem 1. 9. 2019 ukončeno zastupování ČR Maďarskem v Dauhá (Kataru). V dlouhodobém horizontu se předpokládá další rozšiřování služeb outsourcingu i v zemích, kde se dlouhodobě nedaří sjednat dohodu o zastupování.

MZV postupuje v souladu se záměrem evropské vízové politiky, tedy zabezpečit co největší **dostupnost konzulátů** členských států občanům třetích zemí; ve snaze o udržení kvality a předcházení případným problémům, provádí MZV každoroční vyhodnocení zastupování ve vydávání schengenských víz.

II.2.5 Nový vzor vízového štítku

Dne 21. prosince 2019 **byl ukončen tisk vízových štítků** dle nařízení Rady (ES) č. 1683/95 a byl nahrazen novým formátem dle nařízení (EU) Evropského parlamentu a Rady 2017/1370. Nový vzor vízového štítku by měl snížit počet případů padělání schengenských víz a zajistit tak jejich větší spolehlivost. ČR začala vydávat

nový formát vízového štítku dne 21. června 2019 na vybraných zastupitelských úřadech a postupně zavedla jeho tisk na všech pracovištích v zahraničí i na vlastním území.

II.2.6 Vytíženost zastupitelských úřadů ČR

Nejvytíženějšími zastupitelskými úřady či generálními konzuláty ČR v roce 2019 byly úřady v Moskvě, Kyjevě, Lvově, Pekingu a Šanghaji. Z výše uvedeného je patrné, že největší objem vízových žadatelů se soustředí do Ruska, Ukrajiny a Číny.

Nejvytíženější zastupitelské úřady ČR v roce 2019

ZÚ	Celkem		krátkodobá víza		dlouhodobá víza za účelem převzetí povolení k pobytu		dlouhodobá víza	
	žádosti	uděleno	žádosti	uděleno	žádosti	uděleno	žádosti	uděleno
Moskva	212 381	207 948	208 119	204 834	1 320	966	2 942	2 148
Kyjev	104 347	95 625	100 147	92 718	2 173	1 404	2 027	1 503
Lvov	98 441	82 073	71 034	67 090	24 773	13 220	2 634	1 763
Peking	77 411	74 719	76 396	73 935	396	326	619	458
Šanghaj	38 279	37 010	37 698	36 512	442	391	139	107

Zdroj: MZV

II.2.7 Vyhodnocení plnění povinností obsažených v Memorandu ADS²⁵

Memorandum ADS (Approved Destination Status) o porozumění mezi Evropským společenstvím a Národní správou pro cestovní ruch Čínské lidové republiky (nyní již Ministerstvo kultury a turismu ČLR) bylo implementováno usnesením vlády č. 1 311 ze dne 22. prosince 2004. Memorandum ADS stanovuje kromě jiného počty a jména cestovních kanceláří a cestovních agentur oprávněných k realizaci **výjezdového cestovního ruchu čínských turistů**, včetně podmínek pro vydání víza.

Ve snaze pomoci organizovaným skupinám cestovat z Číny do zemí EU v souladu s předem stanoveným cestovním programem, MMR vydává Seznam cestovních agentur a cestovních kanceláří, se kterými je uzavřena smlouva o zajištění plnění závazků vyplývajících z Memoranda ADS. Seznam je zveřejněn na webových stránkách MMR a čínského Ministerstva kultury a turismu, je aktualizován 2x ročně (v říjnu a dubnu) a je zasílán jednotlivým zúčastněným stranám a je uveřejněn na webových stránkách MMR. **Za rok 2019 byly celkem uzavřeny 2 Smlouvy s cestovními agenturami.** V současné době na seznamu figuruje **228 čínských cestovních agentur.**

Čínským cestovním kancelářím a agenturám vydává akreditaci Ministerstvo kultury a turismu ČLR. Následně žádá čínská partnerská cestovní kancelář o akreditaci konkrétní schengenský stát (tzv. bílá karta), která umožňuje podat žádosti členů ADS skupiny u kteréhokoliv schengenského státu. Bílé karty jsou vydávány na maximálně jeden rok. Prodloužení je možné pouze v případě, že cestovní kancelář důsledně dodržuje pravidla stanovená Memorandem ADS.

V roce 2019 bylo českými zastupitelskými úřady v Číně státním příslušníkům Číny vydáno v rámci Memoranda ADS **71 422** víz (tj. nárůst o 12,3 % oproti roku 2018), tj. 55,9 % z celkového počtu schengenských víz.

²⁵ Vláda České republiky přijala dne 22. prosince 2004 usnesení č. 1311 k realizaci Memoranda o porozumění mezi Národní správou pro cestovní ruch Čínské lidové republiky (CNTA) a Evropským společenstvím o vízech a souvisejících otázkách týkajících se turistických skupin z Čínské lidové republiky. Tímto usnesením bylo také uloženo ministru pro místní rozvoj zřídit mezirezortní pracovní skupinu, která bude koordinovat, monitorovat a vyhodnocovat plnění povinností obsažených v Memorandu ADS. Tato skupina je složena ze zástupců ministerstev pro místní rozvoj, vnitra a zahraničních věcí (případně i dalších ministerstev, vždy záleží na navrhovaném tématu k jednání).

II.2.8 Vysílání styčných důstojníků pro migraci a doklady v roce 2019

V roce 2019 pokračovala realizace *Dohody mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí České republiky o vysílání styčných důstojníků pro migraci a doklady na zastupitelské úřady České republiky* ze dne 13. února 2009, která nabyla účinnosti dne 1. ledna 2010. Vyslání styční důstojníci byli obsazováni z řad Policie ČR a Ministerstva vnitra ČR v těchto zemích: **Indie, Nigérie, Tunisko, Ukrajina, Uzbekistán a Vietnam**. Výběr destinací odráží potřeby čelit nelegální migraci, včetně odhalování častého podvodného nebo účelového jednání. V rámci Ukrajiny se jednalo mimo jiné i o řešení krajanské problematiky, resp. přesídlování Ukrajinců českého původu.

III SCHENGENSKÁ PROBLEMATIKA

III.1 HODNOCENÍ SCHENGENSKÉ SPOLUPRÁCE

III.1.1 Národní schengenský plán

Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci schválil materiál *Zpráva o plnění Národního schengenského plánu* k 31. prosinci 2018. Jedná se o páté vyhodnocení Národního schengenského plánu 2014, který představuje základní strategický dokument pro oblast schengenské spolupráce a ochrany hranic. Cílem tohoto plánu a úkolů v něm stanovených je zajistit vysoký standard ve všech oblastech schengenské spolupráce, který je prověřován formou pravidelných schengenských hodnocení. Od ledna do března 2019 proběhlo pravidelné (již třetí) schengenské hodnocení České republiky v provádění schengenského acquis na základě nařízení Rady (EU) č. 1053/2013 o vytvoření hodnotícího a monitorovacího mechanismu k ověření uplatňování schengenského acquis.

III.1.2 Situace na vnitřních hranicích

V období od 1. ledna 2019 do 31. prosince 2019 provedl odbor azylové a migrační politiky v souladu s § 6 odst. 1 zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů (zákon o ochraně státních hranic), **kontrolu dodržování bezpečnostních podmínek** u dvou provozovatelů mezinárodních letišť. Kontroly byly provedeny u jednoho provozovatele mezinárodního letiště, na němž se na vnějších letech odbaví alespoň 5 000 osob v kalendářním roce a u jednoho provozovatele mezinárodního letiště, na němž se na vnějších letech odbaví alespoň 1 000 000 osob v kalendářním roce. U kontrolovaných osob bylo zjištěno celkem 7 porušení zákona o ochraně státních hranic.

III.1.3 Schengenské hodnocení ČR ve vízové oblasti

V lednu roku 2019 proběhlo na Velvyslanectví ČR v Abú Dhabí a Generálním konzulátu ČR v Chengdu schengenské hodnocení v oblasti vízové politiky, z něž pro ČR vzešla řada doporučení především v oblasti vízových IT systémů, ale též v procesních postupech a ochraně osobních údajů. Ke splnění uvedených doporučení vypracovalo MZV akční plán, který průběžně plní.

III.2 VNĚJŠÍ SCHENGENSKÁ HRANICE

III.2.1 Přeshraniční pohyb přes vnější schengenskou hranici²⁶

V roce 2019 bylo na hraničních přechodech na vnější schengenské hranici ČR (tedy na mezinárodních letištích) **odbaveno v obou směrech 8 860 075 osob.** Ve srovnání s rokem 2018 je evidován nárůst, a to o cca 630 tis. osob (tj. +8 %). Z uvedeného počtu se jednalo v 61 % o občany EU a ve 39 % o občany třetích zemí. V rámci jednotlivých měsíců je tradičně nejvíce osob odbaveno v období od června do září, tedy v turistické sezóně. Z 92 % se na statistice podílí mezinárodní letiště Václava Havla. Druhé v pořadí je letiště Brno Tuřany se 4 %.

²⁶ Od roku 2012 je oblast odbavených osob vyhodnocována v systému KODOX. Tento systém je od listopadu 2011 využíván při hraniční kontrole na všech mezinárodních letištích jako jediný lustrační systém. Systém umožňuje lustrace v systémech PATROS, DBO, CIS, ICIS (Interpol), SIS, CS a NS VIS, načtení a elektronickou kontrolu cestovního dokladu s biometrickými informacemi, porovnání otisků prstů vůči systému VIS a v budoucnu bude načítat otisky prstů uložených v cestovním dokladu. Systém obsahuje i řadu podpůrných funkcionalit, jako je například právě statistika cestujících přes vnější schengenské hranice.

Třetí místo patří letišti Ostrava Mošnov (3 %). Po necelém jednom procentu má letiště Pardubice a Karlovy Vary.

Počet odbavených osob na vnější schengenské hranici ČR – dle kategorie osob – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem odbaveno osob na VSH ČR (přilet + odlet)	8 230 160	100,0	8 860 075	100,0	7,7	629 915
z toho						
občané EU	4 948 737	60,1	5 370 999	60,6	8,5	422 262
občané třetích zemí	3 279 244	39,8	3 486 590	39,4	6,3	207 346
ostatní*	2 179	0,03	2 486	0,03	14,1	307

Zdroj: IS KODOX

*osoby bez státních příslušností a osoby, u kterých byla z dokladu státní příslušnost načtena chybně, a proto nemohlo dojít k zařazení k určující kategorii osoby

Z hlediska státních příslušností vedli v počtu odbavených osob (přilet + odlet) na vnější schengenské hranici občané ČR (cca 3,3 mil. osob, tj. 37 %), dále následovali občané Velké Británie (cca 1,2 mil. osob, tj. 14 %), Ruska (1,1 mil. osob, tj. 12 %), Izraele (337 tis. osob, tj. 4 %) a USA (336 tis. osob, 4 %). K největším početním meziročním nárůstům došlo u občanů ČR (cca +268 tis. osob, tj. +9 %), Ruska (+71 tis., tj. +7 %), Ukrajiny (+59 tis., tj. +31 %) a Velké Británie (+54 tis., tj. +5 %). Naopak největší meziroční pokles je vykázán u občanů Číny (-22 tis., tj. -8 %) a Turecka (-6 tis., tj. -5 %).

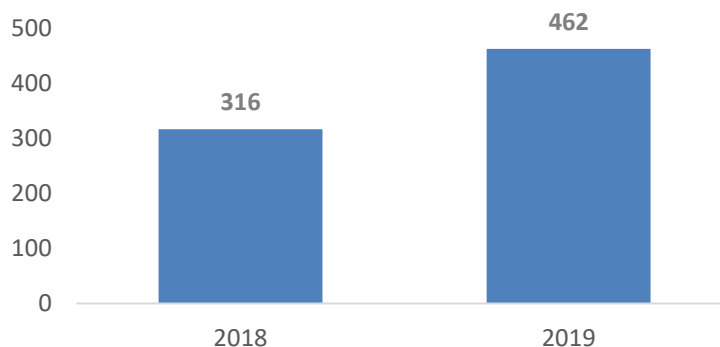
III.2.2 Odepření vstupu na vnější schengenské hranici

Odepření vstupu je právní institut, který umožňuje zamezení vstupu státním příslušníkům třetích zemí na území smluvních států. Jedná se o opatření, kdy státnímu příslušníku třetí země, u něhož bylo v rámci hraniční kontroly na vstupu na území zjištěno, že nesplňuje všechny podmínky vstupu²⁷, je rozhodnutím odepřen vstup na území členských států. V rámci odepření vstupu tak vzniká leteckému dopravci povinnost zajistit dopravu cizince zpět na území třetích států.

V roce 2019 byl **462 osobám odepřen vstup** na vnější schengenské hranici ČR. V porovnání s rokem 2018 došlo k markantnímu zvýšení počtu téměř o polovinu (+146 osob, tj. +46,2 %). V rámci dlouhodobého vývoje se jedná od roku 2008 (prosinec 2007 vstup ČR do Schengenu) o druhý nejvyšší roční počet (průměr za posledních 12 let je 334 osob), kdy nejnižší roční počet byl v roce 2012 (191 osob) a nejvyšší v roce 2015 (469 osob). Na ICP ML Praha Ruzyně byl vstup odepřen 458 osobám, na ICP ML Karlovy Vary 2 osobám a po jedné osobě na ICP ML Brno Tuřany a Pardubice.

²⁷ Vymezené v čl. 5 odst. 1 Schengenského hraničního kodexu (a zároveň se nejedná o osobu požívající právo Společenství na volný pohyb či nejde o osobu, která patří do kategorie osob uvedených v čl. 5 odst. 4 Schengenského hraničního kodexu).

Odepření vstupu na vnější schengenské hranici - srovnání 2018/2019

Zdroj: ŘSCP

Kromě jednoho občana Bulharska byl vstup odepřen občanům třetích zemí. První místo náleží občanům **Gruzie** (133 osob, tj. 28,8 %), u kterých výrazně převažoval jako důvod odepření jejich záznam v evidenci (např. SIS) jakožto osoba, které má být odepřen vstup (130 osob). V meziročním porovnání je u nich vykázán nejvyšší nárůst, a to o 76 osob (tj. +133,3 %). Druhé místo obsadili občané **Ukrajiny** (58 osob, tj. 12,6 %, +28 osob), kdy u nich převládá důvod odepření jejich záznam v SIS jakožto nežádoucí osoby. Na třetím místě jsou občané **Číny** (42 osob, tj. 9,1 %, +23 osob), kdy mezi hlavní důvody odepření patřilo neprokázání se příslušnými doklady prokazující účel a podmínky pobytu a neplatné vízum. Čtvrté místo obsadili občané **Ruska** (38 osob, tj. 8,2 %, +21 osob), kdy většina občanů Ruska přicestovala z domovské země a nejčastějším důvodem odepření vstupu bylo neprokázání se platným vízem nebo povolením k pobytu. Na pátém místě se umístili občané **Indie** (22 osob, tj. 4,8 %, +11 osob), kdy se kromě jedné osoby vždy jednalo o neprokázání se platným vízem nebo povolením k pobytu. Těchto pět státních příslušností se na celkovém počtu podílí z 63 %, ostatních 37 % připadá na dalších 58 státních příslušností.

Odepření vstupu na vnější schengenské hranici – porovnání roku 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Cizinci vrácení z HP na příletu do ČR	316	100,0	462	100,0	33,9	80
z toho TOP 5 (řazeno dle 2019):						
Gruzie	57	18,0	133	28,8	133,3	76
Ukrajina	30	9,5	58	12,6	93,3	28
Čína	19	6,0	42	9,1	121,1	23
Rusko	17	5,4	38	8,2	123,5	21
Indie	11	3,5	22	4,8	100,0	11

Zdroj: ŘSCP

Opět byl nejvíce vstup odepřen osobám na příletu z Turecka (120 osob, tj. 26,0 %, zejména občané Gruzie), Ruska (99, tj. 21,4 %, jednalo se hlavně o občany Ruska a Číny), Gruzie (63, tj. 13,6 %, pouze občané Gruzie), Ukrajiny (54, tj. 11,7 %, převládali občané Ukrajiny) a Velké Británie (31, tj. 6,7 %, především uprchlíci dle Konvence 1951 a občané USA). Největší meziroční změny, a to nárůsty, jsou evidovány u příletů z Ruska (+63 osob, tj. +175,0 %) a Turecka (+45 osob, tj. +60,0 %).

Z celkového počtu důvodů odepření vstupu (470 důvodů, kdy v jednom rozhodnutí může být více důvodů) byl nejčastějším důvodem záznam v evidenci (SIS), že osobě má být odepřen vstup (199 důvodů, tj. 42,3 %), kdy v meziročním srovnání u tohoto důvodu došlo k nejvýraznější změně, a to zvýšení o 109 důvodů (tj. +121,1 %). Druhým důvodem bylo neplatné vízum nebo povolení k pobytu (170 důvodů, tj. 36,2 %). S odstupem se jednalo o důvody neprokázání se příslušnými doklady prokazující účel a podmínky pobytu (27 důvodů), skutečnost, že již pobýval na území členských států EU 90 dnů během předcházejícího období 180 dnů (27), předložení neregulérního cestovního dokladu (22) aj.

III.2.3 Specifické jevy v oblasti vnější schengenské hranice

V roce 2019 se vyskytly případy **zneužití tranzitního prostoru mezinárodního letiště Praha Ruzyně** v mnohem vyšší míře, než v předchozích letech. Zneužití tranzitního prostoru bylo zjištěno u **312 osob**, tj. meziroční nárůst o 141 osob (tj. +82,5 %) a jedná se o vůbec nejvyšší počet zaznamenaný od vstupu ČR do schengenského prostoru. Ke skokovému navýšení došlo již v roce 2018 (o 171 osob), zatímco v předchozích letech se jednalo spíše o jednotlivce či dokonce nebyly zaznamenány žádné případy zneužití²⁸.

V roce 2019 se s počtem 281 osob jednalo nejvíce o občany **Arménie** (tj. 90,1 %), u kterých meziročně došlo k prudkému zvýšení počtu o 231 osob (tj. +462,0 %). Téměř všichni přicestovali do ČR z Moskvy s navazujícím letem do Kyjeva, na který se již nedostavili a v tranzitním prostoru požádali o mezinárodní ochranu. Následně pokračovali v sekundární migraci do dalších států EU/Schengenu²⁹. V březnu byla občanům Arménie zavedena povinnost letištních průjezdních víz³⁰. Dalšími cizinci zneužívajícími tranzitní prostor byli občané Ruska (12 osob), Alžírsko (6), Kuby (5) aj.

V průběhu roku 2019 ŘSCP věnovalo zvýšenou pozornost **držitelům cestovních dokladů pro uprchlíky vydaných na základě Úmluvy z 28. 7. 1951**, kteří často opakovaně cestují do zemí svého původu. V roce 2019 bylo ICP ML Praha Ruzyně zjištěno 263 těchto osob, z toho na odletu 164 osob a na příletu 97 osob. Nejčastěji se jednalo o občany Iráku (44 %), Afghánistánu, Sýrie a Íránu. Jednalo se především o držitele cestovních dokladů vydaných Německem (52 %) a Rakouskem (37 %). Cesty těchto cizinců mohou být nejen nebezpečné pro uvedené osoby, ale mohou být potenciálně nebezpečné pro státy EU/Schengenu (terorismus, organizovaný zločin, zejm. převaděčství apod.). Informace o cestách uprchlíků do zemí původu jsou předávány i zahraničním partnerům (které cestovní doklady pro uprchlíky vydávají).

V souvislosti s monitoringem možného **zneužívání letů z Řecka do ČR k sekundární nelegální migraci v rámci EU** bylo zjištěno, že tento trend, zaznamenaný již v minulých letech, v roce 2019 pokračoval. Lety z Řecka jsou zneužívány k migraci do evropských destinací s využitím neregulérních dokladů. Na příletech z Řecka byly na ICP ML Praha Ruzyně s využitím tzv. profilingu osob prováděny pobytové kontroly. Celkem byl profilink proveden na příletu u 855 řeckých letů (cca 122 tisíc osob), z toho se jednalo u více jak jedné třetiny o lety z Athén, zbytek se týkal letů z Heraklionu, Thessaloniki, Rhodosu, Zakynthosu, Samosu atd. Zneužití řeckých letů k nelegální migraci do ČR bylo v roce 2019 zjištěno u 54 osob. Všechny osoby byly odhaleny na letišti Václava Havla na letech z Athén (41 případů), kdy se jednalo zejména o občany Sýrie (31 osob). Kromě tří osob všechny osoby disponovaly neregulérními cestovními doklady, kdy převládaly české a bulharské doklady.

²⁸ V letech 2014 a 2015.

²⁹ Dle informačního systému CIS bylo zjištěno, že téměř všechna řízení o azylu těchto cizinců jsou zastavena dle §25 písm. j) zák. č. 325/1999 Sb., o azylu. Řízení se zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a na základě dosud zjištěného stavu věci nelze rozhodnout.

³⁰ Dne 11. 3. 2019 vstoupila v platnost vyhláška Ministerstva vnitra č. 428/2010 Sb., stanovící okruh cizinců, kteří mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území ČR pouze na základě uděleného letištního průjezdního víz

IV LEGÁLNÍ MIGRACE

IV.1 DRUHY POBYTU

Zákon o pobytu cizinců dělí pobyt cizinců na území ČR na kategorie **přechodný pobyt na území** a **trvalý pobyt na území**.

Z pohledu podmínek vstupu a pobytu na území ČR zákon dělí cizince do dvou kategorií. Do první kategorie přísluší občané států tvořících EU³¹ a dalších států, které jsou vázány Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru³², a občané Švýcarska (dále jen „**občané EU**“). Obdobné postavení požívají za určitých podmínek stanovených zákonem rodinní příslušníci občanů EU i tehdy, nejsou-li občany těchto států. Druhou kategorií tvoří **občané ostatních, tzv. třetích zemí**.

Cizinci ze třetích zemí jsou povinni mít pro vstup a krátkodobý pobyt (do 90 dnů) na území ČR vízum. To se netýká cizinců, jimž je vízová povinnost zrušena v rámci jednotné vízové politiky EU³³. Vízum pro vstup a krátkodobý pobyt na území ČR dále také nepotřebují např. držitelé dokladu o povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu na území jiného schengenského státu, držitelé povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajících rezidenta v Evropském společenství na území jiného členského státu EU nebo občané třetích zemí – rodinní příslušníci občana EU, kteří jsou držiteli dokladu o povolení k přechodnému či trvalému pobytu na území jiného členského státu EU.

Pro dlouhodobý pobyt (nad 90 dnů) v ČR musí mít cizinci ze třetích zemí vždy **vízum k pobytu nad 90 dnů**, případně povolení k pobytu. Na vízum k pobytu nad 90 dnů může cizinec pobývat v ČR po dobu nepřesahující 1 rok, **následně může požádat o povolení k dlouhodobému pobytu** za podmínky, že trvá stejný účel pobytu.

V důsledku transpozice příslušných směrnic³⁴ Rady ES do vnitrostátního práva může cizinec požádat o udělení **povolení k dlouhodobému pobytu, aniž by předtím na území ČR pobýval** na základě víza k pobytu nad 90 dnů za konkrétním účelem. V uvedeném smyslu se jedná o povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem společného soužití rodiny na území**, povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem studia na území**, povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem vědeckého výzkumu**, povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem zaměstnání** (zaměstnancká karta nebo modrá karta) a povolení k dlouhodobému pobytu **rezidenta jiného členského státu EU**³⁵. Speciálním pobytovým oprávněním je povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem ochrany na území**.

Občané EU mají právo volného pohybu a pobytu, které je garantováno Smlouvou o fungování EU. Občané EU mohou na území ČR vstupovat a na něm pobývat po dobu neomezenou, jen na základě cestovního dokladu, kterým je v tomto případě i doklad totožnosti, aniž by byli povinni žádat o jakoukoliv formu oprávnění k pobytu. Nicméně i pro tuto kategorii cizinců jsou zákonem vytvořeny pobytové tituly – **potvrzení**

³¹ Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Velká Británie (z EU Británie vystoupila dne 31. 1. 2020).

³² Norsko, Island, Lichtenštejnsko

³³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2018/1806 (dříve 539/2001), kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni.

³⁴ Např.: Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny; Směrnice Rady 2004/114/ES ze dne 13. prosince 2004 o podmínkách přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem studia, výměnných pobytů žáků, neplacené odborné přípravy nebo dobrovolné služby; Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří se stali obětmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví, a kteří spolupracují s příslušnými orgány; Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty.

³⁵ Tento případ se týká cizinců ze třetího státu, kteří mají na území jiného členského státu EU povolen trvalý pobyt, je jim přiznán statut rezidenta a hodlají na území ČR pobývat po dobu delší než 90 dnů.

o přechodném pobytu a povolení k trvalému pobytu. Žádat o povolení některého z uvedených druhů pobytu nemají občané EU stanoveno jako povinnost, ale jako právo. Chce-li občan EU na území pobývat po dobu delší než 90 dnů, má právo požádat o vydání **potvrzení o přechodném pobytu**. Jedná se o potvrzení, které má za cíl zejména ulehčit občanům EU jednání s úřady a institucemi v ČR.

Specifickou skupinu požívající práva na volný pohyb v rámci EU tvoří **rodinní příslušníci občanů EU**. U těchto cizinců se uplatňují zjednodušené postupy týkající se udělení víza pro krátkodobý pobyt (do 90 dnů), zejména pokud jde o náležitosti předkládané k žádosti o vízum. Důvody pro neudělení víza u této kategorie žadatelů jsou značně omezené. Rodinní příslušníci občanů EU mají při splnění stanovených podmínek právo na vstup a pobyt na území členských států EU a udělení krátkodobého víza je v těchto případech nárokové. Rodinný příslušník občana EU, který sám není občanem EU a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 90 dnů společně s občanem EU, je povinen požádat o povolení k přechodnému pobytu.

Povolení k trvalému pobytu mohou všichni cizinci obecně získat po 5 letech nepřetržitého pobytu na území ČR. Ve speciálních zákonem stanovených případech lze trvalý pobyt získat i za kratší dobu – po 4 letech nepřetržitého pobytu na území ČR po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany při splnění zákonných podmínek nebo bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území ČR, např. z humanitárních důvodů či jiných důvodů hodných zvláštního zřetele. Rodinný příslušník občana ČR může získat trvalý pobyt za podmínky minimálního dvouletého nepřetržitého pobytu na území ČR v případě, že rodinná vazba na občana ČR trvá alespoň jeden rok.

Pro cizince ze třetích zemí je v souladu s předpisy EU zavedena kategorie „**právní postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta v Evropském společenství na území**“. Tento status je cizinci žádajícímu o udělení povolení k trvalému pobytu v ČR udělen automaticky, splňuje-li podmínku pětiletého nepřetržitého pobytu na území (včetně dalších zákonem stanovených kritérií). O přiznání tohoto statusu může písemně požádat cizinec s povolením k trvalému pobytu na území, kterému nebylo toto právní postavení přiznáno současně s vydáním povolení k trvalému pobytu, pokud splňuje zákonem stanovená kritéria. Z vnitrostátního hlediska nemá tento statut zásadní význam. Významným se statut stává v případě, že se jeho nositel hodlá usadit na území jiného státu EU. V tom případě mu zaručuje příznivější zacházení než občanům třetích zemí obecně.

IV.2 KVÓTY PRO EKONOMICKOU MIGRACI

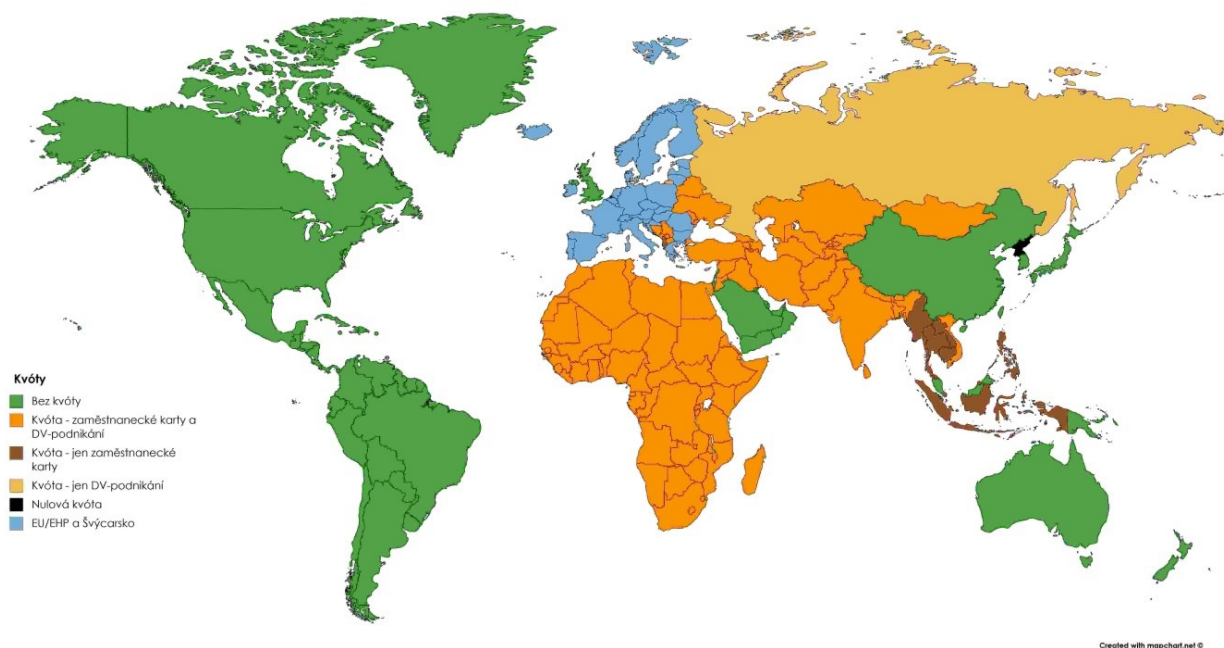
Nařízením vlády č. 220/2019 Sb., účinným od 1. září 2019, vláda ČR zavedla roční kvóty určující maximální počty žádostí občanů třetích států o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání a žádostí o zaměstnaneckou kartu nabíraných na vybraných ZÚ ČR v zahraniční.

Důvodem pro zavedení kvót byla potřeba efektivnějším způsobem regulovat ekonomickou migraci ze zemí, kde se ZÚ ČR dlouhodobě potýkaly s přetížeností v důsledku vysokého zájmu cizinců o migraci do ČR mnohonásobně přesahujícího kapacitní možnosti těchto úřadů. Přetíženost byla zapříčiněna rychlým nárůstem poptávky po zahraničních pracovnících v ČR v předchozích letech. Stanovení transparentních kvót poskytlo základ pro lepší organizaci náběru žádostí a poskytlo předem cizincům i dalším subjektům zainteresovaným na jejich příchodu do ČR (zaměstnavatelům, obchodním korporacím) informaci o maximálním možném objemu migrace do ČR ve stanoveném časovém období. K zavedení kvót přispěla i judikatura Nejvyššího správního soudu z roku 2019, která stanovila, že omezování náběru žádostí o určitá pobytová oprávnění na zastupitelských úřadech lze provádět pouze na základě právního předpisu.

Výběr ZÚ, kterých se kvóty týkají, a stanovení konkrétní výše kvót bylo založeno na reálném zájmu zaměstnavatelů a cizinců o pracovní / podnikatelskou migraci do ČR v období roku 2018 a 1. polovině roku 2019. Zohledněna byla rovněž bezpečnostní rizika spojená s migrací z jednotlivých států, struktura ekonomické migrace z těchto zemí i sociokulturní faktory související s integrací cizinců na území ČR. Do zavedených kvót byly začleněny i dosavadní kvóty pro účast cizinců v migračních projektech a režimech zvláštního zacházení stanovené příslušnými usneseními vlády, a to včetně usnesení ze dne 3. června 2019

č. 384, kterým byl zdvojnásoben objem³⁶ středně a nízko kvalifikované pracovní migrace v rámci tzv. Režimu Ukrajina. Návrh kvót byl předem projednán se sociálními partnery na půdě pracovního týmu Rady hospodářské a sociální dohody pro zaměstnávání zahraničních pracovníků.

S ohledem na výše uvedená kritéria byly kvóty zavedeny pro zastupitelské úřady s územní působností pro státy Východní Evropy, Balkánu, Afriky a pro většinu asijských zemí. Nebyla naopak shledána potřeba zavést kvóty pro zastupitelské úřady s územní působností pro státy Severní a Jižní Ameriky, Ruska, Číny, Austrálie, Nového Zélandu, Japonska, Jižní Koreje a dalších států.

Zdroj: MV

V rámci kvót existuje systém preferenčního zacházení pro ty skupiny ekonomických migrantů, na jejichž příchodu má český stát zvýšený zájem. Kvóta pro každý zastupitelský úřad je vždy rozdělena tak, že samostatný počet míst je vyčleněn pro účastníky vládních migračních programů (viz kapitola IV.3 Migrační programy), kterým ZÚ sám přiděluje termíny podání žádosti, a zbytková kvóta je rezervována pro cizince migrující mimo programy, kteří se k podání žádosti povinně objednávají (a zastupitelský úřad pozve pouze ty, kteří se objednají nejrychleji).

Nařízením vlády č. 291/2019 Sb. účinným od 1. 12. 2019, byla následně stanovena i roční kvóta pro náběr žádostí o mimořádná pracovní víza. Všechny žádosti o tato víza jsou nabírány pouze od občanů Ukrajiny a výhradně v rámci vládního migračního programu.

IV.3 MIGRAČNÍ PROGRAMY

Migrační programy (dříve projekty), které jsou od roku 2012 vytvářeny a realizovány v rámci meziresortní spolupráce ústředních orgánů státní správy, představují **účinný nástroj podpory migrace vybraných cílových skupin občanů třetích států, na jejichž vstupu a pobytu na území ČR má český stát zvýšený zájem.**

Tvorba migračních projektů byla zařazena mezi nástroje sloužící k dosahování cílů ČR v oblasti legální migrace uvedené v *usnesení vlády ze dne 29. července 2015 č. 621 o Strategii migrační politiky ČR a o Komunikační strategii ČR k migraci*. Od roku 2015 jsou schvalovány usnesením vlády.

³⁶ Na 40 000 žádostí o zaměstnaneckou kartu ročně.

Cílem migračních programů je **zefektivnění migrační procedury cestou zjednodušení procesu podávání a vyřizování žádostí cizinců o pobytová oprávnění nebo povolení k zaměstnání.**

Cizince a tuzemské subjekty, které na jejich příchodu mají přímý zájem (zaměstnavatelé, obchodní korporace, školy), zařazuje do projektu jeho gestor, a to za podmínky splnění stanovených kritérií.

IV.3.1.1 Programy ekonomické migrace

V září 2019 došlo v rámci systému ekonomické migrace k poměrně významným změnám. Jednotlivá ministerstva ve vzájemné spolupráci v roce 2019 reagovala skrze programy cílené pracovní migrace na nedostatek pracovních sil na českém trhu práce.

V návaznosti na novelu zákona o pobytu cizinců byly usnesením vlády č. 581 ze dne 26. srpna 2019 všechny původní projekty ekonomické migrace, s výjimkou projektu Závčik, nahrazeny novými vládními programy, a to s účinností k 1. září 2019. Transformací projektů vznikly 3 nové programy za účelem dosažení ekonomického přínosu pro ČR. Institut migračního programu je na rozdíl od konceptu migračního projektu zakotven přímo v zákoně o pobytu cizinců, který rovněž umožňuje poskytovat účastníkům programů určité výhody. Dosavadní účastníci předchozích projektů se ke dni změny automaticky stali účastníky příslušných nových programů.

Transformací dosavadních migračních projektů v nové migrační programy a spuštěním nového migračního projektu pro žadatele o mimořádná pracovní víza byl učiněn další krok v naplňování cíle stanovené Strategii migrační politiky „vytvoření konceptu programů legální migrace (sloužících k legislativnímu zakotvení projektů legální migrace) spolu s legislativním zakotvením principů Nového systému ekonomické migrace (podpora zahraničních investorů, kvalifikovaných pracovníků)“.

Projekty se v předchozích letech osvědčily jako vhodný nástroj řízení pracovní migrace. Významně preventivně přispívaly ke snižování bezpečnostních rizik spojených s pracovní migrací ze třetích států do ČR, a to vyšší mírou kontroly zaměstnavatelů, v jejichž prospěch se migrace uskutečňovala. Mechanismus zařazování zaměstnavatelů na základě stanovených kritérií z migračního procesu vylučovala značnou část neseriózních podnikajících subjektů (např. různých zastřených agentur, schránekových firem, firem systematicky porušujících pracovní právní, daňové a jiné předpisy apod.). Zavedení projektů přispělo k omezení negativního vlivu různých zprostředkovatelských subjektů na proces získání pobytového oprávnění za účelem zaměstnání v ČR. Migračních projektů využilo vysoké množství pracovních migrantů i českých zaměstnavatelů:

- **Fast Track: Zrychlená procedura pro vnitropodnikově převáděné a lokalizované zaměstnance a statutární orgány zahraničních investorů** (projekt zahájen dne 1. února 2012)

Do konce srpna³⁷ roku 2019 projekt využilo celkem **191 pracovníků** ze třetích zemí, zejména specialistů a vedoucích pracovníků z oblasti průmyslu, vývoje informačních technologií či služeb. Nejvyšší počet uchazečů pocházel z **Indie, USA, Ukrajiny a Ruska**.

Od spuštění projektu v únoru 2012 do něj bylo zařazeno přes 1 000 migrantů a přes 100 zaměstnavatelů.

- **Projekt Welcome Package pro investory** (projekt zahájen dne 1. července 2013)

Do konce srpna roku 2019 bylo do projektu Welcome Package pro investory určeného pro vysoce kvalifikované zaměstnance a statutární orgány zahraničních investorů zařazeno celkem **39 uchazečů** (z toho 15 rodinných příslušníků), zejména řídících pracovníků a specialistů. Většina uchazečů pocházela z **Ruska a Ukrajiny**.

Od spuštění projektu v červenci 2013 do něj bylo zařazeno přes 330 migrantů a přes 40 zaměstnavatelů.

³⁷ Poté došlo k transformaci projektů.

- **Pilotní projekt Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny a Indie, tzv. Projekt Ukrajina a Indie** (projekt zahájen dne 9. listopadu 2015)

Celkem bylo v první polovině roku 2019 do Projektu Ukrajina a Indie, jehož cílem bylo administrativně zrychlit proces udělování zaměstnaneckých, resp. modrých karet vysoce kvalifikovaným zaměstnancům, zařazeno **441 uchazečů z Ukrajiny a 145 uchazečů z Indie**. Největší zájem byl o IT profese (vývojáři softwarů, programátoři a IT specialisté, atd.).

Od spuštění projektu v listopadu 2015 do něj bylo zařazeno přes 1 900 migrantů a přes 360 zaměstnavatelů.

- **Režim zvláštního zacházení pro kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny, tzv. Režim Ukrajina** (projekt zahájen dne 1. srpna 2016)

Režim Ukrajina umožňující podání žádostí o zaměstnanecké karty pro pracovníky z Ukrajiny, kteří mají zájem na území ČR vykonávat středně, či nízko kvalifikovanou práci byl dlouhodobě nejvyužívanějším projektem, do kterého bylo od jeho spuštění od srpna 2016 do srpna 2019 (včetně) zařazeno **více než 51 500 zahraničních uchazečů a více než 2630 českých společností**.

V roce 2019 byla dále usnesením vlády ze dne 3. června 2019 č. 384 **zdvojnásobena kapacita Režimu Ukrajina z 19 600 na 40 000 žádostí o zaměstnaneckou kartu ročně**. Tato změna vycházela ze zkušeností s aplikací Režimu Ukrajina, kdy byl zaznamenáván přetrvávající zájem českých zaměstnavatelů o pracovníky z Ukrajiny, přičemž tento zájem nebyl dostatečně uspokojován v rámci stávající kapacity Generálního konzulátu ve Lvově.

- **Zvláštní postupy pro pracovníky do zemědělství a potravinářství z Ukrajiny, tzv. Projekt Zemědělec** (projekt zahájen 1. ledna 2018)

Platnost projektu zemědělec vypršela k 31. červenci 2019. V rámci tohoto projektu měli podnikatelé v oblasti zemědělství, potravinářství, lesnictví a dřevařství možnost využít získání cizích pracovníků výhradně z Ukrajiny. Do Projektu Zemědělec, jehož celková kvóta představovala 2 000 žádostí, bylo od jeho spuštění v lednu 2018 zařazeno přes 124 zaměstnavatelů a 755 žádostí o ukrajinské pracovníky. Z toho bylo v samotném roce 2019 zařazeno 91 zaměstnavatelů a 432 žádostí.

- **Režim Ostatní státy pro Mongolsko, Filipíny, Srbsko** (projekt zahájen dne 1. května 2018)

Režim ostatní státy určený k cílenému a výběrovému přijímání a vyřizování žádostí o zaměstnanecké karty pro středně až nízko kvalifikované občany Mongolska, Filipín a Srbska v první polovině roku 2019 využilo **738 uchazečů z Mongolska, 671 uchazečů z Filipín a 1 295 uchazečů ze Srbska**.

Od spuštění projektu v květnu 2018 do něj bylo zařazeno přes 4 300 migrantů a přes 150 zaměstnavatelů.

- **Zácvik (projekt zahájen dne 24. listopadu 2014 ve spolupráci se Svazem průmyslu a dopravy ČR)**

Projekt Zácvik je určen pro cizince ze třetích zemí, kteří jsou vysíláni zahraničními zaměstnavateli k českým právnickým (typicky výrobním společnostem), popř. fyzickým osobám, s cílem zvyšování dovedností a kvalifikace pro účely dalšího zaměstnání těchto cizinců u jejich zahraničních zaměstnavatelů; zácvik může trvat nejvýše 6 měsíců.

V roce 2019 se projektu Zácvik zúčastnilo **517 stážistů a více než 35 společností**, přičemž nejvíce byly zastoupeny státy **Rusko, Indie, Čína nebo USA**.

Vláda přistoupila k transformaci dosavadních projektů v nové programy nejen z důvodu zredukování jejich vysokého počtu a většího sjednocení okruhu cílový třetích států a kritérií pro zařazování zaměstnavatelů a jejich zahraničních zaměstnanců, ale především z důvodu provázání těchto programů s nově zaváděnými kvótami pro regulaci objemu pracovní migrace (viz kapitola IV.2 Kvóty pro ekonomickou migraci). Migrační programy tak představují nástroj pro transparentní poskytování preferenčního zacházení vybraným cizincům v rámci stanovených kvót, protože představují skupinu pracovních migrantů, na jejichž příchodu má stát zvýšený zájem.

K 1. prosinci 2019 byl spuštěn nový vládní migrační program pro žadatele o mimořádné pracovní vízum. Celkový počet migračních programů tak vzrostl na 4:

- **1.) Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec** (nahrazuje Projekt Ukrajina a Indie) je určen pro společnosti zaměstnávající vysoce kvalifikované pracovníky ze třetích zemí (pro cizince vykonávající v ČR profese zařazené v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO³⁸ do hlavních tříd 1 až 3: řídící pracovníci; specialisté; techničtí a odborní pracovníci). Cílová skupina zahrnuje i zdravotnické pracovníky. Program je otevřen občanům všech třetích států, spolu s pracovními migranty se jeho účastníky mohou stát i jejich nejbližší rodinní příslušníci.

Do Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec bylo v období realizace, tj. od 1. září 2019 do 31. prosince 2019, zařazeno **270 uchazečů a 70 společností**, přičemž nejvíce pracovníků pocházelo **Indie, Ukrajiny a Ruska**. Největší zájem byl v roce 2019 u profesí v oblasti IT zdravotnictví.

- **2.) Program kvalifikovaný zaměstnanec** (nahrazuje Režim Ukrajina a Režim ostatní státy + Projekt Zemědělec) určený pro společnosti zaměstnávající středně až nízko kvalifikované zaměstnance (pro cizince vykonávající profese zařazené do hlavní třídy 4 – 8 v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO, např. řidiči, svářeči, šičky, řezníci, montážní dělníci, pracovníci v automobilovém a chemickém průmyslu atd.). O zařazení konkrétního zaměstnavatele do programu rozhodují garanti (tj. podnikatelské reprezentace v ČR a agentura CzechInvest), kteří by měli u každého jednotlivě posuzovat potřebnost zařazení. Pro tento program byly jako zdrojové země ekonomické migrace do ČR vybrány země, které vláda shledala jako vhodné z hlediska požadavků českého trhu práce a současně z hlediska bezpečnostních a migračních rizik. Jedná se o **Filipíny, Černou horu, Mongolsko, Srbsko, Ukrajinu, Bělorusko, Indii, Kazachstán a Moldavsko**. Současně byla navýšena kapacita Programu pro kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny z původních 19 600 žádostí ročně na **40 000** žádostí ročně.

Do Programu kvalifikovaný zaměstnanec bylo v období realizace, tj. od 1. září 2019 do 31. prosince 2019, zařazeno **103 uchazečů z Moldavska, 292 uchazečů z Běloruska, 132 uchazečů z Kazachstánu, 156 uchazečů z Indie, 544 uchazečů z Filipín, 481 uchazečů z Mongolska, 522 uchazečů ze Srbska a z Černé Hory a 10 139 uchazečů z Ukrajiny**.

- **3.) Program klíčový a vědecký personál** (nahrazuje Fast Track a Welcome Package) je určen pro investory, nově založené společnosti, start-upy a nově také výzkumné organizace a technologické společnosti, jež mají zájem zaměstnat špičkové vysoce kvalifikované pracovníky z třetích zemí. Program je otevřen občanům všech třetích států, spolu s pracovními migranty se jeho účastníky mohou stát i jejich nejbližší rodinní příslušníci. Jejich žádosti o pobytová oprávnění jsou vyřizovány ve zkrácené lhůtě, do 30 dnů.

V období realizace, tj. od 1. září 2019 do 31. prosince 2019, bylo do Programu klíčový a vědecký personál zařazeno **354 uchazečů a 56 společností**, přičemž nejvíce zahraničních pracovníků pocházelo z **Ruska, Indie a USA**.

- **4.) Program mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví**

Na základě novely zákona o pobytu cizinců (viz kapitola I.2.1 Zákon o pobytu cizinců) může vláda aktivovat svým nařízením tzv. institut mimořádného pracovního víza, které by mělo pomoci v situaci akutního nedostatku pracovníků v určitém sektoru.

V návaznosti na potřeby pracovních sil zemědělského sektoru zejména v souvislosti s likvidací kůrovcové kalamity, která trvá od roku 2018, a s ohledem na akutní nedostatek pracovních sil na českém trhu práce, s kterým se aktuálně potýká i oblast zemědělství, byl institut mimořádného pracovního víza **aktivován pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví**.

³⁸ Klasifikace CZ-ISCO vychází z metodických principů mezinárodní klasifikace ISCO-08. Je založena na dvou hlavních principech, kterými jsou druh vykonávané práce (pracovní místo) a úroveň dovedností.

Program má měsíční kvótu 125 žádostí měsíčně a jeho platnost byla určena do konce roku 2022. V Programu byly v roce 2019 evidovány 2 žádosti od jednoho zaměstnavatele. Příjem žádostí o tato mimořádná víza probíhá na ZÚ ČR v Kyjevě. Roční kapacita byla stanovena na 1500 žádostí.

Zavedením nových vládních programů došlo k výraznému teritoriálnímu rozšíření předchozích projektů, k zpřístupnění možnosti využití nových programů širšímu okruhu zaměstnavatelů a ke zjednodušení a sjednocení kritérií pro vstup do těchto programů.

Pracovní migranti o zařazení do programů sami nežádají, žádosti o jejich zařazení podává jejich zaměstnavatel, který musí splnit kritéria pro zařazení. Kritéria jsou stanovena tak, aby do programů nemohli vstupovat zaměstnavatelé, kteří nemají vyrovnané závazky vůči státu, neplní své zákonné povinnosti a porušují právní předpisy a nepřispívají k rozvoji ekonomiky a zaměstnanosti vytvářením pracovních míst. Jedním z důležitých kritérií jsou minimální výše mezd pro různé kategorie pracovních migrantů, které zaměstnavatel musí zajistit a které slouží jako prevence sociálního dumpingu a posilují ekonomické postavení zahraničních pracovníků.

- Účastníkům *Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec* a účastníkům *Programu klíčový a vědecký personál*, kteří uzavírají v ČR pracovníprávní vztah, musí zaměstnavatel zaručit měsíční mzdu v minimální výši 47 828 Kč nebo ve výši průměrné hrubé mzdy, kterou pobírají pracovníci zařazení v příslušné kategorii podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO. Zaměstnavatel si může vybrat, u některých kategorií je průměrná mzda vyšší než CZK 47 828 Kč, u jiných nižší. (Podmínka samozřejmě neplatí, pokud v *Programu klíčový a vědecký personál* žádá cizinec v postavení statutárního orgánu o dlouhodobé vízum za účelem podnikání).
- Účastníkům *Programu kvalifikovaný zaměstnanec* musejí zaměstnavatelé zaručit 1,2násobek minimální zaručené mzdy stanovené pro příslušnou skupinu prací nařízením vlády.
- Pouze v *Programu mimořádné pracovní vízum* je vyžadována jenom běžná minimální zaručená mzda.

IV.3.1.2 Projekty v oblasti studentské migrace

▪ Zrychlená procedura udělování pobytových oprávnění pro cizince – zahraniční studenty ze třetích zemí

V roce 2019 nadále pokračovala realizace tohoto projektu, který byl poprvé zahájen v roce 2013. Projekt je zaměřený zejména na studentskou migraci zahraničních stipendistů, jehož gestorem je MŠMT (spolugestory jsou MV a MZV). Účast cizinců ve vybraných stipendijních programech vychází z mezinárodních smluv (bilaterálních či multilaterálních) nebo z rozhodnutí vlády ČR (rozvojové země či krajané). Ke konci roku 2019 zahájil gestor projektu v mezirezortní spolupráci přípravu úpravy projektu spočívající zejména v rozšíření účastníků projektu o studenty programu Erasmus+ Mezinárodní kreditové mobility a Fulbrightova programu, a v důsledku toho v navýšení možného počtu předkládaných žádostí vyřizovaných ve zrychleném režimu.

▪ Režim Student: koncept pro usnadnění vízové procedury u vybraných studentů, tzv. Režim Student

Tento projekt byl schválen vládou ČR 22. května 2017 s účinností od 1. června 2017. Podstatou *Režimu Student* je usnadnění vízového/pobytového procesu cizinců z vybraných států přijatých ke studiu v akreditovaných studijních programech na vysokých školách v ČR, které byly do *Režimu Student* zařazeny MŠMT. Zahraničním studentům je v rámci *Režimu Student* umožňován rychlejší přístup na zastupitelský úřad k podání žádosti. Cílem Režimu student je zajištění flexibilní spolupráce zařazených vysokých škol s příslušnými správními orgány v České republice a zajištění kvalitní informovanosti cizinců ze strany vysokých škol, která povede k podávání žádostí bez formálních a věcných vad.

Ke konci roku 2019 bylo do Režimu student zapojeno 27 veřejných a soukromých vysokých škol. Sběr nominací do Režimu student probíhal od března do prosince a do Režimu student bylo v roce 2019 zařazeno celkem 1 855 uchazečů, což oproti předchozímu roku představuje nárůst o 785 uchazečů. Do Režimu student bylo v roce 2019 zařazeno celkem 20 států, přičemž některé zastupitelské úřady pokrývají více států a Režimem tak bylo pokryto celkem 63 států.

IV.4 ŘÍZENÍ O POBYTU NA VSTUPU DO ČR

IV.4.1 Řízení o udělení krátkodobého víza

IV.4.1.1 Žádosti o udělení krátkodobého víza

Za rok 2019 bylo na zastupitelských úřadech ČR přijato **celkem 740 217 žádostí o krátkodobá víza** (tj. o 108 644 více než v roce 2018, tj. +17,2 %). Největší objem z uvedeného počtu schengenských víz činil účel turistický, a to **397 628** žádostí.

Pokud jde o státní příslušnost žadatelů, největší objem v roce 2019 představovali žadatelé z: **Ruska** (244 546 žádostí), **Ukrajiny** (170 118 žádostí), **Číny** (134 375 žádostí), **Indie** (35 623 žádostí) a **Běloruska** (21 204 žádostí).

Žádosti o krátkodobá víza dle státních příslušností – srovnání 2018/2019

	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu roku	
					v %	Absolutní číslo
Celkem podáno žádostí	663 089	100,0	740 217	100,0	6,3	39 583
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Rusko	244 442	44,8	244 546	33,0	0,0	104
Ukrajina	120 018	11,9	170 118	23,0	41,7	50 100
Čína	122 257	17,5	134 375	18,2	9,9	12 118
Indie	26 689	4,8	35 623	4,8	33,5	8 934
Bělorusko	12 756	1,6	21 204	2,9	66,2	8 448
Kazachstán	16 925	2,4	19 872	2,7	17,4	2 947
Turecko	21 795	3,7	17 716	2,4	-18,7	-4 079
Saudská Arábie	13 922	1,1	13 825	1,9	-0,7	-97
Thajsko	10 684	1,7	9 622	1,3	-9,9	-1 062
Ázerbájdžán	4 950	0,9	5 828	0,8	17,7	878

Zdroj: MZV

IV.4.1.2 Rozhodnutí o udělení krátkodobého víza

Celkově **bylo uděleno 698 390** krátkodobých schengenských víz (tj. o 66 817 více než v roce 2018, tj. +10,6 %). Celkem bylo **37 851** žádostí o krátkodobá schengenská víza zastupitelskými úřady zamítnuto, což představuje **5,1 %** z celkového počtu rozhodovaných žádostí o schengenská víza.

Udělená krátkodobá víza dle státních příslušností – srovnání 2018/2019

	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu roku	
					v %	Absolutní číslo
Celkem uděleno víz	631 573	100,0	698 390	100,0	10,6	66 817
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Rusko	241 914	38,3	240 716	34,5	-0,5	-1 198
Ukrajina	114 985	18,2	160 475	23,0	39,6	45 490
Čína	118 884	18,8	130 426	18,7	9,7	11 542
Indie	20 404	3,2	29 102	4,2	42,6	8 698
Bělorusko	12 751	2	21 143	3,0	65,8	8 392
Kazachstán	16 555	2,6	17 928	2,6	8,3	1 373
Turecko	20 578	3,3	16 466	2,4	-20,0	-4 112
Saudská Arábie	13 315	2,1	13 634	2,0	2,4	319
Thajsko	10 568	1,7	9 574	1,4	-9,4	-994
Ázerbájdžán	4 695	0,7	5 584	0,8	18,9	889

Zdroj: MZV

Co se týče počtů udělených krátkodobých víz, tak je pořadí státních příslušností totožné jako u počtu žádostí. Jedná se o občany Ruska, Ukrajiny a Číny dále s velkým odstupem následují Indie a Běloruska.

IV.4.1.3 Nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza

Oprávnění podat žádost o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza (dále jen „žádost o nové posouzení“) je žadatelům o vízum dáno zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, ve znění pozdějších předpisů, přiznáno s účinností ode dne 1. ledna 2011 a v podmínkách ČR po vstupu v účinnost Nařízení EP a Rady (ES) č. 810/2009, kterým se stanoví kodex Společenství o vízech (vízový kodex), je aplikováno od 5. dubna 2011. Žádost o nové posouzení podává cizinec na ZÚ, který rozhodnutí vydal, a to ve lhůtě do 15 dnů ode dne doručení sdělení o zamítnutí víza. Neshledá-li ZÚ (v rámci autoremedury ve lhůtě 5 dnů) důvod, resp. důvody pro přehodnocení svého původního rozhodnutí, postoupí žádost o nové posouzení k dalšímu řízení nezávislé ad hoc komisi MZV, které je podle zákona správním orgánem příslušným k přezkumu důvodu/ů neudělení krátkodobého víza a dává doporučení řediteli Vízového odboru MZV.

V roce 2019 bylo na velvyslanectvích ČR podáno celkem **946** žádostí o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza³⁹. Oproti roku 2019 došlo k **poklesu** o cca **22 %**. Tento pokles je dán zpoplatněním podání žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza, k němuž došlo ke dni 31. července 2019. Z celkového počtu **37 851** zamítnutých žádostí o krátkodobé schengenské vízum v roce **2019** bylo oprávněného prostředku využito ve **2,5 %** případů.

V rámci přezkumného řízení vedeného u MV bylo z výše uvedených **946** celkově podaných žádostí o nové posouzení **97** žádostem (**10,2 %**) vyhověno (tzn. MZV rozhodlo ve prospěch žadatele), **717** žádostí (**75,8 %**) bylo zamítnuto (tzn. MZV souhlasilo s důvodem/důvody zamítnutí víza ze strany zastupitelského úřadu) a ve **24** případech (**2,5 %**) došlo k udělení víza žadateli v rámci autoremedury⁴⁰.

Z celkového počtu **946** žádostí o nové posouzení obdržených v roce **2019** jich bylo nejvíce podáno na ZÚ ČR v Akkře (**66**), ZÚ ČR v Teheránu (**62**), ZÚ ČR v Taškentu (**60**), ZÚ ČR v Bejrútu (**54**) a ZÚ ČR v Kyjevě (**53**).

³⁹ V tomto počtu nejsou zahrnuty žádosti o nové posouzení rodinných příslušníků občanů EU (viz kapitola IV.4.1.3 Nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana EU).

⁴⁰ V době zpracování statistiky však bylo ještě velké množství žádostí v řízení, což je dáno prodlouženou 60denní lhůtou danou novelou zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, účinnou od 31. 7. 2019.

Statistiky vyhodnocování žádostí o nové posouzení důvodů neudělení víza od počátku aplikace institutu odvolání v praxi

Rok	Počet podaných žádostí o nové posouzení	Vyhověno v rámci autoremedury ZÚ	Vyhověno	Nevyhověno
2011	417	25	61	331
2012	449	63	45	341
2013	593	79	69	445
2014	527	54	33	440
2015	717	70	30	607
2016	724	54	26	648
2017	1 099	33	73	947
2018	1 217	36	89	1 091
2019	946	24	97	717

Zdroj: MZV

IV.4.1.4 Krátkodobý pobyt rodinných příslušníků občanů EU

Rodinní příslušníci občanů EU mají směrnicí EU *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států* garantováno právo na volný pohyb a představují tak privilegovanou skupinou žadatelů o krátkodobé vízum. Na tuto skupinu žadatelů se aplikují zjednodušené podmínky pro podání žádosti o vízum a její vyřízení, jejichž cílem je maximálně usnadnit těmto osobám získání víza. Zjednodušený režim spočívá zejména v omezení rozsahu náležitostí, které rodinný příslušník občana EU musí doložit k žádosti o vízum, v udělování víz bezplatně a ve vyřízení žádosti v co nejkratší možné lhůtě.

Rodinní příslušníci občanů EU, kteří uplatňují právo volného pohybu v rámci EU, mají po splnění zákonných podmínek právní nárok na vstup a pobyt na území členských států EU a na udělení krátkodobého víza. Důvody pro neudělení víza u této kategorie žadatelů jsou omezené na důvody uvedeny v § 20 odst. 5 zákona o pobytu cizinců a rozhodnutí o zamítnutí žádosti je soudně přezkoumatelné po využití všech administrativních práv.

V roce 2019 bylo na ZÚ ČR podáno celkem 1 811 žádostí z titulu rodinného příslušníka občana EU/ČR. Ve srovnání s rokem 2018 se jedná o nárůst o 74 žádostí.

Nejvíce žádostí o krátkodobé vízum z titulu rodinného příslušníka občana EU/ČR bylo podán na ZÚ Londýně, Tunisu, Káhira a Hanoj.

Nejvytíženější ZÚ či GK podle počtu podaných žádostí o krátkodobá víza RP v roce 2019

Zastupitelský úřad či generální konzulát	Počet podaných žádostí o krátkodobá víza RP
ZÚ Londýn	286
ZÚ Tunis	145
ZÚ Káhira	126
ZÚ Hanoj	124

Zdroj: MZV

Z celkového počtu žádostí byla žádost zamítnuta ve 254 případech. Ve většině případů (224 žádostí) bylo důvodem pro neudělení víza ustanovení § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců, tj. žadatel se dopustil obcházení zákona tím, že **úcelově uzavřel manželství**.

Žádosti o krátkodobá víza rodinných příslušníků občanů EU a vydaná rozhodnutí

Rok	Počet podaných žádostí o krátkodobá víza RP	Počet udělených krátkodobých víz RP	Počet neudělených krátkodobých víz RP
2011	1 560	1 392	121
2012	1 657	1 473	166
2013	1 686	1 558	118
2014	1 612	1 492	110
2015	1 883	1 723	136
2016	1 770	1 635	126
2017	1 645	1 571	112
2018	1 737	1 516	162
2019	1 811	1 557	224

Zdroj: MZV

IV.4.1.5 Nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana EU

Při novém posuzování důvodů neudělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana EU je i v tomto případě správním orgánem příslušným k přezkumu MZV.

V roce 2019 bylo podáno **celkem 91 žádostí o nové posouzení důvodů neudělení víza** rodinnému příslušníkovi občana EU/ČR. Nejvíce žádosti podali občané Alžírsko, Tunisko a Egypta. MZV žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza **zamítlo v 50 případech**, ve 12 případech žádosti vyhovělo, ve 14 případech rozhodnutí ZÚ zrušilo a vrátilo k novému řízení; o 15 žádostech podaných v roce 2019 nebylo dosud rozhodnuto.

V roce 2019 vedlo MZV celkem 21 soudních sporů o žalobě proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza, kde žadatel je rodinným příslušníkem občana EU/ČR a 6 soudních sporů o žalobách proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza podaných běžnými žadateli.

Žádosti o nové posouzení důvodu neudělení víza rodinných příslušníků občanů EU

Rok	Počet podaných žádostí o nové posouzení	Vyhověno v rámci autoremedury ZÚ	Vyhověno	Nevyhověno
2011	35	-	7	28
2012	32	4	8	20
2013	27	-	11	16
2014	27	2	6	19
2015	50	1	5	26
2016	48	-	10	27
2017	36	-	1	25
2018	61	-	4	57
2019	91	-	12	50

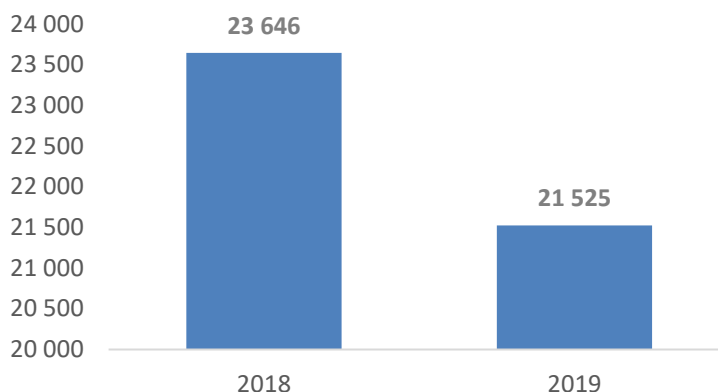
Zdroj: MZV

IV.4.1.6 Oblast pozvání

V roce 2019 bylo **zaevidováno 21 525 pozvání**, což v meziročním porovnání značí mírný pokles o 2 121 zaevidovaných formulářů (tj. -9 %)⁴¹.

⁴¹ Zaevidované anebo ověřené pozvání neznamenají, že daná osoba opravdu přicestuje na území ČR. Vyhodnocením počtu zaevidovaných pozvání lze tedy usoudit, jak velký je zájem ze strany cizinců o pobyt v ČR s využitím institutu pozvání.

Počet zaevidovaných pozvání do IS CIS - srovnání 2018/2019

Zdroj: IS CIS

Dlouhodobě (posledních 10 let) byli mezi **zvanými osobami** nejčastěji uváděni občané Ukrajiny. U občanů Ukrajiny se markantní pokles projevil v polovině roku 2017, kdy od června 2017 držitelé biometrického cestovního dokladu mohou využít bezvízový styk (osoby mohou vstoupit na území Schengenu bez nutnosti žádat o vízum a mohou pobývat na území v rámci 180 dní až 90 dní), a proto jejich počet pozvání postupně klesá. Z tohoto důvodu v roce 2018 a i v roce 2019 obsadili 1. místo občané **Ruska** (5 374 pozvání, tj. 25 %), kteří se dříve umísťovali na druhém místě. Dále ve statistice následují občané **Vietnamu** (1 710 pozvání, tj. 7,9 %, +54, tj. +3,3 %), **Mongolska** (1 261, tj. 5,9 %, +279, což je největší meziroční zvýšení, tj. +28,4 %), **Běloruska** (1 238, tj. 5,8 %, +7, tj. +0,6 %) a **Kazachstánu** (1 087, tj. 5,0 %, +124, tj. +12,9 %). Těchto pět státních příslušností tvoří 50 % z celkového počtu zvaných osob. V porovnání s rokem 2018 opět došlo u občanů Ukrajiny k nejvyššímu meziročnímu snížení, a to o 2 272 pozvání (tj. -71,5 %).

Pozvání - počet zvaných osob – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem počet zaevidovaných pozvání	23 646	100,0	21 525	100,0	-9,0	-2 121
z toho TOP 5 – ZVANÉ OSOBY (řazeno dle 2019):						
Rusko	5 604	23,7	5 374	25,0	-4,1	-230
Vietnam	1 656	7,0	1 710	7,9	3,3	54
Mongolsko	982	4,2	1 261	5,9	28,4	279
Bělorusko	1 231	5,2	1 238	5,8	0,6	7
Kazachstán	963	4,1	1 087	5,0	12,9	124

Zdroj: IS CIS

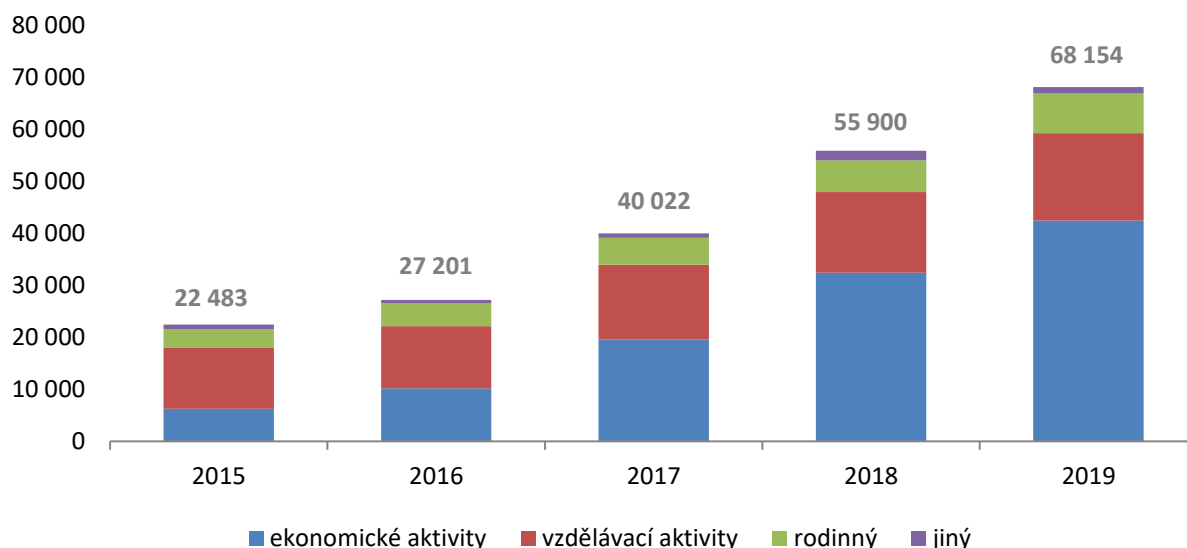
Pokud rozdělíme zvoucí osoby na fyzické a právnické subjekty, tak převládaly fyzické osoby z více jak 80 % (17 526 pozvání). Rozdělení podle státní příslušnosti **zvoucích osob** lze vyhodnotit pouze u fyzických osob. Do roku 2017 byli nejčastěji mezi zvoucími osobami u pozvání uvedeni občané Ukrajiny. V roce 2018 i 2019 jsou na prvním místě občané ČR (6 519 pozvání, tj. 37,2 % z celkového počtu fyzických zvoucích osob). Občané ČR nejvíce zvou občany Ruska (23 %). Druhé místo náleží občanům Ruska (2 782 pozvání, tj. 15,9 %), kteří v naprosté většině zvou své krajany (94 %). Na třetím místě se umístili občané Vietnamu (1 150 pozvání, tj. 6,6 %), kteří také zvou své krajany (99 %). Tyto 3 státní příslušnosti se na celkovém počtu pozvání z hlediska zvoucích fyzických osob podílí z 60 %.

IV.4.2 Řízení o udělení dlouhodobých pobytových oprávnění na vstupu do ČR

Cizinci ze třetích zemí, kteří se rozhodli pobývat v ČR přechodně déle než 90 dnů, mohli v roce 2019 na ZÚ ČR požádat o vízum k pobytu nad 90 dnů (dlouhodobé vízum) nebo povolení k dlouhodobému pobytu v případě speciálních pobytových titulů vyplývajících z evropských směrnic (účely sloučení rodiny, studium, vědecký výzkum, včetně duálních pobytových oprávnění za účelem zaměstnání – zaměstnanecká karta a modrá karta).

Tyto žádosti rozhodovalo MV ve lhůtách stanovených platnou zákonnou úpravou, např. dlouhodobá víza a povolení k pobytu za účelem studia musejí být rozhodnuta ve lhůtě do 60 dnů ode dne podání žádosti, ostatní účely dlouhodobých víz do 90 dnů (ve zvlášť složitých případech do 120 dnů). Lhůta pro vyřízení zaměstnanecké karty je 60 dnů, modré karty 90 dnů, povolení k pobytu za účelem vnitropodnikového převodu 90 dnů a povolení k pobytu za účelem sloučení rodiny 270 dnů ode dne podání žádosti. U některých migračních projektů (zejména „Program klíčový a vědecký personál“), mají být žádosti vyřízeny ve lhůtě do 30 dnů.

**Vývoj počtu žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění
v letech 2015 - 2019 dle účelu pobytu**

Zdroj: MV

V oblasti dlouhodobých pobytových oprávnění na vstupu do ČR pokračoval **také v roce 2019, ve srovnání s předchozími lety, trend absolutního i procentuálního nárůstu žádostí a udělených oprávnění za účelem zaměstnání.** Naopak se dále snižoval počet a procentuální zastoupení nových pobytů za podnikatelskými účely (OSVČ a podnikání v právnické osobě). I přes procentuálně nižší zastoupení pobytů z důvodu vzdělávacích aktivit v ČR na celkovém počtu žádostí i udělených pobytových oprávnění v daném roce, absolutní počty těchto pobytů v roce 2019 nadále mírně rostly. Obdobně se nárůst absolutních počtů týká také pobytů za rodinnými účely. **Téměř polovina (žadatelů 44 %) i nově příchozích cizinců ze třetích zemí byli občané Ukrajiny.**

Žádosti o dlouhodobá pobytová oprávnění dle účelu v roce 2019

Účel	Počet žádostí o pobytová oprávnění	tj. %	% změna oproti 2018	Absolutní změna oproti 2018
ekonomické aktivity	42 464	62,3	30,8	10 011
vzdělávací aktivity	16 826	24,7	8,6	1 326
rodinný	7 626	11,2	25,7	1 560
jiný	1 238	1,8	-34,2	-643
Celkem	68 154	100,0	21,9	12 254

Zdroj: IS CIS

Většina z celkového počtu **68 154 žádostí** (nárůst o téměř 22 % ve srovnání s rokem 2018) o udělení některého z dlouhodobých pobytových oprávnění na vstupu do ČR (vízum, povolení k pobytu) byla v roce 2019 **podána za účelem výdělečných aktivit** (dohromady více než 62 % žádostí, o 30,8 % více než v roce 2018), tj. účel zaměstnání (téměř 61 % ze všech žádostí, o 9,5 tisíc žádostí více než v roce 2018) a podnikání (1,5 % ze všech žádostí, o 265 žádostí méně než v roce 2018); **následovaly vzdělávací aktivity**, tj. účel studium a ostatní vzdělávací aktivity (dohromady skoro 25 % žádostí, o 8,6 % více než v roce 2018). Za **rodinnými účely** žádalo více než 11 % žadatelů (o 25,7 % více než v roce 2018). Nejčastěji o dlouhodobé pobytové oprávnění v roce 2019 žádali občané **Ukrajiny** (43,9 % z celkového počtu žadatelů), dále občané **Ruska** (8,6 %), **Spojených států amerických** (5,3 %), **Srbska** (3,9 %) a **Indie** (3,2 %).

Z celkového počtu **55 753 udělených dlouhodobých pobytových oprávnění** (dlouhodobé vízum, povolení k dlouhodobému pobytu) z žádostí podaných na ZÚ ČR v roce 2019 (nárůst o 17,7 % ve srovnání s rokem 2018) **převažovaly výdělečné aktivity** (zaměstnání a podnikání) s více než 62 % (resp. více než 61 % a cca 1 %), tj. nárůst o 25,7 % ve srovnání s rokem 2018. **Následovaly vzdělávací aktivity** (účely studium a ostatní vzdělávací aktivity) s téměř 25 % a **účel sloučení rodiny** s více než 11 %. Nejvíce dlouhodobých pobytových oprávnění bylo v roce 2019 kladně vyřízeno občanům **Ukrajiny** (43,1 % z celkového počtu kladně vyřízených žádostí), dále občanům **Ruska** (8,6 %), **Spojených států amerických** (5,7 %), **Srbska** (4,1 %) a **Indie** (3,1 %).

Udělená dlouhodobá pobytová oprávnění dle účelu v roce 2019

Účel	Počet udělených pobytových oprávnění	tj. %	% změna oproti 2018	Absolutní změna oproti 2018
ekonomické aktivity	34 680	62,2	25,7	7 084
vzdělávací aktivity	13 722	24,6	5,9	759
rodinný	6 198	11,1	19,5	1 011
jiný	1 153	2,1	-28,1	-451
Celkem	55 753	100,0	17,7	8 403

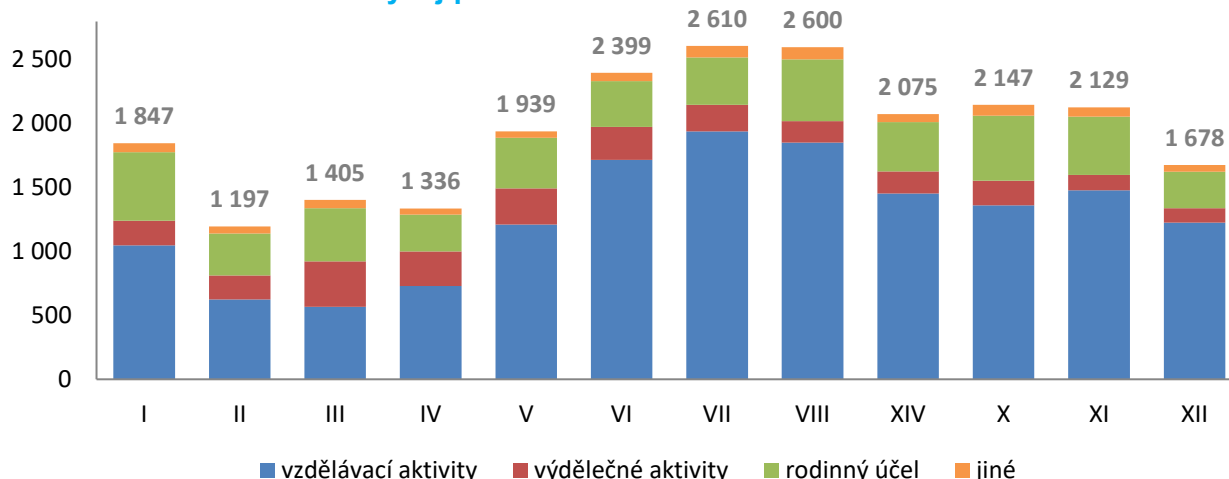
Zdroj: IS CIS

IV.4.2.1 Řízení o udělení dlouhodobého víza na vstupu do ČR

IV.4.2.1.1 Žádosti o udělení dlouhodobého víza na vstupu do ČR

O udělení dlouhodobého víza **požádalo na ZÚ ČR v roce 2019 celkem 23 361 cizinců ze třetích zemí**. Pokračoval tak nárůst počtu žádostí o udělení dlouhodobého víza nastartovaný v roce 2015. Celkový počet podaných žádostí o dlouhodobé vízum ve srovnání s rokem 2018 vzrostl o 9,9 % (o 2 098 žádostí). Měsíční počty žádostí o udělení dlouhodobého víza se v průběhu roku 2019 pohybovaly v rozmezí od cca 1 200 žádostí do více než 2 600 žádostí. Nejvíce žádostí bylo jako v předchozích letech podáno v letních měsících, říjnu a v listopadu, kdy před počátkem školního roku, resp. studijních semestrů, ve zvýšené míře žádali o dlouhodobé vízum hlavně zájemci o studium v ČR.

Měsíční vývoj počtu žádostí o dlouhodobé vízum v roce 2019

Zdroj: IS CIS

Nejčastějším účelem žádostí o udělení dlouhodobého víza byly v roce 2019 **vzdělávací aktivity v ČR**, tj. studium⁴² (45,4 %) a ostatní vzdělávací aktivity (19,7 %).

Počet žádostí **za účely vzdělávacích aktivit** v roce 2019 oproti roku 2018 v absolutních číslech vzrostl o 1 114 osob. Procentuální zastoupení vízových žádostí za účely vzdělávacích aktivit se oproti roku 2018 naopak mírně snížilo – vízové žádosti za těmito účely tvořily v roce 2019 celkem 65,1 % ze všech podaných žádostí o dlouhodobé vízum, zatímco v roce 2018 to bylo 66,3 %. O dlouhodobé vízum za účely vzdělávacích aktivit v ČR žádali zejména občané **Ruska** (3 394), **Spojených států amerických** (2 522) a **Ukrajiny** (1 394).

Dalším frekventovaným účelem žádostí o udělení dlouhodobého víza byl v roce 2019 **účel rodinný**, který tvořil 20,6 % z celkového počtu žádostí o dlouhodobé vízum. Oproti roku 2018 počet žádostí vzrostl o 396, tj. o 9,0 %. Žádosti podávali nejčastěji občané **Ukrajiny** (1 684), **Ruska** (594) a **Mongolska** (399).

Dvojnásobný zájem oproti roku 2018 byl v roce 2019 rovněž o **účel sezónní zaměstnání** (6,5 % žádostí), tj. 1 512 žádostí. O dlouhodobé vízum za tímto účelem nejvíce žádali občané **Ukrajiny** (1 349) a **Moldavska** (125) a **Tuniska** (7).

Podnikání v ČR (tj. účel podnikání v právnické osobě a podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná) se na celkovém počtu žádostí o dlouhodobé vízum podílelo 4,2 %. Oproti roku 2018 se počet podaných žádostí snížil o 267. Nejčastějšími žadateli o dlouhodobé vízum za účelem podnikání v právnické osobě byli občané **Ruska** (58), **Korejské republiky** (46) a **Ukrajiny** (45). O účel podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná projevili největší zájem občané **Spojených států amerických** (382 osob), **Ukrajiny** (83) a **Korejské republiky** (30).

⁴² Účel pobytu vyhovující definici „studia“ stanovené v ustanovení § 64 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Žádosti o udělení dlouhodobého víza podané na ZÚ ČR dle účelu pobytu v roce 2019

Účel	Počet žádostí	tj. %	% změna oproti 2018	Absolutní změna oproti 2018
studium	10 611	45,4	-0,6	-66
ostatní vzdělávací aktivity	4 600	19,7	34,5	1 180
podnikání OSVČ	687	2,9	-16,5	-136
podnikání v právnické osobě	310	1,3	-29,7	-131
sezónní zaměstnání	1 512	6,5	95,9	740
rodinný	4 806	20,6	9,0	396
jiný*	836	3,6	16,1	116
Celkem	23 362	100,0	9,9	2 099

Zdroj: IS CIS

* další účely mimo shora explicitně uvedených

Nejvíce žádostí o dlouhodobé vízum, téměř 20 %, v roce 2019 **podali občané Ukrajiny** (4 594 žádostí). Následovaly žádosti občanů **Ruska** (4 084 žádostí, tj. 17,5 %) a **Spojených států amerických** (3 275 žádostí, tj. 14 %). **Tyto tři státní příslušnosti tvořily více než polovinu všech žadatelů o dlouhodobé vízum** (51,2 %). Ostatní státní příslušnosti se pohybovaly, podobně jako v předchozích letech, nejvýše okolo pětiprocentní hranice (Kazachstán, Korejská republika, Indie, Turecko). Japonsko bylo nahrazeno v první desítce žadatelů o dlouhodobé vízum Mongolskem.

Z níže uvedených deseti nejpočetnějších státních příslušností byl nejvýraznější **absolutní nárůst** žadatelů zaznamenán stejně jako loni u občanů **Ruska** (o 865 osob) a **Ukrajiny** (o 815 osob), Výraznější absolutní pokles lze v roce 2019 pozorovat u občanů **Spojených států amerických** (o 411 osob) a **Turecka** (o 174 osob). Nejvýraznější **procentuální nárůst** byl zaznamenán u občanů **Mongolska** (skoro o 63 %), **Kazachstánu** (o téměř 40 %) a **Běloruska** (o téměř 37 %). Absolutní i procentuální pokles počtu žadatelů byl zaznamenán z deseti nejpočetnějších státních příslušností u Turecka, Spojených států amerických a Indie.

Žádosti o udělení dlouhodobého víza podané na ZÚ ČR dle státní příslušnosti – srovnání 2018/2019

Období roku	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	21 263	100,0	23 362	100,0	9,9	2 099
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	3 779	17,8	4 594	19,7	21,6	815
Rusko	3 219	15,1	4 084	17,5	26,9	865
Spojené státy americké	3 686	17,3	3 275	14,0	-11,2	-411
Kazachstán	968	4,6	1 352	5,8	39,7	384
Korejská republika	810	3,8	972	4,2	20,0	162
Indie	977	4,6	954	4,1	-2,4	-23
Turecko	1 107	5,2	933	4,0	-15,7	-174
Čína	678	3,2	813	3,5	19,9	135
Mongolsko	269	1,7	437	1,9	62,5	168
Bělorusko	318	1,5	434	1,9	36,5	116

Zdroj: IS CIS

IV.4.2.1.2 Rozhodnutí o udělení dlouhodobého víza na vstupu do ČR

V roce 2019 vydalo MV celkem 22 439 rozhodnutí týkajících se žádostí o udělení dlouhodobého víza, tj. o 8,3 % rozhodnutí více než v předchozím roce. Dlouhodobé vízum bylo v roce 2019 uděleno celkem v 18 805 případech, což oproti předchozímu roku představuje nárůst o 9,4 %.

Téměř 65 % dlouhodobých víz bylo uděleno za účely vzdělávacích aktivit v ČR (47 % víz za účelem studia a 17,8 % za účelem ostatní vzdělávací aktivity), a to nejčastěji státním příslušníkům **Spojených států amerických** (1 932), **Ruska** (1 365) a **Turecka** (754). Procentuální i absolutní pokles dlouhodobých víz za účelem studia dorovnal poměrně vysoký nárůst dlouhodobých víz za účelem ostatních vzdělávacích aktivit.

Za účelem rodinným, který v roce 2019 dosáhl podílu 21,2 % z celkového počtu udělených víz, bylo nejvíce dlouhodobých víz uděleno státním příslušníkům **Ukrajiny** (1 308), **Ruska** (540) a **Mongolska** (353).

Pouze 3 % dlouhodobých víz bylo uděleno **za účelem podnikání** (jako osoba samostatně výdělečně činná 2,5 %, v právnické osobě 0,5 %). Víza **za účelem podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná** pak nejčastěji obdrželi občané **Spojených států amerických** (353), **Kanady** (25) a **Austrálie** (12). Víza **za účelem podnikání v právnické osobě** získali nejčastěji státní příslušníci **Korejské republiky** (30), **Japonska** (19) a **Ruska** (15). U udělených dlouhodobých víz za oběma účely podnikání lze v roce 2019 pozorovat absolutní i procentuální snížení zájmu, ale i úspěšnosti cizinců při získávání těchto pobytových oprávnění.

Více než dvojnásobně v roce 2019 vzrostl počet dlouhodobých víz udělených za účelem **sezónní zaměstnání**. Dlouhodobá víza za tímto účelem byla udělena zejména občanům **Ukrajiny** (1 190), **Moldavska** (122) a **Ruska** (5).

Udělená dlouhodobá víza dle účelu pobytu v roce 2019

Účel	2018	tj. %	2019	tj. %	% změna oproti 2018	absolutní změna oproti 2018
studium	9 118	53,1	8 845	47,0	-3,0	-273
ostatní vzdělávací aktivity	2 556	14,9	3 339	17,8	30,6	783
podnikání OSVČ	522	3,0	467	2,5	-10,5	-55
podnikání v právnické osobě	107	0,6	99	0,5	-7,5	-8
sezónní zaměstnání	624	3,6	1 333	7,1	113,6	709
rodinný	3 647	21,2	3 995	21,2	9,5	348
jiné	610	3,5	727	3,9	19,2	117
CELKEM	17 184	100,0	18 805	100,0	9,4	1 621

Zdroj: IS CIS

Nejvíce dlouhodobých víz bylo v roce 2019 uděleno státním příslušníkům **Ukrajiny** (přes 19 %). Na druhém místě se umístili státní příslušníci **Ruska**, následováni státními příslušníky **Spojených států amerických**. **Procentuální i absolutní meziroční pokles** o 18,9 %, resp. 683 osob, byl v první desítce států zaznamenán u státních příslušníků **Spojených států amerických** a o 13,7 %, resp. 133 osob u státních příslušníků **Turecka**. Naopak **výrazný procentuální i absolutní meziroční nárůst udělených víz byl v roce 2019** zaznamenán u státních příslušníků **Mongolska** (o téměř 107 %, resp. 190 osob). Dále lze poměrně vysoký procentuální i absolutní meziroční nárůst udělených víz v roce 2019 pozorovat u státních příslušníků **Běloruska** (o téměř 40 %, resp. 106 osob) a **Ukrajiny** (o více než 35 %, resp. 941 osob). Do první desítky státních příslušností s uděleným dlouhodobým vízem se v roce 2019 (na rozdíl od roku 2018) nedostalo **Japonsko** a **Tchaj-wan**.

Udělená dlouhodobá víza dle státní příslušnosti – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	17 184	100,0	18 805	100,0	9,4	1 621
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	2 659	15,5	3 600	19,1	35,4	941
Rusko	2 553	14,9	3 256	17,3	27,5	703
Spojené státy americké	3 614	21,0	2 931	15,6	-18,9	-683
Kazachstán	846	4,9	1 016	5,4	20,1	170
Korejská republika	708	4,1	850	4,5	20,1	142
Turecko	969	5,6	836	4,4	-13,7	-133
Čína	605	3,5	712	3,8	17,7	107
Indie	628	3,7	680	3,6	8,3	52
Bělorusko	268	1,6	374	2,0	39,6	106
Mongolsko	178	1,0	368	2,0	106,7	190

Zdroj: IS CIS

Mezi cizinci, kterým bylo v roce 2019 uděleno dlouhodobé vízum, **převažovaly ženy** s podílem necelých 53 %. Co se týká věkové struktury, největší skupina osob s uděleným dlouhodobým vízem byla **ve věku 20 až 34 let** – 9 958 osob, tj. téměř 53 %. Naprostá většina z osob v tomto věku dlouhodobé vízum získala za účelem vzdělávacích aktivit (více než 74 %), následoval účel rodinný (přes 10 %) a ekonomické aktivity (téměř 10 %).

Negativně bylo v roce 2019 rozhodnuto cca 16 % (tj. 3 634) žádostí o dlouhodobé vízum. Největší procento zamítnutých žádostí bylo za účelem podnikání (v právnické osobě cca 73 %, u OSVČ cca 35 %), naopak nejnížší procento zamítnutých žádostí bylo u dlouhodobých víz za účely výzkumu (3 %), studia a účelem rodinným (po necelých 13 %).

Přes 70 % žádostí o udělení dlouhodobého víza bylo zamítnuto z důvodu, že se správnímu orgánu nepodařilo ověřit údaje uvedené v žádosti.

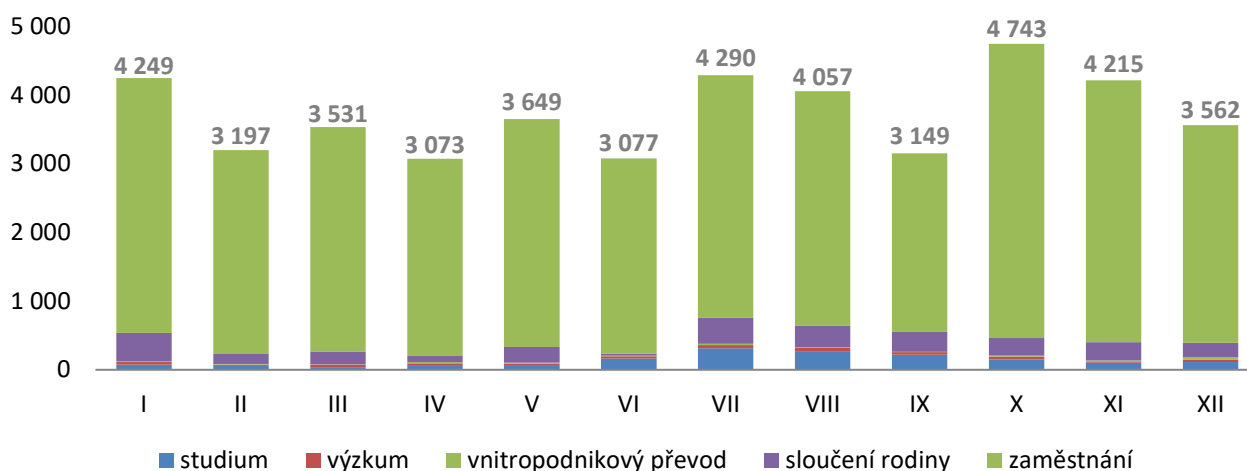
IV.4.2.2 Řízení o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR

IV.4.2.2.1 Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR

O udělení povolení k dlouhodobému pobytu požádalo na ZÚ ČR v roce 2019 celkem 44 792 cizinců ze třetích zemí. Celkový počet podaných žádostí na ZÚ ČR o povolení k dlouhodobému pobytu ve srovnání s rokem 2018 vzrostl o více než 29 % (nárůst o 10 155 žádostí). Toto zvýšení lze stejně jako v roce 2018 přičíst zejména enormnímu nárůstu žádostí za účelem zaměstnání (hlavně zaměstnanecké karty vydané v souvislosti s migračními projekty pro kvalifikované a vysoce kvalifikované zaměstnance hlavně z Ukrajiny).

Měsíční počet žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu se pohyboval stabilně mezi 3 až 4 tisíci a kulminoval v měsíci říjnu 2019, kdy bylo na ZÚ ČR podáno více než 4,7 tisíc žádostí.

Měsíční vývoj počtu žádostí o povolení k pobytu ze ZÚ ČR v roce 2019

Zdroj: IS CIS

Nejčastějším účelem žádostí o udělení povolení k pobytu na ZÚ ČR bylo v roce 2019, stejně jako v přechodících letech, **zaměstnání**. O povolení k pobytu za účelem zaměstnání žádalo v roce 2019 o téměř 9 tisíc cizinců (o 28 %) více než v roce 2018. **Za účelem zaměstnání v roce 2019 žádali zejména státní příslušníci Ukrajiny (23 879 osob), Srbska (2 489) a Běloruska (1 387)**. Za účelem zaměstnání bylo **nejčastěji žádáno o zaměstnaneckou kartu – 39 378 žádostí** (nejvíce 23 814 státních příslušníků Ukrajiny, 2 488 Srbska a 1 375 Běloruska). Dále bylo podáno 396 žádostí o modrou kartu (nejvíce 199 státních příslušníků Ruska, 63 Ukrajiny a 35 Indie). O účel pobytu vnitropodnikový převod požádalo na ZÚ ČR v roce 2019 dohromady 161 žadatelů o povolení k pobytu – nejvíce státních příslušníků Indie (61), Číny (35) a Japonska (22 osob).

Za účelem sloučení rodiny bylo v roce 2019 na ZÚ ČR podáno 6,3 % z celkového počtu žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu. Tyto žádosti podávali nejčastěji státní příslušníci Ukrajiny (1 207), Vietnamu (1 026 osob) a Ruska (111).

Poměrně frekventovaným účelem žádostí o povolení k pobytu na ZÚ ČR v roce 2019 nadále zůstal účel studium. O povolení k pobytu za tímto účelem nejčastěji žádali státní příslušníci Ruska (278 osob), Ukrajiny (218) a Vietnamu (208).

O účel pobytu vědecký výzkum požádalo na ZÚ ČR v roce 2019 dohromady 420 žadatelů o povolení k pobytu – nejvíce státních příslušníků Indie (98), Číny (46) a Ukrajiny (36).

Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu podané na ZÚ ČR dle účelu pobytu v roce 2019

Účel	Počet žádostí	tj. %	% změna oproti 2018	Absolutní změna oproti 2018
studium	1 615	3,6	15,1	212
výzkum	420	0,9	8,0	31
zaměstnanecká karta	39 378	87,9	27,6	8 526
modrá karta	396	0,9	54,7	140
vnitropodnikový převod	161	0,4	98,8	80
sloučení rodiny	2 820	6,3	70,3	1 164
Celkem	44 792	100,0	29,3	10 155

Zdroj: IS CIS

Nejvíce žádostí o povolení k pobytu na ZÚ ČR, a to téměř 57 %, v roce 2019 **podali státní příslušníci Ukrajiny** (25 342 žádostí). Následovaly žádosti státních příslušníků **Srbska** (2 525 žádostí, tj. skoro 6 %) a **Vietnamu** (1 789 žádostí, tj. 4 %).

Všechny z níže uvedených deseti nejpočetnějších státních příslušností, s výjimkou občanů Mongolska) znamenaly ve srovnání s loňským rokem procentuální i absolutní nárůst žádostí. **Nejvýraznější procentuální nárůst žádostí byl zaznamenán u státních příslušníků Gruzie** (o 109,6 %), **Filipín** (o 63,5 %) a **Srbska** (o 49,9 %) – tyto nárůsty souvisejí s účelem zaměstnání. **Největší absolutní nárůst počtu žadatelů byl zaznamenán u státních příslušníků Ukrajiny** (7 857 osob), dále u státních příslušníků **Srbska** (840) a **Gruzie** (538), což také souvisí hlavně s účelem zaměstnání. Na rozdíl od stavu v roce 2018 se do deseti nejpočetnějších státních příslušností v roce 2019 nedostaly Moldavsko a Nepál.

Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu podané na ZÚ ČR dle státní příslušnosti – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	34 637	100,0	44 792	100,0	29,3	10 155
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	17 485	50,5	25 342	56,6	44,9	7 857
Srbsko	1 685	4,9	2 525	5,6	49,9	840
Vietnam	1 365	3,9	1 789	4,0	31,1	424
Rusko	1 454	4,2	1 779	4,0	22,4	325
Bělorusko	1 369	4,0	1 427	3,2	4,2	58
Indie	1 007	2,9	1 199	2,7	19,1	192
Mongolsko	1 355	3,9	1 114	2,5	-17,8	-241
Filipíny	650	1,9	1 063	2,4	63,5	413
Gruzie	491	1,4	1 029	2,3	109,6	538
Čína	775	2,2	775	1,7	0,0	0

Zdroj: IS CIS

IV.4.2.2.2 Rozhodnutí o povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR

V roce 2019 vydalo MV v rámci řízení o **udělení povolení k dlouhodobému pobytu** (v případě žádostí **podaných na ZÚ ČR**) celkem **41 414 rozhodnutí**, tj. o necelých 24 % více než v předchozím roce.

Povolení k dlouhodobému pobytu, u žádostí podaných na ZÚ ČR, bylo v roce 2019 uděleno celkem v 36 948 případech, což oproti předchozímu roku představuje **nárůst o více než 22 %**. Toto zvýšení lze přičíst především **pokračujícímu nárůstu zájmu cizinců o dlouhodobé pobyty za účelem zaměstnání** (zaměstnanecká karta), zejména z **Ukrajiny, Srbska a Běloruska**.

Téměř 89 % povolení k dlouhodobému pobytu ze žádostí podaných na ZÚ ČR bylo uděleno za účelem zaměstnání v ČR. Cizincům byla nejčastěji udělena **zaměstnanecká karta**, a to **v 32 326 případech** – nejvíce státním příslušníkům Ukrajiny (13 930 – meziroční nárůst o cca 5,3 tisíc zaměstnaneckých karet!), Srbska (2 111) a Běloruska (1 290). **Modrá karta** byla udělena ve 328 případech – nejvíce státním příslušníkům Ruska (158), Ukrajiny (53) a Indie (30). Z důvodu **vnitropodnikového převodu** bylo uděleno 126 povolení k dlouhodobému pobytu, tj. 0,3 % – tento účel pobytu byl nejčastěji povolen státním příslušníkům Indie (45), Číny (32) a Japonska (21).

Druhým nejčastějším účelem povoleného dlouhodobého pobytu bylo **sloučení rodiny**, které v roce 2019 dosáhlo na ZÚ ČR podílu 6 % z celkového počtu kladně vyřízených povolení k dlouhodobému pobytu. Nejvíce povolených pobytů za tímto účelem bylo uděleno státním příslušníkům Ukrajiny (891), Vietnamu (868) a Ruska (97).

Z důvodu **studia** bylo uděleno 1 538 pobytů, tj. více než 4 % z celkového počtu kladně vyřízených žádostí – tento účel pobytu byl nejčastěji povolen státním příslušníkům Ruska (273), Ukrajiny (207) a Vietnamu (173).

Přes 1 % povolení k dlouhodobému pobytu bylo uděleno **za účelem vědeckého výzkumu** - nejčastěji se týkalo státních příslušníků Indie (97), Číny (47) a Íránu (38).

Udělená povolení k dlouhodobému pobytu ze žádostí podaných na ZÚ ČR dle účelu pobytu v roce 2019

Účel	Počet udělených povolení	tj. %	% změna oproti 2018	Absolutní změna oproti 2018
Celkem	36 948	100,0	22,5	6 782
z toho dle účelu pobytu				
studium	1 538	4,2	19,3	249
zaměstnání – zaměstnanecká karta	32 326	87,5	21,1	5 643
zaměstnání – modrá karta	328	0,9	60,0	123
sloučení rodiny	2 203	6,0	43,1	663
vnitropodnikový převod	126	0,3	59,5	47
výzkum	426	1,2	15,1	56

Zdroj: IS CIS

Nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu ze žádostí podaných na ZÚ ČR bylo v roce 2019 kladně vyřízeno, stejně jako v předchozích letech, **státním příslušníkům Ukrajiny**. Na druhém místě se umístili státní příslušníci **Srbska**, následováni státními příslušníky **Ruska**. V první desítce států zaznamenali nejvýraznější absolutní meziroční nárůst (o 5 428 osob) státní příslušníci Ukrajiny. Další vysoký absolutní (o 672 osob) byl zaznamenán u státních příslušníků Srbska a státních příslušníků Gruzie (o 562 osob) a Filipín (o 406 osob). Nejvyšší procentuální nárůst (o 174 %) byl zaznamenán u státních příslušníků Gruzie a Filipín (o téměř 74 %). Nárůst udělených povolení k dlouhodobému pobytu souvisí se zvýšeným zájmem zejména o zaměstnaneckou kartu. Nejvyšší meziroční absolutní a procentuální pokles v první desítce nejčastěji udělených povolení k pobytu lze v roce 2019 pozorovat v případě státních příslušníků Mongolska (o 32,6 %, resp. 467 osob) a Vietnamu (o 20,3 %, resp. 277 osob). Na rozdíl od stavu v roce 2018 se do deseti nejpočetnějších státních příslušností v roce 2019 nedostaly Moldavsko a Nepál.

Udělená povolení k dlouhodobému pobytu ze žádostí podaných na ZÚ ČR dle státní příslušnosti – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	30 166	100,0	36 948	100,0	22,5	6 782
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	14 996	49,7	20 424	55,3	36,2	5 428
Srbsko	1 471	4,9	2 143	5,8	45,7	672
Rusko	1 283	4,3	1 560	4,2	21,6	277
Bělorusko	1 179	3,9	1 327	3,6	12,6	148
Vietnam	1 366	4,5	1 089	2,9	-20,3	-277
Indie	888	2,9	1 034	2,8	16,4	146
Mongolsko	1 434	4,8	967	2,6	-32,6	-467
Filipíny	550	1,8	956	2,6	73,8	406
Gruzie	323	1,1	885	2,4	174,0	562
Čína	607	2,0	774	2,1	27,5	167

Zdroj: IS CIS

Mezi cizinci, kterým bylo v roce 2019 kladně vyřízeno povolení k dlouhodobému pobytu (ze žádostí podaných na ZÚ ČR), **převažovali muži s podílem 69 %**. Co se týká věkové struktury, největší skupina osob s povoleným dlouhodobým pobytem byla **ve věku 20 až 34 let** – 20 027 osob, tj. více než 54 %. Většina z osob ve věku od 20 do 34 let povolení k dlouhodobému pobytu získala za účelem zaměstnání (cca 89 %), následoval účel studium (více než 5 %) a sloučení rodiny (téměř 4 %).

Negativně bylo v roce 2019 rozhodnuto necelých 11 % (tj. 4 466) žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu (ze žádostí podaných na ZÚ ČR). Negativně (zamítnuto nebo zastaveno řízení) byly vyřizovány nejčastěji žádosti za účelem modrá karta (15,2 % žádostí), zaměstnanecká karta (11,3 %) a vnitropodnikový převod (6,7 %). Naopak nejnižší procento zamítnutých žádostí či zastavených řízení bylo u účelu vědecký výzkum (3,4 %), sloučení rodiny (6,2) a studium (6,2).

Žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu podané v roce 2019 na ZÚ ČR byly zamítány, nebo řízení bylo zastaveno, zejména z důvodu překážky řízení dle § 169 zákona o pobytu cizinců (13,6 %, tj. 607 žádostí) a pro nesplnění požadavků (11,8 %, tj. 527 žádostí). Celkem 10,7 % řízení, tj. 478 žádostí bylo zastaveno na žádost cizince.

IV.5 ŘÍZENÍ O POBYTU NA ÚZEMÍ ČR

IV.5.1 Dlouhodobý pobyt občanů třetích zemí

IV.5.1.1 Řízení o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR

IV.5.1.1.1 Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR

V roce 2019 podali státní příslušníci třetích zemí **na území ČR celkem 12 473 žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu**. Ve srovnání s rokem 2018, kdy bylo podáno 11 154 žádostí, se jedná o nárůst o 11,8 %.

Co se týče státních příslušností, tak nejvíce žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu podávali státní příslušníci **Ukrajiny** (3 006, tj. 24,1 % žádostí na území ČR, +366), ve srovnání s minulým rokem došlo k růstu počtu podaných žádostí. Složení v rámci TOP 10 nejčastěji podávaných žádostí je ve srovnání s rokem 2018 stejné, pouze se u některých státních příslušností promíchalo jejich pořadí. Druzí byli i nadále státní příslušníci **Ruska** (2 973 tj. 23,8 %, +463). Na třetí příčce jsou státní příslušníci **Kazachstánu** (912, tj. 7,3 %, +170).

Následují státní příslušníci **Indie** (652, tj. 5,2 %, +69). Dále v TOP 10 figurují **Spojené státy americké, Vietnam, Mongolsko, Bělorusko, Čína** a na závěr se do TOP 10 dostali státní příslušníci **Korejské republiky**, kteří si vyměnili pořadí s Mongolskem.

Žádosti o udělení o povolení k dlouhodobému pobytu podané na území ČR – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	11 154	100,0	12 473	100,0	11,8	1 319
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	2 640	23,7	3 006	24,1	13,9	366
Rusko	2 510	22,5	2 973	23,8	18,4	463
Kazachstán	742	6,7	912	7,3	22,9	170
Indie	583	5,2	652	5,2	11,8	69
Spojené státy americké	498	4,5	522	4,2	4,8	24
Vietnam	411	3,7	380	3,0	-7,5	-31
Mongolsko	193	1,7	356	2,9	84,5	163
Bělorusko	295	2,6	346	2,8	17,2	51
Čína	310	2,8	309	2,5	-0,3	-1
Korejská republika	332	3,0	261	2,1	-21,4	-71

Zdroj: IS CIS

Nejčastějším účelem žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu podaných na území bylo v roce 2019 stejně jako v minulém roce **sloučení rodiny**, tyto žádosti nejčastěji podávali státní příslušníci Ukrajiny. Druhým v pořadí byl účel pobytu **studium**, o který nejvíce žádali státní příslušníci Ruska. Třetím nejčastějším účelem žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu byl účel **zaměstnání – zaměstnanecká karta**, o který nejvíce žádostí podali státní příslušníci Ruska.

Žádosti o udělení o povolení k dlouhodobému pobytu v roce 2019 dle účelu pobytu

Účel pobytu	Počet žádostí	tj. %
sloučení rodiny	3 980	31,9
studium	3 192	25,6
zaměstnání	3 176	25,5
Jiné / ostatní	1 599	12,8
podnikání – OSVČ	300	2,4
podnikání – účast v PO	84	0,7
hledání zaměstnání / zahájení podnikání	79	0,6
výzkum	63	0,6
Celkem	12 473	100,0

Zdroj: IS CIS

IV.5.1.1.2 Rozhodnutí o povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR

V roce 2019 vydalo MV celkem **11 942 rozhodnutí týkajících se žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu podaných na území ČR**, tj. o 8,3 % rozhodnutí více než v předchozím roce. Dlouhodobý pobyt byl v roce 2019 **udělen celkem v 10 502 případech**, což oproti předchozímu roku představuje nárůst o 3,9 %.

Nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu bylo uděleno za účelem **sloučení rodiny**, u nějž tvořili dominantní skupinu občané Ukrajiny, dále pak účel **zaměstnání**, u nějž tvořili nejpočetnější skupinu státní příslušníci Ruska, a účel **studia**, který byl nejčastěji povolen rovněž státním příslušníkům Ruska.

Udělená povolení k dlouhodobému pobytu v roce 2019 dle účelu pobytu

Účel pobytu	Počet udělení	tj. %
sloučení rodiny	3 369	32,1
zaměstnání	2 607	24,8
studium	2 596	24,7
jiné / ostatní	1 474	14,0
podnikání – OSVČ	248	2,4
Podnikání – účast v právnické osobě	92	0,9
výzkum	59	0,6
hledání zaměstnání / zahájení podnikání	57	0,5
Celkem	10 502	100,0

Zdroj: IS CIS

Nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu bylo uděleno státním příslušníkům **Ukrajiny** (2 514, tj. 23,9 %), **Ruska** (2 510, tj. 23,9 %) a **Kazachstánu** (744, tj. 7,1 %).

Udělená povolení k dlouhodobému pobytu dle státní příslušnosti v roce 2019

Státní příslušnost	Počet	tj. %
Celkem	10 502	100,0
z toho TOP 10		
Ukrajina	2 514	23,9
Rusko	2 510	23,9
Kazachstán	744	7,1
Indie	549	5,2
Spojené státy americké	454	4,3
Mongolsko	310	3,0
Vietnam	308	2,9
Čína	297	2,8
Bělorusko	284	2,7
Korejská republika	226	2,2

Zdroj: IS CIS

Poměr mužů a žen, jimž bylo v roce 2019 uděleno povolení k dlouhodobému pobytu, byl téměř vyrovnaný, činil **46 : 54**. S ohledem na **věkovou strukturu** bylo nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu uděleno cizincům ve věku 20-35 let (5 239, tj. 50 %) a cizincům do 20 let (3 773, tj. 36 %). Zbývajících skupina cizinců od 35 do 64 let tvořila 13 %, osoby nad 65 let pouze necelé 1 %.

Negativně bylo v roce 2019 rozhodnuto 12,1 % (tj. 1 440) žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu (ze žádostí podaných na území ČR). Negativně byly vyřizovány nejčastěji žádosti za účelem zaměstnání (38,3 % žádostí), jiné/ostatní (18,8 % žádostí), sloučení rodiny (18,1 %) a studia (16,1 %), naopak nejnižší procento zamítnutých žádostí či zastavených řízení bylo u účelu vědecký výzkum (0,2 % žádostí), hledání zaměstnání/zahájení podnikání (0,4 % žádostí), podnikání – účast v právnické osobě (1,4 % žádostí) a podnikání – OSVČ (6,5 %).

Žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu podané v roce 2019 na území ČR byly negativně rozhodnuty zejména z důvodu zastavení řízení na žádost cizince (25,7 %, tj. 370 žádostí), nesplnění požadavků (25,2 %, tj. 363 žádostí), zastavení řízení na překážku řízení dle správního řádu (14,2 %, tj. 205 žádostí) a zastavení řízení na překážku řízení dle § 169 zák. č. 326/1999 Sb. (13,7 %, tj. 197 žádostí).

IV.5.1.2 Změna zaměstnavatele

MV vyřizovalo rovněž žádosti o **souhlas se změnou zaměstnavatele nebo pracovního zařazení** držitele zaměstnanecké karty nebo jeho zaměstnání na jinou pracovní pozici. S účinností novely zákona o pobytu

cizinců **k 31. 7. 2019 došlo ke zrušení souhlasu se změnou zaměstnavatele a zavedení oznámení změny zaměstnavatele nebo pracovní pozice.** Nejedná se nově o správní řízení. V roce 2019 bylo požadováno **17 544 změn zaměstnavatele nebo pracovní pozice (11 439 souhlasů se změnou zaměstnavatele nebo pracovní pozice a 6 105 oznámení změny zaměstnavatele nebo pracovní pozice), o 65,2 % více než v přechozím roce (10 618).** Žádosti nejčastěji podávali občané Ukrajiny (9 705, tj. 55,3 %), Vietnamu (1 314, tj. 7,5 %) a Mongolska (1 108, tj. 6,3 %).

MV vyhovělo v **14 776 případech souhlasům se změnou zaměstnavatele nebo pracovní pozice** držitele zaměstnanecké karty (s účinností novely zákona o pobytu cizinců **k 31. 7. 2019 oznámení změny zaměstnavatele nebo pracovní pozice**). Ve srovnání s rokem 2018 (8 185) se jedná o nárůst počtu udělených změn zaměstnavatele nebo pracovní pozice o 80,5 %. Nejčastěji byla změna zaměstnavatele nebo pracovní pozice udělena občanům Ukrajiny (8 020, tj. 54,3 %), Vietnamu (1 319, tj. 8,9 %) a Mongolska (954, tj. 6,5 %).

IV.5.1.3 Řízení o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu pobytu

IV.5.1.3.1 Žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu

Nad rámec žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu bylo v roce 2019 ze strany občanů třetích zemí podáno **43 511 žádostí o prodloužení stávajících povolení k dlouhodobému pobytu** (jedná se o meziroční **nárůst o 33,9 %**) a **2 800 žádostí o změnu účelu dlouhodobého pobytu** (meziroční **nárůst o 18,8 %**).

Podané žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu se v roce 2019 **nejčastěji týkaly účelu pobytu zaměstnání** (zaměstnanecké karty nebo modré karty), kdy bylo podáno 20 644 žádostí, tj. 47,4 %. Důvodem je prodloužování pobytu cizinců, kteří do ČR přicházejí na základě migračních projektů a režimů – od 1. září 2019 vládou schválené programy za účelem dosažení ekonomického nebo jiného významu pro ČR (viz kapitola IV.3 Migrační programy). Následovaly žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem studia** (10 253, tj. 23,6 %). Povolení k pobytu za tímto účelem se vydává na 1 rok (což odpovídá akademickému nebo školnímu roku, na který je cizinci vystavováno potvrzení o studiu sloužící jako doklad o účelu pobytu), takže ve srovnání s jinými účely pobytu, které mohou být prodlouženy až na 2 roky, je nutno povolení k pobytu za účelem studia častěji prodloužovat. O prodloužení platnosti povolení k pobytu za účelem **sloučení rodiny** požádalo 6 899 cizinců (15,9 %). O prodloužení platnosti povolení k pobytu za účelem **podnikání** (který zahrnuje podnikání formou činnosti OSVČ a účasti v právnické osobě) požádalo 4 520 cizinců (9,7 %).

Žádosti o **prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu** celkově nejčastěji podávali státní příslušníci **Ukrajiny** (16 387, tj. 37,7 %), **Ruska** (7 026, tj. 16,1 %) a **Vietnamu** (3 557, tj. 8,2 %).

Podané žádosti o **změnu účelu pobytu** (vydání povolení k pobytu za jiným účelem) se nejčastěji týkaly změny na účel **studium** (1 222, tj. 43,6 %), účel **jiné/ostatní** (599, tj. 21,4 %), který v praxi zahrnuje především vzdělávací aktivity nespádající do definice studia podle zákona o pobytu cizinců a **podnikání** (462, tj. 16,5 %).

Více než třetinu všech žadatelů o změnu účelu pobytu tvořili státní příslušníci **Ruska** (1 011, tj. 36,1 %). Dále pak státní příslušníci **Ukrajiny** (633, tj. 22,6 %). Třetí nejpočetnější skupinu žadatelů tvořili státní příslušníci **Kazachstánu** (409, tj. 14,6 %).

IV.5.1.3.2 Rozhodnutí o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu

V roce 2019 MV vydalo celkem **38 863 rozhodnutí ve věci prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a 2 774 rozhodnutí o změně účelu pobytu**. Z toho bylo 35 563 kladných rozhodnutí ve věci prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a 2 136 kladných rozhodnutí o změně účelu pobytu.

Povolení k dlouhodobému pobytu bylo nejčastěji prodlouženo za účelem pobytu **zaměstnání** (16 350, tj. 46 %), **studia** (8 321, tj. 23,4 %) a **sloučení rodiny** (5 885, tj. 16,5 %).

Nejvíce kladných rozhodnutí o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu bylo vydáno státním příslušníkům **Ukrajiny** (13 279, tj. 37,3 %), **Ruska** (5 675, tj. 16 %) a **Vietnamu** (3 149, tj. 8,9 %).

V roce 2019 byla nejčastěji povolena **změna účelu pobytu** na **studium** (819, tj. 38,3 %), **podnikání – OSVČ** (427, tj. 20 %), a **jiné/ostatní** (424, tj. 19,9 %).

Změna účelu pobytu byla nejčastěji povolena státním příslušníkům **Ruska** (719, tj. 33,7 %), po nichž následovali státní příslušníci **Ukrajiny** (532, tj. 24,9 %) a **Kazachstánu** (277, tj. 13 %).

Negativně bylo v roce 2019 rozhodnuto 8,5 % (tj. 3 300) žádostí o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a 23 % (tj. 638) žádostí o změnu účelu pobytu. V případě prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu byly negativně vyřizovány nejčastěji žádosti za účelem zaměstnání (36,4 % žádostí), studia (19,2 % žádostí), sloučení rodiny (18 %) a podnikání – OSVČ (12,8 %), naopak nejnižší procento zamítnutých žádostí či zastavených řízení bylo u účelu vědecký výzkum (0,8 % žádostí).

V případě změny účelu pobytu byly negativně vyřizovány nejčastěji žádosti za účelem podnikání – OSVČ (39,7 % žádostí), jiné/ostatní (21,8 % žádostí), studia (15,7 %) a sloučení rodiny (10,5 %).

Žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu podané v roce 2019 na území ČR byly negativně rozhodovány zejména z důvodu zastavení řízení na žádost cizince (25,1 %, tj. 827 žádostí), zamítnutí na nesplnění požadavků (23,6 %, tj. 778 žádostí), zastavení řízení na bezpředmětnost (15,8 %, tj. 521 žádostí), a zastavení na překážku řízení dle správního řádu (14,2 %, tj. 468 žádostí).

Žádosti o změnu účelu pobytu podané v roce 2019 na území ČR byly negativně rozhodovány zejména z důvodu zamítnutí na nesplnění požadavků (33,4 %, tj. 213 žádostí), zastavení řízení na žádost cizince (22,9 %, tj. 146 žádostí), a zastavení na překážku řízení dle správního řádu (11,9 %, tj. 76 žádostí).

IV.5.2 Přechodný pobyt občanů EU a jejich rodinných příslušníků

IV.5.2.1 Řízení o vydání potvrzení o přechodném pobytu občana EU

V roce 2019 **požádalo celkem 16 462 občanů EU o vydání potvrzení o přechodném pobytu**, ve srovnání s předchozím rokem tak došlo k mírnému poklesu (o 3,3 %).

O vydání potvrzení o přechodném pobytu v roce 2019 obdobně jako v předchozích letech nejčastěji žádali občané Slovenska (35,7 % žádostí).

Žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu občanů EU – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	17 024	100,0	16 462	100,0	-3,3	-562
z toho TOP 5 (řazeno dle 2019):						
Slovensko	6 342	37,3	5 877	35,7	-7,3	-462
Rumunsko	2 504	14,7	2 387	14,5	-4,7	-117
Bulharsko	2 110	12,4	1 893	11,5	-10,3	-217
Velká Británie	529	8,8	1 474	9,0	178,6	945
Maďarsko	1 441	8,5	1 179	7,2	-18,2	-262

Zdroj: IS CIS

V roce 2019 MV vydalo **celkem 16 813 rozhodnutí o přechodném pobytu občana EU**. Z toho bylo **vydáno 15 257 kladných potvrzení o přechodném pobytu občana EU**. Negativně bylo v roce 2019 rozhodnuto 9,3 % (tj. 1 556) žádostí o přechodný pobyt občana EU.

Stejně jako v předchozích letech byl jednoznačně nejvyšší počet potvrzení vydán státním příslušníkům **Slovenska** (5 325, 34,9 %), s výrazným odstupem následovali státní příslušníci **Rumunska** (2 273, 14,9 %) a **Bulharska** (1 712, tj. 11,2 %).

Mezi občany EU s vydaným potvrzením o přechodném pobytu převažovali muži (62 %). S ohledem na věkovou strukturu byl u občanů EU s vydaným potvrzením o přechodném pobytu nejvyšší podíl v kategorii 20 – 34 let.

Vydaná potvrzení o přechodném pobytu občana EU v roce 2019 dle věkové struktury

Věková skupina	Občané EU	tj. %
do 20 let	1 997	13,1
20 – 34 let	7 127	46,7
35 – 60 let	5 368	35,2
nad 60 let	765	5,0
Celkem	15 257	100,0

Zdroj: MV

IV.5.2.2 Řízení o udělení povolení k přechodnému pobytu rodinným příslušníkům občana EU

Celkem v roce 2019 zažádalo **5 291 rodinných příslušníků občanů EU** o udělení povolení k přechodnému pobytu. Ve srovnání s předchozím rokem tak došlo k nárůstu o 8,8 %.

Nejvíce žádostí o udělení povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU podali v roce 2019 státní příslušníci Ukrajiny (40,9 % žádostí).

Žádosti o udělení povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	4 862	100,0	5 291	100,0	8,8	429
z toho TOP 5 (řazeno dle 2019)						
Ukrajina	2 124	43,7	2 166	40,9	2,0	42
Rusko	434	8,9	475	9,0	9,4	41
Moldavsko	220	4,5	298	5,6	35,5	78
Spojené státy americké	279	5,7	296	5,6	6,1	17
Vietnam	273	5,6	253	4,8	-7,3	-20

Zdroj: IS CIS

V roce 2019 **MV vydalo celkem 5 798 rozhodnutí o přechodném pobytu rodinného příslušníka občana EU**. Z toho bylo **vydáno 4 381 kladných rozhodnutí o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU**.

Negativně bylo v roce 2019 rozhodnuto 24,4 % (tj. 1 417) žádostí o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU.

Nejvyšší počet povolení k přechodnému pobytu pro občany třetích zemí byl udělen státním příslušníkům **Ukrajiny** (1 847, tj. 42,2 %), **Ruska** (405, tj. 9,2 %) a **Spojených států amerických** (258, tj. 5,9 %).

Mezi občany třetích zemí, kteří získali povolení k přechodnému pobytu, převažovaly ženy (62 %).

S ohledem na věkovou strukturu byl rovněž u rodinných příslušníků občan EU s povolením k přechodnému pobytu nejvyšší podíl v kategorii 20 – 34 let.

Vydaná povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU v roce 2019 dle věkové struktury

Věková skupina	Rodinní příslušníci občanů EU	tj. %
do 20 let	660	15,1
20 – 34 let	2 346	53,5
35 – 60 let	1 239	28,3
nad 60 let	136	3,1
Celkem	4 381	100,0

Zdroj: MV

IV.5.3 Řízení o udělení povolení k trvalému pobytu

IV.5.3.1 Žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu

V roce 2019 MV zaregistrovalo **19 167 žádostí o udělení povolení k trvalému pobytu**. Po pěti letech neustálého poklesu podaných žádostí došlo k nárůstu a to meziročně o 5,9 %.

Na zastupitelských úřadech bylo celkem podáno 1 004 žádostí o trvalý pobyt, tedy 5,2 % všech žádostí za rok. Ve srovnání s rokem 2018 je to o 279 žádostí více. Nejvíce žádostí na ZÚ bylo podáno v měsíci červnu (179) a červenci (166), naopak nejméně v prosinci (22). Měsíčně se jedná v průměru 84 žádostí, to je o 14 žádostí více než za rok 2018.

Celkový trend počtu podaných žádostí o trvalý pobyt za rok 2019 byl stabilní a kopíroval rok 2018 s maximem podaných žádostí v říjnu, ovšem nejvyšší nárůst počtu žádostí byl zaznamenán v měsíci lednu. Klesající trend lze již tradičně jako minulý rok zaznamenat v prosinci. Průměrně bylo měsíčně podáno 1 597 žádostí, což je oproti loňskému roku nárůst v průměru o 89 žádostí za měsíc.

Žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu dle státních příslušností – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	meziroční změna	
					v %	absolutní počet
Celkem	18 105	100,0	19 167	100,0	5,9	1 062
z toho top 10 (řazeno dle 2019)						
Ukrajina	4 192	23,2	4 565	23,8	8,9	373
Slovensko	4 183	23,1	4 093	21,4	-2,2	-90
Vietnam	2 528	14,0	2 141	11,2	-15,3	-387
Rusko	1 477	8,2	1 739	9,1	17,7	262
Rumunsko	625	3,5	695	3,6	11,2	70
Bulharsko	591	3,3	602	3,1	1,9	11
Velká Británie	292	1,6	593	3,1	103,1	301
Polsko	322	1,8	333	1,7	3,4	11
Maďarsko	174	1,0	333	1,7	91,4	159
Kazachstán	228	1,3	301	1,6	32,0	73
Celkem občané EU	6 974	38,5	7 533	39,3	8,0	559
Celkem občané třetích zemí	11 131	61,5	11 634	60,7	4,5	503

Zdroj: IS CIS

V roce 2019 se mírně snížil podíl cizinců ze třetích zemí na celkovém počtu podaných žádostí o trvalý pobyt. Státní příslušníci třetích zemí podali 60,7 % všech žádostí (11 634 žádostí), oproti roku 2018 se jedná o nárůst, a to o 4,5 %. Nicméně občané EU podali 39,3 % žádostí (tj. 7 533 žádostí), jedná se tedy taky o nárůst a to znovu o 8 % oproti roku 2018.

Státní příslušnosti žadatelů o udělení povolení k trvalému pobytu doznalo v roce 2019 jen malých změn. Nováčkem v žebříčku TOP 10 se za rok 2019 stalo Maďarsko, které z tabulky odsunulo Bělorusko. Celkově bylo **nejvíce žádostí o trvalý pobyt podáno státními příslušníky Ukrajiny 4 565** (tj. 23,8 %), těsně následování státními příslušníky **Slovenska**, kteří podali **4 093** žádostí (tj. 21,4 %). Třetí nejpočetnější skupinou žadatelů byli státní příslušníci **Vietnamu s 2 141** podanými žádostmi (tj. 11,2 %).

Na rozdíl od roku 2018, kdy byl meziroční pokles žádostí zaznamenán u více jak poloviny TOP 10 žebříčku nejčastěji žádajících státních příslušníků, byl tentokrát zaznamenán pokles jen u dvou z nich. **Ke snížení došlo u žadatelů ze Slovenska (o 90 osob, tj. -2,2 %) a Vietnamu (o 387 osob, tj. -15,3 %).** K **nejvýraznějšímu procentuálnímu nárůstu došlo u žadatelů z Velké Británie (o 301 osob, tj. +103,1 %) a u žadatelů z Maďarska (o 159 osob, + 91,4 %).**

IV.5.3.2 Rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu

V roce 2019 MV v řízení o udělení povolení k trvalému pobytu **vydalo celkem 19 792 rozhodnutí⁴³**. Na rozdíl od třech předchozích let se počet rozhodnutých žádostí meziročně zvýšil, a to o 5 %. **Kladně byla žádost o udělení trvalého pobytu rozhodnuta v 16 959 případech** (tj. 85,7 % všech rozhodnutí). Z celkového počtu udělených povolení k trvalému pobytu bylo **6 915** (tj. 40,8 %) **uděleno občanům EU a 10 044** (tj. 59,2 %) **občanům ze třetích zemí**. Meziročně se tedy stejně jako předchozí rok podíl občanů třetích zemí na celkovém počtu kladně rozhodnutých žádostí snížil ve prospěch kladně rozhodnutých žádostí občanů EU.

Pořadí důvodů udělení povolení k trvalému pobytu zůstává dlouhodobě neměnné. Obdobně jako v předchozích obdobích i v roce 2019 byl **trvalý pobyt nejčastěji udělen na základě splnění podmínky nepřetržitého pobytu na území (69,4 %)**. Další důvody k udělení trvalého pobytu, včetně procentuálního zastoupení, jsou uvedeny v následující tabulce.

Udělená povolení k trvalému pobytu dle důvodů v roce 2019

Důvod	v %
po splnění podmínky nepřetržitého pobytu	69,4
dítě občana třetí země s trvalým pobytem bez podmínky předchozího pobytu	18,4
humanitární a zřetele hodné důvody, zájem ČR	9,0
dítě narozené na území	3,1
po řízení o azylu	0,1
neuvedeno	0,1
Celkem	100,0

Zdroj: IS CIS

Povolení k trvalému pobytu **bylo udělováno nejčastěji státním příslušníkům Ukrajiny (3 906, tj. 23,0 % ze všech povolení)**, kteří vystřídali na první příčce státní příslušníky Slovenska. Meziročně jejich počet vzrostl o 231 a jejich podíl na celkovém počtu udělených trvalých pobytů se oproti roku 2018 zvýšil o 6,3 %. Druhou nejúspěšnější státní příslušností byli v roce 2019 státní příslušníci **Slovenska**, kterým bylo vydáno celkem **3 738** (tj. 22,0 %) povolení k trvalému pobytu, tedy o 5,4 % (-212 povolení) méně než v předchozím roce. Na třetí pozici se umístili státní příslušníci **Vietnamu**, kterým bylo povolení k trvalému pobytu uděleno ve **2 040 případech** (tj. 12,0 %). Dále následovali podobně jako v minulých letech státní příslušníci **Ruska** (1 487 povolení, tj. 8,8 %) a **Rumunska** (651 povolení, tj. 3,8 %), kteří potvrdili svou pozici před občany **Bulharska** (578, tj. 3,4 %). Mezi deseti nejpočetnějšími státními příslušnostmi se dále umístili státní příslušníci **Velké Británie** (559 povolení, tj. 3,3 %), kde se počet udělených pobytů zvýšil o 129,1 %. Tento největší nárůst v TOP 10 je zapříčiněn zejména přípravou odchodu Velké Británie z EU. Dále následuje **Polsko** (312 povolení, tj. 1,8 %), **Maďarsko** (277 povolení, tj. 1,6 %) a **Kazachstán** (218 povolení, tj. 1,3 %).

⁴³ Počet rozhodnutí může být v daném roce vyšší než počet žádostí z toho důvodu, že se rozhodují i žádosti podané v předchozím roce.

V roce 2019 zůstal poměr zastoupení mužů a žen podobný jako v předešlých letech. Z celkového počtu 16 959 udělených povolení k trvalému pobytu jich **51,7 %** získali **muži a 48,3 %** povolení k trvalému pobytu bylo uděleno **ženám**.

První v pořadí se umístili cizinci ve věkové kategorii **do 19 let**, a to s **5 872 povoleními**, tj. **36,5 %** (jedná se o meziroční nárůst o 6 procentních bodů). Oproti minulému roku se snížil počet vydaných povolení pro cizince ve věkové kategorii **od 35 do 64 let**, kterým bylo v roce 2019 uděleno celkem **5 780** povolení k trvalému pobytu, tj. **36,0 %** (jedná se o pokles o 10,1 procentních bodů). Tato věková skupina byla v roce 2018 na první příčce.

Dále následovaly osoby ve věku **od 20 do 34 let** s celkovým počtem **4 938 udělených povolení**, tvoří celkem 30,7% podíl a zaznamenaly největší nárůst v porovnání s rokem 2018 (nárůst o 32,6 procentních bodů oproti minulému roku). Cizinci **starší 65 let** se na celkovém počtu vydaných povolení k trvalému pobytu podíleli **2,3 %** (jednalo se o 369 jedinců).

Celkem bylo v roce 2019 **vydáno 2 822 negativních rozhodnutí** ve věci žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu. Žádost byla **zamítnuta v 1 800 případech**, v dalších **1 020 případech bylo řízení zastaveno**. Míra neudělení trvalého pobytu se pohybovala na úrovni 11,5 %, což představuje pokles oproti minulému období o 3,2 %. Téměř třetina (31,4 %) negativních rozhodnutí připadala na státní příslušníky Ukrajiny, které s výrazným odstupem následovali státní příslušníci Slovenska s 11,8 % a státní příslušníci Ruska s 10,4 % negativních rozhodnutí.

IV.6 KOMISE PRO ROZHODOVÁNÍ VE VĚCÍCH POBYTU CIZINCŮ

Na základě § 170a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o pobytu cizinců“), byla s účinností od 1. ledna 2011 zřízena Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců (dále jen „Komise“), která je specifická svým trojím postavením. Jednak je **nadřízeným správním orgánem MV**, v nichž odbor azylové a migrační politiky MV (dále jen „správní orgán I. stupně“) rozhoduje v prvním stupni a v dalších případech stanovených zákonem o pobytu cizinců, dále je **podřízeným orgánem ministra vnitra** a v neposlední řadě je **organizační součástí MV**.

Jedná se o určitou modifikaci rozkladové komise, přičemž Komisi byla navíc svěřena pravomoc rozhodovat. Ve svém postavení je tedy Komise oproti rozkladové komisi nezávislá a samostatná, neboť jedná a rozhoduje v tříčlenných senátech, přičemž většina členů senátu je tvořena osobami, které nejsou zařazeny v MV. Zákon o pobytu cizinců dále stanoví, že členové Komise jsou ve svém rozhodování na MV nezávislí.

V roce 2011 působilo v Komisi 24 členů, kteří byli zařazeni v 8 senátech Komise. Vzhledem k neustále se zvyšujícímu objemu agendy, kterou bylo nutno projednat a rozhodnout v senátech Komise, byl v průběhu následujících let počet členů Komise navýšen na stávajících 49 členů, kteří jsou zařazeni do 15 senátů Komise (někteří členové Komise nejsou v senátech zařazeni a mohou v případě potřeby zasedat ad hoc).

S účinností od 1. 6. 2019 byl rovněž zřízen trvalý zvláštní senát Komise, určený k vyřízení odvolání, u kterých je zapotřebí přezkoumat také písemnosti nebo záznamy obsahující utajované informace, které jsou za podmínek uvedených v § 17 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), uchovávány odděleně mimo spis.

Již při svém vzniku převzala Komise značné množství nevyřízených správních spisů, u kterých marně uplynula lhůta pro jejich vyřízení v rámci vedeného odvolacího řízení. Tyto negativní faktory se demonstrovaly v pokračující kumulaci nerozhodnutých správních spisů (zejména v letech 2011 – 2014). V současné době je v zákonných lhůtách vyřizována již veškerá agenda, kterou Komise vykonává.

Komise po svém zřízení potvrdila požadavek specializace a odbornosti jednotlivých členů, kolegiální charakter rozhodování (v tříčlenných senátech) a rovněž většinovou účast externích odborníků na rozhodování. Tím tak byly posíleny atributy nezávislosti a objektivnosti při rozhodování tvořící součást standardů procedurální spravedlnosti. Rozhodovací činnost Komise přispívá ke sjednocování rozhodovací praxe v rámci řízení

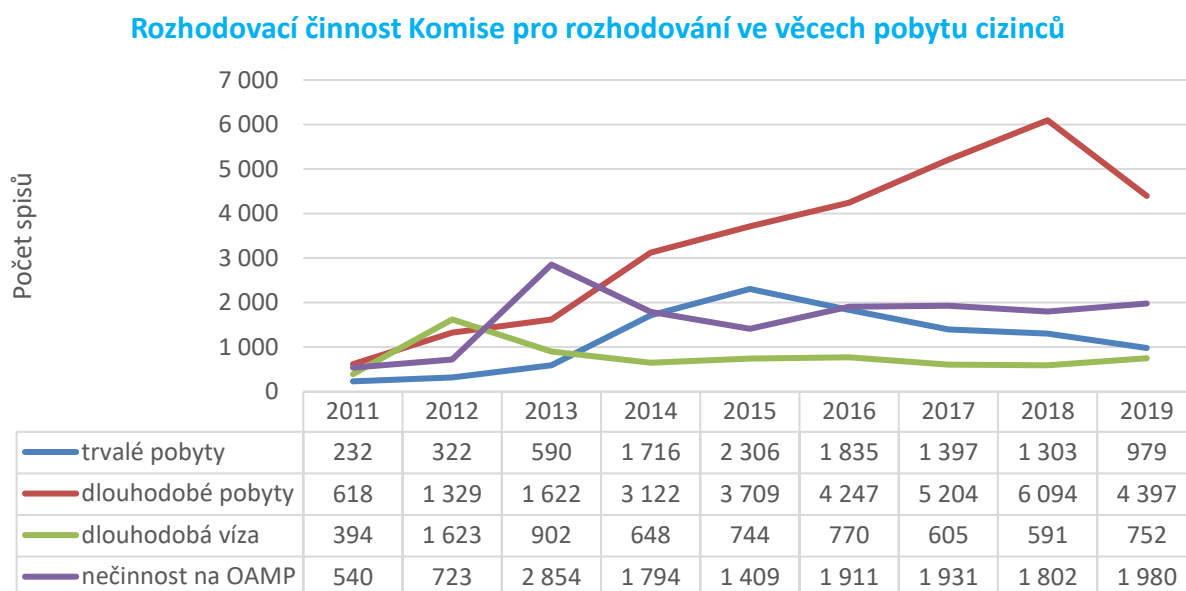
vedených o žádostech cizinců o pobytová oprávnění, a to jak v oblasti dlouhodobých víz, tak v oblasti dlouhodobých, přechodných a trvalých pobytů.

Odborem správním v období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2019 bylo předáno do jednotlivých senátů Komise k rozhodnutí celkem 62 890 věcí, a to na úseku:

- trvalých pobytů – 10 596 věcí,
- dlouhodobých pobytů – 30 289 věcí,
- dlouhodobých víz – 7 061 věcí,
- podnětů na vydání opatření proti nečinnosti správního orgánu I. stupně – 14 944 věcí.

Předložené věci odborem správním k rozhodnutí do Komise byly v absolutní většině senáty Komise v tomto období také rozhodnuty; výjimku tvoří některé věci, které byly do Komise předloženy odborem správním v prosinci 2019 s tím, že uvedené věci budou rozhodnuty senáty Komise počátkem roku 2020. **Veškerá agenda, kterou Komise vykonává, je v současné době vyřizována v zákonných lhůtách.**

V roce 2019 jednotlivé senáty Komise rozhodly celkem 8 108 věcí.

Zdroj: MV

V roce 2019 bylo **proti rozhodnutím Komise podáno celkově 749 žalob**. Z údajů za rok 2019 je zřejmé, že se výrazně projevuje velmi vysoká kvalita rozhodování Komise, což zcela jednoznačně prokazuje úspěšnost v řízení před správními soudy, kdy žaloba podaná proti rozhodnutí Komise byla zamítnuta v 80,1 % případů. Při porovnání kvality vydaných rozhodnutí Komise a jejích právních předchůdců z pohledu „testu“ zákonnosti správními soudy tak došlo k velmi razantnímu zlepšení. V průběhu roku 2019 se předsedové jednotlivých senátů Komise, popř. členové Komise, účastnili krajskými soudy nařízených soudních jednání, což přispělo k vysoké míře zamítnutých žalob proti rozhodnutí Komise v rámci soudních řízení.

Náklady na úhradu soudních výdajů či náhrad za způsobenou nemajetkovou újmu dosáhly v roce 2019 výše 2 514 598 Kč. Průměrná výše nákladů, které Komise hradila žalobci či jeho zmocněnému zástupci za jednu prohranou žalobu u krajského soudu v roce 2019, činila v průměru přibližně 16 000 Kč. V případě neúspěšného podání kasační stížnosti k Nejvyššímu správnímu soudu tato částka ještě vzrůstá na průměrných 21 000 Kč.

Největší objem práce v rámci činnosti Komise představuje rozhodování o odvoláních a rozhodování o novém posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza, v menší míře pak rozhodování o dozorcích prostředcích, mimořádných opravných prostředcích a procesních prostředcích. Na úseku dlouhodobých a přechodných pobytů rozhodla Komise v roce 2019 podle § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu, tj. rozhodnutí správního

orgánu I. stupně zrušila a věc vrátila k novému projednání, v 41,7 % případů, na úseku trvalých pobytů v 34,8 % případů, na úseku dlouhodobých víz udělila vízum v 15,3 % případů a v neposlední řadě vyhověla v 50,1 % případů návrhu na provedení opatření proti nečinnosti správního orgánu I. stupně. Samotné rušení rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze strany Komise není samoúčelné, o čemž nejlépe vypovídá vysoká úspěšnost rozhodnutí Komise v rámci soudního přezkumu.

IV.7 SOUDNÍ PŘEZKUM CIZINECKÝCH KAUZ

Zůstává i nadále zachováno dělení zástupčí činnosti v řízeních podle zákona o pobytu cizinců mezi OAMP a správní odbor, resp. Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců.

Stejně jako v předchozích letech 2011 až 2018 byla z celkového zaznamenaného počtu OAMP došlých žalob či kasačních stížností v cizinecké agendě v roce 2019 převažující součástí agenda žalob na ochranu proti nečinnosti správního orgánu I. stupně - OAMP. V podstatě pouze jenom malá část mimořádných opravných prostředků směřujících k soudu připadalo na ostatní opravné prostředky, např. na žaloby týkající se vyhoštění, odstranění tvrdosti správního vyhoštění či nákladů správního vyhoštění nebo žalob na nezákonný zásah.

Je možno konstatovat, že se zejména v žalobách na nečinnost projevily důsledky novel zákona o pobytu cizinců z roku 2017 a 2019 (zejména úpravou osobního podání žádosti, kde se velká část naší agendy přesunula na MZV a zastupitelské úřady, a opatření týkající se regulace příjmu žádostí o vybraná pobytová oprávnění – tzv. „kvóty“), kdy došlo ke snížení nápadu těchto žalob (cca o 2/3) oproti roku 2018.

Přezkum cizineckých kauz – srovnání 2018/2019 ⁴⁴

Opravné prostředky podané ke správním soudům	2018	2019
Cizinecké žaloby	121	76
z toho na nečinnost OAMP	100	31
Cizinecké kasační stížnosti	6	8
z toho na nečinnost OAMP	samostatně neevidováno	samostatně neevidováno

Zdroj: MV

⁴⁴ Uváděné počty dokládají počet případů, v nichž soud požádal OAMP o vyjádření k žalobě či kasační stížnosti, nejde tedy o celkový nápad těchto opravných prostředků k soudům, tyto údaje nemá MV, resp. OAMP k dispozici.

V POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČR

V.1 CIZINCI S POVOLENÝM POBYTEM NA ÚZEMÍ ČR

Ke dni 31. 12. 2019 bylo na území ČR evidováno k legálnímu pobytu (po dobu delší než 90 dnů) celkem 595 881 cizinců⁴⁵, což je o 28 950 osob více než na konci roku 2018. Počet cizinců meziročně vzrostl o 5,1 %, rekordní nárůst zaznamenaná v předchozím roce se tak zpomalil (v roce 2018 tvořil nárůst 7,6 %). Na konci roku 2019 cizinci tvořili zhruba 5,6 % populace ČR⁴⁶.

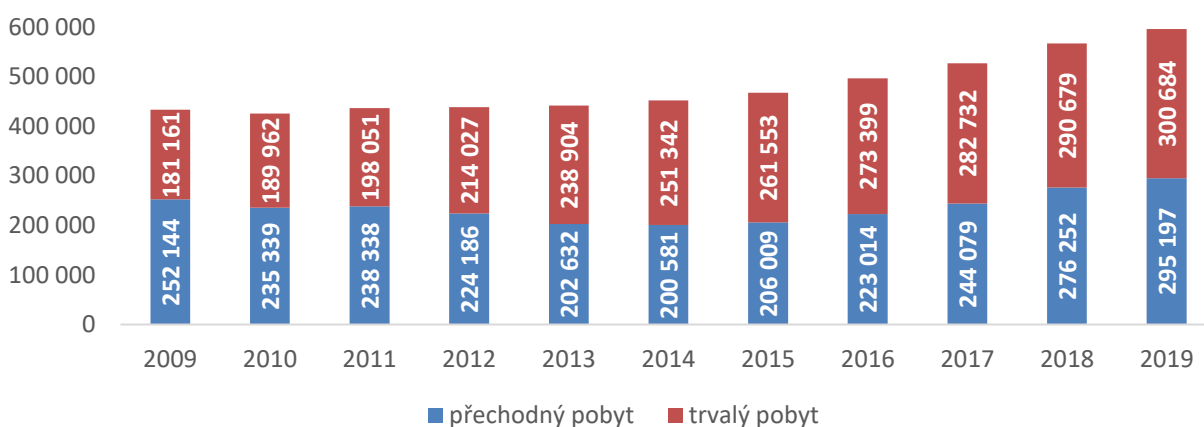
Vývoj počtu cizinců s povoleným pobytem na území ČR (2009 – 2019)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet cizinců	433 305	425 301	436 389	438 213	441 536	451 923	467 562	496 413	526 811	566 931	595 881
meziroční změna v %	-0,7	-1,8	2,6	0,4	0,8	2,4	3,5	6,2	6,1	7,6	5,1

Zdroj: IS CIS

Z evidovaného celkového počtu cizinců s povoleným pobytem v ČR jich na konci roku 2019 pobývalo 50,5 % na území trvale (300 684 cizinců s povolením k trvalému pobytu) **a 49,5 % přechodně**⁴⁷ (295 197 cizinců).

Vývoj počtu cizinců s povoleným přechodným a trvalým pobytem v ČR

Zdroj: IS CIS

V posledních letech postupně vzrůstá počet cizinců, kteří na území ČR pobývají přechodně a v roce 2019 jsou počty přechodně a trvale pobývajících téměř vyrovnané. Počty přechodně pobývajících cizinců vzrostly meziročně o 6,9 %, zatímco počty trvale pobývajících cizinců vzrostly o 3,4 %. **Nárůst počtu cizinců v kategorii přechodného pobytu má tak dvakrát vyšší tempo než nárůst trvale pobývajících. Tento nárůst se týká z**

⁴⁵ Údaj zahrnuje cizince s povoleným pobytem v ČR evidované v Cizineckém informačním systému. Reálné počty cizinců legálně pobývajících na území ČR se nicméně mohou lišit, neboť evidovaný počet cizinců nezahrnuje všechny občany jiných členských států EU pobývajících v ČR. Statistické přehledy zaznamenávají pouze ty občany EU, kteří požádali, resp. bylo jim vystaveno potvrzení o přechodném pobytu. Ti, kteří jen využívají svého práva volného pohybu na území EU, statisticky podchyceni nejsou.

⁴⁶ ČR měla k 31. prosinci 2019 10 693 939 obyvatel.

⁴⁷ Jedná se o cizince s dlouhodobým vízem, povolením k dlouhodobému pobytu, potvrzením o přechodném pobytu občana EU či povolením k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU.

většiny cizinců ze třetích zemí. Celkový nárůst přechodného pobytu tvořil 18 945 osob, z čehož 10 681 připadá na cizince ze třetích zemí.

Cizinci s povoleným pobytem v ČR dle kategorie pobytu – srovnání 2018/2019

Rok (stav k 31.12.)		2018		2019		Meziroční změna	
		počet cizinců	tj. %	počet cizinců	tj. %	absolutní počet	tj. %
Všichni cizinci	CELKEM	566 931	100,0	595 881	100,0	28 950	5,1
	z toho trvale	290 679	51,3	300 684	50,5	10 005	3,4
	z toho přechodně	276 252	48,7	295 197	49,5	18 945	6,9
Občané EU	CELKEM	232 493	41,0	246 321	41,3	13 828	5,9
	z toho trvale	87 316	37,6	92 880	37,7	5 564	6,4
	z toho přechodně	145 177	62,4	153 441	62,3	8 264	5,7
Občané třetích zemí	CELKEM	334 438	59,0	349 560	58,7	15 122	4,5
	z toho trvale	203 363	60,8	207 804	59,4	4 441	2,2
	z toho přechodně	131 075	39,2	141 756	40,6	10 681	8,1

Zdroj: IS CIS

V rámci rozlišení kategorií na občany EU a kategorii cizinců ze zemí mimo EU (tedy cizinci z tzv. třetích zemí) je zřejmé, že početně významnější kategorií jsou **občané třetích zemí. Ti na konci roku 2019 představovali 58,7 % cizinců pobývajících v ČR, což bylo 349 560.** Nutno však dodat, že ne všichni cizinci ze zemí EU jsou evidováni v oficiálních statistikách. Statistické přehledy zaznamenávají pouze ty občany EU, kteří požádali, resp. bylo jim vystaveno potvrzení o přechodném pobytu. Ti, kteří jen využívají svého práva volného pohybu na území EU, statisticky podchyceni nejsou.

Na konci roku 2019 bylo evidováno celkem 246 321 občanů EU a jejich meziroční nárůst tvořil 5,9 %, což je téměř stejné tempo nárůstu jako v předchozím roce. Občané EU pobývající na území ČR v rámci přechodného pobytu tvořili 62,3 % z celkového počtu občanů EU. U občanů třetích zemí je situace opačná – v rámci trvalého pobytu jich na území ČR pobývalo 59,4 %. Stále tedy platí, že **cizinci ze států EU v ČR pobývají spíše přechodně, zatímco většina občanů třetích zemí v ČR pobývá trvale**, ale v posledních letech dochází u cizinců ze třetích zemí k nárůstu v kategorii přechodného pobytu.

Přes polovinu cizinců (55,2 %) s povoleným pobytem na území ČR tvořili ke konci roku 2019 státní příslušníci některé z těchto 3 zemí: Ukrajiny (145 518), Slovenska (121 278) a Vietnamu (61 952). Ostatní státní příslušnosti následují s výraznějším odstupem.

Cizinci s povoleným pobytem v ČR k 31. 12. 2019 dle kategorie pobytu a státních příslušností

Druh pobytu	počet	podíl v %	meziroční změna v %	z toho			
				trvale	tj. %	přechodně	tj. %
Cizinci celkem	595 881	100,0	6,1	300 684	50,5	295 197	49,5
z toho TOP 10:							
Ukrajina	145 518	24,4	10,5	86 930	28,9	58 588	19,8
Slovensko	121 278	20,4	3,8	53 045	17,6	68 233	23,1
Vietnam	61 952	10,4	1,3	52 478	17,5	9 474	3,2
Rusko	38 207	6,4	0,0	22 158	7,4	16 049	5,4
Polsko	21 767	3,7	2,3	10 906	3,6	10 861	3,7
Německo	21 478	3,6	1,0	4 541	1,5	16 937	5,7
Bulharsko	17 183	2,9	10,2	5 714	1,9	11 469	3,9
Rumunsko	16 824	2,8	14,6	4 298	1,4	12 526	4,2
Mongolsko	9 851	1,7	8,5	5 202	1,7	4 649	1,6
Velká Británie	8 332	1,4	17,5	2 666	0,9	5 666	1,9
občané EU	246 321	41,3	5,9	92 880	30,9	153 441	52,0
občané třetích zemí	349 560	58,7	4,5	207 804	69,1	141 756	48,0

Zdroj: IS CIS

Zastoupení cizinců pobývajících v ČR dle jejich státní příslušnosti je dlouhodobě takřka neměnné. V rámci deseti nejčastěji zastoupených státních příslušností došlo jen k posunu Velké Británie do TOP 10 a naopak z ní vypadli občané Spojených států amerických. U Velké Británie byl vykázán nejvyšší procentuální nárůst v rámci 10 nejčastěji zastoupených státních příslušností (+17,5 %, tj. +1 239), dále nejvíce procentuálně vzrostl počet občanů Rumunska (+14,6 %, tj. +2 140), Ukrajiny (+10,5 %, tj. +13 809) a Bulharska (+10,2 %, tj. 1 590). Pouze u občanů Ruska došlo v rámci TOP 10 k nepatrnému poklesu (-16 osob).

Pokud se neomezíme pouze na nárůsty počtu cizinců v rámci 10 nejčastěji zastoupených státních příslušností, je třeba zmínit další procentuálně významné meziroční nárůsty⁴⁸. Vůbec nejvyšší procentuální nárůst ze všech cizinců byl zaznamenán u občanů **Filipín**. Jejich počet oproti roku 2018 stoupl na 2 250, což je o 738 osob více (tj. +48,8 %). Naprostá většina z nich zde v rámci přechodného pobytu pobývá za účelem zaměstnání (88,5 %), což souvisí se zavedenými programy ekonomické migrace otevřené občanům Filipín (viz kapitola IV.3 Migrační programy). Druhý nejvyšší procentuální nárůst byl evidován u občanů **Gruzie**, kterých na území ČR v roce 2019 pobývalo 1 683, což znamená nárůst o 521 (tj. +44,8 %). Rovněž v případě Gruzie se jedná z většiny o účel zaměstnání (81 %). Třetí nejvyšší procentuální nárůst byl zaznamenán u občanů **Srbska** s evidovaným počtem 5 596 osob, což je o 1 213 více než v roce 2018, což znamená nárůst o 27,7 %. Účel zaměstnání v případě Srbska tvoří 84,8 %. Občané Srbska mohou také využívat programů ekonomické migrace, což má jistě vliv na nárůst jejich počtu.

Mezi cizinci s povoleným pobytem na území ČR v roce 2019 nadále **převažovali muži** (341 719 mužů, tj. 57,3 %) a jejich podíl se oproti roku 2018 mírně zvýšil o 0,5 procentních bodů. Poměr zastoupení mužů a žen je vyváženější u cizinců, kteří na území ČR pobývají trvale. U trvalých pobytů byl podíl mužů 52,8 %. U přechodných pobytů měli muži větší zastoupení, a to 62 %. Odlišnosti v zastoupení cizinců dle pohlaví v rámci jednotlivých kategorií pobytu lze spojit s charakterem přechodného pobytu, který je spíše dočasný a zejména ekonomicky motivovaný.

⁴⁸ U cizinců, u kterých byl v roce 2019 evidován počet nad 1 000 osob.

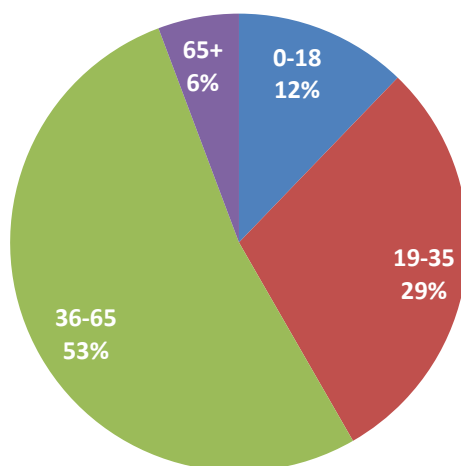
Cizinci s povoleným pobytem v ČR k 31. 12. 2019 dle pohlaví

Pohlaví	cizinci celkem	z toho			
		muži	tj. %	ženy	tj. %
Celkem povolený pobyt	595 881	341 719	57,3	254 162	42,7
z toho					
trvale	300 684	158 635	52,8	142 049	47,2
přechodně	295 197	183 084	62,0	112 113	38,0

Zdroj: IS CIS

Výše uvedeným odlišnostem spojeným s pracovní podmíněností pobytu odpovídá i věková struktura cizinců. K 31. prosinci 2019 mezi cizinci s povoleným pobytem na území ČR **jednoznačně dominovaly osoby v ekonomicky aktivním věku – cizinci ve věku 19-65 let** s počtem 489 075 osob **představovali 82,1 % z celkového počtu cizinců**. Osob mladších 18 let s povoleným pobytem na území bylo na konci roku 2019 evidováno 72 709, což představuje 12,2 %.

Věková struktura cizinců s povoleným pobytem (k 31.12.2019)

Zdroj: IS CIS

Sohledem na místo pobytu cizinců nadále přetrvává jejich značně nerovnoměrné prostorové rozložení v rámci jednotlivých regionů ČR. **Nejvíce cizinců** mělo k 31. prosinci 2019 **nadále registrovaný pobyt na území hlavního města Prahy (36,5 %)** a Středočeského kraje (13,5 %). Naopak nejméně cizinců s povoleným pobytem na území bylo hlášeno ve Zlínském kraji (1,8 %) a v kraji Vysočina (1,9 %).

Cizinci s povoleným pobytem v jednotlivých krajích k 31. 12. 2019 dle kategorie pobytu

Druh pobytu	Celkem s povoleným pobytem	tj. %	z toho					
			trvale	tj. %	tj. %	přechodně	tj. %	tj. %
Celkem s povoleným pobytem v ČR	595 881	100,0	300 684	100,0			295 197	
z toho v teritoriu kraje:								
Jihočeský	21 265	3,8	11 026	3,7	51,9	11 942	4,0	56,2
Jihomoravský	50 648	8,9	25 144	8,4	49,6	27 856	9,4	55,0
Karlovarský	20 689	3,6	13 360	4,4	64,6	7 950	2,7	38,4
Královéhradecký	16 747	3,0	9 010	3,0	53,8	8 717	3,0	52,1
Liberecký	21 417	3,8	12 547	4,2	58,6	10 103	3,4	47,2
Moravskoslezský	28 103	5,0	14 817	4,9	52,7	14 192	4,8	50,5
Olomoucký	12 341	2,2	6 928	2,3	56,1	6 082	2,1	49,3
Pardubický	17 642	3,1	7 235	2,4	41,0	12 073	4,1	68,4
Plzeňský	35 462	6,3	18 335	6,1	51,7	21 533	7,3	60,7
Praha	206 656	36,5	105 566	35,1	51,1	105 953	35,9	51,3
Středočeský	76 653	13,5	45 659	15,2	59,6	36 529	12,4	47,7
Ústecký	37 393	6,6	19 798	6,6	52,9	19 458	6,6	52,0
Vysočina	10 692	1,9	5 550	1,8	51,9	6 413	2,2	60,0
Zlínský	10 285	1,8	5 508	1,8	53,6	5 807	2,0	56,5
neuvedeno	938	0,2	201	0,1	21,4	589	0,2	62,8

Zdroj: IS CIS

Různou míru prostorové koncentrace vykazují rovněž jednotlivé státní příslušnosti cizinců. **V rámci 10 nejpočetnějších státních příslušností se na území hl. m. Prahy soustřeďují zejména občané Ruska (62,8 % z jejich celkového počtu osob s povoleným pobytem) a Velké Británie (57,4 %).** U jednotlivých státních příslušností lze pak spatřovat rozdíly v preferencích krajů, vyplývajících z územní blízkosti, existence komunit v dané oblasti či pracovních příležitostí. Např. občané Vietnamu se kromě Prahy soustřeďují v Ústeckém kraji a Karlovarském kraji. Občané Německa jsou nejvíce zastoupeni v Ústeckém kraji. Občané Polska jsou pak většinou v Moravskoslezském kraji. Bulhaři a Rumuni jsou kromě Prahy většinou ve Středočeském a Plzeňském kraji. Občané Mongolska se pak většinou nacházejí v Libereckém kraji (viz následující tabulka).

TOP 10 státních příslušností cizinců s povoleným pobytem v ČR a kraje s nejpočetnějším zastoupením – stav k 31. 12. 2019

Státní příslušnost	Celkem	z toho v kraji	Počet	tj. %	Státní příslušnost	Celkem	z toho v kraji	Počet	tj. %
Ukrajina	145 518	Praha	53 658	36,9	Německo	21 478	Ústecký	7 572	35,3
		Středočeský	23 998	16,5			Praha	4 146	19,3
		Jihomoravský	12 672	8,7			Karlovarský	2 641	12,3
Slovensko	121 278	Praha	32 740	27,0	Bulharsko	17 183	Praha	5 012	29,2
		Středočeský	21 963	18,1			Středočeský	2 862	16,7
		Jihomoravský	13 557	11,2			Plzeňský	2 812	16,4
Vietnam	61 952	Praha	13 543	21,9	Rumunsko	16 824	Praha	4 801	28,5
		Ústecký	8 088	13,1			Plzeňský	2 576	15,3
		Karlovarský	6 563	10,6			Středočeský	2 255	13,4
Rusko	38 207	Praha	23 792	62,3	Mongolsko	9 851	Liberecký	1 791	18,2
		Středočeský	4 584	12,0			Středočeský	1 167	11,8
		Jihomoravský	2 564	6,7			Ústecký	1 099	11,2
Polsko	21 767	Moravskoslezský	5 580	25,6	Velká Británie	8 332	Praha	4 781	57,4
		Praha	3 682	16,9			Středočeský	992	11,9
		Středočeský	3 024	13,9			Jihomoravský	742	8,9

Zdroj: IS CIS

V.2 EKONOMICKÉ AKTIVITY CIZINCŮ V ČR

V.2.1 Zaměstnávání cizinců v ČR

Ke dni 31. prosince 2019 bylo krajskými pobočkami Úřadu práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“) evidováno v postavení zaměstnanců celkem 621 870 zahraničních pracovníků, což je o 9,4 % více než v roce 2018 (tehdy 568 676 zahraničních pracovníků). Celkem 383 736 zahraničních pracovníků (tj. 61,7 %) pocházelo z členských států EU, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska (dále jen „EU/EHP a Švýcarska“), včetně jejich rodinných příslušníků. Nejčastěji to byli občané Slovenska (201 952 informačních karet), dále Polska (46 430 informačních karet), Rumunska (44 669 informačních karet) a Bulharska (35 720 informačních karet). Celkem 238 134 zahraničních pracovníků (tj. 38,3 %) tvořili občané nečlenských států EU/EHP a Švýcarska – cizinci ze třetích zemí, nejčastěji občané Ukrajiny (80 093 informačních karet⁴⁹ + 64 021 pracovních oprávnění⁵⁰), Ruska (13 641 informačních karet + 3 271 pracovních oprávnění) a Vietnamu (11 247 informačních karet + 2 688 pracovních oprávnění).

Z hlediska územního členění je nejvyšší počet zahraničních pracovníků v postavení zaměstnanců dlouhodobě evidován v hlavním městě Praze (212 422), následované Středočeským (100 406), Jihomoravským (64 363) a Plzeňským krajem (57 994).

Většinu zahraničních pracovníků v roce 2019 tvořili zahraniční pracovníci s volným přístupem na trh práce. Z celkového počtu 621 870 zahraničních pracovníků evidence vykazala 383 736 informačních karet občanů členských států EU/EHP a Švýcarska včetně jejich rodinných příslušníků a 141 068 informačních karet občanů nečlenských států EU/EHP a Švýcarska – cizinců ze třetích zemí. Mezi zahraničními pracovníky, kteří na trh práce vstupují na základě pracovního oprávnění, bylo k 31. prosinci 2019 z jejich celkového počtu 97

⁴⁹ Zahrnuje pracovníky z třetích zemí, kteří nepotřebují povolení k zaměstnání, zaměstnaneckou kartu, modrou kartu nebo kartu vnitropodnikově převedeného zaměstnance.

⁵⁰ Zahrnuje povolení k zaměstnání, zaměstnanecké karty, modré karty popř. karty vnitropodnikově převedených zaměstnanců.

066 evidováno **59 209 držitelů zaměstnaneckých karet⁵¹**, **37 127 držitelů povolení k zaměstnání**, 730 držitelů modrých karet.

Zahraniční pracovníci v ČR – srovnání 2018/2019

Období roku	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	568 676	100,0	621 870	100,0	9,4	53 194
z toho Cizinci s volným vstupem na trh práce						
Občané členských států EU*	366 624	64,5	383 736	61,7	4,7	17 112
Cizinci ze třetích zemí	124 674	21,9	141 068	22,7	13,1	16 394
z toho Vstup na trh práce na základě pracovního povolení – cizinci ze třetích zemí						
Zaměstnanecká karta	45 293	8,0	59 209	9,5	30,7	13 916
Povolení k zaměstnání	31 495	5,5	37 127	6,0	17,9	5 632
Modrá karta	590	0,1	730	0,1	23,7	140

Zdroj: MPSV

*včetně EHP a Švýcarska, včetně jejich rodinných příslušníků

V.2.1.1 Stanoviska Ministerstva vnitra v rámci řízení o vydání povolení ke zprostředkování zaměstnání

MV vydává v rámci řízení o vydání povolení ke zprostředkování zaměstnání závazná stanoviska v souladu s §60a zákona o zaměstnanosti na základě žádostí Generálního ředitelství Úřadu práce ČR. MV při vydávání závazného stanoviska posuzuje udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání z hlediska ochrany veřejného pořádku, bezpečnosti a ochrany práv třetích osob. Ministerstvo vyhodnocuje informace získané ze zdrojů Policie ČR a zpravodajských služeb. Zaměřuje se zejména na ověření faktického fungování žádajících právnických a fyzických osob v místě jejich sídla a pracoviště, a na zjištění trestněprávní bezúhonnosti jednatelů a odpovědných osob.

V roce 2019 zpracoval odbor bezpečnostní politiky MV 649 žádostí⁵², z toho bylo 42 žádostí podáno fyzickými osobami a 607 šetření se týkalo osob právnických. Po posouzení informací získaných v součinnosti s Policií ČR a zpravodajskými službami bylo vydáno 116 stanovisek nesouhlasných a 533 souhlasných stanovisek. Rozklad nebyl posuzován ani jeden.

V.2.1.2 Služba EURES

Evropské služby zaměstnanosti (EUropean Employment Services), založené v roce 1993, jsou sítí spolupráce mezi Evropskou komisí a veřejnými službami zaměstnanosti členských států EU/EHP a Švýcarska a dalšími partnerskými organizacemi. Cílem sítě je ulehčit volný pohyb pracovních sil v rámci všech členských zemí EU/EHP a prostřednictvím bilaterálních smluv také Švýcarska.

EURES je jedním z hlavních nástrojů EU pro bezproblémové fungování evropského pracovního trhu. Síť EURES tvoří přes 1000 EURES poradců, kteří jsou vyškoleni v rámci národních i evropských školení. Poradci poskytují informační a poradenské služby svým klientům po celé Evropě. V současnosti EURES ČR intenzivně spolupracuje i s českými zaměstnavateli, kteří nemohou najít vhodné kandidáty na tuzemském pracovním trhu.

⁵¹ Jedná se pouze o zaměstnanecké karty vedené v centrální evidenci MPSV.

⁵² Oproti loňskému roku, kdy bylo podáno celkem 948 žádostí, se může zdát, že žádostí o vydání závazného stanoviska k povolení ke zprostředkování zaměstnání ubylo (649 žádostí za rok 2019). Tato skutečnost je zapříčiněna faktem, že Úřad práce již nově Ministerstvu vnitra zasílá několik totožných žádostí fyzických a právnických osob pod jedním číslem jednacím, a ne pod více čísly jednacím, jako tomu bylo v minulosti.

Síť EURES disponuje databází volných pracovních míst ze zemí EU/EHP a Švýcarska, informacemi o životních a pracovních podmínkách, sociálním a zdravotním zabezpečení v evropských zemích, dále informacemi o situacích na jednotlivých trzích práce a registračních procedurách. Databáze volných pracovních míst, která představuje hlavní komunikační kanál sítě, je spravovaná Evropskou komisí (www.eures.europa.eu). Databáze umožňuje přímý přístup k cca 1,2 milionů volných pracovních míst. Dále pak umožňuje vložení životopisu uchazeče či propojení s EURES poradci v jednotlivých zemích.

V roce 2019 se na EURES poradce v ČR obrátilo mnoho klientů, zejména uchazečů a zájemců o zaměstnání v zahraničí i českých občanů, kteří zvažují návrat zpět do vlasti. Nejvíce zájemců o zaměstnání v zahraničí se zajímalo o vyhledání volného pracovního místa a proceduru s tím spojenou. Další velkou skupinu dotazů tvoří oblast sociální zabezpečení (evropské formuláře) a oblast daní. Dále pak klienti žádají o všeobecné informace o službách EURES. Významně také přibýlo dotazů týkajících se Brexitu.

Poradenství je poskytováno na krajských pobočkách ÚP ČR a vybraných kontaktních pracovištích ÚP ČR ve 14 regionech a také v průběhu akcí, kterých se zástupci sítě EURES účastní. Mezi tradiční akce patří každoročně regionální burzy práce, veletrhy pracovních příležitostí, odborné semináře, workshopy, odborné přednášky, poradenské dny, prezentace, školení atd. Akce jsou organizovány buď přímo sítí EURES ČR, nebo se jich spoluúčastní, a to jak na vnitrostátní, tak i mezinárodní úrovni.

Mezi nejvýznamnější akce, kterých se zástupci sítě EURES v roce 2019 zúčastnili, patřily například veletrhy pracovních příležitostí Profesia days 2019 v Praze i v Brně, nebo EDUCA MY JOB 2019 v Liberci. Síť EURES se zúčastnila jako vystavovatel také řady regionálních burz práce, dále pak veletrhů pracovních příležitostí na vysokých školách v Praze, Brně, Zlíně či Plzni, na kterých EURES poradci předávají informace o možnostech stáží, studia či au pair pobytů.

EURES poradci se také účastní zahraničních veletrhů práce, na kterých intenzivně podporují zaměstnavatele v ČR. Dochází k prezentaci nejen životních a pracovních podmínek v ČR, ale také konkrétních pracovních nabídek nebo českých zaměstnavatelů.

V roce 2019 byly pořádány pravidelné poradenské dny v příhraničí, které jsou aktivitami sítě EURES. V rámci poradenských dnů jde o poskytování komplexních informací o práci v příhraničí, které mohou lidem pomoci vyvarovat se nepříjemným situacím. EURES poradci dále organizují semináře a přednášky zaměřené na téma pracovní mobility na evropském trhu práce, které jsou určené posluchačům z řad studentů středních a vysokých škol, zájemcům o práci v zahraničí, zaměstnavatelům a zástupcům partnerských institucí.

Rostoucí vzájemná závislost evropských trhů práce si žádala posílení spolupráce mezi službami zaměstnanosti v zemích EU/EHP a Švýcarska, aby bylo dosaženo svobody pohybu všech pracovníků napříč Evropou. Na základě stále se vyvíjející situace na trhu práce došlo v roce 2019 k rozšíření sítě EURES o nové členy a partnery napříč Evropou. I v ČR mají subjekty na českém pracovním trhu možnost vstoupit do sítě EURES a využívat její služby.

V.2.2 Podnikání cizinců v ČR

MPO evidovalo ke konci roku 2019 celkem **2 051 614 podnikatelů** (tj. o 23 118 více než v roce 2018, tj. o 1,1 % více), z toho bylo **93 781 cizinců-podnikatelů** (o 3 938 více než v roce 2018, tj. o 4,4 % více). Cizinci-podnikatelé tak tvoří 4,6 % z celkového počtu podnikatelů na území ČR.

Registrováno bylo celkem **2 961 390 živností**, což je o 57 312 více než v roce 2018. Na cizince připadalo **124 568 živností** (o 6 395 více než v roce 2018, tj. o 5,4 %). Zatímco celkový počet živností narostl meziročně o 2 %, živnosti připadající na cizince vzrostly o více než dvojnásobnou procentuální hodnotu.

Podnikání cizinců v ČR – vývoj v letech 2009 – 2019

Stav ke dni 31.12.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Podnikatelé cizinci	87 753	90 983	93 059	91 040	85 887	83 569	83 862	85 628	87 228	89 843	93 781
Živnostenská oprávnění	96 402	101 429	105 119	104 377	101 534	105 245	107 255	111 034	113 817	118 173	124 568

Zdroj: MPO

Mezi podnikateli-cizinci byly **ženy zastoupeny necelou jednou třetinou** (30 016, tj. 32 %). U registrovaných živností pak podíl žen dosahoval hodnoty 31,5 % (v absolutních číslech se jedná o 39 190 živností registrovaných na ženy). Podíl žen mezi podnikateli je zhruba na stejné úrovni jako předchozí rok.

Dle krajů bylo v hodnoceném roce nejvíce cizinců-podnikatelů na území hl. m. Prahy (37 245, z toho bylo 13 071 žen), ve Středočeském kraji (10 623, z toho bylo 3 387 žen), v Ústeckém kraji (7 881, z toho bylo 2 205 žen), Jihomoravském kraji (7 527, z toho bylo 2 153 žen) a Plzeňském kraji (5 576, z toho bylo 1 797 žen).

Zastoupení státních příslušností v rámci TOP 10 se ve srovnání s rokem 2018 nezměnilo. Pořadí státních příslušností na prvních třech místech zůstalo stejné jako v roce 2018. Mezi cizinci-podnikateli bylo v ČR v roce 2019 nejvíce státních příslušníků **Ukrajiny, Vietnamu a Slovenska**. V rámci TOP 10 došlo k největšímu nárůstu v absolutních číslech v případě Slovenska (+1 324), Ukrajiny (+1 043), Ruska (+340) a Rumunska (330), v procentuálních hodnotách pak v případě Rumunska (+19,1 %) a Ruska (+10,9 %). Naopak pokles byl zaznamenán u občanů Německa (-3,7 %) a Vietnamu (-2,1 %).

Podnikatelé – cizinci – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem podnikatelů cizinců	89 843	100,0	93 781	100,0	4,4	3 938
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	21 881	24,4	22 924	24,4	4,8	1 043
Vietnam	21 172	23,6	20 733	22,1	-2,1	-439
Slovensko	17 711	19,7	19 035	20,3	7,5	1 324
Rusko	3 106	3,5	3 446	3,7	10,9	340
Německo	3 161	3,5	3 045	3,2	-3,7	-116
Polsko	2 545	2,8	2 650	2,8	4,1	105
Rumunsko	1 725	1,9	2 055	2,2	19,1	330
Velká Británie	1 797	2	1 899	2,0	5,7	102
Bulharsko	1 730	1,9	1 826	1,9	5,5	96
Spojené státy americké	1 619	1,8	1 708	1,8	5,5	89

Zdroj: MPO

Z celkového počtu 124 568 živností, které byly v roce 2019 registrovány na cizince, připadlo 34 995 na státní příslušníky Vietnamu, 28 008 na státní příslušníky Ukrajiny a 24 172.

V.3 VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČR

V.3.1 Vzdělávání v mateřských školách

Mateřské školy navštěvuje ve školním roce 2019/2020 celkem 11 942 dětí - cizinců. Z tohoto počtu má celkem 76 dětí udělený azyl. V českých mateřských školách jsou nejvíce zastoupeni státní příslušníci Ukrajiny (2 963),

Vietnamu (2 843), Slovenska (2 053) a Ruska (794). Celkem se v mateřských školách vzdělávají děti 111 různých státních příslušností.

Předškolní vzdělávání je v ČR povinné pro děti od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku. Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte a v případě dětí - cizinců také umožňuje jejich rychlejší integraci do většinové společnosti.

Při porovnání počtu dětí - cizinců v mateřských školách v posledních třech školních letech můžeme konstatovat, že jejich počet stoupá každým rokem, nicméně poměr zástupců jednotlivých státních příslušností zůstává velmi podobný.

V.3.2 Vzdělávání v přípravných třídách základních škol a přípravném stupni základních škol speciálních

Od roku 2014 se začala sbírat data o dětech - cizincích, kteří navštěvují před zahájením povinné školní docházky přípravné třídy v základních školách. Ve školním roce 2019/2020 je v přípravných třídách základních škol a v přípravném stupni základních škol speciálních celkem 374 dětí - cizinců. Nejvíce dětí v přípravných třídách pochází z Vietnamu (107), Ukrajiny (91), Slovenska (44), Mongolska (23), Ruska (19) a Číny (10).

Přípravné třídy jsou určeny pro děti s odkladem povinné školní docházky. Cílem je vyrovnat jejich vývoj a co nejlépe je připravit na přechod do povinného základního vzdělávání. Přípravný stupeň základní školy speciální pak slouží k přípravě dětí s těžším mentálním postižením na vzdělávání v základní škole speciální.

V.3.3 Vzdělávání v základních školách

Žáci - cizinci mají přístup ke vzdělávání a školským službám podle školského zákona v ČR za stejných podmínek jako občané ČR (nečiní se rozdíl v poskytování vzdělávání mezi žáky ze zemí EU, ze třetích zemí nebo podle formy pobytu).

V ČR je ve školním roce 2019/2020 celkem 26 527 žáků - cizinců na základních školách, z toho 308 žáků - cizinců má udělený azyl. Podle četnosti dle státní příslušnosti pochází nejvíce žáků-cizinců na ZŠ z Ukrajiny (7 569), Slovenska (5 418), Vietnamu (5 119) a Ruska (1 708).

Obdobně jako v mateřských školách se ani v základních školách nemění četnost žáků podle státní příslušnosti. Celkové počty žáků - cizinců v základních školách se však rok od roku zvyšují, což klade zvýšené nároky na školy z hlediska zapojení těchto žáků do vzdělávacího procesu.

V.3.4 Vzdělávání na středních školách

V ČR se vzdělává celkem 9 496 žáků - cizinců ve středních školách, z toho 66 žáků-cizinců má udělený azyl. Podle četnosti dle státní příslušnosti pochází nejvíce žáků - cizinců z Ukrajiny (2 909), Slovenska (1 806), Vietnamu (1 690) a Ruska (1 059).

V.3.5 Vzdělávání v konzervatořích

Počty žáků - cizinců studujících na konzervatořích se pohybují na stejné úrovni jako v minulých letech, ve školním roce 2019/2020 jich je celkem 219. Nejpočetnější skupina žáků-cizinců pochází ze Slovenska (74), z Ruska (46) a z Ukrajiny (39).

V.3.6 Vzdělávání ve vyšších odborných školách

Na vyšších odborných školách studuje ve školním roce 2019/2020 celkem 732 studentů - cizinců, nejvíce jich pochází ze Slovenska (270), Ukrajiny (172) a Ruska (146). Jeden student má udělen azyl.

V.3.7 Vzdělávání na veřejných a soukromých vysokých školách

Na veřejných a soukromých vysokých školách studuje v akademickém roce 2019/2020 celkem 46 442 studentů - cizinců, z toho 22 885 v rámci studia bakalářského, 19 017 v rámci studia magisterského (včetně navazujícího magisterského) a 4 691 v rámci studia doktorského. Nejvíce studentů - cizinců pochází ze Slovenska (21 105), Ruska (6 221), Ukrajiny (3 622) a Kazachstánu (1 970). Počty studentů oproti roku 2018 nepatrně stouply, nicméně zastoupení jednotlivých státních příslušností zůstává téměř shodné.

MŠMT od roku 2017 realizuje ve spolupráci s MZV a MV program Režim student (viz kapitola IV.3 Migrační programy).

V.3.8 Podpůrná opatření (vč. asistentů pedagoga) pro žáky-cizince

Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) mají nárok na poskytnutí podpůrných opatření podle § 16 školského zákona. Školské poradenské zařízení (ŠPZ) tak na základě posouzení vydá doporučení, ve kterém stanoví konkrétní podpůrná opatření. Tato opatření mohou být poskytována také s ohledem na odlišné kulturní prostředí a životní podmínky dětí, žáků a studentů a to při vzdělávání v mateřských, tak i na základních, středních a vyšších odborných školách.

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 27/2016“) obsahuje konkrétní výčet a účel podpůrných opatření. Její součástí mj. je i samostatná Příloha č. 1 Přehled podpůrných opatření, která člení podpůrná opatření podle druhu i stupně. Podpůrná opatření jsou svázána s normovanou finanční náročností a školy tak získávají finanční prostředky na jejich zajištění.

Podpůrná opatření se týkají také vyrovnání podmínek u přijímacího řízení na střední školy a VOŠ, či úpravy podmínek při ukončování studia, a to ve všech formách studia, kdy k uzpůsobení podmínek dochází u maturitních i závěrečných zkoušek.

Podpůrná opatření lze přiznat před zahájením středoškolského vzdělání v rámci přijímacího řízení pro uchazeče do všech oborů vzdělání. Zároveň s tím slouží podpůrná opatření žákům v průběhu středoškolského vzdělávání k minimalizaci jejich hendikepu a zároveň v případě žáků cizinců k postupnému snižování jejich jazykového znevýhodnění tak, aby mohli vykonat závěrečnou nebo maturitní zkoušku za stejných podmínek jako žáci běžné populace, tj. bez speciálních vzdělávacích potřeb. Žáci, kteří se vzdělávali alespoň 4 roky v přecházejících 8 letech před příslušnou zkouškou ve škole mimo území ČR, mají právo na úpravu podmínek a způsobu konání zkoušky ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura u společné části maturitní zkoušky. Konkrétní úprava podmínek vychází z § 5 odst. 4 vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů.

Rozvojový program „Financování asistentů pedagoga dle § 18 vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů“ byl v roce 2019 vyhlášen na období leden – srpen. Cílem tohoto programu bylo zajistit školám zřízeným územním samosprávným celkem, dobrovolným svazkem obcí, soukromým zřizovatelem nebo registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, možnost využití asistenta pedagoga nad rámec poskytovaných podpůrných opatření, při splnění podmínek ustanovení § 17 a 18 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Asistent pedagoga, který ve třídě působil na základě § 18 vyhlášky, nebyl podpůrným opatřením, a tak nemohl být jako podpůrné opatření financován. Vzhledem k legislativním procesům souvisejícím s novelizací výše uvedené vyhlášky a odstraněním § 18, nebyl již tento rozvojový program na období září – prosinec 2019 vyhlášován.

VI INTEGRACE CIZINCŮ

Migrace do ČR může být efektivní a prospěšná cizincům i majoritní společnosti pouze tehdy, pokud je přímo provázána s integračními opatřeními. Nezbytnou nutností je aktivní integrační politika. Jejím cílem je podpořit začlenění cizinců do společnosti, vytvořit podmínky pro harmonické nekonfliktní soužití mezi cizinci a většinovou společností, **zamezit vzniku negativních sociálních jevů** soužití (např. vznik uzavřených komunit cizinců, či radikalizace) **a zajistit ochranu práv a bezpečnost všech obyvatel ČR**. Integrace je oboustranný proces, který na jedné straně vyžaduje ochotu k integraci ze strany cizinců a z druhé strany pak ochotu majoritní společnosti podpořit jejich úsilí o začlenění do společnosti.

Základní cílovou skupinou politiky integrace cizinců jsou státní příslušníci třetích zemí, kteří dlouhodobě legálně pobývají na území ČR. Doplnkovou cílovou skupinou **integračních opatření jsou občané EU**, kteří mají možnost využít některých integračních nástrojů, tj. především poskytování informací, pomoc při řešení tíživé životní situace. Integračních opatření mohou jako doplňková skupina využívat i držitelé mezinárodní ochrany⁵³, a to nad rámec služeb poskytovaných v rámci Státního integračního programu. Ve výjimečných případech mohou být součástí cílové skupiny i státní občané ČR, kteří mají prokazatelně obdobné integrační potřeby jako výše uvedené skupiny obyvatel. Vzhledem k tomu, že integrace je oboustranným procesem, byla cílovou skupinou integrace i majoritní společnost.

Koordinací politiky integrace cizinců je pověřeno MV, ale jednotlivá ministerstva jsou odpovědná za její realizaci v rámci jejich gesce. Realizovaná integrační opatření v roce 2019 vycházela z vládou schváleného usnesení k *Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2019*.

Samotná integrační opatření se zaměřují na podporu soběstačnosti cizinců tak, aby znali svá práva a byli schopni dostát svým povinnostem, zvládli se zorientovat v novém prostředí, poznali zvyklosti a způsob života v ČR, rozuměli a byli schopni komunikovat v češtině, byli samostatnými a soběstačnými po stránce sociální a ekonomické a měli dostatek informací o tom, kde v případě potřeby naleznou pomoc a podporu. Pomoc při integraci u cizinců výrazně snižuje riziko jejich zneužívání, manipulovatelnosti a závislosti na zprostředkovatelích.

Zásadním prvkem integrace cizinců je **síť 18 Integračních center**, která fungují ve všech krajích ČR. Cizincům poskytují široké spektrum integračních služeb a pomáhají i k vzájemnému poznání mezi cizinci a majoritou. V současné době jsou Integrační centra financována z Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF) a státního rozpočtu. **Novelou zákona o pobytu cizinců v roce 2019 byla síť Integračních center legislativně ukotvena**. Tato novela zákona rovněž stanovila pro vybrané skupiny cizinců **povinnost absolvovat po 1. 1. 2021 adaptačně-integrační kurz**. Cílem tohoto opatření je seznámit cizince s jejich právy a povinnostmi a posílit jejich samostatnost a nezávislost. Zároveň by jim mělo pomoci se vymanit ze systému závislosti na zprostředkovatelích a poskytnout jim informace o možnosti využívat pomoci úřadů, Integračních center a nevládních neziskových organizací.

MV opět realizovalo dotační řízení určené pro projekty obcí a městských částí na podporu integrace cizinců. Projekty jsou souborem intenzivních a komplexních integračních aktivit a opatření, které směřují k řešení či zlepšení stávající situace v dané lokalitě a prevenci případných konfliktů. V roce 2019 byly tyto projekty realizovány 16 obcemi a městskými částmi. Projekty byly podpořeny částkou 19,3 milionu Kč. V říjnu 2019 proběhl pod záštitou ministra vnitra 11. ročník konference k lokální integraci cizinců v obcích, kterou uspořádala MČ Praha 13.

MV rovněž pokračovalo v realizaci dotačního řízení „Integrace cizinců“, jehož prostřednictvím byly i nadále financovány projekty nestátních neziskových organizací v oblasti integrace cizinců. V roce 2019 bylo podpořeno 17 subjektů částkou 19,2 milionu Kč.

⁵³ Tzn. azylantů a poživatelé doplňkové ochrany.

V roce 2019 byl opětovně kladen důraz na informovanost cizinců i majoritní společnosti. Jsou proto průběžně aktualizovány internetové stránky, které se věnují problematice integrace cizinců. MPSV ve spolupráci s MV provozuje web www.cizinci.cz, na němž je možné najít ucelené informace o integraci cizinců, statistikách ohledně tematiky cizinců, možnostech financování projektů v této oblasti a informační materiály pro cizince. Průběžně aktualizované informace o záležitostech spojených s vyřizováním povolení k pobytu cizinců je možné nalézt na oficiálních internetových stránkách ministerstva vnitra www.mvcr.cz/cizinci, které jsou dostupné i v anglickém jazyce. Aktualizovaný informační servis pro cizince lze najít i na stránkách některých místních samospráv, například na webu hl. m. Prahy www.metropolevsech.eu.

Nadále pokračovalo aktivní zapojení pracovníků MV do činnosti pracovní skupiny EK s názvem Evropská integrační síť (European Integration Network) a dalších forem zahraniční spolupráce.

MV předložilo vládě v prosinci 2019 *Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu v roce 2020*, který vláda schválila usnesením č. 918 ze dne 16. 12. 2019.

V návaznosti na usnesení vlády č. 954/2015, resp. jeho novelizaci č. 36/2017, pokračovala realizace státního integračního programu pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou (viz kapitola VII.1.4 Integrace azylantů a osob s udělenou mezinárodní ochranou). I v roce 2019 zastávala roli generálního poskytovatele integračních služeb SUZ MV, která tuto roli převzala v roce 2017 po Charitě ČR. Cílem programu je usnadnit proces integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR především v oblasti výuky českého jazyka, vstupu na trh práce, v oblasti bydlení, vzdělávání dětí a rekvalifikací.

Mimo integraci osob s udělenou mezinárodní ochranou pokračoval v roce 2019 i program přesídlování a integrace cizinců českého původu – krajanů, převážně z Ukrajiny a Venezuely (viz kapitola IX.1 Přesídlování krajanů).

Detailní informace o integračních opatřeních a aktivitách lze nalézt v druhé části tohoto materiálu „Vyhodnocení realizace koncepce integrace cizinců v roce 2019“.

VII MEZINÁRODNÍ OCHRANA A DUBLINSKÉ ŘÍZENÍ

VII.1 MEZINÁRODNÍ OCHRANA

Podmínky vstupu a pobytu cizince, který požádá o udělení mezinárodní ochrany na území ČR, a pobyt azylanta a osoby požívající doplňkové ochrany na území, upravuje zákon o azylu.

Žadatelem o udělení mezinárodní ochrany se rozumí cizinec, který požádal v ČR o mezinárodní ochranu, nebo cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě EU, je-li ČR příslušná k jejímu posuzování. Cizinec je v postavení žadatele po dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany, případně po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí MV podle zvláštního právního předpisu, má-li tato žaloba odkladný účinek.

Azylantem se rozumí cizinec, kterému byl podle výše uvedeného zákona udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.

Osobou požívající doplňkové ochrany se rozumí cizinec, který nesplňuje důvody pro udělení azylu podle výše uvedeného zákona, ale byla mu udělena doplňková ochrana, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany.

VII.1.1 Žádosti o mezinárodní ochranu

Stejně jako v předchozím roce došlo v roce 2019 k nárůstu počtu žadatelů o mezinárodní ochranu, a to celkem o 13 %. Celkem bylo v roce 2019 evidováno 1 922 žádostí o mezinárodní ochranu. Jedná se o 221 žádostí více než v předchozím roce a jedná se o vůbec nejvyšší zaznamenaný počet od roku 2006. **Hlavním důvodem nárůstu počtu žádostí byl v roce 2019 zvýšený počet občanů Arménie podávající žádosti v tranzitním prostoru letiště.**

Žadatelé o mezinárodní ochranu v ČR v letech 2009 – 2019

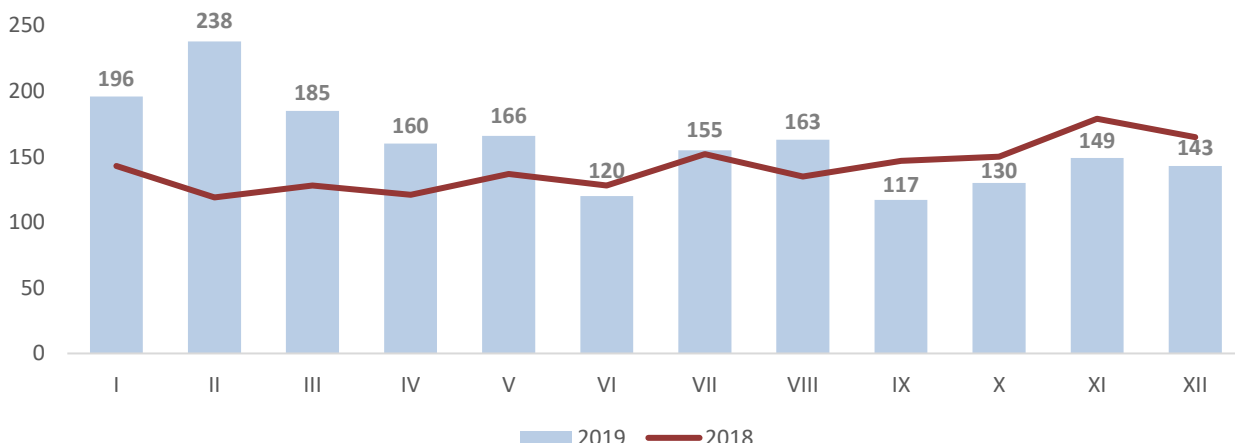
Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet žadatelů	1 258	833	756	753	707	1 156	1 525	1 478	1 450	1 701	1 922
Meziroční změna v %	-24,0	-33,8	-9,2	-0,4	-6,1	63,5	31,9	-3,1	-1,9	17,3	13,0

Zdroj: MV

Ve srovnání s dalšími členskými zeměmi EU jsou počty uchazečů o mezinárodní ochranu v ČR stále podprůměrné. ČR registruje výrazně méně žadatelů o mezinárodní ochranu než sousední Německo (150 tisíc žadatelů), Rakousko (12,5 tisíc) i Polsko (4 tisíce). Méně žadatelů mělo ze sousedních zemí pouze Slovensko (230). Stále platí, že z hlediska mezinárodní ochrany není ČR, ve srovnání s dalšími členskými státy EU, zemí, kterou by žadatelé o mezinárodní ochranu primárně preferovali. Jiné je rovněž národnostní složení žadatelů (viz níže).

Vyšší počty žádostí byly podávány zejména v prvním čtvrtletí, kdy v únoru dosáhly vrcholu (238), následně došlo k jejich poklesu v průběhu letních měsíců a v posledním čtvrtletí se měsíční úroveň jejich počtu ještě o něco snížila. Průměrný měsíční počet za rok 2019 tvořil 160 žádostí.

Počet žádostí o mezinárodní ochranu v jednotlivých měsících - srovnání 2018/2019

Zdroj: MV

Celkem v ČR v roce 2019 žádali o mezinárodní ochranu cizinci ze 63 zemí. Žadatelé bez státní příslušnosti podali celkem 13 žádostí, 2 osob nebyla státní příslušnost zjištěna.

Z hlediska jednotlivých kontinentů **nejvíce žadatelů** o mezinárodní ochranu **pocházelo tradičně z Asie** (1 268, tj. 66 %), jejich podíl se oproti roku 2018 zvýšil o 16 procentuálních bodů. **Druhým nejčastějším zdrojovým kontinentem byla Evropa (486, tj. 25 %)**, kde naopak podíl z jedné třetiny klesl na jednu pětinu. Z Afriky bylo podáno celkem 86 žádostí (tj. 4 %). Počty žadatelů z amerického kontinentu klesly oproti roku 2018 o více než polovinu (67, tj. 3 %), což souvisí s odezněním vlny kubánských žadatelů.

Jak již bylo řečeno, za zvýšeným počtem žádostí stojí především **nárůst počtu arménských žadatelů**, kteří v roce 2019 podali nejvíce žádostí (**372**), jedná se o téměř pětinu všech podaných žádostí. Meziročně počty žádostí od občanů Arménie stouply **více než třikrát a v absolutním počtu se jedná o nejvyšší nárůst**.

Charakteristickým trendem pro rok 2019 byl vysoký počet žádostí podaných v tranzitním prostoru mezinárodního letiště Václava Havla (jejich podíl se za posledních 5 let více než zdesetinásobil), který se týká zejména právě arménských občanů (celkem 310 žádostí podaných na letišti, tj. 83,3 % všech žádostí podaných od arménských občanů), kteří často podáním žádosti zneužívali tranzitní prostor ke vstupu na území ČR (viz také kapitola III.2.3 Specifické jevy v oblasti vnější schengenské hranice). Vyšší počet arménských žadatelů o azyl na mezinárodním letišti v Praze, se projevoval i přes zavedení povinnosti (od 11. 3. 2020) vlastnit při průjezdu ČR letištní průjezdní víza (Arméni je nahrazovali bulharskými nebo kyperskými krátkodobými vízy). Jejich počty poklesly až ve třetím čtvrtletí po upozornění na tento negativní jev bulharské a kyperské strany.

Mezi arménskými žadateli bylo celkem 158 žen (tj. 42,5 %) a 88 nezletilých (tj. 23,7 %), opakovaně bylo podáno 40 žádostí. Vezmeme-li v potaz tedy pouze žádosti podané poprvé, pak jich od arménských žadatelů na letišti bylo podáno dokonce 93,4 %.

K další početné skupině žadatelů v roce 2019 patřili občané **Ukrajiny s celkovým počtem 311 žádostí** (tj. 16,2 %), ačkoliv u této státní příslušnosti dochází již opakovaně k poklesu jejich počtu. V roce 2019 se jedná o pokles o 25,6 % (-107), tedy ještě výraznější pokles než v předchozím roce, kdy se jednalo o 16 žádostí méně. Je to tedy poprvé od roku 2004, kdy státní příslušníci Ukrajiny nejsou na první příčce v žebříčku počtu podaných žádostí. Stále platí, že občané Ukrajiny podávají své žádosti po několikaletém pobytu na území ČR se snahou zlegalizovat si pobyt.

Na třetím místě se v počtu žadatelů umístili občané **Gruzie s celkovým počtem 224 žádostí** o mezinárodní ochranu (tj. 11,7 %). Vyšší počet žádostí od gruzínských žadatelů je spojen zejména se skutečností, že v roce 2017 proběhla vízová liberalizace pro občany Gruzie a od té doby dochází každoročně k nárůstu žádostí (v roce 2019 + 32,5 %). Mezi gruzínskými žadateli bylo 29 žen a 14 nezletilých osob. Celkem 29 žádostí bylo podáno opakovaně.

Dále mezi žadateli následují občané Vietnamu (143) a Kazachstánu (109). V případě občanů Vietnamu bylo podáno 26 žádostí od žen a mezi žadateli byly pouze 3 nezletilé děti. Celkem 23 žádostí bylo podáno opakovaně. V případě Kazachstánu se jednalo o 15 opakovaných žádostí a mezi žadateli bylo 36 žen a 11 nezletilých osob. U obou těchto státních příslušností došlo ve srovnání s předchozím rokem k nárůstu počtu žádostí, u Kazachstánu se dokonce jedná o druhý nejvyšší nárůst v absolutním počtu (+78), procentuálně tento nárůst oproti roku 2018 tvoří 251,6 %. Občané Kazachstánu v průběhu roku vykazovali vysoký počet zneužitých víz. A jedná se také o druhou nejvýznamnější skupinu žadatelů, která v roce 2019 podávala žádosti o mezinárodní ochranu v tranzitním prostoru letiště.

Mezi žadateli dále následovali občané **Ruska (90), Uzbekistánu (85), Ázerbájdžánu (47), Moldavska (43) a Sýrie (40).** Počty žadatelů z Ruska zůstaly na stejné úrovni jako v předchozím roce, počty státních příslušníků Uzbekistánu naopak mírně poklesly. V ostatních případech došlo k nárůstu, o významný meziroční nárůst se jedná v případě Moldavska. Ač jejich počty nejsou nijak vysoké, meziročně se jedná o nárůst o 230 %.

V souvislosti s krizí ve **Venezuele** je nutno zmínit i nárůst občanů Venezuely mezi žadateli o mezinárodní ochranu. Zatímco v roce 2018 bylo z této země evidováno pouze 6 žádostí o mezinárodní ochranu, v roce 2019 to bylo 33 žádostí. Jedná se tedy o vůbec nejvyšší procentuální meziroční nárůst (o 450%). Krize v této latinskoamerické zemi se tak projevila i v ČR.

Naopak největší meziroční poklesy byly zaznamenány v případě občanů **Kuby (-122), Ukrajiny (-107), a Iráku (-43).**

Žadatelé o mezinárodní ochranu dle státních příslušností – srovnání 2018/2019

Státní příslušnost	2018			2019			Změna proti předchozímu období	
	Počet žadatelů	tj. %	pořadí	Počet žadatelů	tj. %	pořadí	tj. %	absolutní číslo
Celkem	1 701	100,0	-	1 922	100,0	-	13,0	221
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):								
Arménie	117	6,9	4.	372	19,4	1.	217,9	255
Ukrajina	418	24,6	1.	311	16,2	2.	-25,6	-107
Gruzie	169	9,9	2.	224	11,7	3.	32,5	55
Vietnam	100	5,9	5.	143	7,4	4.	43,0	43
Kazachstán	31	1,8	12.	109	5,7	5.	251,6	78
Rusko	90	5,3	7.	90	4,7	6.	0,0	0
Uzbekistán	98	5,8	6.	85	4,4	7.	-13,3	13
Ázerbájdžán	45	2,6	9.	47	2,4	8.	4,4	2
Moldavsko	13	0,8	22.	43	2,2	9.	230,8	30
Sýrie	37	2,2	11.	40	2,1	10.	8,1	3

Zdroj: MV

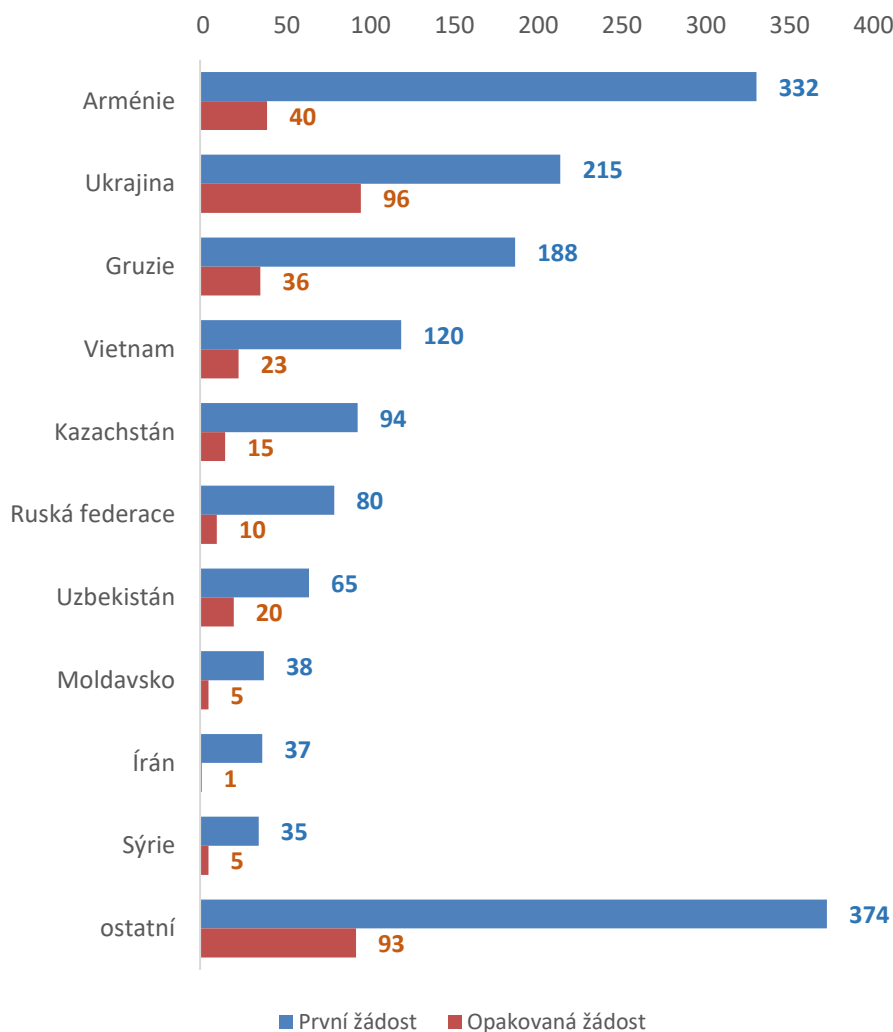
Z celkového počtu 1 922 žádostí o mezinárodní ochranu v roce 2019 jich bylo 1 578 (tj. 82,1 %) podáno poprvé a 344 (tj. 17,9 %) opakovaně⁵⁴. Ve srovnání s rokem 2018 zůstává podíl opakovaně podaných žádostí víceméně na stejné úrovni.

Pokud bereme v potaz jen žádosti podané poprvé a pořadí zdrojových zemí, tak TOP 10 poprvé podaných žádostí se téměř neliší od pořadí ve výše uvedené tabulce. V TOP 10 se místo Ázerbájdžánu objevil Irán a Irán je také zemí s vůbec nejvyšším podílem prvožádostí (97,4%), pouze jedna žádost byla občanem Íránu podána opakovaně. Dále byl nejvyšší podíl prvožádostí zaznamenán u Arménie (89,2 %), což odpovídá již zmíněnému faktu, že se jedná o žadatele přicházející nově na území ČR přes letiště. Téměř devadesátiprocentní úrovně

⁵⁴ Počet žádostí podávaných opakovaně je sledován od implementace tzv. procedurální směrnice EU do zákona o azylu (novela zákona s účinností od 21. prosince 2007). Jedná se o *Směrnici Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka*, na jejímž základě není již uplatňována dříve povinná lhůta dvou let pro opakované podání žádosti o mezinárodní ochranu. Cizinci tak mohou podávat nové žádosti ihned poté, co vstoupí v platnost rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany u předchozí žádosti.

v rámci TOP 10 poprvé podaných žádostí bylo dosaženo ještě v případě občanů Ruska (88,9 %), Moldavska (88,4 %), Sýrie (87,5 %) a Kazachstánu (86,2 %). Graf níže ukazuje pořadí TOP 10 dle žádostí podaných poprvé.

Počet prvních a opakovaných žádostí v roce 2019

Zdroj: MV

V rámci celkového počtu žadatelů v roce 2019 převažovali, stejně jako v předchozích letech, muži. Jejich podíl na celkovém počtu dosáhl 72,1 % (1 386 osob). Podíl mužů vzrostl oproti roku 2018 jen mírně, o 1 procentní bod.

V roce 2019 bylo mezi žadateli o mezinárodní ochranu registrováno **celkem 283 nezletilých osob** (tj. 14,7 %). Jejich podíl se meziročně snížil o 1,1 procentních bodů. Z hlediska podílu vykazala v rámci TOP 10 nejvyšší počet nezletilých žadatelů Sýrie, Arménie a Ázerbájdžán. Pouze nezletilí žadatelé přišli v roce 2019 z Myanmaru (2 osoby) a Burundi (1 osoba).

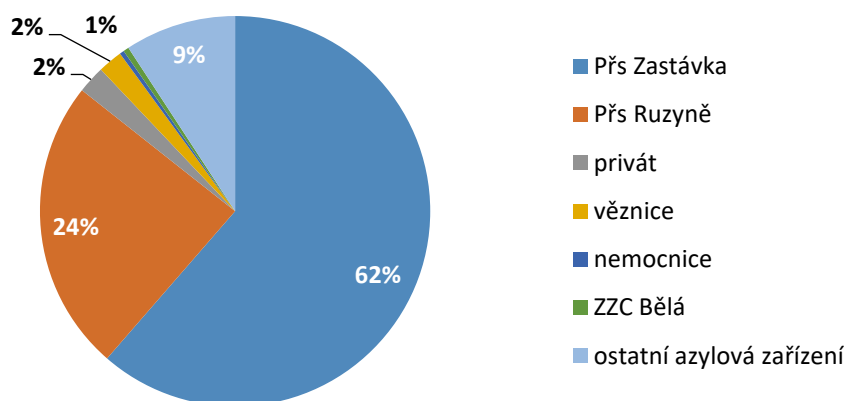
Nezletilé osoby mezi žadateli o mezinárodní ochranu v roce 2019

Státní příslušnost	Počet žádostí	Počet nezletilých	tj. %
Celkem	1 922	283	14,7
z toho TOP 10 (řazeno dle nejvyššího podílu):			
Sýrie	40	11	27,5
Arménie	372	88	23,7
Ázerbájdžán	47	10	21,3
Moldavsko	43	9	20,9
Ruská federace	90	17	18,9
Ukrajina	311	52	16,7
Kazachstán	109	11	10,1
Gruzie	224	14	6,3
Uzbekistán	85	2	2,4
Vietnam	143	3	2,1
ostatní	458	66	14,4

Zdroj: MV

Stejně jako v předchozích letech i v roce 2019 požádalo nejvíce osob o mezinárodní ochranu v přijímacích střediscích Zastávka u Brna (1 180) a Praha-Ruzyně (466). Jak již bylo řečeno, počty žádostí podaných v tranzitním prostoru letiště výrazně stoupl, podíl žadatelů na letišti tak meziročně stoupl o 6 procentních bodů⁵⁵.

Místo podání žádostí o mezinárodní ochranu v roce 2019

Zdroj: MV

Pokud se zaměříme na státní příslušnosti, které podávali nejvíce své žádosti na letišti, tak po již zmíněných občanech Arménie (z 372 žádostí podáno 310 na letišti, tj. 83,3 %) a občanech Kazachstánu (ze 109 žádostí jich bylo podáno 26 na letišti, tj. 23,9 %) to byli také občané Ruska (z 90 žádostí jich bylo 22 podáno na letišti, tj. 24,4 %). Dále to byli občané Gruzie a Číny, jejich žádosti podané na letišti však dosahovali méně než dvou desítek.

⁵⁵ V roce 2018 tvořil 17,7 %, v roce 2019 tvořil tento podíl 24,2 %.

VII.1.2 Rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany

V roce 2019 MV vydalo celkem 2 137 rozhodnutí v řízení o udělení mezinárodní ochrany a 461 rozhodnutí v řízení o prodloužení doplňkové ochrany. Ke dni 31. prosince 2019 bylo evidováno 778 osob v řízení (tj. osob, o jejichž žádosti dosud nebylo rozhodnuto).

V roce 2019 byl zaznamenán meziroční nárůst vydaných rozhodnutí (o 23,5 %). Mezinárodní ochranu ve formě azylu či doplňkové ochrany MV ve výše uvedeném roce udělilo 147 cizincům. Ve srovnání s rokem 2018 se jedná o pokles počtu udělené mezinárodní ochrany o 10,9 %.

Mezinárodní ochrana formou azylu byla v roce 2019 udělena 61 žadatelům, jedná se o meziroční nárůst o 29,8 %. Nejčastěji byl azyl udělen státním příslušníkům Ruska (v 26 případech), dále to byli státní příslušníci Egypta, Turecka a Kuby.

Formou doplňkové ochrany byla v roce 2019 mezinárodní ochrana udělena v 86, což je o 27,1 % méně než v roce 2018. Nejčastěji byla udělena státním příslušníkům Sýrie (22 osob), Libye (11 osob) a Ukrajiny (10).

Udělený azyl dle státní příslušnosti v roce 2019

Státní příslušnost	Azyl udělen	tj. %
Celkem	61	100,0
Rusko	26	42,6
Egypt	4	6,6
Turecko	4	6,6
Kuba	4	6,6
Kyrgyzstán	4	6,6
Ukrajina	3	4,9
Kazachstán	2	3,3
Myanmar	2	3,3
Somálsko	2	3,3
Ázerbájdžán	2	3,3
Uzbekistán	1	1,6
Pákistán	1	1,6
Čína	1	1,6
Nigérie	1	1,6
Burundi	1	1,6
Irák	1	1,6
Jordánsko	1	1,6
Bosna a Hercegovina	1	1,6

Zdroj: MV

Udělená doplňková ochrana dle státní příslušnosti v roce 2019

Státní příslušnost	Doplňková ochrana udělena	tj. %
Celkem	86	100,0
Sýrie	22	25,6
Libye	11	12,8
Ukrajina	10	11,6
bez státní příslušnosti	9	10,5
Čína	8	9,3
Jemen	7	8,1
Somálsko	3	3,5
Bělorusko	3	3,5
Kyrgyzstán	3	3,5
Saúdská Arábie	3	3,5
Irák	2	2,3
Turecko	1	1,2
Uzbekistán	1	1,2
Rusko	1	1,2
Kazachstán	1	1,2
Mongolsko	1	1,2

Zdroj: MV

Doplňková ochrana byla prodloužena celkem v 396 případech, což je o 28,1 % méně než v předchozím roce. Nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Sýrie (134), Ukrajiny (105) a osobám bez státní příslušnosti (35).

V průběhu roku 2019 bylo v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany vydáno celkem 961 negativních rozhodnutí (tj. 50 %), kdy bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany nebo zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné. Řízení bylo zastaveno v 1 029 případech (tj. 53,5 %).

VII.1.2.1 Žaloby a kasační stížnosti podané soudům

Pokud jde o nápad žalob a kasačních stížností v roce 2019 v porovnání se všemi předchozími lety, lze dojít k závěru, že trend započatý rokem 2016, kdy došlo k poměrně dramatickému nápadu žalob i kasačních stížností ke správním soudům, zůstává zachován i pro následující roky; rok 2019 v tomto směru není výjimkou, je v tomto směru rokem s vůbec nejvyšším počtem nápadu žalob za sledovaná období a setrvalým

nápadem kasačních stížností. Tento fakt umocňuje i častá účast zástupce MV na nařízených soudních jednáních ve 216 případech.

Žaloby v roce 2018/2019⁵⁶

Žaloby	2018	2019	
		Celkem	z toho bez odkladného účinku
Žaloby celkem	1 048	1 154	252
z toho s odkladným účinkem	784	902	-
Rozhodnutí – celkem	827	855	193
zamítnutí či odmítnutí žaloby	583	543	118
zastavení řízení	145	175	51
zrušení a vrácení věci zpět	99	137	24

Zdroj: MV

Kasační stížnosti v roce 2018/2019

Kasační stížnosti	2018	2019	
		Celkem	z toho kasační stížnosti MV
Kasační stížnosti celkem	504	513	41
Rozhodnutí – celkem	433	431	33
zamítnutí či odmítnutí žaloby	389	392	32
zastavení řízení	2	0	0
zrušení a vrácení věci zpět	42	39	1

Zdroj: MV

VII.1.3 Azylová zařízení na území ČR

Správa uprchlických zařízení MV zajišťovala služby žadatelům o udělení mezinárodní ochrany a cizincům s udělenou mezinárodní ochranou v celkem **devíti azylových zařízeních** třech typů.

- **Přijímací středisko** (PŘS) slouží k ubytování cizinců do doby provedení úkonů uvedených v §§ 46⁵⁷ a 73 zákona o azylu.

SUZ MV provozuje **dvě přijímací střediska**, a to přijímací středisko Zastávka a přijímací středisko na mezinárodním letišti Václava Havla Praha.

⁵⁶ Uváděné počty dokládají počet případů, v nichž soud požádal OAMP o vyjádření k žalobě či kasační stížnosti, nejde tedy o celkový nápad těchto opravných prostředků k soudům, tyto údaje k dispozici nemáme.

⁵⁷ 1) Žadatel o udělení mezinárodní ochrany nesmí opustit přijímací středisko do:

- a) provedení identifikačních úkonů podle § 47 zákona o azylu,
- b) provedení lékařského vyšetření zaměřeného na zjištění, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany netrpí chorobou ohrožující jeho život či zdraví nebo život či zdraví jiných osob,
- c) doby vydání průkazu žadatele o udělení mezinárodní ochrany (§ 57 zákona o azylu),
- d) ukončení karantény nebo jiného opatření v souvislosti s ochranou veřejného zdraví, lze-li je uskutečnit v přijímacím středisku.

2) Žadatel o udělení mezinárodní ochrany nesmí opustit přijímací středisko na mezinárodním letišti ani po ukončení úkonů uvedených v odstavci 1.

3) Cizinec, jemuž bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno z důvodu nepřipustnosti jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 10a písm. b) zákona o azylu, nesmí opustit přijímací nebo pobytové středisko až do doby, než bude dopraven do členského státu Evropské unie příslušného k posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany, s výjimkou opuštění za účelem vycestování z území.

- **Pobytové středisko** (PoS) slouží k ubytování žadatelů o udělení mezinárodní ochrany do doby pravomocného ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany.

SUZ provozuje **čtyři pobytová střediska**, a to pobytové středisko Havířov, pobytové středisko Kostelec nad Orlicí, od roku 2018 pobytové středisko Zastávka (duální režim přijímacího a pobytového střediska) a od 1. Dubna 2019 také pobytové středisko Bělá – Jezová. V obou typech byla vedle zajištění ubytovacích služeb řešena strava (zřizovatel buďto vaří nebo vydává pravidelný finanční příspěvek, sloužící i na samostatné vaření). Nezastupitelná je role sociálních pracovníků, k dispozici je vyvážená nabídka volnočasových aktivit. Pracovníci v přímém kontaktu s cílovou skupinou pracují pod odbornou supervizí. Klienti mají k dispozici služby sociálního šatníku, pro potřeby zejména zranitelných osob do zařízení dochází psycholog.

Ke dni 31. 12. 2019 byla **celková kapacita přijímacích a pobytových středisek 807 lůžek**.

Kapacita přijímacích a pobytových středisek k 31. 12. 2019

Typ azylového zařízení	Kapacita
Přijímací středisko	
Praha – Ruzyně	36
Přijímací a pobytové středisko	
Zastávka	202
Pobytová střediska	
Havířov	106
Kostelec nad Orlicí	277
Bělá - Jezová	186
Celkem pobytová střediska	569
Celkem přijímací a pobytová střediska	807

Zdroj: MV SUZ

- **Integrační azylové středisko** (IAS) slouží k přechodnému ubytování azylantů a osob s udělenou doplňkovou ochranou.

Integrační azylová střediska slouží pro dočasné ubytování osob, kterým byl přiznán azyl nebo udělena doplňková ochrana v první etapě jejich integrace; maximální doba pobytu je stanovena zákonem o azylu na 18 měsíců. Všem ubytovaným azylantům i osobám s udělenou doplňkovou ochranou zde byla poskytována asistence sociálního pracovníka, poradenství zaměřené k získání bydlení, zaměstnání a další integrační aktivity včetně kurzů českého jazyka.

Ke dni 31. prosince 2019 byla SUZ provozována celkem **čtyři integrační azylová střediska**, ve kterých je azylantům k dispozici celkem 44 ubytovacích jednotek (jsou obsazovány podle velikosti a charakteru ubytovaných rodin) s maximální kapacitou 124 lůžek. V říjnu byla dokončena konverze přízemního bytu v IAS Jaroměř na byt bezbariérový s možností ubytování tělesně handicapovaných osob.

Kapacita integračních azylových středisek v roce 2019

Integrační azylové středisko	Počet ubytovacích jednotek	Počet lůžek
Předlice	10	30
Jaroměř	10	22
Brno	4	20
Havířov – Šumbark	20	52
Celkem	44	124

Zdroj: MV SUZ

VII.1.3.1 Vytíženost ubytovacích kapacit v roce 2019

V roce 2019 přišlo do azylových zařízení celkem **1 820** nově příchozích cizinců – žadatelů o udělení mezinárodní ochrany (včetně novorozenců narozených v průběhu pobytu matky v azylovém zařízení) nebo osob ubytovaných na výjimku. Nejčastěji přicházeli do azylových zařízení státní příslušníci **Arménie** (371 osob, tj. 20,4 %), **Ukrajiny** (292 osob, tj. 16,0 %), **Gruzie** (221 osob, tj. 12,1 %), **Vietnamu** (141 osob, tj. 7,7 %) a **Kazachstánu** (109 osob, tj. 6,0 %).

Kapacita přijímacích a pobytových středisek byla v průměru vytížena na 58 %, přičemž do těchto údajů jsou započítávány pouze osoby fyzicky pobývající v těchto zařízeních, jsou-li započteny evidenčně hlášené osoby, které odcházející pobývat mimo pobytová střediska, byla by přijímací a pobytová střediska vytížena v průměru na 104 %.

Žadatelé o mezinárodní ochranu ubytovaní v pobytovém středisku mají možnost na základě žádosti toto středisko dlouhodobě opustit. V roce 2019 tuto možnost využívalo průměrně 44,5 % evidovaných žadatelů o udělení mezinárodní ochrany.

V oblasti integračních azylových středisek v průběhu roku také došlo ke změně ubytovacích kapacit, a to od srpna snížení ze 152 na 124 lůžek. Obsazenost IAS měla v průběhu roku průměrnou vytíženost 51 % (26 až 47 obsazených lůžek). Vytíženost IAS v průběhu roku 2019 klesala, ke konci roku 2019 ovšem došlo k mírnému nárůstu. Trvale sestupný charakter měla vytíženost IAS Předlice, a to zejména z důvodu opatření obecné povahy dle zákona č. 111/2006, Sb., o pomoci v hmotné nouzi, kterým bylo vyhlášeno celé území statutárního města Ústí nad Labem a města Trmice za oblast se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů, tzv. „bezdotkatková zóna“, s platností od 4. března 2019.

Část kapacit IAS byla rovněž nárazově, s ohledem na vytíženost kapacit pobytových středisek, využívána pro ubytování žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, kterým nebylo řízení o udělení mezinárodní ochrany doposud ukončeno.

VII.1.4 Integrace azylantů a osob s udělenou doplňkovou ochranou

Státní integrační program (dále jen „SIP“) je součástí migrační a azylové politiky. Legislativně SIP upravují §§ 68-70 zákona o azylu a usnesení vlády č. 36 ze dne 16. ledna 2017. Zde se kromě jeho závazných zásad stanoví i subjekt zastřešující integrační aktivity, tzv. **generální poskytovatel integračních služeb** (dále jen „GPIS“). Od ledna 2017 je jím organizační složka státu – Správa uprchlických zařízení (SUZ). Tuto roli vykonává na základě pověření Ministra vnitra a v souladu s ustanovením §92c zákona č. 325/1999 Sb. a výše uvedeným usnesením vlády č. 36/2017.

Cílem programu je usnadnit proces integrace azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany (oprávněné osoby) a jejich začlenění do společnosti v ČR. Jde především o asistenci a sociální poradenství v oblasti bydlení, vstupu na trh práce, zdraví, sociální pomoci a vzdělávání vč. systému rekvalifikací a v oblasti získávání a rozvoje znalosti českého jazyka.

Úkolem generálního poskytovatele je koordinace a zajištění integračních služeb azylantům a poživatelům doplňkové ochrany, a to také ve spolupráci s ostatními subjekty, kterými jsou zejména dotčená ministerstva, obce, nestátní neziskové organizace, církve, dobrovolníci, zaměstnavatelé aj. Poskytovatel může jednotlivé služby zajistit prostřednictvím třetí osoby formou subdodávky. Výše zmíněné spolupracující nestátní neziskové organizace se na zajišťování programu podílí na základě rámcové dohody uzavřené s GPIS. Oprávněným osobám zajišťují stejné služby, jaké by jim z programu zajišťoval přímo GPIS.

SUZ zprostředkovává služby na celém území ČR, pro realizaci programu vytvořila síť kontaktních míst, která pokrývá regiony s výskytem držitelů mezinárodní ochrany. Využila k tomu též dosud existující síť Integračních azylových středisek v Brně, Havířově, Jaroměři a Ústí nad Labem, kde se v rámci programu pracuje s osobami zde ubytovanými. K těmto střediskům přibyla ještě nově zřízená tzv. kontaktní místa pro osoby mimo integrační azylová střediska. Kontaktní místa jsou v Praze, Brně, Ostravě, Pardubicích a v Ústí nad Labem. Zde má každý pracovník k dispozici kancelář se zázemím a obhospodařuje svou spádovou oblast. Pracovník

z Pardubic tak například může pracovat s oprávněnou osobou v Královéhradeckém kraji nebo pracovník z Ústí nad Labem koordinuje práci s oprávněnými osobami v Plzni.

Veškerá pomoc a podpora a spolupráce oprávněné osoby se řídí individuálním integračním plánem, dokumentem, který poskytovatel připravuje v úzké spolupráci s oprávněnými osobami a pracovníky integračních azylových středisek či spolupracující nestátní neziskové organizace.

Integrační plán je základní dokument popisující integrační cíle, kterých je třeba dosáhnout k lepší a snadnější integraci konkrétní osoby a průběh integrace v těchto klíčových oblastech: bydlení, zaměstnání, vzdělávání a odstranění jazykové bariéry, v oblasti sociální a zdravotní. Jedná se o aktivity, které povedou k naplnění stanoveného cíle. Na realizaci a uskutečnění aktivit se čerpá ze speciálního rozpočtu a spolupráce na jeho plnění trvá 12 měsíců. Součástí plánu je i materiální vybavení oprávněné osoby, které je hrazeno z rozpočtu, a to podle předem stanovených limitů. Všechny aktivity jsou v případě potřeby podporované tlumočníky přítomnými fyzicky i na telefonu.

V roce 2019 vstoupilo do SIP celkem **109 oprávněných osob**, což je pokles o 9,9 % oproti předchozímu roku. V průběhu roku bylo uzavřeno **celkem 63 individuálních integračních plánů pro celkem 95 držitelů mezinárodní ochrany (jednotlivce i rodiny)**. Vzhledem k tomu, že doba realizace individuálního integračního plánu je maximálně 12 měsíců, bylo v roce 2019 úspěšně ukončeno 43 individuálních integračních plánů zahájených v roce 2018.

Z prostředků alokovaných v roce 2019 na SIP ve výši 46,5 mil. Kč bylo na zajištění integračních služeb čerpáno **9 390 000 Kč**. Většinu uvedené sumy činily přímé výdaje za služby, zajišťování bydlení a vybavení oprávněným osobám, další náklady tvořily platby za integrační služby neziskovým organizacím.

Oprávněné osoby SIP v roce 2019 dle státní příslušnosti

Státní příslušnost	Počet
Ázerbájdžán	2
Bělorusko	1
bez státní příslušnosti	6
Bosna a Hercegovina	1
Burundi	1
Čína	1
Egypt	4
Irák	3
Jemen	7
Jordánsko	1
Kazachstán	1
Kuba	4
Kyrgyzstán	7
Libye	6
Mongolsko	1
Myanmar	1
Rusko	22
Saúdská Arábie	3
Somálsko	5
Sýrie	15
Turecko	5
Ukrajina	10
Uzbekistán	2
Celkem	109

Zdroj: MV

VII.2 APLIKACE DUBLINSKÉHO NAŘÍZENÍ V ČR

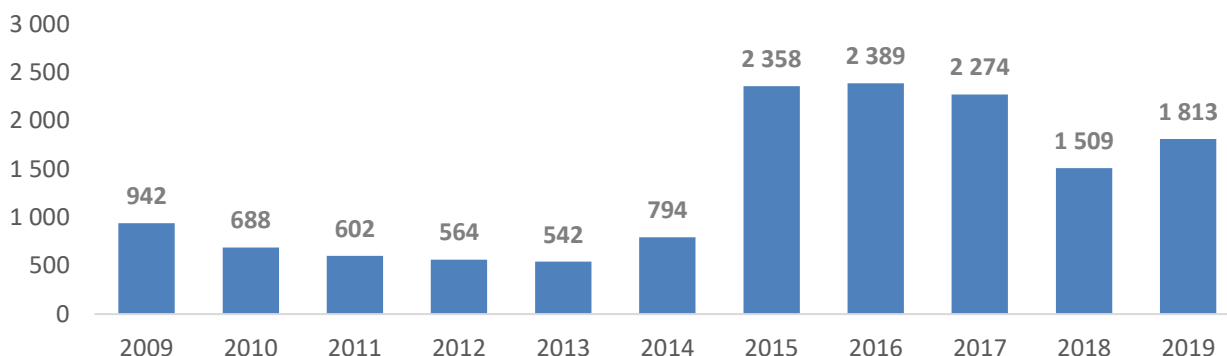
Jedná se o Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádostí o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (Nařízení Dublin III, dále jen „dublinské nařízení“). Mezi nařízením vytyčená kritéria patří například vydané vízum či povolení k pobytu, první žádost o mezinárodní ochranu na území členského státu či rodinné vazby.

Situace v oblasti implementace dublinského nařízení byla v roce 2019 v zásadě stabilní. ČR je stále z větší části přijímajícím členským státem. To znamená, že přijímá více osob, za posouzení jejichž žádostí o mezinárodní ochranu je příslušná, než žádá jiné členské státy o převzetí či přijetí osob zpět (a následně realizuje přemístění těchto žadatelů do odpovědných členských států). Nejčastější důvod, pro který je ČR odpovědným členským státem podle uvedeného nařízení, je vydané vízum či skutečnost, že první žádost o mezinárodní ochranu těchto osob byla podána na území ČR.

ČR si vede každoročně přehled tzv. zneužitých víz, to znamená, kolik žadatelů o mezinárodní ochranu, žádajících v jiných členských státech nebo v ČR, bylo současně držiteli víz opravňujících ke vstupu na území členských států EU vydaných českými zastupitelskými úřady a v jejichž důsledku je pak ČR příslušným odpovědným členským státem ve smyslu dublinského nařízení. Za sledované období to bylo celkem v 844 případech.

Významná skutečnost, která ovlivnila počty dublinských případů na území ČR v roce 2019, byl trend navýšení počtu podaných žádostí o mezinárodní ochranu od občanů Arménie v tranzitním prostoru mezinárodního letiště Václava Havla (viz kapitola VII.1.1 Žádosti o mezinárodní ochranu), kteří byli v hojné míře držiteli víz vydanými bulharskými úřady v Jerevanu nebo Moskvě (celkem 89), kyperskými úřady (58) nebo rumunskými úřady (3). ČR následně požádala tyto členské státy o převzetí těchto osob ve smyslu dublinského nařízení. Nicméně občané Arménie krátce (během několika dní) po podání žádostí o mezinárodní ochranu dobrovolně opustili území ČR a vycestovali do západních evropských zemí, zejména pak do Francie či Německa, kde podali novou žádost o mezinárodní ochranu. V této souvislosti ČR pak zaznamenala nárůst žádostí z těchto zemí o přijetí zpět těchto osob.

Počet dublinských případů v letech 2009 - 2018

Zdroj: MV

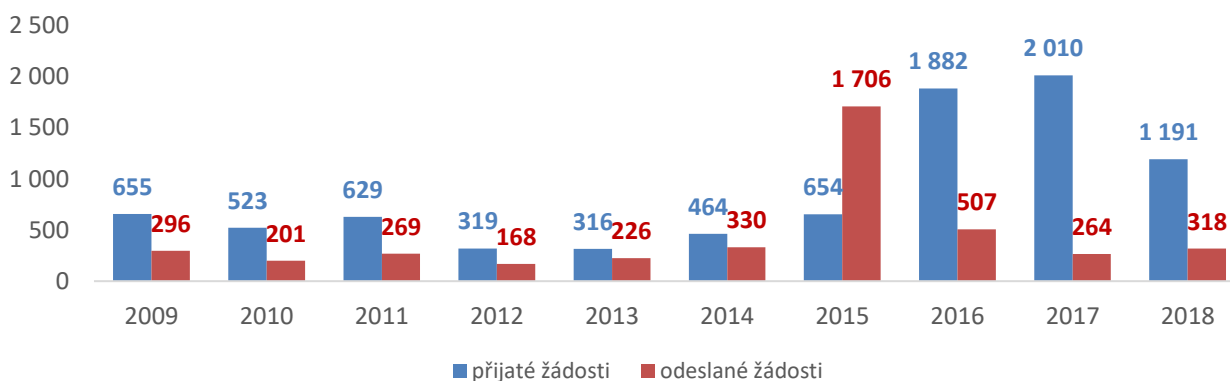
V roce 2019 ČR evidovala celkem **1 813 tzv. dublinských případů**, což je **oproti roku 2018 nárůst o 20,1 %**. Nejčastěji zastoupenou státní příslušností se v tomto období stala **Arménie** (488 osob), následuje **Kazachstán** (177) a **Rusko** (127).

VII.2.1 Přijaté a odeslané žádosti

Během roku 2019 ČR přijala z jiného členského státu **celkem 1 412 žádostí** (nárůst oproti předchozímu roku o 18,6 %) o převzetí či přijetí žadatele o mezinárodní ochranu zpět na území ČR. Nejčastěji tyto žádosti přijala ČR z **Německa** (617), **Francie** (463) a **Švédska** (108). Ve všech případech se počty přijatých žádostí z těchto zemí oproti předchozímu roku zvýšily, v procentuálním vyjádření tomu bylo nejvíce u Švédska (+92,9 %), poté Francie (+64,8 %) a Německo (+14,7 %).

Za stejné období ČR zaslala jinému členskému státu celkem **401 žádostí** (nárůst o 26,1 %) o převzetí či přijetí žadatele či cizince zpět. Nejčastěji byly žádosti odeslány do Bulharska (102), **Německa** (70), a **Kypru** (57).

Přijaté a odeslané žádosti v letech 2009 - 2019

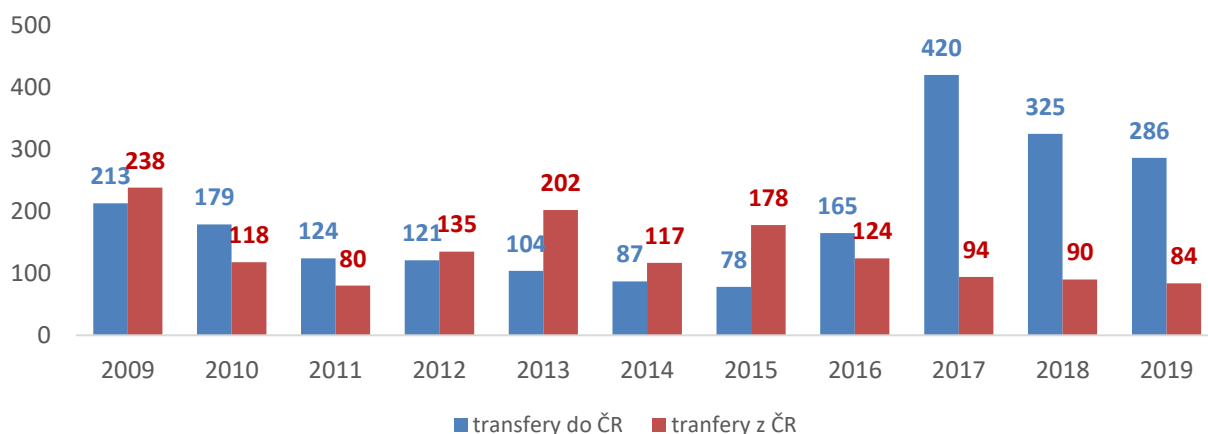
Zdroj: MV

VII.2.2 Realizované transfery

V roce 2019 bylo **na území ČR** zrealizováno **celkem 286 transferů** (pokles o 12 %). Nejvíce osob bylo na území ČR předáno z **Německa** (171), **Švédska** (43) a **Rakouska** (18).

Za stejné období bylo **z území ČR** do jiného členského státu zrealizováno **celkem 84 transferů** (pokles o 6,7 %). Nejvíce osob bylo z území ČR předáno do **Německa** (22), **Itálie** (18) a **Rumunska** (14).

Realizované transfery z a na území ČR v letech 2009 - 2019

Zdroj: MV

VIII STÁTNÍ OBČANSTVÍ

V roce 2019 bylo uděleno státní občanství ČR celkem 2 973 cizincům (o 784 osob méně než v předchozím roce), z toho se jednalo ve 14 případech o osoby, kterým byla v ČR v minulosti udělena mezinárodní ochrana formou azylu. Přehled celkového počtu udělení českého státního občanství strukturovaný podle jednotlivých států je uveden v Tabulkové příloze této zprávy.

Cizinci s uděleným státním občanstvím ČR v letech 2009 – 2019

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Cizincům uděleno státní občanství ČR	1 128	1 088	1 653	1 565	2 253	4 915	2 620	3 897	5 006	3 757	2 973

Zdroj: MV

Dále bylo vyhověno 41 žádostem o udělení státního občanství ČR podle § 28 zákona o státním občanství ČR (o 13 osob více než v předchozím roce), kdy bylo české státní občanství uděleno nezletilým dětem, jejichž otec je státním občanem ČR, matka je cizinkou bez trvalého pobytu na území, není občankou členského státu EU, Švýcarska nebo státu, který je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru a otcovství k dítěti bylo určeno souhlasným prohlášením rodičů.

V roce 2019 bylo rovněž vyhověno 7 žádostem o udělení státního občanství ČR podle § 29 zákona o státním občanství ČR (o 3 osoby více než v předchozím roce), kdy bylo státní občanství uděleno dětem, které se narodily na území ČR a nenabýly narozením státní občanství ani jednoho z rodičů a alespoň jeden rodič měl na území ČR povolen pobyt na dobu delší než 90 dnů.

V roce 2019 bylo uděleno státní občanství ČR nejvíce státním příslušníkům Ukrajiny – 1 003 (o 314 osob méně než v předchozím roce). Dále bylo státní občanství udělováno nejvíce státním příslušníkům Ruska – 574 (o 59 osob méně než v předchozím roce), Slovenska – 421 (o 80 osob méně než v předchozím roce), Vietnamu – 129 (o 102 osob méně než v předchozím roce) a Běloruska – 107 (o 32 osob méně než v předchozím roce).

V roce 2019 vydalo MV v prvním stupni celkem 214 zamítavých rozhodnutí (o 133 méně než v předchozím roce v roce).

V roce 2019 nabylo 1 488 cizinců státní občanství ČR na základě některého z prohlášení, jež jsou zakotvena v zákoně o státním občanství ČR (o 10 osob méně než v předchozím roce).

Nabytí státního občanství prohlášením v roce 2019

Ustanovení zákona o státním občanství ČR	§ 31	§ 32	§ 33	§ 34	§ 35	§ 36
Počet osob, které nabyly státní občanství ČR prohlášením	427	90	3	8	937	23

Zdroj: MV

Celkem tedy v roce 2019 nabylo státní občanství ČR udělením či prohlášením 4 509 osob (o 778 osob méně než v roce 2018).

IX SPECIFICKÉ PROJEKTY V OBLASTI MIGRACE A AZYLU

IX.1 PŘESÍDLOVÁNÍ KRAJANŮ

V roce 2019 pokračoval program poskytování asistence při přesídlení českým krajanům. Realizaci tohoto programu umožnilo přijetí usnesení vlády ze dne 8. prosince 2014 č. 1 014, kterým vláda schválila nové zásady politiky vlády k přesídlování osob s prokázaným českým původem (krajanů) žijících v zahraničí.

Účast v programu neznamena pro jeho účastníky automatické povolení trvalého pobytu. Jedná se o zjednodušení celé procedury, zejména tím, že stát přebírá odpovědnost za zajištění ubytování a prostředků k pobytu. Tato zvýhodnění jsou však poskytována pouze osobám, u nichž je taková pomoc na místě, tedy osobám z ohrožených oblastí, nebo zdravotně, sociálně, či ekonomicky znevýhodněným příslušníkům českých krajských komunit.

V průběhu roku 2019 do ČR přesídlilo celkem 336 osob, příslušníků českých krajských komunit na Ukrajině a ve Venezuele. V případě Ukrajiny se jednalo zejména o příslušníky krajských komunit v Záporožské, Oděské a Žitomířské oblasti a dále z oblastí protiteroristických operací v Doněcké a Luhanské oblasti. Do konce roku z této skupiny 231 lidí, nalezlo stálé bydliště i práci a zcela se osamostatnili, čímž došlo k naplnění účelu tohoto programu. Zbytek přesídlených krajanů se bude do místa trvalého usídlení stěhovat na počátku roku 2020. Největší množství krajanů se usídlilo v Praze a na území Plzeňského, Jihočeského a Středočeského kraje. Partnerem MV při realizaci tohoto programu byla i v roce 2019 Arcidiecézní charita Praha, která zajišťovala přímou práci s klienty.

Od počátku programu v roce 2015 do 31. prosince 2019 bylo do ČR přesídleno celkem 1516 osob. Průměrná doba jejich pobytu v přechodném ubytování zajištěném MV činí 57 dnů, což je méně než třetina maximální doby, kterou umožňuje dle výše uvedeného usnesení vlády.

Program, který je v souladu s výše uvedeným usnesením vlády, je otevřen k účasti příslušníkům českých krajských komunit bez ohledu na zemi původu. Program bude pokračovat i v roce 2020, resp. s ohledem na zájem klientů i v letech následujících, přičemž lze předpokládat rozšíření cílové skupiny o krajany z dalších oblastí, zejména z Jižní Ameriky.

IX.2 PROJEKTY MV ZAMĚŘENÉ NA SPECIFICKÉ KATEGORIE CIZINCŮ

IX.2.1 Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi

Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi (dále jen „Program“) je opatření vytvořené s cílem poskytnout obětem obchodování s lidmi podporu a náležitou ochranu na základě individuálního posouzení rizika. Je určen pro oběti obchodování s lidmi starší 18 let, a to jak pro občany EU obchodované na území ČR, pro občany třetích zemí obchodované na území ČR tak pro občany ČR obchodované na území ČR či v zahraničí.

V rámci Programu bylo v roce 2019 **zařazeno celkem 15 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi** (pokles o 2 osoby oproti roku 2018), a to z Filipín (6), Slovenska (1) a ČR (8). U těchto osob se jednalo o pracovní a sexuální vykořisťování.

Klíčovým cílem Programu je humanitární rozměr pomoci a ochrany obětí obchodování s lidmi. Obětem tohoto závažného trestného činu nabízí ubytování, psychosociální a zdravotní pomoc, služby tlumočení, právní asistenci, služby advokáta, asistenci při vyhledávání zaměstnání, možnost legalizace pobytu a důstojný návrat do země původu. Nicméně, jeho účelem je také získávání relevantních informací o kriminálním

prostředí, které mohou vést k odhalení, potrestání a odsouzení pachatelů. Všechny oběti zařazené v Programu projeví zájem o předání podnětů na prošetření svého případu na příslušný útvar PČR.

Situace v obchodování s lidmi během roku 2019 nezaznamenala oproti předchozímu období výrazné změny. Mezi nejčastější formy obchodování s lidmi stále patří sexuální a pracovní vykořisťování. Objevují se však i případy smíšené, kdy dochází k propojení forem, včetně nucených sňatků anebo nucení k trestné činnosti.

Nutno dodat, že údaje o počtech osob (uvedené v Tabulkové příloze této zprávy) neodráží celkovou situaci v oblasti obchodování s lidmi v ČR. Program je nutné vnímat jen jako jedno z možných opatření pro oběti obchodování s lidmi. Od roku 2003, kdy Program vznikl, bylo do Programu zařazeno celkem 260 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi.

V rámci Programu je obětem poskytován také dobrovolný návrat do země původu. V roce 2019 byly realizovány dva dobrovolné návraty. Oba ale byly zařízeny pro české občany, kteří byli navraceni z Litvy a VB.

Významnou součástí Programu je také podpora preventivních aktivit a vzdělávacích opatření. Každoročně jsou za finanční podpory MV pravidelně prováděny rozsáhlé preventivně-informační aktivity o obchodování s lidmi. V roce 2019 byla nestátním neziskovým sektorem realizována kampaň v regionech financovaná z MV, cílená na obchodované a vykořisťované osoby, případně na osoby ohrožené obchodem s lidmi a vykořisťováním, a kampaň mířená na běžnou populaci, a to ve formě interaktivních workshopů a tiskové kampaně. Nevládními organizacemi byly rovněž uskutečněny terénní výjezdy za účelem analýzy prostředí, vyhledávání a informování potenciálních obětí na území ČR.

K obchodu s lidmi proběhla v roce 2019 školení konzulárních pracovníků. Další školení a semináře pořádala v rámci policejního vzdělávání NCOZ. Na Justiční akademii se konal seminář k problematice potírání a stíhání obchodování s lidmi, který kromě vnitrostátní právní úpravy zahrnoval také rozbor Úmluvy Rady Evropy o potírání obchodování s lidmi, příslušnou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a další mezinárodní instrumenty a národní příklady dobré praxe ochrany obětí obchodování.

IX.2.2 Stálý zdravotně humanitární program MEDEVAC

Program MEDEVAC je vládní, zdravotně humanitární program ČR, který se zaměřuje na poskytování lékařské péče zranitelným skupinám obyvatelstva v regionech zasažených migrací, zatížených velkým množstvím uprchlíků nebo v místech, kde není dostupná specializovaná odborná péče. Léčba je poskytována zdarma a výhradně civilistům (převážně ženám, dětem a starším osobám), kteří se nacházejí ve vážném zdravotním stavu, nebo jim jejich zdravotní stav neumožňuje vést důstojný život. V roce 2019 byl program realizován na základě usnesení vlády České republiky č. 956 ze dne 20. listopadu 2015 prostřednictvím vysílání českých lékařských týmů do zahraničí, školení zdravotnického personálu a podporou projektů na budování a rozvoj zdravotnické infrastruktury.

V roce 2019 byl program MEDEVAC realizován v 7 prioritních zemích, a to na Blízkém východě (Jordánsko, Libanon, Irák), v Africe (Senegal, Etiopie, Maroko, Ghana) a ve východní Evropě (Ukrajina). Navíc byly podpořeny dva projekty na rozvoj zdravotnické infrastruktury v Burkině Faso a v Mauritánii.

Souhrn realizace programu MEDEVAC v roce 2019:

- **21 lékařských týmů** vyslaných do zahraničí za účasti 8 českých nemocnic (FN Hradec Králové, FN Královské Vinohrady, FN Motol, FN Olomouc, IKEM, Nemocnice Na Bulovce, ÚVN, VFN)
- **774 uskutečněných operačních výkonů v zahraničí** (dětská kardiologie, gynekologie, oftalmologie, ORL, ortopedie, traumatologie, rekonstrukční a plastická chirurgie)
- více než **1000 odborných vyšetření** s diagnostikou
- **208 neinvazivních zákroků** jako náhrada operace kolenního kloubu
- **3 rekognoskační cesty** do zahraničí za účelem přípravy budoucích misí programu MEDEVAC v dané zemi (Etiopie, Ghana, Maroko)
- **1 předvýběrová mise** za účelem nastavení výběru pacientů (Libanon)

- **4 odborné stáže zahraničního zdravotnického personálu** v oblasti dětské kardiologie, fyzioterapie, ortopedie a plastické chirurgie v českých nemocnicích pro celkem 16 odborníků (Etiopie, Maroko, Ukrajina)
- **5 školení zahraničního personálu** v Etiopii, v Iráku a na Ukrajině (176 účastníků)
- **2 projekty na budování zdravotnické infrastruktury** v celkové výši 10 mil. Kč na renovaci zdravotnických center, přístrojové vybavení nemocnic a školení zdravotnického personálu v Burkina Faso a Mauritánii (Light for the World, Lutheran World Federation)
- účast programu MEDEVAC na European Development Days v Bruselu a na Dnech Evropy v Praze
- 7x **výstava Létaříci lékaři** v ČR, 1x v zahraničí (NYC)

IX.2.3 Program Pomoc na místě

V reakci na zhoršování bezpečnosti i humanitární situace v bezprostředním okolí EU, spojenou především s pokračujícím ozbrojeným konfliktem v Sýrii, schválila vláda ČR v lednu 2015 vznik stálého *Programu Ministerstva vnitra na asistenci uprchlíkům v regionech původu a prevenci velkých migračních pohybů* (Pomoc na místě). Na podzim téhož roku pak vláda schválila *Koncepci Ministerstva vnitra pro asistenci uprchlíkům a státům pod silnými migračními tlaky*, která formuluje obecný rámec, v rámci kterého MV provádí a do budoucna bude provádět své aktivity ve vztahu k vnější dimenzi migrace, především pak asistencí uprchlíkům a státům, které jsou pod silnými migračními tlaky.

Prostřednictvím programu Pomoc na místě MV uděluje peněžní dary do zahraničí, určené zejména na pomoc uprchlíkům přímo na místě jejich prvotního vysídlení a státům, které velký počet uprchlíků a migrantů hostí nebo se s nimi jako tranzitní země potýkají. V roce 2015, kdy vrcholila migrační krize zejména v oblasti Blízkého východu, MV rozdělilo na projekty spojené s podporou uprchlíků celkem 100 milionů Kč. ČR tak projevila solidaritu jak přímo s uprchlíky, kterým byla zajištěna základní péče, tak se státy potýkajícími se s velkými migračními tlaky a svým dílem tak přispěla k utišení vyhořelé migrační situace.

Potřeby uprchlíků a států hostících uprchlíky a migranty na svém území ovšem stále přetrvávají. V zemích sousedících se Sýrií stále žije 5,6 mil. syrských uprchlíků. Také na území Libye se například nachází více než 950 000 vysídlených osob. V roce 2019 byl zaznamenán migrační tlak na Evropu zejména na východní středomořské a západobalkánské migrační trase. Příjezdy migrantů na této trase se oproti roku 2018 zvýšily o 53 %.

Výše pomoci byla v roce 2016 s ohledem na situaci v oblasti migrace z rozhodnutí vlády ČR navýšena na **150 mil. Kč** a tato výše rozpočtu byla zachována i v roce 2019. Mezi prioritní oblasti Programu v roce 2019 patřil **region širšího Sahelu a severní Afriky, region Blízkého východu a Balkánu**.

Priorita č. 1 – region širšího Sahelu a severní Afriky

▪ **Libye - Ochrana a asistence uprchlíkům - 25 mil. Kč.**

Projekt realizovaný UNHCR byl zaměřen na asistenci uprchlíkům po vylodění v Libyi, v detenčních zařízeních a v centru GDF (Gathering and Departure Facility) UNHCR v Libyi. V rámci projektu bylo poskytnuto 1058 zdravotních konzultací a distribuováno 4755 záchranných balíčků uprchlíkům po vylodění. V detenčních centrech bylo poskytnuto 17 149 zdravotních konzultací. V centru UNHCR bylo přispěno na zdravotní a psychosociální péči, stravu, ubytování a základní potřeby pro 1500 nejzranitelnějších uprchlíků. Realizace projektu byla ukončena v prosinci 2019.

▪ **Mali - Ochrana dětí v pohybu - 25 mil. Kč.**

V rámci projektu realizovaného UNICEF jsou 7 000 dětem v pohybu poskytovány služby ochrany (bude kapacitně posíleno 10 mobilních týmů a vznikne 5 nových, bude vyškolen 100 nových sociálních pracovníků, bude zřízeno a posíleno 30 center na psychosociální podporu dětí). Jsou posilovány vládní kapacity na včasnou reakci a pomoc dětem, 200 dětem bez doprovodu bude zajištěna náhradní péče (v rámci pěstounských rodin či v pečovatelských centrech), 200 dětí bude sloučeno se svými rodinami

a bude jim poskytnuta nezbytná reintegrační péče, 10 000 dětí a mladistvých náchylných k opuštění rodiny a migraci bude informováno o rizicích nelegální migrace, a to prostřednictvím komunitních programů a osvětových kampaní. Realizace projektu bude ukončena v červnu 2021.

■ **Niger - Ochrana a asistence uprchlíkům z Nigérie - 25 mil. Kč**

Cílem projektu implementovaného UNHCR byla ochrana a asistence uprchlíkům z Nigérie v regionu Maradi v Nigeru a podpora místní hostitelské komunity. V rámci projektu byla ve spolupráci s nigerskou vládou zajištěna registrace 41 818 uprchlíků. 453 uprchlíků bylo relokováno do vesnic dále od nebezpečného hraničního pásma. Dále byly v rámci projektu zhotoveny dva nové vodní zdroje a vybudovány latríny, postaveno 264 nových obytných jednotek, distribuováno 400 balíků základních potřeb pro domácnost, poskytnuto 4 884 zdravotních konzultací v nově otevřeném zdravotním centru a byly rekonstruovány 3 základní školy. Realizace projektu byla ukončena v prosinci 2019.

■ **Finanční příspěvek do Regionálního programu rozvoje a ochrany (RDPP) pro severní Afriku - 10 mil. Kč**

Příspěvek do 4. fáze programu RDPP Severní Afrika, který bude realizován v letech 2019 – 2021 v Alžírsku, Čadu, Egyptě, Libyi, Maroku, Mauritánii, Nigeru a Tunisku. Program koordinuje Ministerstvo vnitra Itálie. Realizace aktivit v rámci programu bude ukončena v r. 2021.

Priorita č. 2 – region Blízkého východu

■ **Jordánsko - Podpora zdravotní péče a speciálního vzdělávání pro syrské uprchlíky - 25 mil. Kč**

Projekt podpory zdravotní péče a speciálního vzdělání pro syrské uprchlíky v Jordánsku realizovaný UNHCR umožnil přístup ke zdravotní péči více než 4000 osobám mimo uprchlické tábory. Bylo též poskytnuto speciální vzdělání více než 60 syrským dětem. Na tento projekt navázala též spolupráce UNHCR a programu MEDEVAC v předvýběru pacientů pro chirurgické zákroky českých lékařů v Jordánsku. Realizace projektu byla ukončena v prosinci 2019. Spolupráce s UNHCR na předvýběru pacientů nadále pokračuje.

■ **Zlepšení ekonomické situace syrských uprchlíků a jordánské hostitelské komunity - 8 mil. Kč**

Cílem projektu „Zlepšení ekonomické situace syrských uprchlíků a jordánské hostitelské komunity v Irbidu a uprchlickém táboře Zatári v Jordánsku prostřednictvím podpory drobného podnikání“ realizovaného Lutheránskou světovou federací (LWF) je poskytnout 150 syrským uprchlíkům (ženám a mladistvým) školení v oblasti drobného podnikání a pomoci jim s registrací jejich businessu. 15 ženám a 5 mladistvým bude následně poskytnut grant na vstupy nezbytné pro založení tohoto podnikání. Realizace projektu bude ukončena v září 2020.

■ **Ochrana a podpora vzdělání dětí - 7 mil. Kč**

Cílem projektu „Ochrana dětí uprchlíků a jejich rodin prostřednictvím podmíněné cash asistence na podporu vzdělání“ realizovaného Care International je zajistit základní vzdělání syrským dětem v Jordánsku, jejichž rodiče by si jinak nemohli z ekonomických důvodů dovolit posílat je do školy. 273 dětí ve věku 8 – 17 let a jejich rodin (mimo tábory) obdrží podmíněnou cash asistenci, aby se děti mohly vrátit do školy. Realizace projektu bude ukončena v říjnu 2020.

Priorita č. 3 – region Balkánu

■ **Severní Makedonie - Posilování azylového a migračního systému a boj proti nelegální migraci – 25 mil. Kč**

Peněžní dar Ministerstvu vnitra Republiky Severní Makedonie na nákup potřebného technického vybavení pro policejní jednotky zabývající se ochranou a dozorem hranic a specializovaný policejní orgán zaměřený na boj proti pašování migrantů a obchodování s lidmi (pořízeny budou např. lodě a gumové čluny, termovize, dalekohledy, speciální videokamery a další technické vybavení pro ochranu hranic). Ukončení projektu se očekává v druhé polovině roku 2020.

X NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR

X.1 VÝVOJ NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR

Od roku 2008 (po vstupu do schengenského prostoru) jsou sledovány dvě základní kategorie nelegální migrace na území ČR:

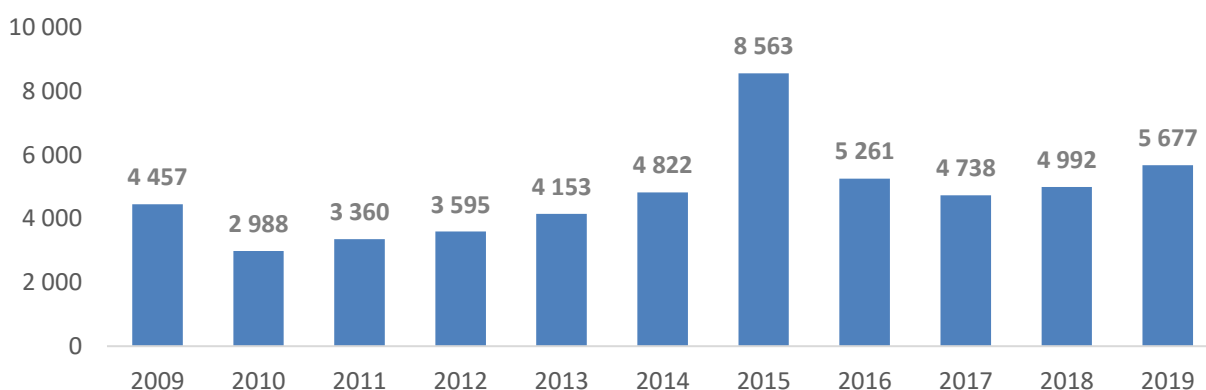
1. Nelegální překročení vnější schengenské hranice ČR – v této kategorii jsou sledovány osoby, které nedovoleně překročily nebo se pokusily o nedovolené překročení vnější schengenské hranice (letišť) ČR. Pod pojmem osoby rozumíme cizince a občany ČR.

2. Nelegální pobyt – v této kategorii jsou vykazováni cizinci zjištěni na území ČR, včetně tranzitního prostoru na letištích, kteří porušují zákonem předepsané podmínky pro pobyt cizince (nelegální vstup, překročení doby platnosti pobytu aj.). V této kategorii je zahrnuta i podkategorie tzv. tranzitní nelegální migrace (od roku 2015, cizinci překračující nedovoleně většinou pozemní vnitroschengenské hranice s cílem pokračovat přes území ČR do dalších států EU/Schengenu). Pod pojmem osoby rozumíme v této kategorii cizince.

Od roku 2015, kdy vrcholila migrační krize, a byl evidován nejvyšší roční počet zjištěných nelegálních migrantů, se jejich počty v následujících letech významně snižovaly. V roce 2016 došlo k výraznému poklesu, a to o 39 %, v roce 2017 pokračoval pokles, ačkoliv již mírnější, kdy se jednalo o snížení o 10 %. V roce 2018 došlo opět ke zvýšení, ačkoli bylo jen mírné (+5 %). **V roce 2019 nárůst pokračoval**, a meziročně bylo vykázáno **zvýšení o 13,7 % (+685)**. Pokud budeme hodnotit roční počty od roku 2008 (tedy období 12 let), je počet za rok 2019 druhý nejvyšší.

V roce 2019 bylo zjištěno⁵⁸ **celkem 5 677 osob** při nelegální migraci na území ČR. Z celkového počtu bylo 5 174 osob (tj. 91,1 %) odhaleno při nelegálním pobytu a 503 osob zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR.⁵⁹

Vývoj nelegální migrace na území ČR v letech 2009 - 2019

Zdroj: PČR

Celkem bylo odhaleno při nelegální migraci 465 osob opakovaně⁶⁰ (tj. 8,2 % z celkového počtu osob odhalených při nelegální migraci). V meziročním srovnání tzn. mírné zvýšení počtu o 54 osob (tj. +13,1 %).

⁵⁸ dle vložených hlášení do IS Událost útvaru PČR

⁵⁹ Jelikož vnější schengenskou hranici tvoří pouze vzdušná hranice, jsou osoby při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici vykazovány jen u „Ředitelství SCP“, kam bylo v roce 2008 organizačně začleněno 5 inspektorátů cizinecké policie na mezinárodních letištích

⁶⁰ Osoby jsou v databázi „Nelegální vstup a pobyt osob“ lustrovány v roce aktuálním a v roce předchozím.

Z hlediska státních příslušností se nejčastěji jednalo o občany Ukrajiny (156 osob, tj. 33,5 %), Vietnamu (55, tj. 11,8 %) a Moldavska (53, tj. 11,4 %).

Z hlediska **státních příslušností** byli od roku 2008 tradičně nejpočetnější skupinou odhalených osob při nelegální migraci občané Ukrajiny. V roce 2015 došlo v rámci velké migrační vlny ke změně a první místo obsadili občané Sýrie. Po opadnutí migrační vlny se od roku 2016 na první místo opět vrátili občané Ukrajiny. Celkem bylo v roce 2019 **odhaleno 1 504 občanů Ukrajiny** (tj. 26,5 %). Na dalších místech se umístili občané **Moldavska** (831 osob, tj. 14,6 %), **Vietnamu** (356, tj. 6,3 %), **Gruzie** (323, tj. 5,7 %) a **Ruska** (271, tj. 4,8 %). V porovnání s rokem 2018 jsou na prvních třech místech stejné státní příslušnosti a u 4. a 5. místa došlo pouze k přehození pozic. Těchto 5 státních příslušností se na celkovém počtu zjištěných osob při nelegální migraci podílí z cca 60 %.

V obou kategoriích nelegální migrace (nelegální pobyt a nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici) je zastoupení státních příslušností rozdílné. V kategorii nelegálního pobytu jsou na 1. místě občané Ukrajiny, zatímco v kategorii nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici se jedná o občany Gruzie.

Nelegální migrace v ČR v roce 2019 dle kategorie

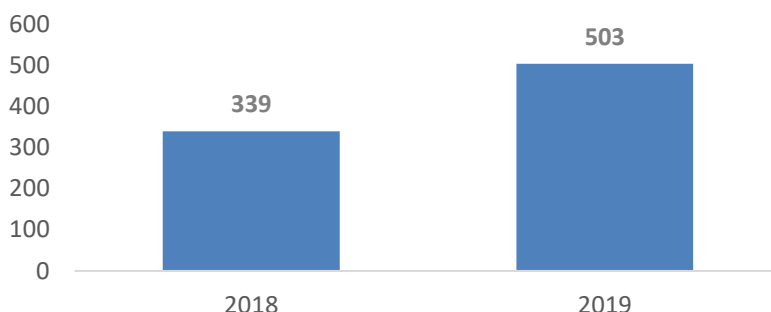
Nelegální migrace v ČR					
Nelegální pobyt	Zjištěno osob	tj. %	Nelegální migrace přes VSH	Zjištěno osob	tj. %
Celkem	5 174	100,0	Celkem	503	100,0
z toho občané EU	179	3,5	z toho občané EU	2	0,4
občané třetích zemí	4 995	96,5	občané třetího státu	501	99,6
z toho 10 nejčtenějších státních příslušností:			z toho 10 nejčtenějších státních příslušností:		
Ukrajina	1 456	28,1	Gruzie	133	26,4
Moldavsko	825	15,9	Ukrajina	48	9,5
Vietnam	353	6,8	Albánie	47	9,3
Rusko	237	4,6	Rusko	34	6,8
Uzbekistán	199	3,8	Čína	28	5,6
Gruzie	190	3,7	Indie	22	4,4
Kazachstán	155	3,0	Írán	17	3,4
Saudská Arábie	121	2,3	uprchlík 1951	15	3,0
Afghánistán	102	2,0	USA	13	2,6
Slovensko	92	1,8	Arménie	12	2,4

Zdroj: ŘSCP

X.2 NELEGÁLNÍ PŘEKROČENÍ VNĚJŠÍ SCHENGENSKÉ HRANICE ČR

V roce 2019 bylo při **nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR** odhaleno 503 osob. V meziročním porovnání došlo ke zvýšení téměř o polovinu (+164 osob, tj. +48,4 %). Od roku 2008 (prosinec 2007 vstup ČR do Schengenu) se jedná o dosud nejvyšší roční počet. Měsíční průměrný počet je 41 osob, kdy vyšší počty byly hlášeny v září, listopadu a červenci (59 - 60 osob). Z důvodu největšího a nejvytíženějšího letiště jsou záchyty hlášeny především z ICP ML Praha Ruzyně (498 osob), v minimálních počtech pak z ostatních letišť (po 2 osobách na ICP ML Karlovy Vary a Pardubice a 1 osoba Brno Tuřany).

Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici - srovnání 2018/2019

Zdroj: ŘSCP

Seznam zjištěných **státních příslušností** je opět rozmanitý, celkem se jednalo o 61 státních příslušností. Prvních pět státních příslušností se na celkovém počtu podílí z 58 %.

Nejvíce bylo odhaleno občanů **Gruzie** (133 osob, tj. 26,4 %), a to zejména na příletu (konkrétně na linkách z Istanbulu a Kutaisi), kdy většina byla evidována v Schengenském informačním systému jako nežádoucí osoby. Do roku 2017 byli občané Gruzie vykazováni pouze v jednotkových počtech, po umožnění bezvízového styku pro držitele biometrických dokladů v roce 2017 došlo k nárůstu a během posledních 2 let obsadili první místo ve statistice. Tedy v meziročním srovnání je u občanů Gruzie vykázán nejvyšší nárůst, a to o 82 osob (tj. +160,8 %).

Druhé místo patří občanům **Ukrajiny** (48 osob, tj. 9,5 %, +20 osob), kdy kromě jedné osoby byly ostatní odhaleny na příletu. Jedná se především o případy, kdy osoby byly evidovány v SIS jako nežádoucí osoby nebo již vyčerpaly povolenou dobu pobytu v Schengenu v rámci bezvízového styku (90 dní během 180 dní pro držitele biometrických dokladů).

Třetí místo obsadili občané **Albánie** (47 osob, tj. 9,3 %, +8 osob), kteří byli zadrženi především na odletu (41 osob) do Irska (Dublin) s využitím neregulérních cestovních dokladů.

Na čtvrtém místě se umístili občané **Ruska** (34 osob, tj. 6,8 %, +17 osob), kteří byli zadrženi vždy na příletu (většinou nedisponovali platnými vízy pro vstup).

Na pátém místě jsou občané **Číny** (28 osob, tj. 5,6 %, +9 osob), kdy převládají případy, že osoby využily neregulérní cestovní doklad (16 osob).

Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici dle státních příslušností – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	339	100,0	503	100,0	48,4	164
z toho TOP 5 (řazeno dle 2019):						
Gruzie	51	15,0	133	26,4	160,8	82
Ukrajina	28	8,3	48	9,5	71,4	20
Albánie	39	11,5	47	9,3	20,5	8
Rusko	17	5,0	34	6,8	100,0	17
Čína	19	5,6	28	5,6	47,4	9

Zdroj: ŘSCP

Z hlediska **směru** převládá záchyt na vstupu do ČR (426 osob, tj. 84,7 %), kde došlo k 50% meziročnímu nárůstu (+141 osob). Na směru z ČR bylo zjištěno 77 osob (tj. 15,3 %), kde je meziročně vykázáno 43% zvýšení (+23 osob).

X.2.1 Neregulérní cestovní doklady na vnější schengenské hranici

Celkem **117 osob** použilo při nelegálním překročení vnější schengenské hranice neregulérní cestovní doklad, což z celkového počtu odhalených nelegálních migrantů na vnější schengenské hranici představuje jednu čtvrtinu (23,3 %). V meziročním porovnání je vykázáno zvýšení o 23 osob (tj. +24,5 %). Na ICP ML Praha Ruzyně bylo odhaleno 114 osob, 2 osoby na ICP ML Karlovy Vary a 1 osoba na ICP ML Pardubice.

Ve směru na výstupu z ČR se jednalo o 75 osob, kdy v meziročním srovnání je evidováno zvýšení o 21 osob. Na směru do ČR bylo odhaleno 42 osob, což je podobný počet jako minulý rok (40 osob). Nejčastěji bylo cílovou destinací Irsko (Dublin) a Velká Británie (zejména Londýn), na příletu se jednalo hlavně o lety z Turecka (Istanbul), Ruska (Moskva) a Číny (Šanghaj).

Tak jako minulý rok bylo odhaleno nejvíce občanů **Albánie** (41 osob, tj. 35,0 %), v meziročním srovnání došlo k lehkému nárůstu (+7 osob). Všichni byli odhaleni ve směru z ČR. Cílovou destinací byla letiště v Irsku (Dublin) a v menší míře Velké Británii (Londýn, Newcastle, Birmingham). Naprostá většina osob předtím do ČR přicestovala v rámci bezvízového styku legálně (nejčastěji z Itálie) na biometrické doklady, teprve následně při odletu do cílové destinace použili neregulérní cestovní doklady. Tento modus operandi je s různou mírou intenzity evidován od roku 2013 (2013 - 22 osob, 2014 - 3, 2015 - 16, 2016 - 10, 2017 - 35, 2018 - 34).

Na druhém místě se umístili občané **Íránu** (17 osob, tj. 14,5 %, +10 osob), kdy byli odhaleni vždy na londýnských linkách, a to 14 na odletu a 3 na příletu. Třetí místo patří občanům **Číny** (16 osob, tj. 13,7 %, +8 osob), z toho 8 na příletu (Šanghaj a Istanbul) a 8 na odletu (Londýn a Dublin). Celkem se tyto tři státní příslušnosti na celkovém počtu podílely z 63 %, dalších 37 % představovalo 18 státních příslušností (pouze už jen v jednotkových počtech).

Nelegální migrace přes VSH s neregulérním cestovním dokladem – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem zjištěné osoby s nereg. cest. dokladem při NM přes VSH	94	100,0	117	100,0	24,5	23
z toho TOP 3 (řazeno dle 2019):						
Albánie	34	36,2	41	35,0	20,6	7
Írán	7	7,4	17	14,5	142,9	10
Čína	8	8,5	16	13,7	100,0	8

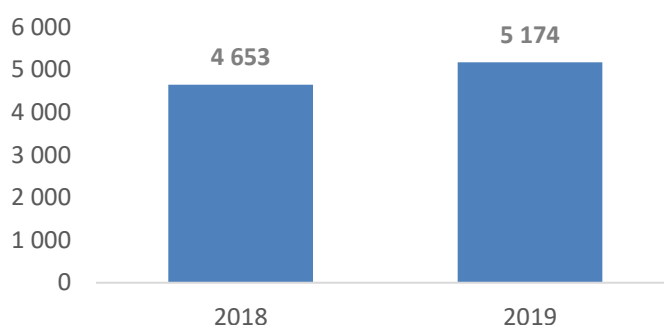
Zdroj: ŘSCP

Z celkového počtu **123 neregulérních cestovních dokladů** (jedna osoba může disponovat více doklady pro cestování) se jednalo v 67 případech o cestovní pasy (tj. 54,5 %) a v 56 o průkazy totožnosti. Ve 111 případech byly užity doklady, jejichž majitelem nebyl předkladatel (padělek dokladu, výměna ID stránky, cizí doklad na podobu aj.) a ve 12 případech se jednalo o vlastní cestovní doklady (padělky víz a razítek hraničních přechodů). V rámci členění dle států, jejichž doklad byl zneužit, převládaly doklady států EU (78) nad doklady 3. zemí (45). Nejčastěji byly využity cestovní doklady Itálie, a to v jedné čtvrtině případů (30 dokladů, tj. 24,4 %). Kromě jednoho dokladu se vždy jednalo o průkazy totožnosti. Italskými doklady se prokazovali hlavně občané Albánie, a to konkrétně průkazy totožnosti v papírové podobě. Dále ve statistice následovaly francouzské (11), španělské (8), německé (7) a tchajwanské doklady (7). Nejvíce byly předkládány padělky dokladů (48 dokladů, tj. 39,0 %, mnohdy v nich i padělky otisků razítek hraničních přechodů) a pozměněné doklady (37 dokladů, tj. 30,0 %, zejména výměna identifikační stránky nebo výměna fotografie).

X.3 NELEGÁLNÍ POBYT

V roce 2019 bylo zjištěno **při nelegálním pobytu 5 174 cizinců**, kdy došlo v meziročním srovnání k navýšení o 521 osob (tj. +11,2 %). Průměrný měsíční počet roku 2019 byl 431 osob, kdy nejvyšší měsíční počet byl vykázan v říjnu (504 osob) a naopak nejnižší v prosinci (346 osob).

**Nelegální pobyt na území ČR - srovnání
2018/2019**

Zdroj: ŘSCP

Osoby byly v drtivé většině (4 992 osob, tj. 96,5 %) zjištěny českými orgány, část byla také odhalena orgány sousedních států a vrácena dle readmise zpět do ČR (182 osob, tj. 3,5 %).

Nelegálně pobývajících cizinci jsou orgány ČR hlavně zjišťováni ve **vnitrozemí ČR** (4 375 osob, tj. 87,6 % z celkového počtu nelegálně pobývajících cizinců zadržených orgány ČR, +479 osob v meziročním srovnání, tj. +12,3 %) při běžné kontrolní činnosti, při cílených pobytových kontrolách a bezpečnostních akcích, ale také se mnohdy cizinci na útvary dostávají sami. Některé kontrolní akce jsou prováděny v součinnosti s dalšími orgány státní správy (celní správa, úřady práce aj.). Při kontrolní činnosti bylo zjištěno orgány ČR 2 806 osob (tj. 64,1 %) a 1 569 osob se dobrovolně dostavilo řešit svůj nelegální pobyt na útvary PČR nebo OAMP (tj. 35,9 %).

Nelegálně pobývajících cizinci jsou také odhalováni na **vzdušných hranicích** (617 osob, tj. 12,4 % z celkového počtu osob odhalených orgány ČR), a to na výstupu z ČR na vnější schengenské hranici, tak i při pohybu přes vnitřní schengenskou hranici. Na vnější schengenské hranici se jedná hlavně o osoby, které cestují do své domovské země, tzv. „overstayers“ - osoby přicestují legálně na území ČR, resp. schengenského prostoru, a překročí povolenou dobu pobytu (563 osob). Tyto osoby byly nejčastěji odhaleny při odletu do Moskvy, Istanbulu, Kyjeva, Dubaje a Kutaisi. Na vnitřní schengenské hranici se jedná o případy, kdy cizinci cestují z ČR do dalšího schengenského státu (v roce 2019 nebyl zjištěn žádný takový případ) nebo vstupují na území ČR ze schengenského státu (54 osob, přílet vnitroschengenskými lety z Athén), a to většinou za využití neregulérních cestovních dokladů.

Minimální podíl osob byl odhalen a v rámci readmise vrácen **orgány sousedních států**, jednalo se o 182 osob (tj. 3,5 % z celkového počtu osob při nelegálním pobytu). V meziročním srovnání se jedná o navýšení počtu, a to o 52 osob (tj. +40,0 %). Jde o osoby, u kterých je při zpětném předání orgány sousedních států v rámci readmise zjištěno, že již před vstupem do daného státu pobývaly na území ČR nelegálně. Nejvíce těchto osob bylo předáno orgány Německa (168 osob).

Dle jednotlivých **teritorií**⁶¹, kde byli nelegální migranti nejvíce odhaleni, je na prvním místě tradičně Krajské ředitelství Police ČR (dále též „KŘP“) **hl. m. Praha**⁶², kde bylo celkem zjištěno 1 976 osob při nelegálním pobytu (tj. 38,2 % z celkového počtu nelegálně pobývajících osob). Druhé místo ve statistice obsadily útvary

⁶¹14 krajských ředitelství Policie ČR a 1 Ředitelství služby cizinecké policie; pokud je osoba sousedním státem readmitována zpět, je započítána do teritoria KŘP, kde došlo k předání osoby.

⁶² Od roku 2008, kdy výjimkou byl rok 2015 - v souvislosti s migrační vlnou bylo na 1. místě KŘP Jihomoravského kraje.

Ředitelství SCP, tedy inspektoráty cizinecké policie na mezinárodních letištích a přijímací středisko Zastávka u Brna (862 osob, tj. 16,7 %). Na třetím místě je **KŘP Jihomoravského kraje** (568 osob, tj. 11,0 %). Čtvrté místo náleží **KŘP Ústeckého kraje** (412, tj. 8,0 %) a páté **KŘP Plzeňského kraje** (226, tj. 4,4 %). Těchto pět útvarů se na celkovém počtu zjištěných osob při nelegálním pobytu podílí ze 78 %. V meziročním srovnání došlo k největší změně, a to nárůstu, u KŘP Jihomoravského kraje (+209 osob, tj. +58,2 %).

Nelegální pobyt na území ČR dle teritorií – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	4 653	100,0	5 174	100,0	11,2	521
z toho KŘP:						
Praha	1 854	39,8	1 976	38,2	6,6	122
Jihomoravský	359	7,7	568	11,0	58,2	209
Jihočeský	93	2,0	94	1,8	1,1	1
Pardubický	84	1,8	186	3,6	121,4	102
Královéhradecký	120	2,6	74	1,4	-38,3	-46
Vysočina	31	0,7	105	2,0	238,7	74
Karlovarský	106	2,3	105	2,0	-0,9	-1
Liberecký	127	2,7	87	1,7	-31,5	-40
Olomoucký	45	1,0	52	1,0	15,6	7
Plzeňský	201	4,3	226	4,4	12,4	25
Středočeský	188	4,0	189	3,7	0,5	1
Moravskoslezský	145	3,1	143	2,8	-1,4	-2
Ústecký	332	7,1	412	8,0	24,1	80
Zlínský	128	2,8	95	1,8	-25,8	-33
z toho ŘSCP						
ICP na mezinárodním letišti	631	13,6	623	12,0	-1,3	-8
PSC Zastávka u Brna	209	4,5	239	4,6	14,4	30

Zdroj: ŘSCP

Co se týká **státní příslušnosti** nelegálních migrantů, převládají **občané ze třetích zemí** (4 995 osob, tj. 96,5 %) nad občany EU. Následujících 5 hlavních státních příslušností se na celkovém počtu nelegálně pobývajících osob podílí z 60 %, ostatních 40 % představuje dalších 99 státních příslušností.

První místo ve statistice opět obsadili občané **Ukrajiny** (1 456 osob, tj. 28,1 % z celkového počtu osob při nelegálním pobytu). Od roku 2008 obsazují vždy 1. místo ve statistice, výjimkou byl pouze rok 2015, kdy z důvodu velké vlny tranzitní nelegální migrace byli odsunuti občané Sýrie na místo druhé. V meziročním srovnání došlo u těchto občanů k minimální změně (pouze o 14 osob méně, tj. -1,0 %). Zhruba polovina občanů Ukrajiny byla zjištěna u KŘP hl. m. Praha, dále následuje KŘP Pardubického a Jihomoravského kraje. Většina občanů Ukrajiny vstupuje do schengenského prostoru, resp. do ČR legálně a překračují povolenou dobu/platnost víza/pobytu. Od června 2017 mohou držitelé biometrických dokladů pobývat na území v rámci bezvízového styku (90 dní během období 180 dní). Pokud je zjištěno neplatné vízum, jedná se hlavně o polská víza.

S odstupem se na druhém místě umístili občané **Moldavska** (825 osob, tj. 15,9 %). Z hlediska dlouhodobého vývoje (posledních 10 let) se občané Moldavska ve statistice TOP 5 státních příslušností vyskytují až od roku 2017. Nejčastěji byli občané Moldavska odhalováni v teritoriu KŘP hl. m. Praha a KŘP Jihomoravského kraje. Také tito cizinci vstupují na území většinou legálně a překračují povolenou dobu pobytu (od dubna 2014 mohou držitelé biometrických dokladů využít bezvízový styk). V meziročním srovnání došlo u této státní příslušnosti k nejvyššímu zvýšení, a to o 258 osob (tj. +45,5 %).

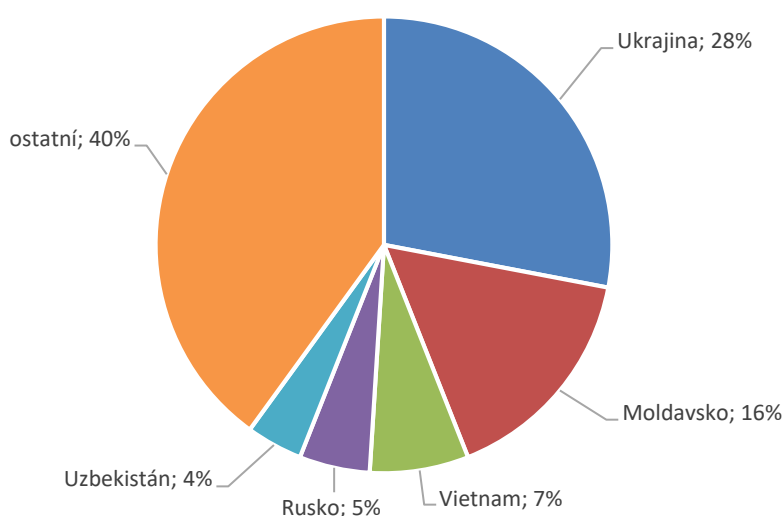
Třetí místo náleží občanům **Vietnamu** (353 osob, tj. 6,8 %), kdy v meziročním porovnání došlo ke zvýšení o 41 osob (tj. +13,1 %). Za posledních 10 let se občané Vietnamu ve statistice TOP 5 státních příslušností vyskytují

každý rok, kdy jedinou výjimkou byl rok 2015 – vlna tranzitní nelegální migrace (až na 10. místě). Nejčastěji byli odhalováni v teritoriu KŘP hl. m. Praha a KŘP Ústeckého kraje.

Čtvrté místo patří občanům **Ruska** (237 osob, tj. 4,6 %). Během 10 let se občané Ruska ve statistice objevují většinou na 2. nebo 4. místě. Polovina občanů Ruska byla odhalena na vzdušné hranici na ICP ML Praha Ruzyně při vycestování z ČR a dále zejména ve vnitrozemí u KŘP hl. m. Praha. U občanů Ruska došlo v meziročním srovnání k mírnému poklesu (-36 osob, tj. -13,2 %).

Páté místo obsadili občané **Uzbekistánu** (199 osob, tj. 3,8 %). Z hlediska posledních 10 let se občané Uzbekistánu ve statistice TOP 5 státních příslušností vyskytují až od roku 2017, tito občané po vypršení platnosti schengenského víza (zpravidla jiného členského státu) ani po zrušení/uplynutí následně vydaného víza za účelem strpění nevystoovali. Z 80 % byli občané Uzbekistánu evidováni u KŘP hl. m. Prahy. V meziročním srovnání je vykázán nárůst o 42 osob (tj. +26,8 %).

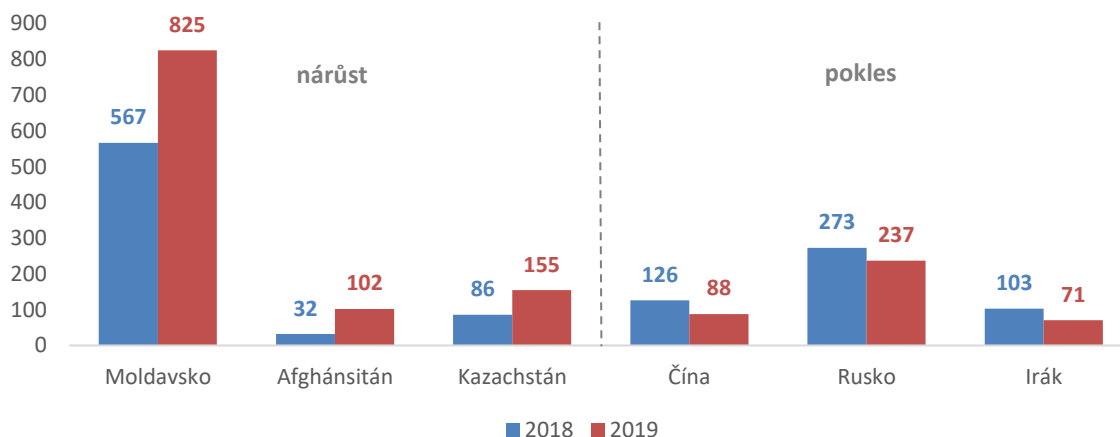
Nelegální pobyt - TOP 5 státních příslušností v roce 2019

Zdroj: ŘSCP

V rámci meziročního porovnání jsou nejvyšší nárůsty vykázány u občanů Moldavska (825 osob, +258 osob, tj. +45,5 %), Afghánistánu (102, +70, tj. +218,8 %) a Kazachstánu (155, +69, tj. +80,2 %). Občané Moldavska většinou překračují ve vnitrozemí dobu pobytu v rámci bezvízového režimu a u občanů Kazachstánu jsou zjištěna již neplatná víza. Občané Afghánistánu především nelegálně tranzitují přes naše území, a to nejčastěji ze Slovenska do Německa. Naopak největší poklesy, i když v malých počtech, jsou u občanů Číny (88 osob, -38, tj. -30,2 %), Ruska (237, -36 osob, tj. -13,2 %) a Iráku (71, -32, tj. -31,1 %). Občané Ruska a Číny překračují povolenou dobu pobytu schengenského víza. Občané Iráku jsou odhalováni zejména při tranzitní nelegální migraci přes naše území.

Nelegální pobyt - TOP 3 státních příslušností s nejvyšším meziročním nárůstem a poklesem

Zdroj: ŘSCP

V rámci **občanů EU** (179 osob, tj. 3,5 % z celkového počtu osob při nelegálním pobytu, v meziročním srovnání o 30 osob více, tj. +20,1 %) bylo zjištěno 11 státních příslušností, kdy se nejvíce jednalo o občany Slovenska (92 osob, tj. 51,4 %), Rumunska (39 osob) a Bulharska (15). Kromě 10 osob se ve všech případech jednalo o osoby, kterým již bylo jednou vydáno správní vyhoštění (resp. trest vyhoštění) a osoby nevystoupaly nebo opětovně vstoupily v době platnosti zákazu pobytu na území ČR

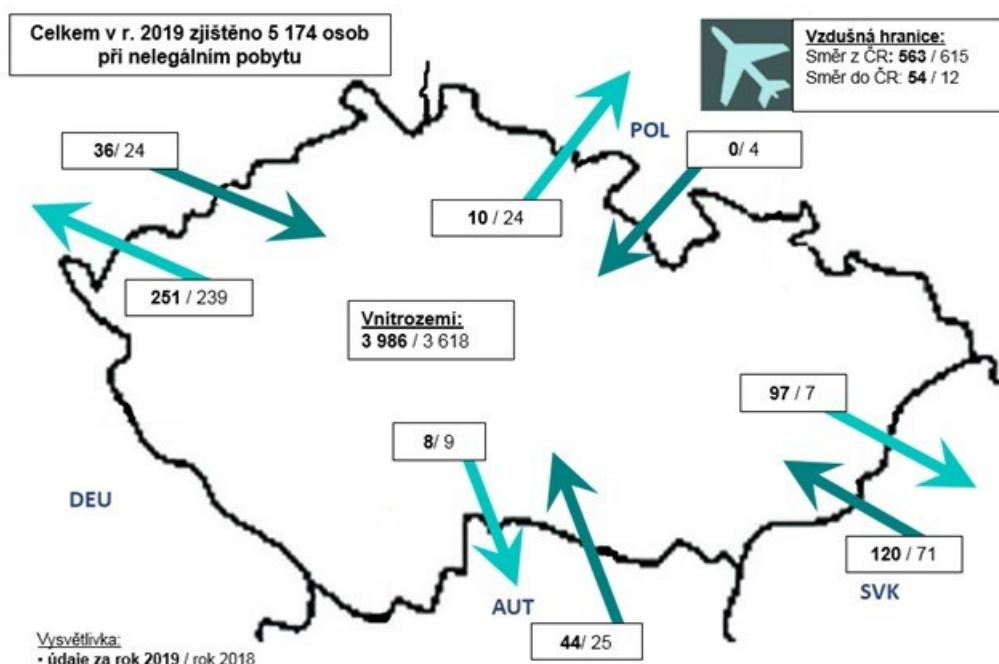
Nelegální pobyt v ČR – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	4 653	100,0	5 174	100,0	11,2	521
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	1 470	31,6	1 456	28,1	-1,0	-14
Moldavsko	567	12,2	825	15,9	45,5	258
Vietnam	312	6,7	353	6,8	13,1	41
Rusko	273	5,9	237	4,6	-13,2	-36
Uzbekistán	157	3,4	199	3,8	26,8	42
Gruzie	137	2,9	190	3,7	38,7	53
Kazachstán	86	1,8	155	3,0	80,2	69
Saúdská Arábie	109	2,3	121	2,3	11,0	12
Afghánistán	32	0,7	102	2,0	218,8	70
Slovensko	65	1,4	92	1,8	41,5	27

Zdroj: ŘSCP

S ohledem na **způsob zachytu** osob dlouhodobě drtivě převládá klasický záchyt ve vnitrozemí, kdy výjimkou byl pouze rok 2015 a tedy projev velké vlny tranzitní nelegální migrace (lehce převládá záchyt na směru do ČR). I v roce 2019 bylo 3 986 nelegálně pobývajících osob zjištěno ve vnitrozemí (tj. 77,0 %), z toho se jednalo především o občany Ukrajiny, Moldavska a Vietnamu. Při vycestování z území bylo odhaleno 929 osob (tj. 18,0 %), z toho nejvíce na vzdušné hranici (615 osob) a ve směru do Německa (251 osob). Jednalo se zejména o občany Ruska, Moldavska a Ukrajiny. Ve směru do ČR bylo zjištěno 259 osob (tj. 5,0 %), z toho nejvíce ze Slovenska (120 osob). Z hlediska státních příslušností se jednalo na vstupu hlavně o občany Afghánistánu, Iráku a Sýrie.

Nelegální pobyt 2019 - typ záchytu osoby

Celkem u 763 osob (tj. 14,7 %) bylo zjištěno, že jim bylo **již jednou vydáno správní vyhoštění** (resp. trest vyhoštění) a osoby neuposlechly příkazu k vycestování z území ČR nebo vycestovaly a opětovně vstoupily na území ČR (+104 osob v meziročním srovnání). S počtem 304 osob (tj. 39,8 %) se nejčastěji jednalo o občany **Ukrajiny** (jejich podíl na celkovém počtu občanů Ukrajiny s nelegálním pobytem činí 20,9 %). Dále ve statistice následují občané **Slovenska** (91 osob), **Moldavska** (71) a **Uzbekistánu** (61).

Jestliže je u osoby zjištěn způsob vstupu na území ČR před jejím nelegálním pobytem (zhruba 70 % osob z celkového počtu osob zjištěných při nelegálním pobytu), pak u **většiny osob převažoval v roce 2019 legální způsob vstupu** (cca 83 % z počtu osob, u kterých byl zjištěn způsob vstupu). Např. v roce 2015 v souvislosti s vlnou nelegální tranzitní migrace přes území ČR byla situace opačná a převládal nelegální způsob vstupu.

Mezi zadrženými nelegálními migranty byly v roce 2019 pouze ve 3,6 % evidovány děti (186 dětí). 23 dětí bylo zjištěno bez doprovodu příbuzné dospělé osoby. Tyto děti byly řešeny ve spolupráci s Oddělením sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V rámci členění dle pohlaví bylo při nelegálním pobytu zastoupeno více mužů (78 %) než žen. Ve věkové struktuře převládaly opět osoby s věkem v rozmezí 26-35 let (33 %), dále se jednalo o věk mezi 36 až 45 lety (24 %) a 19 až 25 lety (19 %).

X.3.1 Tranzitní nelegální migrace

Tranzitní nelegální migrace⁶³ přes území ČR je spojena s nelegálním vstupem hlavně ze Slovenska a Rakouska nebo leteckou cestou, kdy cílem je Německo a další státy západní a severní Evropy (zejm. Francie, Velká Británie a skandinávské státy).

Osoby překračují nelegálně pozemní hranice, tedy vnitřní schengenské hranice, a jsou poté útvary Policie ČR zjištěny v příhraničních krajích se Slovenskem nebo Rakouskem ihned po překročení, nebo v průběhu cesty ve vnitrozemských krajích (dálniční úseky) či při pokusu o následné vycestování v příhraničních krajích s Německem. Na vzdušné hranici jsou osoby zjišťovány zejména na vnitroschengenských letech při vstupu v rámci pobytových kontrol.

Většina osob zadržených při tranzitu přes ČR využila v roce 2019 dvě hlavní migrační trasy, a to východostředomořskou (Turecko – Řecko, jak mořská, tak pozemní hranice) a západobalkánskou (hlavními

⁶³ Jako podkategorie nelegální migrace samostatně vykazována od 17. 6. 2015.

vstupními místy do regionu z Řecka zůstává Albánie a Severní Makedonie, migrační trasy vedou dále směrem na sever zejména přes Srbsko, v menší míře přes Bulharsko nebo Rumunsko, a poté k maďarským hranicím, nebo se jedná o trasu přes Bosnu a Hercegovinu, Chorvatsko a Slovinsko). Dle údajů NCOZ byly zjištěny informace o organizátorech migrace přímo v uprchlických táborech v Řecku a Srbsku a k převozům jsou často najímáni místní lidé.

V roce 2019 bylo odhaleno **266 osob při tranzitní nelegální migraci**⁶⁴. V meziročním porovnání došlo ke zvýšení o 75 osob (tj. +39,3 %). Pokud budeme sledovat počet případů, bylo v roce 2018 odhaleno 64 případů (z toho tři velké skupiny – 35, 21 a 11 osob), kdežto v roce 2019 se jednalo již o dvojnásobek případů, konkrétně o 131 případů (spíše jednotlivci a malé skupinky osob, pouze tři větší skupiny v počtu 13, 8 a 7 osob). V rámci měsíčního vývoje byly počty velmi kolísavé, kdy nejvyšší počty byly vykázány v lednu, dubnu, červenci a prosinci (30 až 34 osob), naopak nejnižší v březnu, květnu a červnu (8 až 11 osob).

Z hlediska směru záchytu převládá vstup ze Slovenska (114 osob). Dále následovalo využití letecké trasy (71 osob) a příjezd z Rakouska (46 osob). Co se týká místa záchytu, bylo nejvíce osob odhaleno na vzdušné hranici (71 osob, tj. 26,9 %), dále u KŘP Jihomoravského (70, tj. 26,3 %) a Ústeckého kraje (44, tj. 16,5 %). U naprosté většiny osob bylo jako cíl cesty uvedeno Německo. Osoby využily k přepravě zejména nákladní automobil (97 osob), dále následovala letadla (71), vlaky (49) a autobusy (26).

Nejvíce bylo zjištěno občanů **Afghánistánu** (84 osob, tj. 31,6 %), u kterých je evidován nejvyšší meziroční nárůst, a to o 64 osob (tj. +320 %). Na druhém místě ve statistice se umístili občané **Iráku** (43 osob, tj. 16,2 %), u nichž došlo k největšímu meziročnímu poklesu (-41, tj. -48,8 %). Oproti roku 2018 došlo u těchto dvou státních příslušností k prohození pozic. Dále následovali občané **Sýrie** (35 osob) a **Íránu** (24).

Hlavními modi operandi tranzitní nelegální migrace přes území ČR jsou:

- při pohybu přes území využití zejména nákladních a dodávkových vozů → souvislost s úkryty v dopravních prostředcích
- využití pomoci převaděčů
- na vzdušné hranici využití zejména řeckých letů a neregulérních cestovních dokladů
- zneužívání azylových procedur členských států EU/Schengenu

Ve 27 případech byly osoby odhaleny orgány PČR přímo v **úkrytu v dopravním prostředku**⁶⁵ (jedna větší skupina o 13 osobách, 16 skupin v počtu 3 až 5 osob, čtyři dvojice a šest jednotlivců). Celkem se jednalo o 88 osob, z toho 69 občanů Afghánistánu, 13 Iráku, 3 Bangladéše, 2 Pákistánu a 1 Íránu (v roce 2018 bylo odhaleno 14 případů: 81 osob, z toho dvě velké skupiny v počtu 35 a 21 osob). Osoby využily úkryt v nákladním voze. Kromě dvou případů (5 osob z Rakouska) byla všechna vozidla zjištěna na směru ze Slovenska. Z výpovědí nelegálních migrantů a ze zkušeností policistů vyplývá, že jen určité procento tohoto typu migrace je přímo odhaleno. Objevují se také případy, kdy řidiči nákladních automobilů nevědí, že na ložné ploše kamionu se ukrývají migranti. Tyto osoby se ukryjí v autě většinou bez vědomí samotného řidiče a mnohdy jsou migranti objeveni až při vykládce kamionu ve firmách (blíže viz kapitola X.4 Napomáhání k nelegální migraci).

ČR není pro nejpočetnější skupiny migrantů nelegálně směřujících do EU primárně cílovou zemí. V evropském kontextu je spíše zemí tranzitní, nicméně neleží na hlavních migračních trasách do cílových destinací v rámci EU.

X.3.2 Zneužívání azylových procedur

Dlouhodobě je s nelegální migrací úzce propojeno **zneužívání azylových procedur**. Jedná se především o případy, kdy cizinci ze třetích zemí požádají v určitém státě o poskytnutí mezinárodní ochrany, nicméně následně chtějí dále neoprávněně pokračovat do jiné země. Většinou je i pravidlem, že stát, ve kterém osoba

⁶⁴ tyto údaje jsou vedeny samostatně ve statistice „Tranzitní nelegální migrace“ operační skupiny NSCOH ŘSCP

⁶⁵ u dalších 4 případů (5 osob) došlo k záchytu sousedním státem (DEU a POL)

požádá o mezinárodní ochranu, je prvním státem schengenského prostoru. Nebo se jedná o stát uvnitř schengenského prostoru, kdy je osoba při svém nelegálním pobytu poprvé zadržena.

Celkem byl nelegální pobyt zjištěn u **239 cizinců, kteří požádali na území ČR o mezinárodní ochranu** (+23 osob v meziročním porovnání). Nejčastěji se jednalo o občany **Gruzie** (66 osob), **Ukrajiny** (24) a **Uzbekistánu** (21). Snaha zlegalizovat si pobyt je patrná zejména v případech, kdy cizinci již bylo pravomocně ukončeno řízení o mezinárodní ochraně a jeho žádost byla zamítnuta a cizinec opětovně zažádá o azyl. Lustrací v informačních systémech bylo u 169 nelegálně pobývajících osob zjištěno, že již v minulosti žádaly o poskytnutí mezinárodní ochrany na území ČR, ale azyl jim nebyl udělen.

U dalších **100 osob bylo zjištěno, že jsou žadatelé o mezinárodní ochranu v některém členském státě**, kteří využívají tento institut k sekundární nelegální migraci mezi členskými státy EU/Schengenu. V meziročním srovnání došlo ke třetinovému poklesu (-53 osob, tj. -34,6 %). Osoby byly většinou odhaleny na směru ze Slovenska (32 osob) a ve vnitrozemí (20). Z hlediska probíhajícího řízení o mezinárodní ochraně se jednalo zejména o žadatele v Řecku (33 osob), Německu (25), Bulharsku (10) a Rumunsku (9). Co se týká státních příslušností, měli největší zastoupení občané Afghánistánu (27 osob), Iráku (15) a Sýrie (13).

X.3.3 Neregulérní cestovní doklady použité při nelegálním pobytu

Neregulérním cestovním dokladem⁶⁶ se při nelegálním pobytu prokázalo **188 osob**, což je téměř o jednu třetinu více než v roce 2018 (+45 osob, tj. +31,5 %).

Opět se jednalo nejvíce o občany **Moldavska** (42 osob, tj. 22,3 %) a **Ukrajiny** (39, tj. 20,7 %), kdy se tyto dvě státní příslušnosti na celkovém počtu osob zjištěných při nelegálním pobytu s využitím neregulérního cestovního dokladu podílí zhruba z 43 %. Oproti minulým rokům ale u těchto dvou státních příslušností došlo k prohození pozic, tedy občané Moldavska jsou poprvé na prvním místě. U občanů Moldavska došlo opět k nárůstu, ačkoli v mírném počtu (+10 osob) a od roku 2008 je vykázán doposud nejvyšší počet. U občanů Ukrajiny po roce 2016, kdy bylo v tomto roce dosaženo od roku 2008 nejvyšší hodnoty (175 osob), došlo k mírnému poklesu v roce 2017 (149 osob). Ale v roce 2018 byl již tento pokles velmi strmý (59 osob) a snižování počtu pokračovalo i v roce 2019 (39 osob). U občanů Ukrajiny a Moldavska nadále platí, že předkládají zejména rumunské a bulharské doklady, a to po uplynutí platnosti povoleného pobytu na území ČR. Třetí místo ve statistice zaujímají občané **Sýrie** (29 osob, tj. 15,4 %), kteří byli kromě jedné osoby vždy odhaleni v souvislosti se vzdušnou vnitroschengenskou hranicí, a to při příletu z Řecka - Athén. U občanů Sýrie je vykázán meziroční nárůst o 19 osob (tj. +190 %).

Tyto tři státní příslušnosti se na celkovém počtu podílí z 58 %, zbylých 42 % připadá na dalších 26 státních příslušností.

⁶⁶ Pod pojem cestovní doklad se zahrnuje cestovní pas a průkaz totožnosti, který je určen k překračování státních hranic; jedna osoba může disponovat více cestovními doklady.

Nelegální pobyt s neregulérním cestovním dokladem dle státních příslušností – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem zjištěné osoby s nereg.cest. dokladem při nelegálním pobytu	143	100,0	188	100,0	31,5	45
z toho TOP 3 (řazeno dle 2019):						
Moldavsko	32	22,4	42	22,3	31,3	10
Ukrajina	59	41,3	39	20,7	-33,9	-20
Sýrie	10	7,0	29	15,4	190,0	19

Zdroj: ŘSCP

Z celkového počtu osob bylo 112 osob odhaleno ve vnitrozemí (téměř polovina u KŘP hl. m. Praha), 54 osob na vzdušné hranici a 22 osob v souvislosti s pozemní vnitroschengenskou hranicí (z toho 21 osob zjištěno v souvislosti s česko-německou hranicí).

Na vzdušné hranici se jednalo u 51 osob o přílet vnitroschengenskými linkami z Řecka (celkem 41 případů oproti 3 případům v roce 2018), a to konkrétně z Athén (v roce 2018 pouze přílet z řeckých ostrovů Kos a Rhodos). V meziročním srovnání to znamená nárůst o 39 osob (tj. +325,0 %). Všechny případy byly odhaleny na ICP ML Praha Ruzyně (v roce 2018 na ICP ML Brno Tuřany). Z hlediska státních příslušností lehce převládali občané Sýrie (28 osob), dále následovali občané Iráku (7 osob), Íránu (5), Egypta (2), Turecka (2) aj. (blíže i v kapitole 8. Specifické jevy v oblasti vzdušné hranice). Na odletu byly zjištěny 3 osoby, kdy neregulérními cestovními doklady chtěly zastříti svůj již nelegální pobyt v ČR, resp. Schengenu.

Celkem bylo odhaleno **205 neregulérních cestovních dokladů** (jedna osoba může disponovat více cestovními doklady), z toho se jednalo o 146 průkazů totožnosti (tj. 71,2 %) a 59 cestovních pasů. Ve většině případů (83 %) byly zneužity doklady státních příslušností patřící mezi země EU, z toho nejvíce Rumunska (66 dokladů, tj. 32,2 %), Bulharska (28 dokladů), České republiky (18), Litvy (14) a Itálie (8). Rumunské doklady byly nejvíce zjištěny ve vnitrozemí (54 dokladů), a to nejčastěji u občanů Moldavska (37). Bulharské doklady předkládalo více různých příslušností, a to jak ve vnitrozemí (17 dokladů), tak i na vzdušné hranici (10). České doklady byly kromě jednoho vždy využity na vzdušné hranici (17 dokladů), a to zejména občany Sýrie (14). Z hlediska typu neregulérních cestovních dokladů byly nejčastěji užity celkové padělky dokladů (cca 70 %).

X.4 NAPOMÁHÁNÍ K NELEGÁLNÍ MIGRACI

Po vstupu ČR do schengenského prostoru (prosinec 2007) se problematika napomáhání k nelegální migraci přes státní hranice (převaděčství) přesunula spíše k napomáhání k nelegálnímu pobytu na území ČR (formou účelového sňatku, zneužívání institutu souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství, obstarávání padělků různých potvrzení nutných k pobytu atd.). V roce 2015 v souvislosti s tranzitní nelegální migrací došlo ke změně trendu a převládalo napomáhání k nelegální migraci přes státní hranice, tedy pomoc při překročení hranic do ČR a následnému pohybu přes naše území do západních zemí Evropy a Skandinávie. Po útlumu nelegální migrační vlny v roce 2016 se hlavní trend v napomáhání k migraci vrátil opět spíše do oblasti k napomáhání k nelegálnímu pobytu na území ČR. V roce 2019 lehce narostl počet osob zjištěných při tranzitní nelegální migraci, tedy migraci, kde je vysoká míra pomoci dalších osob, a záchyty byly četnější, avšak nebyly běžné.

V roce 2019 bylo zjištěno **26 osob, které napomáhaly k nelegální migraci**. Od roku 2008 se jedná o dosud nejnižší roční počet. V porovnání s předchozím rokem došlo k poklesu o 10 osob (tj. -27,8 %). V rámci formy napomáhání se v 9 případech jednalo o účelový sňatek, 8 případů se týkalo převádění přes hranici, v 5 případech o účelové otcovství a 4 případy se týkaly umožnění pobytu např. za pomoci neregulérních potvrzení v řízení o pobytu. Největší pokles je evidován u účelových sňatků (-17 osob, tj. -65,4 %). V případech týkajících se umožnění nelegálního překročení hranic, ale také účelových sňatků, je třeba zmínit, že určitá míra šetření je činěna na základě dožádání jiných států EU/Schengenu, zejména Spolkové policie

SRN (např. ustanovení vozidel, u kterých vzniklo důvodné podezření, že byla použita na nedovolené převážení osob přes státní hranici a na základě těchto informací následně Spolková policie SRN odhalila pachatele uvedené trestné činnosti). ŘSCP se podílelo v dílčích věcech na několika mezinárodních realizacích trestné činnosti převaděčství a nelegální migrace. V rámci této spolupráce byly realizovány i případy v ČR⁶⁷.

Napomáhání k nelegálnímu pobytu nebo překročení hranic – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem osob	36	100,0	26	100,0	-27,8	-10
z toho způsob napomáhání k NM:						
úcelový sňatek a jeho organizování	26	72,2	9	34,6	-65,4	-17
úcelové otcovství a jeho organizování	2	5,6	5	19,2	150,0	3
umožnění nel. překročení SH	5	13,9	8	30,8	60,0	3
jiné umožnění nel. pobytu**	3	8,3	4	15,4	33,3	1

Zdroj: ŘSCP

** např. obstarávání víz, falešných dokumentů apod.

Z hlediska státní příslušnosti se nejvíce jednalo o občany **ČR** (14 osob), dále následovali občané Vietnamu (3) a Rumunska (2). Ostatních 7 příslušností bylo zastoupeno pouze jedním občanem (Severní Makedonie, Srbsko, Ukrajina, Velká Británie, Irák, Litva a Bulharsko). Nejvíce případů bylo řešeno u KŘP Ústeckého (7 osob), Karlovarského (5) a Moravskoslezského kraje (5). Celkem byla jejich pomoc využita 53 osobami, z toho nejvíce občany Iráku (22), Vietnamu (14) a Afghánistánu (6).

Po roce 2015, kdy došlo k vrcholu tranzitní nelegální migrace, došlo v následujících letech postupně na území ČR k útlumu tlaku⁶⁸, ale nadále je třeba vnímat tento typ nelegální migrace jako vysoce rizikový z hlediska osob **napomáhajících k nelegálnímu překročení státních hranic ČR**. Přestože v mnoha případech nedošlo k přímému zachytu převaděče, z výpovědí těchto cizinců jasně vyplývá, že v určitém úseku cesty využili asistenci dalších osob. Celkově nižší počty zadržených převaděčů jsou způsobeny také tím, že migranti instrukce k cestě získávají od svých příbuzných, známých a převaděčů prostřednictvím moderních technologií k usnadnění komunikace a orientace. Převaděčské skupiny působí již v domovských státech cizinců, kde jsou předem instruovány k další cestě přes vnější schengenskou hranici. Velice často je jim poskytnut padělaný/pozměněný/cizí doklad. Převaděči migranty instruují, jak mají vypovídat, nabádají je, aby uváděli údaje o své totožnosti nepravdivě, v mnoha případech tak, aby se vydávali za osoby mladistvé bez doprovodu a získali si tím příznivější právní podmínky a zacházení ze strany státních organizací při řešení jejich neoprávněných pobytů. Platby za převaděčské služby probíhají buď předem (mnohdy neplatí přímo převáděná osoba, ale její rodina z domovské země) a někdy až poté, co jsou nelegální migranti převezeni do cílové země. Převáděné osoby jsou postupně předávány mezi jednotlivými převaděčskými skupinami v jednotlivých zemích, je zde vytvořena vysoce propracovaná síť. Část migrantů je přímo přepravována převaděči, většinou se jedná o řidiče osobních vozidel a dodávek. Je téměř pravidlem, že migranti během cesty do cílové země přestupují z jednoho vozidla do druhého, pokaždé řízeného jiným převaděčem.

Při napomáhání k nelegálnímu překročení hranic jsou organizátory a samotnými převaděči využívány různé typy modů operandi, nebo jejich kombinace. Lze říci, že hlavním módem operandi identifikovaným na území ČR v roce 2019 bylo využívání úkrytů v dopravních prostředcích. Nejčastěji bylo jako dopravní prostředek využito nákladní nebo dodávkové vozidlo.

Z informací Europolu, Frontexu, schengenských států a českých orgánů vyplynulo, že ve druhé polovině 2019 se zvýšil počet zjištěných případů nelegální migrace, kdy došlo k **využití kontejnerů k úkrytu**. Tímto způsobem byly organizátory/převaděči přepravovány zejména větší skupiny nelegálních migrantů. Osoby mohou být odhaleny v různých stádiích přepravy kontejneru, a to např. na lodi, na nákladních vlacích, na nákladních

⁶⁷ Např. dne 11. 4. 2019 na D1, 162 km bylo zadrženo vozidlo převážející 13 migrantů, následně se podařilo ustanovit i hlavního organizátora takovýchto převozů, kdy vše bylo realizováno ve spolupráci s orgány policie Slovenska a Německa.

⁶⁸ Období června až prosince 2015 - 3 294 osob, 2016 - 511, 2017 - 172, 2018 - 191, 2019 - 266.

vozech nebo při samotné vykládce ve firmách. O využívání kontejnerů k nelegální migraci svědčí zatím jediný odhalený případ na území ČR v roce 2019 (kromě pak následných výpovědí cizinců, že cestovali i tímto způsobem) na teritoriu KŘP Pardubického kraje.

Specifikum ohledně převaděčů – řidičů osobních vozidel je to, že se zpravidla jedná o rodinné příslušníky některého z převážených nelegálních migrantů, kteří již legálně pobývají v Německu, Norsku, Švédsku, Velké Británii aj. V roce 2019 byly osobní vozy využívány k prevozu přes území ČR v menší míře (ale poznatky ze začátku roku 2020 ukazují nárůst tohoto typu prevozu).

Pokračoval trend z posledních let, kdy rovněž v roce 2019 byly získávány poznatky týkající se nelegálních migrantů z Vietnamu, kteří využívají trasu přes území Ruska a dalších východoevropských států. Vietnamští migranti zneužívají zejména turistická víza k legálnímu vycestování letecky z Vietnamu na území Ruska, kde po uplynutí platnosti víza využívají sítě převaděčů k cestě do cílových destinací, kterými jsou zejména Německo, Francie, Norsko, Švédsko a další skandinávské země, kde je již vietnamská komunita etablována. Nebývá výjimkou, kdy byla občanům Vietnamu zajištěna i platná pracovní víza ve státech Evropy (Rumunsko, Slovensko). Činnost organizovaných kriminálních skupin v oblasti jejich převádění do EU je často spojena s jejich následným vykořisťováním.

Napomáhání k nelegální migraci je realizováno i formou zajištění **neregulérních dokladů**. Neregulérní doklady byly předkládány cizinci v rámci pobytového řízení, při výkonu práce, po skončení legálního pobytu nebo při nelegální migraci přes území ČR. Mezi hlavní státní příslušnosti, které využívaly neregulérní cestovní doklady k pobytu, resp. k neoprávněné výdělečné činnosti, patřili občané Ukrajiny a Moldavska. V případě nelegální migrace se jednalo zejména o vstup občanů Sýrie (v menší míře Iráku, Íránu, Egypta, Turecka), a to o osoby zjištěné na příletech vnitroschengenskými lety z Řecka – Athén. Kromě cestovních dokladů byly zjištěny padělané povolení k pobytu, vízové štítky, fiktivní náležitosti pro správní řízení o povolení či prodloužení pobytu. Dále byly odhaleny padělky rozhodnutí úřadů práce předložené cizinci při žádostech o prodloužení pobytu na území či při změně účelu pobytu aj. Neregulérní cestovní doklady jsou odhalovány nejen samotnou kontrolní činností PČR, ale jsou zjišťovány i na různých úřadech státní správy, jako jsou např. odbory dopravně-správních činností, živnostenské úřady atd.

V roce 2019 se potvrdily informace o působení mezinárodních cizojazyčných zločineckých skupin v ČR, které se podílely na obstarávání padělaných nebo pozměněných osobních dokladů sloužících k legalizaci pobytu migrantů (i jejich neoprávněnému zaměstnávání), kteří se již na území evropských států, včetně ČR, nacházejí, nebo se s jejich pomocí snaží dostat do Evropy. Tato činnost je doménou zejména rumunské komunity. Nejvíce zneužívanými doklady byly rumunské doklady totožnosti, které byly převážně zneužívány občany Ukrajiny (pro účely neoprávněného zaměstnávání).

K legalizaci pobytu na území ČR byly i nadále užívány **úcelově uzavřené sňatky**. Ve většině případů se jednalo o totožný modus operandi, kdy občanky ČR uzavřely sňatek na území ČR i mimo území ČR (Tunisko, Egypt, aj.) s cizinci za předstíraným účelem sloučení rodiny, a to za finanční úplatu, kterou jim přislíbil organizátor. Na základě uzavřeného sňatku požádá cizinec na zastupitelském úřadu o přechodný pobyt na území ČR. Následně je osobě uděleno krátkodobé vízum za účelem rodinným, kdy cizinec na základě takto uděleného víza přicestuje na území ČR. Jako další modus operandi se jedná o případy, kdy občanky ČR po uzavření sňatku umožnily pobyt občanu třetí země na území jiného členského státu (českým ženám, jako občankám EU, byla administrativně zařízena práce a bydliště v jiném členském státě EU a jejich manželé pak na základě účelových sňatků požádali o pobyt v tomto státě z důvodu sloučení rodiny). Prošetřování případů s cílem odhalení účelově uzavřených manželství probíhá jak na základě vlastní vyhledávací činnosti, tak i na základě poznatků jiných osob a dalších orgánů státní správy. V odhalování tohoto trendu jsou skupiny dokumentace v kontaktu nejvíce s ambasádami v Nigérii, Tunisku, Egyptě, Alžírsku, Itálii, Řecku, Kypru, Německu, Maroku, Polsku, Velké Británii, Španělsku, Vietnamu, na Ukrajině aj.

V menší míře byly řešeny i osoby, které napomáhaly k pobytu formou **úcelového otcovství** (institut souhlasného prohlášení rodičů), tzn. zapsání občana EU/cizince jako rodiče do rodného listu dítěte za úplatu nebo organizování této činnosti. Mezi identifikované formy zneužití tohoto institutu patří způsob, kterým se cizinec nechá zapsat jako otec či matka, dále jen rodič českého dítěte (ať již narozeného či ještě nenarozeného), a žádá následně o pobyt za účelem sloučení s občanem ČR. Dále je to způsob, kdy se český

občan nechá zapsat jako rodič dítěte cizince (ať již narozeného či ještě nenarozeného) a způsob, kdy se cizinec nechá zapsat jako rodič dítěte cizince, který má již na území ČR trvalý pobyt. K utlumení zneužívání institutu nabývání státního občanství na základě určení otcovství přispěla úprava zákona o státním občanství (účinná od 1. 1. 2014)⁶⁹, kde je napsáno, že dítě (jehož matka není občankou ČR, státu EU ani nemá trvalý pobyt na území ČR, ani není bezdomovkyní) nabývá státní občanství ČR dnem, kdy bylo učiněno souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství státního občana ČR, pokud rodiče prokázali matričnímu úřadu genetickou zkoušku formu znaleckého posudku.

V souvislosti s účelovými sňatky a otcovstvím, které slouží cizincům k legalizaci pobytu v ČR a občanům ČR jako zdroj většinou neadekvátně nízkého jednorázového finančního příjmu, dochází i k **únikům finančních prostředků státní správy**, např. neoprávněným pobíráním dávek státní sociální podpory nebo dávek hmotné nouze v případech, kdy na uvedené státní příspěvky nemá osoba žadatele nárok (v žádostech o příspěvek, příspěvek či konkrétní dávku jsou úmyslně zatajovány skutečnosti, které mohou mít rozhodný vliv na jejich vyplácení či na výši dané dávky).

Zvyšující se tendenci mají případy, kdy neoprávněně pobývajícím cizincům s cílem získat pobytový status, **účelově sdílí společnou domácnost s občany ČR nebo EU**⁷⁰. Těmto cizincům je obtížnější vydat rozhodnutí o správním vyhoštění z důvodu nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života. Je nutno zdůraznit náročné shromažďování důkazních prostředků, které by vedly k prokázání účelového sdílení společné domácnosti.

Kontroly byly odbory cizinecké policie prováděny také při konání **jazykových zkoušek** z českého jazyka cizinci. V dřívějších letech ve větší míře docházelo k záměnám osob, podvodům u zkoušek či obcházení systému zkoušek ve spojení s korupcí zkoušejících, kdy k zamezení tohoto jevu jistě přispěly změny v systému a průběhu zkoušek. Ale i v roce 2019 byly odhaleny jednotlivé případy⁷¹.

Dále byly prověřovány poznatky vedoucí k činnosti osob **napomáhajících k neoprávněnému zaměstnávání**. Jedná se zejména o případy, že osoby zprostředkují zaměstnání cizincům, kteří nemají platné povolení k zaměstnání, nebo z důvodu snazšího nástupu do zaměstnání těmto osobám opatří padělané či jinak pozměněné doklady totožnosti v úmyslu, aby byly užity jako pravé.

⁶⁹ Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství ČR, § 7 odst. 2.

⁷⁰ Rodinný příslušník občana EU dle ustanovení § 15a zákona č. 326/1999 Sb. má s občanem EU trvalý partnerský vztah, který není manželstvím, a žije s ním ve společné domácnosti.

⁷¹ Např. v říjnu 2019 policisté OCP KŘP hl. m. Praha při kontrole cizinců u provádění zkoušky z českého jazyka za účelem získání státního občanství zjistili osobu, která předložila jako svůj doklad totožnosti PKP CZE vystaven na osobu z Libanonu. Kontrolou tohoto dokladu a osoby vzniklo podezření, že se nejedná o stejnou osobu, což se následně potvrdilo. Na místě bylo zjištěno, že se na vykonání jazykové zkoušky dostavila jiná osoba než zaregistrovaná ke zkoušce.

XI KONTROLNÍ ČINNOST A REPRESIVNÍ OPATŘENÍ

XI.1.1 Kontrolní činnost Policie ČR

XI.1.1.1 Služba cizinecké policie

Pobytové kontroly SCP prováděla samostatně nebo v součinnosti s jednotlivými organizačními články KŘP, s jinými útvary PČR, s orgány státní správy, popř. s územní samosprávou v rámci teritoriální působnosti krajských ředitelství PČR. V hodnoceném období policisté odborů cizinecké policie spolupracovali zejména s orgány Celní správy ČR, oblastními inspektoráty práce, inspektoráty bezpečnosti práce a dalšími úřady.

V roce 2019 bylo uskutečněno **211 385 pobytových kontrol**, a to jak samostatně, tak ve spolupráci s ostatními orgány. V meziročním srovnání je evidováno drobné snížení počtu o 2,3 % (-4 911 kontrol). Pokles je také evidován u zkontrolovaných cizinců⁷² (cca 693 tis. cizinců, -52 tis., tj. -7 %). Dle jednotlivých odborů cizinecké policie KŘP bylo v roce 2019 provedeno nejvíce pobytových kontrol u KŘP Jihomoravského kraje (18 %), Prahy (15 %), Zlínského kraje (9 %), Ústeckého kraje (9 %) a kraje Vysočina (9 %), což je shodné TOP 5 útvarů jako v roce 2018.

Kontrolní činnost - srovnání 2018/2019

Rok	2018	2019	Změna oproti předchozímu období	
			v %	absolutní číslo
Celkem provedených pobytových kontrol	216 296	211 385	-2,3	-4 911
z toho provedeno pobytových kontrol s jinými útvary (PČR, CS)	5 806	5 028	-13,4	-778
počet kontrol ubytovacích zařízení (objektů)	26 754	28 023	4,7	1 269
počet kontrol objektů pro výdělečnou činnost	32 785	31 205	-4,8	-1 580
počet kontrol jiných objektů	139 154	128 386	-7,7	-10 768
Počet zkontrolovaných cizinců při pobytových kontrolách	744 806	693 349	-6,9	-51 457

Zdroj: ŘSCP

Při pobytových kontrolách se policisté zaměřují na kontrolu **ubytovacích zařízení**. Zákon o pobytu cizinců od srpna 2017 stanovuje povinnost ubytovatele zasílat přihlašovací lístky ubytovaných cizinců elektronickou cestou prostřednictvím internetové aplikace UBYPORT. V roce 2019 bylo řešeno odbory cizinecké policie KŘP 2 196 přestupků⁷³ ubytovatelů dle zákona o pobytu cizinců, což v meziročním porovnání představuje mírné snížení o 10 % (-233 přestupků). Nejvíce přestupků ubytovatelů bylo řešeno z důvodu, že ubytovatelé, kteří mají ubytování jako předmět podnikatelské činnosti, nehlásili ubytování prostřednictvím internetové aplikace Ubyport⁷⁴, popř. pobytovou kontrolou byly zjištěny chybějící údaje v domovní knize. Bylo zjištěno několik jednotlivých případů, kdy ubytovatel vydával doklad o zajištěném ubytování pouze formálně, jako náležitost žádosti o vízum nebo povolení k pobytu. Ve skutečnosti na adresách cizinci vůbec nebydleli, a pokud ano, tak velmi krátce.

Za problematickou oblast považuje odbor cizinecké policie tzv. sdílenou ekonomiku, a to zejména ubytování prostřednictvím webové služby Airbnb, Booking a dalších podobných webových portálů. V rámci činnosti se policisté OCP s tímto typem ubytování nesetkávají, přičemž je zcela evidentní, že v některých teritoriích musí fungovat. Ubytovatelé, kteří se na takovém ubytování podílejí, tak nedodržují ohlašovací povinnosti cizinců

⁷² poměr mezi počtem kontrol a vysokým počtem zkontrolovaných cizinců lze dovodit např. v souvislosti s jednou pobytovou kontrolou vlaku, kde je ale zkontrolován velký počet cizinců, nebo kontrola jedné výrobní haly, kde je zkontrolováno více cizinců

⁷³ data statována v měsíčních výkazech vybr. činností OCP KŘP; jedná se o přestupky dle § 156 a § 157 zákona č. 326/1999 Sb.

⁷⁴ Tuto povinnost stanovuje od srpna 2017 zákon o pobytu cizinců.

na území. Taková situace může být zejména v budoucnu významným bezpečnostním rizikem jak pro ČR, tak i pro ostatní státy schengenského prostoru.

V souvislosti se zaměstnáváním cizinců, specificky s oblastí průmyslových zón, dochází k tomu, že ubytování pracujících cizinců se stále rozšiřuje do okrajových částí velkých měst, i do menších měst a obcí. Např. v okrajových částech Prahy (např. Řeporyje, Zbraslav, Horní Počernice aj.) jsou rodinné domy pronajímány právníkům osobám, ale také fyzickým osobám, které následně zprostředkovávají ubytování občanům třetích zemí (zejména Ukrajiny). Tito ubytovatelé neplní povinnosti ubytovatele vyplývající ze zákona o pobytu cizinců a policie ztrácí přehled o místu a počtu cizinců na území ČR. Nezanedbatelný výskyt ubytovaných cizinců je také zaznamenán v nebytových prostorách domů. Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort OCP v této oblasti spolupracuje s ostatními orgány místní samosprávy (např. stavební odbor, živnostenský odbor, hygienická stanice). Cizinci využívají ubytování ve větší míře v soukromých bytech, rodinných nebo bytových domech, kdy podle informací OCP KŘP Libereckého kraje toto souvisí i se skutečností, že řada obcí v kraji již neumožňuje rozšiřování kapacit ubytoven. S nedostatkem ubytovacích kapacit v blízkosti průmyslových zón v příhraničí s Německem souvisí přeshraniční pohyb cizinců do Německa, kde jsou v blízkosti hranice navýšeny volné ubytovací kapacity.

Při kontrolách je také prověřována skutečnost, zda cizinec není **zaměstnán bez oprávnění k pobytu anebo k povolení k zaměstnání**, tedy kontroly jsou prováděny v místě výkonu zaměstnání (např. firmy celoročně zaměstnávající cizince, sezónní zaměstnavatelé, pohostinská zařízení, tržnice, lesní školky, kasina, herny atd.). Tyto kontroly probíhají povětšinou ve spolupráci s oblastními inspektoráty práce, celní správou, Českou obchodní inspekcí a Českou inspekcí životního prostředí. Účinnost těchto společných kontrol spočívá zejména v možnostech a kombinaci nasazení sil a prostředků jak policejních, tak i ostatních složek státní správy. V oblasti zaměstnávání cizinců se nadále prohlubují dva propojené trendy zaznamenané již v minulých letech, a to zvyšující se poptávka po pracovní síle a skutečnost, že je značně vyčerpána nabídka pracovní síly ze strany státních příslušníků ČR. Průběžně vznikají nové provozy v průmyslových zónách. Většinou se jedná o pracovní místa, která nebyla obsazena z domácích zdrojů, což vede k přílivu pracovníků z ekonomicky slabších zemí EU (Bulharska, Rumunska) a třetích zemí (Ukrajiny, Moldávie, Mongolska aj.), kdy se ve většině případů jedná o dělnické profese v průmyslové výrobě a ve stavebnictví, ale také o oblast potravinářství.

V oblasti zaměstnávání cizinců ze 3. zemí bez oprávnění k pobytu anebo bez povolení k zaměstnání lze konstatovat následující skutečnosti:

- 1) Ve většině případů se jedná o občany Ukrajiny, v menší míře občany Moldavska.
- 2) Občané Ukrajiny disponují platným vízem typu D vydané Polskem, kdy po získání příslušného polského pracovního víza⁷⁵ přijedou ihned na území ČR a pracují bez příslušného pracovního povolení k zaměstnání nebo je zahraniční zaměstnavatelé nebo agentury práce fiktivně vysílají k plnění úkolů na území ČR. V případě vyslání cizince na území ČR k práci do českých firem se snaží svou činnost podřadit pod institut „přeshraničního vyslání“, kdy pracovník je vyslán zahraničním subjektem usídleným v zemi EU do ČR v rámci poskytování služeb, přičemž v takovém případě pracovník nepotřebuje k výkonu zaměstnání povolení k zaměstnání. Nicméně prověřováním je zjištěno, že se nejedná o přeshraniční vyslání k plnění úkolů polské firmy, ale o pracovní činnost, která nese znaky závislé práce k českému zaměstnavateli, a tudíž cizinec pro práci má mít zaměstnaneckou kartu, modrou kartu nebo povolení k zaměstnání.
- 3) Stále častěji byly v roce 2019 zaznamenány případy občanů Ukrajiny, v menší míře občanů Moldavska⁷⁶, kteří jakožto držitelé platného biometrického pasu pobývají na území na základě bezvízového styku, ale jsou zaměstnání bez jakéhokoliv oprávnění.

⁷⁵ V případě víza označeného kódem „D-05, D-06“ je cizinec oprávněn k výkonu práce na území Polska bez nutnosti získat pracovní povolení.

⁷⁶ dne 11. 6. 2017 pro občany Ukrajiny a dne 28. 4. 2014 pro občany Moldavska zrušena vízová povinnost pro pobyty, které během 180 denního období nepřesáhnou délku 90 dnů, ale s odkazem na § 4 Nařízení vlády č. 215/2017 Sb., o stanovení výjimek z vízové povinnosti a z osvobození od vízové povinnosti, v případě výkonu výdělečné činnosti, podléhá pro pobyt na území ČR vízové povinnosti. Jejich pracovní činnost je tudíž neoprávněná a lze jí postihnout správním vyhoštěním podle § 119 odst. 1 písm. c) bod 1 zákona č. 326/1999 Sb.

- 4) Dochází také ke zneužívání krátkodobých víz k pobytu do 90 dnů za účelem zaměstnání. Cizinci (obvykle prostřednictvím svých zmocněnců) získají na zastupitelském úřadě krátkodobé vízum za účelem zaměstnání u zaměstnavatele se sídlem na území ČR. Po obdržení víza buď k tomuto zaměstnavateli vůbec nenastoupí, nebo vykonávají pracovní činnost odlišnou, než na jakou bylo povolení k zaměstnání vydáno. Ve vysokém počtu případů navíc povolení k zaměstnání, která jsou vydávána v souvislosti s uděleným krátkodobým vízem, jsou vydána k obchodním společnostem, které mají jen virtuální sídlo a jejich jednatelé jsou nekontaktní. K tomuto napomáhá právní prostředí pro založení obchodních společností a družstev.
- 5) Za účelem vydávat se za státní příslušníky členských států EU si cizinci pořizují neregulérní doklady totožnosti, které předkládají zaměstnavateli (a následně při kontrolách také policii, pracovníkům celní správy, úřadu práce, oblastního inspektorátu práce atd.). Nejčastěji zneužívaným dokladem byl průkaz totožnosti občana Rumunska. Dále se jednalo o doklady Bulharska, Litvy, Polska, Maďarska, Slovenska aj. Významným problémem je skutečnost, že nelze vyloučit podíl samotných zaměstnavatelů (agentur práce) na pořizování padělaných dokladů. Někteří cizinci totiž do protokolu uváděli, že padělaný doklad vůbec neviděli, a že jim ho tedy musel zajistit zaměstnavatel (agentura práce). Z provedených pobytových kontrol vytipovaných firem, kde byli zaměstnáni cizinci na padělaný doklad a vytěžením samotných cizinců, zaměstnanců personálního oddělení firmy i agentury práce, která cizince dodává k výkonu zaměstnání, vyplynuly případy, kdy cizinec vůbec netušil, že je ve firmě veden jako občan EU. Na personální oddělení firmy byly tyto padělané doklady zaslány elektronicky z agentury práce. Nelze vyloučit, že padělané doklady nemusejí existovat in-natura, ale jsou vyhotoveny pouze elektronicky pro potřeby personálního oddělení firmy, kam je agentura práce umísťuje. V případě, že cizinci o padělaném dokladu opravdu nevěděli, je téměř jisté, že za paděláním (a obstaráním padělaných dokladů) stojí agentura práce, která by k tomu mohla mít hned několik důvodů:
- zaměstnání občana členského státu EU je jednodušší (není potřeba pracovního povolení z úřadu práce),
 - v případě, že agentura práce zjistí, že je prošetřována státním orgánem, ukončí rychle svojí činnost a téměř ihned vzniká agentura nová se stejnými jednateli, která ve své činnosti pokračuje,
 - dokázání spojitosti s padělanými doklady agentury práce je velice obtížné, takže riziko odhalení a postihu je minimální.

V oblasti správního vyhoštění dlouhodobě přetrvává trend, kdy u cizinců, kteří přicestují na území ČR na dlouhodobé vízum vydané Polskem za účelem zaměstnání nebo hledání zaměstnání a na toto vízum na našem území pracují (zejména s odkazem na ustanovení § 98 písm. k) zákona č. 435/2004 Sb., zákona o zaměstnanosti - kdy cizinec nemá povinnost mít povolení k zaměstnání), při kontrolách prováděných cizineckou policií bylo zjištěno, že se v žádném případě nejedná o institut poskytování služby, ale obcházení zákona o zaměstnanosti. Nedochozí k poskytování služby zaměstnavatelem usazeným v jiném členském státě EU do jiného členského státu EU, jak je možné podle uvedeného ustanovení, ale dochází k poskytování pracovní síly, což je s tímto zákonem v rozporu. Vzhledem k tomu, že se jedná o dlouhotrvající stav, který může narušit pracovní trh na našem území, lze hovořit o tom, že se jedná stále o vysoce nežádoucí jev, kdy za toto jednání jsou postihováni zejména zaměstnanci a v minimu případů zaměstnavatelé, kteří využívají cizince pro svou pracovní činnost. Po celou dobu, kdy cizinecká policie přijímá opatření vůči cizincům, kteří na území ČR pracují a tuto pracovní činnost se snaží podřazovat pod ust. § 98 písm. k) zákona o zaměstnanosti, shledávají i správní soudy tento postup jako správný a do současné doby nebyl ze strany soudů zpochybněn. ŘSCP dosahuje téměř stoprocentní úspěšnosti v řízeních vedených soudy ve správním soudnictví o žalobách podaných proti rozhodnutím ŘSCP vydávaných v rámci odvolacích řízení vedených ve správním řízení o správním vyhoštění a o rozhodnutí o povinnosti opustit území.

Policisté odborů cizinecké policie KŘP se při pobytových kontrolách zaměřují také na odhalování **neregulérních dokladů** (tj. padělaných, pozměněných, cizích či smyšlených). Mezi nejzávažnější trendy roku 2019 patří opět jednoznačně zneužívání padělaných průkazů totožnosti občana Rumunska, a to zejména

občany Ukrajiny a Moldavska⁷⁷. Mnohdy jsou padělky na tak vysoké úrovni, že policista, který nemá speciální znalost v oblasti padělání dokladů, není schopen takový doklad při kontrole v terénu vůbec odhalit.

Výrazný je i podíl zachycených padělaných cizozemských řidičských průkazů při řízení motorových vozidel, zejména ukrajinských. Pokračuje i výskyt zneužívaných dokladů potvrzení o absolvování rekvalifikačních kurzů⁷⁸. Padělky těchto potvrzení jsou zneužívány k získání oprávnění k provádění výdělečné činnosti na modelaci nehtů, manikúru a pedikúru. Nadále jsou zachycovány osoby tzv. na podobu, kdy určitou identitu využívá jiná osoba, vydávající se za oprávněného držitele např. pobytového oprávnění. Za pomoci metody portrétní identifikace a grafické identifikační analýzy je prováděna komparace osob (např. posouzení podoby předkladatele dokladu vůči fotografii v dokladu při registraci účastníků jazykové zkoušky pro získání trvalého pobytu a státního občanství).

Pobytové kontroly byly také prováděny na základě **dožádání ze strany OAMP** s cílem zjistit, zda se cizinec nedopouští porušování zákona o pobytu cizinců při žádosti a řízení o povolení pobytu na území ČR⁷⁹. Jedná se o prověrky dodržování nepřetržitého pobytu cizinců na území ČR při podávání žádostí o povolení k trvalému pobytu, dále je prováděno šetření k právnickým a fyzickým osobám žádajícím o povolení ke zprostředkování zaměstnání a byly předávány informace pro potřeby plnění úkolu podle § 60a zákona o zaměstnanosti, dále šetření k žádostem cizinců podaných dle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, což jsou žádosti nezletilých nebo zletilých nezaopatřených dětí trvale usídlených cizinců na území ČR a také požadavky na prověřování v souvislosti se žádostmi dle § 87b zák. č. 326/1999 Sb., což jsou žádosti rodinných příslušníků občana EU o přechodný pobyt atd. Pokračovala spolupráce s OAMP v oblasti proškolení pracovníků⁸⁰. Dlouhodobě je riziko spatřováno zejména v uvedení nepravdivých informací žadatelů v žádostech o pobyt na území ČR, zejména v sdělení nepravdivých informací o místě pobytu na území ČR.

Pobytové kontroly probíhaly také u cizinců pobývajících na území ČR **za účelem studia** s cílem zjistit případné zneužívání pobytu k obcházení zákona o pobytu cizinců, které byly realizovány ve spolupráci s vzdělávacími institucemi. Zjištěné poznatky týkající se neplnění účelu pobytu byly zaslány OAMP k dalšímu opatření. Mezi nejčastější formy neplnění účelu pobytu bylo ukončení studia v průběhu platnosti povoleného pobytu a neukončení platnosti tohoto oprávnění k pobytu. V rámci dlouhodobého záměru na provádění kontrol vzdělávacích institucí se jako problematické jeví soukromé subjekty, které provádějí výuku v soukromých prostorách. Na základě pobytových kontrol je zřejmé, že některé subjekty jsou zřizovány účelově k získávání dalších studentů, kteří zde fakticky podnikají. Z několika případů vyplývá, že někteří studenti přecházejí z jedné školy na druhou, jen aby legalizovali svůj pobyt na území. Zároveň mnozí studenti přecházejí z vysokých škol na soukromé střední instituty, neboť zde je pouze vyžadováno absolvování zkoušek, ale docházka je benevolentní a nepřítomnost je tolerována. Forma podnikání zahraničních studentů je často zaměřená na pronájmy bytů či zprostředkovatelské služby dalším studentům⁸¹.

Pobytové kontroly jsou prováděny také v souvislosti s konáním **jazykových zkoušek** žadatelů. Dohled provádí policisté oddělení dokladů a specializovaných činností OCP KŘP. Jednalo se o kontroly cizinců žádajících o povolení k trvalému pobytu či získání státního občanství ČR, se zaměřením na kontrolu pravosti a platnosti předkládaných cizozemských dokladů totožnosti účastníků zkoušky a ověření, že doklad totožnosti předkládá a zkoušku skládá skutečně konkrétní žadatel, a to z důvodu nebezpečí zneužití identity či jiného podvodného jednání při absolvování zkoušky z českého jazyka a získání osvědčení (riziko zneužití tzv. dokladu na podobu – cizí doklad, kdy je prováděna komparace osob za využití metody portrétní identifikace a grafické identifikační analýzy).

Zaměření pobytových kontrol je cíleno též na cizince ubytované v lázeňských domech **za účelem léčení** (jak samotných pacientů, tak jejich doprovodu). Cizinci navštěvují lázeňská města ČR za účelem léčení, přičemž

⁷⁷ Výskyt padělků ID karet Rumunska užívaných státními příslušníky Ukrajiny je obecně celorepublikovým problémem, přičemž tato oblast je i dlouhodobě předmětem zájmu NCOZ.

⁷⁸ V teritoriu OCP KŘP Ústeckého kraje problematika výhradně občanů Vietnamu.

⁷⁹ Dle údajů z měsíčních výkazů vybraných činností OCP KŘP bylo v roce 2019 provedeno cca 20 700 prověrek pro OAMP.

⁸⁰ V roce 2019 bylo proškoleno ze strany národního centra pro kontrolu dokladů ŘSCP 98 pracovníků OAMP.

⁸¹ Např. u KŘP hl. m. Praha bylo v roce 2019 z uvedeného šetření postoupeno na OAMP 97 poznatků s odkazem na podezření neplnění účelu pobytu studium pro případné zrušení pobytového oprávnění.

k uvedenému účelu nedisponují pobytem, který jim pokryje celou délku léčení, a po uplynutí jejich pobytového oprávnění se dostávají do nelegálního postavení.

Jedná se zejména o lázeňské hosty ze Saudské Arábie a Libye, kteří na území ČR přicestují s cílem se zde léčit a většinou přicestují na schengenská víza vydaná jiným členským státem než ČR. Ze strany lázeňských hostů a jejich doprovodu tak dochází ke zneužívání vydaných krátkodobých schengenských víz. Uvedený problém je ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR dlouhodobě řešen, kdy je žádoucí, aby si cizinci podávali žádosti o udělení dlouhodobých víz. Od počátku postupuje cizinecká policie vůči těmto cizincům tak, že v rámci vedeného správního řízení jsou vydávána těmto cizincům rozhodnutí o správním vyhoštění se stanovením zákazu vstupu na území členských států Evropské unie⁸². Lázeňští hosté si proti těmto rozhodnutím podávají odvolání a stále častěji následně žaloby, které jsou ze strany soudů zamítány a rozhodnutí správních orgánů potvrzovány⁸³.

Pobytové kontroly odborů cizinecké policie jsou zaměřeny rovněž na tranzitní nelegální migraci. Na základě aktuálního vyhodnocení operativní situace v příslušném místě a zhodnocení případných bezpečnostních rizik byla realizována **schengenská vnitrostátní pátrání**, jakožto jedno z hlavních kompenzačních opatření. Schengenské pátrání je prováděno především na hlavních silničních komunikacích směřujících od/k státní hranici a na vytipovaných přeshraničních komunikacích lokálního významu, dále pak v objektech a místech s možným výskytem nelegálně se zdržujících cizinců. Kontroly byly zaměřené nejenom na cizí státní příslušníky, ale i na další protiprávní jednání bezprostředně spojené s překračováním státní hranice.

Schengenské vnitrostátní pátrání bylo realizováno také v rámci kontrol mezinárodních vlakových spojů a autobusových linek. Nezbytnost zmapování tras uvedených dopravních prostředků a zjištění informací o jejich průjezdu vyvstala v souvislosti s poznatky o tom, že přes teritoria krajů projíždí spoje, ve kterých se nacházejí cizinci, kteří nedisponují oprávněními pro vstup a pobyt na území ČR. Komerční provozovatelé dopravních služeb hrají výraznou roli v oblasti přepravy osob ze třetích zemí na území Schengenu, přitom dopravce nesmí na území dopravit cizince, který nemá cestovní doklad nebo vízum. I přes zmíněnou zodpovědnost jsou autobusy mezinárodní přepravy často zneužívány nelegálními migranty. Proto policisté OCP často namátkově kontrolují zmíněné autobusové linky.

Zvláštní pozornost je věnována **příhraničním oblastem**. Policisté OCP prověřují při běžných pobytových kontrolách prodejce na tržnicích, kontrolují dopravní prostředky v blízkosti tržnic, zda nejsou převáženy drogy či látky potřebné pro jejich výrobu (pseudoefedrin pro výrobu metamfetaminu z léčiv dovezených nelegálně). Pobytové kontroly jsou také prováděny v nočních klubech, jejichž vysoká koncentrace je právě v česko-německém příhraničí (např. u KŘP Plzeňského kraje je to Folmava, Rozvadov, Železná Ruda). Zákazníci těchto klubů jsou především občané Německa a státní příslušníci třetích zemí s povoleným pobytem v Německu (Turecko, Afghánistán, Rusko). Kontroly v nočních klubech jsou dlouhodobě prováděny v úzké součinnosti s expoziturou Národní centrály proti organizovanému zločinu. Další skupina cizinců, která neméně zaměstnává policisty OCP KŘP v příhraničí, jsou žadatelé o mezinárodní ochranu v Německu. Tyto osoby jsou ve většině případů ubytovány v azylových domech umístěných v příhraničí a tranzitují mezi ČR a Německem, případně i dalšími zeměmi Schengenu. Pobyt na území ČR je však v jejich případě nelegální, proto jsou tyto osoby v případě zajištění Policií ČR vráceny v rámci readmisní dohody zpět do SRN.

V rámci pobytu cizinců na území ČR byly některými odbory cizinecké policie identifikovány určité **specifické způsoby**, jakými si cizinci prodlužují pobyt nebo zneužívají povolený pobyt v jiném členském státě EU/Schengenu:

⁸² Např. u OCP KŘP Ústeckého kraje (Lázně Teplice a Dubí) bylo v roce 2019 vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění 63 lázeňským hostům, u OCP KŘP Moravskoslezského kraje (Lázně Klimkovice a Darkov) se jednalo o 92 rozhodnutí o správním vyhoštění

⁸³ V souvislosti se sledovanými lázeňskými zařízeními provádělo OCP KŘP Královéhradeckého kraje šetření ke zneužití krátkodobých víz cizinci pod záminkou organizace zásnub členů saudské královské rodiny. Skupina 18 cizinců (ERI, TCD, ETH, YEM, BGD a SDN) přicestovala letecky na území ČR. Na základě žádosti Ambasády ČR v Rijádu byla provedena pobytová kontrola v ubytovacím zařízení v Lázních Bělohrad, v rámci které bylo zjištěno, že cizinci postupně již lázeňské zařízení opustili. Na základě této informace Ambasáda ČR v Rijádu přistoupila ke zrušení schengenských víz, neboť byla získána podvodným způsobem. Dle dosavadních zjištění byla celá akce zorganizována osobami majícími vztah k Francii.

- Případy úcelového prodlužování si pobytu ze strany cizinců, kteří do ČR přicestují na základě uděleného krátkodobého schengenského víza (účel turistika nebo návštěva rodiny/přátel), kdy v době jeho platnosti, resp. nejčastěji těsně před uplynutím jeho platnosti, se dostaví na pracoviště cizinecké policie s potvrzením od lékaře a tvrzením, že jim jejich zdravotní stav neumožňuje vycestování. Každý případ je ze strany policistů posuzován zcela individuálně.
- Úcelová ztráta dokladů cizinců na území ČR, která se ale těžko prokazuje. Cizinci tvrdí, že mají vystavená polská dlouhodobá víza, zpravidla za účelem práce nebo shánění si práce a chtějí za každou cenu zůstat na území, ve spolupráci s odborem mezinárodní policejní spolupráce PP PČR⁸⁴ se v mnoha případech potvrzuje účelovost těchto ztrát.
- Při ztrátách cestovních dokladů neplnění povinnosti provést registraci svého pobytu do 3 pracovních dnů po příjezdu na území ČR (zejména u občanů Ukrajiny), a to často záměrně, aby se jejich případný nelegální pobyt nedal dohledat přímo z Cizineckého informačního systému.
- Případy, kdy cizinec vlastní dva pasy. Při pobytové kontrole předloží např. biometrický cestovní pas, dle kterého je cizinec ztotožněn a poté je zjištěno, že vlastní další platný pas, ve kterém je vylepené platné schengenské vízum. Provedenou kontrolou těchto cestovních dokladů je shledáno, že výše jmenovaný cizinec souběžně používá oba cestovní doklady, střídavě překračuje vnější hranice schengenského prostoru na jeden či druhý cestovní doklad, a tím uměle prodlužuje maximální 90ti denní dobu oprávněného pobytu, kterou mohou čerpat na základě platného biometrického cestovního dokladu.
- Případy, zejména občanů Ukrajiny, kteří disponují dvěma doklady pro překračování hranic schengenského prostoru, kdy cestovní doklady jsou vydané na odlišné totožnosti. Tímto způsobem se snaží opět uměle prodloužit svůj maximální povolený pobyt na území či obejít opatření, kdy jim na totožnost uvedenou v prvním cestovním dokladu bylo vydání správní nebo soudní vyhoštění a vstup na území jim byl tak zakázán.
- Případy cizinců, kteří disponují pobytoým statusem v jiném členském státě, na základě kterého mohou pobývat na území ČR 90 dnů, přičemž při absenci vnitřních hraničních kontrol je jejich pobyt na území ČR nad rámec zákona (nad 90 dní) těžce prokazatelný (např. u KŘP hl. m. Praha eviduje případy cizinců, pocházejících zejména z Afriky, kteří v centru Prahy nabízejí služby podnikatelských subjektů z oblasti erotiky nebo se dopouští jednání mající znaky přestupku nebo trestného činu, kdy při sobě přechovávají nebo jiným osobám za úplatu nabízejí omamné a psychotropní látky).

XI.1.1.2 Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování

Ve dnech 8. - 14. dubna 2019 se uskutečnily po celé ČR kontrolní akce v rámci EMPACT EUROPOL THB JAD. Jednalo se o Akční dny k pracovnímu vykořisťování organizované ve stejnou dobu ve všech členských státech EU. Byly kontrolovány skladové provozy, výrobní závody, zemědělské provozy a další se zaměřením na získání poznatků důležitých pro zamezování, odhalování a dokumentování trestných činů obchodování s lidmi dle § 168 trestního zákoníku. Zapojeny byly odbor obchodu s lidmi a nelegální migrace NCOZ, expozitury NCOZ, inspektoráty práce, specialisté krajských ředitelství na obchodování s lidmi a odbory cizinecké policie krajských ředitelství PČR. Zkontrolováno bylo 189 osob v 15 provozovnách.

Ve dnech 16. - 20. září 2019 se uskutečnily po celé ČR kontrolní akce v rámci EMPACT EUROPOL THB LARGE SCALE 2019 se zaměřením na sexuální vykořisťování, akce byly organizované ve stejnou dobu ve všech členských státech EU. Kontroly proběhly v nočních podnicích, barech a dalších místech s předpokladem výskytu prostituce. Cílem bylo získání poznatků důležitých pro zamezování, odhalování a dokumentování trestných činů obchodování s lidmi a kuplířství (dle § 168, respektive § 189 trestního zákoníku), zjišťování jejich pachatelů a předcházení těmto trestným činům. Zapojeny byly odbor obchodu s lidmi a nelegální

⁸⁴ V roce 2020 byl odbor přejmenován na ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci PP PČR.

migrace NCOZ, expozitury NCOZ, specialisté krajských ředitelství na obchodování s lidmi a odbory cizinecké policie KŘP, celkem 244 policistů. Zkontrolováno bylo 475 osob v 63 provozovnách.

Vybrané případy trestné činnosti

V lednu 2019 byly NCOZ pod krycím názvem **STING** zahájeny úkony trestního řízení pro zvlášť závažný zločin obchodování s lidmi páchaný organizovanou skupinou. V rámci prověřování byla navázána spolupráce s jednotkou pro boj s moderním otroctvím z Greater Manchester Police ve Velké Británii. V květnu 2019 byl založen prostřednictvím Eurojustu SVT – Společný vyšetřovací tým, který pracuje do současné doby. V srpnu 2019 bylo policejním orgánem NCOZ zahájeno trestní stíhání tří pachatelů, které vzal příslušný soud do vazby. Obvinění, jako organizovaná skupina, vyhledávali osoby ze slabých sociálních a majetkových poměrů, zejména na území ČR, a pod záminkou dobrého výdělků je dopravovali do Velké Británie, kde jim následně odebrali doklady, zneužívali jejich tísně a závislosti, udržovali je v nelidských životních podmínkách (bez jídla, bez kontaktu s okolím, v jedné místnosti přespávalo na zemi několik osob) a následně je přiměli k nuceným pracím nebo účelovým svatbám s občany ze zemí mimo EU. Celkem bylo zadokumentováno a vyslechnuto nejméně 8 zobchodovaných osob/obětí, ze kterých obvinění v období od roku 2009 do roku 2019 ve Velké Británii z jejich práce získali dosud nezjištěný prospěch.

V březnu 2019 detektivové NCOZ, sekce organizovaného zločinu, odboru obchodu s lidmi a nelegální migrace, v úzké spolupráci s policisty Národní jednotky boje proti nelegální migraci Slovenské republiky, Státní hraniční strážže Ukrajiny a Hraniční strážže Polské republiky, rozbili v rámci mezinárodní operace „**LONG WAY**“ (v ČR se jednalo o trestní spis s krycím názvem **BEAR**) mezinárodní organizovanou skupinu čítající nejméně 35 pachatelů, působící na území šesti států, a to Německa, ČR, Slovenska, Polska, Ukrajiny a Maďarska. Zárok proti těmto pachatelům probíhal na území čtyř států (ČR, Slovensko, Polsko, Ukrajina). Bylo provedeno více než 20 domovních prohlídek, při kterých byla zajištěna finanční hotovost přesahující 1 mil. Kč, dále byly zajištěny střelné zbraně, fragmenty padělaných dokladů a také více než 5 osobních automobilů. Policisté prověřovali tuto organizovanou skupinu, která z Ukrajiny do ČR a dále do Německa zajišťovala převozy nelegálních migrantů z oblasti jihovýchodní Asie (Vietnam, Bangladéš, Srí Lanka), více než 1 rok. Za dobu dokumentování případu bylo zjištěno 16 případů, při kterých tato organizovaná skupina převezla nebo se pokusila převézt více než 100 nelegálních migrantů. Za každého z nich inkasovala částku více než 2 500 USD. V rámci prověřování bylo zjištěno, že migranti platili pašerákům za cestu ze svých domovských států do zemí západní Evropy (zejména Německa, Francie a Velké Británie) částku až 22 000 USD. První cesta migrantů z domova vedla letecky do Moskvy, Kyjeva či Oděsy, kde si je převzali další členové pašerácké skupiny, kteří zajistili jejich ubytování, stravu a další přesun k vnější hranici schengenského prostoru EU. Poté se migranti vydali na pěší přechod hranice z Ukrajiny na území Polska, Slovenska či Maďarska za využití převedáčů, často vybavených maskováním a dalšími technickými prostředky. Po vstupu na území Schengenského prostoru EU byli migranti nakládáni do předem připravených vozidel a poté přepravováni přes tranzitní země Slovensko, Polsko, Maďarsko do Prahy v ČR, kde jim byl dopřán odpočinek a sociální zázemí. Poté byli dále přepravováni do Německa.

Prověřováním bylo dále zjištěno, že část osob této organizované skupiny působila také v jiné organizované skupině zabývající se výrobou a opatřováním padělaných dokladů, kdy byly zadokumentovány 4 případy, při kterých tato skupina působící na území více států, zejména pak v ČR a na Ukrajině, vyrobila a distribuovala nejméně 30 padělků osobních dokladů států EU. Členové organizované skupiny byli obviněni ze zločinu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice⁸⁵ a přečinu napomáhání k neoprávněnému pobytu na území⁸⁶.

V květnu 2019 detektivové NCOZ, sekce organizovaného zločinu, odboru obchodu s lidmi a nelegální migrace, v úzké spolupráci s odbory cizinecké policie Krajských ředitelství policie Karlovarského a Ústeckého kraje a hl. m. Prahy, provedli realizaci trestního spisu pod krycím názvem **KOPA**. Rozbili organizovanou zločineckou skupinu osob, která měla nejméně od srpna 2017, zejména na území hlavního města Prahy, vyhledávat muže a ženy ze sociálně slabých vrstev. Ti pak měli za úplatu čestně prohlásit, že žijí s občany třetích zemí ve vztahu druh či družka. Občané těchto třetích zemí měli následně požádat o povolení k přechodnému pobytu na základě souhlasného prohlášení o sloučení „druh – družka“ s občanem ČR. Účel či důvod požadovaného pobytového oprávnění byl „rodinný“ a tím mělo dojít k napomáhání získání neoprávněného pobytu osob nejen na území ČR, ale i v rámci celé EU. Díky tomuto postupu tak občané třetích zemí nemuseli splňovat veškeré podmínky nutné ke vstupu a pobytu na území ČR podle zákona o pobytu cizinců a schengenského hraničního kodexu⁸⁷. Svým jednáním měla tato organizovaná zločinecká skupina získat neoprávněný prospěch ve výši nejméně 2 450 000 Kč.

⁸⁵ Ve smyslu ustanovení § 340 odst. 1, odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. a, d) trestního zákoníku.

⁸⁶ Podle ustanovení § 341 odst. 1, odst. 2 písm. b, c), odst. 3 písm. a) trestního zákoníku.

⁸⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob.

V rámci realizace bylo na území ČR zadrženo celkem 14 osob (9 občanů ČR a 5 cizinců), vůči kterým bylo zahájeno trestní stíhání pro zvlášť závažný zločin účast na organizované zločinecké skupině⁸⁸ a přečin napomáhání k neoprávněnému pobytu na území ČR⁸⁹, za které jim v případě prokázání viny hrozí trest odnětí svobody až na 10 let.

XI.1.2 Kontrolní činnost Státního úřadu inspekce práce

V roce 2019 provedl SÚIP ve všech oblastech své kontrolní působnosti **25 911** kontrol. Z tohoto počtu provedl v oblasti dodržování zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), celkem 9 457 kontrol, z nichž se **8 160 kontrol zaměřilo přímo na odhalování nelegálního zaměstnávání**.

XI.1.2.1 Kontroly zaměřené na nelegální zaměstnávání

Z celkového počtu **8 160 kontrol** byla **nelegální práce oblastními inspektoráty práce zjištěna u 1 035 subjektů**.

Orgány inspekce práce při kontrolách odhalily celkem 4 342 nelegálně zaměstnaných fyzických osob, a to 622 občanů ČR, 207 občanů EU a **3 513 občanů třetích zemí**.

Z pohledu výkonu nelegální práce cizince se v 972 případech jednalo o výkon závislé práce mimo pracovněprávní vztah, ve 3 175 pak o výkon práce v rozporu s vydaným povolením k zaměstnání nebo bez tohoto povolení, nebo v rozporu s vydanou zaměstnaneckou kartou, kartou vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrou kartou nebo bez některé z těchto karet a ve 205 případech pak o vykonávání práce cizincem bez platného oprávnění k pobytu na území ČR. Jednotlivé porušení není možné sčítat, neboť může být u jedné osoby konstatováno i více porušení.

Zatímco v roce 2018 byl oproti roku 2017 zaznamenán výrazný nárůst právě v počtu nelegálně zaměstnávaných cizinců, v roce 2019 byl tento počet prakticky shodný s rokem předchozím.

Kontroly a zjištěné nelegálně zaměstnané osoby v letech 2012 - 2019

Rok	Počet kontrol	Počet osob zjištěných při nelegální práci			
		Občané ČR	Občané EU	Státní příslušníci třetích zemí	Celkem
2012	35 557	2 675	430	1 471	4 576
2013	36 101	1 394	295	1 481	3 170
2014	15 911	1 238	184	650	2 072
2015	9 583	1 913	294	858	3 065
2016	9 308	760	193	1 337	2 290
2017	9 707	767	234	1 917	2 918
2018	8 339	763	225	3 595	4 583
2019	8 160	622	207	3 513	4 342

Zdroj: MPSV

Na základě kontrolní činnosti uložil SÚIP v roce 2019 **celkem 3 562 pokut v souhrnné výši 344 576 200 Kč**.

Za porušení právních předpisů **v oblasti nelegálního zaměstnávání bylo v roce 2019 uloženo 485 pokut v celkové výši 182 991 500 Kč**.

V případech zjištěných nelegálně pracujících cizinců se nejčastěji jednalo o státní příslušníky **Ukrajiny** (3 015), **Moldavska** (249) a **Vietnamu** (62). Mezi další patřili státní příslušníci Gruzie (16), Mongolska (14), Běloruska (13) a Filipín (13).

Nelegálně pracující cizinci byli v roce 2019 nejčastěji zjišťováni u zaměstnavatelů v těchto oborech činnosti:

⁸⁸ Dle § 361 odst. 1 trestního zákoníku.

⁸⁹ Dle § 341 odst. 1, 2 písm. a), b), c) trestního zákoníku.

- stavebnictví (u 185 zaměstnavatelů),
- zpracovatelský průmysl (u 105 zaměstnavatelů),
- velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (u 100 zaměstnavatelů)
- profesní, vědecké a technické činnosti (u 83 zaměstnavatelů).

Kontrolní činnost orgánů inspekce práce je poměrně často realizována na základě podnětů ke kontrole. V roce 2019 obdržel SÚIP celkem 6 786 podnětů ke kontrole. Z tohoto počtu poukazovalo na nelegální zaměstnávání 1 843 podnětů a dalších 281 podnětů ke kontrole upozorňovalo na porušování ostatních ustanovení zákona o zaměstnanosti.⁹⁰

Z pohledu stání příslušnosti upozorňovalo na výkon nelegální práce občanů ČR 1 352 podnětů, v 301 případech se jednalo o podněty poukazující na nelegální práci občanů EU a v 677 případech na výkon nelegální práce cizinců.

Na základě přijatých podnětů bylo v roce 2019 provedeno 1 362 kontrol zaměřených na oblast nelegálního zaměstnávání.

Při organizaci a provádění kontrol orgány inspekce práce spolupracovaly s dalšími orgány státní správy. Jedná se především o spolupráci se Službou cizinecké policie, Celními úřady, pracovišti Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra a Generálním finančním ředitelstvím. Pokračovala a prohloubila se rovněž spolupráce s Českou správou sociálního zabezpečení v oblasti ověřování příslušnosti k právním předpisům v souvislosti se zaměstnáváním cizinců.

SÚIP je aktivně zapojen do Systému pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI), který zjednodušuje výměnu informací mezi členskými státy EU. V roce 2019 bylo prostřednictvím tohoto systému ze strany SÚIP přijato celkem 484 žádostí. Z tohoto počtu se jednalo o 76 žádostí o poskytnutí informace, 363 žádostí o předání dokumentu vč. rozhodnutí českým zaměstnavatelům a 45 žádostí o vymození sankce uložené v zahraničí. Ze strany SÚIP bylo na členské státy EU odesláno 38 žádostí o poskytnutí informací, které zejména souvisely s prováděním konkrétní kontroly.

XI.1.2.2 Kontroly zaměřené na agenturní zaměstnávání

Kontrolní činnost SÚIP v oblasti agenturního zaměstnávání zahrnovala nejen cílené kontroly přímo na oblast agenturního zaměstnávání, ale i kontroly primárně zaměřené na jiné oblasti (např. zastřené agenturní zaměstnávání, vysílání pracovníků z EU, dodržování předpisů na úseku Bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, odměňování, rovné zacházení a zákaz diskriminace nebo ochrana osobních práv zaměstnanců), přičemž kontrolovanou osobou byla agentura práce. Významným zdrojem informací, které slouží jako impuls k zahájení kontroly agentury práce, jsou podněty ke kontrole podávané zaměstnavateli, zaměstnanci, ale i státními orgány (např. generálním ředitelstvím ÚP ČR ve věci dodržování informačních a oznamovacích povinností agenturami práce).

Předmětem kontrol prováděných v roce 2019 bylo vedle dodržování podmínek agenturního zaměstnávání, ale i oblast vzniku, změn a skončení pracovního poměru, oblast dohod mimo pracovní poměr, evidence pracovní doby a doby odpočinku, odměňování a dodržování povinností při zaměstnávání cizích státních příslušníků.

Kontroly agentur práce se rovněž zabývaly dodržováním povinností na úseku zaměstnávání cizinců a ostatních cizích státních příslušníků. Na základě výsledků kontrol můžeme konstatovat, že nebyly zaznamenány případy diskriminace nebo nerovného zacházení s těmito osobami a jsou zjišťovány nedostatky zejména v oblasti odměňování (nevypacení mzdy nebo stanovení nesprávné výše zaručené mzdy).

⁹⁰ Jeden podnět ke kontrole může směřovat do více oblastí a upozorňovat na nelegální zaměstnávání jak cizince, tak občana ČR nebo EU, proto nelze výše uvedené počty bez dalšího sčítat.

V roce 2019 bylo provedeno orgány inspekce práce v oblasti agenturního zaměstnávání celkem 469 kontrol. Z tohoto počtu bylo **v 175 případech zjištěno porušení pracovněprávních předpisů**. Nejčastěji byly zjištěny nedostatky v dohodách o dočasném přidělení a v písemných pokynech o dočasném přidělení, přičemž nebyly vůbec, nebo nebyly uvedeny v celém rozsahu.

Mezi další zjištěná porušení u agentur práce patřilo nevyplacení mzdy v době splatnosti nebo v nesprávné výši, nevyplacení příplatků ke mzdě, nevedení evidence pracovní doby v souladu se zákoníkem práce, nevydání potvrzení o zaměstnání, neplnění informačních povinností vůči Generálnímu úřadu ÚP ČR a neplnění povinností v souvislosti se zaměstnáním odpovědného zástupce agentury práce.

Za zjištěná porušení a spáchání přestupků v oblasti agenturního zaměstnávání bylo uloženo 69 pokut v souhrnné výši 3 788 501 Kč.

XI.1.2.3 Zastřené zprostředkování zaměstnání

Kontroly zastřené zprostředkování zaměstnání patří mezi hlavní kontrolní priority SÚIP již od roku 2017. Přímo na tuto oblast, tedy na zastřené zprostředkování zaměstnání, bylo v roce 2019 **zaměřeno celkem 261 kontrol, které proběhly u celkem 255 zaměstnavatelů**. Ve 247 případech se jednalo o právnické osoby a v 8 případech pak o fyzické osoby. **Nedostatky byly zjištěny při 201 kontrolách**.

Celkem bylo zjištěno 807 porušení pracovněprávních předpisů, přičemž zastřené zprostředkování zaměstnání, tak, jak je definováno ustanovením § 5 písm. g) zákona o zaměstnanosti, bylo zjištěno u 125 kontrolovaných subjektů.

Zastřené zprostředkování bylo zjištěno také u dalších 153 subjektů a to v rámci kontrol, které byly primárně zaměřeny na jinou kontrolní oblast. Celkem tedy bylo zastřené zprostředkování zaměstnání v roce 2019 zjištěno u 278 subjektů.

Zastřené zprostředkování zaměstnání bylo nejčastěji konstatováno u subjektů s převažující ekonomickou činností CZ NACE stavebnictví, zpracovatelský průmysl, velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel.

V rámci těchto kontrol bylo současně zjištěno 378 osob při výkonu nelegální práce. V 6 případech se jednalo o občany ČR, ve 34 případech o občany EU (nejčastěji občany státní příslušnosti Maďarsko) a ve 338 případech o cizince, občany ze zemí mimo EU (nejčastěji občany státní příslušnosti Ukrajina).

Podobně jako v předchozích letech byla kontrolami primárně zaměřenými na zastřené zprostředkování zaměstnání zjištěna porušení jiných pracovněprávních předpisů. Nejčastěji se jednalo o porušení v oblasti informační povinnosti zaměstnavatele v souvislosti se zaměstnáváním zaměstnanců ze zahraničí (55 porušení), porušení v oblasti dodržování podmínek, za kterých je možné zprostředkovávat zaměstnání (33 porušení) a také o porušení povinnosti zaměstnavatele mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu (28 porušení).

Za přestupek zastřené zprostředkování zaměstnání bylo v roce 2019 uloženo celkem 69 pokut v celkové výši 34 768 000 Kč. Jedná se o pokuty uložené v roce 2019 a částečně se tedy může jednat o pokuty za zastřené zprostředkování zaměstnání zjištěné kontrolami provedenými v předchozích letech.

XI.1.3 Kontrolní činnost živnostenských úřadů

Ve vztahu k cizincům vedeným v živnostenském rejstříku sleduje MPO průběžně **provádění kontrolní činnosti živnostenskými úřady**, a to jak vůči zahraničním fyzickým osobám, tak vůči právnickým osobám s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničním právnickým osobám. Živnostenské úřady v dané oblasti spolupracují s dalšími dozorovými orgány, zejména s orgány cizinecké policie.

V roce 2019 provedly obecní živnostenské úřady 604 kontrol zahraničních fyzických osob a dále 764 kontrol právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob; celkem bylo tedy **provedeno 1 368 kontrol těchto zahraničních subjektů**. Nejvíce kontrol bylo provedeno v hl. m. Praze - celkem 478 subjektů, dále pak ve Středočeském kraji – 188 subjektů a v Karlovarském kraji – 127 subjektů.

Při 604 kontrolách zahraničních fyzických osob bylo v roce 2019 zjištěno 303 porušení živnostenského zákona a zákonů souvisejících s podnikáním, za což byly uloženy pokuty ve výši 527 400 Kč, dále bylo v 637 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a v 5 případech sankčně pozastaveno provozování živnosti. Nejvíce kontrol zahraničních fyzických osob bylo provedeno v hl. m. Praze – 102 zahraničních fyzických osob, v Plzeňském kraji – 91 zahraničních fyzických osob a v Ústeckém kraji - 75 zahraničních fyzických osob.

Pokud jde o kontrolu 764 právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob za rok 2019, při těchto kontrolách bylo zjištěno 364 porušení živnostenského zákona, za což byly uloženy pokuty ve výši 1 695 300 Kč, dále bylo v 547 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a ve 41 případech sankčně pozastaveno provozování živnosti. Nejvíce kontrol právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob bylo provedeno v hl. m. Praze, celkem - 374 právnických osob, dále pak ve Středočeském kraji - 121 právnických osob a v Karlovarském kraji - 83 právnických osob.

Kontroly zahraničních osob, jakož i dalších podnikatelských subjektů a jejich případné sankcionování za porušení právních předpisů má své opodstatnění a vede k postupnému zlepšení povědomí o povinnostech v rámci podnikání, tj. o povinnostech vyplývajících ze živnostenského zákona a z předpisů souvisejících s podnikáním, a tím i k dodržování právních předpisů ze strany těchto podnikatelů.

XI.1.4 Kontrolní činnost Celní správy ČR

XI.1.4.1 Kontroly zaměstnávání cizinců

V roce 2019 provedly celní úřady samostatně nebo v součinnosti s jinými orgány státní správy **celkem 881 kontrol** (nárůst o 13,4 % oproti roku 2018) zaměřených na dodržování povinností stanovených zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), v jejichž působnosti bylo zkontrolováno **2 484 cizinců ze třetích zemí a 707 cizinců z EU**. Z celkového počtu zkontrolovaných cizinců vyslovily celní orgány u 831 osob z třetích zemí důvodné podezření z výkonu nelegální práce ve smyslu ustanovení § 5 zákona o zaměstnanosti a u 862 cizinců nesplnili zaměstnavatelé oznamovací povinnosti dle ustanovení § 87 a § 88 zákona o zaměstnanosti.

Nejpočetnějšími skupinami podezřelých z výkonu nelegální práce byli v roce 2019 státní příslušníci **Ukrajiny** (682 osob, tj. +9,8 % oproti roku 2018), **Moldavska** (39 osob, tj. -45 % oproti roku 2018) a **Vietnamu** (30, tj. -41,1 % oproti roku 2018).

Z výše uvedeného celkového počtu kontrol provedených celními úřady (881) bylo ve **425 případech konstatováno podezření z porušení zákona o zaměstnanosti. U 92 kontrolovaných cizinců vzniklo podezření z porušení zákona o pobytu cizinců.**

V roce 2019 se na kontrolní činnosti celních úřadů podílely společně (ve 176 případech) také jiné složky státní správy ČR. Jednalo se zejména o kontroly uskutečněné ve spolupráci s cizineckou policií (136 kontrol) a oblastními inspektoráty Státního úřadu inspekce práce (68 kontrol).

Nejvíce kontrol zaměřených na zaměstnávání cizinců bylo celními úřady provedeno v oblasti stavebnictví (301 kontrol), jiné (112) a stravovacích a ubytovacích služeb (106). Dále byly uskutečněny kontroly například v oblasti obchodu, včetně tržnic (71) a ve zpracovatelském průmyslu (51).

Největší počet cizinců byl zkontrolován v oblastech stavebnictví (904), ve službách stravovacích a ubytovacích (398), jiné (360), ve službách včetně autoopravárenství (212) a zpracovatelského průmyslu (188).

V roce 2019 byla provedena kontrola nelegálního zaměstnávání cizinců v oblasti služeb, konkrétně na provozování taxislužby a řidičů tuzemské dopravy a dále kontrolní akce CIZINEC, DOMEČEK a SKLAD_2019, které byly zaměřeny na kvazi agentury neuvedené v registrech Ministerstva práce a sociálních věcí ČR zprostředkovávající práci zahraničním osobám.

XI.1.4.2 Kontroly v oblasti přeprav, skladování a prodeje tabákových výrobků

a lihovin

Kontrolní působnost v oblasti výrobků podléhajících spotřební dani byla v souladu s prioritami činnosti oddělení mobilního dohledu a dohledu nad subjekty celních úřadů pro rok 2019 zaměřena u cizinců v největší míře na přepravu, skladování a prodej tabákových výrobků a lihovin.

U tabákových výrobků bylo v rámci kontrolní činnosti prováděné útvary Celní správy ČR zjištěno celkem **410 případů** podezření z porušení právních předpisů. Z tohoto počtu se na možném porušení právních předpisů **podíleli cizinci ve 119 případech** (29 %). Nejpočetněji byli zastoupeni státní příslušníci **Vietnamu** (29 případů; 7,1 %), **Polska** (18 případů; 4,4 %), **Bulharska** (15 případů; 3,7 %), **Rumunska** (14 případů; 3,4 %) a **Arménie** (12 případů; 2,9 %). Na předpokládaném úniku na spotřební dani ve výši 92,4 mil. Kč se cizinci podíleli téměř **z 94 %**, z toho největší měrou státní příslušníci **Polska** (48,4 %) a **Bulharska** (43,1 %).

Přehled porušení v oblasti tabákových výrobků v roce 2019 dle státních příslušností

Státní příslušnost	Počet výskytů	Tabákové výrobky v ks	Tabák v kg	Surový tabák v kg	Předpokládaný únik na SPD
Česká republika	291	590 372	430	1 550	5 933 015
Vietnam	29	103 462	25		308 069
Polsko	18	7 200 600	2 321	14 276	44 693 826
Bulharsko	15	111 720	17 672		39 808 296
Rumunsko	14	110 740	203		754 039
Arménie	12	172 680	3		458 500
Slovensko	8	22 280	71		205 831
Ukrajina	6	14 940	0		39 491
Rusko	4	32 020	16		122 944
Mongolsko	3	800			526
Sýrie	2	23 800			63 755
Moldavsko	2	2 800			7 364
Gruzie	2		1		2 236
Saúdská Arábie	1		0		0
Kuba	1	600			0
Německo	1	200			526
Uzbekistán	1	400			1 097
Celkem	410	8 387 414	20 743	15 826	92 399 515
Cizinci celkem	119	7 797 042	20 313	14 276	86 466 500
Cizinci podíl	29 %	93 %	98 %	90 %	94 %

Zdroj: MF - app. Mobilní dohled, Datový sklad

V **oblasti lihu a lihovin** bylo v rámci kontrolní činnosti prováděné útvary CS ČR zjištěno celkem **651 případů** podezření z porušení právních předpisů. Z tohoto počtu se na možném porušení právních předpisů **podíleli cizinci ve 160 případech** (25 %). Nejpočetněji byli zastoupeni státní příslušníci **Vietnamu** (111 případů; 17,1 %), **Polska** (21 případů; 3,2 %) a **Bulharska** (15 případů; 2,3 %). Na celkovém předpokládaném úniku na spotřební dani z lihu v částce 44,4 mil. Kč, ovlivněné zejména záchyty lihu, se cizinci podíleli **z 97 %**, z toho nejvíce státní příslušníci **Polska** (38,6 %), **Ukrajiny** (37,9 %) a **Maďarska** (19,1 %). Bližší informace jsou uvedeny v následující tabulce:

Přehled porušení v oblasti lihu a lihovin v roce 2019 dle státních příslušností

Státní příslušnost	Počet výskytů	Lih v l	Lihoviny v l	Ovocné destiláty z pěstít. pálení v l	Předpokládaný únik na SPD
Česká republika	491	733	16 515	1 741	1 333 714
Vietnam	111	0	5 646	0	514 376
Polsko	21	60 089	129	0	17 147 927
Bulharsko	15	0	730	0	82 778
Rumunsko	4	0	143	27	15 276
Slovensko	3	89	124	0	23 671
Ukrajina	3	60 102	5	0	16 841 642
Rusko	1	0	10	0	0
Kanada	1	0	4	0	285
Maďarsko	1	29 768	0	0	8 483 977
Celkem	651	150 781	23 305	1 768	44 443 646
Cizinci celkem	160	150 048	6 790	27	43 109 931
Cizinci podíl	25 %	100 %	29 %	1 %	97 %

Zdroj: MF - app. Mobilní dohled, Datový sklad

XI.1.4.3 Kontrola v oblasti dozoru na vnitřním trhu a ochrany spotřebitele

V roce 2019 bylo orgány Celní správy ČR na vnitrostátním trhu (zejména stánkový prodej) zadrženo celkem **377 238 kusů** zboží v souhrnné hodnotě, vyjádřené v cenách originálních výrobků, ve výši **458 263 866 Kč**. V porovnání s rokem 2018 tak došlo k výraznému nárůstu, a to jak v oblasti počtu kusů, tak v hodnotě zboží.

V průběhu roku 2019 bylo celními orgány provedeno mnoho záchytů zboží porušujícího práva duševního vlastnictví vyskytujícího se na tržnicích, ve stánkovém prodeji, či v kamenných obchodech vietnamských příslušníků.

Hlavními komoditami zjištěnými při provádění kontrol v loňském roce byly textil, obuv, módní doplňky, drogerie, hračky, mobilní telefony a jejich příslušenství. Prokazatelně pokračuje snižování zjištěných porušení v oblasti hudebních nosičů.

V rámci dozoru na vnitřním trhu zaměřeném na vymáhání práv duševního vlastnictví vzniklo v **4 614 případech** podezření z porušení příslušných právních předpisů (mj. zákona č. 355/2014 Sb., o působnosti orgánů Celní správy ČR v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví), přičemž **1 158 případů** (25 %) lze přičíst osobám s vietnamskou státní příslušností.

XI.1.5 Monitoring situace v souvislosti se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách

MV se dlouhodobě zabývá problematikou bezpečnosti v souvislosti se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách. Zásadní v této oblasti bylo přijetí usnesení vlády č. 162 ze dne 27. února 2017 k *Opatřením k řešení bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslových zónách a jejich okolí v souvislosti se zvýšeným zaměstnáváním cizinců* a usnesení vlády č. 388 ze dne 22. května 2017 k *Plnění opatření k řešení bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslových zónách a jejich okolí v souvislosti se zvýšeným zaměstnáváním cizinců*.

Na základě těchto usnesení bylo uloženo zejména MV, ale i dalším rezortům, přijmout opatření mj. ke zvýšené činnosti Policie ČR v rizikových oblastech a ke zlepšení bezpečnostní situace. Dalším z opatření bylo i uzavření memorand o spolupráci mezi MV a nejvíce zasaženými kraji touto problematikou. Dne 10. dubna 2017 uzavřelo MV memorandum s **Plzeňským krajem**, dne 20. dubna 2017 s **Královéhradeckým krajem** a 27. února 2019 se **Středočeským krajem**.

Jedním z opatření ke zvýšení bezpečnosti v průmyslových zónách pak byl **vznik expertní pracovní skupiny**, jejímiž členy jsou jak zástupci samospráv výše tří zmiňovaných krajů, stejně jako zástupci Policie ČR (policejní prezidium, pořádková a cizinecká policie) a MV. Expertní pracovní skupiny měla jednání 18. září 2019. Cílem jednání expertní pracovní skupiny je výměna informací v oblasti bezpečnosti, spolupráce na přijímaných opatřeních a v preventivních programech, konzultace či předkládání návrhů na změnu legislativy v souvislosti se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách apod.

Dne 3. května 2019 požádal Pardubický kraj o účast v expertní pracovní skupině pro řešení problémů spojených se zaměstnáváním cizinců a o uzavření Memoranda o spolupráci s Ministerstvem vnitra.

V květnu 2019 se sešly k jednání 4 odborné pracovní skupiny zaměřené na následující oblasti:

- oblast lékařské péče,
- oblast metodická,
- oblast trhu práce,
- oblasti kontroly pobytů.

Na základě výstupů a podkladů od členů expertní pracovní skupiny byla vypracována souhrnná informace za rok 2019 k vývoji bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslové zóně Kvasiny – Solnice, ve statutárním městě Plzni a v průmyslové zóně Mladá Boleslav. Za sledované období docházelo ke stagnaci ve vývoji trestných činů a přestupků v okolí průmyslových zón Královohradeckého, Plzeňského kraje a Středočeského kraje.

Z hlediska veřejného klidu a pořádku je situace ve všech zmiňovaných regionech stabilizovaná a bylo zaznamenáno celkové zklidnění. Hlavními důvody stabilizace je především zvýšený výkon služby policie v těchto místech, konání dalších policejních opatření policisty krajského ředitelství nad rámec běžného výkonu služby, spolupráce s městskou policií, zástupci místní samosprávy a efektivnější využívání a modernizace stávajícího městského kamerového systému.

Od roku 2017 je realizován program Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s rozšířením strategické průmyslové zóny Solnice-Kvasiny-Rychnov nad Kněžnou na základě usnesení vlády č. 469/2017. Dotační titul má podle usnesení vlády pro 3 dotčené obce poskytovat dotaci ve výši max. 38 400 000,- Kč.

Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty) zejména na:

- a) kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících),
- b) osvětlení rizikových míst.

V průběhu roku 2019 obec Rychnov nad Kněžnou zrealizovala oba své investiční projekty schválené v roce 2018, a to „Vybudování nového kamerového systému Rychnov nad Kněžnou“ (dotace ve výši 2 700 000 Kč) a „Vybudování veřejného osvětlení podél cyklostezky Rychnov n. Kn. – Lipovka“ (dotace ve výši 5 100 000 Kč).

Obce Kvasiny a Solnice v průběhu roku 2019 odstoupily od započatých investičních procesů s tím, že vnesly daleko vyšší finanční požadavky, než byly schváleny v usnesení vlády. Po celý rok 2019 byly hledány chybějící finanční nadpožadavky, jak v rozpočtu MV, tak i rozpočtu MF. Na sklonku roku 2019 bylo tedy na základě požadavků obcí Kvasiny a Solnice vyhlášeno II. kolo dotací na průmyslové zóny pro zbývající 2 obce. MV navíc poskytlo do II. dotačního kola celkově 1 000 000 Kč, a to z nevyužitých vlastních finančních prostředků z dotačního programu prevence kriminality pro obce, na jejichž území se nachází zařízení SUZ. Obce mohou podat své žádosti do konce ledna 2020. Tím je zcela naplněna možná finanční dotace schválená dle usnesení vlády č. 469 ze dne 21. června 2017.

Vedle bezpečnostních problémů, které s vyšší koncentrací cizinců v daném regionu souvisí, s sebou početné příchody cizinců nesou také **zvýšené požadavky na integrační kapacity a v neposlední řadě na veřejnou infrastrukturu**. Toto se týká zejména chybějícího občanského vybavení, jako jsou: byty, zařízení pro vzdělávání a výchovu dětí migrantů; sociálních služeb a péče o rodiny, zdravotních služeb, kultury, ale i dopravní infrastruktury. S cílem pomoci zainteresovaným aktérům v dotčeném regionu bylo zřízeno Koordinační centrum pro cizince v průmyslové zóně Kvasiny (viz níže).

XI.1.5.1 Koordinační centrum pro cizince v průmyslové zóně Kvasiny

O zřízení Koordinačního centra pro cizince v průmyslové zóně Kvasiny, a o jeho provozování Správou uprchlických zařízení, bylo rozhodnuto Usnesením vlády ČR č. 388 ze dne 22. května 2017, kdy jeho vytvoření bylo jedním ze souboru opatření řešících zhoršenou situaci v průmyslové zóně Kvasiny v souvislosti se zvýšeným počtem zaměstnávaných cizinců.

Za účelem zajištění propagace činnosti Koordinačního centra byly zřízeny webové stránky a vydány informační letáčky v sedmi jazykových mutacích. Ty jsou k dispozici jednotlivým zaměstnavatelům, státním institucím, zástupcům bezpečnostních složek a dalším subjektům, na které se zahraniční pracovníci se svými požadavky obrací.

V roce 2019 byla i nadále poskytována podpora starostům i zaměstnavatelům při řešení konkrétních problémů souvisejících se zaměstnáváním cizinců, například vznik nelegální ubytovny, problémy s dobou dodání dokladu o pojištění od VZP, zmapování vlivu PZ Kvasiny na obce v okolí Dobrušky na dojezdové trase z Polska včetně možností podpory bezpečnosti silničního provozu nebo problematika související se slučováním rodin.

Během pravidelného monitoringu byly každý měsíc prováděny aktualizace počtu zaměstnanců v průmyslové zóně a počtu ubytovaných pracovníků, kterým je ubytování poskytováno zaměstnavatelem. V rámci již navázané spolupráce se správci ubytovacích zařízení byly na ubytovnách vedeny rozhovory se zahraničními pracovníky i jejich koordinátory na témata týkající se zdravotnictví. Byly také zmapovány kapacity mateřských a základních škol a monitorovány jejich potřeby. Pracovnice centra byla přizvána do pracovní skupiny místního akčního plánu pro vzdělávání na Rychnovsku.

Ke konci roku Koordinační centrum zorganizovalo pravidelné setkání starostů dotčených obcí, státních institucí a zaměstnavatelů. V průběhu setkání byla navázána spolupráce mezi Úřadem práce v Rychnově nad Kněžnou a Okresním úřadem práce v Klodzku. Na základě navázané spolupráce byly do PZ Kvasiny rozšířeny informační letáky pro polské zaměstnance vysvětlující možnosti a povinnosti polského občana při ztrátě zaměstnání v ČR.

XI.1.6 Přestupky dle zákona o pobytu cizinců

V roce 2019 bylo zaevidováno celkem **36 241 přestupků dle zákona o pobytu cizinců**. Ve srovnání s rokem 2018 nedošlo ke změně trendu v této oblasti, je vykázáno pouze minimální snížení počtu o 44 přestupků (tj. -0,1 %). Z hlediska útvarů bylo 86 % přestupků evidováno útvary Policie ČR a 14 % útvary OAMP. Celkem byly dle zákona č. 326/1999 Sb. uloženy pokuty ve výši cca 22,2 mil. Kč (cca 35 300 pokut).

Z hlediska státních příslušností nejvíce přestupků bylo opět evidováno u občanů **Ukrajiny** (12 483 přestupků, tj. 34,4 %), kteří dlouhodobě obsazují první místo statistiky. S odstupem následovali občané **Moldavska** (4 224 přestupků, tj. 11,7 %), **Slovenska** (2 751, tj. 7,6 %), **Srbska** (2 722, tj. 7,5 %) a **Rakouska** (2 114, tj. 5,8 %). Těchto 5 státních příslušností se na celkovém počtu podílí z 67 %. Podíl občanů pouze sousedních zemí je zhruba jedna pětina. V porovnání s rokem 2018 zůstaly na prvních třech místech stejné státní příslušnosti a u čtvrtého a pátého místa došlo k prohození státních příslušností.

K největšímu meziročnímu zvýšení došlo u občanů Ukrajiny, a to o 943 přestupků (tj. +8,2 %). V posledních třech letech se u občanů Ukrajiny roční počet navyšuje pokaždé zhruba o 1 tisíc přestupků. Další větší nárůsty jsou vykázány u občanů Srbska a Moldavska. Naopak největší poklesy jsou vykázány u tří sousedních států, a to občanů Rakouska, Polska a Slovenska.

Přestupky dle zákona o pobytu cizinců – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem přestupků dle zákona o pobytu cizinců	36 285	100,0	36 241	100,0	-0,1	-44
z toho TOP 5 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	11 540	31,8	12 483	34,4	8,2	943
Moldavsko	3 799	10,5	4 224	11,7	11,2	425
Slovensko	3 123	8,6	2 751	7,6	-11,9	-372
Srbsko	2 275	6,3	2 722	7,5	19,6	447
Rakousko	2 719	7,5	2 114	5,8	-22,3	-605

Zdroj: ŘSCP

XII NÁVRATOVÁ POLITIKA A PRAXE

XII.1 NÁVRATOVÁ POLITIKA

Význam readmisních dohod při řešení návratů nelegálně pobývajících občanů třetích zemí nadále stoupá a otázce jejich sjednávání je věnována stále velká pozornost. Přestože ani rok 2019 neznamenal pro ČR zásadní změnu v přílivu nelegálních migrantů, jinak tomu bylo v zemích, které jsou tradičně cílem nelegální migrace jak z oblasti Subsaharské Afriky či Asie (Pákistán, Afghánistán, Bangladéš). Jde především o jih Evropy a dále Belgii, Nizozemí, SRN či UK.

ČR usiluje o sjednání bilaterálních dohod a ujednání s cílem usnadnit návraty nelegálně pobývajících osob do jejich vlasti se státy, které jsou pro ČR důležité, ale nejsou vybrány Evropskou unií jako možní adepti pro jednání na unijní úrovni. ČR se rovněž aktivně účastní unijní návratové politiky formou účasti svých zástupců na relevantních jednáních Rady a EK a dále na jednáních s konkrétními třetími státy.

Při vyjednávání o návratech, a následně jejich realizaci hledá EK možnosti použití jak pozitivních tak negativních stimulů, které by přiměly třetí státy k aktivnější spolupráci. Jedním z takových opatření je i propojení readmisní a vízové politiky, kdy může dojít k restrikcím vůči třetímu státu v oblasti víz, pakliže dostatečně nespolupracuje při návratech (viz kapitola II.1 Vízová politika). Rovněž tak se nadále zvažují další opatření nelegislativního charakteru. Na druhou stranu byla s některými státy (v poslední době zejména státy subsaharské Afriky) sjednána či se s nimi jedná o ujednáních či programech pomoci převážně technického charakteru, které dotčenému státu pomohou např. při výstavbě centrálních registrů, zpracování otisků prstů apod.

XII.1.1 Readmisní smlouvy

XII.1.1.1 Bilaterální readmisní dohody

V oblasti **bilaterální smluvní agendy** sjednala ČR v roce 2019 Dohodu mezi vládou ČR a vládou Mongolska o zpětném přebírání osob s neoprávněným pobytem a prováděcí protokol k této dohodě (oba dokumenty byly podepsány dne 20. 5. 2019). Dohoda se vztahuje pouze na předávání občanů států smluvních stran. I tak lze sjednání této dohody považovat za úspěch, neboť mongolská strana sjednání readmisní dohody dlouhodobě odmítala. Dohoda byla předložena oběma komorám Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací a následně bude předložena k ratifikaci prezidentu republiky.

Dne 1. 6. 2019 vstoupil v platnost prováděcí protokol k unijní readmisní dohodě s Makedonií (podepsán dne 30. 11. 2018)

Dále ČR podepsala prováděcí protokol k unijní readmisní dohodě s Gruzii (dne 10. 7. 2019) a Arménií (dne 21. 10. 2019). Zatím nevstoupily v platnost.

Připravena je rovněž Smlouva mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob a protokol k jejímu provádění (Protokol o provádění Smlouvy mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob). V současné době probíhá komparace textů a hledá se vhodný termín a příležitost k podpisu.

Aktuálně má ČR sjednáno celkem **17 bilaterálních readmisních dohod**: Rakousko, Polsko, Německo, Slovensko, Rumunsko, Maďarsko, Kanada, Chorvatsko, Bulharsko, Slovinsko, Moldávie, Vietnam, Švýcarsko, Arménie, Kazachstán, Kosovo, Mongolsko (dohoda s Mongolskem zatím nevstoupila v platnost).

XII.1.1.2 Unijní readmisní dohody

V rámci projednávání unijních readmisních dohod neobdržela v roce 2019 Evropská komise mandát pro jednání o readmisní dohodě s novým třetím státem. V průběhu roku 2019 se uskutečnila jednání k readmisním dohodám s Tuniskem, Marokem, Čínou (v rámci dohody o potírání nelegální migrace). S dalšími státy (Jordánsko, Alžírsko, Nigérie) nedoznala jednání žádného pokroku. S Běloruskem bylo dosaženo shody, pokud jde o dohodu o zjednodušení vízového procesu, současně s tím Bělorusko potvrdilo již dříve odsouhlasený text readmisní dohody. Koncem roku byly připraveny dokumenty pro Radu k podpisu a sjednání readmisní dohody i dohody o vízové facilitaci s Běloruskem. Evropská rada (dále též „ER“) rozhodla o podpisu readmisní dohody dne 19. 12. 2019⁹¹ a dohody o vízové facilitaci dne 14. 10. 2019⁹².

Nadále je snaha EU sjednávat se třetími státy dokumenty typu *Standard Operating Procedure* nebo *Best Practices*. Návrhy byly předloženy některým třetím státům, z nichž některé jsou již sjednány a začíná se více či méně úspěšně rozvíjet spolupráce (Bangladéš, Afghánistán, Guinea, Gambie, Pobřeží Slonoviny, Etiopie), s dalšími je EU v jednání (Ghana, Egypt). EK vyvíjí aktivity rovněž směrem na východ – s Indií jedná v rámci dialogu o migraci a mobilitě o možném sjednání readmisní dohody a vízové facilitaci (zatím bez mandátu pro jednání o dohodách), s Irákem vede rovněž jednání v rámci migračního dialogu. S Irákem je sjednána Dohoda o partnerství a spolupráci⁹³ obsahující readmisní klauzuli, nicméně nedaří se prosadit nucené návraty. V rámci migračního dialogu chce EK jednat o readmisích také s Mali a Senegalem. V rámci jednání o Rozšířené dohodě o partnerství a spolupráci⁹⁴ s Uzbekistánem je v řešení část týkající se readmisní klauzule. S Vietnamem bylo vedeno jednání k readmisím v rámci uskutečněného prvního společného výboru k provádění Dohod o partnerství a spolupráci.

EU má sjednáno celkem 17 readmisních dohod: Hongkong, Macao, Srí Lanka, Albánie, Rusko, Ukrajina, Moldávie, Srbsko, Černá Hora, Makedonie, Bosna a Hercegovina, Pákistán, Gruzie, Turecko, Kapverdy, Arménie, Ázerbájdžán.

XII.2 NÁVRATOVÁ PRAXE

Kromě návratů cizinců do zemí původu, které organizuje ČR samostatně, je možné také využít společných návratových operací v rámci činnosti Evropské pohraniční a pobřežní stráže (viz kapitola XIV.3.3 Evropská pohraniční a pobřežní stráž).

XII.2.1 Rozhodnutí o správním vyhoštění

Situace v oblasti vydaných rozhodnutí o správním vyhoštění⁹⁵ byla v minulosti úzce provázána zejména s vývojem počtu cizinců zjištěných při nelegální migraci. V prosinci 2010 však vstoupila v platnost legislativní úprava (tzv. návratová směrnice⁹⁶), a s tím byl zaveden od ledna 2011 institut rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR. Z tohoto důvodu došlo od roku 2010 k poklesům počtu osob s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění, jakožto i jejich realizací. Od roku 2015 však výrazně ovlivňují situaci v oblasti správního vyhoštění cizinci, kteří na území ČR pracují bez náležitých povolení a většinou legálně pobývají na území.

V období let 2011 až 2014 byl stabilní stav počtu cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění, jejich roční počet se pohyboval v průměru kolem 2 000 osob. V roce 2015 došlo k výraznému nárůstu počtu (3 009 osob) a tento zvyšující se trend pokračoval i v roce 2016 (3 539 osob). K markantnímu

⁹¹ RR 2019/2228.

⁹² RR 2019/1915.

⁹³ Partnership and cooperation agreements (PCA).

⁹⁴ Enhanced partnership and cooperation agreement (EPCA).

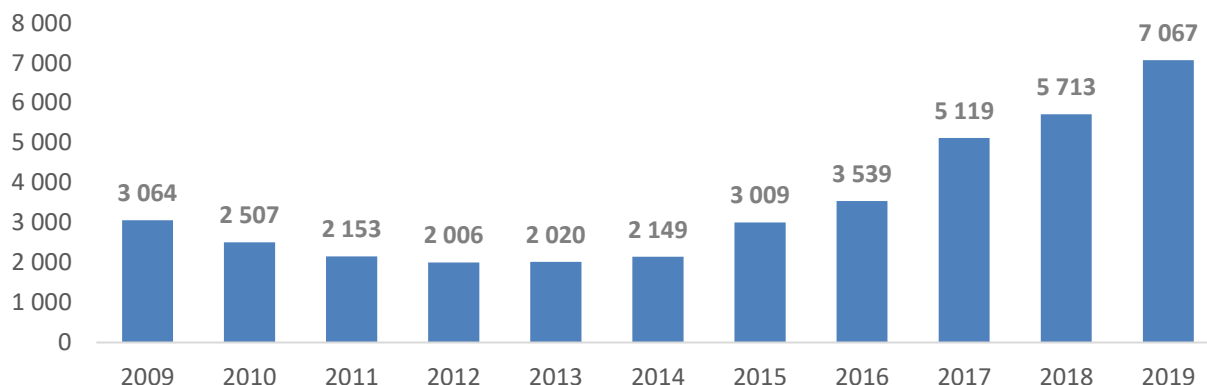
⁹⁵ Správní vyhoštění cizinců upravuje Hlava X. zákona o pobytu cizinců. Správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby vycestování z území a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území. Doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území, stanoví policie v rozhodnutí o správním vyhoštění cizince.

⁹⁶ Návratová směrnice upřednostňuje navrácení občanů třetích zemí na základě dobrovolnosti a až v případě jeho neplnění by mělo dojít k vyhoštění ze strany státního orgánu.

zvýšení poté došlo v roce 2017 (5 119 osob) a zvyšující se trend počtu cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění pokračoval. V roce 2019 byl evidován dosud nejvyšší počet od roku 2008 (prosinec 2007 vstup ČR do Schengenu).

V roce 2019 bylo zaevidováno celkem **7 067 cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění**, což ve srovnání s předchozím rokem představuje nárůst o 1 354 osob (tj. +23,7 %).

Počet cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění v letech 2009 - 2019

Zdroj: PČR

Nejvíce zastoupenou skupinou cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění byli v roce 2019, stejně jako v předchozích letech, občané **Ukrajiny** (4 631 osob). Na celkovém počtu osob se podílí téměř ze dvou třetin (65,5 %) a v meziročním porovnání u nich došlo k nejvyššímu zvýšení, a to o 775 osob (tj. +20,1 %). S velkým odstupem se na druhém místě umístili státní příslušníci **Moldavska** (1 171 osob, tj. 16,6 %), u kterých byl evidován druhý nejvyšší nárůst počtu (+283 osob, tj. +31,9 %). Třetí místo obsadili státní příslušníci **Vietnamu** (157 osob, tj. 2,2 %), u kterých byl evidován rovněž nárůst počtu (+61 osob, tj. +63,5 %). Na dalších místech se umístili občané **Uzbekistánu** (122 osob, tj. 1,7 %) a **Gruzie** (120 osob, tj. 1,7 %). Celkově těchto 5 státních příslušností tvořilo zhruba 88 % z celkového počtu osob s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění, zbylých 12 % připadalo na dalších 76 státních příslušností.

V roce 2019 bylo zaznamenáno **7 117 pravomocných rozhodnutí o správním vyhoštění** (jedné osobě může být v daném časovém období vydáno více rozhodnutí). Čtvrtina z nich byla vydána na KŘP hl. m. Praha (1 762 rozhodnutí, tj. 24,8 % z celkového počtu vydaných rozhodnutí o správním vyhoštění). Na dalších místech se poté umístilo KŘP Středočeského kraje (1 424 rozhodnutí, tj. 20,0 %) a KŘP Jihomoravského kraje (769, tj. 10,8 %). Největší meziroční zvýšení počtu je evidováno u KŘP Jihomoravského kraje (+282 rozhodnutí, tj. +57,9 %), KŘP Středočeského kraje (+200, tj. +16,3 %) a KŘP hl. m. Praha (+181, tj. +11,4 %).

Z hlediska **důvodů** (celkem 8 372 důvodů) pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění dlouhodobě převládala kategorie označovaná jako nelegální pobyt (pobyt bez víza nebo povolení k pobytu, bez cestovního dokladu atd.). Od roku 2017 došlo ke změně trendu, kdy začaly převažovat důvody vztahující se k porušování zákona o zaměstnanosti (zaměstnání cizince bez oprávnění k pobytu nebo povolení k zaměstnání). U tohoto důvodu (3 940 důvodů, tj. 47,1 %) je vykázán meziroční nárůst o 445 důvodů (tj. +12,7 %). Hlavní státní příslušností zjišťovanou z důvodu porušení zákona o zaměstnanosti jsou občané Ukrajiny (3 466 důvodů, +456, tj. +15,1 %) a Moldavska (392, -26, tj. -6,2 %).

Na základě pravomocného rozhodnutí o správním vyhoštění byla jeho **realizace provedena u 394 cizinců**, což ve srovnání s předchozím rokem představuje pokles, a to o 50 osob (tj. -11,3 %). Z tohoto počtu byla většina (327 osob, tj. 82,9 %) vyhoštěna „dobrovolně“, tedy návrat byl zajištěn MV nebo Mezinárodní organizací pro migraci (IOM). Rozdíl mezi počtem osob, kterým bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění (7 067) a počtem osob, u kterých došlo k realizaci vyhoštění (394) spočívá v tom, že pouze část cizinců s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění je zajišťována do zařízení pro zajištění cizinců (a to v případě, že existují

zákonné důvody pro jejich zajištění do ZZC) s následným zabezpečením realizace správního vyhoštění. U ostatních cizinců je předpokládáno jejich samostatné vycestování z území ČR.

Správní vyhoštění bylo stejně jako v minulých letech nejvíce realizováno u státních příslušníků **Ukrajiny** (159 osob), kteří představovali 40 % z celkového počtu cizinců, u kterých bylo správní vyhoštění realizováno. S odstupem ve statistice realizovaných správních vyhoštění dále následovali občané **Moldavska** (78 osob) a **Nigérie** (39). V meziročním porovnání došlo u občanů Ukrajiny k poklesu o 85 osob (tj. -34,8 %), na druhé straně meziroční nárůsty byly vykázány nejvíce u občanů Nigérie (+38 osob).

V průběhu roku 2019 bylo rozhodováno v 1 225 případech **odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění**, což je o 272 odvolání (tj. +28,5 %) více než v roce 2018. Z uvedeného počtu bylo v 938 případech odvolání zamítnuto, ve 43 případech bylo rozhodnutí zrušeno a řízení zastaveno, ve 197 případech bylo rozhodnutí zrušeno a vráceno k novému projednání, ve 43 případech byl pozměněn výrok rozhodnutí a ve 4 bylo řízení přerušeno.

Pokud se týká žádostí o **odstranění tvrdosti rozhodnutí o správním vyhoštění** podle ustanovení § 122 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, těchto bylo řešeno 177 (o 94 žádostí více než v minulém roce, tj. +113,3 %), kdy ve 26 případech bylo rozhodnutí o správním vyhoštění zrušeno, v 87 případech byla žádost zamítnuta, ve 45 případech bylo řízení zastaveno podle ustanovení § 66 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a v 19 případech bylo řízení přerušeno.

V roce 2019 bylo podáno celkem 381 **žalob proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu**, což je v meziročním porovnání o 106 žalob více (tj. +38,5 %). Soud ve 330 případech žalobu zamítnul, v 8 případech byla žaloba odmítnuta, ve 41 případech soud rozhodnutí odvolacího správního orgánu zrušil a vrátil správnímu orgánu k novému projednání a ve 2 případech bylo řízení o žalobě proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu zastaveno.

XII.2.1.1 Žádosti o ověření totožnosti v rámci realizace správního vyhoštění

Ověření totožnosti cizince je nezbytným úkonem pro možnost realizace správního vyhoštění. V roce 2019 bylo zaevidováno **135 žádostí** o ověření totožnosti cizince. Ve srovnání s předcházejícím rokem je vykázán čtvrtinový nárůst (+27 žádostí). Nejvíce žádostí o ověření totožnosti, tak jako v minulém roce, bylo vyžádáno u občanů Ukrajiny⁹⁷ (64 žádostí, tj. 47,4 %). Dále následovali občané Vietnamu (20 osob) a Gruzie (8).

V dané problematice lze uvést **některá specifika**. V roce 2019 byla ověřována totožnost u státních příslušníků Ruska (ve dvou ze tří případů se nepodařila totožnost ověřit), dále u státních příslušníků Gruzie. U státních příslušníků Gruzie bylo ověřování prováděno prostřednictvím počítačové programu „RCMES“ („Readmission Case Management Electronic System“), který je financován z finančních prostředků Evropské unie. Spolupráci s Gruzii při provádění readmisní dohody lze hodnotit na velice dobré úrovni.

Dále bylo prováděno ověřování totožnosti u dvou osob uvádějících **státní příslušnost Iráku**. Co se týče ověřování totožnosti osob uvádějících státní příslušnost Iráku, lze konstatovat, že proces ověření totožnosti občanů Iráku je časově náročný (je nutné vždy provést konzulární rozhovor s danou osobou). Spolupráce s Velvyslanectvím Iráku je na velmi dobré úrovni, ale faktem zůstává, že pokud osoby nedisponují cestovním pasem, nejsou k dispozici ani kopie identifikačních stran, příp. jiných dokladů (např. rodných listů, řidičských průkazů atd.) a tyto osoby současně odmítají dobrovolně vycestovat z území EU, tak předpoklad ověření jejich totožnosti a vydání náhradního cestovního dokladu je téměř nulový.

U jedné osoby bylo provedeno ověřování totožnosti uvádějící **státní příslušnost Íránu**. Rovněž je vždy vyžadován konzulární pohovor s ověřovaným cizincem. Proces ověřování totožnosti občanů Íránu je časově náročný. Jednou z podmínek pro vystavení náhradního cestovního dokladu je ochota ověřované osoby se vrátit dobrovolně do země původu (tedy do Íránu). V tomto případě ověřovaná osoba nepožádala o dobrovolný návrat do Íránu. Vzhledem k této skutečnosti byla osoba po uplynutí lhůty pro zajištění propuštěna na území ČR z důvodu nemožnosti zajištění cestovního dokladu pro návrat. Pokud ověřovaná

⁹⁷ Udaná identita, která je ověřována.

osoba nepožádá o dobrovolný návrat do země původu, tak ověření její totožnosti a vystavení dokladu pro návrat je nulové.

Dále byla ověřována totožnost u čtyř osob uvádějících **státní příslušnost Afghánistánu**. Ze strany Velvyslanectví Afghánské islámské republiky v České republice bylo ke všem čtyřem ověřovaným osobám zasláno písemné sdělení, že pokud ŘSCP nepředloží fotokopii ID karet ověřovaných osob, nebudou ze strany velvyslanectví činěny žádné kroky k ověření totožnosti těchto osob. Vzhledem k tomuto sdělení ŘSCP požádalo velvyslanectví o provedení konzulárního pohovoru s těmito osobami, v době zpracování této zprávy prozatím s negativním výsledkem bez ochoty velvyslanectví pohovor provést.

XII.2.2 Rozhodnutí o povinnosti opustit území

V návaznosti na tzv. návratovou směrnici byl od ledna 2011 zaveden institut rozhodnutí o povinnosti opustit území nebo území členských států EU⁹⁸. V roce 2019 bylo vydáno **893 rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území**⁹⁹. V meziročním srovnání došlo ke zvýšení o 99 rozhodnutí (tj. +12,5 %).

Nejvíce rozhodnutí o povinnosti opustit území bylo vydáno opět u KŘP hl. m. Praha (379 rozhodnutí, tj. 42,4 %), KŘP Plzeňského (87, tj. 9,7 %), KŘP Jihomoravského (85, tj. 9,5 %) a KŘP Ústeckého kraje (80, tj. 9,0 %).

Z počtu 65 státních příslušností vedených ve statistice převládají výrazně s počtem 265 rozhodnutí (tj. 29,7 %) občané **Ukrajiny**, kteří jsou ze 43 % vykázáni u KŘP hl. m. Praha. S odstupem následují občané **Vietnamu** (99 rozhodnutí, tj. 11,1 %) a **Ruska** (52, tj. 5,8 %). Jedná se o stejné tři státní příslušnosti na prvních třech místech jako v roce 2018, které tvoří 47 % rozhodnutí o povinnosti opustit území.

V roce 2019 bylo v 98 případech rozhodováno ve věci **odvolání** proti rozhodnutí o povinnosti opustit území, což v meziročním srovnání představuje mírný pokles o 10 rozhodnutí (tj. -9,3 %). Ve 48 případech bylo odvolání zamítnuto, ve 30 případech bylo vyhověno a ve 20 případech bylo rozhodnutí zrušeno a vráceno.

XII.2.3 Trest vyhoštění uložený soudy

V roce 2019 bylo evidováno celkem **1 746 osob, kterým byl soudy v trestním řízení uložen trest vyhoštění**¹⁰⁰, což představuje mírný meziroční nárůst o 24 osob (tj. +1,4 %). V této kategorii dominovali stejně jako v předchozím roce občané **Ukrajiny** (510 osob, tj. 29,2 %), **Rumunska** (224 osob, tj. 12,8 %) a **Moldavska** (186 osob, tj. 10,7 %). Tyto 3 státní příslušnosti se na celkovém počtu osob s vydaným trestem vyhoštění podílely z 53 %. Největší meziroční nárůsty byly vykázány u občanů Nigérie (+49 osob, tj. +245,0 %) a Gruzie (+37, tj. +185,0 %), naopak meziroční pokles u občanů Bulharska (-34, tj. -32,4 %) a Rumunska (-34, tj. -13,2 %). U občanů Ukrajiny a Moldavska dominoval jako důvod vyhoštění skutek padělání a pozměnění veřejné listiny a maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, u občanů Rumunska krádež a neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku.

Nejčastějším **důvodem** trestu vyhoštění (celkem se jednalo o 2 271 skutků) byla krádež (437 skutků, tj. 19,2 %), maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (336, tj. 14,8 %), padělání a pozměnění veřejné listiny (310 skutků, tj. 13,7 %), ohrožení pod vlivem návykové látky (176 skutků, tj. 7,7 %) a nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy (169, tj. 7,4 %). Největší meziroční nárůst byl zaznamenán u skutku maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (+52 skutků, tj. +18,3 %).

Realizace soudního vyhoštění byla v hodnoceném období provedena u **281 cizinců**, což představuje v porovnání s předchozím rokem mírný pokles o 17 osob (tj. -5,7 %). Z tohoto počtu byla realizace zajištěna u 7 osob oddělením dobrovolných návratů OAMP a u 1 osoby Mezinárodní organizací pro migraci (IOM).

⁹⁸ § 50a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců

⁹⁹ Dle měsíčních výkazů vybraných činností KŘP.

¹⁰⁰ Trest vyhoštění z území ČR je ukládán soudy pachatelům, kteří nejsou občany ČR, a to jako trest samostatný nebo vedle jiného trestu dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Soud může uložit trest vyhoštění ve výměře od jednoho roku do deseti let, anebo na dobu neurčitou. Trest vyhoštění neukládají soudy každému cizinci, který je odsouzen za spáchání trestného činu.

Z hlediska státních příslušností osob se jednalo nejčastěji o občany **Slovenska** (76 osob, tj. 27 %), **Ukrajiny** (48 osob, tj. 17,1 %) a **Rumunska** (32 osob, tj. 11,4 %). V meziročním porovnání došlo k největšímu nárůstu u občanů Moldavska (18 osob, +12 osob, tj. +200 %), naopak meziroční pokles byl evidován zejména u státních příslušníků Rumunska (-19 osob, tj. -37,3 %).

XII.2.4 Zařízení pro zajištění cizinců na území ČR

Ke dni 31. prosinci 2019 provozovala Správa uprchlických zařízení (SUZ) **tři zařízení pro zajištění cizinců** (dále také ZZC), ve kterých je cizinec povinen se zdržovat na základě rozhodnutí o zajištění za účelem realizace správního vyhoštění dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a to v **Bělé pod Bezdězem** (Středočeský kraj), **Vyšních Lhotách** (Moravskoslezský kraj) a **Balkové** (Plzeňský kraj).

Ubytovací kapacita uvedených zařízení pro zajištění cizinců se oproti minulému roku snížila, byla v průběhu roku průměrně 941 a k 31. prosinci 2019 činila **celkem 916 lůžek**.

Spolu se zajištěním ubytovacích a stravovacích služeb zde fungují sociální pracovníci a poskytují své služby psycholog (často jde o krizovou intervenci). Klientům slouží rozmanitá nabídka volnočasových aktivit – typicky sledování TV, návštěvy posilovny a venkovního hřiště nebo hraní společenských her a četba cizojazyčné literatury i periodik. Zařízení pravidelně navštěvovaly nestátní neziskové organizace, které nabídku dále rozšiřovaly, zejména o provoz humanitárního skladu šatstva a právní poradenství.

V roce 2019 bylo umístěno do zařízení celkem 738 cizinců, oproti předchozímu roku jde o mírné navýšení počtu, a to o 34 osob (tj. +4,8 %). Z hlediska státních příslušností prošlo ve sledovaném roce uvedenými zařízeními pro zajištění cizinců nejvíce státních příslušníků **Ukrajiny** (244 osob, tj. 33,1 %), u kterých je vykázán meziroční pokles (-44 osob, tj. -15,3 %). S výrazným odstupem ve statistice následovali státní příslušníci **Moldavska** (94 osob, tj. 12,7 %; +12 osob, tj. +14,6 %), **Nigérie** (69 osob, tj. 9,3 %; +48 osob, tj. +228,6 %), **Vietnamu** (58 osob, tj. 7,9 %; +18 osob, tj. +45,0 %) a **Afghánistánu** (49 osob, tj. 6,6 %; +38 osob, tj. +345,5 %). Těchto pět státních příslušností tvořilo podíl 69,6 % na celkovém počtu umístěných cizinců.

Cizinci umístění do zařízení pro zajištění cizinců – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	704	100,0	738	100,0	4,8	34
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	288	40,9	244	33,1	-15,3	-44
Moldavsko	82	11,6	94	12,7	14,6	12
Nigérie	21	3,0	69	9,3	228,6	48
Vietnam	40	5,7	58	7,9	45,0	18
Afghánistán	11	1,6	49	6,6	345,5	38
Gruzie	24	3,4	36	4,9	50,0	12
Uzbekistán	42	6,0	32	4,3	-23,8	-10
Irák	76	10,8	23	3,1	-69,7	-53
Írán	10	1,4	12	1,6	20,0	2
Eritrea	0	0,0	9	1,2	-	9

Zdroj: MV SUZ

V roce 2019 bylo ze zařízení pro zajištění cizinců propuštěno 700 osob, kdy nejčastějším důvodem propuštění cizinců byla repatriace do země původu (43,1 %), přemístění do azylového zařízení (22 %), předání cizince do odpovědné země dle Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. 6. 2013 (Dublin III) (9,4 %), realizace správního vyhoštění (8,7 %), zánik důvodů pro zajištění (8,1 %) a realizace readmise (6 %).

XII.2.5 Provádění readmisních smluv

XII.2.5.1 Provádění readmisních smluv s nesusledními státy

V roce 2019 byla využita v rámci nesusledních států readmisní dohoda s **Vietnamem**. Z území ČR bylo letecky readmitováno do Vietnamu **9 občanů Vietnamu** (-2 osoby v meziročním porovnání). Ve všech případech se jednalo o realizaci trestu vyhoštění uloženého soudem. Readmisní dohoda s **Ukrajinou** byla využita u 4 osob, z toho 2 občané Ukrajiny (letecky) a 2 Gruzie (letecky průvoz), vždy se jednalo o realizaci trestu vyhoštění. V rámci readmisní dohody s **Gruzií** byli readmitováni 3 občané Gruzie (letecky), z toho 2 případy realizace správního vyhoštění a 1 soudní vyhoštění. U 2 občanů Ruska byla využita dohoda s **Ruskem** (letecky, trest vyhoštění). V rámci readmisní dohody s **Rumunskem** proběhla realizace u 2 občanů Rumunska (letecky, správní vyhoštění).

XII.2.5.2 Provádění readmisních smluv se sousedními státy¹⁰¹

V roce 2019 převzala česká strana od sousedních států podle readmisních dohod **941 osob**, což za posledních 10 let představuje nejvyšší roční počet. V meziročním porovnání došlo k nárůstu o 158 osob (tj. +20,2 %). Do sousedních států bylo stranou ČR předáno 144 osob, což představuje meziroční zvýšení o 39 osob (tj. +37,1 %). Jedná se z dlouhodobého hlediska o standardní roční počet, kdy výjimkou byl pouze rok 2015 (velká migrační vlna - předáno sousedním státům 3 396 osob).

V uvedeném roce česká strana odmítla převzetí u 82 osob (+16 osob). Celkem 75 osob nebylo převzato od orgánů Německa a 7 osob od polské strany. Sousední státy odmítly od české strany převzít 13 osob (7 osob ze Slovenska, 3 z Německa a 3 z Rakouska).

Provádění readmisních dohod na hranicích ČR se sousedními státy se týkalo zejména cizinců ze států, které s ČR nesusledí (tj. občanů třetích států). Jednotlivé úseky státních hranic ČR byly však svým způsobem specifické.

Readmisní řízení se sousedními státy – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Převzato osob podle readmisních dohod	888	100,0	1 085	100,0	22,2	197
z toho sousedními státy	105	11,8	144	13,3	37,1	39
stranou ČR	783	88,2	941	86,7	20,2	158
Převzetí odmítnuto	75	100,0	95	100,0	26,7	20
z toho sousedními státy	9	12,0	13	13,7	44,4	4
stranou ČR	66	88,0	82	86,3	24,2	16

Zdroj: ŘSCP

XII.2.5.2.1 Osoby převzaté ČR ze sousedních států

V roce 2019 bylo dle readmisních dohod se sousedními státy **převzato stranou ČR celkem 941 osob**, kdy v meziročním srovnání došlo k nárůstu o 158 osob (tj. +20,2 %). Úsek státních hranic s Německem patří dlouhodobě z hlediska převzatých osob stranou ČR k nejvíce zatíženým (920 osob, tj. 97,8 %). Dále byly osoby převzaty od orgánů Rakouska (12 osob) a Polska (9). Od orgánů Slovenska nebyla převzata žádná osoba (tak jako v roce 2018). V meziročním porovnání je největší změna, a to nárůst, vykázan u převzatých osob od orgánů Německa, kdy se jedná o více než jednu pětinu (+161 osob, tj. +21,2 %).

Co se týká jednotlivých krajských ředitelství PČR, tradičně byly osoby nejčastěji přebírány u KŘP Ústeckého kraje (767 osob, tj. 81,5 %), dále následovalo s odstupem KŘP Plzeňského kraje (113, tj. 12,0 %) a ostatní KŘP

¹⁰¹ Tato kapitola se zabývá pouze údaji o provádění readmisních dohod se sousedními státy pozemní cestou, údaje o těchto readmitovaných osobách jsou statovány od roku 2011 z měsíčních výkazů KŘP.

se podílí minimálními počty. S tím, jak vzrostl počet převzatých osob na úseku hranic s Německem, došlo k nejvyššímu meziročnímu nárůstu u KŘP Ústeckého (+85 osob, tj. +12,5 %) a Plzeňského kraje (+50, tj. +79,4 %).

Readmisní řízení se sousedními státy – osoby převzaté orgány ČR ze sousedních států – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Převzato osob orgány ČR ze sousedních států	783	100,0	941	100,0	20,2	158
z toho						
z Rakouska	3	0,4	12	1,3	300,0	9
z Polska	21	2,7	9	1,0	-57,1	-12
z Německa	759	96,9	920	97,8	21,2	161

Zdroj: ŘSCP

Z celkového počtu osob bylo od orgánů sousedních států v rámci readmisního řízení opět převzato nejvíce občanů **Moldavska**. V období let 2010 až 2015 byl jejich roční počet pouze v jednotkových číslech (od dubna 2014 mohou občané Moldavska, držitelé biometrického dokladu, využít bezvízový styk). V roce 2016 se jednalo o 23 osob. Poté došlo v roce 2017 ke skokově velkému navýšení (216 osob) a zvyšující se trend pokračoval i v roce 2018 (345 osob). V roce 2019 došlo k poklesu, ale stále se jedná o druhý nejvyšší počet za posledních deset let. V roce 2019 bylo převzato 260 občanů Moldavska (tj. 27,6 %), což v meziročním srovnání představuje čtvrtinový pokles (-85 osob, tj. -24,6 %). Kromě dvou osob byli ostatní občané Moldavska předáni orgány SRN a ve většině případů byl německou stranou uváděn jako důvod předání osoby nesplnění podmínek vstupu do Německa zejména pro nedostatek finančních prostředků, nevěrohodnost cesty aj. Typickým příkladem převzatých občanů Moldavska je případ, kdy jsou vráceni občané, kteří cestovali v osobním autě/dodávce a předloží své cestovní doklady. Další prověrkou vozidla a zavazadel je pak zjištěno, že osoby mají pracovní pomůcky a další věci pro dlouhodobý pobyt, a tudíž že cestují do Německa za prací. Z výše uvedeného je policií Německa vyvozeno, že cizinci nesplňují podmínky pro vstup a pobyt na území v rámci bezvízového styku a vízum nebo povolení k pobytu nemají (podezření z nelegálního zaměstnání).

Na druhém místě jsou občané **Ukrajiny** (170 osob, tj. 18,1 %), u kterých došlo meziročně k markantnímu zvýšení o 101 osob (tj. +146,4 %). Jedná se během posledních deseti let o nejvyšší roční počet. V období 2010 až 2017 byly roční počty maximálně do 45 osob, v roce 2018 se již jednalo o 69 osob (od června 2017 mohou občané Ukrajiny, držitelé biometrického dokladu, využít bezvízový styk). Nejvíce byli občané Ukrajiny přebíráni z Německa (164 osob). Na třetím místě se ve statistice umístili občané **Srbska** (113 osob, tj. 12,0 %), u kterých je stabilní stav (pouze meziročně o 6 osob více). Kromě dvou cizinců byli všichni občané Srbska převzati od orgánů Německa. Čtvrté místo obsadili občané **Albánie** (88 osob, tj. 9,4 %, +39 osob), kteří byli kromě jednoho cizince vždy převzati od orgánů Německa. Páté místo náleží občanům **ČR** (54 osob, tj. 5,7 %, +22 osob), kdy je důvodem převzetí vyhoštění po výkonu trestu nebo zákaz pobytu na území SRN. Celkem se těchto pět státních příslušností podílí na celkovém počtu převzatých osob stranou ČR zhruba ze 75 %, na zbylých 25 % připadá 41 státních příslušností.

XII.2.5.2.2 Osoby předané ČR do sousedních států

V roce 2019 bylo dle readmisních dohod se sousedními státy **předáno stranou ČR celkem 144 osob** do sousedních států, což v meziročním srovnání představuje zvýšení o 39 osob (tj. +37,1 %). Nejvíce osob bylo opět předáno orgánům Německa, a to 61 osob (tj. 42,4 %, +9 osob v porovnání s rokem 2018). Na Slovensko bylo předáno 56 osob (tj. 38,9 %), kdy v porovnání s minulým rokem došlo ke zvýšení o 32 osob (tj. +133,3 %). Orgánům Rakouska bylo předáno 27 osob (tj. 18,8 %, +7 osob) a orgánům Polska žádná osoba (-9 osob). V oblasti předaných osob v rámci readmise sousedním státům vedla statistiku KŘP Ústeckého kraje (76 osob, tj. 52,8 %, +11 osob) a s odstupem KŘP Jihomoravského kraje (20, tj. 13,9 %, +6).

Readmisní řízení se sousedními státy- osoby předané orgány ČR do sousedních států – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Předáno osob orgány ČR do sousedních států	105	100,0	144	100,0	37,1	39
z toho						
do Rakouska	20	19,0	27	18,8	35,0	7
do Polska	9	8,6	0	0	-100,0	-9
do Německa	52	49,5	61	42,4	17,3	9
do Slovenska	24	22,9	56	38,9	133,3	32

Zdroj: ŘSCP

Z hlediska státních příslušností se nejvíce jednalo o občany **Afghánistánu** (25 osob, tj. 17,4 %, +15 osob), kdy byli kromě jednoho cizince všichni předáni na Slovensko (nelegálně tranzitující migranti). Dále se v TOP 5 státních příslušností umístili občané **Iráku** (12 osob), **Srbska** (11), **Sýrie** (11), **Gruzie** (8) a **Jemenu** (7). Těchto 6 příslušností se na celkovém počtu předaných osob v rámci readmise podílí polovinou, druhou polovinu tvoří dalších 32 státních příslušností.

XII.2.6 Návraty v souvislosti s aplikací tzv. dublinského nařízení

Oblastí, která s návraty nepřímo souvisí je aplikace tzv. dublinského nařízení (viz kapitola VII.2 Aplikace dublinského nařízení v ČR). Z území ČR do jiného členského státu bylo v roce 2019 zrealizováno celkem 84 transferů osob. Nejvíce osob bylo z území ČR předáno do **Německa** (22), **Itálie** (18) a **Rumunska** (14).

XII.2.7 Dobrovolné návraty

Návrátová politika je neodmyslitelnou součástí migrační politiky jako celku. Při realizaci vycestování je pak přednost dávana vždy dobrovolnému návratu před návratem nuceným.

Problematika dobrovolných návratů je na národní úrovni **upravena zákonem o pobytu cizinců ustanovením §123a**. Ministerstvo vnitra může nést náklady spojené s dobrovolným návratem cizince, který je zajištěn za účelem správního vyhoštění nebo kterému byla rozhodnutím o správním vyhoštění stanovena lhůta k vycestování a který na území pobývá bez platného oprávnění k pobytu.

Dne 31. 7. 2019 nabyla účinnosti novela zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců a ustanovení §123a bylo rozšířeno o nové skupiny cizinců, kteří mohou ministerstvo požádat o úhradu nákladů spojených s dobrovolným návratem. Ministerstvo tedy po této novele může nově nést i náklady spojené s dobrovolným návratem cizince, kterému byla rozhodnutím o povinnosti opustit území nebo území členských států EU stanovena doba k vycestování, dále pak může realizovat návrat cizince, kterému byla zrušena nebo uplynula platnost dlouhodobého víza, zamítnuta žádost o vydání povolení k trvalému či dlouhodobému pobytu či byl pobyt zrušen, vykonává trest odnětí svobody nebo mu byl uložen trest vyhoštění.

Ve smyslu tohoto ustanovení je MV, konkrétně OAMP kompetentní posoudit žádost podanou cizincem a jeho žádosti případně vyhovět a návrat realizovat

Dobrovolná repatriace je dále upravena **zákonem o azylu**, kdy na základě ustanovení §54a MV může, je-li to ve veřejném zájmu, nést náklady spojené s dobrovolným návratem.

V souvislosti s problematikou dobrovolných návratů a návratů obecně **je z pohledu právní úpravy podstatná také legislativa EU**. Konkrétně se pak jedná o Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

V oblasti dobrovolných návratů realizují své programy asistovaných dobrovolných návratů Ministerstvo vnitra, Správa uprchlických zařízení MV (SUZ) a také Mezinárodní organizace pro migraci (IOM). **Ministerstvo**

vnitř se ve svém programu soustředí především na **cizince, kterým bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění nebo rozhodnutí o povinnosti opustit území**. SUZ prostřednictvím svého programu poskytuje pomoc s dobrovolným vycestováním do země původu **bývalým žadatelům o mezinárodní ochranu**.

Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) od 1. dubna 2019 do 31. března 2022 realizuje projekt „Asistované dobrovolné návraty a reintegrace“, který je financován v rámci národního programu Azylového a migračního fondu (AMIF) a rozpočtu MV. Hlavním cílem tohoto projektu je přispět k efektivnímu řízení migrace prostřednictvím komplexní podpory konceptu asistovaných dobrovolných návratů a reintegrace a podpořit udržitelnou reintegraci navrátilců do zemí původu.

U všech těchto programů dobrovolných návratů zajišťují Ministerstvo vnitra, SUZ a IOM nejen samotnou realizaci dobrovolného návratu, ale také veškeré související poradenství a asistenci, které jsou pro efektivní, rychlé a úspěšné uskutečnění návratu nezbytné. Mezi zajišťované služby patří poskytování informací o dobrovolném návratu cizincům umístěným v přijímacích a pobytových střediscích pro žadatele o mezinárodní ochranu a v zařízeních pro zajištění cizinců. Rovněž se provádí návratové poradenství poskytované cizincům s povinností opustit území ČR, na které nebyl uplatněn institut zajištění. V souvislosti s návratovým poradenstvím je dotčeným cizincům poskytována asistence při komunikaci se zastupitelskými úřady jejich zemí původu, nejčastěji v souvislosti s vyřízením náhradního cestovního dokladu. IOM může také v případě potřeby pro cizince zajistit tranzitní asistenci a asistenci po přiletu do země původu.

Kromě možnosti využít některého z fungujících programů asistovaných dobrovolných návratů, mohou bývalí žadatelé o mezinárodní ochranu, cizinci s ukončeným pobytem nebo cizinci se správním vyhoštěním vycestovat spontánně na vlastní náklady.

V průběhu roku 2019 bylo realizováno **celkem 487 dobrovolných návratů cizinců ze třetích zemí**. V rámci tohoto počtu bylo 338 asistovaných dobrovolných návratů cizinců realizováno MV, 61 návratů cizinců bylo realizováno IOM a 88 asistovaných dobrovolných návratů žadatelů o mezinárodní ochranu bylo realizováno SUZ. Nejčastěji byli mezi těmito navrátilci zastoupeni státní příslušníci Ukrajiny, Moldávie, Uzbekistánu, Gruzie či Vietnamu. Podrobný přehled státních příslušností cizinců v rámci dobrovolných návratů je k dispozici v Tabulkové části této Zprávy.

XII.2.7.1 Dobrovolné návraty realizované Správou uprchlických zařízení

Každý cizinec splňující podmínky uvedené v ustanovení § 54 a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je oprávněn požádat o repatriaci – dobrovolný, důstojný a bezpečný návrat do země původu nebo třetí země, hrazený z rozpočtu státu. Nárok na dobrovolný návrat nevzniká automaticky, každá žádost je posuzována individuálně, ale v zájmu státu je podpořit návrat osob, které o to dobrovolně požádají. SUZ nese náklady na repatriaci s přihlédnutím k tomu, zda cizinec splňuje podmínky dle § 54 a zákona o azylu, s ohledem na finanční situaci žadatele, míru spolupráce ze strany cizince, přičemž zohledňuje při realizaci zdravotní a psychický stav, rodinnou a sociální situaci a další faktory.

Při realizaci dobrovolného návratu SUZ poskytuje žadatelům bezplatný nákup letenky nebo jízdenky do cílové země, přímou asistenci při odjezdu, poradenství a v případě, že klientovi není možné zajistit dopravu až do jím zvolené destinace, může mu být vyplacen příspěvek na dopravu do požadovaného místa v cílové zemi.

Dále může SUZ poskytnout další nezbytnou asistenci, která povede k úspěšnému návratu cizince, například se jedná o asistenci při zajištění cestovního dokladu v případě jeho absence, úhradu nákladů s tím spojených, zajištění odvozu na místo odjezdu z ČR, zajištění doprovodu zdravotně nezpůsobilého cizince specializovanou přepravní zdravotnickou službou, asistenci během případného přestupu v cizí zemi atd.

V případě potřeby SUZ spolupracuje při realizaci repatriací s OAMP, Mezinárodní organizací pro migraci (IOM) nebo Českým červeným křížem. Z důvodu ochrany osobních údajů žadatelů o mezinárodní ochranu SUZ přímo do kontaktu se zahraničními úřady zemí původu nevstupuje. S uvedenými smluvními organizacemi SUZ spolupracuje zejména v případech:

- je-li nutné zajištění náhradních nebo prodloužení doby platnosti stávajících cestovních dokladů,

- narodí-li se žadateli o mezinárodní ochranu na území České republiky dítě a není tedy zapsáno v cestovním dokladu rodiče a Policie ČR nemůže vydat cestovní průkaz totožnosti, nebo tento není dostačující k návratu,
- je-li nutná asistence při mezipřistání (např. z důvodů handicapu),
- je-li nevyhnutelné mezipřistání a přestup v zemích Schengenského prostoru,
- jedná-li se o nezletilého žadatele o mezinárodní ochranu bez doprovodu.

V roce 2019 bylo řešeno celkem **106** žádostí o dobrovolný návrat, z toho bylo navráceno do požadovaných zemí celkem **88 osob**. Nejčastější cílovou zemí návratu byl **Kazachstán** (20 osob), **Arménie** (8 osob), **Ázerbájdžán** a **Irák** (po 7 osob) a **Gruzie** a **Rusko** (po 6 osob).

XII.2.7.2 Dobrovolné návraty zajišťované Ministerstvem vnitra

V rámci realizace dobrovolného návratu MV zajišťuje nejen samotnou realizaci dobrovolného návratu, ale také veškeré související poradenství a asistenci, které jsou pro efektivní, rychlé a úspěšné uskutečnění návratu nezbytné. Mezi zajišťované úkony patří především poskytování informací o dobrovolném návratu cizincům umístěným v zařízeních pro zajištění cizinců v Balkové, Bělé-Jezové a Vyšních Lhotách. Návratové poradenství se také poskytuje cizincům s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění či s rozhodnutím o povinnosti opustit území, na které nebyl uplatněn institut zajištění. V souvislosti s návratovým poradenstvím je dotčeným cizincům také poskytována asistence při komunikaci se zastupitelskými úřady jejich zemí původu, nejčastěji v souvislosti s vyřízením náhradního cestovního dokladu. Pokud se cizinec rozhodne využít možnosti dobrovolného návratu, ministerstvo zajišťuje realizaci návratu a dbá přitom na potřeby a preference jednotlivých cizinců; například co se týče požadavků na cílovou destinaci.

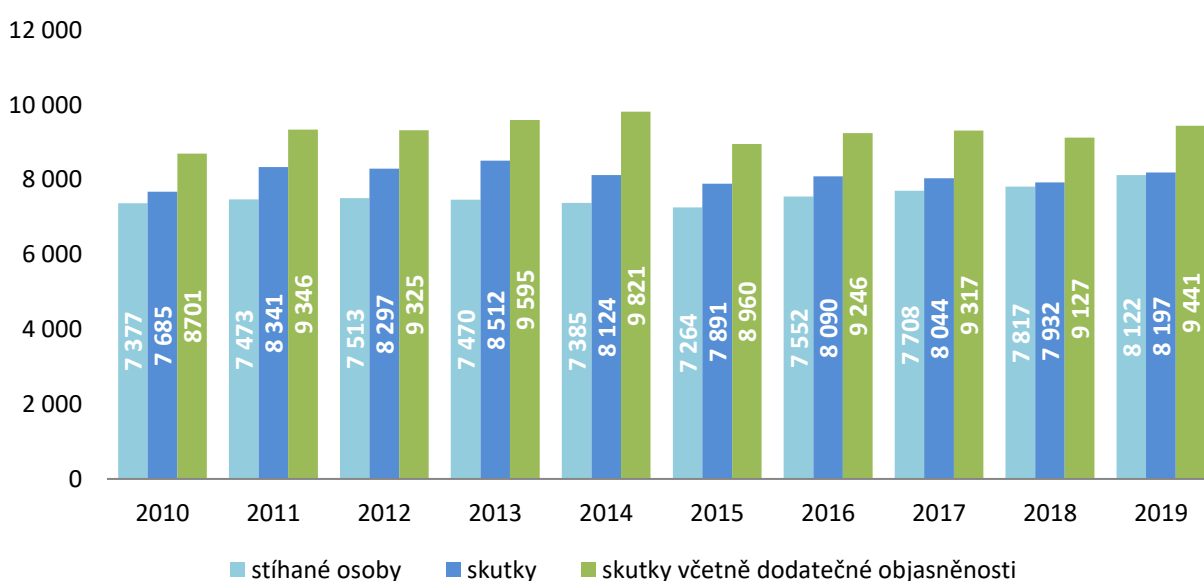
V roce 2019 bylo MV realizováno celkem 338 dobrovolných návratů. Z uvedeného počtu bylo 317 osob umístěno v zařízeních pro zajištění cizinců. Nejčastěji byl dobrovolný návrat realizovaný Ministerstvem vnitra u státních příslušníků Ukrajiny (161 osob), Moldavska (80 osob) a s velkým odstupem pak Gruzie (22 osob). Celkem se podařilo úspěšně realizovat dobrovolný návrat cizinců 24 různých národností. **IOM pak realizoval celkem 61 dobrovolných návratů**, přičemž nejčastější destinací byl Uzbekistán (16 osob) a Vietnam (15 osob). Přesné složení státních příslušností viz Tabulková část v příloze této Zprávy.

XIII TRESTNÁ ČINNOST CIZINCŮ

XIII.1 TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCŮ¹⁰²

V ČR bylo v roce 2019 trestně stíháno **86 209 osob**, cizinci se na tomto celkovém počtu podíleli **8 122 osobami**. Ve srovnání s rokem 2018 bylo stíháno **o 305 cizinců více**, což představovalo nárůst **o 3,9 %**. Cizinci v roce 2019 tvořili 9,4% podíl na celkovém počtu stíhaných osob, přičemž v porovnání s rokem 2018 se tento podíl zvýšil, a to **o 0,2 procentních bodů**.

Vývoj trestné činnosti cizinců v letech 2010 - 2019

Zdroj: ÚSKPV

V roce 2019 nedošlo u celkového počtu trestně stíhaných cizinců v ČR k žádné výrazné odchylce. Podíl stíhaných cizinců na počtu stíhaných osob se v posledních šesti letech zvyšuje. Od roku 2004 do roku 2014 se tento podíl pohyboval v rozmezí 5,9 % až 7,0 %. V roce 2015 překročil sedmiprocentní hranici (7,1 %), v roce 2016 to bylo již 8,1 %, v roce 2017 dosáhl 8,8 %, v roce 2018 se jednalo o 9,2 % a **v roce 2019 o 9,4 %, což je doposud nejvyšší zaznamenaný podíl**. Je to způsobeno zejména poklesem celkového počtu trestně stíhaných osob, zejména od roku 2015. Počet trestně stíhaných cizích státních příslušníků se od roku 2008 zásadněji nemění, zatímco do roku 2015 se tento počet snižoval, od roku 2016 se mírně navyšuje.

¹⁰² Statistika kriminality (dále jen SK) PČR rozlišuje a počítá tyto veličiny: registrovaný skutek, objasněný skutek, skutek objasněný dodatečně a stíhaná osoba.

Registrovaný skutek je trestný čin, který je **ve sledovaném roce zahájený** ve smyslu § 158/3 tr. řádu.

Objasněný skutek je ten registrovaný skutek, který je **ve sledovaném období též objasněn**, tzn., že je pro tento skutek stíhaná alespoň jedna osoba (ve sledovaném období bylo sděleno obvinění, podezření apod.).

Skutek **objasněný dodatečně** je ten skutek, který je registrovaný (zahájeno tr. řízení podle § 158/3 tr. řádu) v jakémkoliv období před sledovaným rokem a **až ve sledovaném roce je objasněn**.

Celkově objasněné skutky jsou pak součtem objasněných a dodatečně objasněných skutků.

Stíhanou osobou ve smyslu SK rozumíme osobu, které bylo ve sledovaném roce sděleno obvinění podle § 160/1 tr. řádu nebo osobu, již bylo sděleno podezření podle § 179a tr. ř. (zkrácené přípravné řízení) nebo osobu, která se dopustila činu jinak trestného a jejíž trestní stíhání je nepřipustné podle § 11 tr. řádu (osoby mladší 15ti let, nepřičetní, diplomaté, apod.). Není rozhodné, kdy byl skutek zahájen ve smyslu § 158/3 tr. řádu, **rozhodující je datum sdělení obvinění** (podezření, apod.).

Trestně stíhaní cizinci a jejich podíl na trestně stíhaných osobách v ČR v letech 2009 – 2019

Rok	2009	2010*	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem trestně stíhané osoby na území ČR	123 235	112 477	114 975	113 026	117 682	114 611	101 883	93 379	87 168	84 990	86 209
z toho:											
trestně stíhaní cizinci	8 362	7 377	7 473	7 513	7 470	7 385	7 264	7 552	7 708	7 817	8 122
podíl na trestně stíhaných osobách v ČR v %	6,8	6,6	6,5	6,6	6,3	6,4	7,1	8,1	8,8	9,2	9,4

Zdroj: ÚSKPV

* nabyl účinnosti zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

V roce 2019 bylo celkem objasněno (včetně objasněných dodatečně) 9 441 skutků spáchaných cizinci (což je o 314 více než v předchozím roce), z toho 8 197 skutků spáchali cizinci v roce 2019. Z celkového počtu skutků objasněných v roce 2019 spáchaných všemi stíhanými osobami na území ČR, tvořily skutky spáchané cizinci **8,9 %**. Podíl skutků objasněných v roce 2019, spáchaných cizinci na celkovém počtu skutků spáchaných všemi osobami, vzrostl v roce 2019 oproti přechozímu roku o 0,3 %.

Přehled trestné činnosti – srovnání let 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Registrováno skutků	192 405	100,0	199 221	100,0	3,5	6 816
Objasněno skutků	92 795	48,2	93 202	46,8	0,4	407
z toho spácháno cizinci	7 932	8,5	8 197	8,8	3,3	265
Celkem objasněno skutků*	105 710	100,0	105 994	100,0	0,3	284
z toho spácháno cizinci*	9 127	8,6	9 441	8,9	3,4	314
Celkem stíháno osob	84 990	100,0	86 209	100,0	1,4	1 219
z toho cizinci	7 817	9,2	8 122	9,4	3,9	305

Zdroj: ÚSKPV

*včetně dodatečné objasněnosti ze skutků zjištěných v předchozích letech

Z pohledu vyšších územních samosprávných celků, resp. Krajských ředitelství policie, je v roce 2019 pořadí prvních tří nejzatíženějších krajů s nejvyšším počtem stíhaných cizinců následující – teritorium hl. m. Prahy s počtem **2 480** cizinců, Středočeského kraje s počtem **998** cizinců a Jihomoravského kraje s **774** cizinci.

Dle druhu kriminality lze konstatovat, že v roce 2019 byli cizinci nejvíce stíháni pro níže uvedenou trestnou činnost¹⁰³:

- Nejvíce cizích státních příslušníků bylo stíháno pro trestné činy spadající do kategorie **zbývající kriminalita**¹⁰⁴, jednalo se o **2 355** cizinců (+212, tj. o 9,9 % více než v roce 2018), ve které dominují trestné činy ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství¹⁰⁵ s celkovým počtem **1 236 cizinců**, následuje okruh trestných činů spáchaných v souvislosti s dopravními silničními nehodami z nedbalosti v počtu **632 cizinců** a trestný čin zanedbání povinné výživy s **366 cizinci**.
- Následují trestné činy, které zahrnuje kategorie **ostatní kriminální trestné činy** s počtem **2 024** cizinců (+273 cizinců, tj. +15,6 %), kde byl výrazným počtem zastoupen trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí s **1 091** cizinci. Do této kategorie jsou též zařazeny trestné činy postihující drogovou

¹⁰³ Uváděna je TSK, tj. takticko-statistická klasifikace trestných činů (nikoli paragrafy trestního zákoníku).

¹⁰⁴ Do kategorií „ostatní“ a „zbývající“ kriminalita jsou zařazeny skutkové podstaty trestných činů, které se svoji povahou nedají zařadit do jednotlivých druhů obecné kriminality.

¹⁰⁵ Pro statistické vykazování je vyhodnocován součet těchto trestných činů.

kriminalitu, mj. trestné činy nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (**343 cizinců**), přechovávání omamné a psychotropní látky a jedů (**85 cizinců**), výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedů (7 cizinci) a nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku (4 cizinci).

- **Majetkové trestné činy** s počtem **1 855** cizinců (+78, tj. +4,4 %), přičemž nejvýraznější zastoupení u tohoto druhu kriminality tvořily krádeže prosté (**1 248**).
- Následují **hospodářské trestné činy**, v této kategorii bylo stíháno **1 272** cizinců. U tohoto druhu kriminality byly nejčastěji zastoupeny trestné činy padělání a pozměnění veřejné listiny (**441 osob**), neoprávněné držení platebního prostředku (203 osob), zkrácení daně (129 osob), úvěrový podvod (73 osob), podvod (71 osob) a zpronevěra (67 osob).
- Za **násilné trestné činy** bylo v roce 2019 stíháno **1 025** cizinců (+1 cizinec, tj. +0,1 %), přičemž nejvíce zastoupenými trestnými činy byly u tohoto druhu kriminality **úmyslné ublížení na zdraví s počtem 428 osob**, nebezpečné vyhrožování (160 osob) a loupež (157 osob). Do této kategorie je zařazen též trestný čin vražda, pro který bylo stíháno 15 cizinců (shodně jako v roce 2018).
- Nejméně zastoupeným, ovšem velice závažným druhem kriminality, jsou **mravnostní trestné činy, pro které bylo stíháno 129 cizinců**, nejčastěji pro trestný čin znásilnění (58 osob).

Trvale mají cizinci velmi výrazné zastoupení u několika trestných činů. Jedná se například o trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny (67,7 % z 651 osob), nedovolené překročení státní hranice (64,9 % z 57 osob), porušení práv k ochranné známce (50,5 % z 91 osob) či kapesní krádeže s 30,6 % z 869 osob.

Počet trestně stíhaných cizinců na území ČR a počet skutků spáchaných cizinci dle jednotlivých druhů kriminality

Druh kriminality	Stíháno cizinců	Trestná činnost cizinců (skutky)*	Stíháno cizinců	Trestná činnost cizinců (skutky)*
	2018	2018	2019	2019
Násilné činy	1 024	1 044	1 025	1 042
z toho vraždy	15	11	15	15
z toho loupeže	183	153	157	124
z toho úmyslné ublížení na zdraví	447	403	428	386
Mravnostní činy	144	156	129	154
Majetkové činy	1 777	2 241	1 855	2 270
z toho krádeže vloupáním	290	349	280	396
z toho krádeže prosté	1 152	1 429	1 248	1 395
z toho krádeže kapesní	227	198	266	242
Ostatní kriminální činy	1 751	1 778	2 024	2 045
z toho ned. výr. a jin. nakl. s OPL** a s jedy	263	293	343	330
z toho šíření toxikomanie	0	0	0	0
z toho přechovávání OPL** a jedů	75	79	85	87
z toho výr. a drž. předm. k nedov. výr. OPL** a jedů	4	4	7	9
z toho nedov. pěst. rostlin obsahující OPL**	4	4	4	4
z toho maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	878	924	1 091	1 137
Zbývající kriminalita	2 143	2 211	2 355	2 424
z toho silniční nehody z nedbalosti	597	601	632	639
z toho ohrožení pod vlivem návykové látky	1 067	1 078	1 236	1 248
z toho zanedbání povinné výživy	378	414	366	395
Hospodářské činy	1 482	1 693	1 272	1 505
Celková kriminalita	7 817	9 127	8 122	9 441

Zdroj: ÚSKPV

*včetně dodatečné objasněnosti ze skutků registrovaných v předchozích letech

** OPL – omamné a psychotropní látky

Z pohledu státních příslušností tvořili v roce 2019 nejpočetnější skupiny trestně stíhaných cizinců státní příslušníci **Slovenska** s počtem **2 609 osob** (+70, tj. +2,8 %), **Ukrajiny** (**1 798 osob**, +196, tj. +12,2 %), **Rumunska** (**536**, +14, tj. +2,7 %) a **Polska** (**481 osob**, -133, tj. -21,7 %). Následují státní příslušníci **Moldavska s 357 osobami** (+32, tj. +9,8 %), **Vietnamu s 322 osobami** (-34, tj. -9,6 %), **Bulharska s 307 osobami** (-20, tj. -6,1 %) a **Ruska s 159 osobami** (+1, tj. +0,6 %). Největší procentuální nárůst byl zaznamenán u státních příslušníků Afghánistánu 13 (+12, tj. + 1 200 %).

Trestně stíhaní cizinci v ČR dle státní příslušnosti – srovnání 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	7 817	100,0	8 122	100,0	3,9	305
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Slovensko	2 539	32,5	2 609	32,1	2,8	70
Ukrajina	1 602	20,5	1 798	22,1	12,2	196
Rumunsko	522	6,7	536	6,6	2,7	14
Polsko	614	7,9	481	5,9	-21,7	-133
Moldávie	325	4,2	357	4,4	9,8	32
Vietnam	356	4,6	322	4,0	-9,6	-34
Bulharsko	327	4,2	307	3,8	-6,1	-20
Rusko	158	2,0	159	2,0	0,6	1
Německo	176	2,3	153	1,9	-13,1	-23
Gruzie	58	0,7	141	1,7	143,1	83

Zdroj: ÚSKPV

V souvislosti s nelegální migrací na území ČR bylo v roce 2019 trestně stíháno pro trestné činy násilné překročení státní hranice (§ 339 trestního zákoníku), organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice (§ 340 trestního zákoníku), napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky (§ 341 trestního zákoníku)¹⁰⁶ a porušení předpisů o mezinárodních letech (§ 343 trestního zákoníku) celkem **37 cizinců a 20 občanů ČR**. Ve srovnání s rokem 2018 došlo k nárůstu u občanů ČR (o 8 osob), a k nárůstu u cizinců (o 15 osob).

V roce 2018 byli pro uvedené trestné činy stíháni státní příslušníci **Ukrajiny (15), Vietnamu (5), Uzbekistánu (3), Afghánistánu (2), SRN, Velké Británie, Iráku, Polska, Pákistánu, Rumunska, Sýrie, Běloruska, Turecka, Kazachstánu, Lotyšska a Makedonie (shodně po jedné osobě)**. Osoby (cizinci i občané ČR) byly nejčastěji stíhány za skutky spáchané na území KŘP hl. města Prahy (**37 osob**), KŘP Ústeckého kraje (**8 osob**) a KŘP Jihočeského kraje (**7 osob**). Cizinci byli nejčastěji stíháni pro skutky spáchané na území KŘP hl. m. Prahy (**23 osob**), KŘP Ústeckého kraje (**7 osob**), KŘP Jihočeského kraje (**3 osoby**).

XIII.1.1 Působení cizinců v oblasti organizovaného zločinu na území ČR

V současné době jsou na českém území aktivní zejména ruskojazyčné, balkánské a asijské kriminální organizace, přestože silný etnický prvek nebo cizí komunikační jazyk vykazují i některé další kriminální struktury (nigérijské, rumunské, bulharské, apod.). Tyto kriminální organizace se vyznačují kromě výrazné zahraniční vazby také značnou diverzitou páchané trestné činnosti. I jednotlivé menší celky kriminálních struktur se málokdy úzce specializují na jeden typ trestné činnosti.

Výše zmíněné kriminální organizace mají díky dlouhodobému působení na území ČR vytvořené bohaté a pevné vazby na české kriminální struktury, s nimiž při páchaní trestné činnosti spolupracují. Pomocí kontaktů využívají k páchaní trestné činnosti české profesní specialisty (právníky, inženýry) a korupční průniky do všech úrovní české veřejné správy.

V roce 2019 se potvrdil trend snahy členů organizovaných zločineckých skupin z prostředí ruskojazyčných, balkánských a asijských komunit o získání některého z dlouhodobých pobytových oprávnění. Toho osoby z kriminálního prostředí obvykle dosahují prostřednictvím uzavření účelových manželství či v současné době

¹⁰⁶ V průběhu roku 2019 došlo k iniciaci legislativního opatření ve vztahu k rozšíření prostorové působnosti trestných činů podle § 340 a 341 trestního zákoníku i na hranice jiných zemí EU či schengenského prostoru. Byla provedena analýza hmotně právní a procesně právní úpravy spojené s trestnou činností cizinců a související s nelegální migrací, která by měla sloužit jako podklad pro další kroky v legislativní oblasti.

již jen formálně proklamovaných partnerských vztahů nebo služeb profesionálních poskytovatelů fiktivního zaměstnání.

XIII.1.1.1 Ruskojazyčné organizované skupiny

V roce 2019 byly zjištěny poznatky o tom, že osoby v rámci ruskojazyčného organizovaného zločinu využívaly ke svému pohybu v rámci schengenského prostoru legálně vydané ukrajinské biometrické cestovní doklady s pozměněnou identitou osoby, žijící ve východních částech Ukrajiny ovládaných proruskými separatisty jako jsou města Doněck, Luhansk a oblast Krymského poloostrova. Z důvodu liberalizace ukrajinských víz z roku 2018 tak mohou volně cestovat v schengenském prostoru po dobu 90 dnů.

Setrvalý projev aktivit ruskojazyčných kriminálních struktur na území ČR představují nestandardní finanční transfery. Jedná se často o velmi významné finanční přesuny směřující ze států bývalého Sovětského svazu na území ČR, nebo jejím prostřednictvím dále do třetích zemí. Klíčovými motivy jsou jak zabezpečení majetku ve stabilním právním prostředí, tak zakrytí jeho původu. ČR je v ruskojazyčném prostředí zejména díky poměrně masivní ruskojazyčné diaspoře, stále vnímána jako optimální prostředí pro tento typ aktivit. Tato skutečnost se částečně odráží např. v nezvykle vysokém počtu tuzemských právnických osob vlastněných ruskojazyčnými cizinci bez pobytu v ČR. Tyto transfery spojené s tzv. šedou ekonomikou či přímo s legalizací výnosů z trestné činnosti s sebou nesou významná bezpečnostní rizika. Jedná se zejména o financování a etablování kriminálních struktur na území ČR, vytváření korupčních vazeb, tlak na privátní subjekty k nedodržování zavedených standardů či rozvinutí návazné kriminální činnosti. Vzhledem ke specifické provázanosti prostředí kriminálních, oligarchicko-podnikatelských a bezpečnostních struktur v prostoru bývalého Sovětského svazu patří do uvedených rizik i tzv. hybridní hrozby vůči bezpečnosti státu.

Aktivita ruskojazyčných kriminálních skupin byla zaznamenána také v oblasti nelegální výroby cigaret, nelegálního zaměstnávání a související daňové trestné činnosti.

XIII.1.1.2 Balkánské organizované skupiny

V oblasti balkánského organizovaného zločinu a jeho struktur působících na území ČR a dalších států EU v uplynulém roce dominoval výskyt padělaných a pozměňovaných osobních dokladů, které jsou využívány především k páčání navazující (majetkové, drogové apod.) trestné činnosti nebo k zastírání totožnosti hledaných osob. Kriminální skupiny sdružené kolem etnických Srbů páčaly především sériová vloupání do rodinných domů a obchodních provozoven.

Jako primární forma legalizace výnosu z trestné činnosti, byly v roce 2019 detekovány investice do odvětví hazardních her a sázek, jehož velmi významná a stále narůstající část je ovládána právě balkánskými kriminálními strukturami.

Albánské zločinecké skupiny si v uplynulé době dokázaly vybudovat silný vliv na trasy, prostřednictvím kterých se do Evropy dovážejí nelegální komodity všeho druhu. Kulturní zvyklosti Albánců spočívající ve zvykovém právu mužských příslušníků rodinných klanů komplikuje policejní pronikání do těchto zločineckých skupin.

XIII.1.1.3 Vietnamské a asijské organizované skupiny

Vietnamské organizované kriminální struktury se již několik let zaměřují zejména na páčání hospodářské trestné činnosti, drogové trestné činnosti (zejména produkce metamfetaminu a marihuany), legalizaci výnosů z trestné činnosti a legalizaci pobytů na území ČR. Okrajově je u této komunity zaznamenána násilná trestná činnost v podobě vydírání a násilného vymáhání. Organizovaná násilná trestná činnost páčaná asijskými kriminálními strukturami dlouhodobě není příliš viditelná, což je jednak zapříčiněno jejím nižším rozsahem (např. ve srovnání s ruskojazyčnými skupinami) a také vysokou mírou její latence, protože je páčána striktně uvnitř komunity, která ji toleruje a přispívá k jejímu zakrývání.

Významnou oblast trestné činnosti páchanou zejména vietnamskými kriminálními organizacemi představuje daňová trestná činnost v souvislosti s dovozem zboží z asijských zemí, převážně z Číny, Vietnamu a Thajska.

Při této trestné činnosti dlouhodobě dochází k extrémně rozsáhlým celním a daňovým únikům. Tato organizovaná trestná činnost je usnadňována určitými slabunami české i unijní legislativy a ne zcela vhodnou administrativní praxí, kdy základními problémy umožňující tyto daňové úniky jsou systém výběru daní při dovozu zboží do ČR, absence stanovení reálné celní hodnoty proclívaného zboží a pouze formální provádění většiny dovozních kontrol.

V roce 2019 rovněž pokračoval trend z let 2017 a 2018 spojený s nárůstem trestné činnosti v oblasti získávání pobytových oprávnění na území ČR pro občany Vietnamu. Do této činnosti jsou dlouhodobě zapojeny kriminální struktury, jejichž původ je převážně vietnamský, nicméně bylo opakovaně zaznamenáváno, že se na této činnosti stále častěji podílejí i smíšené organizované zločinecké skupiny, složené z Vietnamců, občanů států bývalého Sovětského svazu či dalších zemí.

V souvislosti s generováním vysokých zisků ze strany vietnamských kriminálních organizací působících na území ČR jsou realizovány skryté vývozy či převody finančních prostředků do zahraničí. K vyvážení peněz mimo území ČR jsou rovněž využíváni důvěryhodní kurýři, kteří peníze fyzicky vyvážejí do tranzitních míst v EU nebo přímo do asijských zemí.

Určitý význam, i když zatím nesrovnatelně menší, má také organizovaná kriminalita spojená s osobami původem z Číny. Tento význam je zapříčiněn velmi vstřícným postojem ČR vůči čínským investorům a značným přílivem osob čínského původu do ČR, které s sebou přináší zvýšený zájem nejen z řad čínských podnikatelů, ale také z řad organizovaných zločineckých skupin.

V letech 2017 až 2019 byly při rozpracování asijských kriminálních struktur zaznamenány silící snahy čínských zpravodajských složek získávat jejich prostřednictvím v ČR informační zdroje z bezpečnostních a dalších strategických oblastí. ČR může být rovněž považována za vstupní bránu čínských státních, podnikatelských i kriminálních zájmů do EU.

XIII.1.1.4 Obchodování s lidmi

Problematika obchodování s lidmi nezaznamenala v roce 2019 ve srovnání s předchozím rokem žádné zásadní změny ve zjištěných formách obchodování s lidmi, ani ve způsobech jednání pachatelů této trestné činnosti. V prostředí ČR se jednalo zejména o formu užití obětí obchodování s lidmi k prostituci a formu užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování nebo kořistění z takového jednání. Stav, struktura a dynamika trestné činnosti obchodování s lidmi je tedy srovnatelná s rokem 2018. Jednání a chování pachatelů působí sofistikovanějším dojmem, což potvrzovalo i využívání převážně lsti, zneužití závislosti nebo omylu, avšak u určitých sociálních skupin jsme též zaznamenali násilné projevy jako prostředek k dosažení požadavku pachatelů, nebo poslušnosti obětí. Lze konstatovat, že problematika obchodování s lidmi, tak jak byla zjišťována na území ČR, je obdobná jako v ostatních členských státech EU a odpovídá aktuálním „evropským“ trendům tohoto typu organizovaného zločinu. Tento závěr vyplývá mimo jiné zejména z informací získávaných v průběhu expertních jednání v rámci projektu Europolu EMPACT THB.

V průběhu roku 2019 pokračoval trend cíleného vyhledávání mužů a žen ze sociálně a vzdělanostně slabšího prostředí v ČR, s následným vylákáním do zahraničí, zejména do Velké Británie, kde muži jsou nuceni vykonávat fyzicky náročnou práci¹⁰⁷ a ženy jsou nuceny k prostituci, nebo jsou nuceny k uzavření sňatku s občany ze zemí mimo EU.

Takové sňatky jsou označovány jako tzv. „sňatky s výhodou“ (marriages of convenience). Vzhledem k tomu, že mezi komunity, z nichž byla směřována „poptávka“ po ženách z ČR, patřili zejména státní příslušníci Bangladéše, Pákistánu a Afghánistánu a Nigérie, souvisí tento trend v obchodování s lidmi úzce i s problematikou pohybu a pobytu osob ze třetích zemí, které jsou v současné době rizikové i z hlediska terorismu, ve státech EU. K organizování tohoto jednání docházelo zejména na území Velké Británie, podíleli

¹⁰⁷ Pracovním prostředím pro takové osoby byly např. myčky automobilů, třídiřny ovoce a zeleniny, drůbežárny, restaurace, stavby a různé výrobní podniky. Pachatelé poškozeným při výplatě odebírají všechnu nebo drtivou část vydělané mzdy, mnohdy prostřednictvím platebních karet, které pachatelé poškozeným spolu s účty zřídili v tamních bankovních ústavech, v některých případech navíc poškozené zadlužili úvěry na pořízené účty.

se na něm rovněž státní příslušníci ČR, kteří se ve Velké Británii dlouhodobě zdržují. V této oblasti nelegálních aktivit a trestné činnosti se angažovala především romská komunita z ČR a SR.

K trestné činnosti související s Velkou Británií je nutné uvést, že v roce 2019 již plnohodnotně působil v Londýně při Velvyslanectví ČR styčný důstojník Policie ČR, který na velvyslanectví v souvislosti s obchodováním s lidmi zajišťoval pomoc možným obětem obchodování s lidmi v rámci dobrovolných návratů do ČR, prováděl prvotní vytěžování těchto osob, informoval NCOZ o konkrétních podezřeních, a dále zajišťoval komunikaci s britskými policejními orgány při následném prověřování či vyšetřování trestné činnosti. Přítomnost styčného důstojníka ve Velké Británii byla NCOZ v oblasti obchodování s lidmi intenzivně využívána.

V případech s podezřením na obchodování s lidmi za účelem užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, byl na území ČR typickým způsobem páchaní model z předchozích let. Stále bylo významným činitelem tzv. „agenturní zaměstnávání“, případně se v této oblasti projevily aktivity právnických osob, které mají povolení ze strany MPSV ke zprostředkování práce. Jako země původu zájemců o pracovní uplatnění byly v roce 2019 nejčastěji zastoupeny státy z balkánského regionu, zejména Rumunsko, Moldavsko, Bulharsko, ale též Filipíny a Nepál. Dále u zaměstnanců z Ukrajiny se velmi často jednalo o držitele polských víz. Rovněž byl zaznamenán trend zaměstnávání moldavských státních příslušníků na padělané rumunské doklady, z důvodu snadnějšího přístupu na pracovní trh pro občany členských států EU.

XIII.1.2 Prověřování trestných činů celními orgány

Pověřený celní orgán v postavení policejního orgánu provádí ve vymezených případech prověřování trestných činů v souladu s ustanovením § 12 odst. 2 písm. d) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

V oblasti trestné činnosti páchané osobami vietnamské státní příslušnosti je v posledních letech zřejmý stále stejný druh i závažnost. Z pohledu porušování práv duševního vlastnictví je vietnamská komunita stabilně aktivní v rovině **neoprávněného užívání platných ochranných známek**, a to především na úseku oděvů, obuvi, parfémů, elektroniky a dětských hraček. Nejčastějším místem nabídky tohoto druhu zboží jsou vietnamské tržnice. Již pravidelně se celní orgány setkávají se skutečností, že zboží je dopraveno do EU bez označení a až na území EU je zboží tzv. „označkováno“.

Dlouhodobě dominuje obchodu se spotřebním zbožím, textilem a obuví na dané úrovni vietnamská komunita trvale usídlena na území ČR. V posledních letech se vytvořila a stabilně si udržuje svoji pozici vietnamská komunita v oblasti tzv. šedé ekonomiky, kam spadá pašování zboží, krácení daní, praní peněz a částečně i korupce. Promyšleným a vysoce organizovaným způsobem je zabezpečován dovoz uvedeného zboží v kontejnerových zásilkách, a to zejména z Číny a Vietnamu.

Při celním řízení jsou následně předkládány padělky faktur a jiných průvodních dokladů ke zboží. Účelově je deklarována nižší cena pro celní ohodnocení, či cílené zatajení původu dováženého zboží. Na základě těchto falešných průvodních dokladů předložených při celním řízení je zboží následně propuštěno do volného oběhu a je vyměřeno clo při dovozu v nesprávné výši. Deklarovanými příjemci zboží jsou vždy účelově založené obchodní společnosti se sídly na území ČR. Takto dovážené zboží mimo jakoukoliv účetní a daňovou evidenci získává po propuštění do volného oběhu novou identitu.

Jedná se o zboží odňaté daňové povinnosti, zboží porušující práva k ochranným známkám, či o zboží nebezpečné pro konečného spotřebitele, které následně končí jak na černém trhu, tak i v běžné obchodní síti. Tento trend se prozatím stále nepodařilo potlačit.

Vietnamští státní příslušníci se již několik let ve větší míře angažují **v oblasti nelegálních hazardních her**, kde zajišťují činnosti spočívající jak v uskutečňování hazardních her, zejména příjem sázek a vkladů do hazardní hry, výplaty výher, ale i další činnosti organizačního, finančního a technického charakteru. Hazardní hry jsou provozovány bez příslušného povolení Ministerstva financí převážně ve formě tzv. kvízomatů, které jednoduchými otázkami nebo dovednostními prvky zastírají pravý účel technického zařízení, tedy nabídku hazardní hry.

Vietnamská komunita je na našem území stále silně zapojena i do **páchání environmentální kriminality**. ČR je stále z pohledu mezinárodního nelegálního obchodu s faunou a flórou v postavení jak tranzitního, tak i cílového státu. Důvodem je poloha ČR na křižovatce tradičních pašeráckých cest z Afriky a Asie. Neméně důležitým faktorem je již zmiňovaná skutečnost, že v ČR žije početná a dlouhodobě dobře etablovaná vietnamská komunita, která z historického a kulturního hlediska využívá produkty z chráněných exemplářů živočichů a rostlin pro léčebné účely v tradiční čínské medicíně. Tuto skutečnost potvrdila v minulých letech i realizace trestního spisu, který byl zaměřen na potírání nelegálního využívání tygrů pro účely tradiční čínské medicíny v podobě výroby tygřího masoxu a vývaru.

Na trestné činnosti v oblasti krácení daní (DPH) se dále podílí hlavně státní příslušníci Polska, Slovenska, Ukrajiny a Ruska, především v rámci karuselových podvodů, kdy tito státní příslušníci nelegální činnost často i organizují, případně figurují jako tzv. „bílé koně“. Státní příslušníci Rumunska a Bulharska figurují na pozici bílých koní v českých a slovenských společnostech, zapojených do karuselových podvodů. V oblasti DPH se vietnamská komunita podílí na trestné činnosti krácením daní, zejména v rámci obcházení podmíněných celních režimů. V této oblasti je aktivní i čínská komunita usazená v ČR. Ukrajinskí občané organizují často podvody spočívající ve vystavování fiktivních faktur, za účelem snižování daňové povinnosti odběratelů. Podíl ostatních osob s jinou státní příslušností je minimální.

V oblasti nelegálního nakládání s neznačeným lihem jsou aktivní především Vietnamští státní příslušníci, kteří vystupují jako koncoví prodejci v maloobchodním prodeji. V těchto případech nejsou schopni prokázat zdanění prodávaných lihovin, nebo nabízejí lihoviny bez kontrolních pásek ke značení lihu. Polští občané pak ve větší míře figurují v případech záchytů přeprav neznačeného lihu.

Jedná se především o specifiku příhraničních oblastí s Polskou republikou, zejména území Moravskoslezského kraje.

Také v roce 2019, tak jako v letech předchozích, se při prověřování trestné činnosti v oblasti nelegální strojové výroby cigaret na území ČR objevují v největší míře státní příslušníci Bulharska, Polska, Litvy, Lotyšska a také Moldavska. Vietnamská komunita je v této oblasti aktivní především při distribuci nezdaněných tabákových výrobků, a to i nekvalitních, pravděpodobně vyrobených v nelegálních ručních výrobnách na území ČR.

Mezinárodní drogový zločin v roce 2019 byl v největší míře páchán Vietnamci, tak jak tomu bylo i v předchozích letech, kteří se soustřeďují stále na dvě oblasti – **nelegální produkci konopí amfetaminu (pervitinu)**. U konopí se nadále jedná o tzv. indoorové pěstování s vysokým obsahem THC, které je následně distribuováno odběratelům na území ČR, a dále vyváženo do dalších států EU. Nelegální činnost je rozšířena na celé území ČR, přičemž tento trend přetrvává již z předchozích let.

Obdobná situace je i v oblasti s nelegální produkcí metamfetaminu. V posledních letech došlo k dynamickému vývoji této problematiky. Pachatelé, převážně vietnamského původu, již nevyužívají prioritně prostředí příhraničních tržnic, jako tomu bylo v počátku, ale soustřeďují se na velkoobjemovou distribuci metamfetaminu, a tím ovládají celý výrobní i distribuční řetězec. Jejich osobní a obchodní vazby v SRN, společně s faktickou kontrolou trhu, vedly k dalšímu masivnímu nárůstu vývozu metamfetaminu z České republiky především do příhraničních oblastí SRN (Bavorsko a Sasko). Tento trend dále pokračuje zvyšujícím se vývozem i do dalších okolních zemí jako je Rakousko, Slovensko, ale i země Skandinávie. Tržnice, jako distribuční centra pro maloobdoběratele jsou problémem v příhraničí, převážně v Ústeckém a Plzeňském kraji. Jelikož se ale zvyšuje tlak kontrolních orgánů na příhraničních tržnicích, jejich význam pomalu klesá.

V roce 2019 byl zaznamenán opětovný nárůst záchytů katy jedlé o celkové hmotnosti 290 kg na mezinárodním letišti, kdy zadržení kurýři byli v největší míře občany Izraele, dále jeden občan Velké Británie a Nizozemského království. Také zde došlo k zadržení kurýra ze Španělska, který pašoval heroin o hmotnosti cca 6 kg, občana Ukrajiny, který ve svých útrokách měl cca 0,5 kg kokainu a občana Izraele, který pašoval cca 1,5 kg ketaminu.

V rámci prověřované trestné činnosti pověřenými celními orgány v roce 2019 se na trestné činnosti týkající se obchodu či nakládání s OPL dopouštěli zejména občané Polska, Slovenska, Nigérie, Německa, Velké Británie a albánské etnikum.

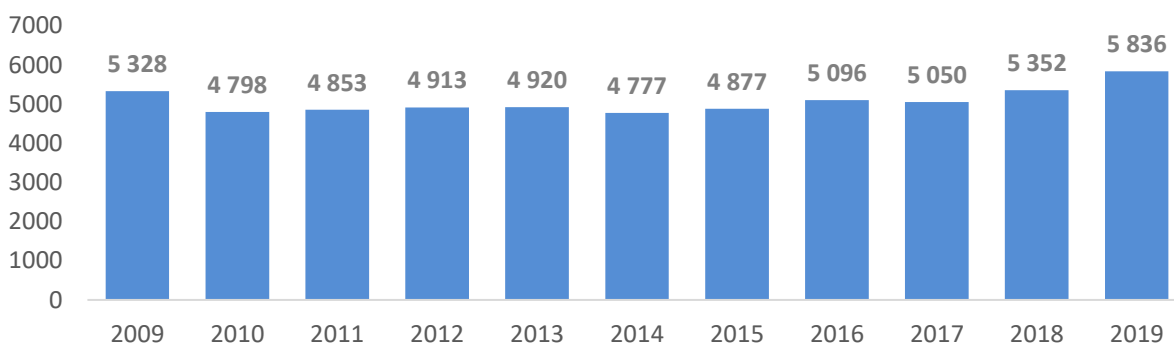
V roce 2019 v rámci prověřované trestné činnosti se občané jiných států, např. Německa, Turecka, Srbska, Černé Hory, Albánie, Ukrajiny, Běloruska, Bulharska, Mongolska, Rumunska a pobaltských států, jako osoby podezřelé vyskytují ojediněle a jedná se zpravidla o neoprávněné nakládání s OPL (dovoz, vývoz, průvoz), nelegální přepravu tabákových výrobků a lihovin a ojediněle páchají trestnou činností v oblasti CITES, konkrétně spočívající v nelegálním obchodování s chráněnými exempláři. Nárůst kurýrů lotyšské národnosti s větším množstvím OPL byl zaznamenán v letecké dopravě.

Státní příslušníci Polska, Slovenska a Ukrajiny a nově také Maďarska se při páchání trestné činnosti v různé míře zaměřují zejména na nelegální přepravu tabákových výrobků a lihovin, a to zpravidla v osobních a dodávkových automobilech.

XIII.2 ODSOUCENÍ CIZINCÍ

Podle údajů Ministerstva spravedlnosti bylo **v průběhu roku 2019 pravomocně odsouzeno celkem 5 836** (o 484 více než v roce 2018, tj. o 9 %). Jedná se o vůbec nejvyšší počet odsouzených cizinců v posledních 15ti letech. Celkový počet odsouzených osob (včetně občanů ČR) tvořil v roce 2019 celkem 55 399, podíl odsouzených cizinců na celkovém počtu odsouzených osob tvořil 10,5 %, což je o 0,7 procentních bodů více než v roce 2018.

Vývoj počtu odsouzených cizinců v letech 2005 - 2018

Zdroj: MS

Odsouzení cizinci v ČR v letech 2009-2019

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
celkem cizinců	5 328	4 798	4 853	4 913	4 920	4 777	4 877	5 096	5 050	5 352	5 836
meziroční změna	-170	-530	55	60	7	-143	100	219	-46	302	484
tj. %	-3,1	-9,9	1,1	1,2	0,1	-2,9	2,1	0,9	-0,9	6,0	9,0

Zdroj: MS

Složení státních příslušností osob, jež byly nejčastěji odsouzeny v ČR, odpovídá víceméně struktuře trestně stíhaných cizinců. Nejpočetněji byli zastoupeni státní příslušníci **Slovenska, Ukrajiny a Rumunska**. Tyto tři státní příslušnosti tvoří přes 60 % všech odsouzených cizinců.

Následovali státní příslušníci Polska, Moldavska, Vietnamu, Bulharska, Nigérie, Gruzie a Ruska. V absolutních počtech došlo k nejvyššímu nárůstu u občanů Ukrajiny (+207), Slovenska (+81) a Nigérie (+68). V případě Nigérie se zároveň jedná o nejvyšší meziroční procentuální nárůst (+170 %), zatímco v roce 2018 byli občané Nigérie na 13. místě v počtu odsouzených cizinců, nyní se posunuli na 8. místo. Další velký procentuální nárůst byl zaznamenán v případě občanů Gruzie (+130 %). Poklesy byly naopak zaznamenány u občanů Vietnamu, Bulharska a Ruska.

Odsouzení cizinci – srovnání roku 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem odsouzeno osob	54 378	100,0	55 399	100,0	1,9	1 021
občané ČR	49 026	90,2	49 563	89,5	1,1	537
cizinci	5 352	9,8	5 836	10,5	9,0	484
Odsouzeno cizinců	5 352	100,0	5 836	100,0	9,0	484
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Slovensko	1 622	30,3	1 703	29,2	5,0	81
Ukrajina	1 158	21,6	1 365	23,4	17,9	207
Rumunsko	419	7,8	459	7,9	9,5	40
Polsko	342	6,4	354	6,1	3,5	12
Moldavsko	264	4,9	317	5,4	20,1	53
Vietnam	310	5,8	243	4,2	-21,6	-67
Bulharsko	243	4,5	219	3,8	-9,9	-24
Nigérie	40	0,7	108	1,9	170,0	68
Gruzie	43	0,8	99	1,7	130,2	56
Rusko	103	1,9	99	1,7	-3,9	-4

Zdroj: MS

Nejvíce cizinců odsoudily soudy na území hl. m. Prahy (1 828 osob) a dále soudy na území Jihomoravského kraje (786 osob), Středočeského kraje (667 osob), Severočeského kraje (633 osob)¹⁰⁸.

Odsouzené osoby dle soudů v jednotlivých krajích v roce 2019

Kraj /*	Praha	StČ	JČ	ZČ	SČ	VČ	JM	SM	Celkem ČR
Občané ČR	5 144	5 774	3 286	4 352	8 471	4 856	7 878	9 802	49 563
Cizinci	1 828	667	283	599	633	500	786	540	5 836
Celkem odsouzených osob	6 972	6 441	3 569	4 951	9 104	5 356	8 664	10 342	55 399

Zdroj: MS

*ve smyslu soudního uspořádání

V roce 2019 se ve vyhošťovací vazbě okresních soudů nacházelo celkem 96 cizinců. Z uvedeného počtu bylo vyhoštěno 69 cizinců. U 7 cizinců nebylo vyhoštění realizováno.

Ve stejném období bylo ve vyhošťovací vazbě krajských soudů celkem 12 cizinců. Z uvedeného počtu bylo vyhoštěno 10 cizinců. U 2 cizinců nebylo vyhoštění realizováno.

V předběžné a vydávací vazbě krajských soudů se pak nacházeli 4 cizinci, z toho všechny návraty byly realizovány.

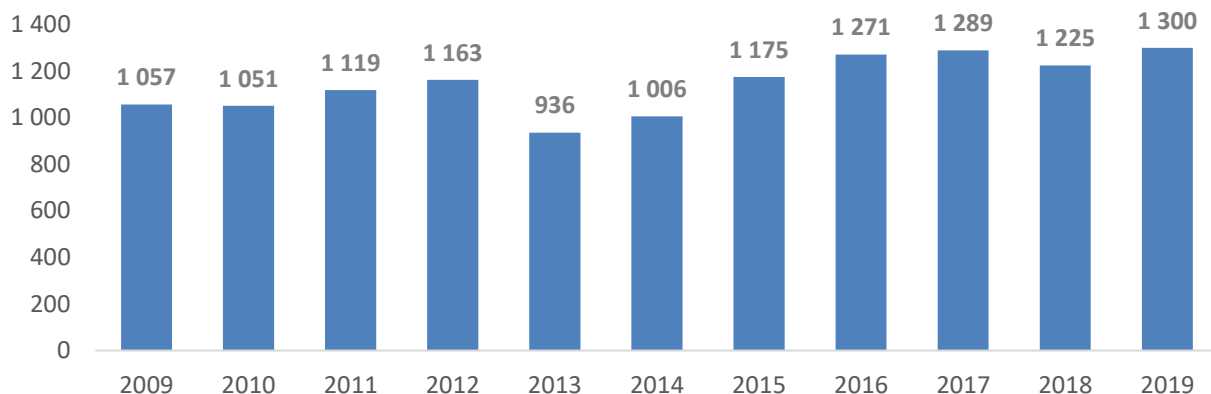
XIII.3 CIZINCI OMEZENÍ NA OSOBNÍ SVOBODĚ

Co se týče počtu cizinců, nacházejících se k 31. prosinci 2019 ve věznicích v ČR ve výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody nebo výkonu zabezpečovací detence na území ČR, jejich počet dosáhl **1 794 osob**, což je o 23 více než v předchozím roce.

¹⁰⁸ Ve smyslu soudního uspořádání.

Následující graf znázorňuje, kolik cizinců se nacházelo ve výkonu trestu odnětí svobody v jednotlivých letech. K 31. prosinci 2019 to bylo celkem **1 300 osob**.

Vývoj počtu odsouzených cizinců k výkonu trestu odnětí svobody v letech 2009 - 2019

Zdroj: MS – Vězeňská služba ČR

V celkovém počtu vězněných cizinců k 31. prosinci 2019 tvořili cizinci v postavení obviněných téměř jednu třetinu (491, tj. 27,4 %), stejně jako předchozí rok tvořili cizinci malý podíl v postavení chovanců (3, tj. 0,2 %), a rozhodující podíl cizinci v postavení odsouzených (1 300, tj. 72,5 %).

Cizinci omezení na osobní svobodě – srovnání 2018/2019

Rok	2018 (k 31. 12.)	tj. %	2019 (k 31. 12.)	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem cizinci	1 771	100,0	1 794	100,0	1,3	23
z toho:						
obvinění	542	30,6	491	27,4	-9,4	-51
odsouzení	1 226	69,2	1 300	72,5	6,0	74
chovanci	3	0,2	3	0,2	0	0
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Slovensko	485	27,4	496	27,6	2,3	11
Vietnam	403	22,8	341	19,0	-15,4	-62
Ukrajina	190	10,7	201	11,2	5,8	11
Polsko	102	5,8	98	5,5	-3,9	-4
Rumunsko	77	4,3	89	5,0	15,6	12
Bulharsko	47	2,7	52	2,9	10,6	5
Rusko	43	2,4	44	2,5	2,3	1
Lotyšsko	18	1,0	26	1,4	44,4	8
Litva	19	1,1	22	1,2	15,8	3
Německo	21	1,2	15	0,8	-28,6	-6

Zdroj: Vězeňská služba ČR

Největší skupinou cizinců ve věznicích byli v roce 2019 státní příslušníci **Slovenska**, následovali státní příslušníci **Vietnamu** a s větším odstupem pak státní příslušníci **Ukrajiny** a **Polska**.

Mezi cizinci odsouzenými k výkonu trestu odnětí svobody velmi výrazně převažují muži (1 235, tj. 95 %) oproti ženám (65, tj. 5 %).

XIV VNĚJŠÍ ROZMĚR MIGRACE

XIV.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE ČR V OBLASTI MIGRACE V GESCI MV

Na úrovni EU ČR v souladu se svou dlouhodobou migrační politikou pokračovala v podpoře **celistvé reformy evropského migračního a azylového systému založené na komplexním přístupu – posílení aktivit ve vnější dimenzi migrační politiky, efektivní ochrana vnějších hranic EU a silný konsensuální systém dovnitř Unie.**

Ve **vnější dimenzi** migrační politiky ČR nadále usilovala o naplňování svých dlouhodobých cílů, a to prevenci migračních toků v zemích mimo EU, poskytování pomoci v zemích původu a tranzitu, boj proti pašeráckým sítím či uzavírání dohod o readmisích a návratech se zeměmi původu. Zásadní důraz poté kladla na efektivní **ochranu vnějších hranic EU**, kterou považuje za naprosto zásadní pro zajištění bezpečnosti občanů Unie. Podpořila proto revizi a přijetí nových informačních systémů a jejich interoperability a posílení mandátu Evropské pohraniční a pobřežní stráže (Frontex). Co se týče **vnitřní dimenze**, ČR trvala na potřebě vytvořit konsensuální systém, který odstraní možnosti jeho zneužívání a stane se odolným vůči budoucím krizím.

Nad rámec spolupráce v rámci EU i v roce 2019 pokračovala spolupráce v problematice azylu a migrace prostřednictvím mezinárodních, regionálních a bilaterálních kontaktů.

Na mezinárodní úrovni ČR rozvíjela spolupráci zejména s **Mezinárodní organizací pro migraci (IOM)** a **Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)** s cílem řešit největší globální výzvy s dopadem na EU.

Co se týče regionální spolupráce, ČR se aktivně zapojila do spolupráce v rámci **Mezinárodního centra pro rozvoj migračních politik (ICMPD)**, zejména prostřednictvím regionálních dialogů, ve kterých ICMPD slouží jako sekretariát. **Regionální dialogy** (Rabatský proces, Chartúmský proces, Budapešťský proces, Pražský proces) ČR využila k realizaci konkrétních aktivit a prezentaci a prosazování svých dlouhodobých cílů ve vztahu k třetím zemím.

Rabatský proces a Chartúmský proces, zabývající se spoluprací s africkými zeměmi, v roce 2019 pokračoval v implementaci svého hlavního cíle, tj. naplnění Akčního plánu z Valletty z roku 2015. Česká republika proto podpořila veškerá snažení, která cílila na prevenci nelegální migrace, boj proti pašerákům a zefektivnění návratové politiky. **Budapešťský proces**, řešící vztahy s regionem západního Balkánu a zeměmi podél Hedvábné stezky, dostal v roce 2019 nový impuls, kdy v únoru 2019 proběhla ministerská konference, která schválila akční plán na následujících 5 let. I přes to, že ČR z důvodu odkazu na Globální migrační kompakt výstupní dokument ministerské konference nepodpořila, i nadále potvrdila svou silnou roli při řešení otázek, které korespondují s jejími dlouhodobými cíli. **Pražský proces**, zaměřující se především na spolupráci se zeměmi východní a jihovýchodní Evropy a zeměmi v postsovětském prostoru, navázal na aktivity z předchozích let, které ČR dlouhodobě provádí svou aktivní účastí v rámci Strategické skupiny procesů. ČR sice předala na konci roku 2018 předsednickou roli ve Strategické skupině Litvě, avšak i nadále zůstala jedním z hlavních politických lídrů.

V rámci regionální spolupráce pokračoval také rozvoj kooperace v rámci **Visegrádské skupiny (V4)**. V období od července 2019 do června 2020 ČR působí v roli předsednické země V4 a téma migrace zařadila mezi své hlavní priority. Na politické úrovni mimo jiné uspořádala v listopadu 2019 konferenci ministrů vnitra, která se věnovala formulaci cílů V4 vůči nové Evropské komisi a potvrdila dlouhodobý zájem a podporu zemím západního Balkánu, které sehrávají při řešení otázek spojených s migrací zásadní roli. Vedle silné politické spolupráce a koordinace dále navázala na technickou spolupráci zemí V4 v rámci *Migration Crisis Response Mechanism*. Během roku 2019 proběhlo několik jednání, které vedly k přípravě a implementaci konkrétních projektů v rámci tří pilířů vzájemné spolupráce (intra-EU, výměna informací a vnější dimenze).

Regionální spolupráci ČR rozvíjela i v rámci **Salcburského fóra**, které své úsilí zaměřuje na politickou koordinaci v rámci EU a ve spolupráci se zeměmi západního Balkánu. Konkrétním výstupem se stal společný dokument ministrů vnitra k budoucnosti evropské azylové a migrační politiky, který byl před koncem roku 2019 zaslán nové Evropské komisi, či společný plán na řešení situace podél zapadobalkánské trasy.

Co se týče **bilaterální relace**, ČR se i nadále zaměřovala na budování vztahů v oblasti migrace se členskými zeměmi EU i dalšími migračně relevantními třetími zeměmi. Příklady tohoto snažení jsou např. návštěvy ministra vnitra v jednotlivých zemích podél zapadobalkánské migrační trasy, které vedly k nabídce a realizaci konkrétní finanční, technické a personální pomoci. ČR se dlouhodobě profiluje v podpoře členských států EU i třetích zemí v oblasti migrace, zejména prostřednictvím realizace cílených projektů a finančních darů zacílených na budování kapacit konkrétní třetí země a expertní podporu.

XIV.2 MEZINÁRODNÍ POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE

XIV.2.1 Spolupráce se sousedními státy

V oblasti spolupráce se sousedními státy jsou jednotlivé formy spolupráce uvedeny v mezinárodních smlouvách o policejní spolupráci.

V roce 2019 proběhlo setkání ředitelů cizineckých policíí **států V4**¹⁰⁹ na Slovensku, dále v roce 2019 proběhlo setkání ředitelů pohraničních a cizineckých policíí států tzv. **Salcburského fóra**, kde byla projednávána témata týkající se migrace, bezpečnosti a další spolupráce.

Stálá spolupráce je v oblasti **hraničně-zmocněnecké činnosti** (ČR, Polsko a Slovensko), zejména cestou předávání analytických a aktuálních operativních informací o pohybu a pobytu zájmových skupin cizinců po obou stranách státních hranic a hraniční zmocněnci přijímali společná opatření směřující k posílení monitoringu vývoje migračních tras nelegální migrace kontrolami na vytipovaných silničních a železničních koridorech.

Zásadní roli v rámci spolupráce se sousedními státy mají **společná centra policejní a celní spolupráce**, kdy spolupráce probíhá zejména v rámci získávání informací ke konkrétním cizincům, se kterými je vedeno řízení (prověrky v evidencích daného státu z důvodu ověření totožnosti osoby), při zprostředkovávání nabídek na předání a převzetí osob a koordinaci společných hlídek.

Důležitou roli v oblasti boje proti nelegální migraci (převoz osob za využití pomoci převaděčů a úkrytů v dopravních prostředcích, fiktivní sňatky, zneužití pracovních víz aj.), přeshraniční trestné činnosti (krádeže luxusních motorových vozidel, odhalování distributorů omamných a psychotropních látek), obchodu se ženami atd. hraje **přímá operativní spolupráce s orgány sousedních států**. Oddělení šetření trestné činnosti a dokumentace ŘSCP spolupracuje zejména s kolegy na Slovensku¹¹⁰, se styčným důstojníkem Spolkové policie v ČR¹¹¹ a s vyšetřujícími složkami jak přímo v Německu, tak v Rakousku. Další spolupráce jsou navazovány ad-hoc dle aktuální potřeby. Kromě sousedních států je také úzká spolupráce navázána se státy, přes které vede hlavní migrační trasa mířící přes území ČR, a to s Maďarskem a Srbskem.

Spolupráce s **Německem** probíhala formou vzájemných vzdělávacích soustředění, přímého výkonu společných hlídek na území obou zúčastněných států, součinnostních jednání vedoucích pracovníků oddělení a skupin odborů cizinecké policie jednotlivých KŘP s vedoucími pracovníky jednotlivých inspektorátů BPOL. Semináře pro společné hlídky jsou zaměřeny na teoretické proškolení policistů v oblasti právních předpisů a následný praktický nácvik konkrétních modelových situací a praktická cvičení přímo v terénu za účasti lektorů obou stran. Spolupráce se týká i výměny informací o pozměněných či padělaných cestovních dokladech, poznatků v oblasti přeshraniční a příhraniční trestné činnosti či nových trendů v oblasti boje proti nelegální migraci.

¹⁰⁹ ČR, Maďarsko, Polsko, Slovensko.

¹¹⁰ Úřad pohraniční a cizinecké policie, Prezidium policejního sboru, Národní jednotka boje proti nelegální migraci.

¹¹¹ Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze.

V oblasti spolupráce s **Rakouskem** probíhají pravidelná čtvrtletní součinnostní jednání (uskutečňována odděleně pro úsek státní hranice s Horním Rakouskem a pro úsek státní hranice s Dolním Rakouskem). Mimo čtvrtletní jednání probíhají na úseku státních hranic s Horním Rakouskem měsíční operativní součinnostní porady (pravidelná výměna informací v oblasti aktuální bezpečnostní situace v teritoriu a diskuse k opatřením týkajících se eliminace příhraniční trestní činnosti). V případě česko-rakouské spolupráce proběhla kontrolní akce s rakouskou jednotkou PUMA na bývalém rakousko – německém hraničním přechodu Suben (dálnice A8), kde byla nasazena speciální technika k odhalování skrytých osob ve vozidlech Human Presence Detector. Dále proběhla kontrolní akce na bývalém rakousko-českém hraničním přechodu Weigetschlag – Studánky (speciální technika – systém LOOK a Schengenbus se specialisty na doklady) a akce na bývalém rakousko-českém hraničním přechodu Wullowitz – Dolní Dvořiště (speciální technika k odhalování skrytých osob ve vozidlech Human Presence Detector). S rakouskou stranou jsou realizovány i společné hlídky, jejichž přínos je především preventivní.

Mezinárodní spolupráce s **Polskem** probíhala v roce 2019 dle schváleného harmonogramu především formou společných hlídek na území obou států. Systém výkonu společných hlídek byl operativně měněn dle aktuální situace. Ve sledovaném období pokračovala u KŘP Královéhradeckého kraje činnost česko-polských hlídek v teritoriu okresu Rychnov nad Kněžnou, a to v souvislosti s průmyslovou zónou v obci Kvasiny a v přilehlých obcích. Převážnou většinu cizinců zaměstnaných v tomto regionu tvoří státní příslušníci Polska, z tohoto důvodu přítomnost polské SG PR na území ČR je velmi kladně hodnocena. V rámci výkonu společných hlídek byly prováděny kontroly řidičů na přístupových cestách od státní hranice z Polska do průmyslové zóny, pobytové kontroly a kontroly ubytovacích zařízení (v souvislosti s častým porušováním dopravních předpisů a velkým množstvím příkazů na místě nezaplacených provedl OCP v součinnosti s celní správou kontrolní dopravní akci zaměřenou na vymáhání pohledávek od polských řidičů zaevidovaných v registru přestupků). Ke zvýšení počtu společných hlídek došlo také na území Polska, činnost výkonu služby společné hlídky je i na území Polska zaměřena na dojíždějící pracovníky do průmyslové zóny v Kvasinách. V souvislosti s dočasným znovuzavedením hraničních kontrol na vnitřní hranici z důvodu setkání a jednání ministrů o bezpečnosti na Blízkém východě ve Varšavě byly v měsíci únoru 2019 nad rámec harmonogramu provedeny na území Polska společné hlídky, které měly za cíl zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku.

Část společných hlídek **se Slovenskem byla** cíleně zaměřena na ochranu veřejného pořádku při plánovaných kulturních akcích a na ochranu veřejného pořádku při ochraně státní hranice při běžném výkonu služby. V souvislosti s realizací projektu „Posílení přeshraniční spolupráce bezpečnostních složek pro efektivnější prevenci rizik a společné potírání kriminality“ podpořeného v rámci Operačního programu Interreg SK-CZ 2014-2020 z prostředků Evropského fondu regionálního rozvoje byla v září 2019 provedena společná akce na bývalém hraničním přechodě Lanžhot D-2. Pravidelně byly organizovány společné hlídky při kontrolách cizinců v mezinárodní vlakové dopravě.

XIV.2.1.1 Společné hlídky

Jakožto jedna z forem mezinárodní spolupráce jsou odbory cizinecké policie krajských ředitelství PČR¹¹² prováděny společné hlídky, které jsou využívány ke standardní policejní práci¹¹³. V roce 2019 bylo uskutečněno celkem **765 společných hlídek policisty odborů cizinecké policie KŘP s útvary sousedních států**. V porovnání s rokem 2018 se jedná o 9 hlídek více.

Z celkového počtu proběhlo 372 česko-německých hlídek (tj. 48,6 %), 223 česko-polských (tj. 29,2 %), 112 česko-rakouských (tj. 14,6 %) a 58 česko-slovenských hlídek (tj. 7,6 %). Markantní meziroční změny nejsou u žádného typu společných hlídek. Více jak 40 % hlídek se konalo na území ČR, dále nejvíce hlídek bylo

¹¹² Netýká se vnitrozemských KŘP, tj. KŘP hl. m. Praha, Středočeského kraje a kraje Vysočina

¹¹³ Společné hlídky jsou zaměřeny na monitoring nelegální migrace, realizaci schengenského vnitrostátního pátrání, monitoring pohybu vozidel, přeshraniční trestnou činnost, pátrání po odcizených vozidlech, pachatelích trestných činů, kontrolu pobytového režimu cizinců, včetně pobytových kontrol v nočních klubech, kontrolu osob a vozidel. Výkon společných hlídek se dlouhodobě osvědčuje zejména z pohledu preventivního působení, výměny informací a zkušeností a obecně prohlubování přeshraniční spolupráce. Společné hlídky jsou plánovány s předstihem, avšak obě strany jsou schopny i reagovat dle potřeby operativně. Do společných hlídek jsou zařazováni policisté, kteří prošli speciálním vzděláváním.

na území Německa (20 %) a Polska (16 %). V rámci společných hlídek bylo kontrolováno cca 22 200 osob a řešeno 469 přestupků.

XIV.2.2 Mezinárodní spolupráce NCOZ

V souvislosti s bojem proti nelegální migraci/převaděčství se v roce 2019 ČR zastoupená odborem obchodu s lidmi a nelegální migrace NCOZ¹¹⁴ účastnila jednání a plnila úkoly v rámci Operačního akčního plánu 2019. V rámci těchto jednání plnila NCOZ jednotlivé úkoly a její zástupci se podíleli na přípravě operativních společných akčních dnů (JAD) – akcí zaměřených na problematiku nelegální migrace, pašeráckých skupin a převaděčství.

V závěru roku se zástupci NCOZ účastnili jednání v rámci projektu EMPACT Nelegální migrace, jehož prioritou byla příprava Operačního akčního plánu pro rok 2020. Na mezinárodní úrovni probíhala jednání při EUROPOLu European Migrant Smuggling Centre (*dále jen „EMSC“*) ke společným akčním dnům zaměřeným na aktuální trendy v oblasti nelegální migrace s cílem rozbít organizované skupiny převaděčů. V této souvislosti se zástupci NCOZ účastnili třetí výroční Konference vedoucích útvarů boje proti pašování migrantů pod záštitou EUROPOLu a EMSC, která byla zaměřena na aktuální nové trendy, hrozby, modus operandi nebo změny, které se objevily jak na národní úrovni jednotlivých zemí, tak i na úrovni evropské s dopadem na aktivity policejních orgánů, které se trestnou činností na úseku boje proti nelegální migraci zabývají.

Po linii nelegální migrace NCOZ plnila úkoly společně s dalšími policejními orgány v rámci projektu RISK (dříve EUROCONTAINER), který je zaměřen na převozy nelegálních migrantů všemi způsoby, při kterých je bezprostředně ohroženo zdraví a život migrantů, dále na aktivitě BRIDE (zaměřeno na problematiku účelových a fiktivních sňatků), aktivitě URSUS, která je zaměřena na nelegální migraci zejména vietnamských státních příslušníků do severovýchodních zemí, kdy dochází k jejich tranzitu také přes území ČR a participovala na úkolech v rámci aktivity JOO (Společná operativní kancelář v rakouské Vídni). V rámci problematiky nelegální migrace se zástupci NCOZ ve dnech 8. 4. – 9. 4. 2019 účastnili expertního jednání členů skupiny V4 ve Vzdělávacím a rehabilitačním centru prokuratury SR Krpáčovo (zástupci Slovenska, České republiky, Maďarska, Polska a Ukrajiny).

XIV.3 PROBLEMATIKA MIGRACE NA ÚROVNI EU

I přes to, že se podařilo snížit celkový migrační tlak na členské státy EU a situace doznala určitého zlepšení (přesná čísla viz kapitola XIV.5.1 Situace na hlavních migračních trasách do EU), **nelze ji rozhodně považovat za stabilní** vzhledem k neklidnému vývoji v některých zemích v sousedství EU. Z důvodu pokračujícího konfliktu v Libyi a nestabilitě na Blízkém východě i nadále trvá riziko zvýšení migračních toků směrem do EU, a proto na unijní úrovni i nadále zaznívá obecný apel pracovat na komplexním migračním a azylovém systému, který zamezí jeho stávajícímu zneužívání a stane se odolným vůči možným budoucím krizím.

V prosinci 2019 začal pětiletý mandát nové Evropské komise pod vedením předsedkyně Ursuly von der Leyen. Agendou v oblasti migrace se zabývá místopředseda pro podporu evropského způsobu života Margaritis Schinas a komisařka pro vnitřní věci Ylva Johansson. **Nová EK zařadila řešení migrační otázky mezi jednu ze svých klíčových priorit** a v první čtvrtině roku 2020 chce představit **nový evropský pakt o migraci a azylu**, který má restartovat dosavadní diskuse a nabídnout komplexní řešení ve všech třech dimenzích migrační politiky (vnější dimenze, ochrana hranic, vnitřní dimenze).

Situaci v oblasti migrace se v roce 2019 intenzivně zabývala Rada pro spravedlnost a vnitřní věci i ER, která na svém zasedání v červnu 2019 schválila tzv. **Strategickou agendu pro roky 2019–2024**. Jedním z pilířů tohoto strategického dokumentu je **ochrana občanů a ochrana svobod**. V rámci této kapitoly lídři upozornili na potřebu komplexního přístupu k migraci **spojujícího účinnější ochranu vnějších hranic EU s posílenými**

¹¹⁴ Na základě začlenění do projektu EMPACT pro prioritu Nelegální migrace v rámci politického cyklu EU 2018 až 2021 pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti, za součinnosti EUROPOLU.

vnějšími aktivitami a respektováním vnitřních aspektů. V této souvislosti také zdůraznili potřebu prohloubit spolupráci se zeměmi původu a tranzitu v boji proti nelegální migraci, obchodování s lidmi a v oblasti návratů, včetně využití kondicionality pro dosahování svých cílů.

Také v roce 2019 **pokračovala EU v procesu sjednocování pobytové legislativy a postupů v rámci pobytové agendy.** Týká se to návrhu směrnice o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysoce odborné dovednosti (tzv. modré karty). Návrh směrnice by měl přepracovat a nahradit stávající směrnici 2009/50/ES, tak aby se zvýšila atraktivita modré karty EU. V minulosti již byl zahájen dialog mezi Evropskou komisí, Radou a Evropským parlamentem o výsledné podobě směrnice. Ani v roce 2019 se však kompromis nalézt nepodařilo.

Během roku 2019 i nadále probíhala legislativní činnost týkající se konkrétních návrhů v celém spektru migrační a azylové politiky EU. Projednávání nařízení a směrnic **společného evropského azylového systému (SEAS)** zůstalo z důvodu rozdílných pozic a hlavních cílů členských států prakticky zablokováno, zejména z důvodu pojetí otázek solidarity a tzv. hraniční procedury. Nový impuls do diskuse by měl přinést právě nový evropský pakt o migraci a azylu. Intenzivní práce však probíhala v oblasti **ochrany vnějších hranic a informačních systémů.** Za rumunského předsednictví v Radě EU v první polovině 2019 bylo dosaženo shody na posílení mandátu agentury **Evropské pohraniční a pobřežní stráž** (EBCGA/Frontex), které vstoupilo v platnost na konci roku 2019. Hlavními oblastmi posílení je vytvoření tzv. stálého sboru, u kterého se počítá s postupným navyšováním až na 10 000 příslušníků v roce 2027, a rozšíření kompetencí agentury v návratové politice a spolupráci s třetími zeměmi. Práce pokračovala také v oblasti vytváření tzv. chytrých hranic, kdy v květnu 2019 byla přijata dvě nařízení, kterými se zavádí **rámec pro interoperabilitu mezi informačními systémy EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí.** Interoperabilita informačních systémů umožní efektivnější využívání informací ze všech nových a revidovaných systémů s cílem vyrovnat se s výzvami v oblasti bezpečnosti a boje s nelegální migrací zahrnující zjišťování skutečné totožnosti osob a potírání podvodného zneužívání totožnosti. Nařízení zavádí detektor vícenásobné totožnosti, společné úložiště údajů o totožnosti, sdílenou službu pro porovnávání biometrických údajů a Evropský vyhledávací portál jako hlavní složky interoperability. Vedle již přijatého **systému vstupu a výstupu (EES)**, který stanovuje pravidla pro registraci a odeření vstupu státních příslušníků třetích zemí překračujících vnější hranice, a **Evropského systému pro cestovní informace a povolení (ETIAS)**, díky němuž bude možno provádět předběžné kontroly státních příslušníků třetích zemí osvobozených od vízové povinnosti, byly rovněž přijaty návrhy na posílení **Schengenského informačního systému (SIS)**. Nová tři nařízení aktualizují pravidla pro výměnu informací týkajících se policejní a justiční spolupráce, hraničních kontrol a navracení neoprávněně pobývajících příslušníků třetích zemí. Hlavním cílem je vyplnit stávající mezery a dále posílit boj proti terorismu, trestné činnosti a nelegální migraci. Pokračovalo i projednávání revize **Vízového informačního systému (VIS)**, která má za cíl dále posílit bezpečnost postupu vydávání krátkodobých víz a zahrnout databáze dlouhodobých víz a povolení k pobytu.

Zásadní priorita byla na úrovni EU dána **návratové politice**, kde pokračovala diskuse o zlepšení nastavení interních procesů a spolupráci s třetími zeměmi v této oblasti. Došlo k dalšímu meziročnímu poklesu provedených návratů, úspěšnost se nyní pohybuje okolo 35%. Tento stav je hodnocen jako zásadně nedostačující a jsou hledány vhodné nástroje ke zlepšení situace. Diskuse rovněž pokračovala na návrhu revize tzv. **návratové směrnice**¹¹⁵. Rada pro spravedlnost a vnitřní věci na svém jednání v červnu 2019 schválila částečný obecný přístup k revidovanému znění. Revize návratové směrnice byla projednávána od podzimu 2018. Původní návrh EK poměrně ambiciózní a ČR jej ve většině částí podporovala. Postupem projednávání došlo k rozmělnění některých ostrých pasáží, stále však jde o text s přidanou hodnotou oproti stávající situaci. Důvodem, proč byl přijat pouze částečný obecný přístup pro vyjednávání s Evropským parlamentem, bylo vynětí ustanovení o hraničním návratovém řízení, na kterém stále panuje značný nesoulad mezi členskými státy. Toto hraniční návratové řízení má totiž navazovat na azylové hraniční řízení, které je navrženo v azylovém procedurálním nařízení.

¹¹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí

V kontextu závěrů Evropských rad se také vedla detailní diskuse ohledně **aplikace pozitivních pobídek a negativních pák** v rámci spolupráce s třetími zeměmi. Politická vodítka jasně stanovila, že vnější politiky EU (zejména migrační, vízová, rozvojová a obchodní) musí fungovat koherentně s cílem vytvářet tlak na konkrétní třetí země při přebírání svých občanů. Diskuse o konkrétním nastavení procesů a fungování i nadále probíhá.

Zásadním tématem roku 2019 se také stala pokračující diskuse o novém **Víceletém finančním rámci (VFR) pro roky 2021 – 2027**. Z návrhu EK z roku 2018 je patrné zachování sedmiletého cyklu financování unijních aktivit, nově je však rozdělen do **7 tematických uskupení**, která reflektují klíčové politické priority EU. Návrh VFR počítá s **novou rozpočtovou kapitolou IV – Migrace a správa hranic**. Tematicky se tato kapitola zaměřuje na otázky spojené s migrací, azylem a překračováním hranic. Kromě pohybu osob se dotýká rovněž pohybu zboží a implementace celní unie. Návrh reaguje na nedostatečnou pružnost současného rámce vytvořením finanční rezervy a možností revize specifických priorit tak, aby bylo možné flexibilněji financovat řešení nejpalčivějších problémů. Výše rozpočtu i struktura financování oblasti migrace a bezpečnosti tak mají doznat jedné z nejvýraznějších změn ve srovnání se současným VFR. Aktivita související s migrací, azylem a ochranou hranic mají být financovány ze **dvou specifických fondů**, které v jisté podobě fungují již nyní – **Fond pro integrovanou správu hranic a Azylový a migrační fond**. S financováním migračně relevantních otázek nadále počítá také rozpočtová kapitola II – Soudržnost a hodnoty, která v rámci **Evropského sociálního fondu (ESF)** posiluje možnosti financování dlouhodobé integrace cizinců a rozpočtová kapitola VI – Sousedství a svět, která v rámci **Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI)** vyhrazuje minimálně 10% celkového rozpočtu na financování migračně relevantních oblastí.

V kontextu řešení situace ve Středozemním moři v roce 2019 i nadále probíhala **diskuse o opatřeních k vyloďování migrantů** a jejich následné relokaci. Pod tlakem jižních členských států se na úrovni EU uskutečnilo několik iniciativ, které cílily na řešení tohoto problému, avšak jediným reálným výsledkem byla tzv. Maltská deklarace ze září 2019 z dílny Itálie, Maltý, Německa a Francie, již se dostalo mezi ostatními členskými státy velice slabé podpory. Toto téma bylo opakovaně a neúspěšně zařazováno na jednání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci, důvodem neúspěšnosti byla skutečnost, že jakákoliv opatření tohoto druhu vedou k posilování pull-faktorů pro nelegální migraci do EU a napomáhají pašeráckému businessu. Členské státy jihu však i nadále tlačí na přijetí koordinovaného systému na úrovni EU, který by se měl stát součástí celkového budoucího řešení.

Zásadní důležitost byla také kladena na **vnější dimenzi migrační politiky**. Unijní aktivity se zaměřovaly především na řešení situace na Blízkém východě, zejména v Turecku, podél západo-balkánské migrační trasy a v severní Africe a Sahelu. Ke konci roku 2019 byly alokovány všechny příslibené prostředky na podporu uprchlíků v Turecku (celkem 6 mld. EUR od roku 2015), které mají za cíl zlepšit jejich celkovou situaci v zemi a podpořit provádění společného prohlášení EU-Turecko. Co se týče afrických zemí, bylo na podporu řešení migračních otázek nad rámec rozvojové pomoci alokováno 4,7 mld. EUR. Klíčovými příjemci této podpory jsou migračně nejvíce zasažené země, jako např. Libye, Etiopie, Mali či Niger. Co se týče podpory západního Balkánu, probíhala zejména prostřednictvím bilaterálního vysílání policistů členských států a společné operace Frontex, které měly za cíl celkové posílení ochrany vnějších hranic jednotlivých zemí regionu.

XIV.3.1 Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO)

Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO) je agentura Evropské unie, jenž vznikla v roce 2010 nařízením EU 439/2010. Sídlí v maltském hlavním městě Vallettě a jejím úkolem je posilovat spolupráci členských států v oblasti azylu a pomáhat jim při krizových situacích.

V roce 2019 i nadále mezi klíčové aktivity EASO patřila zejména operativní a technická podpora azylových systémů ve vybraných státech EU – především pak v Řecku a Itálii. Operačním plánem EASO pro Itálii bylo pro rok 2019 stanoveno 7 oblastí asistence. Hlavní aktivity se zaměřovaly na asistenci s registracemi žadatelů o mezinárodní ochranu, poskytování informací a identifikaci osob se speciálními potřebami, posilování kapacity zpracovávání dublinských případů a další. V průběhu roku 2019 úřad EASO přistoupil k restrukturalizaci svých aktivit v Itálii. Těžiště angažmá úřadu EASO v Itálii se v tomto roce přesouvalo do oblasti strukturální podpory relevantních italských úřadů. V důsledku těchto změn se snížila potřeba vysílání národních expertů na

podporu realizace operačního plánu pro Itálii. V případě Řecka bylo operačním plánem ustanoveno 8 opatření s cílem poskytnout asistenci v oblasti azylového systému a systému přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu včetně asistence při řízení o mezinárodní ochraně v souvislosti s prohlášením EU a Turecka ze dne 18. března 2016.

Úřad se v roce 2019 nadále věnoval svým povinnostem vycházejícím ze současného mandátu, který úřadu ukládá podpůrnou roli členským státům především v oblasti harmonizace společného evropského azylového systému (SEAS), např. přijímacím podmínkám, zvyšování kvality azylových řízení, posuzování zranitelnosti, dublinským případům, vytváření společných informací o zemích původu. EASO se též intenzivně zaměřoval na školení národních expertů v dílčích oblastech své působnosti.

Česká republika se na činnosti EASO podílela nejen účastí na pravidelných zasedáních Správní rady EASO a dalších expertních jednáních, ale rovněž prostřednictvím poskytování národních expertů, které aktivně do Řecka a Itálie vysílá již od podzimu 2015. V roce 2019 ČR realizovala v souvislosti s výše uvedenými aktivitami EASO celkem 6 vyslání národních expertů, z toho 5 do Itálie a 1 do Řecka. Celkově bylo v letech 2015 – 2019 uskutečněno 102 vyslání národních expertů ČR. V rámci školicích aktivit EASO bylo v roce 2019 proškoleny 45 zaměstnanců MV, zejména v oblasti mezinárodní ochrany, SEAS, informací o zemích původu a přijímacích procedur.

Dne 19. června 2019 se za přítomnosti pracovníků MV a zástupce EASO uskutečnil Den EASO, který posloužil pro prezentaci aktuálních, výše uvedených aktivit EASO, ale také k informování případných zájemců z řad pracovníků Ministerstva vnitra o budoucí vyslání do působení EASO v Řecku a Itálii. Představeny byly dosavadní zkušenosti s fungováním českých expertů v rámci aktivit úřadu EASO a byla zdůrazněna vzájemná synergetická provázanost jednotlivých agend realizovaných experty.

XIV.3.2 Evropská migrační síť (EMN)

Evropská migrační síť (EMN) je síť kontaktních míst, které se zabývají migrací v členských státech EU (Dánsko se na aktivitách EMN nepodílí) a Norsku.

Národním kontaktním místem Evropské migrační sítě (dále jen EMN) je od roku 2008 **odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra**¹¹⁶.

Hlavním cílem EMN je shromažďování, výměna a analýza údajů a informací z oblasti azylu a migrace. V průběhu roku 2019 zpracovávalo české kontaktní místo čtyři studie na následující témata: Komparativní přehled národních ochranných statusů v EU a Norsku, Migrační kanály do EU pro zakladatele start-upů a inovativní podnikatele ze třetích zemí, Cesty k občanství pro občany třetích zemí v EU a Norsku, Státní příslušníci třetích zemí s povolením k pobytu, kteří představují hrozbu pro národní bezpečnost: politiky a praxe v EU. Dále české kontaktní místo vypracovalo Výroční zprávu o politice v oblasti azylu a migrace za rok 2018 za ČR a přispělo do zprávy o azylové a migrační politice za rok 2018 vydávané Evropskou komisí. Další významnou činností EMN je zpracování tzv. ad-hoc dotazů. V roce 2019 odpovědělo české kontaktní místo EMN na 85 ad-hoc dotazů členských států EMN, Norska a EK. ČR prostřednictvím tohoto systému zadala během roku 2019 celkem 5 ad-hoc dotazů. EMN se podílela také na vypracovávání pravidelných Bulletinů (čtvrtletně vydávaných dokumentů popisujících aktuální informace o vývoji v členských státech a na úrovni EU v oblasti azylu a migrace), Factsheetu (stručného dokumentu podávajícího přehled o hlavních změnách v oblasti azylové a migrační politiky za konkrétní rok včetně statistické přílohy), Informů (kratších informačních materiálů zaměřených na specifická témata), aktualizované verze slovníčku EMN, komunikační strategie a mnoha dalších výstupů.

V průběhu roku 2019 také české kontaktní místo EMN spustilo nový komunikační kanál pro veřejnost v rámci svého nově založeného twitterového účtu @EMNCzech. Na tomto účtu publikuje své studie, shrnutí studií v českém jazyce, zajímavé statistiky z ČR i ostatních členských států nebo EU.

¹¹⁶ Od roku 2004 probíhala pilotní fáze fungování této skupiny. V roce 2008 bylo Rozhodnutím Rady (2008/381/ES) ustanoveno fungování Evropské migrační sítě.

V listopadu 2019 se zástupci EMN zúčastnili Fóra mezinárodního vysokoškolského vzdělávání v Praze, kde prezentovali výstupy českého příspěvku do studie na téma Získávání a udržení mezinárodních studentů v EU, který byl zpracován během roku 2018 ve spolupráci s MV, MŠMT, DZS, MZV a MPSV. Součástí prezentace byly i závěry syntézy této studie vypracované za členské státy EU. Cílem bylo porovnat praxi v jednotlivých státech a upozornit na změny související s transpozicí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/801/EU včetně dobré praxe v členských státech EU a Norsku s ohledem na získání a udržení mezinárodních studentů.

Zástupci českého národního kontaktního místa se v Bruselu účastnili pravidelných jednání národních kontaktních míst EMN, pracovní skupiny EMN zaměřené na návraty a pravidelných konferencí jiných členských států. Rovněž participovali na výroční konferenci EMN ve Finsku nazvanou Od Tampere 20 k Tampere 2.0.

XIV.3.3 Evropská pohraniční a pobřežní stráž (FRONTEX)

Dne 12. září 2018 předložila EK návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropské pohraniční a pobřežní stráž, kterým se ruší Společná akce Rady 98/700/SVV, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1052/2013 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1624. EK tímto návrhem reflektovala dlouhodobě akcentovanou prioritu, kterou je efektivní ochrana vnějších hranic EU/Schengenu, a výzvy ze strany členských států (včetně ČR) na posílení role Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (agentura Frontex) v tomto ohledu. Zabezpečení vnějších hranic je dlouhodobě deklarováno jako zásadní předpoklad pro fungování schengenského prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích, jakož i předpoklad dalšího posunu v řešení migrační politiky EU. Návrh EK zároveň přímo reagoval na závěry Evropské rady ze dne 28. června 2018, podle kterých by členské státy měly za finanční a materiální podpory EU zajistit účinnou ochranu vnějších hranic EU a posílit účinné navracení osob v nelegálním postavení. V obou těchto ohledech by měla být dále posílena podpůrná úloha agentury, a to i v rámci spolupráce se třetími zeměmi, prostřednictvím navýšení zdrojů a posílení mandátu. Nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž bylo vyhlášeno v Úředním věstníku EU dne 14. listopadu 2019 (nařízení (EU) 2019/1896) a vstoupilo v platnost 4. prosince 2019.

Členské státy a státy Schengenu se prostřednictvím aktivit koordinovaných agenturou Frontex podílejí na ochraně vnějších hranic EU bez ohledu na svou geografickou polohu a bez ohledu na to, zda samy mají vnější schengenskou hranici. Do operativní spolupráce s agenturou Frontex jsou ve většině případů zapojeny pohraniční služby jednotlivých členských států. V ČR spadá agenda spolupráce s agenturou Frontex pod ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci Policejního prezidia ČR (dále též „ŘMPS“). **ŘMPS funguje jako hlavní národní kontaktní bod ČR pro spolupráci s agenturou Frontex**, který zajišťuje každodenní komunikaci s centrálou agentury Frontex ve Varšavě, účast ČR na operačních aktivitách Frontex v zahraničí, koordinuje operační aktivity Frontex probíhající na území ČR, zajišťuje finanční management a návratnost veškerých finančních vydání, která jsou s aktivitami Frontex spojena, připravuje instrukce na jednání správní rady, jejímž členem je za ČR první náměstek policejního prezidenta, vypracovává stanoviska a podklady pro pozice ČR k otázkám Frontex, zajišťuje účast odborníků Policie ČR na různých pracovních jednáních a pravidelných expertních skupinách Frontex a v neposlední řadě poskytuje ostatním vnitroresortním orgánům a institucím informační a expertní poradní servis k problematice Frontex. Dalším útvarům Policie ČR, který plní úkoly spojené s agenturou Frontex je ŘSCP, a to v oblasti nucených návratů, analýzy rizik, hodnocení zranitelnosti a národního situačního centra.

Pracovníci Policie ČR se pravidelně účastní jednání agentury Frontex a speciálních tréninků v rámci **pracovní skupiny zabývající se společnými návratovými operacemi** (Direct Contact Points). Obecně počet návratových operací organizovaných agenturou Frontex vzrostl i v roce 2019, a to i vzhledem k tomu, že byly uzavřeny smlouvy s leteckými společnostmi. Rovněž ČR tak využívá možnosti, kdy členské státy mohou prostřednictvím agentury Frontex obstarávat letenky na pravidelné lety do různých destinací.

Destinace skupinových návratových letů jsou stejné – země Balkánu, zejména Srbsko, Kosovo, Severní Makedonie a Albánie. Nejvíce letů organizuje Německo, vzhledem k počtu navracených migrantů. Lety z dalších zemí (Francie, Itálie, Španělska) míří do Afriky. Individuální lety směřují i do jiných zemí (Pákistánu, Ekvádoru, Gruzie, Arménie). Obecným problémem (zejména u občanů Pákistánu a Afghánistánu) zůstává

získávání náhradních cestovních dokladů (o problematice ověřování totožnosti viz kapitola XII.2.1.1 Žádosti o ověření totožnosti v rámci realizace správního vyhoštění). ČR se na akcích podílí v závislosti na počtu vrácených cizinců a vhodnosti návratové destinace. Většina návratů probíhá pozemní cestou (např. na Ukrajinu). V roce 2019 nebyla ČR organizátorem žádné společné návratové operace, kterou zprostředkovává agentura Frontex. V rámci společné návratové operace, kterou organizovalo Rakousko v květnu 2019, byly navraceny 3 osoby do Nigérie. Dále poskytlo ŘSCP, a to na základě požadavku agentury Frontex, tříčlennou policejní eskortu oddělení doprovodu letadel při společné návratové operaci do Afghánistánu (předmětná návratová operace byla organizována Švédskem).

Vybraní policisté z útvarů Policie ČR, členové národního týmu Evropské pohraniční a pobřežní stráže (dále jen „tým EBCG“) a ostatní policisté členských států se v rámci **vysílání do společných operací agentury Frontex** pravidelně podílejí na ochraně evropských mořských a pozemních vnějších hranic (Španělsko, Itálie, Řecko, Maďarsko, Bulharsko, Albánie, Kypr atd.). V rámci společných operací agentury Frontex byli policisté vysíláni také na letiště, která jsou klíčovými body nelegální migrace (Itálie, Řecko, Gruzie). Členové týmů EBCG ostatních členských států byli také nasazeni na letiště Praha Ruzyně v rámci hostování společné operace agentury Frontex. ČR obsadila v hodnocení počtu dnů, které v roce 2019 strávili členové národního týmu EBCG v operacích Frontexu, mezi členskými státy EU celkovou 4. pozici. Konkrétně to představovalo 13 057 dní (tzv. mandays) při celkovém počtu 238 členů národního týmu EBCG.

Zástupci oddělení doprovodu letadel ŘSCP se v listopadu 2019 ve Varšavě zúčastnili akce agentury Frontex – *Trainers annual meeting*, na které byly mj. představeny plány agentury do budoucích let, a dále možnosti systému FAR, který je využíván členskými státy při návratových operacích. I nadále budou probíhat výcviky policistů na ostrově Lesbos za účelem provádění readmisí z Řecka do Turecka; na rok 2020 je naplánováno 13 výcviků. Dále se policisté oddělení doprovodu letadel ŘSCP v roce 2019 zúčastnili dvou jednání Mezinárodního řídicího výboru jednotek bezpečnostních doprovodů civilních dopravních letadel (květen – Nizozemsko, říjen – Švýcarsko). Předmětem jednání byla zejména právní oblast spojená s prováděním bezpečnostních doprovodů civilních dopravních letadel, dále oblasti spojené s rozbořem incidentů vzniklých v civilní letecké dopravě a reakce na ně.

Dále se policisté ŘSCP podílejí na vzájemné **výměně informací o dokladech** na platformě pracovního uskupení Rady EU Hranice/Falešné doklady, Výboru specialistů na doklady v rámci agentury Frontex a dalších organizací. Informace o dokladech jsou vyměňovány rovněž prostřednictvím informačních systémů – mezinárodního systému FADO (iFADO, PRADO). V rámci mezinárodní spolupráce v oblasti dokladů ale ŘSCP průběžně navazuje a udržuje kontakty i s experty mimo EU (Kanada, Spojené státy americké, Austrálie, Korejská republika).

Pravidelně jsou agentuře Frontex zasílána data z oblasti neregulérních cestovních dokladů, z oblasti nelegální migrace, vyhoštění, odbavených osob na vnější schengenské hranici aj. ŘSCP je rovněž zapojeno do systému EUROSUR (Evropský systém ostrahy hranic), který slouží ke sdílení informací a kooperačních mechanismů.

XIV.3.4 Azylový, migrační a integrační fond

Azylový, migrační a integrační fond (AMIF) je pro programové období 2014-2020 finančním nástrojem Evropské unie v oblasti migrační a azylové politiky.

Národní program Azylového, migračního a integračního fondu, který stanovuje priority ČR pro financování v rámci programového období, byl schválen EK dne 24. 3. 2015 a od té doby byl několikrát aktualizován. Odpovědným orgánem pro implementaci fondů EU v oblasti vnitřních věcí je Odbor fondů EU v oblasti vnitřních věcí MV.

Azylový, migrační a integrační fond byl zřízen nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 516/2014 ze dne 16. 4. 2014.

XIV.3.4.1 Hlavní (specifické) cíle AMIF

Národní program AMIF je zaměřen na čtyři hlavní (specifické) cíle – azyl, integrace/legální migrace, návraty a solidarita. ČR implementuje pouze tři specifické cíle – azyl, integrace/legální migrace a návraty. EK na konci roku 2018 představila návrh novelizace nařízení 516/2014, kterým by bylo umožněno finanční prostředky určené původně výhradně na relokace a přesídlení částečně převést na standardní akce v rámci národního programu AMIF (tj. nikoliv na přesídlení či relokace). Tato novelizace byla v prosinci 2018 schválena Evropským parlamentem a Radou a vstoupila v účinnost. Ze strany MV byl zpracován návrh změny národního programu AMIF na využití části těchto finančních prostředků na jiné aktivity v rámci národního programu (zejména v rámci specifických cílů integrace a návraty), který byl schválen EK. V závěru roku 2019 byla EK schválena již 7. revize NP AMIF. Nově je celková finanční alokace pro ČR stanovena na 40 054 031 eur, nicméně 5 980 000 eur EK nadále vyčlenila na provádění politiky relokace a přesídlení, které se ČR na základě usnesení vlády č. 439 ze dne 5. června 2017 neúčastní. K využití na běžné součásti národního programu, tj. pro realizaci projektů a technickou pomoc, je v národním programu ČR pro programové období 2014-2020 k dispozici celkem 34 074 031 eur, což odpovídá přibližně 868 mil. Kč.

Rozdělení alokace mezi jednotlivé specifické cíle AMIF¹¹⁷

Specifický cíl	Alokace v Kč	tj. %
1 Azyl	114 750 000,00	13,0
2 Integrace	520 192 360,90	60,0
3 Návraty	160 650 000,00	19,0
Technická pomoc	73 295 415,00	8,0
Celkem	868 887 775,90	100,0

Zdroj: MV

Z tohoto rozdělení je taktéž patrné, že pro ČR je nejstěžejnější zajištění oblasti integrace státních příslušníků třetích zemí.

■ Specifický cíl Azyl

Hlavním cílem ČR je zajištění standardů dle práva EU nebo vyšších, dále zajištění standardů v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany a v souvislosti s ochranou práv žadatelů. Veškeré úsilí bude zaměřeno na budování Společného evropského azylového systému. V rámci AMIF jsou podporována opatření zaměřená na poskytování sociální a právní podpory žadatelům o udělení mezinárodní ochrany, zlepšování a udržování přijímací infrastruktury, školení úředníků zapojených do řízení o udělení mezinárodní ochrany, vývoj ICT systémů v rámci procesu řízení o udělení mezinárodních ochrany a aktivity spojené s problematikou přesídlení.

■ Specifický cíl Integrace a legální migrace

Priority integrační politiky České republiky reflektují hlavní výzvy, kterým čelí státní příslušníci třetích zemí: znalost jazyka, ekonomická soběstačnost, orientace ve společnosti a vztahy s občany hostitelské země. V rámci AMIF je nadále rozvíjen a zlepšován koncept Center na podporu integrace cizinců. Dále bude probíhat školení pracovníků zabývajících se integrací státních příslušníků třetích zemí, je podporováno zapojení hostitelské společnosti do procesu integrace a budou rozvíjena opatření na zvyšování povědomí státních příslušníků třetích zemí o jejich právech a povinnostech a o nabízených integračních službách. V roce 2019 došlo ke schválení navazujících projektů a realizace integračních center tak plynule pokračuje i v roce 2020.

■ Specifický cíl Návraty

Hlavním cílem je vytvoření komplexního návratového systému, který bude podporovat jak dobrovolné, tak nucené návraty a zároveň zvýší účinnost reintegračních mechanismů a strategií za účelem usnadnění sociální a ekonomické reintegrace státních příslušníků třetích zemí v zemích původu. V rámci AMIF budou především podporována opatření zaměřená na dobrovolné návraty. V této oblasti byly v roce 2019 podpořeny projekt

¹¹⁷ Pro přepočet alokace z eur na koruny byl použit kurz 25,5; uvedené částky je tedy nutno považovat za orientační.

„Asistované dobrovolné návraty a reintegrace“, který je realizován Mezinárodní organizací pro migraci (IOM) nebo projekt „Pořízení návratových vozidel pro Policii České republiky“ jehož realizátorem je Ředitelství služeb cizinecké policie.

XIV.3.4.2 Stav implementace a seznam podpořených projektů

Implementace národního programu probíhá od roku 2015. Za tuto dobu bylo k realizaci schváleno celkem 47 projektů. Realizace 25 projektů již byla ukončena, u několika z nich zatím probíhá administrace finančního vypořádání.

V tabulce níže je uvedena výše alokace, výše zavázaných finančních prostředků (tj. schválených projektů k podpoře) a výše skutečně proplacených finančních prostředků od počátku programového období. Vždy se jedná o finance z AMIF, tj. o 75 % celkových nákladů projektů. S ohledem na skutečnost, že v červnu 2019 došlo k výraznému navýšení národního programu ze strany EK, nedošlo zatím k zavázání všech finančních prostředků.

Výše alokace schválených projektů k podpoře v roce 2019

Specifický cíl	Alokace	Zavázáno v CZK	Zavázáno v %	Proplaceno v CZK	Proplaceno v %
1 Azyl	114 750 000,00	116 286 911,48	101	43 047 012,92	28
2 Integrace	520 192 360,97	352 182 762,94	68	240 157 607,94	33
3 Návraty	160 650 000,00	100 376 546,26	62	18 470 598,33	7
Celkem	795 592 360,97	568 846 220,68	71	301 675 219,19	27

Zdroj: MV

Projekty v rámci NP AMIF jsou realizovány několika typy příjemců. Nejvýznamnějším typem příjemce jsou organizační složky státu (57 % přidělené finanční podpory). Dalšími příjemci jsou pak nevládní neziskové organizace (30 %), kraje (6 %) a mezivládní organizace (7 %).

XIV.4 LEGISLATIVA A PRAXE SCHENGENSKÉ SPOLUPRÁCE

XIV.4.1 Evropská legislativa vztahující se k schengenské problematice

XIV.4.1.1 Systém FADO

S cílem napomoci potírání nelegální migrace a používání podvodných dokumentů byl zřízen internetový archivační systém EU na podporu rychlého sdílení obrazů pravých, nepravdivých a pozměněných dokumentů mezi členskými státy EU, tzv. *Systém falešné a pravé doklady online*¹¹⁸ (FADO). Nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž (viz kapitola XIV.3.3 Evropská pohraniční a pobřežní stráž) mimo jiné stanovuje, že systém FADO bude integrován do prostředí ochrany hranic. Agentura Frontex by měla nově převzít tento systém od Generálního sekretariátu Evropské rady a spravovat jej, jakmile Evropský parlament a ER přijmou příslušný právní akt o systému FADO nahrazující společnou akci 98/700/SVV (návrh nařízení FADO)

Na podzim 2019 probíhala o návrhu nařízení FADO trialogová jednání, která byla dne 28. listopadu 2019 uzavřena prozatímní politickou dohodou. Formální schválení nařízení bylo očekáváno v první polovině roku 2020.

XIV.4.1.2 Systém IRMA

V roce 2018 byl Evropskou komisí vyvinutý systém pro výměnu informací, tzv. Integrovaná aplikace pro řízení navracení státních příslušníků třetích zemí do země původu¹¹⁹ (IRMA), který spojuje členské státy, státy

¹¹⁸ False and Authentic Documents Online.

¹¹⁹ Irregular Migration Management Application.

schengenského prostoru a Evropskou komisí. **V roce 2019 byl systém IRMA zahrnut pod agenturu Frontex**, která tento systém primárně využívá a spravuje. Na rok 2020 se plánuje změna způsobu vykazování návratových aktivit v členských zemích. Systém IRMA bude postupně implementován do systému JORA2¹²⁰.

XIV.4.1.3 Posílení zabezpečení dokladů

Dne 1. srpna 2019 vstoupilo v platnost **nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1157 o posílení zabezpečení průkazů totožnosti občanů Unie a povolení k pobytu** vydávaných občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům vykonávajícím právo volného pohybu. Nařízení se použije ode dne 2. srpna 2021. Toto nařízení je součástí Akčního plánu EK z prosince 2016 na posílení boje proti podvodu s doklady v EU, v němž EK identifikovala opatření pro posílení zabezpečení dokladů, včetně průkazů totožnosti a povolení k pobytu, v kontextu teroristických útoků v Evropě z poslední doby. Cíle Akčního plánu EK byly následně potvrzeny v závěrech ER ze dne 27. března 2017, které navázaly na opakovaná volání ER po zlepšení zabezpečení dokladů totožnosti a povolení k pobytu. Nařízení konkrétně stanoví minimální bezpečnostní prvky pro národní doklady totožnosti (pokud je členské státy vydávají) a povolení k pobytu vydávaná občanům EU a jejich rodinným příslušníkům s cílem posílit bezpečnost v EU. Nadále však zůstane na rozhodnutí konkrétního členského státu, zda bude vydávat doklady totožnosti svým občanům.

XIV.4.1.4 Nově připravované informační systémy a další související nařízení

Systém vstupu/výstupu (EES) je nově vytvářený centralizovaný systém pro registraci údajů o vstupu, výstupu a odepření vstupu státních příslušníků třetích zemí překračujících vnější hranice členských států za účelem krátkodobého pobytu, a to s využitím biometrických údajů. Díky tomuto systému získají členské státy spolehlivý přehled o tom kdo, kdy a kde překročil vnější hranici a zásadním způsobem usnadní identifikaci osob překračující povolenou dobu pobytu. Tento systém upravují nařízení (EU) 2017/2226 a 2017/2225, která vstoupila v platnost dne 29. prosince 2017. Systém EES by měl být s největší pravděpodobností uveden do provozu do února 2022.

Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS) je nově vytvářený centralizovaný systém pro provádění předběžné kontroly státních příslušníků třetích zemí osvobozených od vízové povinnosti, kteří cestují do Schengenu/EU za účelem krátkodobého pobytu, a zabránění přicestování osobám, jež představují bezpečnostní, migrační, nebo zdravotní riziko. Tento systém upravují nařízení (EU) 2018/1240 a 2018/1241, která vstoupila v platnost dne 9. října 2018. Systém ETIAS by měl být s největší pravděpodobností uveden do provozu do konce roku 2021.

Dne 7. ledna 2019 předložila EK dva navazující **návrhy nařízení, která mají zajistit interoperabilitu systému ETIAS s dalšími informačními systémy EU**. Oba návrhy jsou nezbytné pro úplné zavedení systému ETIAS a jejich schválení Evropskou radou a Evropským parlamentem se očekává do konce roku 2020.

XIV.4.2 Prováděcí praxe týkající se schengenské problematiky

XIV.4.2.1 Schengenský informační systém

Schengenský informační systém (SIS) je již existující centralizovaný systém, v němž jsou vedeny záznamy o státních příslušnících třetích zemí za účelem odepření vstupu na vnějších hranicích a záznamy o osobách a věcech pro potřeby policejní a justiční spolupráce. Tento systém upravují nařízení (ES) č. 1987/2006, rozhodnutí (ES) 2007/533/SVV a nařízení (ES) č. 1986/2006. Dne 27. prosince 2018 vstoupila v platnost nová nařízení (EU) 2018/1860, 2018/1861 a 2018/1862, která revidují některé postupy a přidávají nové funkcionality (záznamy o neznámých podezřelých nebo hledaných osobách, záznamy o povinnosti navrácení, apod.).

¹²⁰ Joint Operation Reporting Application.

XIV.4.2.2 Balíček interoperability

Dne 10. června 2019 vstoupila v platnost nařízení (EU) 2019/817 a 2019/818, kterými se zřizuje **rámec pro interoperabilitu mezi informačními systémy EU**. Interoperabilita mezi informačními systémy má přispět k vyšší míře efektivity využívání informačních zdrojů, a tím napomoci lépe se vyrovnat s aktuálními problémy v oblasti bezpečnosti a boje s nelegální migrací. Základními technickými komponenty interoperability podle návrhů nařízení jsou: evropský vyhledávací portál (ESP), sdílená služba pro porovnávání biometrie (SBMS), společné úložiště identit (CIR) a detektor vícečetných identit (MID); které jsou dále doplněny těmito podpůrnými komponenty: mechanismus automatické kontroly kvality dat, jednotný formát zpráv (UMF) a centrální úložiště pro hlášení a statistiky (CRRS). Interoperabilita se v navrhované podobě týká celkem tří stávajících (Schengenský informační systém /SIS/, Eurodac a Vízový informační systém /VIS/) a tří připravovaných centralizovaných systémů EU (Systém vstupu/výstupu /EES/, Evropský informační systém pro cestovní povolení /ETIAS/, Evropský informační systém rejstříků trestů pro státní příslušníky třetích zemí /ECRIS-TCN/). Dále zahrnuje i některé databáze Interpolu (odcizené a ztracené cestovní doklady /SLTD/, cestovní doklady související se záznamy /TDAWN/) a data Europolu v míře nezbytné pro boj se závažnou trestnou činností a terorismem a pro fungování systému ETIAS.

XIV.4.2.3 Program eu-INIS

Implementaci nových či revizi stávajících evropských informačních systémů (EES, ETIAS, SIS, Nástroje interoperability, Eurodac, ECRIS-TCN, VIS, EUROSUR, FADO, PNR, API) zastřešuje v České republice Program pro implementaci vnitrostátních částí informačních systémů EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí (Program eu-INIS), který funguje od roku 2019 v přípravné fázi jako koordinační meziresortní platforma zajišťující podporu a dohled při realizaci jednotlivých národních projektů. Pravidelně se na úrovni náměstků ministrů schází zástupci resortů (MV, MZV, MSp, MF a MD) ve formě přípravného řídicího výboru, který dohlíží na plnění cílů Programu eu-INIS. Probíhají rovněž pravidelná jednání expertů odpovědných za realizaci národních projektů.

XIV.5 SITUACE V OBLASTI NELEGÁLNÍ MIGRACE A MEZINÁRODNÍ OCHRANY NA ÚROVNI EU¹²¹

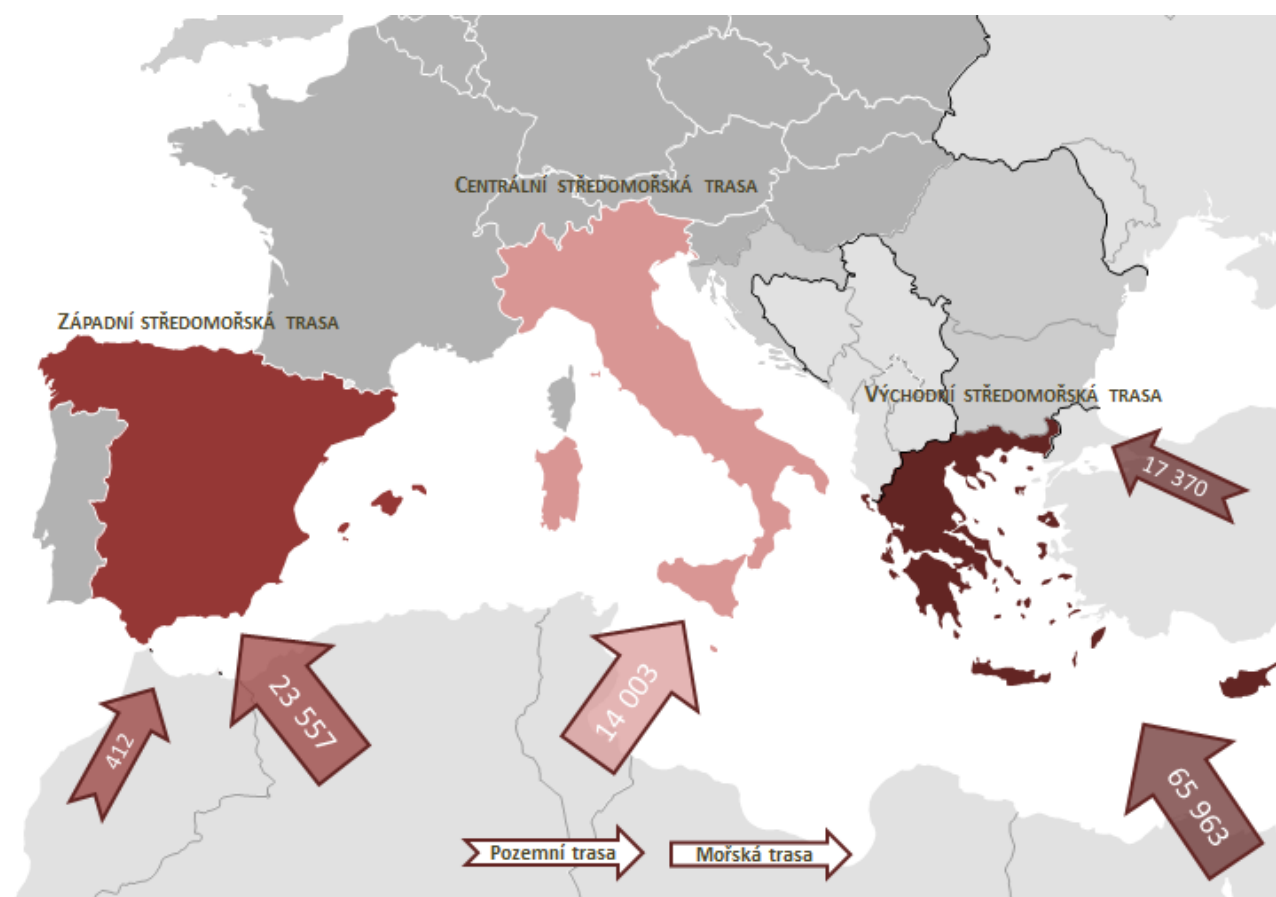
V posledních dvou letech se díky opatřením na bilaterální a unijní úrovni v kombinaci s vnějším rozměrem migrační politiky podařilo snížit celkový migrační tlak na členské státy EU na úroveň před migrační krizí.

V roce 2018 byl zaznamenán pokles nelegálních příjezdů do EU o zhruba čtvrtinu, **v roce 2019 nebyl tento pokles již tak výrazný, ale byl zaznamenán nejnižší počet nelegálních příjezdů do EU od roku 2013**. Agentura Frontex registrovala **v roce 2019 přes 140 tis. nelegálních překročení vnější hranice EU**, což v porovnání s předchozím rokem znamená pokles o cca 5 %.

K zásadnímu zklidnění došlo především na centrální a západní středomořské trase, kde lze poklesy přičítat především cíleným snahám o prevenci migrace ze strany Maroka (spolupráce s EU a Španělskem) a Libye (aktivity pobřežní libyjské stráže). **Na východní středomořské migrační trase z Turecka však došlo k opětovnému nárůstu nelegálních příjezdů** (viz níže).

S přihlédnutím k trvající nestabilitě v evropském sousedství tak nadále trvá riziko zesílení migračního tlaku. Je proto potřeba věnovat zvýšenou pozornost vývoji, který by mohl dále ovlivnit nárůst příchodů.

¹²¹ Za zdroj dat byly pro tuto kapitolu použity statistické údaje Evropské agentury pro pohraniční pobřežní stráž (Frontex) dostupné dne 3. března 2020.

Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

Ve srovnání s rokem 2018 je pozorován mezi osobami, které nelegálně překročily vnější hranici EU, mírný nárůst podílu žen a dětských migrantů. Dále byl vzhledem k nárůstu migračního tlaku na východní středomořské trase a navazující západobalkánské trase, zaznamenán nárůst podílu v rámci překročení hranic u migrantů ze Středního východu a jižní Asie také. Osoby z těchto dvou regionů představují přes polovinu všech detekovaných překročení hranic, přičemž Afghánci a Syřané představují většinu z této skupiny.

Největší poklesy v počtu překročení hranic byly zaznamenány u migrantů z Afriky, zejména západní a severní, ačkoliv u mnoha afrických migrantů se nepodařilo zemi jejich původu specifikovat a jsou evidováni v rámci kategorie „nespecifikovaní subsaharští státní příslušníci“¹²². Nicméně nárůst afrických migrantů byl zaznamenán na východní středomořské trase.

V souhrnu byli nejvíce na vnější hranici detekováni státní příslušníci Afghánistánu (34 154), jejichž počty se ve srovnání s rokem 2018 téměř ztrojnásobily a tvoří tak téměř čtvrtinu všech příchodů (24,1 %). Na tuto situaci má vliv zhoršující se násilí v Afghánistánu, pokles ekonomických příležitostí v Iránu a zpřísňující se politika Turecka vůči afghánským migrantům. Na nárůstu migrace z Afghánistánu do EU mají dále vliv existující rodinné sítě a také vyšší míra udělované mezinárodní ochrany občanům Afghánistánu v některých členských státech.

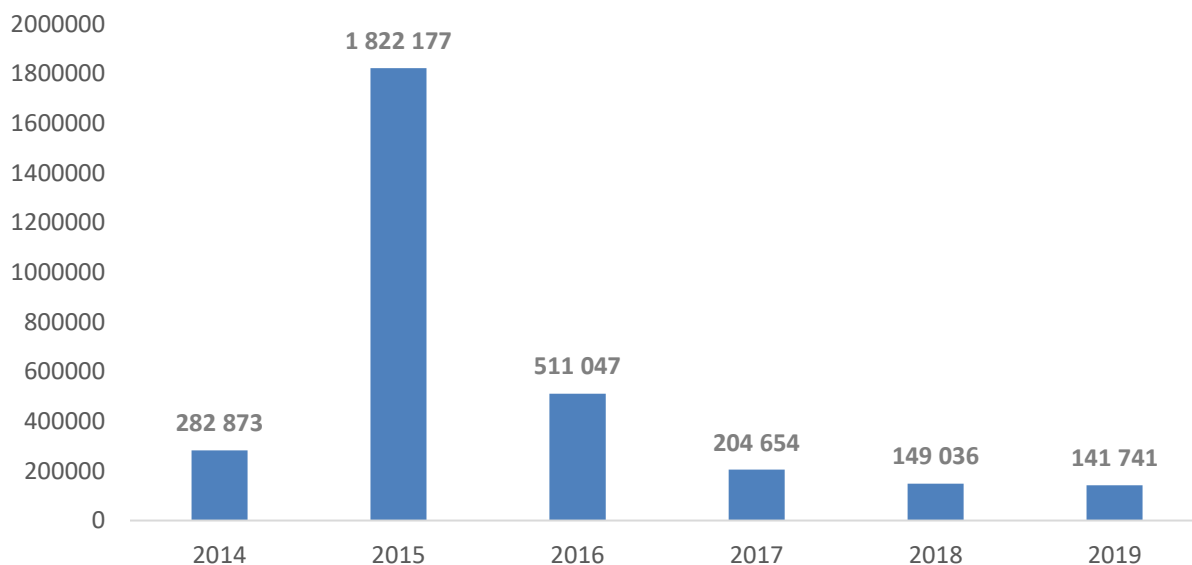
Další nejčastěji detekovanou státní příslušností byli občané Sýrie (24 339), kteří tvořili přes 17 % všech příchodů. Ve srovnání s rokem 2018 u nich došlo k téměř 70% nárůstu jejich počtu. Na třetím místě se nacházejí již výše zmínění „nespecifikovaní subsaharští státní příslušníci“ (14 346, tj. 10,1 %), jejichž počty ve srovnání s rokem 2018 vzrostly více než dvěstěkrát.

Dále to byli státní příslušníci Maroka (5,7 %), Turecka (5,6 %), Iráku (4,5 %), Alžírka (3,7 %), Pákistánu (2,7 %), Palestiny (2,6 %) a Iránu (2,5 %).

¹²² Unspecified sub-Saharan nationals.

Ve srovnání s rokem 2018 byl zaznamenán největší pokles v počtu zadržených osob na vnější hranici EU u státních příslušníků Guiney (-93,6 %), tento trend pokračuje již druhým rokem po sobě. Stejně tak byly zaznamenány poklesy u státních příslušníků Mali (-93,6 %), Maroka (-40,6 %), Pobřeží Slonoviny (-71,5 %) a Iráku (-36,4 %). Naopak nárůsty byly kromě již tři zmíněných státních příslušností na prvních místech, zaznamenány dále u státních příslušníků Somálska (+114,5 %), Palestiny (+72,8 %) a Íránu (+63,5 %).

Vývoj migrace na vnějších hranicích EU

Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

XIV.5.1 Situace na hlavních migračních trasách do EU

XIV.5.1.1 Centrální středomořská trasa¹²³

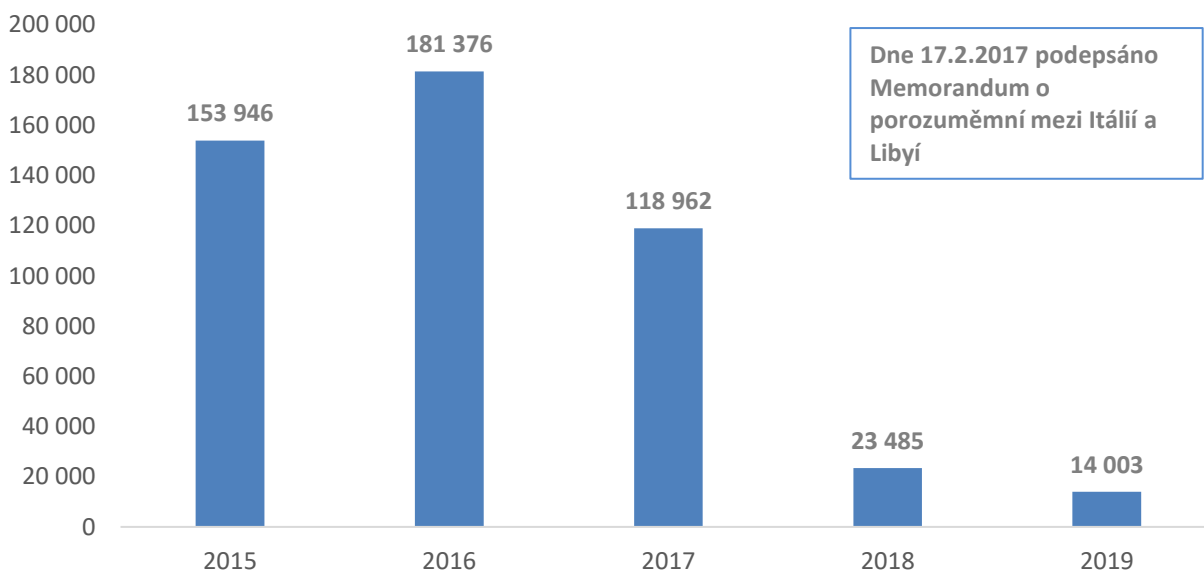
Migrace na centrální středomořské migrační trase výrazně poklesla, a to zejména díky úspěšné migrační politice italské vlády a posílené spolupráci EU se severoafrickými a dalšími africkými zeměmi. Situace na této trase je však z velké části determinována bezpečnostní situací v Libyi, kde od 4. dubna 2018 probíhá ozbrojený konflikt mezi samozvanou libyjskou národní armádou (LNA) vedenou polním maršálem Chalífou Haftarem a vládou v Tripolisu, kterou uznává většina mezinárodního společenství. **Za rok 2019 bylo na centrální středomořské migrační trase zaznamenáno 14 003 příjezdů, což znamená 40% pokles v porovnání s rokem 2018.** Ačkoliv většina migrantů směřuje především do Itálie (přes 11 tisíc osob), oproti předchozímu roku se více migrantů vylodilo na pobřeží Malty. Z hlavních státních příslušností, které vyplouvají z Libye, došlo k největšímu poklesu v absolutních i relativních číslech v případě Eritrejců.

Místa vyplutí migrantů se v roce 2019 ještě více rozdělila mezi Libyi, Tunisko a Turecko. V roce 2019 z Libye vyplulo celkem 36 % osob (v roce 2018 to bylo 56 %). V průběhu roku zejména došlo k nárůstu podílu různých státních příslušností vyplouvajících z Tuniska. Zatímco v roce 2018 byl podíl různých státních příslušností vyplouvajících z Tuniska téměř 9 %, v roce 2019 tento podíl dosahoval 32 %, přičemž nejvíce se jednalo o občany Pobřeží Slonoviny. Z Turecka pak vyplulo celkem 17 %.

Zásadním předpokladem pro snížení tlaku na Itálii bylo posílení operability libyjské pohraniční a pobřežní stráže, která je díky celkové podpoře schopna lépe chránit své námořní hranice. To pouze potvrdilo fakt, že pro stabilizaci migrační situace v EU je zapotřebí především efektivní a řádná spolupráce s třetími zeměmi.

¹²³ Trasa přes mořskou hranici Itálie a Malty.

Vývoj migrace na centrální středomořské trase

Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

XIV.5.1.2 Východní středomořská trasa¹²⁴ a západobalkánská trasa¹²⁵

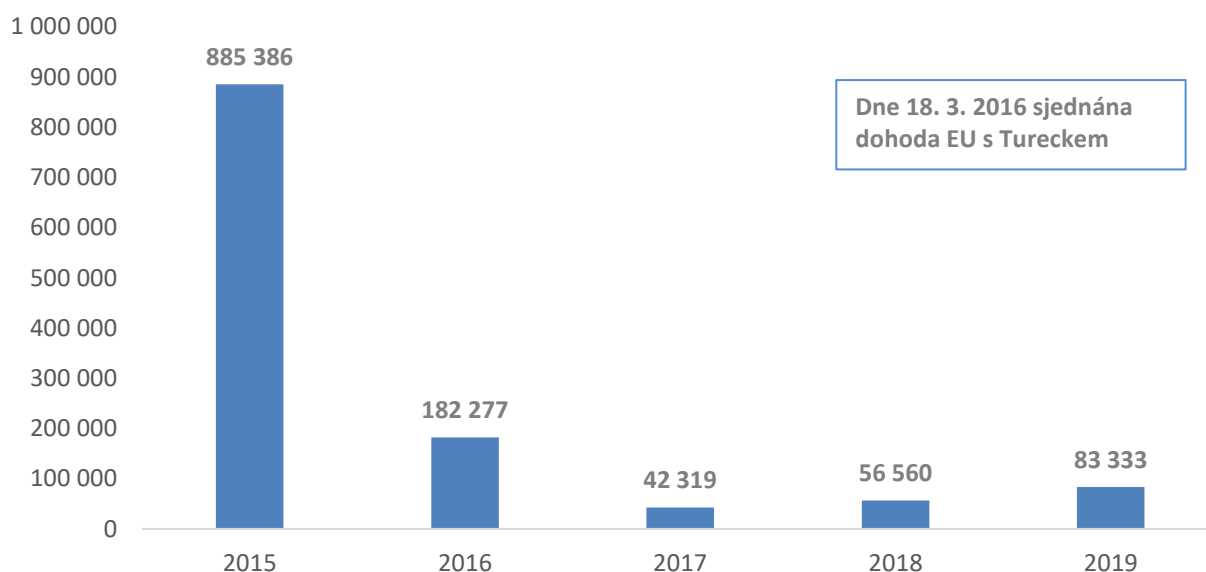
Situace na východní středomořské migrační trase a navazující západobalkánské trase byla v roce 2019 i nadále determinována především prováděním společného prohlášení Evropské rady a Turecka z 18. 3. 2016¹²⁶ a faktickým uzavřením průchodnosti makedonsko-řecké hranice. Spolupráce s Tureckem tak zůstává i přes některé pochybnosti pro udržení stávajícího stavu naprosto nezbytná. V roce 2019 bylo zaznamenáno 83 333 nelegálních příchodů z Turecka do EU, což znamená nárůst o 47 % oproti roku 2018. I přesto se nicméně jedná o počty diametrálně nižší než během vrcholu migrační krize. Zmíněný nárůst byl způsoben zejména zvýšeným počtem příjezdů na řecké ostrovy v Egejském moři (nárůst o cca 80 %), situace na pozemní turecko-řecké hranici se po zesílení migračního tlaku v předchozím roce stabilizovala (pokles o 17 %). Nejčastěji do Řecka přes Středozemní moře přicházeli Afghánci, Syřani a Iráčani. Po souši to pak byli Turci, Syřani a Iráčani. Jako velice riziková je i nadále hodnocena situace na řeckých ostrovech, kde jsou osoby zadržovány zejména z důvodu jejich možného navrácení zpět do Turecka, což je podmínka stanovená společným prohlášením. Ke konci roku 2019 se zde nacházelo přes 40 tis. migrantů, což několikanásobně překročuje kapacity ubytovacích zařízení. Řecká vláda se snaží situaci řešit přesunem části migrantů z ostrovů na pevninu. To jde ovšem právě proti společnému prohlášení, které předpokládá navrácení osob pouze z ostrovů v Egejském moři. V loňském roce řecký parlament schválil reformu azylového zákona, která by měla usnadnit proces vyhoštění osob bez nároku na pobyt nebo mezinárodní ochranu.

¹²⁴ Trasa přes mořskou hranici Kypru a Řecka a dále přes pozemní hranici Řecka a Bulharska s Tureckem.

¹²⁵ Trasa přes pozemní hranice Řecka, Bulharska, Rumunska, Maďarska a Chorvatska se státy regionu západní Balkánu.

¹²⁶ Dne 18. 3. 2016 podepsaly Turecko a EU společné prohlášení, jehož součástí je i tzv. schéma 1:1, které stanovuje, že za návrat do Turecka každého nově příchozího Syřana po 20. 3. 2016, bude přesídlen jiný syrský uprchlík z Turecka do EU. Přestože turecká strana nadále ujišťuje své evropské partnery, že dohoda je nadále platná, její praktické provádění bylo v roce 2019 velmi omezené. Počty z Řecka do Turecka navracených migrantů byly v roce 2019 nízké, jednalo se o 189 syrských občanů. Navíc turecká strana není s obsahem prohlášení dlouhodobě spokojena a požaduje renegotiaci stávajícího textu.

Vývoj migrace na východní středomořské trase

Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

Navazující západobalkánská migrační trasa je především tranzitní oblastí pro migranty na cestě z Turecka směrem do západní Evropy. Region obklopený státy EU je vysoce relevantní v souvislosti s druhotnými pohyby, tj. přesuny migrantů mezi členskými státy, a neutuchající aktivitou organizovaných převaděčských skupin, na což opakovaně upozorňuje také EUROPOL. **V roce 2019 bylo na západobalkánské migrační trase zaznamenáno 15 127 nelegálních překročení hranic, což znamená 159% nárůst oproti roku 2018.** Situace v oblasti západního Balkánu odráží celkovou situaci na východní středomořské migrační trase a zdánlivě vysoké počty lze přičíst také zvýšené snaze o kontrolu hranic za podpory agentur a členských států EU, včetně ČR.

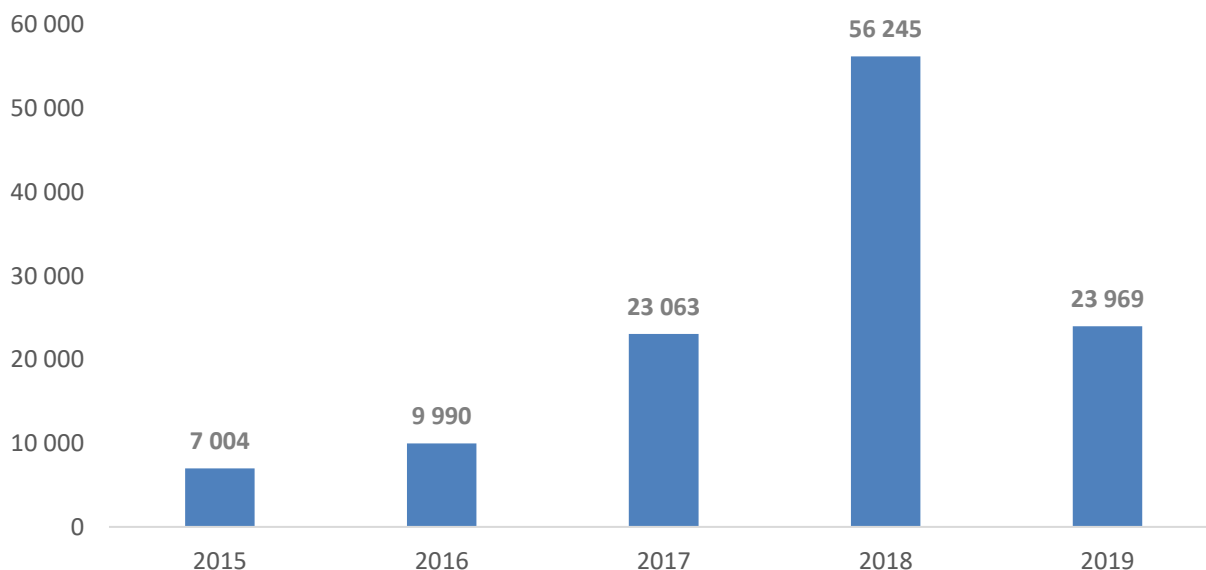
XIV.5.1.3 Západní středomořská trasa¹²⁷

Na západní středomořské migrační trase došlo po silném nárůstu v počtu příjezdů v lednu k postupnému uklidnění situace a **v porovnání s předchozími roky k celkově významnému poklesu migračního tlaku.** Tento pokles pravděpodobně souvisí se společným úsilím Maroka, Španělska a EU v boji proti nelegální migraci a pašerákům lidí. **Ve Španělsku bylo v roce 2019 zaznamenáno 23 969 nelegálních příchodů, což je v porovnání s předchozím rokem 57% pokles.**

Maroko je místem vyplutí v absolutní většině případů. Není ovšem pouze jednou z nejvytíženějších tranzitních zemí pro migranty pocházející ze zemí západní Afriky a pásu Sahelu, mimo jiné díky již existující diaspoře v Evropě je Maroko také důležitou zemí původu a jeho občané tvoří početnou skupinu příchozích po této trase.

¹²⁷ Trasa přes mořskou a pozemskou hranici Španělska vyjma Kanárských ostrovů.

Vývoj migrace na západní středomořské trase

Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

XIV.5.2 Situace v oblasti mezinárodní ochrany v EU¹²⁸

V průběhu roku 2019 bylo v členských státech EU¹²⁹ **zaevidováno 714 770 žádostí o mezinárodní ochranu od žadatelů**, což představuje v meziročním srovnání nárůst o 13 %. Je to poprvé od roku 2015, kdy došlo k opětovnému nárůstu počtu žádostí. Růst počtu žádostí byl zaznamenán již v druhé polovině roku 2018 a pokračoval v průběhu roku 2019, zejména pak v poslední třetině roku.

Většina žádostí směřovala do tří zemí, a to do Německa, Francie a Španělska. **Německo je hlavní cílovou zemí žadatelů** již šestým rokem po sobě. V roce 2019 bylo v Německu evidováno 153 370 žádostí (tj. 21,5 %). Následovala Francie s počtem 128 313 žádostí (tj. 18 %), Španělsko (117 889, tj. 16,5 %), Řecko (77 291, tj. 10,8 %) a Velká Británie (44 394, tj. 6,2 %). Zejména Francie (+10 %, tj. +11 206), Španělsko (+119 %, tj. +69 936) a Řecko (+15 %, tj. +10 113) obdržely více žádostí o mezinárodní ochranu než v době migrační krize v letech 2015 – 2016. Ve Španělsku byl evidován vůbec nejvyšší procentuální nárůst.

K dalším zemím, kde byl dále zaznamenán největší rostoucí trend¹³⁰, patřily v roce 2019 Kypr (+68,2 %, tj. +5 310), Malta (+53 %, tj. +1 134) či Belgie (+21,9 %, tj. +4 938).

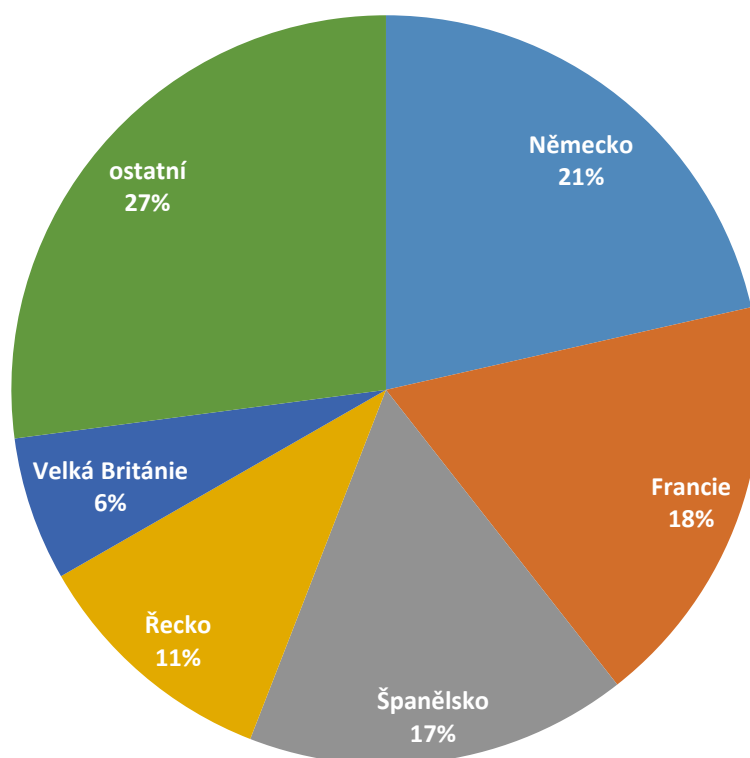
Naopak v Itálii, která evidovala celkem 39 501 žádostí (tj. 5,5 %) došlo již druhým rokem po sobě k poklesu žádostí, v roce 2019 se jednalo o nejvyšší zaznamenaný pokles (-30%) a Itálie se tak poprvé od roku 2014 neobjevila v TOP 5 cílových zemí.

¹²⁸ Zdroj: EASO- Annual Trend Analysis Report

¹²⁹ Včetně Islandu, Švýcarska a Lichtenštejska.

¹³⁰ Srovnávány jen ty státy, které evidovaly více než 3 000 žadatelů.

TOP 5 podíly žadatelů o mezinárodní ochranu v zemích EU v roce 2019

Zdroj: EASO

V roce 2019 pocházelo nejvíce žadatelů ze **Sýrie** (72 306), **Afghánistánu** (59 707) a **Venezuely** (45 167), tyto tři státní příslušnosti tvořily dohromady čtvrtinu všech žadatelů v EU. Zatímco počty občanů Sýrie byly zhruba na stejné úrovni jako v roce 2018, v případě Afghánistánu (+ 32 %) a Venezuely (+ 103 %) podali občané těchto dvou zemí mnohem více žádostí. Právě nárůst objemu žadatelů z Afghánistánu, Venezuely a dalších latinskoamerických zemí (zejména Kolumbie, Peru a Salvadoru) byl většinou příčinou celkového nárůstu počtu žádostí v zemích EU v roce 2019. Téměř všechny latinskoamerické země nepotřebují ke vstupu do schengenského prostoru vízum.

Charakteristickým rysem v roce 2019 jsou právě zvýšené počty žadatelů ze zemí, jejichž občané nepotřebují ke vstupu do EU vízum. Tito žadatelé tvořili přes čtvrtinu (26 %) všech žadatelů, což je o polovinu více než v roce 2018. Nárůsty z bezvízových zemí se netýkaly jen států Latinské Ameriky, ale také např. Gruzie a Moldavska.

Rovněž u zdrojových zemí s nižším počtem žádostí byl zaznamenán jejich rostoucí trend, např. státní příslušníci Haiti (rovněž latinskoamerická země, jejíž občané však ke vstupu do EU mají povinnost vlastnit vízum) podali dvakrát více žádostí (celkem 5 222) než v předchozím roce a většinou (v 98 %) směřovali do Francie. Podobně občané Turecka (+ 10%), Demokratické republiky Kongo (+33 %), Číny (+29%) a Moldavska (+47 %) žádali o mezinárodní ochranu častěji než v předchozím roce.

Naopak méně žádostí ve srovnání s rokem 2018 bylo zaznamenáno u některých západobalkánských zemí – Severní Makedonie a Srbska, stejně tak u některých afrických zemí (Libye, Etiopie, Gambie, Eritrea, Ghana, Súdán a Pobřeží Slonoviny), čímž pokračoval trend započatý v předchozím roce.

Obecně lze říci, že určité státní příslušnosti žádali o mezinárodní ochranu pouze v omezeném okruhu zemí. Jedná se o případ Venezuelanů, ale také občanů Kolumbie, Hondurasu, Nikaraguy a Guatemaly, kteří podávali

žádosti především ve Španělsku. Afghánští žadatelé vzhledem k velkému počtu příjezdů na východní středomořské trase podávali své žádosti nejčastěji v Řecku. Turci soustřeďovali žádosti hlavně v Německu a ve Francii. U občanů Nigérie se zdvojnásobil počet žadatelů evidovaný v Itálii, zatímco v Německu zůstali jejich počty stabilní. Rovněž ve Francii došlo k nárůstu počtu žadatelů z Nigérie jakožto důsledek jejich sekundárních pohybů po Evropě.

V roce 2019 bylo v EU **vydáno 574 200 rozhodnutí v první instanci**, což ve srovnání s rokem 2018 představuje stabilní úroveň (mírný pokles o 3 %). Podíl pozitivních rozhodnutí představoval 33 %, což představuje mírný pokles o 4 procentní body oproti roku 2018. Nejvyšší míra udělené mezinárodní ochrany bylo dosaženo u občanů Sýrie (85 %), Jemenu (82 %) a Eritrey (81 %); naopak nejnižší míra byla v případě občanů Moldavska (0,5 %) a Severní Makedonie (1 %).

Žadatelé o mezinárodní ochranu v EU v roce 2019 dle státních příslušností

Státní příslušnost	Počet	tj. %
Celkem	714 770	100,0
z toho TOP 20:		
Sýrie	72 306	10,1
Afghánistán	59 707	8,4
Venezuela	45 167	6,3
Irák	34 113	4,8
Kolumbie	32 340	4,5
Pákistán	29 129	4,1
Turecko	26 962	3,8
Írán	24 558	3,4
Nigérie	24 550	3,4
Albánie	22 982	3,2
Gruzie	22 117	3,1
Bangladéš	15 728	2,2
Eritrea	14 489	2,0
Rusko	14 330	2,0
Somálsko	14 237	2,0
Guinea	12 682	1,8
Alžírsko	10 647	1,5
Maroko	10 092	1,4
Demokratická republika Kongo	9 828	1,4
Salvador	9 684	1,4
<i>ostatní</i>	<i>209 122</i>	<i>29,3</i>

Zdroj: EASO

HODNOCENÍ REALIZACE KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ V ROCE 2019 - SAMOSTATNÍ ČÁST

2 REALIZACE KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ

Integrační politika ČR vychází z dokumentu *Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu* (dále jen „Koncepce“), která byla vládou ČR přijata v roce 2016. V rámci tohoto dokumentu je stanoveno 5 základních priorit integrace cizinců, mezi které patří znalost českého jazyka, ekonomická soběstačnost, orientace cizinců ve společnosti, rozvíjení vzájemných vztahů mezi komunitami a postupné nabývání práv v závislosti na délce pobytu.

MV každoročně předkládá vládě návrh usnesení k *Postupu při realizaci Koncepce integrace cizinců* (dále jen „Postup“), který stanovuje konkrétní integrační opatření, kterými příslušné resorty odpovědné za realizaci integrační politiky v průběhu následujícího roku podpoří úspěšnou integraci cizinců. V roce 2019 vycházela integrační opatření z dokumentu *Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu 2019*, který byl přijat usnesením vlády ze dne 7. ledna 2019 č. 6.

Informace o realizaci integrace cizinců je vládě ČR každoročně předkládána v rámci *Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky* za předchozí rok.

Zásadním nástrojem podpory integrace cizinců na regionální úrovni je celorepubliková síť Integračních center (celkem 18), jejichž hlavním úkolem je monitorovat situaci cizinců v daném regionu a sdílet důležité informace s obcemi a zaměstnavateli. Neméně důležitým úkolem Center je zajistit cizincům rovný přístup k integračním službám a ke kvalifikované integrační podpoře na srovnatelné úrovni ve všech krajích ČR, v rámci čehož nabízejí celou škálu integračních služeb, kterými jsou například kurzy českého jazyka, sociokulturní kurzy či sociální a právní poradenství. Při své činnosti se Centra zaměřují i na majoritu, orgány veřejné správy a další aktéry integrace v dané lokalitě (např. NNO, či školy).

Na lokální úrovni jsou primárním nástrojem podpory integrace cizinců projekty obcí na podporu integrace cizinců. Tyto projekty představují účinnou prevenci vzniku či mírnění eskalace sociálního napětí mezi cizinci a majoritní společností. Obce tak mohou na základě financí ze státních dotací realizovat komplexní integrační projekty, které vycházejí přímo ze znalosti místní situace a potřeb. Projekty jsou samozřejmě uskutečňovány v nezbytné součinnosti s cizinci a s dalšími aktéry integrace v obci (např. Integrační centra, NNO, školy). Dalšími aktéry integrace na lokální úrovni jsou NNO, které v rámci své činnosti mimo jiné poskytují například asistenci cizincům na pracovištích OAMP, či pořádají adaptačně-integrační kurzy.

Ministerstvo vnitra projekty obcí a NNO každoročně metodicky i finančně podporuje prostřednictvím dotačních výzev (viz kapitoly 2.1.2.1 Přehled projektů obcí v roce 2019 a 2.1.3 Podpora projektů nestátních neziskových organizací). Dne 6. 12. 2019 se uskutečnila informační schůzka pro žadatele o dotaci na integrační projekty obcí.

Tradicí se stala také celostátní konference obcí konaná každoročně pod záštitou ministra vnitra, v rámci které dochází ke sdílení dosavadních zkušeností a příkladů dobré praxe obcí v oblasti integrace cizinců. V roce 2019 uspořádala již 11. ročník této konference městská část Praha 13.

V posledním čtvrtletí 2019 MV na základě podkladů ostatních rezortů a dalších subjektů zpracovalo a předložilo vládě *Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu 2020*, který byl dne 16. prosince 2019 schválen usnesením č. 918.

2.7 KOORDINACE INTEGRACE CIZINCŮ

Rolí koordinátora integrační politiky je pověřeno Ministerstvo vnitra¹³¹, které průběžně monitoruje a vyhodnocuje situaci a postavení cizinců v ČR i vzájemné vztahy mezi cizinci a majoritou na lokální, regionální

¹³¹ Usnesení vlády č. 979 ze dne 23. července 2008, o převodu některých činností vykonávaných Ministerstvem práce a sociálních věcí na Ministerstvo vnitra

i celostátní úrovni. Do realizace integrace cizinců je však zapojena i řada dalších ministerstev¹³², které odpovídají za integraci cizinců v rámci své gesce. Úkolem resortů je předkládat návrhy jednotlivých integračních opatření do Koncepce i Postupu a následně tato opatření realizovat. MV jako koordinátor je v pravidelném kontaktu s koordinátory integrace na jednotlivých resortech, pravidelně organizuje bilaterální jednání i jednání grémia se zástupci ostatních resortů. V září 2019 pak proběhla společná meziposortní porada v rámci grémia zástupců resortů, na které se jednalo o záměrech v oblasti integrace na následující rok i připravovaných legislativních změnách. Se zástupci MŠMT byly během roku diskutovány záležitosti týkající se vzdělávání dětí-žáků cizinců a záležitosti spojené s předpokládaným navýšením náročnosti zkoušky z češtiny pro účely získání trvalého pobytu na úroveň A2.

V rámci šíření informací směrem k odborné veřejnosti přednášeli pracovníci OAMP spolu se zástupci dalších resortů na již tradičním každoročním kurzu *Integrace cizinců* pořádaném Institutem pro veřejnou správu v Benešově, který je určen odborníkům z Integračních center a spolupracujících NNO. Stejně jako v předchozích letech OAMP i v průběhu roku 2019 uspořádal dvě setkání se zástupci vysokých škol, na nichž jsou představovány zejména otázky týkající se informovanosti a integrace nově příchozích zahraničních studentů a jejich pobytových oprávnění. Uskutečnilo se i několik jednání se zástupci akademické sféry a výzkumných institucí.

1.2 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

OAMP se v roce 2019 aktivně zapojilo do mezinárodních diskusí a jednání k integraci cizinců. V roce 2019 se uskutečnila dvě zasedání zástupců pracovní skupiny v rámci DG HOME s názvem Evropská integrační síť k problematice integrace cizinců (EIN) a jedna studijní cesta do Dánska.

Dále v roce 2019 proběhlo jednání expertů v rámci projektu „Integration Futures Working Group“, který realizuje organizace Migration Policy Institute (MPI). Jednání bylo závěrem první části projektu, který pozorně sleduje EK a účastnila se ho dlouhodobě aktivně i ČR. Evropská migrační síť uspořádala INFO Working Group, kde byl prezentován český informační materiál pro cizince. EK pořádala v Bruselu mezinárodní konferenci „Go local: Supporting regions, cities and rural areas in migrants' inclusion“, která se věnovala lokální dimenzi integrace cizinců. Dále se zástupci MV účastnili pracovní návštěvy v Německu, která proběhla v rámci projektu INTERREG – Cíl EÚS „Migrace a integrace v bavorsko-českém příhraničním regionu: analýza, strategie pro spolupráci a řešení“, který organizují Západočeská univerzita v Plzni a Universität Bayreuth. Další konferenci „Integration of migrants: ensuring an effective coordination and use of EU Funds“ uspořádalo především DG HOME, DG EMPL a DG REGIO.

1.3 STATISTIKA

V rámci realizace úkolu stanoveného ve vládou schváleném *Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu 2018* vydal Český statistický úřad v prosinci 2019 již devatenáctou publikaci „Cizinci v České republice“. V ní je možné nalézt přehledně zpracované komplexní údaje o cizincích v ČR za rok 2018.

Pravidelný kontakt a jednání se zástupci hlavních poskytovatelů statistických dat umožňuje zajištění a poskytování kvalitních a aktuálních statistických údajů nejen pro potřeby státní správy, ale i mezinárodních institucí a široké veřejnosti.

¹³² Jedná se zejména o MŠMT, MPSV, MK, MPO, MZD, MZV a MMR.

1.4 INDIKÁTORY INTEGRACE CIZINCŮ

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí již od roku 2010 realizuje kontinuální sledování a tvorba indikátorů integrace. Cílem tohoto projektu je prostřednictvím vypracovaných a osvědčených nástrojů a metodik zajistit průběžný monitoring integračních procesů. Na základě získaných podkladů (kvantitativní i kvalitativní indikátory) je pak možné provést hodnocení průběhu a účinnosti integrace cizinců ze třetích zemí v ČR a řídit a plánovat další integrační opatření. Výstupy jsou diskutovány s realizátory výzkumu, případně i s dalšími odborníky.

1.5 FINANCOVÁNÍ INTEGRACE CIZINCŮ V ČR

V roce 2019 byla v rámci Koncepce integrace cizinců ze státního rozpočtu ČR vyčleněna na podporu integrace cizinců částka 54 290 290 Kč (obdobně jako v roce 2016, 2017 a 2018).

Tyto finanční prostředky byly rozděleny následovně:

- Ministerstvo vnitra 40 050 290 Kč
- Ministerstvo kultury 990 000 Kč
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 13 000 000 Kč
- Český statistický úřad 250 000 Kč

Zbývající resorty zapojené do integrace cizinců (MPSV, MZV, MMR, MPO a MZ) si nenárokovaly žádné finanční prostředky na integraci z této části státního rozpočtu.

Dále došlo k alokaci z vlastních zdrojů ministerstev mimo Koncepci integrace cizinců (viz příloha Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků v roce 2019), ale i z dalších zdrojů – například ambasad, jednotlivých obcí, nadací a nadačních fondů.

Mezi další významné finanční zdroje patřil Azylový, migrační a integrační fond (viz kapitola XIV.3.4 Azylový, migrační a integrační fond). Finanční zdroje na projekty, jejichž převažující cílovou skupinou byli cizinci, rovněž pocházely z Evropského sociálního fondu (viz kapitola 2.2.6 Projekty na podporu integrace cizinců).

Spočítat přesnou částku alokovanou na oblast integrace cizinců není v daném roce možné. Například projekty podpořené prostředky EU jsou víceleté s rozdílným čerpáním v jednotlivých letech a řada projektů mezi své uživatele řadí také jiné cílové skupiny. Nelze tudíž přesně vyselektovat částku, která je posléze určena na integraci cílové skupiny legálně pobývajících cizinců ze třetích zemí na území ČR. S přihlédnutím k výše uvedenému lze však kvalifikovaně předpokládat, že alokovaný objem prostředků v oblasti integrace cizinců v ČR přesáhl v roce 2019 částku 200 mil. Kč, přičemž podíl zdrojů z EU činí přibližně polovinu.

2 AKTIVITY RESORTŮ K INTEGRACI CIZINCŮ

2.1 MINISTERSTVO VNITRA

MV při realizaci integrace cizinců vycházelo z opatření stanovených Postupem, zejména se pak jednalo o podporu integračních opatření na lokální a regionální úrovni, zajištění informovanosti cizinců i majority, podporu aktivní participace cizinců na veřejném životě a zvyšování interkulturních kompetencí pracovníků veřejné správy.

V roce 2019 byla přijata novela zákona o pobytu cizinců na území ČR (účinná od 31. 7. 2019), která zavedla dvě nová opatření související s integrací cizinců. Prvním z těchto opatření je zavedení povinnosti absolvovat do 1 roku od udělení pobytového oprávnění adaptačně-integrační kurz. Tato povinnost se bude týkat vybraných občanů třetích zemí, kterým bude pobytové oprávnění uděleno po 1. 1. 2021. Druhým opatřením je ukotvení Integračních center v rámci zákona o pobytu cizinců, čímž bude zajištěna jejich dlouhodobá udržitelnost.

MV se problematice migrace a integrace také věnuje v rámci koncepčního materiálu „Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám pro období do roku 2020“ a „Akční plán do roku 2020 k této Strategii“. Dále pokračovala realizace dotačního programu „Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s migrací na léta 2017 až 2019, resp. až 2020“ (podobně viz kapitola 2.1.8 Integrace a podpora bezpečnosti).

2.1.1 Podpora projektů na regionální úrovni

2.1.1.1 Centra na podporu integrace cizinců provozovaná Správou uprchlických zařízení

V rámci projektů financovaných z AMIF fungují Centra na podporu integrace cizinců v Moravskoslezském, Pardubickém, Plzeňském, Zlínském, Karlovarském, Libereckém, Jihočeském, Olomouckém kraji, v Kraji Vysočina a ve Středočeském kraji, který zahrnuje pět pracovišť ve městech Mladá Boleslav, Příbram, Kutná Hora, Kladno a Benešov.

Ve všech krajích Centra zajišťují činnost *regionálních poradních platforem*, které slouží k řešení aktuálních problémů cizinců a k výměně informací mezi zainteresovanými institucemi, zejména mezi krajskými a obecními úřady, krajskými pobytovými pracovišti OAMP, cizineckou policií, státní a městskou policií, úřady práce, finančními úřady, živnostenskými úřady, neziskovými organizacemi a dalšími subjekty. Zástupci Center se také podílejí na komunitním plánování sociálních služeb a střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb v některých krajích.

Služby Center pro cílovou skupinu projektů jsou dostupné nejen v krajských městech, ale i v dalších místech každého kraje v návaznosti na zájem cizinců z cílové skupiny (přehled všech měst s dostupností služeb viz příloha Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků v roce 2019). V roce 2019 se jednalo zejména o poskytování sociálního a právního poradenství, tlumočení, kurzy českého jazyka a kurzy sociokulturní orientace. Centra iniciují, propojují i realizují aktivity na podporu sociální, právní a jazykové emancipace cizinců v daných regionech. Centra klientům napomáhají zvýšit dovednosti a znalosti, které přispívají k jejich samostatnosti a soběstačnosti a usnadňují jim tak orientaci v české společnosti.

Sociální poradenství probíhá ambulantní a terénní formou prostřednictvím sociálních pracovníků Center. Nejčastější dotazy klientů z této problematiky směřují zejména k pobytové problematice, zdravotnímu pojištění, bydlení, pracovnímu trhu nebo sociálním dávkám. I v roce 2019 probíhalo sociální poradenství v souladu se zákonem o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb.).

Právní poradenství je realizováno prostřednictvím smluvně zajištěných partnerů, kdy v době poskytování právního poradenství je v každém Centru přítomen právník, se kterým mohou klienti konzultovat například pobytovou, pracovně právní nebo rodinnou problematiku, nebo problematiku dluhů a exekucí.

Kurzy českého jazyka jsou rozděleny na základní kurzy, které lze navštěvovat i jednorázově a bez předchozího přihlášení, a intenzivní kurzy, které jsou určeny pro dlouhodobější výuku českého jazyka. Pro děti i ostatní zranitelné skupiny jsou v odůvodněných případech organizovány individuální kurzy, případně kurzy pro dospělé se svěřeným dítětem, kdy je během výuky zajištěno hlídání dětí.

Kurzy sociokulturní orientace byly realizovány zejména ve formě tematicky zaměřených seminářů, přednášek a diskuzí cizinců s odborníkem na danou problematiku. Témata těchto kurzů reagovala na poptávku ze strany cizinců z cílové skupiny. Specifickým typem sociokulturních kurzů byl ucelený cyklus 4 kurzů zaměřených na realitu ČR. Tyto kurzy přinášejí informace, které jsou pro klienty užitečné při přípravě na zkoušku z českých realit, která je součástí procesu vedoucího k získání státního občanství ČR.

V rámci výše uvedených aktivit a poskytovaných služeb bylo rovněž zajištěno *tlumočení či překladatelské služby* dle potřeb klientů nebo pracovníků Center. Nejčastěji se tlumočilo do vietnamského, ruského, ukrajinského a mongolského jazyka. Pro usnadnění komunikace a spolupráce s cizinci jsou rovněž využívány služby tzv. *komunitních pracovníků*, tedy zástupců cizineckých komunit, kteří pomáhají zprostředkovávat informace ostatním cizincům nebo se podílejí na organizaci kulturních, společenských i vzdělávacích akcí. Díky této spolupráci se Centrum mnohem lépe daří oslovovat některé specifické cílové skupiny, především pak mladé cizince.

Po celý rok 2019 bylo realizováno celkem dvanáct projektů – devět z nich začalo v roce 2016, kdy každé Centrum bylo provozováno v rámci svého projektu, tyto projekty skončily v červnu 2019. Od července 2019 na ně navázala realizace dvou projektů, ve kterých je provoz těchto Center rozdělen – v rámci prvního projektu je provozováno pět Center, v rámci druhého čtyři Centra. Po celý rok 2019 běžel projekt na provoz Centra na podporu integrace cizinců pro Středočeský kraj s pěti pracovišti započatý v roce 2018. Celkem bylo za rok 2019 poskytnuto ve všech Centrech provozovaných SUZ MV 93 861 služeb. V tomto období využilo nabízených služeb celkem 10 479 klientů, služby sociálněprávního poradenství 9 048 klientů a 5 709 klientů chodilo na kurzy českého jazyka. V rámci terénní práce bylo osloveno celkem 8 314 cizinců.

Organizovány byly také *kulturní a společenské akce*, které cizincům umožňují setkávat se s majoritní společností a přispívají tak k větší otevřenosti jejich komunit. Mezi největší akce patří Multikulturní týden v Pardubicích. V roce 2019 proběhl desátý ročník této akce, do které je zapojena kolem dvaceti partnerských organizací a institucí. Program Multikulturního týdne obsahoval nejen každoročně objevující se akce, ale také aktivity, které svým zaměřením reflektovaly aktuální situaci ve městě. Centrum realizovalo v rámci týdenního programu např. Pestrý jarmark, který probíhal na Pernštýnském náměstí. Prostor zde dostali cizinci, kteří mohli prostřednictvím prodejních stánků prezentovat svou kulturu. Dále zde pobíhala taneční, hudební a pěvecká vystoupení.

Pracovníci Center také připravovali tematické aktivity k nejruznějším českým tradicím a svátkům – proběhlo například velikonoční tvoření v Českých Budějovicích, Plzni či Karlových Varech, představení vánočních zvyků v Ostravě, Zlíně nebo v Olomouci. Zároveň Centra realizovala také akce ve spolupráci s místními komunitami cizinců, které seznamovaly českou společnost se svátky zahraničními – například oslavou vietnamského nového roku v Olomouci či tradiční oslavou svátku dětí *Tet Trung Thu* ve Zlíně. Dalšími podobnými aktivitami byly také akce zaměřené na určitou kulturu jako např. Ruské kulturní odpoledne v Karlových Varech, setkání cizinců a majoritní společnosti na téma Mongolsko v Liberci nebo Ukrajinský kulturní večer pořádaný v Olomouci. Bylo také uspořádáno několik sportovních turnajů, ve kterých soutěžili jednotlivé týmy cizinců nejen proti sobě, ale také proti týmům majoritní společnosti.

Kromě výše uvedených center provozuje Správa uprchlických zařízení také Koordináční centrum pro cizince v průmyslové zóně Kvasiny, které bylo zřízeno v souvislosti se zvýšeným počtem zaměstnávaných cizinců v této oblasti. Podrobněji o činnosti tohoto centra viz kapitola XI.1.5. Monitoring situace v souvislosti se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách.

2.1.1.2 Centrum pro cizince Jihomoravský kraj

Realizaci Centra pro cizince JMK zajišťuje Jihomoravský kraj. Jeho financování bylo v roce 2019 zajištěno prostřednictvím AMIF/10/01 a AMIF/20/02, Jihomoravský kraj se však z vlastního rozpočtu významně spolupodílí na financování chodu Centra a jeho dalších aktivitách. Centrum pracuje na bázi partnerské spolupráce a síťování regionálních aktérů integrace. Takto nastavený formát umožňuje pružně reagovat na aktuální poptávku ze strany cizinců. V roce 2019 participovali na poskytování služeb Centra partneři Statutární město Brno, Diecézní charita Brno, Organizace pro pomoc uprchlíkům, Základní škola a mateřská škola, Brno, Staňkova 14, Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, Komixxx projekt z. s. a Střední škola stavebních řemesel Brno-Bosonohy, p.o. Počet partnerů byl v navazujícím projektu (od června 2019) zredukován.

Centrum poskytuje ve spolupráci s výše uvedenými partnery na území Jihomoravského kraje tyto služby: odborné sociální a právní a pracovní poradenství, výuku českého jazyka v kurzech pro děti i dospělé (jazykové kurzy rozdělené dle SERR, konverzační kurzy se zaměřením na společnost a kulturu; nízkoprahové kurzy; distanční kurzy pro rozvoj psaní; modelové zkoušky na občanství a trvalý pobyt; směnné kurzy a kurzy pro matky s dětmi ve výuce), kurzy sociokulturní orientace, terénní práce, volný přístup na internet a knihovnu.

Největší zájem ze strany klientů je již tradičně o kurzy českého jazyka, které bývají obsazeny zpravidla ihned po zveřejnění jejich nabídky. Poptávka po kurzech zůstala z velké části neuspokojena. Centrum úzce spolupracuje s interkulturními pracovníky Diecézní charity Brno (vietnamská a mongolská komunita) a Magistrátu města Brna (vietnamská, ukrajinská, ruská, arabská, moldavská komunita). Jejich činnost má výrazný dopad především na zvýšení zájmu o služby Centra v daných komunitách. Zájem o nabízené bezplatné služby Centra nadále roste díky propagační kampani, ale rovněž díky klientům, kteří sdílejí své dobré zkušenosti v rámci komunit.

Jihomoravský kraj prostřednictvím aktivit Centra podporuje spolupráci a síťování aktivit v rámci regionální platformy aktérů integrace, na které se setkávají zástupci OAMP, Cizinecké policie, univerzit, neziskových organizací, Statutárního města Brna, Úřadu práce a dalších hostů podle zaměření konkrétního setkání. Platforma se zaměřuje na definování účelu a způsobu zapojení klíčových aktérů integrace v rámci naplňování nastavených opatření ve Strategii rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje na období 2016-2025. Zástupce Centra se účastní pracovních setkání etablovaných krajských platforem, jejichž činnost souvisí mimo jiné i s problematikou integrace cizinců. Konkrétně se jedná o zasedání Rady pro rozvoj lidských zdrojů Jihomoravského kraje; setkání ředitelů příspěvkových organizací (střední školy atp.); setkání s tajemníky obcí s rozšířenou působností; hospodářských komor v Jihomoravském kraji, regionální kancelář CzechInvestu.

Centrum prohlubuje spolupráci s brněnskými univerzitami jak formou spolupráce se zahraničními pracovníky a studenty tak umožněním následků studentů nového studijního oboru Učitelství českého jazyka a literatury se zaměřením na žáky s odlišným mateřským jazykem v kurzech Centra.

V roce 2019 využilo služeb Centra celkem 1 624 klientů. Celkem bylo zahájeno 130 jazykových kurzů českého jazyka pro cizince; dále pak 13 online kurzů zaměřených na psaní a gramatiku, 1 zkouška z českého jazyka k žádostem o trvalý pobyt a 2 zkouška z českého jazyka na občanství; 18 kurzů sociokulturní orientace a 3 adaptačně-integrační kurzy.

Jihomoravský kraj dlouhodobě realizuje řadu projektů zaměřených na cílovou skupinu cizinců pobývajících na území Jihomoravského kraje. Kromě projektu „Jihomoravské centrum na podporu integrace cizinců II.“ A navazujícího projektu „Provoz centra pro cizince JMK“, vyčlenil ze svého rozpočtu v roce 2019 částku na aktivitu „Podpora občanů EU v území Jihomoravského kraje“. Tyto prostředky byly určeny především na realizaci kurzů českého jazyka a dále pak na konzultace a doprovody na úřady a další relevantní instituce. Ve stejném roce byla podána žádost o vyčlenění finančních prostředků na tuto aktivitu i na rok 2020. Další

aktivitou Jihomoravského kraje bylo partnerství v projektu „Strategie integrace cizinců ve městě Brně II“, jehož příjemcem je Statutární město Brno. V rámci podprojektu Jihomoravského kraje probíhaly kurzy českého jazyka pro matky za přítomnosti dětí ve výuce a kurzy pro děti. Dalšími projekty realizovanými v roce 2019 je projekt „Spolu v našem kraji“ jehož cílem je podpora mediálních a informačních aktivit vedoucích k vyšší informovanosti většinové společnosti o integraci cizinců v Jihomoravském kraji, podpora otevřenosti společnosti, vzájemné komunikace a aktivit propojujících cizince a většinovou společnost. V neposlední řadě je Jihomoravský kraj zapojen do projektu „Města a inkluzivní strategie“, jehož příjemcem je organizace Sdružení pro integraci a migraci. Projekt realizovaný za podpory Evropského sociálního fondu, Operačního programu Zaměstnanost, v rámci výzvy 124, která je zaměřená na podporu inovačního prostředí.

2.1.1.3 Centrum na podporu integrace v Ústeckém kraji

Centrum na podporu integrace cizinců v Ústeckém kraji je provozované neziskovou organizací Poradnou pro integraci, z.ú. Jeho financování bylo v roce 2019 zajištěno Evropskou unií v rámci národního programu Azylového migračního a integračního fondu a rozpočtu Ministerstva vnitra České republiky. V rámci projektu AMIF/10/04 od ledna do konce srpna využilo služeb Centra 559 cizinců ze třetích zemí a s udělenou mezinárodní ochranou a bylo zrealizováno 637 intervencí a v rámci projektu AMIF/23/01 od září do konce roku využilo služeb 750 cizinců ze třetích zemí a s udělenou mezinárodní ochranou a bylo zrealizováno 1 050 intervencí.

Stěžejní služby centra byly zajišťovány sociálními, právními, vzdělávacími a integračními pracovníky. Odborné sociální poradenství bylo poskytováno v sídle centra v Ústí nad Labem a na detašovaném pracovišti v Teplicích a Kadani. Poradenství bylo na základě dohody či potřeby klientů zajišťováno i terénní formou, především v lokalitách se zvýšenou koncentrací žijících/pracujících cizinců z cílové skupiny. Konkrétně se jednalo o terénní práci v lokalitách Litoměřice, Lovosice, Žatec, Louny, Roudnice nad Labem, Teplice, Krupka, Děčín, Bílina, Chomutov, Kadaň, Klášterec nad Ohří, Litvínov, Most, Jirkov a Hora Sv. Šebestiána. Při poradenství bylo v případě nutnosti využíváno služeb tlumočnicka nebo překladatele. Nejčastěji byla poskytována cizincům pomoc v oblasti pobytové problematiky, zdravotního pojištění, sociálních dávek, bydlení, uplatnění se na trhu práce a nostrifikace vzdělání. V případě, že se jednalo o dotazy přesahující kompetence sociálního pracovníka, využívali cizinci bezplatné právní poradenství, které bylo poskytováno pouze ambulantní formou v sídle centra.

Kompetence cizinců vedoucí k sociální i pracovní integraci byly rozvíjeny pomocí vzdělávacích aktivit, mezi nimiž mají dominantní postavení kurzy českého jazyka a kurzy sociokulturní orientace. V daném roce bylo realizováno celkem 43 kurzů češtiny různých úrovní pro děti i dospělé, které navštěvovalo 589 účastníků. Kurzy sociokulturní orientace probíhaly ve 4 modulech a celkem jich bylo zrealizováno 12 pro 124 účastníků. Na základě poptávky mají cizinci příležitost vyzkoušet si zkoušky k trvalému pobytu a k občanství. V roce 2019 probíhaly přípravné kurzy ke složení zkoušky A1 (trvalý pobyt) a B1 (občanství) zakončené touto zkouškou „na nečisto“. Celkem bylo zrealizováno 5 kurzů pro 41 osob.

Děti během školního roku využívaly především možnost doučování, které bylo zajišťováno dobrovolníky. V letních měsících využily nabídku jazykového příměstského tábora, který se stal jednou z pravidelných aktivit. Nedílnou součástí vzdělávacích aktivit jsou i přednášky pro cizince (systém zdravotní péče v ČR, sloučení rodiny). V roce 2019 se uskutečnily 2 přednášky pro cizince, celkem se jich zúčastnilo 38 cizinců.

Centrum realizuje i školení odborné veřejnosti (např. pedagogů, lektorů češtiny, úředníků), která se dostává do přímého kontaktu s cílovou skupinou. Mezioborové předávání zkušeností přispívá k zefektivnění služeb Centra i samotných odborníků. Pravidelně se na Centrum obracely základní, střední i vysoké školy, které chtěly multikulturní výchovu nebo příbuzné předměty doplnit o interaktivní programy, které Centrum nabízí.

Aktivita podporující vzájemné soužití cizinců s majoritní společností, tzv. integrační aktivity pro cizince a integrační multikulturní aktivity, měly různorodý charakter a respektovaly potřeby dospělých, dětí, druhé generace cizinců i většinové společnosti. V roce 2019 bylo zrealizováno 40 integračních aktivit pro cizince, zahrnujících např. dámské kluby, výtvarné dílny, sportovní akce, exkurze po regionu, jazykový příměstský tábor atp. Těchto aktivit se zúčastnilo 231/983 cizinců (unikátní/celkové). Dále Centrum zrealizovalo řadu workshopů (13x), projektových dnů (8x), exkurzí pro studenty (4x), jejichž cílem bylo přiblížit veřejnosti život

místních cizinců, jejich kulturu, zvyky a tradice. Těchto multikulturních integračních aktivit se v roce 2019 uskutečnilo 25 a celkem se jich zúčastnilo 651 osob. Za účelem prezentace kultury zde žijících cizinců pořádá Centrum také Etnické akce, v roce 2019 se uskutečnilo 6 těchto akcí, navštívilo je 1 080 osob.

Cizinci oceňovali zázemí informačního centra pro cizince, které nabízí bezplatný přístup k informacím a zprostředkování kontaktu se zemí svého původu a rodným jazykem (internet, televize se satelitem, vícejazyčná knihovna). Prostory využívaly komunity cizinců také ke svým vlastním aktivitám (schůzky klubu nebo nacvičování kulturního vystoupení). Centrum iniciuje a podporuje integrační lokální politiku. Pracovníci Centra se proto účastnili koordinačních skupin komunitního plánování města Ústí nad Labem, spolupracovali s koordinační skupinou kraje pro integraci cizinců a síťovali subjekty podílející se na integraci cizinců (sdružení jednotlivých komunit, NNO i úřady). Nedílnou součástí činnosti Centra je realizace Platformy integrace cizinců v regionu. V roce 2019 se uskutečnily 2 setkání platformy aktérů vzdělávání cizinců v Ústeckém kraji.

2.1.1.4 Integrační centrum pro cizince Hradec Králové

Integrační centrum pro cizince Diecézní charity Hradec Králové má vlastní web i profil na facebooku.

Centrum poskytovalo sociální a právní poradenství ambulantní i terénní formou. Ve spojitosti a poradenstvím byly poskytovány také tlumočnické a překladatelské služby. Dále Centrum poskytovalo 2x týdně asistence na OAMP Hradec Králové. V rámci svých aktivit spolupracovalo Centrum s komunitními tlumočníky a interkulturními pracovníky. Za rok 2019 byly poradenské služby poskytnuty celkem 242 cizincům ze třetích zemí a osobám s udělenou mezinárodní ochranou. Poradenské služby byly dále poskytnuty řadě anonymních klientů cílové skupiny. Celkem bylo poskytnuto 543 kontaktů a intervencí ambulantních a terénních (mimo anonymních klientů).

Kurzy češtiny a sociokulturních dovedností byly realizovány v Hradci Králové, Jičíně, Českém Meziříčí, Trutnově, Náchodě, Chvalkovicích, Vamberku, Dvoře Králové nad Labem, Rychnově nad Kněžnou, Smiřicích. Za rok 2019 bylo realizováno 35 kurzů českého jazyka, kterých se účastnilo 565 cizinců. Kurzů sociokulturních dovedností bylo realizováno 17, a to pro 233 účastníků.

Dobrovolnické služby byly zaměřeny na individuální pomoc dobrovolníka klientovi v rámci akreditovaného dobrovolnického programu „Rafael“. Převážně se jednalo o pomoc s doučováním a domácí přípravou do školy pro děti cizinců. Celkem bylo v roce 2019 poskytnuto 970 hodin dobrovolnické činnosti, které zajišťovalo 30 dobrovolníků, a to 35 cizincům.

Nejvýznamnější multikulturní aktivitou byl tradičně festival Setkání národů v Hradci Králové dne 13. 11. 2019 – prezentace 29 národností žijících v královéhradeckém regionu.

Další realizované aktivity byly např. Slovanská zima, Letní jazykový tábor v Šerlišském mlýně, Letní cvičení, Výstava ukrajinských výšivek, Relaxační a pohybové aktivity, Sportovní klub, Vánoce na Hrádku u Nechanic, Vánoční turnaj v ping pongu a deskových hrách, Poznávací výlet do historické Prahy, Královéhradecké setkání s českou kulturou a tradicemi, Setkání s Mikulášem, Multikulturní beseda o Sýrii, Noc kostelů s projektem Adopce na dálku, Multikulturní den na Gymnáziu J.K.Tyla v HK, Besídka ke Dni matek, Kurz výroby loutky, Den dětí, Kurz lyžování a snowboardingu, Kurz sebeobran, Lunární nový rok a Kurz pletení. Celkem bylo uskutečněno 39 akcí a setkání sportovního klubu s účast cca 1 000 cizinců a cca 1 600 příslušníků majoritní společnosti.

Probíhala spolupráce s Mezinárodním kulturním institutem Klíč, Regionálním ukrajinským spolkem ve východních Čechách, zahraničními studenty Univerzity Hradec Králové a dobrovolnickou organizací KURO.

Platforma zástupců regionálních aktérů integrace byla realizována 2x ročně.

Studentskou praxi v Centru v roce 2019 vykonávali studenti Univerzity Hradec Králové především z oboru Transkulturní komunikace.

2.1.1.5 Integrační centrum Praha o.p.s.

Rok 2019 proběhl ve znamení ukončení tříletého projektu Integrační centrum Praha VI a zahájení navazujícího projektu, Integrační centrum Praha VII, obou financovaných ze zdrojů národního programu AMIF. Doplňující služby (např. interkulturní práce) byly podpořeny ze zdrojů MHMP.

V červenci 2019 ukončilo ICP dosavadní spolupráci se čtyřmi nestátními neziskovými organizacemi (PPI, InBáze, SIMI, OPU) v rámci projektů „Integrační centrum Praha“. Dále byla z důvodu optimalizace poskytování služeb posilována centrála ICP a byla ukončena činnost poboček na Praze 12 a 4 a detašovaného pracoviště na tržišti SAPA. Agenda vedoucích poboček byla převzata specialistou integrace na městských částech a práce v terénu je nově realizována terénními pracovníky. Celkově za rok 2019 využilo 14 362 služeb ICP 3488 osob, ze kterých bylo 2224 klientů, kteří služby ICP využívali poprvé.

Kurzů českého jazyka bylo v roce 2019 poskytnuto 670 pro celkově 1002 klientů. Kurzy byly poskytovány jak v rámci projektu AMIF/10/03, AMIF/20/06, tak i jako součást projektů obcí. 403 osob se zúčastnilo opatření spojených se sociokulturní orientací.

Mezi nejdůležitější aktivity ICP patří nadále práce v terénu. Pracovníci ICP za rok 2019 navštívili celkem 1 310 míst a oslovili celkem 5 096 zástupců CS.

Během roku 2019 proběhlo 5 setkání regionální poradní platformy (RPP). Celkem se setkání zúčastnilo více než 220 osob zastupujících více než 61 institucí a organizací, včetně zástupců spolků CS. Členové RPP se v květnu 2019 zúčastnili workshopu k přípravě Akčního plánu na období 2020-2021. Dále byla rozvinuta spolupráce s pražskými městskými částmi, pro které byly vytvořeny i praktické informační materiály (desatero pro odborníky nebo prezentace „Jak může pomoci MČ k integraci cizinců“, která by měla vedení MČ přiblížit, na jaké aktivity může MČ žádat o dotace prostřednictvím projektů obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni (MV) a také z grantů Magistrátu hl. m Prahy).

V rámci interkulturní práce se kromě klasických služeb (doprovody, tlumočení) rozvinula i opatření mířící na sociokulturní orientaci CTZ. Neodborné přednášky v jazycích cílové skupiny na daná témata (např. porod a těhotenství nebo systém zdravotnictví) se potkávaly s mimořádným zájmem a účastí. Pokračovala zároveň spolupráce se spolky CS a část jejich zástupců se stala stálými návštěvníky Regionální poradní platformy. Celkem služeb interkulturních pracovníků využilo 1 219 klientů.

V rámci kampaně mezinárodního projektu INTEGRA, který má za cíl vylepšit proces integrace cizinců ze třetích zemí v 5 zemích EU (Bulharsko, Chorvatsko, ČR, Itálie, Slovensko) byla vytvořena během roku 2019 podcastová série Salad Bowl of Prague: Voices. Podcast představuje příběhy 4 vybraných cizinců, kteří se v Praze usadili a svou činností z ní dělají pestřejší a bohatší místo. Realizace projektu byla ukončena 31. 12. 2019.

2.1.2 Podpora projektů na lokální úrovni

Integrace cizinců je komplexní proces, který se především odehrává v místech pobytu, zaměstnání, podnikání či studia cizinců v rámci jejich přímého soužití s většinovou společností. Ministerstvo vnitra proto pokračovalo i v roce 2019 v realizaci dotačního řízení určeného pro projekty obcí a městských částí na podporu integrace cizinců, protože mezi jeho dlouhodobé priority patří podpora integrační politiky na místní úrovni.

Projekty obcí na podporu integrace cizinců se realizují v obcích, městech nebo městských částech, kde dochází k aktuálnímu nebo potenciálnímu krizovému vývoji ve vztazích mezi cizinci a místními obyvateli, především pak v lokalitách, kde žije významný počet cizinců. Projekty obcí tvoří soubor intenzivních a komplexních integračních aktivit a opatření, které pomáhají k řešení či zlepšení stávající situace v dané lokalitě a předcházejí případným konfliktům či mírní napětí mezi cizinci a ostatními obyvateli.

Místní samosprávy mohou prostřednictvím těchto projektů uzpůsobit integrační opatření místním poměrům a potřebám. Projekty realizují ve spolupráci s řadou dalších aktérů, působících na daném místě, především s mateřskými a základními školami a nestátními neziskovými organizacemi.

V roce 2019 obdrželo dotaci 16 obcí a městských částí, což je o jednu více než v roce 2018. Projekty byly podpořeny částkou 19 301 172,60 Kč. Došlo tak oproti roku 2018 k navýšení této finanční podpory o necelé 3 mil. Kč.

Projekty byly především cílené na cizince z třetích zemí a majoritní společnost v příslušné obci, městě či městské části. Ve výjimečných případech mohli být součástí jejich cílové skupiny (jako doplňková cílová skupina) také občané zemí EU a držitelé mezinárodní ochrany (nad rámec podpory poskytované Státním integračním programem).

Mezi cíle dotačního řízení patří sdílení zkušeností a úspěšných postupů místních samospráv, proto se každoročně koná celostátní konference, která představuje současné trendy v integraci cizinců na lokální úrovni. V listopadu 2019 proběhl pod záštitou ministra vnitra její už 11. ročník s podtitulem „Zkušenosti obcí s terénní, komunitní a interkulturní prací cílené na cizince“, kterou pořádala městská část Praha 13.

Významná část podpořených projektů probíhá dlouhodobě a výrazně pomohly ke zklidnění vztahů mezi většinou společností a cizinci v dané obci. Projekty jsou ve velké většině pozitivně hodnoceny veřejností, samotnými cizinci i místní politickou reprezentací.

2.1.2.1 Přehled projektů obcí v roce 2019

Brno: Strategie integrace cizinců ve městě Brně II.

Ve spolupráci s výzkumnou a vzdělávací organizací Socio Factor vznikla Strategie integrace cizinců ve městě Brno, která by měla pomoci k nastavení komplexního přístupu k integraci cizinců ve městě Brně. V rámci projektu také probíhaly intenzivní kurzy ČJ pro matky s dětmi a pro děti cizinců. Kurzů pro matky s dětmi se účastnilo 20 cizinek a kurz pro děti navštěvovalo 9 dětí cizinců. Realizovány byly rovněž veřejné akce, které měly nenásilnou formou informovat majoritní společnost o integraci cizinců. Byla snaha, aby se v co největší možné míře do těchto akcí aktivně zapojili cizinci. Zúčastnilo se jich 400 osob z majority a 150 cizinců.

Havlíčkův Brod: Sociální začleňování cizinců na území města Havlíčkův Brod XI.

Projekt byl především zaměřen na vzdělávání cizinců. Výuka ČJ pro cizince opět probíhala na ZŠ V Sadech a ZŠ Štáflova, ve kterých je největší koncentrace žáků-cizinců. Na obou školách byli žáci rozděleni do skupin podle věku a úrovně znalostí ČJ. Znovu probíhal i kurz ČJ pro středoškoláky – cizince, kterého se účastnilo 8 studentů. Uskutečnila se také výuka ČJ pro dospělé, která měla cizince pomoci připravit na zkoušku z ČJ nutnou pro získání povolení k trvalému pobytu. Účastnilo se jí 6 cizinců. Čtyři učitelky navštěvovaly v rámci tohoto projektu na Karlově univerzitě dvousemestrální zdokonalovací kurz k výuce ČJ jako cizího jazyka. Pro zajištění kvalitního a přínosného studia cizinců byly zakoupeny studijní materiály a školní pomůcky pro výuku ČJ.

Pardubice: Podpora integrace cizinců – Pardubice 2019

Projekt reagoval na nárůst počtu cizinců v Pardubicích. Poskytováno bylo cizincům tlumočení na úřadech, školách a dalších důležitých institucích. Tlumočení využilo 194 klientů mluvících mongolsky a 26 klientů mluvících vietnamsky. Děti cizinců mohly využít služeb asistentek, které s dítětem docházely na vybrané předměty ve škole a pak se mu věnovaly i v odpoledních hodinách. Asistentky tak pomohly dětem cizinců s jejich prvotní orientací ve škole. Realizováno bylo také doučování pro děti cizinců na ZŠ.

Plzeň: Podpora integrace cizinců na lokální úrovni v roce 2019

V rámci projektu byla cizincům nabídnuta široká škála jazykových kurzů ČJ. Kurzy byly realizovány Poradnou pro cizince a uprchlíky Diecézní charity Plzeň. Uskutečnily se jazykové kurzy různé jazykové úrovně včetně individuálních kurzů a letního intenzivního kurzu pro děti. Velký zájem byl především o kurzy pro začátečníky. V jazykových kurzech studovalo dohromady více než 500 osob. Konala se také integrační setkání, které měla nenásilnou formou zprostředkovat kontakt majoritní společnosti a cizinců. Účastnilo se jich přibližně 200 osob. Aktualizována byla informační brožura pro cizince žijící v Plzni, která byla vydána v sedmi jazykových mutacích.

MČ Praha 3: Praha 3 – Společné soužití 2019

V rámci projektu probíhaly kontinuální a nízkoprahové kurzy ČJ pro cizince. Kontinuálních kurzů se účastnilo 32 cizinců a nízkoprahové navštěvovalo v průměru 23 cizinců. Pokračovalo doučování ČJ na ZŠ a MŠ Jaroslava Seiferta, ZŠ a MŠ nám. Jiřího z Lobkovic a na ZŠ Jeseniova. Žáci ZŠ Lupáčova se zapojili do projektu „So far – so near 2019“, když sedmý ročník projektu měl název „Významní spisovatelé a oblíbené dětské knihy v zemích našich spolužáků“. Dne 7. 9. 2019 se v parku Parukářka konal osmý ročník kulturně společenské akce pro rodiny s dětmi z řad cizinců a majority „Poznejme se, sousedé“. Akce pomáhá k navazování sociálních vazeb mezi cizinci a majoritou. Odhadem se jí účastnilo 150 dětí a 200 dospělých.

MČ Praha 4: Žijeme na čtyřce společně 2019

V rámci projektu byl ve spolupráci s nevládními organizacemi realizován komplexní soubor opatření na podporu integraci cizinců. Uskutečnily se široké integrační aktivity v rámci sítě základních a mateřských škol. Probíhalo doučování ČJ pro cizince na 8 MŠ a 8 ZŠ. Konaly se čtyři setkání Pedagogické pracovní skupiny, kde si učitelé vyměňovali svoje zkušenosti s integrací cizinců. Realizováno bylo vzdělávání pedagogických pracovníků základních škol a úředníků prostřednictvím akreditovaných kurzů a školení. Pokračovaly kurzy češtiny pro dospělé cizince, které měly 16 účastníků. V sobotu 18. 5. 2019 proběhl v parku Na Pankráci pátý ročník multikulturního festivalu Kaleidoskop, který navštívilo necelých 1000 účastníků.

MČ Praha 5: Podpora vzdělávacích a sociokulturních aktivit směřujících k integraci cizinců v r. 2019 na území městské části Praha 5

V rámci projektu byly realizovány vzdělávací aktivity pro děti ze třetích zemí, které navštěvují mateřské a základní školy. Konal se tak prázdninový přípravný kurz pro děti předškolního, mladšího a staršího školního věku, jehož se zúčastnilo 28 dětí cizinců. Realizováno bylo doučování ČJ v MŠ a ZŠ, kterého se účastnilo 124 dětí cizinců. Zorganizovány byly kurzy sociokulturní orientace pro dospělé, které navštěvovalo 8 cizinců. Realizována byla také aktivita konverzace v češtině, do které se zapojilo 13 cizinců. Uskutečnily se workshopy pro pedagogické pracovníky mateřských, kterých se zúčastnilo 8 učitelů.

MČ Praha 7: Podpora integrace cizinců na území MČ Praha 7 v roce 2019

Plynule pokračovaly aktivity realizované v minulých letech. Součástí projektu byla pravidelné výuka českého jazyka na základních školách během školního roku, které se účastnilo asi 100 dětí cizinců. Proběhly také intenzivní třítydenní kurzy češtiny pro děti před začátkem nového školního roku, které navštěvovalo 23 dětí cizinců. Zorganizovány byly rovněž kurzy ČJ pro dospělé cizince, které úspěšně dokončilo 20 cizinců. V radničním časopisu HOBULET vycházela jedna stránka anglického a ukrajinského textu, která shrnovala nejdůležitější informace z českého obsahu časopisu. Nově byla zřízena stránka na Facebooku ve vietnamském jazyce. Pro zlepšení komunikace s vietnamskou komunitou v rámci projektu působila vietnamská terénní pracovnice, která pomohla k navázání komunikace s místní vietnamskou komunitou.

MČ Praha 9: Integrace cizinců na MČ Praha 9

Prostřednictvím projektu bylo realizováno doučování ČJ v MŠ a ZŠ pro děti cizinců, které se dohromady účastnilo 36 dětí, z toho 20 dětí z MŠ a 16 žáků prvního stupně ZŠ. Zorganizován byl i kroužek výuky ČJ pro cizince, kterého se zúčastnilo 36 žáků-cizinců. Probíhaly prázdninové kurzy ČJ pro žáky MŠ a ZŠ, kterých se účastnilo 45 dětí. V sobotu 31. 8. 2019 se konal v parku Podviní populární multikulturní festival Barevná devítka, který nabídl cizincům prostor pro jejich prezentaci. Na jeho realizaci se podílelo 75 organizací a institucí. Festival už tradičně vzbudil velký zájem ze strany veřejnosti, když se se ho účastnilo přibližně 8 000 lidí a do soutěží v jeho rámci organizovaných se aktivně zapojilo více než 1 000 návštěvníků festivalu.

MČ Praha 11: Integrace cizinců v MČ Praha 11

Aktivity projektu byly zaměřeny na kulturně-vzdělávací aspekty integrace. Hlavním dílčím podprojektem byla podpora mateřských a základních škol ve výuce ČJ pro děti cizinců, když se do projektu zapojilo 5 MŠ a 2 ZŠ. Zrealizován byl letní týdenní příměstský tábor a intenzivní kurz ČJ, když dohromady se jich zúčastnilo 44 dětí. Znovu proběhnul zájmový kroužek, který pomohl dětem-cizincům lépe poznat české realie a zlepšit jejich znalost ČJ. Opětovně byly i zorganizovány výtvarné dílny, do kterých se zapojilo přibližně 600 dětí. V rámci

projektu Kulturní centrum Zahrada zorganizovalo multikulturní setkávání, kterých se účastnilo několik stovek lidí.

MČ Praha 12: Integrace cizinců MČ Praha 12 – rok 2019

Opět bylo zorganizováno doučování ČJ dětí a žáků na několika MŠ a ZŠ, které probíhalo v prostorách příslušné školy. Děti tak nemusely za doučováním dojíždět. Doučování využilo 135 dětí cizinců. Součástí projektu byl i příměstský tábor pro děti cizinců, který měl 18 účastníků. Tábor měl motivovat děti cizinců k užívání ČJ. Proběhl i kurz ČJ pro dospělé, jež navštěvovalo 11 cizinců. Zorganizováno bylo několik společenských akcí pro cizince z třetích zemí i většinovou společnost podporujících vzájemné soužití (ZEMĚ-MY, Příběhy našich sousedů a výlety pro děti a jejich rodiče). Realizováno bylo odborné tlumočení, překlady, interkulturní mediace a odborné interaktivní poradenství usnadňující komunikaci mezi školou a cizinci. Této služby využilo 55 osob.

MČ Praha 13: Společná adresa – Praha 13

V rámci projektu probíhala jazyková příprava žáků-cizinců MŠ a ZŠ formou doučování, kterého se účastnilo 147 žáků MŠ a 170 žáků ZŠ. Zároveň byly vzdělávány pedagožky z těchto škol. Probíhaly rovněž nízkoprahové kurzy češtiny pro dospělé cizince, které měly více než 500 studentů. Opětovně se konaly volnočasové aktivity podporující vzájemné soužití mezi cizinci a většinovou společností v Domě dětí a mládeže Stodůlky a ve volnočasovém klubu Rozmanitý svět. Ve spolupráci s lokální pobočkou Integračního centra Praha, o.p.s. byla opět realizována kulturně-komunitní akce „Nejsme si cizí...“, která měla 150 účastníků. MČ Praha 13 uspořádala pod záštitou ministra vnitra dne 14. listopadu 2019 11. ročník konference obcí věnujících se integraci cizinců s názvem „Zkušenosti obcí s terénní, komunitní a interkulturní prací zaměřené na cizince“.

MČ Praha 14: Podpora integrace cizinců v MČ Praha 14 v roce 2019

V rámci projektu bylo realizováno 11 dílčích projektů, do kterých se celkem zapojilo 1072 cizinců ze třetích zemí a 974 občanů EU. Prostřednictvím projektu probíhalo doučování ČJ pro děti – cizinců na MŠ a ZŠ. Organizovány byly rovněž komunitní akce, které měly pomoci bourat vzájemné předsudky a stereotypy mezi cizinci a většinovou společností. Znovu bylo realizováno terénní sociální poradenství, které bylo nově rozšířeno i Rusko-Ukrajinskou komunitu. V jeho rámci bylo realizováno 1322 interakcí odborného sociálního poradenství a poradenství mělo 42 stálých klientů.

MČ Praha 17: Společně na 17 – 2019

Prostřednictvím projektu bylo realizováno bezplatné doučování ČJ pro žáky – cizince na ZŠ Jana Werich, kterého se účastnilo 9 dětí cizinců. Proběhl také intenzivní jazykový kurz ČJ pro děti – cizince ve věku od 5 do 9 let, který měl 13 účastníků. Uspořádaný byly 4 multikulturní workshopy v mateřských školách, které navozují vhodné podmínky pro budování přátelských vztahů bez předsudků mezi dětským kolektivem a dětmi-cizinci. Účastnilo se jich přibližně 80 žáků. Byly přeloženy dokumenty pro vzdělávací instituce, aby se usnadnila jejich komunikace s cizinci. Pedagogové pozitivně hodnotili zdokonalovací kurz k výuce češtiny jako cizího jazyka. Na internetové stránky MČ Praha 17 byly přidány informace pro cizince v angličtině a ukrajinštině.

MČ Praha-Libuš: Podpora integrace na území MČ Praha-Libuš v roce 2019

Přestože na území této městské části je evidován počet cizinců jen o málo větší než v jiných městských částech, existuje větší počet cizinců především vietnamské národnosti, kteří se z pracovních důvodů spojených s obchodním centrem Sapa pohybují významnou část dne v MČ Praha-Libuš. Tato městská část proto již několik let realizuje projekt v oblasti integrace cizinců. V jeho rámci byla realizována výuka češtiny pro dospělé a děti, kterou navštěvovalo 27 dospělých cizinců a 13 dětí cizinců. Uspořádaný byly rovněž multikulturní veřejné akce a komunitní akce, které pomohly k většímu zapojení cizinců do veřejného života a k snížení xenofobních nálad ve společnosti. Tradiční akci Festival asijského nového roku a staročeského masopustu navštívilo i mnoho obyvatel ostatních pražských městských částí a okolních středočeských obcí. Pozitivní ohlasy u veřejnosti si získala i akce Jablkobraní, která se konala v sobotu 28. 9. 2019.

Roudnice nad Labem: Integrace cizinců, zejména dětí a žáků v ORP Roudnice nad Labem

Cílem projektu bylo podpořit integraci mongolské menšiny žijící na území Roudnice nad Labem. V rámci projektu probíhalo tlumočení přímo v prostorech mateřských a základních škol, které pomohlo zlepšit komunikaci mezi žáky-cizinci a jejich rodiči a školou. Zajištění byli pro děti cizinců i asistenti, kteří zjednodušili komunikaci mezi pedagogy a žáky během vyučování a po něm. Na realizaci projektu spolupracovaly 3 ZŠ a 6 MŠ. Účastnilo se ho 45 dětí. Projekt byl ze strany pedagogů ze spolupracujících škol a školek hodnocen velmi pozitivně.

2.1.3 Podpora projektů nestátních neziskových organizací

Ministerstvem vnitra byl v roce 2019 realizovaný dotační titul „Integrace cizinců 2019“ zaměřený na podporu integrace cizinců ze třetích zemí nestátními neziskovými organizacemi a veřejnými výzkumnými institucemi. Bylo v něm možné žádat o dotaci na projekty v těchto oblastech:

- přímá asistence cizincům ze třetích zemí na Odděleních pobytu cizinců OAMP,
- streetwork v prostředí cizinců nebo/a vzdělávání streetworkerů,
- realizace projektů zaměřených na poskytování předodjezdových informací, adaptačně-integračních kurzů a podporu lepší orientace cizinců na pracovištích OAMP,
- vzdělávání pracovníků státní správy (mimo jiné Oddělení pobytu cizinců OAMP) či samosprávy,
- podpora integračních aktivit založených na vlastní aktivitě cizinců,
- výzkum postavení žen-migrantek ve společnosti nebo/a výzkum v oblasti integrace cizinců, sledování a tvorba indikátorů integrace,
- aktivity zaměřené na informování široké veřejnosti o oblasti integrace cílové skupiny

Pomocí tohoto dotačního titulu MV podpořilo 17 projektů celkovou částkou 19 246 599 Kč.

2.1.3.1 Vyhodnocení jednotlivých projektů**Arcidiecézní charita Praha: Zapojení streetworkerů z řad cizineckých komunit do integrace cizinců**

Cílem projektu bylo poskytnout poradenství na několika odděleních pobytu cizinců MVČR, v Poradně Střediska Migrace a také v terénu. Poradenské služby byly bezplatné, kvalifikované a díky účasti pracovníků z řad cizinců pomohly k odstranění bariéry nedůvěry mezi cizinci a úředníky. Projekt tak nabídl cizincům hledajícím pomoc na OPC MV bezpečnou alternativu klientskému systému a zprostředkovatelům poskytujícím pochybnou pomoc za úplatu. Asistence na OAMP byla poskytnuta 3 600 klientům z 88 zemí během 4 286 intervencí.

Centrum pro integraci cizinců: Asistence na pracovištích OPC OAMP ve Středočeském kraji 2019

Projekt usnadnil cizincům z třetích zemí orientaci při vyřizování jejich úředních záležitostí na OPC OAMP. Asistence jim pomohla porozumět požadavkům, které jsou na ně kladeny ve správním řízení. Pomoc s vyplněním formulářů a nabídka asistence, popřípadě tlumočení, při jednání na přepážce přispěla k hladší komunikaci cizinců ze třetích zemí s pracovníky OPC. Asistence také oslabila vliv „komerčních zprostředkovatelů“. V roce 2019 bylo v rámci projektu poskytnuto 904 asistencí.

Diecézní charita Brno: Asistenční služby na Oddělení pobytu cizinců Jihomoravský kraj V.

Projekt se zaměřil na přímou a bezplatnou asistenci cizincům ze třetích zemí na oddělení pobytu cizinců JMK. Klientům byly předávány informace srozumitelnou cestou jak po stránce obsahové, tak po jazykové. Všichni pracovníci pro cizince byli jazykově vybaveni tak, aby byla pokryta většina jazyků, kterými mluví cizinci na území Jihomoravského kraje. Služby projektu celkem využilo 4 117 klientů.

Diecézní charita České Budějovice: Asistenční služby poskytované na pracovišti OAMP České Budějovice VII

Prostřednictvím projektu bylo cizincům poskytováno poradenství, asistence a tlumočení při jejich úředních jednáních na pracovišti OAMP v Českých Budějovicích. Poskytnuto bylo cizincům v roce 2019 2 580 konzultací. V rámci projektu probíhaly i kurzy ČJ, které navštěvovalo 27 cizinců. Součástí projektu bylo i informování veřejnosti o integraci cizinců, když přednášky na školách navštívilo 102 studentů a výstavy fotografií z oblasti integrace cizinců shlédlo 410 lidí.

Diecézní charita Plzeň: Asistenční služby na pracovišti OAMP v Plzni V.

Pomocí projektu byly poskytovány asistenční a poradenské služby cizincům ze třetích zemí přímo na pracovišti Oddělení pobytu cizinců OAMP v Plzni a pomohlo se jim tak při vyřizování jejich pobytových oprávnění. Cizinci byli vedeni k tomu naučit se vyřídit si tyto záležitosti sami a tím byla podpořena jejich samostatnost a nezávislost. Asistenční služby byly v roce 2019 poskytnuty celkem 442 lidem.

Diecézní katolická charita Hradec Králové: Podpora integrace cizinců

V rámci projektu byla zajištěna asistence pro cizince na regionálním pracovišti OAMP v Hradci Králové. Sociální pracovníci dvakrát týdně v úředních hodinách zajišťovali informační činnost, poskytovali poradenské služby a přímou asistenci pro cizince, kteří navštíví pracoviště OAMP. Jedná se o aktivity napomáhající snadnější komunikaci, pochopení správního řízení, o pomoc při vyplnění formulářů a žádostí, zprostředkování kontaktů a podporu komunikace prostřednictvím tlumočnicků a interkulturních mediátorů. Poradenské služby byly poskytnuty 346 osobám. Součástí projektu byl i multikulturní festival „Setkání národů“, který se uskutečnil 13. 11. 2019. Jednalo se o prezentaci a přehlídku života a kultury cizinců žijících v královéhradeckém regionu. Součástí byla prezentace tradičních výrobků, národní kuchyně, kulturních vystoupení, oblečení, hudby, tance a aktivit jednotlivých komunit a národností. Akce se účastnilo 850 lidí.

Charita Česká republika: Asistenční infolinka v mongolském, vietnamském a ukrajinském jazyce

Projekt poskytoval bezplatnou telefonickou a internetovou linku, zprostředkující informace a tlumočení ve vietnamském, mongolském a ukrajinském jazyce se záměrem asistovat při kontaktu s úřady a institucemi majoritní společnosti. Předností infolinky je celostátní dosah. Poskytovala informace, zprostředkovávala kontakt se společenským prostředím, pomáhala při prosazování práv a zájmů a v některých případech také poskytovala pomoc krizové intervence (úmrtí v rodině, těžká nemoc dítěte, domácí násilí, rozvod, šikana ve škole apod.). Infolinka měla v roce 2019 celkem 1 313 zakázek.

Most pro: Informační středisko pro cizince

Náplní tohoto projektu bylo poskytování odborného sociálního poradenství dle zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách a právního poradenství s hlavním cílem zvýšit sociální a právní povědomí cizinců v systému ČR, jejich informovanost a preventivně předcházet jejich sociálnímu vyloučení. V rámci terénní služby bylo uskutečněno 24 výjezdů po Pardubickém kraji, v jejímž rámci bylo osloveno 1 222 cizinců. Na pardubické pobočce OAMP bylo poskytnuto 3 002 tlumočení a asistencí.

Nová škola: Společně v knihovně – podpora knihovny jako přirozeného integračního centra

Projekt se snažil podpořit knihovny jako přirozené integrační a komunitní centra přenesením vytvořeného a úspěšně ověřeného modelu dobrovolnické nízkoprahové pomoci se školou dětem cizincům do různých typů knihoven. Projekt přivedl do knihovny cizince nejen v roli adresáta služeb, ale i v opačné roli poskytovatele služby i pro děti z majority. Cizincům projekt umožnil aktivní zapojení do komunitního života obce a kontakt s novými soc. skupinami, což jim pomohlo v přirozené integraci. Do projektu se zapojilo 12 knihoven a 31 dobrovolníků, když 8 z nich byli cizinci nebo osoby s cizineckým pozadím. Možnosti doučování využilo 48 dětí – cizinců.

Poradna pro integraci: Asistence cizincům ze třetích zemí na pracovištích OAMP v Ústeckém kraji

Cílem projektu bylo poskytování přímé asistence cizincům ze třetích zemí na odděleních pobytu cizinců OAMP a v terénu, v místech s vyšší koncentrací cílové skupiny. Důraz byl kladen na individuální potřeby uživatelů a jejich specifické životní situace. Poskytované služby vedly ke zlepšení informovanosti uživatelů o jejich

právech a povinnostech. Cizinci byli také informováni o možnostech uplatnění na pracovním trhu v ČR, o sociálním, zdravotním a vzdělávacím systému ČR. Tyto služby využilo 833 klientů.

Poradna pro integraci: Barevná planeta 20. ročník

V rámci projektu byl v sobotu 7. září 2019 realizován 20. ročník festivalu „Barevná planeta“, který se konal v Ústí nad Labem. Navštívilo ho přibližně 8 000 návštěvníků. Na přípravě festivalu se podílelo zhruba 100 cizinců a vystoupilo na něm přes 100 účinkujících z 20 různých zemí. Festival nabízí přímý a nezprostředkovaný kontakt lokálních českých obyvatel s představiteli jiných kultur a napomáhá tak k nenásilnému sblížení, vzájemnému porozumění a pozitivnímu ovlivňování směrem k toleranci a k potírání rasové a národnostní nesnášenlivosti a xenofobie.

Slovo 21: Posílení interkulturních kompetencí pracovníků OAMP a dalších pracovníků veřejné správy, samosprávy a institucí

Projekt posílil interkulturní kompetence, komunikační dovednosti a odbornou připravenost pracovníků OAMP a dalších pracovníků veřejné správy, samosprávy a institucí skrze speciální školení a zajistil využitelnost získaných informací ve výkonu práce se státními příslušníky ze třetích zemí. Uskutečnilo se 9 školení, z toho bylo 6 pro pracovníky OAMP, 2 pro Policii ČR a 1 pro zaměstnance knihoven. Školení se celkem účastnilo 96 osob.

Slovo 21: Rodina odvedle 2019

Jedná se o projekt bourající vzájemné bariéry a potírající předsudky, ať už ze strany Čechů vůči cizincům, či naopak. Dvě navzájem si naprosto cizí rodiny byly propojeny na základě styčných bodů – místa bydliště, věku, počtu a věku dětí, dosaženého vzdělání, koníčků, práce apod., a poté usedly ke společnému obědu, kde se jedna rodina ujala role hosta a druhá hostitele. Celkem se takto setkalo 31 českých s 31 rodinami cizinců. Setkání se dohromady zúčastnilo 209 osob.

Slovo 21: Slovo – bulletin pro cizince a o cizincích

Bulletin Slovo pro cizince a o cizincích je dlouhodobě ověřeným zdrojem potřebných informací pro cílové skupiny o integraci a migraci. Svoji formou a obsahem je v ČR unikátní. Je jediným tištěným informačním zdrojem pro cizince a o cizincích v České republice. Díky rostoucímu počtu cizinců, kteří mají v České republice trvalý pobyt a ovládají ve větší míře český jazyk, postupně roste potenciál a dosah tohoto bulletinu. V roce 2019 byly vydány čtyři čísla časopisu, když první tři vyšly v nákladu 4 000 výtisků a jedno číslo vyšlo on-line.

Slovo 21: Vítejte v České republice 2019

Cílem projektu bylo pomoci k integraci cizinců z třetích zemí formou 85 pilotních adaptačně integračních kurzů *Vítejte v České republice* s účastí 1 246 cizinců. Cizinci si mohli osvojit práva a povinnosti a zlepšila se i jejich orientaci v české společnosti. Kurzy vedli proškolení lektori a tlumočníci s metodickou podporou a byly propagovány prostřednictvím sociálních sítí, webových stránek vitejtevcr.cz a tištěných metodických materiálů.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí: Indikátory integrace cizinců z třetích zemí v ČR

Pomocí projektu byl zajištěn průběžný monitoring integračních procesů pomocí vypracovaných a osvědčených nástrojů a metodik za účelem zajištění podkladů pro hodnocení průběhu a účinnosti integrace cizinců z třetích zemí v ČR. Projekt navázal na předcházející projekty financované z EIF, tematicky orientované na monitoring indikátorů integrace cizinců z třetích zemí v ČR (2009 – 2015) a na projekt „Indikátory integrace cizinců z třetích zemí v ČR (realizovaný v letech 2016 až 2018 prostřednictvím financování z dotace MV). Přispěl tak k zajištění nezbytné kontinuity dosavadních výstupů pro OAMP. Pravidelná aktualizace vytvořené Soustavy kvantitativních a kvalitativních indikátorů významně přispívá k měření dopadů integračních opatření, k řízení a plánování další integrace cizinců třetích zemí v ČR. OAMP v průběhu roku 2019 obdržel 5 plánovaných výstupů z projektu.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí: Zdravotní péče a zdravotní stav cizinců v ČR

Výzkum zmapoval specifika veřejné zdravotní péče a zdravotního stavu cizinců z třetích zemí na základě analýz dostupných datových zdrojů Národního zdravotnického informačního systému (NZIS) za celou ČR a dotazníkového terénního šetření v 5 krajích s podílem cizinců na populaci kraje v intervalu 37 % až 6 % (Hlavní město Praha, Středočeský kraj, Jihomoravský kraj, Ústecký kraj a Plzeňský kraj).

2.1.4 Posílení informovanosti

Základním předpokladem pro dobrou orientaci cizinců ve společnosti je jejich dostatečná informovanost. Je proto důležité zprostředkovávat cizincům informace týkající se náležitostí legálního pobytu, zaměstnávání, či podnikání a seznamovat je se základními hodnotami a pravidly soužití v ČR. Velmi důležité je také poskytnout cizincům kontakty na organizace, které poskytují cizincům podporu a pomoc a omezit tak riziko závislosti cizinců na zprostředkovatelích.

Cizincům jsou informace poskytovány ve třech fázích, a to předodjezdové informace, informace pro nově příchozí cizince a kurzy pro cizince s dlouhodobým či trvalým pobytem. V předmigračním období jsou cizincům v jejich zemi původu poskytovány základní informace o podmínkách pobytu v ČR spolu s upozorněním na případná rizika spojená s nedodržováním zákonů. Pro tyto účely je určena elektronická příručka „Příští zastávka – ČR“. Nově příchozím cizincům jsou zprostředkovávány informace týkající se jejich práv a povinností, místních poměrů a základních zvyklostí, dále jsou seznámeni s právním řádem, systémem institucí a úřadů, s historií a politickým uspořádáním státu. Tyto informace jsou poskytovány prostřednictvím adaptačně-integračních kurzů „Vítejte v ČR“, jejichž realizace je spolufinancována dotacemi ze státního rozpočtu. Od 1. 1. 2021 bude absolvování adaptačně-integračního kurzu pro vybrané skupiny cizinců ze třetích zemí povinné. Cizincům s dlouhodobým či trvalým pobytem jsou poskytovány kurzy socio-kulturní orientace, další informace týkající se procedur a postupů při vyřizování pobytových záležitostí pak obsahuje instruktážní video a leták „Jak na to?“. Na některých pracovištích OAMP jsou pak cizincům poskytovány asistence při vyřizování pobytových záležitostí.

Potřebné informace mohou cizinci dohledat také na internetových stránkách Ministerstva vnitra, v sekci Služby pro veřejnost – Informace pro cizince. OAMP v roce 2019 i nadále poskytoval služby telefonické informační linky pro cizince. Na počátku roku fungovala také e-mailová informační linka, která však v dubnu 2019 svou činnost musela, z důvodů snižování personálních stavů v rámci nové systemizace, ukončit.

2.1.5 Prohlubování odborných kompetencí

Projekt orientovaný na zlepšení mezikulturních kompetencí pracovníků OAMP probíhá již od roku 2011. V jeho rámci se v roce 2019 uskutečnilo šest školení nových pracovníků pobytových pracovišť OAMP, dvě školení pro potřeby Policie ČR a jedno školení pro zaměstnance knihoven.

Školení byla rozdělena na dvě části. V úvodním byli jeho účastníci uvedeni do problematiky migrace, interkulturní psychologie a základů komunikačních dovedností. Navazující školení bylo zaměřeno na prohloubení komunikačních dovedností a jeho součástí byl i nácvik konkrétních situací spojených s prací s cizinci.

Celkem se v roce 2019 uvedeného školení zúčastnilo 96 osob, z toho bylo 57 pracovníků OAMP, 30 pracovníků Policie ČR a 9 zaměstnanců knihoven.

Dotazníkové šetření zjišťující zpětnou vazbu od účastníků vyplnilo 87 osob. Jeho pozitivní výsledky opětovně potvrdily účelnost tohoto typu vzdělávání.

2.1.6 Účast cizinců na veřejném a politickém životě

V ČR samosprávy nezřizují poradní orgány cizinců, ale cizinci jsou v řadě míst společně se zástupci většinové společnosti aktivními členy poradních a jiných orgánů (např. platform) a pracovních skupin krajů i obcí a měst. Členství ve výše zmíněných orgánech dává cizincům možnost podílet se na vytváření komunitních

plánů a integračních strategií daných lokalit. Touto formou se tak mohou přímo účastnit rozhodování o věcech veřejných na krajské a místní úrovni a zapojit se tak do tvorby veřejné politiky.

Cizinci se aktivně zapojují také do činnosti občanského sektoru. Pracují ve většině Integračních center, jsou členy platform (např. regionální poradní platforma hl. m. Prahy) a účastní se činnosti nestátních neziskových organizací (NNO), zpravidla jako pracovníci, asistenti, tlumočníci či dobrovolníci NNO či Center. Některé z NNO jsou přímo organizacemi cizinců žijících v ČR (např. Viet Up). Cizinci se rovněž podílejí na realizaci integračních projektů obcí. Zástupci cizinců zejména druhé generace participují na diskusních setkáních s představiteli MV, samospráv a jiných institucí o situaci, problémech a vztazích na místní úrovni.

MV finančně podporuje integrační aktivity založené na vlastní aktivitě cizinců v rámci dotačního programu Integrace cizinců určeného NNO. Jako příklad dobré praxe lze uvést v roce 2019 nově realizovaný projekt „Společně v knihovně – podpora knihovny jako přirozeného integračního centra“, uskutečněný organizací Nová škola. V rámci projektu dobrovolníci z řad cizinců doučovali v knihovnách děti cizinců a i děti z řad majoritní společnosti.

2.1.7 Zkouška z českého jazyka pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR

Zkouška z českého jazyka na úrovni A1 je jednou ze zákonem stanovených podmínek pro získání povolení určitých druhů trvalého pobytu již od roku 2009. Realizaci Systému výuky českého jazyka a zkoušek pro cizince je pověřeno Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s MV.

První pokus u zkoušky cizincům proplácí MV, a to formou Poukazů na bezúplatnou zkoušku z českého jazyka pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR, které jsou vydávány na pracovištích OAMP. Za rok 2019 bylo vydáno celkem 2 299 těchto poukazů. V případě, že cizinec u zkoušky napoprvé neuspěje, hradí si další pokusy již z vlastních prostředků.

Vzhledem k tomu, že dokument *Strategie migrační politiky České republiky* (schválena vládou ČR dle 29. července 2015) konstatuje, že v současnosti požadovaná znalost češtiny na úrovni A1 není pro samostatnou komunikaci dostatečná a připouští u žádosti o trvalý pobyt možnost zvýšení požadovaného stupně znalosti českého jazyka na úroveň A2, probíhají již od roku 2016 přípravy systému jazykové přípravy a zkoušek z češtiny na úrovni A2, kterou je v rámci *Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu* pověřeno MŠMT. Hlavní podmínkou, kterou Ministerstvo pro navýšení úrovně zkoušky mělo, bylo zajištění regionálně dostupných kurzů českého jazyka. Tato podmínka byla splněna ukotvením celorepublikové sítě Integračních center v zákoně, ke kterému došlo na základě novely zákona o pobytu cizinců, jež nabyla účinnosti dne 31. 7. 2019. V roce 2019 tak MŠMT ve spolupráci s MV zpracovalo novelu nařízení vlády č. 31/2016 Sb., o prokazování znalosti českého jazyka pro účely získání povolení k trvalému pobytu, kterým by mohla být úroveň zkoušek navýšena.

Pro účely získání státního občanství ČR je zákonem stanovena mj. povinnost složit zkoušku z českého jazyka na úrovni B1.

Ucelené informace o obou zkouškách lze najít na internetových stránkách Čeština pro cizince, jejichž provoz zajišťuje Národní pedagogický institut České republiky¹³³.

2.1.8 Integrace a podpora bezpečnosti obyvatel

MV se problematice migrace a integrace také věnuje v rámci koncepčního materiálu *Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám pro období do roku 2020* (dále jen „Strategie“), a *Akční plán do roku 2020 k této Strategii*. Tato navazuje na předchozí strategické dokumenty MV týkající se činnosti policie ve vztahu k menšinám a zohledňuje aktuální vývoj a měnící se společenské podmínky. Mezi hlavní cíle pro toto období bylo identifikováno zvyšování důvěry mezi PČR a příslušníky menšin a prohlubování odborných kompetencí příslušníků PČR pro práci s menšinami. Podpora vzdělanosti a zkvalitnění podmínek pro výkon činnosti na

¹³³ Dříve Národní institut pro další vzdělávání (viz kapitola 2.3.2).

úseku menšin, mezi které jsou řazeny rovněž osoby nebo skupiny ohrožené sociálním vyloučením a cizince, patří mezi oblasti, kterým je věnována zvýšená pozornost.

MV, jakožto věcný gestor pro práci Policie ČR na úseku menšin, metodicky **zaštiťuje institut styčného důstojníka pro menšiny**. Styčný důstojník pro menšiny je ustanoven při jednotlivých krajských ředitelstvích policie pod odborem služby pořádkové policie¹³⁴. Společně s ustanovenou pracovní skupinou ve vztahu k menšinám monitorují, analyzují a vyhodnocují bezpečnostní situaci ve svém kraji. Souběžně Strategie klade důraz na komplexnější spolupráci s orgány státní správy, samosprávy, neziskovými nevládními organizacemi a dalšími zainteresovanými subjekty.

V průběhu roku 2019 uspořádalo MV ve spolupráci s Policií ČR dvě celorepubliková instrukčně metodická zaměstnání (dále jen „IMZ“) pro styčné důstojníky pro menšiny a členy jejich pracovních skupin. Cílem těchto IMZ bylo prohlubování znalostí a odborných kompetencí souvisejících s plněním činností Policie ČR na úseku menšin, byla představena např. menšinová specifika osob z třetích zemí (konkrétně Ukrajina, Čína, Blízký východ), práce cizinecké policie, problematika možné radikalizace ve věznicích, oblasti podpory integračních mechanismů ČR, vzdělávací aktivity ve státní správě apod.

V roce 2019 byly dále uskutečněny další 4 běhy vzdělávacího programu „Kurz interkulturních kompetencí“, který byl v dubnu 2018 registrován do vzdělávacího systému Policie ČR. Unikátní vzdělávací program je vedený formou interaktivních sebezkušenostních tréninků s prvky zážitkové pedagogiky s důrazem na rozvíjení kompetencí v oblasti menšinové problematiky.

V roce 2019 pokračovala realizace dotačního programu „Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s migrací na léta 2017 až 2019, resp. až 2020“.

Účelem je potřeba adekvátně reagovat na migrační situaci a za pomoci příslušných nástrojů uvedených v usnesení vlády č. 574/2015 dosáhnout přijatelných řešení této situace. Popisovaný účel je v tomto dotačním investičním Programu doplněn o zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku a prevenci kriminality v dotčených obcích, kde jsou lokace zařízení SUZ.

Projekty jsou zaměřeny na snižování kriminality, na eliminaci kriminálně rizikových jevů, na omezování příležitostí k páčání trestné činnosti, na zvyšování rizika pro pachatele. Plní významnou motivační a iniciační roli při rozvoji systému prevence kriminality na lokální úrovni a přispívají tak ke zvyšování pocitu bezpečí občanů. Příjemcem dotace je žadatel, kterým je obec.

Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty). Projekty programového financování se rozumí akce na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku v rozsahu:

- kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících);
- zabezpečovací a vyhodnocovací soubory;
- mobilní policejní služebny;
- osvětlení rizikových míst.

V roce 2019 bylo schváleno přidělení finančních prostředků již v rámci III. kola. Výzva pro III. kolo byla zveřejněna dne 14. srpna 2019 pro 2 obce (Havířov a Bělá pod Bezdězem) s celkovou alokací 4 721 373,60 Kč. Na konci roku 2019 byly žádosti z obou obcí podpořeny v plné výši. Tyto projekty budou realizovány až v roce 2020.

¹³⁴ Na základě pokynu policejního prezidenta č. 258/2013, o činnosti na úseku menšin a návazně pokynem č. 204/2016.

2.2 MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Ministerstvo práce a sociálních věcí v průběhu roku 2019 plnilo v oblasti integrace cizinců úkoly jemu zadané *Postupem při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2019* a schválené usnesením vlády č. 6 ze dne 7. ledna 2019.

Prioritou MPSV v oblasti integrace cizinců je zajištění a posílení ekonomické a sociální soběstačnosti cizinců na území ČR, a proto MPSV zohledňuje aspekty integrace cizinců při vytváření a úpravě politik ve své gesci.

2.2.1 Zvyšování informovanosti

Webové stránky <http://www.cizinci.cz> slouží jako komplexní zdroj informací o integraci cizinců v ČR a zahraničních souvislostech především pro odborníky ze státní správy, samosprávy, nestátních neziskových organizací, osoby pracující s cizinci, ale i pro veřejnost a cizince samotné. Stránky, jejichž provoz je zajišťován MPSV, společně spravují MPSV a MV.

V roce 2019 probíhala průběžná aktualizace stránek. Aktuální příspěvky se týkaly zejména oblastí:

- financování projektů na poli integrace cizinců;
- aktualizace koncepčních a strategických dokumentů;
- pořádání akcí na podporu integrace cizinců.

V roce 2019 byly průběžně aktualizovány – zejména v návaznosti na novelu zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), kterou došlo ke změnám v oblasti zahraniční zaměstnanosti, následující elektronické informace pro cizince, odbornou i laickou veřejnost a zaměstnavatele.

Integrovaný portál MPSV:

- *Zahraniční zaměstnanost* (<https://www.mpsv.cz/web/cz/zahranicni-zamestnanost> dostupné také v angličtině).
- *Projekty ekonomické migrace* (<https://www.mpsv.cz/web/cz/projekty-ekonomicke-migrace>).
- *Formuláře ke stažení z oblasti zahraniční zaměstnanosti* (<https://www.mpsv.cz/web/cz/formulare#podoblast-zamestnavani-cizincu>).

Webové stránky České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) informují o důchodovém a nemocenském pojištění, koordinaci sociálního zabezpečení, včetně tiskopisů ad. (<http://www.cssz.cz/cz>). Úprava cizojazyčného webového portálu ČSSZ se plánuje do konce roku 2020. S ohledem na implementaci nařízení o jednotné digitální bráně také do konce roku 2020 bude upravena i část týkající se vysílání pracovníků.

Na webových stránkách Státního úřadu inspekce práce (SÚIP) jsou kromě informací o pracovněprávních vztazích, bezpečnosti práce atd. v záložce Informační materiály (<http://www.suip.cz/informacni-materialy/pracovnepravni-vztahy>) zveřejňovány a aktualizovány základní praktické informace z oblasti pracovněprávních vztahů a bezpečnosti práce, přičemž některé vybrané dokumenty jsou zveřejňovány v několika jazykových mutacích.

Pro zajištění zvýšení informovanosti cizinců o jejich pracovních právech a základních tématech z oblasti pracovněprávních vztahů jsou umístěny v sekci „*Informační materiály*“ letáky v českém a anglickém jazyce poskytující základní informace k tématům týkajícím se překážek v práci, rovného zacházení, vysílání pracovníků, vzniku, změn a skončení pracovního poměru, dohod konaných mimo pracovní poměr, nevyplacení mzdy zaměstnavatelem, pracovní době, nároku na dovolenou, proplacení cestovních náhrad, odměně za práci, ochraně osobních práv, majetku a zájmů zaměstnance, agenturnímu zaměstnávání, nelegální práci a také věcné působnosti a kompetencí inspekce práce.

V roce 2019 byly aktualizovány informace o pracovních a mzdových podmínkách zaměstnanců vyslaných v rámci poskytování služeb na území ČR, které jsou přeloženy do angličtiny, francouzštiny, polštiny, ukrajinštiny, němčiny, bulharštiny a rumunštiny.

Na stránkách je umístěna informační brožura *„Informace k povinnosti týkající se vysílaných zaměstnanců ze zemí EU v rámci poskytovaných služeb do České republiky“*, která obsahuje informace k § 136 zákona o zaměstnanosti ve čtyřech jazykových mutacích (čeština, angličtina, francouzština a němčina).

SÚIP pravidelně zveřejňuje tiskové zprávy, prostřednictvím kterých veřejnost informuje o své kontrolní působnosti a také o výsledcích kontrolní činnosti. Publikované údaje se týkají i oblasti zaměstnávání cizinců na území ČR.

V roce 2019 došlo k aktualizaci webových stránek a mobilní aplikace <http://www.pracevceskerekpublice.cz>. Hlavním cílem bylo uvést stánky do souladu s novelizovanou legislativou zahrnující především změny u zaměstnaneckých karet, migračních projektů a kvót.

Stránky mají sloužit jako nástroj pro komplexní orientaci cizinců na českém trhu práce. Kromě shromáždění kompletních informací je přidána hodnota stránky ve zjednodušeném jazyku, který uživatelům srozumitelněji zprostředkovává poměrně složitou problematiku zaměstnávání cizinců v ČR, dále v existenci vysvětlivek některých zásadních pojmů, které mohou mít v některých kulturách posunutý význam anebo zcela chybět (např. sociální zabezpečení, mateřská dovolená). V neposlední řadě je stránka inovativní v možnosti filtrovat výsledky „ušité na míru“ (a to opět proto, aby se návštěvník neztratil v množství pravidel a výjimek). Webová stránka funguje zatím ve třech jazycích (češtině, ruštině a angličtině).

2.2.2 Pracovní skupina pro integraci cizinců

S cílem zajistit efektivnější koordinaci agendy integrace cizinců vznikla na MPSV v roce 2016 resortní Pracovní skupina pro integraci cizinců, jejímiž členy jsou zástupci zainteresovaných odborných útvarů (z oblasti zaměstnanosti, nepojistných sociálních dávek, sociální a rodinné politiky, sociálně pojistných systémů atd.). Zpráva o činnosti pracovní skupiny je pravidelně podávána ministryni práce a sociálních věcí.

Pracovní skupina se setkává dvakrát ročně na plenárním jednání a v návaznosti na potřebu řešení aktuální problémů v oblasti integrace rovněž pořádá jednání pracovních skupin. V roce 2019 se uskutečnily dvě jednání pracovní skupiny.

V rámci prvního jednání pracovní skupiny byly členům poskytnuty informace o novinkách, které se týkají oblasti integrace cizinců, byla představena aktuální situace v oblasti migrace a zahraniční zaměstnanosti, jednalo se o novele zákona o pobytu cizinců, programech ekonomické migrace, činnostech pracovních skupin, tlumočení a kurzech mezikulturních kompetencí, dále o novele zákona o sociálních službách a o novele zákona o sociálním bydlení. Členové byli seznámeni s Postupem při realizaci Konceptu integrace cizinců pro rok 2019 a s plněním úkolů zadaných Postupem při realizaci Konceptu integrace cizinců pro rok 2019 a záměry pro rok 2020.

Na druhém jednání pracovní skupiny byla stručně zmapována situace v oblasti migrace a zahraniční zaměstnanosti a představeny novinky z oblasti integrace cizinců, dále byl představen projekt *„Multikriteriální bodový systém preferenční migrace“*. Cílem je vytvořit bodový systém preferenční zahraniční pracovní migrace do ČR. Tento systém má navázat na predikce trhu práce a na podíl nezaměstnanosti u jednotlivých profesí. Projekt získal podporu EK (DG REFORM) a jeho realizace začne v roce 2020. Výstupem projektu bude studie proveditelnosti, kterou zpracuje OECD.

V poslední řadě byly představeny výstupy z projektu *„Specifika nezletilých dětí cizinců žijících na území České republiky.“* V rámci projektu byla zkoumána subjektivní stanoviska, preference a zkušenosti širší skupiny odborných pracovníků mateřských, základních a středních škol a učilišť a vyšších odborných škol, dále odborníků samosprávy, státní správy, nestátního neziskového sektoru a příspěvkových organizací v rámci vybraných sedmi krajů. Cílem tohoto výzkumu bylo na základě získaných poznatků rozšířit znalosti o specifikách integrace nezletilých dětí cizinců a mladých dospělých cizinců v mapovaných regionech.

2.2.3 Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti

Uchazeči o zaměstnání a zájemci o zaměstnání evidovaní na ÚP ČR z řad cizinců ze třetích zemí jsou zařazováni na základě svého zájmu do rekvalifikací „Český jazyk pro cizince“. Kurz Český jazyk pro cizince může pro účely rekvalifikace poskytnout škola v rámci oboru vzdělání, který má zapsaný v rejstříku škol a školských zařízení, nebo vysoká škola s akreditovaným studijním programem podle zvláštního předpisu.

Rekvalifikace Český jazyk pro cizince je primárně zaměřena na výuku českého jazyka vedoucí k lepší orientaci cizince při uplatnění na trhu práce. Kurzy jsou hrazeny z prostředků aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen „APZ“), dále v rámci projektu Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II (dále jen „VDTP II“).

V roce 2019 proběhlo v rámci projektu VDTP II. na třech krajských pobočkách ÚP ČR 23 kurzů zaměřených na český jazyk pro cizince, kterých se celkem zúčastnilo 23 účastníků. Krajská pobočka ÚP ČR v Praze poskytla 18 kurzů s časovou dotací v délce 303 hodiny. V rámci krajské pobočky ÚP ČR v Příbrami byl poskytnut 1 kurz s časovou dotací v délce 303 hodiny, dále v Brně 4 kurzy v délce 100 hodin pro 4 účastníky.

V roce 2019 byly z prostředků APZ realizovány 2 kurzy zaměřené na český jazyk pro cizince v rámci krajské pobočky ÚP ČR v Brně, kterých se zúčastnili 2 účastníci. Hodinový rozsah těchto kurzů byl 100 hodin.

2.2.4 Vzdělávání odborníků pracujících s cizinci

Pracovníci ÚP ČR, SÚIP a pracovníci v sociálních službách se průběžně účastní školení a vzdělávají se ke zdokonalení svých odborných znalostí a dovedností.

Státní úřad inspekce práce (dále jen „SÚIP“) každoročně organizuje mimo jiné i vzdělávání inspektorů specializujících se na problematiku zaměstnávání cizinců, a to prostřednictvím pravidelných odborných seminářů za účasti odborníků na danou problematiku a formou odborných seminářů a školení, které jsou pro inspektory zajišťovány ve spolupráci s jinými kontrolními orgány, jež se problematice zaměstnávání cizinců také věnují. Obsah těchto seminářů je vždy přizpůsoben aktuálnímu vývoji v oblasti zaměstnávání cizinců.

V roce 2019 byl realizován pro inspektory nelegálního zaměstnávání – specialisty na oblast zaměstnávání cizinců jeden jednodenní odborný seminář zaměřený na téma pracovního vykořisťování a obchodování s lidmi, změny v oblasti pobytu cizinců a provádění kontrolní činnosti v této oblasti. Inspektoři byli také seznámeni s aspekty kontrol, poznatky z odvolacích řízení a rozsudky v souvislosti s nelegální prací cizinců. Na semináři spolupracovali zástupci Odboru azylové a migrační politiky MV a zástupci Národní centrály proti organizovanému zločinu. Semináře se zúčastnilo 19 inspektorů.

Dále bylo OAMP realizováno jednodenní školení se zaměřením na problematiku pobytových oprávnění, novelu zákona o pobytu cizinců a zákona o azylu. Školení se zúčastnilo 16 zaměstnanců z řad metodiků a právníků SÚIP.

V oblasti vzdělávání pracovníků a předávání zkušeností z praxe spolupracuje SÚIP rovněž s neziskovým sektorem a dalšími institucemi např. odborovými svazy, zástupci podnikatelů (Hospodářská komora, CzechInvest) apod. Spolupráce probíhá ve formě účasti inspektorů na seminářích a školeních, a v účasti inspektorů, metodiků a zástupců úřadu na odborných diskuzích, které jsou ze strany neziskového sektoru nebo dalšími institucemi pořádány. Například v Královéhradeckém kraji se zástupci oblastního inspektorátu práce dvakrát ročně účastní setkání směřovaného za účelem integrace cizinců a pořádaného Diecézní katolickou charitou Hradec Králové, jejíž součástí je Integrační centrum pro cizince. V Libereckém kraji se zástupci oblastního inspektorátu práce pravidelně dvakrát ročně schází v Centru pro integraci cizinců s dotčenými orgány a veřejností a hovoří o tématech týkajících se cizinců.

Z hlediska gesce oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání je na základě zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, je v rámci sociální práce důsledně dodržován koncept rovnosti zacházení a není rozlišováno, jaký status, národnost anebo etnicitu má osoba, které jsou poskytovány činnosti sociální práce. Proto i v roce 2019 MPSV nadále podporovalo zlepšení

podmínek pro výkon sociální práce sociálních pracovníků ve veřejné správě a sociálních službách, která vede i ke zlepšování podmínek potřebných osob.

Sociální pracovníci působí zejména na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a pověřených obecních úřadech, kde vykonávají koncepční, analytické a metodické činnosti v individuální a skupinové sociální práci v rámci náročných specializovaných agend péče o osoby, rodiny a skupiny nacházející se v nepříznivé sociální situaci. Poskytují též sociálně-právní poradenství a odbornou sociálně-právní pomoc. Formou specializačního vzdělávání zajišťovaného vysokými školami a vyššími odbornými školami, akreditovanými vzdělávacími kurzy, odbornými stážemi, školicími akcemi a konferencemi v této oblasti, je ustavičně napomáháno k odbornému vzdělávání sociálních pracovníků a k jeho prohlubování. V oblasti veřejné správy MPSV přispívá k funkční kooperaci obecních úřadů a příslušných kontaktních pracovišť Úřadu práce ČR i v agendě sociální práce, která mimo jiné zahrnuje též agendy řešení hmotné nouze a s tím spojené nepříznivé sociální situace, jež jsou často spojené například se zprostředkováním vhodného bydlení či uplatnění na trhu práce.

Základní informace o podpoře integrace cizinců a o prevenci nežádoucích jevů, včetně možnosti zajištění komunitního tlumočení a kontaktů na organizace komunitní tlumočení poskytující, byly zahrnuty do Směrnice Úřadu práce ČR k zahraniční zaměstnanosti, která slouží jako metodika pro pracovníky ÚP ČR v oblasti zahraniční zaměstnanosti.

2.2.5 Strategické materiály

V průběhu roku 2019 připravilo Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále MPSV v oblasti sociálního začleňování a boje s chudobou nový národní dokument s názvem **Strategie sociálního začleňování 2021–2030**. Při přípravě tohoto materiálu spolupracoval resort práce a sociálních věcí zejména s Agenturou pro sociální začleňování, Radou vlády pro záležitosti romské menšiny a se členy Komise pro sociální začleňování. Strategie byla vládou schválena dne 20. ledna usnesením č. 55. Mezi ústřední témata strategie patří oblast přístupu k bydlení, zdravotní péči, sociálním službám, vzdělávání nebo zaměstnání. Tento dokument se mimo jiné zaměřuje na cílovou skupinu cizinců, kteří mohou být výrazněji ohroženi sociálním vyloučením.

2.2.6 Projekty na podporu integrace cizinců

MPSV poskytuje dotace na podporu integrace cizinců, resp. na podporu cílových skupin, mezi nimiž jsou také imigranti a azylanti. **Dotace mohou být čerpány buď ze státního rozpočtu na sociální služby či z Evropského sociálního fondu (ESF), jež MPSV spravuje¹³⁵.**

V roce 2019 poskytlo MPSV ze státního rozpočtu na sociální služby s místní, regionální i celostátní působností, jejichž převažující cílovou skupinou byli cizinci, 38 110 888 Kč. Jedná se především o poskytování sociálního poradenství cílové skupině imigrantů a azylantů. Zde je však nutné upozornit, že organizace poskytující sociální služby zahrnují mezi své uživatele také jiné cílové skupiny, než imigranty a azylanty, a tudíž nelze přesně vyselektovat částku, která je posléze určena právě pouze této cílové skupině.

2.3 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MŠMT je v oblasti integrace cizinců na území ČR věcně příslušné za integraci cizinců prostřednictvím jejich vzdělávání. Prioritou ve vzdělávání cizinců je získávání znalosti českého jazyka a schopnosti komunikace v češtině. MŠMT plnilo úkoly v oblasti integrace cizinců schválené usnesením vlády č. 6 ze dne 7. ledna 2019 *Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2019*.

2.3.1 Rozvojové a dotační programy vyhlášené na podporu integrace cizinců pro rok 2019

¹³⁵ Seznam projektů a čerpání finančních prostředků je podrobněji popsáno v příloze dokumentu.

MŠMT každoročně vyhlašuje rozvojový program „Podpora vzdělávání cizinců ve školách“ určený na výuku češtiny pro cizince ve školách a dotační program „Podpora aktivit integrace cizinců na území ČR“ určený na integrační mimoškolní aktivity, tvorbu metodických materiálů a podporu pedagogických pracovníků pracujících s dětmi/žáky cizinci.

2.3.1.1 Rozvojový program

Rozvojový program „Podpora vzdělávání cizinců ve školách“ je určen na usnadnění integrace do českého vzdělávacího systému pro cizince dle § 20 školského zákona v:

- mateřských školách (v povinném předškolním vzdělávání),
- základních školách a odpovídajících ročnících víceletých gymnázií.

Dotace je určena na zabezpečení výuky českého jazyka a doučování pro děti/žáky cizince, tzn. ohodnocení nadstandardní práce pedagogů, zabezpečení školních potřeb, učebnic a učebních pomůcek potřebných pro výuku.

Celkem bylo v rámci rozvojového programu v roce **2019** přiděleno z rozpočtu MŠMT **42,4 mil. Kč pro 351 škol a 5 621 dětí/žáků cizinců**. Každoročně narůstá počet zapojených škol, podpořených cizinců i alokace na tento rozvojový program.

Rozvojový program „Podpora vzdělávání cizinců ve školách“ v letech 2017 – 2019

Rok	2017	2018	2019
Výše přidělené dotace (v Kč)	27,9 mil.	33,9 mil.	42,4 mil.
Počet zapojených škol	271	314	351
Počet podpořených cizinců	3 492	3 855	5 621

Zdroj: MŠMT

2.3.1.2 Dotační program

Dotační program „Podpora aktivit integrace cizinců na území ČR“ je určen na podporu vzdělávacích aktivit pro děti/žáky – cizince, které mohou zvýšit jejich úspěšnost v předškolním a základním vzdělávání (např. integrační mimoškolní volnočasové aktivity pro cizince a jejich rodiny, tvorba vzdělávacích programů a výukových materiálů, tvorba metodických materiálů pro pedagogy apod.)

Dotační program pro rok 2019 byl vyhlášen na období realizace od 1. 1. do 31. 12. 2019. Na tento účel byla z rozpočtové kapitoly MV do rozpočtové kapitoly MŠMT převedena částka 3 mil. Kč. Podpořeno bylo 11 projektů v celkové výši 3 mil. Kč.

2.3.2 Podpora výuky pedagogických pracovníků pracujících s žáky-cizinci na základních školách

MŠMT ve spolupráci s Národním institutem pro další vzdělávání (dále též „NIDV“, v roce 2019 byl NIDV přejmenován na Národní pedagogický institut České republiky¹³⁶, dále též „NPI ČR“) i v roce 2019 pokračovalo v implementaci kroků na podporu systému odborné podpory pedagogických pracovníků vzdělávajících děti/žáky cizince a prostřednictvím dvou služeb také podpory samotných dětí/žáků cizinců. Tato spolupráce naplňuje cíl propojit koordinaci aktivit sloužících k vhodnému začleňování a kvalitní výuce dětí/žáků cizinců, uvádět v součinnost jednotlivé aktéry v praxi, zpřístupňovat informace k tématu vzdělávání dětí/žáků cizinců

¹³⁶ K přejmenování došlo na základě opatření MŠMT ze dne 30. 10. 2019 (č.j. MSMT-33358/2019-1) s účinností k 1. 1. 2020, proto je v této kapitole pro rok 2019 používán ještě starý název *Národní institut pro další vzdělávání*.

a poskytovat tak systematickou, cílenou metodickou a vzdělávací podporu školám, školským zařízením, pedagogickým pracovníkům, dětem/žákům cizincům i jejich rodinám.

Cílovými skupinami tohoto projektu jsou pedagogičtí pracovníci, tj. učitelé mateřských, základních a středních škol, vedoucí pedagogičtí pracovníci mateřských, základních a středních škol a další účastníci integrace cizinců (např. rodiny dětí/žáků cizinců).

V roce 2019 se činnost MŠMT ve spolupráci s NIDV zaměřila v oblasti podpory pedagogických pracovníků vzdělávajících děti/žáky cizince a samotných dětí/žáků cizinců plnících povinné předškolní vzdělávání a povinnou školní docházku na činnost tzv. **Krajských center podpory NIDV pro oblast dětí/žáků cizinců**, jež jsou provozována ve všech krajích. Informační, metodickou a odbornou pomoc v těchto centrech podpory NIDV zabezpečují tzv. krajští koordinátoři (interní pracovníci NIDV) a odborní pracovníci (externí spolupracovníci). Zajišťují organizaci vzdělávacích aktivit k dané problematice a zároveň poskytují decentralizovanou podporu pedagogickým pracovníkům škol a jejich dětem/žákům cizincům, a to zejména při navazování spolupráce s odborníky a partnery ze škol a dalších školských zařízení, dále s MV, s nestátními subjekty a s nestátními neziskovými organizacemi.

Kontaktní centra podpory pro oblast děti/žáci cizinci krajských pracovišť NIDV nabízejí v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků **vzdělávací programy** s tematikou začleňování dětí/žáků cizinců. Významnými aktivitami Krajských center podpory NIDV byla také **diskusní setkání a sdílení příkladů dobré (inspirativní) praxe** a dále pak poskytování podpory v roce 2019 prostřednictvím dvou aktivit **Adaptační koordinátoři do škol a Překladatelské a tlumočnické služby pro školy**.

Jednotlivá Krajská centra podpory NIDV pro oblast děti/žáci cizinci napříč ČR zrealizovala v roce 2019 celkem 54 vzdělávacích programů zaměřených na vzdělávání pedagogických pracovníků pro práci s dětmi/žáky cizinci. Vzhledem k trvalému zájmu o další vzdělávání pedagogických pracovníků pro danou oblast dochází k průběžnému rozšiřování lektorského týmu. Na jednotlivých krajských pracovištích NIDV byly v roce 2019 realizovány v několika sledech tyto **vzdělávací programy** zaměřené na problematiku přijímání, začleňování a vzdělávání dětí/žáků cizinců:

- Práce s materiály pro výuku češtiny,
- Hudební činnosti při osvojování češtiny jako druhého jazyka,
- Hodnotíme žáky z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami v běžné základní škole,
- Diskusní setkání na podporu pedagogů vzdělávajících děti/žáky cizince,
- Sociokulturní aspekt ve výuce žáků-cizinců na základních a středních školách,
- Integrace žáků-cizinců do výuky v třídním kolektivu,
- Vzdělávání žáků-cizinců v praxi škol,
- Cizinec-dítě se sociokulturní odlišností v naší škole,
- Jak nejlépe vyučovat češtinu žáky-cizince na 1. stupni ZŠ,
- Hudební činnosti při osvojování češtiny jako druhého jazyka,
- Jak hodnotit a klasifikovat žáky-cizince v předmětu český jazyk na základních školách,
- Integrace dětí/žáků ze zahraničí do českých škol,
- Jak nejlépe vyučovat češtinu pro školáky z jiných zemí,
- Začleňujeme žáky z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami v běžné základní škole,
- Vzdělávání žáků-cizinců v praxi škol,
- Hry ve výuce češtiny jako cizího nebo druhého jazyk.

V říjnu 2019 se v Praze uskutečnil 2. ročník **celostátní konference s mezinárodní účastí *Přijímáme, začleňujeme a vzděláváme děti/žáky cizince*** a k této příležitosti bylo vydáno speciální číslo **Bulletinu NIDV** jako podpora pedagogickým pracovníkům na celostátní úrovni.

NIDV provozuje jako významnou formu podpory **webový portál**, dostupný na adrese <http://cizinci.nidv.cz>. Je kontinuálně naplňován validními informacemi, metodickými a didaktickými materiály, odbornými texty a články ze všech oblastí vzdělávání dětí/žáků cizinců. Jsou zde k dispozici aktuální informace a informační zdroje k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků, k volnému stažení pak výukové soubory a metodické pracovní listy, dále např. seznam kontaktů a zabývajících se danou problematikou v kraji (tj. přehled zasíťovaných organizací dle jednotlivých krajů) i odkazy na další informační zdroje. Pro komunikační platformu v rámci týmu koordinátorů a odborníků je zprovozněn i intranet NIDV.

Webový portál nabízí taktéž online prostor pro dotazy a odpovědi uživatelů portálu ve formě odkazu na „E-poradenství“. Jedná se o webový formulář, jehož prostřednictvím mohou školy pokládat své dotazy a požádat o potřebné informace a návrhy řešení konkrétní aktuální vzdělávací potřeby z oblasti přijímání, začleňování a vzdělávání dětí/žáků cizinců.

Na portále jsou k dispozici a volně ke stažení formuláře v 16 jazykových mutacích, jež pomáhají vzájemné komunikaci školy a rodičů jako zákonných zástupců dětí/žáků cizinců. Tato nabídka je průběžně doplňována dalšími dokumenty dle potřeb škol a školských zařízení.

Dále jsou na portále zveřejněny informace k aktivitám Adaptační koordinátoři do škol a Překladatelské a tlumočnické služby pro školy. Aktivita **Adaptační koordinátoři do škol** si kladla za cíl poskytnout žákovi cizinci podporu při jeho adaptaci na nové kulturní prostředí a odlišné životní podmínky. Adaptační koordinátor byl žákovi cizinci k dispozici po dobu prvních čtyř týdnů od jeho nástupu do školy. Adaptační koordinátor poskytuje žákovi cizinci pomoc s adaptací na české školní prostředí a se začleňováním do třídního kolektivu, pomoc při překonávání tzv. kulturního šoku, precedentů a nežádoucích stereotypů. Je mu nápomocen při seznamování se se školními právy a povinnostmi, s třídním kolektivem a s třídou přijatými pravidly chování, se zažitými zvyklostmi a životním stylem, při seznamování se s běžným režimem a uspořádáním vyučovacího dne a vyučování a s prostorovou orientací po škole včetně platných pravidel pro pohyb ve škole. Adaptační koordinátor se částečně či kompletně podílí na realizaci výuky základů českého jazyka jako druhého jazyka v prvních čtyřech týdnech přímo ve škole. Adaptačním koordinátorem pro žáky cizince je přednostně pedagogický pracovník dané školy, v případě potřeby jím může být i externí pedagogický pracovník s minimálně středoškolským vzděláním ukončeným maturitou. Místem působnosti adaptačních koordinátorů je příslušná škola.

Služba **Překladatelé a tlumočníci pro školy** umožňuje, aby tlumočník byl k dispozici dítěti/žákovi cizinci a jeho rodině či zákonnému zástupci pro komunikaci se školou, případně též pro vypracování překladu dokumentů, které jsou předkládány škole při nástupu nebo v průběhu realizovaného povinného předškolního vzdělávání či povinné školní docházky. Překladatelské služby umožňují připravit cizojazyčné dokumenty nezbytné pro důkladnou informovanost dětí/žáků cizinců a jejich zákonných zástupců. Cílem je napomoci snadnějšímu vyřešení různých školských situací, předat dítěti/žákovi cizinci nebo jeho zákonným zástupcům či rodičům potřebné informace o příslušné škole, o procesu přijímání, začleňování a vzdělávání dítěte/žáka cizince, o českém vzdělávacím systému atd. Tato aktivita umožňuje zpřístupnit v mateřském jazyce dítěti/žákovi cizinci a jeho blízkým osobní dotazník, důležité pokyny, nejrůznější formuláře či přehledné informace např. o zápisu žáka do 1. ročníku základní školy, o možnostech poskytování podpory a podpůrných opatření, včetně poskytování poradenských služeb školskými poradenskými pracovišti. Těžiště poskytování překladatelských služeb spočívá v zajištění překladu odborných a obecných textů z běžných jazyků i jazyků s neevropskými znakovými systémy (např. čínština, arabština), včetně neobvyklých jazykových kombinací do českého jazyka.

Pedagogičtí pracovníci poskytující podporu dětem/žákům cizincům mají dále k dispozici e-learningový program *Čeština jako druhý jazyk v českém školství*, sestávající ze šesti tematicky uspořádaných kapitol v rozsahu 26 hodin, přičemž 22 hodin tvoří e-learning a 4 hodiny prezenční forma.

V rámci **ediční činnosti NIDV** na rok 2019 byla připravena a vydána sada pracovních listů pro žáky druhého stupně s názvem *Společně to zvládneme* (zveřejněno též na webovém portálu), dále realizován dotisk

publikace *Hrajeme si s říkankami*, vydán výše uvedený *Bulletin (Zpravodaj pro pedagogické pracovníky, číslo 2, ročník VIII, říjen 2019)*. Všechny materiály byly zdarma ke stažení z webového portálu <http://cizinci.nidv.cz> anebo jsou průběžně zdarma distribuovány přímo do škol.

2.3.3 Zkouška z češtiny pro cizince jako jedna z podmínek pro udělení trvalého pobytu

Zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt (dále jen zkouška) je celostátně platnou zkouškou ověřující jazykové znalosti cizinců a představuje od ledna 2009 jednu ze zákonných podmínek pro udělení povolení trvalého pobytu cizince v ČR.

Úkolem MŠMT ve spolupráci s MV je na základě Usnesení vlády č. 77/2020 zajistit realizaci Systému zkoušek z češtiny pro cizince a průběžnou informovanost cizinců. MŠMT část zajištění úkolu předalo své přímo řízené organizaci Národnímu ústavu pro vzdělávání, který spravuje webové stránky <https://cestina-pro-cizince.cz/>, koordinuje vývoj a přípravu dalších verzí zkoušky, zajišťuje jejich výrobu a distribuci, zabezpečuje semináře a školení, navrhuje a připravuje PR strategii úkolu a základní vzdělávací a výukové materiály. Zkouška je vyvíjena s ohledem na jazykové potřeby cizinců.

V teoretické rovině je zkouška založena na konceptu češtiny jako druhého jazyka, tedy jazyka, jehož znalost je nezbytně nutná v každodenním životě, na rozdíl od konceptu češtiny jako cizího jazyka, jehož znalost není v každodenním životě nezbytná. Konkrétně tedy zkouška obsahuje i témata, která se v konceptu cizího jazyka na úrovni A1 dle SERR většinou nevyskytují, jako např. komunikace ve škole, u lékaře, na cizinecké policii, v práci, při zajištění ubytování atd.

Na webových stránkách je na základě Referenčního popisu češtiny uvedeno 14 témat, která jsou nezbytná pro každodenní život v ČR: osobní údaje, rodina a životopis, bydlení, stravování, denní režim, volný čas a zábava, práce, zdravotní péče a zdravotní pojištění, nakupování a služby, cestování, vzdělávání, styk s úřady, styk s policií a složkami záchranného systému, okolní prostředí a počasí, kontakt s majoritní společností. K tématům jsou přiřazené modelové situace (např. k tématu zdravotní péče jsou uvedeny některé následující situace: dokáže popsat zdravotní problémy, přihlásit se ke zdravotní pojišťovně). Seznam modelových situací je uveřejněn i na webových stránkách <http://trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz/>.

Webové stránky češtiny pro cizince jsou rozděleny na část pro cizince a část pro zkoušející. Část pro cizince je přeložena do angličtiny, ukrajinštiny, ruštiny, francouzštiny, mongolštiny, vietnamštiny, arabštiny a čínštiny. Webové stránky jsou pravidelně aktualizovány, uchazeči o zkoušku v nich najdou zejména odkaz na termíny zkoušek, seznam škol dle regionu, modelovou verzi zkoušky a přípravná cvičení. Na tyto webové stránky je rovněž odkaz na webových stránkách MŠMT jak v české, tak anglické verzi. Od roku 2013 zahrnuje portál webové stránky pro zkoušky z českého jazyka a reálií, které jsou požadovány při předložení žádosti o občanství ČR. I tato část je realizována v několika jazykových mutacích. Od roku 2017 funguje facebooková stránka „cestinaprotrvalypobyt“, na kterou je odkaz z webových stránek. Reaguje se tak na potřebu řady cizinců, zejména občanů Vietnamu, kteří získávají informace především prostřednictvím Facebooku. Tato stránka je velmi oblíbená. Původně měla sloužit k propagaci důležitých informací o zkoušce (např. informace o tisku letáků, prezentaci videí), ale ukázalo se, že podporuje i výuku češtiny a propaguje přípravu na zkoušku. Komunikaci zajišťuje nezisková společnost Slovo 21.

Veškeré aktivity jsou vedeny s cílem co nejlépe seznámit cizince s průběhem zkoušek tak, aby cizinci jednali samostatně a pokud možno se vyhnuli nabídkám zprostředkovatelů. V roce 2017 bylo např. připraveno informační video o zkoušce, které má za úkol seznámit cizince s celým průběhem zkoušky, viz http://trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz/index.php?p=instruktazni-video&hl=cs_CZ.

Přípravu na zkoušku si hradí každý cizinec sám. Bezplatné kurzy organizují Centra na podporu integrace cizinců, která jsou téměř v každém kraji (<http://www.integracnicentra.cz/>), či některé neziskové organizace. Klientům je na krajských odděleních pobytu cizinců OAMP, Centrech na podporu integrace cizinců, v některých neziskových organizacích a školách dostupná tištěná brožura s modelovou verzí zkoušky a publikace *Připravte se s námi na zkoušku*. Jedná se o praktický učební materiál s konkrétními úkoly, který cizincům usnadní přípravu na zkoušku.

Organizace zkoušky probíhá na základě nařízení vlády č. 31/2016 Sb., o prokazování znalosti českého jazyka pro účely získání povolení k trvalému pobytu. V roce 2019 realizovalo zkoušky 28 škol, 2 školy nezkoušely, neboť neměly dostatek uchazečů. Nejvíce zkoušek se uskutečňuje ve velkých městech, kde žije nejvíce cizinců, zejména pak v Praze, kde bylo od května do října 2019 realizováno 46 % všech konaných zkoušek. Dle dostupných informací není úspěšnost u zkoušky příliš vysoká (v roce 2019 činila 65 %).

Celkově bylo od začátku realizace Systému tj. od 1. 10. 2008 do 31. 10. 2019 vyzkoušeno 69 434 úspěšných uchazečů o vykonání zkoušky. Vývoj počtu úspěšně vykonaných zkoušek má ve sledu času spíše klesající tendenci. Zatímco v období od 1. května do 31. října 2012 bylo vyzkoušeno 9 868 úspěšných uchazečů, v dalších letech postupně klesal jejich počet. Od 1. 5. 2018 do 31. 10. 2018 bylo vykonáno 1 071 úspěšných zkoušek, od 1. 11. 2018 do 30. 4. 2019 bylo vykonáno 1 118 úspěšných zkoušek a v posledním sledovaném období od 1. 5. do 31. 10. 2019 počet úspěšně vykonaných zkoušek opět mírně klesl na hodnotu 1 045.

Od ledna 2019 byl obměněn přihlašovací webový portál a byla vytvořena jednotná přihláška. Cizinci se musí přihlásit na zkoušku s předstihem, přihláška na zkoušku se na webovém portálu uzavírá jmenovitě 2 dny před zkouškou. V rámci webového portálu se edituje i veškerá dokumentace ke zkoušce a každému cizinci se generuje kód. Dále pak byla zavedena SMS brána, která uchazeče upozorní na termín zkoušky a také případnou změnu termínu.

2.3.3.1 Navýšení úrovně zkoušky na A2 dle SERR

Neznalost jazyka země pobytu představuje jednu z nejvýznamnějších bariér integrace, jelikož cizinec není schopen samostatně komunikovat. *Strategie migrační politiky České republiky* konstatuje, že v současnosti požadovaná znalost češtiny na úrovni A1 (zavedená v roce 2009) není pro samostatnou komunikaci dostatečná. V rámci EU je nastavena obdobná zkouška na úrovni A1 pouze v ČR a ve Francii (A1.1), ostatní členské státy EU mají u této zkoušky vyšší požadavky.

Znalost českého jazyka na nově navržené úrovni A2 umožní cizincům lépe porozumět sdělovaným informacím a komunikovat v oblastech, které se týkají potřeb každodenního života jako např. požádat souseda o pomoc, nakupovat léky a říci, že je něco bolí nebo si vyřídit cestovní i osobní doklady. Znalost jazyka země pobytu je důležitá pro orientaci v prostředí, pro aktivní zapojení se do sociálních a ekonomických aktivit a v neposlední řadě také pro lepší orientaci v oblasti vlastních práv a povinností. Udělením trvalého pobytu získává cizinec řadu práv, měl by tedy zároveň mít také dostatečné jazykové schopnosti na to, aby jich mohl využít a nepotřeboval v běžném životě tlumočníka či jakéhokoliv jiného prostředníka. Zkouška na úrovni A2 již byla vyvinuta, jsou k dispozici i modelové verze, které budou zveřejněny, jakmile bude legislativně zakotveno navýšení úrovně. Byl vyvinut základ koncepce vzdělávání cizinců i organizace kurzů.

V roce 2019 byly vyvinuty výukové moduly pro učitele pro hodnocení jednotlivých částí zkoušky. Byla vytvořena příručka obsahující cvičení (obsahem jsou i poslechová cvičení) a variantní modelové zkoušky pro každou dovednost. Příručka bude vytištěna, až bude známa finální podoba novely nařízení vlády. Bude též připravena její online verze pro zpřístupnění na webu. Vybraná cvičení se pak zpřístupní přes Facebook. V roce 2019 byl realizován kompletní redesign webových stránek pro trvalý pobyt: <http://trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz> s cílem připravit společnou platformu pro zkoušky A1 a A2, které budou po určité období existovat souběžně. Zároveň s tím je vytvářena modernější podoba webové stránky s přívětivější podobou informování uchazečů o zkoušku. Uchazeči jsou rovněž průběžně informováni prostřednictvím sociálních sítí (FB, YT), které cizinci používají i k přípravě na zkoušku. V roce 2019 byla realizována pilotáž dvou stěžejních dokumentů v rámci *Koncepce vzdělávání a přípravy cizinců na zkoušky z českého jazyka pro integrační účely*, které vznikly v roce 2018. Jedná se o *Rámcové kurikulum pro přípravu ke zkoušce z českého jazyka pro trvalý pobyt* a *Metodickou podporu lektorů v přípravných kurzech ke zkoušce pro trvalý pobyt*. Pilotáž probíhala v druhé polovině roku 2019 v Integračních centrech. Výstupem je obsáhlý dotazník, zpráva z návštěvy a komentované kurikulum. Výsledky pilotáže byly zapracovány do obou výše uvedených dokumentů, které budou uveřejněny na webových stránkách zkoušky po schválení novely nařízení vlády.

Dle plánu legislativních prací vlády na druhé pololetí roku 2019 MŠMT předložilo do mezirezortního připomínkového řízení novelu nařízení vlády, která navrhne vyšší úroveň u zkoušky a omezí počet termínů, které může uchazeč využít, na tři v roce. Navrhovaná vyšší úroveň zkoušky s sebou přinese i organizační

změny ve zkoušce. Zkouška A2 se uskuteční v jednom dni s tím, že nejdříve proběhne část psaní v následujícím sledu: čtení s porozuměním, psaní a poslech s porozuměním a následně všichni uchazeči budou skládat ústní zkoušku. Toto je rozdíl v dosavadní praxi zkoušky A1, neboť ústní část skládají pouze ti uchazeči, kteří složili písemnou část. Zkouška A1 je výrazně kratší a lze zajistit opravu bezprostředně po zkoušce. V případě zkoušky na úrovni A2 obdrží uchazeč informaci, zdali uspěl či nikoliv do 9 dnů po zkoušce. Délka písemné části zkoušky A2 je cca 110 minut s jednou přestávkou. Délka ústní části je 15 minut. Osvědčení si uchazeč může do 30 dnů po zkoušce vyzvednout ve škole nebo mu bude zasláno na jím uvedenou adresu. Zatím se počítá s jedním termínem měsíčně (sobota nebo středa). V případě zvýšeného zájmu o zkoušku (dle počtu přišedších cizinců do ČR by to mohlo být v roce 2022) lze počet termínů navýšit.

Co se týká organizace přechodu z A1 na A2 v případě, že by novela nařízení vlády nabyla účinnosti dne 1. 1. 2021, cizinci, kteří požádají o trvalý pobyt do 31. 12. 2020 budou skládat zkoušku na úrovni A1 dle SERR, tj. do února 2021 budou všechny školy zkoušet i zkoušku na úrovni A1. Pro ty, kteří neuspějí, bude možnost opakovat úroveň A1 do konce června 2021 ve vybraných školách.

2.4 MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

2.4.1 Informovanost

MMR plnilo průběžně dle potřeby povinnosti zaměřené na zvyšování informovanosti. V souvislosti s posilováním informovanosti cizinců a majority odbor politiky bydlení MMR na základě žádosti MPSV o součinnost při tvorbě webových stránek www.cizinci.cz připravil přímý odkaz na portál o bydlení www.portalobydleni.cz. Portál je spravován Státním fondem rozvoje bydlení a jsou na něm dostupné veškeré relevantní a pravidelně aktualizované informace v oblasti bydlení.

2.4.2 Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů

V současném rozsahu Integrovaném regionálním operačním programu (IROP) je pokrytí relevantními tématy vztahujícími se k integraci migrantů a azylantů dostatečné. Převážně se téma migrace a azylu objevuje **ve specifických cílech v prioritní ose 2 – Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů.**

Součástí Specifických pravidel prioritní osy 2 je uvedeno, že „podpora **nesmí vést k diskriminaci a segregaci žádné ze sociálně znevýhodněných skupin**“, tzn. i migrantů a azylantů, konkrétně v těchto specifických cílech (SC):

- SC 2.1 – Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi (sociální služby, komunitní centra a sociální bydlení).
- SC 2.2 – Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání.
- SC 2.4 – Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení.

Níže uvedené SC mají ve svých výzvách (pro sociálně vyloučené lokality i sociálně nevyloučené lokality) přímo definovány azylanty jako **cílovou skupinu**:

- SC 2.1 sociální bydlení – žadatelé o azyl v azylových zařízeních
- SC 2.2 sociální podnikání – azylanti do 12 měsíců od získání azylu, kteří jsou současně uchazeči o zaměstnání evidovanými na Úřadu práce ČR

V současné době není možné zjistit počet migrantů a azylantů, kteří využili výstupů financovaných z prostředků prioritní osy 2 IROP, a vzhledem ke stále probíhajícímu příjmu i hodnocení projektů není možné předložit seznam projektů, v kterých v tomto směru k čerpání dochází (jako MPSV a MV, ti mají přímo zaměřené projekty na tuto CS), ale možnost čerpat evropské dotace prostřednictvím IROPu pro tyto cílové

skupiny existuje. Uvedené údaje bude možné zjistit až po dokončení všech projektů, v době udržitelnosti – např. pomocí dotazníkového průzkumu mezi příjemci nebo v rámci evaluací prioritní osy 2.

2.4.3 Partnerství začleňování migrantů a uprchlíků

Partnerství začleňování migrantů a uprchlíků (*Partnership inclusion of migrants and refugees*) je jedním z tzv. pilotních partnerství Městské agendy pro EU formalizované Amsterdamským paktem, dokumentem podepsaným ministry pro regionální rozvoj a městské záležitosti v květnu 2016. Spuštěno bylo na začátku roku 2016 a jeho koordinátorem je město Amsterdam a GŘ pro migraci a vnitřní věci EK (DG HOME).

Po schválení akčního plánu tohoto partnerství v listopadu 2017 následovala v průběhu roku 2018 implementace jím navržených opatření („actions“):

- Ochrana nezletilých cizinců bez doprovodu (Protection of unaccompanied minors).
- Inovativní finanční nástroje/přístup k mikro-financování (Financial Blending facilities for cities and SMEs a Financial Blending Facilities for Microfinance)
- Zlepšení přístupu k financování integrace EU (Improving access for cities to Integration funding).
- Prevence segregace ve vzdělávání (Prevention of Education Segregation).
- Akademie pro strategie začleňování/strategie integrace cizinců (Urban Academy on Integration Strategies).
- Poradní výbor pro migranty (European Migrant Advisory Board).
- Integrace založená na důkazech/městské ukazatele (Evidence-based integration/urban indicators).
- Zlepšování desegregačních politik v rámci evropských měst (Improving Desegregation Policies in European cities)

Na konci roku 2018 proběhla diskuse koordinátorů k tématu, jak zajistit udržitelnost aktivit Partnerství po roce 2018. Členové partnerství s výjimkou Dánska souhlasili s prodloužením činnosti partnerství až do první poloviny roku 2019. Ta byla ještě v roce 2019 doplněna jeho evaluací, kterou provedly dvě nezávislé německé akademické instituce.

ČR monitorovala aktivity Partnerství začleňování migrantů a uprchlíků prostřednictvím jednání generálních ředitelů pro městské záležitosti, ale přímo se tohoto partnerství neúčastnila, neboť je již spolu koordinátorem Partnerství pro městskou mobilitu, členem Partnerství kvalita ovzduší a pozorovatelem v Partnerství bydlení a nově, od roku 2019, rovněž členem Partnerství pro bezpečnost ve veřejném prostoru.

Hlavní výstupy práce všech partnerství Městské agendy pro EU jsou publikovány na webové stránce Futurium, zřízené Evropskou komisí¹³⁷.

2.4.4 Aktivity města Brna k lákání a integraci zahraničních pracovníků – Brno Expat Centre

Brno jako regionální spádové centrum pro příchozí cizince zajišťuje komplexní péči o vysoce kvalifikované cizince (a jejich rodiny) pracující nebo hodlající pracovat v Brně a okolí. Město Brno tak od roku 2010 vymezilo veřejné služby provozované v rámci projektu „Brno Expat Centre“ (dále též „BEC“) jako služby obecného hospodářského zájmu a pověřil Brnopolis z.s. provozováním těchto služeb na území města.

BEC je kontaktní centrum, které poskytuje informační servis zaměřený na služby veřejné správy (úřady města, kraje a státní správy, veřejné instituce jako např. Úřad práce, Finanční úřad atp.). Primární cílovou skupinou jsou vysoce kvalifikovaní cizinci v klíkových oborech dle vymezení Regionální Inovační Strategie Jihomoravského kraje, pracovníci kreativních profesí, podnikatelé a OSVČ, výzkumníci, akademici na území

¹³⁷ Evropská komise - Futurium - <https://ec.europa.eu/futurium/en>.

Jihomoravského kraje, nicméně BEC obsluhuje všechny cizince hovořící anglicky, bez rozdílu národnosti, kteří kontaktují jeho kancelář.

Základní poradenství je dostupné všem zájemcům na webu, při osobních a emailových konzultacích, na sociálních sítích, v pravidelném mailovém zpravodaji nebo tištěných materiálech (přůvodce *Welcome to Brno – Guide for Expats* aj.). Kromě základního poradenství nabízí BEC doprovod asistenta na úřad nebo schůzku, dle potřeb klientů. V roce 2019 poskytlo centrum celkem 2 039 konzultací a asistencí 1 206 cizincům (původem nejčastěji z Indie, Řecka, USA, Itálie, Británie).

BEC provozuje samostatnou webovou službu včetně technické správy plně v anglickém jazyce. Centrum tvoří a aktualizuje online návody (guides) pro různé životní situace cizinců ve více než 20 tematických oblastech, počínaje propagací města Brna talentům před příjezdem. V roce 2019 zaznamenal web www.brnoexpatcentre.eu 40 000 unikátních návštěvníků se 64 tisíci návštěv a 136 tisíci zobrazených stránek. Dále BEC pravidelně vydává měsíční newsletter pro 4 500 odběratelů, publikuje a moderuje na sociálních sítích (především Facebook a LinkedIn). Vydává a ročně aktualizuje tištěného průvodce pro nově přichozí cizince *Welcome to Brno – Guide for Expats*.

Každý měsíc pořádá BEC vzdělávací akce související s integrací kvalifikovaných cizinců. Pořádané semináře poskytují aktuální informace, které slouží cizincům k tomu, aby se zorientovali v právním, kulturním a sociálním prostředí ČR a speciálně pak brněnských realit. V roce 2019 uspořádalo centrum 16 vlastních akcí, z toho 4 odborné semináře s tématy daní, zdravotní péče, změn v imigrační legislativě a podnikání na volné noze. BEC pořádá také největší městskou přehlídku všech služeb pro cizince v jednom dni, na jednom místě: veletrh *Living in Brno – Brno Expat Fair*. Vedle mezinárodních zaměstnavatelů se u stánků prezentují služby a produkty pro cizince, volnočasové a kulturní instituce i služby a strategie města Brna zaměřené na integraci cizinců a budující společnou brněnskou identitu. Více než 700 cizinců mělo možnost navštívit stanoviště skoro 70 vystavujících subjektů.

BEC úzce spolupracuje na vytváření veřejných politik a zastupování potřeb expatů v iniciativách souvisejících s mezinárodním rozvojem, marketingem města a integrací cizinců na území města Brna a Jihomoravského kraje. Je začleněno do struktury Poradního orgánu pro podporu integrace cizinců, do Platformy aktérů integrace cizinců v Jihomoravském kraji, do pracovní skupiny Regionální inovační strategie (RIS) Jihomoravského kraje v oblasti tvorby regionální značky a regionálního marketingu (BrnoRegion).

Dále spolupracuje s Turistickým informačním centrem v oblasti kulturní orientace cizinců, posuzuje a testuje prezentace města vůči cizincům (GoToBrno, KAM, jednotlivé akce, festivaly) a ve spolupráci s JIC a městem Brnem spolupracuje na cizojazyčných verzích obsahu webu města Brna, na tvorbě koncepce lákání mezinárodních talentů nebo na přípravě podkladů a účasti na prezentacích města. Zástupci centra se také podílí na Strategii pro Brno 2050. V letech 2018 a 2019 se BEC díky grantu TAČR účastnil aplikovaného výzkumu (spolu s Masarykovou univerzitou a agenturou Sociofaktor) *Expats v Jihomoravském kraji: pobyt a potřeby*. BEC, jako aplikační garant, výsledky výzkumu využije ve své praxi a bude je sdílet s městskou samosprávou.

BEC je v ČR ojedinělým projektem, který je spolufinancován i zaměstnavateli cizinců. Čtrnáct společností (např. IBM, Honeywell, Red Hat, AT&T, Kiwi.com, Thermo Fisher, Infosys, Atlas Copco, 2Kzech, Zebra Technologies) přispívá na provoz centra a připlácí nejen na služby pro své zaměstnance, ale i na různé orientační a informativní semináře, které BEC pořádá pro cizince ve firmách. V roce 2019 proběhlo 49 adaptačně integračních seminářů v 10 firmách.

2.5 MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU

V rámci realizace Koncepce integrace cizinců v roce 2019 byly MPO plněny níže uvedené úkoly vyplývající z Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2019.

2.5.1 Informovanost

Na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu jsou k dispozici informace obsahových sekcí: Podnikání, Zahraniční obchod, Ochrana spotřebitele, Energetika, Stavebnictví a suroviny, Průmysl, e-Komunikace a pošta. V rámci sekce Podnikání pak cizinec mj. nalezne informace k živnostenskému podnikání, malému a střednímu podnikání atd. Informace z různých oblastí působnosti resortu jsou určeny všem, kdo působí nebo hodlají působit v oblasti průmyslu a obchodu, tedy i cizincům.

Webové stránky Ministerstva průmyslu a obchodu jsou v rámci již zmíněné sekce „Podnikání“ v záložce „Živnostenské podnikání“ – „Průvodce živnostenským podnikáním“ zaměřeny na to, jak ohlásit jednotlivé živnosti (volnou, řemeslnou nebo vázanou) a na to, jak podat žádost o koncesi, a to v členění pro zahraniční fyzické osoby a zahraniční právnické osoby členských států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska a pro zahraniční fyzické osoby a zahraniční právnické osoby z tzv. třetích zemí.

Dále je pod záložkou „CRM – Jednotný registrační formulář“ k dispozici, resp. ke stažení Jednotný registrační formulář, na kterém se povinně ohlašuje živnost nebo žádá o koncesi, a to včetně informací o tomto formuláři a jeho použití. Jednotný registrační formulář nahrazuje různé typy formulářů podání, které podnikatel musí učinit před vstupem do podnikání, a to na živnostenském úřadu, příslušné správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně.

2.5.2 Ekonomická soběstačnost

Obecným cílem Ministerstva průmyslu a obchodu na úseku živnostenského podnikání je zlepšování podmínek pro podnikání, tzn. pro všechny podnikatele bez rozdílu původu, což jistě má pozitivní vliv i na ekonomickou soběstačnost cizinců, kteří legálně podnikají na území České republiky.

MPO průběžně věnuje pozornost optimalizaci podmínek podnikání fyzických a právnických osob, včetně podnikání zahraničních fyzických osob.

2.5.3 Vzdělávání

Pracovníci živnostenských úřadů jsou informováni o způsobu řešení záležitostí všech subjektů hodlajících provozovat živnost, tedy i cizinců. Ministerstvo průmyslu a obchodu prostřednictvím živnostenských úřadů získává informace z aplikační praxe. Ministerstvo průmyslu a obchodu prostřednictvím Institutu pro veřejnou správu Praha a lektorů z ministerstva ověřuje zvláštní odbornou způsobilost pro výkon správních činností při správě živnostenského podnikání. Dále provádí pravidelné celorepublikové porady a školení pro pracovníky živnostenských úřadů. Ve vztahu k cizincům jsou pracovníci živnostenských úřadů vedeni k důslednému dodržování živnostenského zákona, zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů a dalších právních norem. Vzdělání pracovníků živnostenských úřadů považuje Ministerstvo průmyslu a obchodu za důležité pro efektivní a správnou komunikaci se všemi podnikateli, tedy i cizinci.

2.5.4 Statistika

MPO předává pravidelně (čtvrtletně) relevantní statistické údaje týkající se cizinců – podnikajících zahraničních fyzických osob na území České republiky Českému statistickému úřadu, Ministerstvu vnitra, Ministerstvu práce a sociálních věcí a Ministerstvu financí k dalšímu využití. Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytuje statistické informace z oblasti podnikání cizinců pro zpracování publikace vydávané Českým statistickým úřadem „Cizinci v ČR“.

2.5.5 Financování

MPO v rámci své působnosti v oblasti integrace cizinců realizuje potřebné kroky, jejichž cílem je co nejefektivnější vynakládání finančních prostředků (např. informace uveřejňované na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu).

2.6 MINISTERSTVO KULTURY

Ministerstvo kultury v roce 2019 podpořilo v rámci Koncepce integrace cizinců několik projektů, jejichž realizátory byly příspěvkové organizace Ministerstva kultury. Šlo o projekty zaměřené na prezentaci české kultury, zvyklostí i tradic, na zvýšení mezikulturních kompetencí pracovníků v kulturních zařízeních a seznamování cizinců s hodnotami ČR a EU. Celkem byly takto podpořeny v rámci Koncepce integrace cizinců 4 projekty v celkové výši 379 000 Kč.

Ministerstvo kultury současně vyhlásilo v rámci Koncepce integrace cizinců výběrové dotační řízení na podporu kulturních aktivit napomáhajících integraci cizinců žijících na území ČR. V rámci tohoto výběrového dotačního řízení byly podpořeny 3 projekty v celkové výši 104 800 Kč.

V rámci dalších výběrových dotačních řízení, která Ministerstvo kultury každoročně vyhlašuje, byly finančně podpořeny také projekty, které alespoň částečně postihovaly tematiku integrace cizinců. Jednalo se především o projekty realizované v rámci programů vyhlašovaných odborem umění, literatury a knihoven a odborem médií a audiovizí. Všechny tyto projekty přispěly k poznání odlišné kultury a tradice cizinců i k aktivnímu zapojení cizinců do života společnosti. Další projekty, které postihovaly tematiku integrace cizinců, byly realizovány příspěvkovými organizacemi v gesci odboru muzeí.

Bližší informace o podpořených projektech jsou uvedeny v příloze Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků v roce 2019.

2.7 MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

2.7.1 Dotační programy

MZ pro rok 2019 nevyhlásilo dotační programy, které se týkaly výhradně podpory integrace cizinců případně záměrů integračních opatření na rok 2020. Pokud cizinec je účastníkem veřejného zdravotního pojištění v ČR může čerpat výhody a služby, které plynou z dotačních programů vypisovaných MZ tak, jako ostatní pojištěnci ČR. Informace o připravovaných projektech jsou průběžně uveřejňovány na www.mzcr.cz, položka Dotace.

PŘÍLOHY

ABECEDNÍ SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ADS	- Approved Destination Status – status schválené destinace
AMIF	- Azylový migrační a integrační fond
ANACEN	- Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci
BPOL	- Pohraniční policie (<i>Border police</i>)
CIS	- Cizinecký informační systém
CNTA	- Národní správa pro cestovní ruch Čínské lidové republiky
CS VIS	- Centrální systém vízového informačního systému
ČJ	- Český jazyk
ČR	- Česká republika
CZ-ISCO	- Mezinárodní standardní klasifikace povolání (<i>International Standard Classification of Occupations</i>) platná pro Českou republiku
EASO	- Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu
ECRIS-TCN	- Evropský informační systém rejstříků trestů pro státní příslušníky třetích zemí
EES	- Systém vstupu a výstupu
EHP	- Evropský hospodářský prostor
EIF	- Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí
EIN	- Evropská integrační síť
EK	- Evropská komise
EMN	- Evropská migrační síť
EMPACT	- Evropská multidisciplinární platforma pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (<i>European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats</i>)
EMSC	- European Migrant Smuggling Centre
ENO	- Evidence nežádoucích osob
EP	- Evropský parlament
ER	- Evropská rada
ES	- Evropské společenství
ESF	- Evropský sociální fond
ETIAS	- Evropský informační systém pro cestovní povolení
EU	- Evropská unie
EURES	- Evropské služby zaměstnanosti (EUropean Employment Services)
eu-LISA	- Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva
EURES	- Evropské služby zaměstnanosti
EURODAC	- Systém založený na povinném snímání otisků prstů žadatelů o azyl a cizinců nelegálně překračujících vnější hranice Evropské unie

EUROPOL	- Evropský policejní úřad (<i>European Police Office</i>)
EUROSUR	- Evropský systém ostrahy hranic (<i>European Border Surveillance</i>)
FN	- Fakultní nemocnice
VFN	- Všeobecná fakultní nemocnice
FRONTEX	- Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž
GAMM	- Globální přístup k migraci a mobilitě (<i>Global Approach to Migration and Mobility</i>)
GDF	- Gathering and Departure Facility
GPIS	- Generální poskytovatel integračních služeb
GŘC	- Generální ředitelství cel
IAS	- Integrační azylové středisko
ICIS	- Cizinecký informační systém (Interpol)
ICMPD	- Mezinárodní centrum pro rozvoj migračních politik (<i>International Centre for Migration Policy Development</i>)
ICP	- Inspektorát cizinecké policie
ICP ML	- Inspektorát cizinecké policie na mezinárodním letišti
ID karta	- Identifikační karta
IKEM	- Institut klinické a experimentální medicíny
IOM	- Mezinárodní organizace pro migraci (<i>International Organization for Migration</i>)
IRMA	- Integrovaná aplikace pro řízení navrácení státních příslušníků třetích zemí do země původu
IROP	- Integrovaný regionální operační program
IS CIS	- Cizinecký informační systém
ISF	- Fond pro vnitřní bezpečnost (Internal Security Fund)
KODOX	- Kontrola dokladů a osob
KŘP	- Krajská ředitelství Policie České republiky
LWF	- Lutheránská světová federace (Luther World Federation)
MČ	- Městská část
MEDEVAC	- Stálý zdravotně humanitární program MEDEVAC
MERCOSUR	- Sdružení volného obchodu států Jižní Ameriky (Mercado Común del Sur)
MF	- Ministerstvo financí
MK	- Ministerstvo kultury
ML	- Mezinárodní letiště
MMR	- Ministerstvo pro místní rozvoj
MOPNZC	- Mezirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců
MPO	- Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	- Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS	- Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	- Ministerstvo vnitra
MZ	- Ministerstvo zdravotnictví
MZV	- Ministerstvo zahraniční věcí
NC VIS	- Národní systém vízového informačního systému
NCOZ	- Národní centrála proti organizovanému zločinu
NIDV	- Národní institut dalšího vzdělávání
NPI ČR	- Národní pedagogický institut České republiky

NIPOS	- Národní informační a poradenské středisko
NM	- Nelegální migrace
NNO	- Nestátní nezisková organizace
NP	- Nelegální pobyt
NSS	- Nejvyšší správní soud
NÚV	- Národní ústav vzdělávání
NYC	- New York City
OAMP	- Odbor azylové a migrační politiky
OCP	- Odbory cizinecké policie
OPC	- Oddělení pobytu cizinců OAMP
OPKPE	- Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort
OPL	- Omamné a psychotropní látky
ORL	- OtoRhinoLaryngologie
OSPOD	- Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OSVČ	- Osoba samostatně výdělečně činná
PATROS	- Pátrání po osobách a věcech
PČR	- Policie České republiky
PoS	- Pobytové středisko
PřS	- Přijímací středisko žadatelů o azyl
RCMES	- Počítačový program Readmission Case Management Electronic System
RIP	- Regionální individuální projekty
ŘSCP	- Ředitelství služby cizinecké policie
SCP	- Služba cizinecké policie
SEAS	- Společný evropský azylový systém
SH	- Státní hranice
SIP	- Státní integrační program
SIS	- Schengenský informační systém
SIS II	- Schengenský informační systém druhé generace
SLTD	- Databáze Interpolu pro odcizené a ztracené doklady
SÚIP	- Státní úřad inspekce práce
SUZ	- Správa uprchlických zařízení
TDawn	- Databáze Interpolu pro cestovní doklady související se záznamy
THB	- Obchodování s lidmi (<i>Trafficking Human Beings</i>)
THC	- Tetrahydrocannabinol
TISA	<i>Trade in Services Agreement</i>
ÚJOP UK	- Ústav jazykové a odborné přípravy University Karlovy
ÚMČ	- Úřad městské části
UNHCR	- Úřad vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (<i>United Nations High Commissioner for Refugees</i>)
ÚP ČR	- Úřad práce České republiky
ÚSKPV	- Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky
ÚVN	- Ústřední vojenská nemocnice
V4	- Visegrádská skupina
VIS	- Vízový informační systém

VISION	- Síť schengenských konzultací při udělování víz (<i>Visa Inquiry Open-Border Network</i>)
VSH	- Vnější schengenská hranice
ZŠ	- Základní škola
ZÚ	- Zastupitelský úřad
ZZC	- Zařízení pro zajištění cizinců

TABULKOVÁ ČÁST

SEZNAM TABULEK:

LEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE.....	215
ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ VÍZA A POVOLENÍ K POBYTU NA ÚZEMÍ ČR.....	215
<i>Krátkodobé vízum.....</i>	215
Počty žádostí o krátkodobé vízum dle účelu pobytu v roce 2019.....	215
Počty udělených krátkodobých víz dle účelu pobytu v roce 2019.....	215
Počty žádostí a udělených krátkodobých víz v roce 2019 dle státní příslušnosti*.....	2166
<i>Nadřízený správní orgán MV ve věcech pobytu cizinců.....</i>	217
Počet spisů v pobytových agendách cizinců postoupených k přímému vyřízení odboru správnímu v letech 2011 – 2019 (včetně převzatých a nevyřízených spisů z roku 2010).....	217
Celkový přehled o počtu zpracovaných a nezpracovaných spisů postoupených v letech 2011 - 2019 ke dni 31. 12. 2019 (včetně převzatých a nevyřízených spisů z roku 2010).....	217
CIZINCI S POVOLENÝM POBYTEM NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY.....	218
Cizinci s povoleným pobytem na území ČR - vývoj v letech 2009 - 2019.....	2188
Cizinci s povoleným přechodným pobytem na území ČR - srovnání 2018/2019.....	218
Cizinci s povoleným trvalým pobytem na území ČR - srovnání 2018/2019.....	219
Pobyt cizinců na území ČR v jednotlivých měsících roku 2019.....	219
Cizinci ze třetích zemí dle kategorie pobytu a pohlaví k 31. 12. 2019.....	220
Občané EU dle kategorie pobytu a pohlaví k 31. 12. 2019.....	220
Cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle krajů ČR - srovnání 2018/2019.....	221
Cizinci dle druhu povoleného pobytu, kraje a okresu k 31. 12. 2019.....	222
EKONOMICKÉ AKTIVITY CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE.....	2244
Přehled občanů států EU/EP a Švýcarska, vč. jejich rodinných příslušníků, v postavení zaměstnanců v ČR k 31. 12. 2019.....	2244
Přehled držitelů zaměstnaneckých karet podle státního občanství k 31. 12. 2019.....	225
Přehled držitelů povolení k zaměstnání podle státní příslušnosti k 31. 12. 2019.....	228
Přehled držitelů modrých karet podle státní příslušnosti k 31. 12. 2019.....	230
Přehled cizích státních příslušníků v postavení zaměstnanců podle krajů k 31. 12. 2019.....	231
Počet a výše pokut za vybrané provedené kontroly dodržování zákona o zaměstnanosti v roce 2019.....	231
Podnikatelé dle krajů k 31. 12. 2019.....	232
Podnikatelé-cizinci dle pohlaví a krajů k 31. 12. 2019.....	2322
Podnikatelé-cizinci a živnostenská oprávnění cizinců dle státní příslušnosti a pohlaví k 31. 12. 2019.....	233
VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČR.....	237
Vzdělávání dětí-cizinců v mateřských školách v roce 2019 - TOP 20.....	237
Vzdělávání dětí-cizinců v přípravných třídách ZŠ, přípravném stupni ZŠ speciálních v roce 2019 - TOP 20.....	238
Vzdělávání dětí-cizinců na základních školách v roce 2019 - TOP 20.....	239
Vzdělávání dětí-cizinců ve středních školách v roce 2019 - TOP 20.....	240
Vzdělávání dětí – cizinců v konzervatořích v roce 2019 – TOP 20.....	241
Vzdělávání dětí – cizinců ve vyšších odborných školách v roce 2019 – TOP 20.....	242
Vzdělávání cizinců na veřejných a soukromých vysokých školách v roce 2019 – TOP 20.....	2433
STÁTNÍ OBČANSTVÍ.....	244
Udělená státní občanství ČR v roce 2019.....	244
NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE.....	246
Nelegální migrace v ČR v letech 2009 - 2019.....	246
Nelegální migrace v ČR – porovnání roku 2018/2019.....	246
Nelegální migrace v ČR v roce 2019 – TOP 10 dle kategorií.....	246
Nelegální migrace v ČR v roce 2019 – dle kategorie a pohlaví.....	247

Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici – TOP 5 porovnání roku 2018/2019	247
Nelegální migrace na území ČR dle kontinentů – porovnání roku 2018/2019	247
KONTROLNÍ ČINNOST A REPRESIVNÍ OPATŘENÍ.....	248
Počet a výše pokut za nedodržování zákona o zaměstnanosti uložených v roce 2019.....	248
Represivní opatření vůči cizincům v letech 2009 – 2019	248
Správní vyhoštění – srovnání 2018/2019.....	249
Trest vyhoštění – srovnání 2018/2019	250
READMISNÍ SMLOUVY	251
Readmisní řízení se sousedními státy v letech 2009 – 2019	251
DOBROVOLNÉ NÁVRATY	252
Dobrovolně navracené osoby dle státní příslušnosti v rámci programů asistovaných dobrovolných návratů v roce 2019	252
MEZINÁRODNÍ OCHRANA.....	253
Žadatelé o mezinárodní ochranu v ČR v letech 2009 – 2019	253
Žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2019.....	253
Žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2019 dle místa podání	2533
Rozhodnutí MV o mezinárodní ochraně v roce 2019	2533
Žádosti a rozhodnutí MV o prodloužení doplňkové ochrany v roce 2019	2533
Soudní přezkum cizineckých kauz - žaloby a kasační stížnosti v roce 2019	254
Počet osob s platnou mezinárodní ochranou ke dni 31. 12. 2019	254
TRESTNÁ ČINNOST CIZINCŮ	255
Trestně stíhaní cizinci v ČR – meziroční změny v letech 2010-2019	255
Trestně stíhaní cizinci v ČR dle státní příslušnosti – TOP 10 – porovnání let 2018/2019	255
Vývoj trestné činnosti spáchané cizinci v ČR v letech 2007 – 2018.....	256
Vývoj počtu stíhaných cizinců na území ČR a jejich podílů na počtu stíhaných osob dle vybraných druhů kriminality za období let 2013-2019	256
Trestně stíhaní cizinci dle Krajských ředitelství policie v ČR - srovnání 2018/2019	256
Vývoj počtu skutků spáchaných cizinci dle jednotlivých druhů kriminality v letech 2010-2019.....	257
Trestně stíháno osob z toho občané ČR a cizinci – podle takticko-statistické kvalifikace (TSK) 643 nedovolené překročení státních hranic (§ 339, 340, 341, 343 trestního zákoníku) v letech 2010-2019	257
Přehled o počtu vyhošťovacích, předběžných a vydávacích vazbách v roce 2019.....	257
Vývoj počtu cizinců omezených na osobní svobodě v letech 2009 - 2019.....	258
SPECIFICKÉ PROJEKTY V OBLASTI MIGRACE A AZYLU	259
PROGRAM PODPORY A OCHRANY OBĚTEM OBCHODOVÁNÍM S LIDMI MV	259
Oběti v Programu v roce 2019 dle pohlaví.....	259
Počet obětí obchodování podle národnosti v letech 2003-2019	259

LEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE

ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ VÍZA A POVOLENÍ K POBYTU NA ÚZEMÍ ČR

Krátkodobé vízum

Pozn.: Jednotlivé statistiky byly zpracovány na základě odlišných kritérií v různých časových intervalech, a proto se mohou výsledná čísla mezi sebou lišit. Zastupitelské úřady žádosti o víza zpracovávají průběžně ve stanovených lhůtách, konečné číselné údaje se tedy v prvních měsících roku, než jsou všechny žádosti z roku předchozího uzavřeny, mohou měnit.

Počty žádostí o krátkodobé vízum dle účelu pobytu v roce 2019

Účel pobytu	Počet žádostí
00 Zdravotní	2 958
01 Obchodní	24 325
02 Kulturní	5 106
03 Návštěva rodiny nebo přátel	7 006
04 Pozvání	12 595
05 Oficiální (politický)	1 052
07 Sportovní	4 950
10 Turistika	397 628
11 Studium (školení, stáž)	6 111
12 Tranzit (průjezd)	47
13 Letištní tranzit (letištní průjezd)	3
27 Zaměstnání	179 835
38 Závčik	375
52 Sezónní zaměstnání	1220
93 ADS vízum udělované občanům Číny	71 467
99 Jiné	25 334

Zdroj: MZV

Počty udělených krátkodobých víz dle účelu pobytu v roce 2019

Účel pobytu	Počet udělených víz
00 Zdravotní	2 629
01 Obchodní	21 719
02 Kulturní	4 583
03 Návštěva rodiny nebo přátel	6 193
04 Pozvání	10 870
05 Oficiální (politický)	997
07 Sportovní	4 523
10 Turistika	374 555
11 Studium (školení, stáž)	5 579
12 Tranzit (průjezd)	24
13 Letištní tranzit (letištní průjezd)	1
27 Zaměstnání	169 239

38 Závčik	331
52 Sezónní zaměstnání	1 076
93 ADS vízum udělované občanům Číny	71 423
99 Jiné	25 334

Zdroj: MZV

Počty žádostí a udělených krátkodobých víz v roce 2019 dle státní příslušnosti*

Státní příslušnost	Počet žádostí	Počet udělených víz
Rusko	244 546	240 716
Ukrajina	170 118	160 475
Čína	134 375	130 426
Indie	35 623	29 102
Bělorusko	21 204	21 143
Kazachstán	19 872	17 928
Turecko	17 716	16 466
Saúdská Arábie	13 825	13 634
Thajsko	9 622	9 574
Ázerbájdžán	5 828	5 584
Filipíny	5 445	4 878
Libanon	4 437	3 908
Jihoafrická republika	4 164	4 125
Kuvajt	4 016	3 944
Mongolsko	3 758	2 947
Jordánsko	3 690	2 864
Egypt	3 428	2 576
Uzbekistán	3 353	2 616
Arménie	3 139	2 623
Írán	2 716	1 647
Pákistán	2 300	1 162
Srbsko	2 223	2 148
Vietnam	2 145	1 548
Indonésie	1 972	1 928
Sýrie	1 459	958
Kosovo	1 454	1 307
Irák	1 254	863
Moldavsko	1 072	1 022
Maroko	1 052	768
Kuba	1 036	799
Ghana	996	341
Alžírsko	955	556
Kyrgyzstán	912	732
Tunisko	906	524
Nigérie	851	574
Bahrajn	825	823
Palestina	713	422
Gruzie	652	558
Omán	591	587

Nepál	580	281
Bangladéš	568	137
Jemen	480	219
Keňa	411	350
Libye	325	189
Etiopie	307	186
Srí Lanka	270	200
Súdán	235	126
Afghánistán	202	148
Katar	179	177
Senegal	152	67
Tádžikistán	126	58
Ekvádor	120	104
Zimbabwe	115	104
Bosna a Hercegovina	113	109

Zdroj: MZV

*Tabulka obsahuje státní příslušnosti s počtem žádostí nad 100

Nadřízený správní orgán MV ve věcech pobytu cizinců

Počet spisů v pobytových agendách cizinců postoupených k přímému vyřízení odboru správnímu v letech 2011 – 2019 (včetně převzatých a nevyřízených spisů z roku 2010)

Spis ve věci	Počet spisů 2010 - 2016	Počet spisů 2017	Počet spisů 2018	Počet spisů 2019	Spisů celkem
Trvalé pobyty	7 184	1 406	1 120	922	10 632
Dlouhodobé pobyty	19 351	3 261	4 295	3 741	30 648
Dlouhodobá víza	5 081	647	578	862	7 168
Nečinnost na správní orgán I. stupně	9 231	2 011	1 777	2 178	15 197
Celkem	40 847	7 325	7 770	7 703	63 645

Zdroj: MV

Celkový přehled o počtu zpracovaných a nezpracovaných spisů postoupených v letech 2011 - 2019 ke dni 31. 12. 2019 (včetně převzatých a nevyřízených spisů z roku 2010)

Pobytová agenda	Postoupené spisy	Z toho	
		Zpracované spisy	Spisy po lhůtě
Trvalé pobyty	10 632	10 596	0
Dlouhodobé pobyty	30 648	30 289	0
Dlouhodobá víza	7 168	7 061	0
Nečinnost na správní orgán I. stupně	15 197	14 944	0
Celkem	63 645	62 890	0

Zdroj: MV

CIZINCI S POVOLENÝM POBYTEM NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Cizinci s povoleným pobytem na území ČR - vývoj v letech 2009 - 2019

Stav k 31. 12. daného roku	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CELKEM cizinci s povoleným pobytem	433 305	425 301	436 389	438 213	441 536	451 923	467 562	496 413	526 811	566 931	595 881
meziroční změna (abs.)	-2 996	-8 004	11 088	1 824	3 323	10 387	15 639	28 851	30 398	40 120	28 880
meziroční změna (%)	-0,7	-1,8	2,6	0,4	0,8	2,4	3,5	6,2	6,1	7,6	5,1
Trvalý pobyt	181 161	189 962	198 051	214 027	238 904	251 342	261 553	273 399	282 732	290 679	300 684
podíl z celku (%)	41,8	44,7	45,4	48,8	54,1	55,6	55,9	55,1	53,7	51,3	50,5
meziroční změna (abs.)	8 234	8 801	8 089	15 976	24 877	12 438	10 211	11 846	9 333	7 947	10 005
meziroční změna (%)	4,8	4,9	4,3	8,1	11,6	5,2	4,1	4,5	3,4	2,8	3,4
Přechodný pobyt¹³⁸	252 144	235 339	238 338	224 186	202 632	200 581	206 009	223 014	244 079	276 252	295 197
podíl z celku (%)	58,2	55,3	54,6	51,2	45,9	44,4	44,1	44,9	46,3	48,7	49,5
meziroční změna (abs.)	-11 230	-16 805	2 999	-14 152	-21 554	-2 051	5 428	17 005	21 065	32 173	18 945
meziroční změna (%)	-4,3	-6,7	1,3	-5,9	-9,6	-1,0	2,7	8,3	9,4	13,2	6,9

Zdroj: IS CIS

Cizinci s povoleným přechodným pobytem na území ČR - srovnání 2018/2019

Státní příslušnost	Stav k 31. 12. 2018	tj. %	Stav k 31. 12. 2019	tj. %	Změna oproti předchozímu roku	
					v %	Absolutní číslo
CELKEM cizinci s povoleným přechodným pobytem	276 252	100,0	295 197	100,0	6,9	18 945
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019)						
Slovensko	66 588	24,1	68 233	23,1	2,5	1 645
Ukrajina	46 713	16,9	58 588	19,8	25,4	11 875
Německo	16 781	6,1	16 937	5,7	0,9	156
Rusko	16 588	6,0	16 049	5,4	-3,2	-539
Rumunsko	10 955	4,0	12 526	4,2	14,3	1 571
Bulharsko	10 322	3,7	11 469	3,9	11,1	1 147
Polsko	10 464	3,8	10 861	3,7	3,8	397
Vietnam	9 738	3,5	9 474	3,2	-2,7	-264
Maďarsko	5 810	2,1	6 560	2,2	12,9	750
Velká Británie	4 902	1,8	5 666	1,9	15,6	764

Zdroj: IS CIS

¹³⁸ **Vysvětlivka:** Pro účely statistiky se za přechodný pobyt považuje:

- Pobyt na vízum k pobytu nad 90 dnů
 - Pobyt na povolení k dlouhodobému pobytu
 - Pobyt osob, jim bylo vydáno potvrzení o přechodném pobytu (občan EU, rodinný příslušník občana EU, který JE též občanem EU) a pobyt na povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, který NENÍ občanem EU
- Společně s občany EU se uvádějí i občané dalších států, vůči kterým se uplatňují stejná pravidla. Jedná se o Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko

Cizinci s povoleným trvalým pobytem na území ČR - srovnání 2018/2019

Státní příslušnost	Stav k 31. 12. 2018	tj. %	Stav k 31. 12. 2019	tj. %	Změna oproti předchozímu roku	
					v %	Absolutní číslo
CELKEM cizinci s povoleným trvalým pobytem	290 679	100,0	300 684	100,0	3,4	10 005
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019)						
Ukrajina	84 996	29,2	86 930	28,9	2,3	1 934
Slovensko	50 229	17,3	53 045	17,6	5,6	2 816
Vietnam	51 405	17,7	52 478	17,5	2,1	1 073
Rusko	21 635	7,4	22 158	7,4	2,4	523
Polsko	10 815	3,7	10 906	3,6	0,8	91
Bulharsko	5 271	1,8	5 714	1,9	8,4	443
Mongolsko	5 167	1,8	5 202	1,7	0,7	35
Čína	4 468	1,5	4 542	1,5	1,7	74
Německo	4 486	1,5	4 541	1,5	1,2	55
Rumunsko	3 729	1,3	4 298	1,4	15,3	569

Zdroj: IS CIS

Pobyt cizinců na území ČR v jednotlivých měsících roku 2019

Údaje k	Cizinci celkem			Přechodný pobyt			Trvalý pobyt		
	Občané EU	Občané třetích zemí	Celkem	Občané EU	Občané třetích zemí	Celkem	Občané EU	Občané třetích zemí	Celkem
31. 12. 2018	232 493	334 438	566 931	145 177	131 075	276 252	87 316	203 363	290 679
31. 1. 2019	233 353	332 444	565 797	145 281	129 604	274 885	88 072	202 840	290 921
28. 2. 2019	233 526	333 213	566 739	145 105	130 423	275 528	88 421	202 790	291 211
31. 3. 2019	234 112	334 792	568 904	145 219	131 673	276 892	88 893	203 119	292 012
30. 4. 2019	234 687	336 527	571 214	145 328	132 800	278 128	89 359	203 727	293 086
31. 5. 2019	234 945	338 397	573 342	145 052	134 141	279 193	89 893	204 256	294 149
30. 6. 2019	235 452	339 905	575 357	145 113	135 119	280 232	90 339	204 786	295 125
31. 7. 2019	241 143	340 446	581 589	150 359	135 031	285 390	90 784	205 415	296 199
31. 8. 2019	242 172	341 496	583 668	150 975	135 529	286 504	91 197	205 967	297 164
30. 9. 2019	243 030	341 117	584 147	151 368	134 570	285 938	91 662	206 547	298 209
31. 10. 2019	244 288	344 348	588 636	152 158	137 366	289 524	92 130	206 982	299 112
30. 11. 2019	245 623	347 430	593 053	153 084	139 952	293 036	92 539	207 478	300 017
31. 12. 2019	246 321	349 560	595 881	153 441	141 756	295 197	92 880	207 804	300 684

Zdroj: IS CIS

Cizinci ze třetích zemí dle kategorie pobytu a pohlaví k 31. 12. 2019

Státní příslušnost	Cizinci celkem			Přechodný pobyt			Trvalý pobyt		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Celkem cizinci-třetizemci	192 002	157 558	349 560	81 805	59 951	141 756	110 197	97 607	207 804
Ukrajina	80 449	65 069	145 518	35 619	22 969	58 588	44 830	42 100	86 930
Vietnam	33 582	28 370	61 952	4 623	4 851	9 474	28 959	23 519	52 478
Rusko	16 645	21 562	38 207	6 934	9 115	16 049	9 711	12 447	22 158
Mongolsko	4 610	5 241	9 851	2 418	2 231	4 649	2 192	3 010	5 202
Čína	4 111	3 591	7 702	1 754	1 406	3 160	2 357	2 185	4 542
Spojené státy americké	4 302	2 943	7 245	1 992	1 741	3 733	2 310	1 202	3 512
Bělorusko	3 660	3 490	7 150	2 472	1 620	4 092	1 188	1 870	3 058
Kazachstán	2 672	3 415	6 087	1 589	2 002	3 591	1 083	1 413	2 496
Moldavsko	3 396	2 507	5 903	1 325	791	2 116	2 071	1 716	3 787
Srbsko	3 912	1 684	5 596	2 572	992	3 564	1 340	692	2 032

Zdroj: IS CIS

Občané EU dle kategorie pobytu a pohlaví k 31. 12. 2019

Státní příslušnost	Cizinci celkem			Přechodný pobyt			Trvalý pobyt		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Celkem občané EU	149 717	96 604	246 321	101 279	52 162	153 441	48 438	44 442	92 880
z toho nejvíce občanů:									
Slovensko	65 253	56 025	121 278	40 043	28 190	68 233	25 210	27 835	53 045
Polsko	11 265	10 502	21 767	7 476	3 385	10 861	3 789	7 117	10 906
Německo	17 308	4 170	21 478	14 217	2 720	16 937	3 091	1 450	4 541
Bulharsko	10 801	6 382	17 183	7 453	4 016	11 469	3 348	2 366	5 714
Rumunsko	11 293	5 531	16 824	8 745	3 781	12 526	2 548	1 750	4 298
Velká Británie	6 292	2 040	8 332	4 069	1 597	5 666	2 223	443	2 666
Maďarsko	4 860	2 815	7 675	4 213	2 347	6 560	647	468	1 115
Itálie	4 566	1 116	5 682	2 999	798	3 797	1 567	318	1 885
Francie	3 113	1 296	4 409	2 206	1 003	3 209	907	293	1 200
Rakousko	2 899	773	3 672	2 071	472	2 543	828	301	1 129

Zdroj: IS CIS

Cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle krajů ČR - srovnání 2018/2019

Kraj	Stav k 31. 12. 2018	tj. %	Stav K 31. 12. 2019	tj. %	Změna oproti předchozímu roku	
					v %	Absolutní číslo
Celkem cizinci s povoleným pobytem	566 931	100,0	595 881	100,0	5,1	28 950
z toho v teritoriu kraje:						
Jihočeský	21 265	3,8	22 968	3,9	8,0	1 703
Jihomoravský	50 648	8,9	53 000	8,9	4,6	2 352
Karlovarský	20 689	3,6	21 310	3,6	3,0	621
Královéhradecký	16 747	3,0	17 727	3,0	5,9	980
Liberecký	21 417	3,8	22 650	3,8	5,8	1 233
Moravskoslezský	28 103	5,0	29 009	4,9	3,2	906
Olomoucký	12 341	2,2	13 010	2,2	5,4	669
Pardubický	17 642	3,1	19 308	3,2	9,4	1 666
Plzeňský	35 462	6,3	39 868	6,7	12,4	4 406
Praha	206 656	36,5	211 519	35,5	2,4	4 863
Středočeský	76 653	13,5	82 188	13,8	7,2	5 535
Ústecký	37 393	6,6	39 256	6,6	5,0	1 863
Vysočina	10 692	1,9	11 963	2,0	11,9	1 271
Zlínský	10 285	1,8	11 315	1,9	10,0	1 030
neuvedeno	938	0,2	790	0,1	-15,8	-148

Zdroj: IS CIS

Cizinci dle druhu povoleného pobytu, kraje a okresu k 31. 12. 2019

Kraj	Okres	Druh pobytu		CELKEM
		Přechodný	Trvalý	
Jihočeský	České Budějovice	3 959	3 493	7 452
	Český Krumlov	1 736	1 789	3 525
	Jindřichův Hradec	1 043	1 206	2 249
	Písek	1 830	1 212	3 042
	Prachatice	885	818	1 703
	Strakonice	1 128	1 156	2 284
	Tábor	1 361	1 352	2 713
	CELKEM	11 942	11 026	22 968
Jihomoravský	Blansko	999	1 524	2 523
	Brno-město	19 395	13 807	33 202
	Brno-venkov	2 506	3 831	6 337
	Břeclav	1 647	1 714	3 361
	Hodonín	1 388	1 381	2 769
	Vyškov	758	1 303	2 061
	Znojmo	1 163	1 584	2 747
	CELKEM	27 856	25 144	53 000
Karlovarský	Cheb	3 032	5 348	8 380
	Karlovy Vary	3 480	6 344	9 824
	Sokolov	1 438	1 668	3 106
	CELKEM	7 950	13 360	21 310
Královéhradecký	Hradec Králové	3 133	3 136	6 269
	Jičín	1 336	1 315	2 651
	Náchod	1 208	1 822	3 030
	Rychnov nad Kněžnou	1 393	945	2 338
	Trutnov	1 647	1 792	3 439
	CELKEM	8 717	9 010	17 727
Liberecký	Česká Lípa	2 329	2 737	5 066
	Jablonec nad Nisou	1 925	2 700	4 625
	Liberec	4 943	5 879	10 822
	Semily	906	1 231	2 137
	CELKEM	10 103	12 547	22 650
Moravskoslezský	Bruntál	409	665	1 074
	Frýdek-Místek	2 038	2 186	4 224
	Karviná	3 788	3 342	7 130
	Nový Jičín	1 182	1 216	2 398
	Opava	829	1 170	1 999
	Ostrava-město	5 946	6 238	12 184
	CELKEM	14 192	14 817	29 009
Olomoucký	Jeseník	435	424	859
	Olomouc	3 125	2 974	6 099
	Prostějov	838	1 147	1 985
	Přerov	1 063	1 435	2 498
	Šumperk	621	948	1 569
	CELKEM	6 082	6 928	13 010
Pardubický	Chrudim	1 202	1 114	2 316
	Pardubice	7 362	3 650	11 012
	Svitavy	1 007	886	1 893
	Ústí nad Orlicí	2 502	1 585	4 087
	CELKEM	12 073	7 235	19 308
Plzeňský	Domažlice	1 673	2 016	3 689

	Klatovy	1 646	1 571	3 217
	Plzeň-jih	1 353	1 102	2 455
	Plzeň-město	11 405	8 688	20 093
	Plzeň-sever	1 235	1 369	2 604
	Rokycany	1 405	1 180	2 585
	Tachov	2 816	2 409	5 225
	CELKEM	21 533	18 335	39 868
Praha	Hlavní město Praha	105 953	105 566	211 519
Středočeský	Benešov	1 482	1 734	3 216
	Beroun	2 715	2 790	5 505
	Kladno	3 971	5 949	9 920
	Kolín	2 220	2 430	4 650
	Kutná Hora	1 357	1 618	2 975
	Mělník	2 119	3 381	5 500
	Mladá Boleslav	8 067	4 995	13 062
	Nymburk	2 219	2 900	5 119
	Praha-východ	6 028	8 991	15 019
	Praha-západ	4 379	7 770	12 149
	Příbram	1 257	1 965	3 222
	Rakovník	715	1 136	1 851
	CELKEM	36 529	45 659	82 188
Ústecký	Děčín	1 396	2 951	4 347
	Chomutov	3 809	3 290	7 099
	Litoměřice	1 974	2 303	4 277
	Louny	1 513	1 510	3 023
	Most	3 455	2 338	5 793
	Teplice	4 929	4 079	9 008
	Ústí nad Labem	2 382	3 327	5 709
	CELKEM	19 458	19 798	39 256
Vysočina	Havlíčkův Brod	1 384	987	2 371
	Jihlava	2 314	1 741	4 055
	Pelhřimov	1 330	1 078	2 408
	Třebíč	544	910	1 454
	Žďár nad Sázavou	841	834	1 675
	CELKEM	6 413	5 550	11 963
Zlínský	Kroměříž	488	837	1 325
	Uherské Hradiště	1 429	1 432	2 861
	Vsetín	1 453	1 100	2 553
	Zlín	2 437	2 139	4 576
	CELKEM	5 807	5 508	11 315
neuvedeno		589	201	790
CELKEM		295 197	300 684	595 881

Zdroj: IS CIS

EKONOMICKÉ AKTIVITY CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Přehled občanů států EU/EP a Švýcarska, vč. jejich rodinných příslušníků, v postavení zaměstnanců v ČR k 31. 12. 2019

Státy	Informační karty
Slovensko	201 952
Polsko	46 430
Rumunsko	44 669
Bulharsko	35 720
Maďarsko	18 941
Německo	5 321
Italie	4 750
Velká Británie	4 464
Francie	4 073
Španělsko	2 689
Litva	1 894
Chorvatsko	1 741
Řecko	1 734
Nizozemsko	1 640
Rakousko	1 430
Portugalsko	1 172
Lotyšsko	1 091
Belgie	800
Irsko	587
Švédsko	585
Finsko	416
Slovinsko	394
Dánsko	358
Švýcarsko	299
Estonsko	247
Norsko	141
Kypr	84
Malta	48
Lucembursko	34
Island	30
Lichtenštejnsko	2
Celkem	383 736

Zdroj: MPSV

Přehled držitelů zaměstnaneckých karet podle státního občanství k 31. 12. 2019

Státy	Celkem
Ukrajina	31 488
Mongolsko	3 261
Vietnam	2 627
Rusko	2 567
Srbsko	2 177
Bělorusko	2 017
Indie	1 588
Filipíny	1 478
Čína	1 107
Moldavsko	1 076
Nepál	965
Thajsko	829
Bosna a Hercegovina	629
Gruzie	612
Uzbekistán	570
Turecko	566
Severní Makedonie	543
Korejská republika	508
Kazachstán	399
Spojené státy americké	375
Kyrgyzstán	369
Arménie	338
Bangladéš	333
Ázerbájdžán	309
Brasílie	241
Indonésie	215
Egypt	169
Kosovo	156
Mexiko	146
Tunisko	126
Albánie	123
Japonsko	121
Izrael	85
Jižní Afrika	84
Tchaj-wan	72
Sýrie	57
Kostarika	54
Maroko	53
Ghana	48
Kuba	47
Kanada	45
Nigérie	45
Írán	43
Kolumbie	43
Pákistán	41

Malajsie	38
Srí Lanka	32
Argentina	31
Alžírsko	31
Venezuela	25
Jordánsko	22
Austrálie	21
Černá Hora	19
Keňa	17
Nový Zéland	17
Peru	17
Tádžikistán	17
Zimbabwe	13
Chile	12
Mauricius	11
Surinam	11
Laos	9
Kamerun	8
Salvador	8
Libanon	6
Etiopie	6
Ekvádor	6
Panama	6
Namibie	5
Palestina	4
Kambodža	4
Afghánistán	4
Singapur	4
Konžská demokratická republika	4
Irák	4
Guatemala	3
Pobřeží slonoviny	3
Uganda	3
Nikaragua	3
Burkina Faso	3
Hongkong	3
Turkmenistán	2
Zambie	2
Konžská republika	2
Paraguay	2
Saúdská Arábie	2
Jamajka	2
Belize	2
Honduras	2
Niger	1
Bolívie	1
Nauru	1
Myanmar	1

Korejská lidově demokratická republika	1
Guinea	1
Libye	1
Jemen	1
Senegal	1
Dominikánská republika	1
Sierra Leone	1
Tanzanie	1
Madagaskar	1
Britské indickooceánské území	1
Libérie	1
Trinidad a Tobago	1
Montserrat	1
Tuvalu	1
Celkem	59 209

Zdroj: MPSV

*Jedná se pouze o zaměstnanecké karty vedené MPSV v centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty.

Přehled držitelů povolení k zaměstnání podle státní příslušnosti k 31. 12. 2019

Státy	Celkem
Ukrajina	32 361
Bělorusko	598
Srbsko	577
Moldavsko	486
Rusko	401
Japonsko	355
Gruzie	327
Kazachstán	303
Indie	252
Korejská republika	250
Spojené státy americké	237
Ázerbájdžán	128
Kyrgyzstán	88
Čína	87
Turecko	67
Vietnam	61
Bosna a Hercegovina	48
Uzbekistán	47
Bangladéš	36
Severní Makedonie	35
Kanada	29
Maroko	28
Nepál	27
Arménie	23
Kosovo	21
Tádžikistán	17
Filipíny	17
Írán	17
Afghánistán	15
Pákistán	15
Kuba	13
Mongolsko	12
Mexiko	11
Tunisko	10
Sýrie	9
Ghana	9
Nigérie	7
Jižní Afrika	7
Irák	7
Konžská demokratická republika	7
Turkmenistán	6
Austrálie	6
Brasilie	5
Egypt	5
Alžírsko	5

Samoa	5
Nový Zéland	5
Singapur	4
Izrael	4
Venezuela	4
Thajsko	3
Kamerun	3
Albánie	2
Srí Lanka	2
Kolumbie	2
Togo	2
Černá Hora	2
Libanon	2
Monako	1
Etiopie	1
Indonésie	1
Guinea	1
Peru	1
Jordánsko	1
Keňa	1
Palestina	1
Ekvádor	1
Tanzanie	1
Uganda	1
Libye	1
Panama	1
Mali	1
Niger	1
Celkem	37 127

Zdroj: MPSV

Přehled držitelů modrých karet podle státní příslušnosti k 31. 12. 2019

Státy	Celkem
Rusko	303
Ukrajina	172
Indie	55
Bělorusko	25
Turecko	20
Brasílie	16
Kazachstán	14
Spojené státy americké	10
Uzbekistán	10
Čína	10
Mexiko	9
Korejská republika	9
Moldavsko	5
Kolumbie	5
Srbsko	4
Ázerbájdžán	4
Írán	4
Sýrie	4
Albánie	4
Egypt	4
Austrálie	3
Kanada	3
Bosna a Hercegovina	3
Izrael	3
Severní Makedonie	3
Japonsko	2
Arménie	2
Gruzie	2
Jižní Afrika	2
Malajsie	2
Argentina	2
Kyrgyzstán	2
Bangladéš	1
Filipíny	1
Irák	1
Nový Zéland	1
Indonésie	1
Venezuela	1
Černá Hora	1
Peru	1
Jordánsko	1
Niger	1
Tchaj-wan	1
Kostarika	1
Myanmar	1
Korejská lidově demokratická republika	1
Celkem	730

Zdroj: MPSV

Přehled cizích státních příslušníků v postavení zaměstnanců podle krajů k 31. 12. 2019

Kraj	Celkem	Z toho		
		Informační karty občanů EU/EHP a Švýcarska	Informační karty cizinců, kteří nepotřebují pracovní oprávnění	Pracovní oprávnění *
Celkem	621 870	383 736	141 068	97 066
z toho				
Praha	212 422	121 110	70 227	21 085
Středočeský kraj	100 406	66 116	15 959	18 331
Jihočeský kraj	20 740	11 852	4 087	4 801
Plzeňský kraj	57 994	38 025	9 620	10 349
Karlovarský kraj	12 986	5 883	5 205	1 898
Ústecký kraj	20 050	9 252	4 568	6 230
Liberecký kraj	19 059	10 494	3 773	4 792
Královéhradecký kraj	22 484	15 877	3 579	3 028
Pardubický kraj	24 303	12 473	3 821	8 009
Vysočina	12 604	7 354	2 263	2 987
Jihomoravský kraj	64 363	43 488	12 172	8 703
Olomoucký kraj	11 245	7 656	2 006	1 583
Zlínský kraj	13 111	9 101	1 640	2 370
Moravskoslezský kraj	30 103	25 055	2 148	2 900

Zdroj: MPSV

*Zahrnuje povolení k zaměstnání, modré karty a zaměstnanecké karty

Počet a výše pokut za vybrané provedené kontroly dodržování zákona o zaměstnanosti v roce 2019

Kontrolní činnost v oblasti zákona o zaměstnanosti	Celkem
Počet kontrol v oblasti dodržování zákona o zaměstnanosti	9 457
z toho počet kontrol zaměřených na odhalování nelegálního zaměstnávání	8 160
zjištěn nedostatek z oblasti zákona o zaměstnanosti (zahrnuto i nelegální zaměstnávání)	1 035
Počet nelegálně zaměstnaných občanů ČR	622
Počet nelegálně zaměstnaných občanů EU	207
Počet nelegálně zaměstnaných cizinců ze zemí mimo EU	3 513

Zdroj: MPSV

Podnikatelé dle krajů k 31. 12. 2019

Kraj	Občané ČR	Cizinci	Celkem
Hlavní město Praha	309 259	37 245	346 504
Středočeský kraj	259 216	10 623	269 839
Ústecký kraj	125 300	7 881	133 181
Jihomoravský kraj	216 342	7 527	223 869
Plzeňský kraj	104 302	5 576	109 878
Karlovarský kraj	49 619	4 653	54 272
Moravskoslezský kraj	185 297	4 358	189 655
Jihočeský kraj	122 227	2 801	125 028
Liberecký kraj	89 018	2 649	91 667
Královéhradecký kraj	105 538	2 556	108 094
Olomoucký kraj	106 801	2 292	109 093
Pardubický kraj	90 360	2 222	92 582
Zlínský kraj	108 000	1 899	109 899
Kraj Vysočina	86 554	1 499	88 053
Celkem	2 051 614	93 781	2 145 395

Zdroj: MPO

Poznámka: řazeno podle nejvyšší hodnoty „Cizinci“

Podnikatelé-cizinci dle pohlaví a krajů k 31. 12. 2019

Kraj	Muži	Ženy	Celkem
Hlavní město Praha	24 174	13 071	37 245
Středočeský kraj	7 236	3 387	10 623
Ústecký kraj	5 676	2 205	7 881
Jihomoravský kraj	5 374	2 153	7 527
Plzeňský kraj	3 779	1 797	5 576
Karlovarský kraj	2 827	1 826	4 653
Moravskoslezský kraj	3 303	1 055	4 358
Jihočeský kraj	1 924	877	2 801
Liberecký kraj	1 908	741	2 649
Královéhradecký kraj	1 835	721	2 556
Olomoucký kraj	1 670	622	2 292
Pardubický kraj	1 626	596	2 222
Zlínský kraj	1 367	532	1 899
Kraj Vysočina	1 066	433	1 499
Celkem	63 765	30 016	93 781

Zdroj: MPO

Poznámka: řazeno podle nejvyšší hodnoty „Celkem“

Podnikatelé-cizinců a živnostenská oprávnění cizinců dle státní příslušnosti a pohlaví k 31. 12. 2019

Státní příslušnost	Podnikatelé			Živnostenské oprávnění		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Afghánistán	48	5	53	83	6	89
Alandy	28	7	35	37	9	46
Albánie	39	6	45	49	6	55
Alžírsko	160	3	163	226	5	231
Angola	34	3	37	45	4	49
Argentina	23	12	35	27	13	40
Arménie	241	111	352	406	150	556
Austrálie	78	28	106	79	28	107
Ázerbájdžán	69	20	89	96	24	120
Bangladéš	10	0	10	23	0	23
Barbados	0	0	0	0	0	0
Belgie	121	18	139	137	18	155
Bělorusko	342	348	690	435	428	863
Benin	13	5	18	17	6	23
Bolívie	10	4	14	10	5	15
Bosna a Hercegovina	207	72	279	307	82	389
Brazílie	46	36	82	51	39	90
Britské Panenské ostrovy	5	0	5	5	0	5
Bulharsko	1 424	402	1 826	1 812	490	2 302
Burkina Faso	2	0	2	2	0	2
Čad	59	28	87	76	31	107
Černá Hora	17	13	30	28	15	43
Čína	160	122	282	226	148	374
Dánsko	67	12	79	70	13	83
Demokratická republika Kongo	10	7	17	10	9	19
Dominikánská republika	6	2	8	11	2	13
Egypt	115	1	116	189	1	190
Ekvádor	12	1	13	12	1	13
Eritrea	1	0	1	2	0	2
Estonsko	16	17	33	19	18	37
Etiopie	11	3	14	12	3	15
Filipíny	8	47	55	8	56	64
Finsko	48	18	66	51	20	71
Francie	511	154	665	564	163	727
Gabon	0	1	1	0	1	1
Gambie	2	0	2	3	0	3
Ghana	44	7	51	50	7	57
Gruzie	71	37	108	87	50	137
Guatemala	2	4	6	2	4	6
Guernsey	1	0	1	1	0	1
Guinea	19	3	22	20	3	23

Guinea-Bissau	2	0	2	3	0	3
Guyana	1	0	1	1	0	1
Honduras	5	3	8	5	3	8
Hongkong	3	1	4	4	1	5
Chile	19	18	37	23	19	42
Chorvatsko	307	109	416	434	127	561
Indie	101	32	133	135	34	169
Indonésie	1	9	10	1	10	11
Irák	62	5	67	81	5	86
Írán	29	8	37	36	9	45
Irsko	165	47	212	173	47	220
Island	10	2	12	10	2	12
Itálie	952	149	1 101	1 188	164	1 352
Izrael	76	25	101	94	30	124
Jamajka	1	0	1	1	0	1
Japonsko	21	59	80	25	59	84
Jemen	21	5	26	22	6	28
Jižní Afrika	28	31	59	30	35	65
Jordánsko	38	3	41	53	5	58
Kambodža	2	3	5	2	7	9
Kamerun	19	3	22	21	3	24
Kanada	106	77	183	109	83	192
Kapverdy	1	0	1	1	0	1
Katar	0	1	1	0	2	2
Kazachstán	312	311	623	407	369	776
Keňa	5	6	11	5	7	12
Kolumbie	28	18	46	36	18	54
Konžská republika	14	2	16	19	4	23
Korejská lidově demokratická republika	2	1	3	2	1	3
Korejská republika	41	46	87	47	57	104
Kosovo	45	3	48	88	6	94
Kostarika	4	4	8	4	5	9
Kuba	39	18	57	54	21	75
Kuvajt	3	0	3	3	0	3
Kypr	9	12	21	10	15	25
Kyrgyzstán	42	45	87	67	59	126
Laos	3	2	5	5	4	9
Libanon	44	1	45	62	1	63
Libérie	1	0	1	1	0	1
Libye	13	2	15	18	2	20
Lichtenštejnsko	1	0	1	1	0	1
Litva	92	51	143	105	57	162
Lotyšsko	69	48	117	77	55	132
Lucembursko	5	1	6	5	1	6
Madagaskar	7	0	7	7	0	7

Maďarsko	852	189	1 041	1 007	216	1 223
Malajsie	6	6	12	6	6	12
Mali	2	0	2	2	0	2
Malta	13	3	16	13	4	17
Maroko	54	10	64	70	11	81
Mauricius	2	1	3	2	1	3
Mauritánie	1	0	1	1	0	1
Mexiko	52	24	76	70	24	94
Moldavsko	500	246	746	662	300	962
Mongolsko	110	146	256	131	168	299
Myanmar	5	1	6	7	2	9
Namibie	1	1	2	1	1	2
Německo	2 531	514	3 045	2 797	571	3 368
Nepál	6	1	7	14	2	16
Niger	14	0	14	14	0	14
Nigérie	148	15	163	189	16	205
Nizozemské Antily	2	0	2	2	0	2
Nizozemsko	275	53	328	302	62	364
Norsko	18	12	30	18	12	30
Nový Zéland	27	4	31	34	4	38
Pákistán	78	2	80	104	2	106
Palestina	10	0	10	13	0	13
Panama	3	2	5	4	2	6
Paraguay	3	0	3	3	0	3
Peru	36	11	47	42	11	53
Pobřeží slonoviny	15	1	16	17	1	18
Polsko	1 781	869	2 650	2 154	1 016	3 170
Portugalsko	82	19	101	97	19	116
Rakousko	407	92	499	494	108	602
Rumunsko	1 711	344	2 055	2 012	394	2 406
Rusko	1 507	1 939	3 446	1 869	2 359	4 228
Řecko	202	45	247	276	49	325
Salvador	1	1	2	1	1	2
Saúdská Arábie	1	0	1	1	0	1
Senegal	15	0	15	17	0	17
Severní Makedonie	285	34	319	439	40	479
Sierra Leone	3	1	4	3	1	4
Singapur	0	3	3	0	5	5
Slovensko	13 562	5 473	19 035	17 499	6 673	24 172
Slovinsko	48	31	79	67	33	100
Somálsko	2	0	2	3	0	3
Součet	63 765	30 016	93 781	85 378	39 190	124 568
Spojené arabské emiráty	1	0	1	1	0	1
Spojené státy americké	1 004	704	1 708	1 057	723	1 780
Srbsko	190	58	248	286	65	351

Srbsko a Černá Hora	347	49	396	435	52	487
Súdán	6	1	7	7	1	8
Surinam	1	1	2	1	1	2
Svatá Lucie	1	0	1	1	0	1
Svatý Tomáš a Princův ostrov	2	0	2	2	0	2
Sýrie	162	14	176	274	16	290
Španělsko	321	116	437	361	120	481
Šrí Lanka	15	0	15	19	0	19
Švédsko	117	58	175	127	63	190
Švýcarsko	56	19	75	63	22	85
Tádžikistán	12	1	13	14	1	15
Tanzanie	4	0	4	4	0	4
Thajsko	10	139	149	15	191	206
Tchaj-wan	3	18	21	4	20	24
Togo	1	1	2	2	1	3
Trinidad a Tobago	0	1	1	0	1	1
Tunisko	165	6	171	232	6	238
Turecko	174	21	195	290	26	316
Turkmenistán	2	5	7	4	6	10
Uganda	1	3	4	2	3	5
Ukrajina	15 404	7 520	22 924	19 227	8 781	28 008
Uruguay	2	2	4	2	2	4
Uzbekistán	312	43	355	444	53	497
Vánoční ostrov	0	1	1	0	1	1
Vanuatu	1	0	1	1	0	1
Velká Británie	1 572	327	1 899	1 636	334	1 970
Venezuela	18	17	35	19	19	38
Vietnam	12 656	8 077	20 733	21 621	13 374	34 995
Zambie	3	2	5	5	2	7
Zimbabwe	2	1	3	2	1	3
Celkem	63 765	30 016	93 781	85 378	39 190	124 568

Zdroj: MPO

VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČR

Vzdělávání dětí-cizinců v mateřských školách v roce 2019 - TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azylanti
	Počet	v %			
Cizinci celkem	11 942	100,0	5 712	11 072	76
z toho:					
Ukrajina	2 963	24,8	1 396	2 799	13
Vietnam	2 843	23,8	1 321	2 711	24
Slovensko	2 053	17,2	982	1 830	0
Rusko	794	6,6	388	750	10
Mongolsko	421	3,5	214	393	1
Rumunsko	333	2,8	164	307	0
Bulharsko	310	2,6	149	291	0
Moldavsko	197	1,6	96	187	2
Polsko	189	1,6	98	160	0
Čína	135	1,1	74	128	0
Maďarsko	131	1,1	61	110	0
Bělorusko	113	0,9	50	105	0
Spojené státy americké	90	0,8	48	80	0
Německo	84	0,7	42	61	0
Itálie	79	0,7	40	75	0
Velká Británie	74	0,6	35	70	0
Indie	67	0,6	35	59	2
Francie	66	0,6	35	61	0
Kazachstán	63	0,5	32	59	0
Srbsko	59	0,5	28	57	0

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2019)

Vzdělávání dětí-cizinců v přípravných třídách ZŠ, přípravném stupni ZŠ speciálních v roce 2019 - TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azylanti
	Počet	v %			
Cizinci celkem	374	100,0	131	322	2
z toho:					
Vietnam	107	28,6	30	104	0
Ukrajina	91	24,3	32	84	0
Slovensko	44	11,8	18	26	0
Mongolsko	23	6,1	10	12	0
Rusko	19	5,1	9	16	0
Rumunsko	13	3,5	6	12	0
Čína	10	2,7	2	10	0
Bulharsko	7	1,9	3	6	0
Moldavsko	6	1,6	2	5	0
Německo	4	1,1	0	4	0
Spojené státy americké	4	1,1	2	4	0
Indie	3	0,8	2	3	0
Kazachstán	3	0,8	0	1	1
Litva	3	0,8	1	2	0
Maďarsko	3	0,8	0	2	0
Severní Makedonie	3	0,8	2	2	0
Velká Británie	3	0,8	0	3	0
Alžírsko	2	0,5	1	2	0
Brazílie	2	0,5	0	2	0
Estonsko	2	0,5	0	2	0

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2019)

Vzdělávání dětí-cizinců na základních školách v roce 2019 - TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azylanti
	Počet	v %			
Cizinci celkem	26 527	100,0	12 831	19 944	308
z toho:					
Ukrajina	7 569	28,5	3 685	6 050	61
Slovensko	5 418	20,4	2 628	3 412	0
Vietnam	5 119	19,3	2 440	4 758	7
Rusko	1 708	6,4	814	1 299	25
Bulharsko	733	2,8	359	436	0
Mongolsko	709	2,7	346	435	2
Rumunsko	611	2,3	293	383	0
Moldavsko	474	1,8	219	358	4
Polsko	463	1,7	235	238	0
Čína	438	1,7	202	399	1
Maďarsko	310	1,2	161	170	0
Bělorusko	235	0,9	124	181	9
Kazachstán	197	0,7	93	137	31
Srbsko	137	0,5	71	115	3
Německo	134	0,5	53	88	0
Arménie	122	0,5	54	96	11
Velká Británie	117	0,4	62	86	0
Itálie	101	0,4	54	60	0
Severní Makedonie	101	0,4	42	69	0
Spojené státy americké	97	0,4	53	70	0

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2019)

Vzdělávání dětí-cizinců ve středních školách v roce 2019 - TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azylanti
	Počet	v %			
Cizinci celkem	9 496	100,0	4 693	7 216	66
z toho:					
Ukrajina	2 909	30,6	1 396	2 313	29
Slovensko	1 806	19,0	888	1 053	0
Vietnam	1 690	17,8	868	1 642	0
Rusko	1 059	11,2	549	710	2
Mongolsko	190	2,0	93	177	0
Kazachstán	162	1,7	91	81	7
Bulharsko	154	1,6	83	127	0
Moldavsko	154	1,6	69	131	1
Polsko	118	1,2	54	83	0
Čína	114	1,2	55	108	0
Rumunsko	107	1,1	43	77	0
Bělorusko	93	1,0	46	76	2
Maďarsko	77	0,8	32	45	0
Německo	75	0,8	39	51	0
Srbsko	55	0,6	17	34	0
Spojené státy americké	43	0,5	29	22	0
Arménie	36	0,4	16	26	3
Itálie	36	0,4	18	20	0
Chorvatsko	33	0,3	19	30	0
Uzbekistán	29	0,3	12	22	2

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2019)

Vzdělávání dětí – cizinců v konzervatořích v roce 2019 – TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azylanti
	Počet	v %			
Cizinci celkem	219	100,0	141	54	0
z toho:					
Slovensko	74	33,8	43	12	0
Rusko	46	21,0	34	18	0
Ukrajina	39	17,8	23	11	0
Korea	7	3,2	6	0	0
Kostarika	5	2,3	4	0	0
Bělorusko	4	1,8	4	1	0
Kazachstán	4	1,8	3	0	0
Maďarsko	4	1,8	4	0	0
Mongolsko	3	1,4	1	0	0
Německo	3	1,4	2	1	0
Polsko	3	1,4	1	1	0
Turecko	3	1,4	3	0	0
Ázerbájdžán	2	0,9	2	0	0
Francie	2	0,9	1	1	0
Chorvatsko	2	0,9	1	2	0
Itálie	2	0,9	1	1	0
Spojené státy americké	2	0,9	1	1	0
Vietnam	2	0,9	2	2	0
Brazílie	1	0,5	0	0	0
Čína	1	0,5	1	0	0

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2019)

Vzdělávání dětí – cizinců ve vyšších odborných školách v roce 2019 – TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azylantí
	Počet	v %			
Cizinci celkem	732	100,0	513	234	1
z toho:					
Slovensko	270	36,9	205	39	0
Ukrajina	172	23,5	124	99	0
Rusko	146	19,9	97	44	0
Kazachstán	53	7,2	28	13	0
Vietnam	20	2,7	10	2	0
Bělorusko	12	1,6	8	8	0
Srbsko	6	0,8	4	1	0
Ázerbájdžán	5	0,7	4	0	0
Kyrgyzstán	5	0,7	5	2	0
Mongolsko	5	0,7	3	5	0
Polsko	5	0,7	4	2	0
Rumunsko	4	0,5	3	3	0
Bulharsko	3	0,4	3	3	0
Maďarsko	3	0,4	2	2	0
Uzbekistán	3	0,4	1	2	0
Irák	2	0,3	2	2	0
Moldavsko	2	0,3	1	1	0
Palestina	2	0,3	0	0	0
Sýrie	2	0,3	1	1	1
Afghánistán	1	0,1	0	1	0

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 10. 2019)

Vzdělávání cizinců na veřejných a soukromých vysokých školách v roce 2019 – TOP 20

Státní občanství	Celkem	v %	Studijní programy			
			Bakalářské	Magisterské studium nenavazující	Magisterské studium navazující	Doktorské studium
Cizinci celkem	46 442	100,0	22 885	7 432	11 585	4 691
z toho:						
Slovensko	21 105	45,4	10 542	3 368	5 493	1 814
Rusko	6 221	13,4	4 103	221	1 596	313
Ukrajina	3 622	7,8	2 421	172	815	227
Kazachstán	1 970	4,2	1 542	30	355	45
Indie	966	2,1	112	208	420	226
Německo	878	1,9	117	454	113	194
Bělorusko	817	1,8	540	46	199	36
Čína	736	1,6	400	4	220	112
Itálie	565	1,2	273	108	66	118
Velká Británie	495	1,1	19	408	40	28
Vietnam	452	1,0	228	11	91	123
Spojené státy americké	387	0,8	152	48	136	51
Izrael	369	0,8	30	314	13	12
Írán	346	0,7	35	193	23	96
Polsko	331	0,7	118	26	83	105
Turecko	290	0,6	66	18	160	46
Ázerbájdžán	271	0,6	154	8	99	10
Portugalsko	255	0,5	7	214	11	23
Uzbekistán	251	0,5	170	10	52	19
Srbsko	213	0,5	81	9	48	75

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 31. 12. 2019)

STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Udělená státní občanství ČR v roce 2019

Stát	Počet udělených	z toho azylantům
Albánie	6	
Alžírsko	7	
Angola	1	
Argentina	1	
Arménie	30	
Austrálie	1	
Ázerbájdžán	6	
Belize	1	
Bělorusko	107	
bez státní příslušnosti	3	1
Bolívie	1	
Bosna a Hercegovina	28	1
Brazílie	1	
Bulharsko	30	
Černá Hora	3	
Čína	1	
Demokratická republika Kongo	3	
Egypt	9	
Ekvádor	4	
Eritrea	1	
Estonsko	1	
Filipíny	2	
Gruzie	10	
Guatemala	1	
Chile	1	
Chorvatsko	25	
Indie	2	
Írán	3	
Itálie	5	
Izrael	11	
Jemen	5	
Jordánsko	8	
Kazachstán	41	
Keňa	1	
Kolumbie	1	
Korea	1	
Kosovo	12	
Kuba	1	
Kyrgyzstán	11	

Laos	1	
Libanon	4	
Libye	2	
Litva	1	
Lotyšsko	2	
Maďarsko	4	
Makedonie	22	
Malajsie	1	
Maroko	4	
Mexiko	3	
Moldavsko	92	
Mongolsko	13	
Myanmar	3	3
Německo	9	
Nepál	4	
Nigérie	2	
Nizozemí	1	
Pákistán	1	1
Palestina	3	
Paraguay	1	
Peru	2	
Polsko	58	
Rakousko	2	
Rumunsko	72	
Rusko	574	2
Rwanda	1	
Řecko	4	
Slovensko	421	
Srbsko	38	
Srí Lanka	1	
Spojené státy americké	23	
Súdán	3	
Sýrie	8	
Švédsko	3	
Švýcarsko	1	
Tunisko	4	
Turecko	9	
Turkmenistán	1	
Ukrajina	1 003	6
Uzbekistán	15	
Velká Británie	41	
Venezuela	1	
Vietnam	129	
CELKEM	2 973	14

Zdroj: MV

NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE

Nelegální migrace v ČR v letech 2009 - 2019

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici	190	140	80	119	179	181	240	222	250	339	503
Nelegální pobyt	4 267	2 848	3 280	3 476	3 974	4 641	8 323	5 039	4 488	4 653	5 174
Celkem nelegální migrace (celkem zjištěno osob)	4 457	2 988	3 360	3 595	4 153	4 822	8 563	5 261	4 738	4 992	5 677

Zdroj: ŘSCP

Nelegální migrace v ČR – porovnání roku 2018/2019

	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	Absolutní číslo
Nelegální migrace (celkem zjištěno osob)	4 992	100,0	5 677	100,0	13,7	685
z toho:						
Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici	339	6,8	503	8,9	48,4	164
Nelegální pobyt	4 653	93,2	5 174	91,1	11,2	521

Zdroj: ŘSCP

Nelegální migrace v ČR v roce 2019 – TOP 10 dle kategorií

Nelegální pobyt			Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici		
	Zjištěno osob	tj. %		Zjištěno osob	tj. %
Celkem	5 174	100,0	Celkem	503	100,0
z toho TOP 10 státních příslušností:					
Ukrajina	1 456	28,1	Gruzie	133	26,4
Moldavsko	825	15,9	Ukrajina	48	9,5
Vietnam	353	6,8	Albánie	47	9,3
Rusko	237	4,6	Rusko	34	6,8
Uzbekistán	199	3,8	Čína	28	5,6
Gruzie	190	3,7	Indie	22	4,4
Kazachstán	155	3,0	Írán	17	3,4
Saudská Arábie	121	2,3	uprchlík 1951	15	3,0
Afghánistán	102	2,0	Spojené státy americké	13	2,6
Slovensko	92	1,8	Arménie	12	2,4

Zdroj: ŘSCP

Nelegální migrace v ČR v roce 2019 – dle kategorie a pohlaví

Nelegální pobyt			Celkem	Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici		Celkem	Celkový součet
Neuvedeno – věk do 15 let	Muž	Žena		Muž	Žena		
5	4 014	1 155	5 174	386	117	503	5 677

Zdroj: ŘSCP

Vysvětlivka: u některých dětí do 15 let nebylo uvedeno pohlaví

Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici – TOP 5 porovnání roku 2018/2019

Státní příslušnost	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	Absolutní číslo
Celkový součet	339	100,0	503	100,0	48,4	164
z toho:						
Gruzie	51	15,0	133	26,4	160,8	82
Ukrajina	28	8,3	48	9,5	71,4	20
Albánie	39	11,5	47	9,3	20,5	8
Rusko	17	5,0	34	6,8	100,0	17
Čína	19	5,6	28	5,6	47,4	9

Zdroj: ŘSCP

Nelegální migrace na území ČR dle kontinentů – porovnání roku 2018/2019

Kontinent	2018	2019	Změna oproti předchozímu období	
			v %	Absolutní číslo
Celkem	4 992	5 677	5,4	254
z toho:				
Afrika	265	302	14,0	37
Jižní Amerika	35	23	-34,3	-12
Severní Amerika	118	110	-6,8	-8
Asie	1 787	2 111	18,1	324
Evropa	2 731	3 091	13,2	360
jiné*	56	40	-28,6	-16

Zdroj: ŘSCP

*např. bez st. příslušnosti, nezjištěno, Austrálie a Oceánie

KONTROLNÍ ČINNOST A REPRESIVNÍ OPATŘENÍ

Počet a výše pokut za nedodržování zákona o zaměstnanosti uložených v roce 2019

Důvod pokuty	Počet uložených nepravomocných pokut	Výše uložených pokut v Kč
§ 139 odst. 1 písm. C) - přestupek, výkon nelegální práce fyzickou osobou § 5 písm. E)	21	61 700
§ 140 odst. 1 písm. C) - přestupek, umožnění výkonu nelegální práce podle § 5 písm. E) bodu 1 nebo 2	457	177 071 800
§ 140 odst. 1 písm. E) - přestupek, umožnění výkonu nelegální práce podle § 5 písm. E) bodu 3 (cizinec bez povolení k pobytu)	25	5 858 000

Zdroj: MPSV

Pozn. Jedná se o všechny pokuty uložené v období od 1. 1. Do 31. 12. 2019, tj. částečně se může jednat o pokuty za protiprávní jednání zjištěné kontrolami provedenými v předchozích letech. Počty pokut nelze sčítat, neboť jedna pokuta může zahrnovat více přestupků.

Represivní opatření vůči cizincům v letech 2009 – 2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet cizinců s vdaným správním vyhoštěním	3 064	2 507	2 153	2 006	2 020	2 149	3 009	3 539	5 119	5 713	7 067
Realizace správních vyhoštění	624	727	326	262	185	175	172	207	460	444	394
Soudy uložen trest vyhoštění	1 464	1 059	933	998	1 085	985	1 013	1 278	1 613	1 722	1 746

Zdroj: ŘSCP

Správní vyhoštění – srovnání 2018/2019

Období roku	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	Absolutní číslo
Počet osob, kterým bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění*	5 713	100,0	7 067	100,0	23,7	1 354
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	3 856	67,5	4 631	65,5	20,1	775
Moldavsko	888	15,5	1 171	16,6	31,9	283
Vietnam	96	1,7	157	2,2	63,5	61
Uzbekistán	107	1,9	122	1,7	14,0	15
Gruzie	50	0,9	120	1,7	140,0	70
Saúdská Arábie	101	1,8	82	1,2	-18,8	-19
Albánie	36	0,6	76	1,1	111,1	40
Rusko	91	1,6	69	1,0	-24,2	-22
Nigérie	10	0,2	65	0,9	550,0	55
Kazachstán	44	0,8	59	0,8	34,1	15
Počet osob s realizovaným správním vyhoštěním*	444	100,0	394	100,0	-11,3	-50
z toho TOP 5 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	244	55,0	159	40,4	-34,8	-85
Moldavsko	79	17,8	78	19,8	-1,3	-1
Nigérie	1	0,2	39	9,9	3800,0	38

Zdroj: ŘSCP

* počty osob, které byly v daném období zaevidovány do IS CIS – evidence VYH

Trest vyhoštění – srovnání 2018/2019

Období roku	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	Absolutní číslo
Počet osob, kterým byl uložen trest vyhoštění soudem*	1 722	100,0	1 746	100,0	1,4	24
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Ukrajina	492	28,6	510	29,2	3,7	18
Rumunsko	258	15,0	224	12,8	-13,2	-34
Moldavsko	164	9,5	186	10,7	13,4	22
Slovensko	157	9,1	168	9,6	7,0	11
Polsko	132	7,7	105	6,0	-20,5	-27
Bulharsko	105	6,1	71	4,1	-32,4	-34
Vietnam	72	4,2	69	4,0	-4,2	-3
Nigérie	20	1,2	69	4,0	245,0	49
Gruzie	20	1,2	57	3,3	185,0	37
Rusko	28	1,6	28	1,6	0,0	0
Počet osob s realizovaným trestem vyhoštění*	298	100,0	281	100,0	-5,7	-17
z toho TOP 3 (řazeno dle 2019):						
Slovensko	67	22,5	76	27,0	13,4	9
Ukrajina	54	18,1	48	17,1	-11,1	-6
Rumunsko	51	17,1	32	11,4	-37,3	-19

Zdroj: ŘSCP

* počty osob, které byly v daném období zaevidovány do IS CIS – evidence VYH

READMISNÍ SMLOUVY

Readmisní řízení se sousedními státy v letech 2009 – 2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem převzato osob podle readmisních smluv	671	371	487	446	627	628	1 656	381	612	888	1085
z toho:											
sousedními státy	143	108	85	95	83	144	1 369	151	126	105	144
stranou ČR	528	263	402	351	544	484	260	230	486	783	941
Celkem převzetí odmítnuto	14	6	39	35	139	420	186	79	75	75	95
z toho:											
sousedními státy	4	0	6	4	2	20	24	6	2	9	13
stranou ČR	10	6	33	31	137	400	162	73	73	66	82

Zdroj: ŘSCP

DOBROVOLNÉ NÁVRATY

Dobrovolně navrácené osoby dle státní příslušnosti v rámci programů asistovaných dobrovolných návratů v roce 2019

Státní příslušnost	Celkový počet státních příslušníků navrácených v rámci programů dobrovolných návratů		
	Realizováno MV	Realizováno IOM	Realizováno SUZ
Ukrajina	161	9	4
Moldavsko	80	1	
Gruzie	22	2	6
Uzbekistán	13	16	
Srbsko	13	1	4
Albánie	10		
Vietnam	9	15	
Kazachstán	4	2	21
Turecko	3		3
Bělorusko	3		
Mongolsko	4	4	3
Kyrgyzstán	2	6	2
Severní Makedonie	2		
Rumunsko	2		
Bulharsko	1	1	
Brazílie	1		
Ázerbájdžán	1		7
Irák	1		7
Nigérie	1		
Bolívie	1		
Afghánistán	1		1
Irán	1		4
Rusko	1	1	8
Jižní Korea	1		
Venezuela			3
Arménie		1	8
Libanon			1
Libye			4
Ghana		1	1
Keňa			1
Filipíny		1	
CELKEM	338	61	88

Zdroj: MV

MEZINÁRODNÍ OCHRANA

Žadatelé o mezinárodní ochranu v ČR v letech 2009 – 2019

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet žadatelů	1 258	833	756	753	707	1 156	1 525	1 478	1 450	1 701	1 922
Azyl udělen	157	75	125	113	49	95	82	148	29	47	61
Doplňková ochrana udělena*	132	28	104	270	149	256	194	302	118	118	86

Zdroj: MV

Poznámka: * tato forma ochrany se uděluje od září 2006

Žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2019

Celkem	Z toho		
	Opakované žádosti	Ženy	Nezletilí
1 922	344	536	283

Zdroj: MV

Žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2019 dle místa podání

Celkem	Z toho						
	PřS Praha Ruzyně	PřS Zastávka	ostatní azylová zařízení	ZZC	věznice	nemocnice	privát
1 922	466	1 180	177	9	39	7	44

Zdroj: OAMP

Rozhodnutí MV o mezinárodní ochraně v roce 2019

Celkem rozhodnutí	Z toho			
	Azyl udělen	Doplňková ochrana udělena	Negativní rozhodnutí	Řízení zastaveno
2 137	61	86	961	1 029

Zdroj: OAMP

Žádosti a rozhodnutí MV o prodloužení doplňkové ochrany v roce 2019

Celkem počet podaných žádostí	Rozhodnutí celkem	Z toho		
		Doplňková ochrana prodloužena	Doplňková ochrana neprodloužena	Řízení zastaveno
461	506	396	103	5

Zdroj: OAMP

Soudní přezkum cizineckých kauz - žaloby a kasační stížnosti v roce 2019

	Celkem	Z toho		Rozhodnutí – celkem	Z toho		
		S odkladným účinkem	Bez odkladného účinku		Zamítnutí či odmítnutí	Zastavení řízení	Zrušení a vrácení věci zpět
Žaloby	1 154	902	264	855	543	175	137
Kasační stížnosti	513	-	-	431	392	0	39

Zdroj: MV

Počet osob s platnou mezinárodní ochranou ke dni 31. 12. 2019

Celkem osob	Z toho			
	Ve formě azylu	Ve formě doplňkové ochrany	Žen	Nezletilých
2 058	954	1 104	958	284

Zdroj: MV

TRESTNÁ ČINNOST CIZINCŮ

Statistické výpočty stíhaných osob prodělaly v roce 2016 zásadní změnu. Není již počítána pouze nejzávažnější, ale veškerá trestná činnost, a to jak co do druhů spáchané trestné činnosti (pachatel je stíhán a tedy i započítán v rámci jednoho čísla jednacího pro více skutků), tak do místa spáchání (pachatel spáchal svou trestnou činnost a je započítán na území více útvarů). Vzhledem k těmto změnám je s minulým obdobím srovnatelný za roky 2016 až 2019 pouze celkový počet stíhaných osob v ČR.

Trestně stíhaní cizinci v ČR – meziroční změny v letech 2010-2019

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Trestně stíhané osoby celkem	112 477	114 975	113 026	117 682	114 611	101 883	93 379	87 168	84 990	86 209
meziroční změna	-10 758	2 498	-1 949	4 656	-3 071	-12 728	-8 504	-6 211	-2 178	1 219
v %	-8,7	2,2	-1,7	4,1	-2,6	-11,1	-8,3	-6,7	-2,5	1,4
z toho občané ČR	105 100	107 502	105 513	110 212	107 226	94 619	85 539	79 460	76 799	77 606
meziroční změna	-9 773	2 402	-1 989	4 699	-2 986	-12 607	-9 080	-6 079	-2 661	807
v %	-8,5	2,3	-1,8	4,5	-2,7	-11,8	-9,3	-7,1	-3,3	1,1
z toho cizinci	7 377	7 473	7 513	7 470	7 385	7 264	7 552	7 708	7 817	8 122
meziroční změna	-985	96	40	-43	-85	-121	288	156	109	305
v %	-11,8	1,3	0,5	-0,6	-1,1	-1,6	4,0	2,1	1,4	3,9

Zdroj: ÚSKPV

Trestně stíhaní cizinci v ČR dle státní příslušnosti – TOP 10 – porovnání let 2018/2019

Rok	2018	tj. %	2019	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	Absolutní číslo
Celkem	7 817	100,0	8 122	100,0	3,9	305
z toho TOP 10 (řazeno dle 2019):						
Slovensko	2 539	32,5	2 609	32,1	2,8	70
Ukrajina	1 602	20,5	1 798	22,1	12,2	196
Rumunsko	522	6,7	536	6,6	2,7	14
Polsko	614	7,9	481	5,9	-21,7	-133
Moldavsko	325	4,2	357	4,4	9,8	32
Vietnam	356	4,6	322	4,0	-9,6	-34
Bulharsko	327	4,2	307	3,8	-6,1	-20
Rusko	158	2,0	159	2,0	0,6	1
Německo	176	2,3	153	1,9	-13,1	-23
Gruzie	58	0,7	141	1,7	143,1	83

Zdroj: ÚSKPV

Vývoj trestné činnosti spáchané cizinci v ČR v letech 2007 – 2018

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stíhané osoby	7 377	7 473	7 513	7 470	7 385	7 264	7 552	7 708	7 817	8 122
Skutky	7 685	8 341	8 297	8 512	8 124	7 891	8 090	8 044	7 932	8 197
Skutky včetně dodatečné objasněnosti	8 701	9 346	9 325	9 595	9 821	8 960	9 246	9 317	9 127	9 441

Zdroj: ÚSKPV

Vývoj počtu stíhaných cizinců na území ČR a jejich podílu na počtu stíhaných osob dle vybraných druhů kriminality za období let 2013-2019

Druh kriminality	2013	tj. %	2014	tj. %	2015	tj. %	2016**	tj. %	2017	tj. %	2018	tj. %	2019	tj. %
Násilné činy	893	6,8	844	6,9	855	7,5	999	8,6	1 035	9,4	1 024	9,6	1 025	9,7%
Mravnostní činy	89	6,6	89	6,7	122	8,9	133	9,2	132	8,8	144	9,2	129	7,7%
Majetkové činy	1 889	5,2	1 664	4,8	1 628	6,0	1 717	6,8	1 898	7,9	1 777	8,0	1 855	7,9%
Ostatní kriminální činy**	1 850	8,6	1 708	8,5	1 529	8,5	1 635	8,6	1 633	8,8	1 751	8,8	2 024	9,7%
Zbývající kriminalita*	1 738	5,8	1 955	6,3	1 893	6,6	1 932	7,3	1 910	8,3	2 143	9,3	2 355	10,1%
Hospodářské činy	1 011	6,6	1 125	7,3	1 236	8,2	1 577	10,6	1 567	11,4	1 482	11,7	1 272	10,6%
Celková kriminalita	7 470	6,3	7 385	6,4	7 264	7,1	7 552	8,1	7 708	8,8	7 817	9,2	8 122	9,4%

Zdroj: ÚSKPV

Vysvětlivky:

* do kategorií „ostatní“ a „zbývající“ kriminalita jsou zařazeny skutkové podstaty trestných činů, které se svojí povahou nedají zařadit do jednotlivých druhů obecné kriminality

** od roku 2016 – celková kriminalita je rozdílná od součtu druhů kriminality

Poznámka: podíl se vztahuje k celkovému počtu stíhaných osob výhradně v rámci určitého druhu kriminality

Trestně stíhaní cizinci dle Krajských ředitelství policie v ČR - srovnání 2018/2019

Rok	2018	2019
hl. m. Praha	2 189	2 480
Středočeský kraj	914	998
Jihočeský kraj	407	383
Plzeňský kraj	668	617
Karlovarský kraj	232	223
Ústecký kraj	610	535
Liberecký kraj	411	421
Královéhradecký kraj	317	283
Pardubický kraj	284	257
kraj Vysočina	258	236
Jihomoravský kraj	704	774
Zlínský kraj	248	227
Olomoucký kraj	212	221
Moravskoslezský kraj	528	578

Pozn.: Celkové součty stíhaných cizinců v krajích nelze sčítat, jeden pachatel mohl být stíhán ve více krajích, a proto by tento součet neodpovídal celkovému počtu stíhaných cizinců.

Vývoj počtu skutků spáchaných cizinci dle jednotlivých druhů kriminality v letech 2010-2019

Druh kriminality	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Násilné činy	954	1 156	1 035	998	914	935	1 030	1 059	1 044	1 042
Mravnostní činy	171	208	122	102	112	184	147	160	156	154
Majetkové činy	2 410	2 441	2 671	2 747	2 402	2 247	2 247	2 407	2 241	2 270
Ostatní kriminální činy*	1 663	1 874	1 993	2 281	1 949	1 819	1 710	1 717	1 778	2 045
Zbývající kriminalita*	2 001	1 973	1 942	1 815	2 041	1 966	1 973	1 927	2 211	2 424
Hospodářské činy	1 502	1 694	1 562	1 652	2 403	1 808	2 139	2 046	1 693	1 505
CELKEM	8 701	9 346	9 325	9 595	9 821	8 960	9 246	9 317	9 127	9 441

Zdroj: ÚSKPV

Vysvětlivky: * do kategorií „ostatní“ a „zbývající“ kriminalita jsou zařazeny skutkové podstaty trestných činů, které se svojí povahou nedají zařadit do jednotlivých druhů obecné kriminality

Poznámka: podíl se vztahuje k celkovému počtu stíhaných osob výhradně v rámci určitého druhu kriminality

Trestně stíháno osob z toho občané ČR a cizinci – podle takticko-statistické kvalifikace (TSK) 643 nedovolené překročení státních hranic (§ 339, 340, 341, 343 trestního zákoníku) v letech 2010-2019

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem stíháno osob	77	78	189	138	97	161	48	48	34	57
z toho občané ČR	59	62	158	110	65	49	18	27	12	20
z toho cizinci	18	16	31	28	32	112	30	21	22	37
Podíl občanů ČR v %	76,6	79,5	83,6	79,7	67,0	30,4	37,5	56,3	35,3	35,1
Podíl cizinců v %	23,4	20,5	16,4	20,3	33,0	69,6	62,5	43,8	64,7	64,9

Zdroj: ÚSKPV

Poznámka: Vzhledem ke změně ve statistických výpočtech nelze specifikovat podle §§ 339, 340, 341, 343 trestního zákoníku)

Přehled o počtu vyhošťovacích, předběžných a vydávacích vazbách v roce 2019

Rok 2019 Okresní soudy IV. Vyhošťovací vazby		
Realizováno		69
Nerealizováno	celkem	20
	do 3 měsíců	15
	přes 3 měsíce do 1 roku	4
	přes 1 rok	1
Realizováno jinak		7

Rok 2019 Krajské soudy IV. Vyhošťovací vazby		
Realizováno		10
Nerealizováno	celkem	2
	do 3 měsíců	0
	přes 3 měsíce do 1 roku	2
	přes 1 rok	0
Realizováno jinak		0

Rok 2019 Krajské soudy IV. Předběžné a vydávací vazby		
Realizováno		4
Nerealizováno	celkem	0
	do 3 měsíců	0
	přes 3 měsíce do 1 roku	0
	přes 1 rok	0
Realizováno jinak		1

Rok 2019 Krajské soudy IV. Předběžné a vydávací vazby		
Realizováno		226
Nerealizováno	celkem	45
	do 3 měsíců	25
	přes 3 měsíce do 1 roku	13
	přes 1 rok	7
Realizováno jinak		168

Zdroj: MS

Vývoj počtu cizinců omezených na osobní svobodě v letech 2009 - 2019

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
obvinění	579	549	611	552	587	543	495	535	522	542	491
odsouzení	1 057	1 051	1 119	1 163	936	1 006	1 175	1 271	1 289	1 226	1300
Celkem	1 636	1 600	1 730	1 715	1 523	1 549	1 670	1 806	1 811	1 768	1 791

Zdroj: MS

SPECIFICKÉ PROJEKTY V OBLASTI MIGRACE A AZYLU

PROGRAM PODPORY A OCHRANY OBĚTEM OBCHODOVÁNÍM S LIDMI MV

Oběti v Programu v roce 2019 dle pohlaví

Pohlaví	Počet
Muži	11
Ženy	4
Celkem	15

Zdroj: MV

Počet obětí obchodování podle národnosti v letech 2003-2019

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Celkem
Země																		
Česká republika		2	3	4	5	4	3	3	2		4	1	2	2	9	6	8	58
Slovensko		3		1	1	1	1				4	1	1	2	1		1	17
Moldavsko	3								1						5			9
Ukrajina		1	6	3	3	7	8		1				1	2	5			37
Bulharsko		2	4		1				1			2		1				11
Vietnam	1		3	3	2			1	1		1				1			13
Rumunsko				3		6					14	39		7		1		70
Makedonie					2													2
Rusko	1	1			3	1												6
Kyrgyzstán		1			1	1												3
Lotyšsko		1	1															2
Uzbekistán						1												1
Brazílie						3												3
Thajsko							1											1
Honduras								2										2
Nigérie								1	2						1			4
Srí Lanka									1									1
Filipíny										1					2	9	6	18
Sierra Leone																1		1
neuvedeno									1									1
Celkem	5	11	17	14	18	24	13	7	10	1	23	43	4	14	24	17	15	260

Zdroj: MV

PŘEHLED PROJEKTŮ REALIZOVANÝCH V RÁMCI INTEGRACE CIZINCŮ A ŘÍZENÍ MIGRAČNÍCH TOKŮ V ROCE 2019

MINISTERSTVO VNITRA	2611
<i>Přehled míst s dostupností služeb center na podporu integrace cizinců</i>	<i>261</i>
<i>Přehled projektů ze státního rozpočtu realizovaných v rámci dotačního řízení na výdaje realizované v rámci (emergentních) projektů obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni v roce 2019.....</i>	<i>2633</i>
<i>Přehled projektů podpořených ze státního rozpočtu realizovaných NNO v rámci dotačního řízení „Integrace cizinců 2019“</i>	<i>264</i>
EU ZDROJE	2655
<i>Azylový, migrační a integrační fond (AMIF)</i>	<i>265</i>
MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ	267
PROJEKTY PODPOŘENÉ ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU NA SOCIÁLNÍ SLUŽBY	267
<i>Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na sociální služby s místní, regionální a celostátní působností v období 1. 1. – 31. 12. 2019.....</i>	<i>267</i>
PROJEKTY PODPOŘENÉ Z FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ EVROPSKÉHO SOCIÁLNÍHO FONDU (ESF) - OPERAČNÍHO PROGRAMU LIDSKÉ ZDROJE A ZAMĚSTNANOST (OP Z).....	268
<i>Investiční priorita 1.1. Přístup k zaměstnání</i>	<i>268</i>
<i>Investiční priorita 2.1. Aktivní začleňování, včetně začleňování s ohledem na podporu rovných příležitostí a aktivní účast a zlepšení zaměstnatelnosti.....</i>	<i>270</i>
<i>Investiční priorita 3.1 – Sociální inovace a mezinárodní spolupráce</i>	<i>272</i>
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY	273
<i>Přehled podpořených projektů v rámci dotačního programu „Podpora aktivit integrace cizinců na území ČR“ v roce 2019.....</i>	<i>273</i>
MINISTERSTVO KULTURY	274
PŘEHLED INTEGRAČNÍCH OPATŘENÍ MINISTERSTVA KULTURY REALIZOVANÝCH V ROCE 2019	274
VÝBĚROVÉ DOTAČNÍ ŘÍZENÍ	275
PŘEHLED AKTIVIT V OBLASTI MUZEÍ A GALERIÍ V ROCE 2019, PŘÍSPÍVAJÍCÍCH, I KDYŽ NEPŘÍMO TAKÉ K INTEGRACI CIZINCŮ	277
MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ	281
ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ VE ZDRAVOTNICTVÍ.....	281
<i>Počty zdravotnických pracovníků v ČR v roce 2019.....</i>	<i>281</i>

MINISTERSTVO VNITRA

Přehled míst s dostupností služeb center na podporu integrace cizinců

Moravskoslezský kraj: Bohumín, Bolatice, Bruntál, Čeladná, Český Těšín, Darkovice, Dobrá, Dolní Benešov, Dolní Lutyně, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Hať, Havířov, Horní Benešov, Horní Suchá, Horní Životice, Hradec nad Moravicí, Hlučín, Chotěbuz, Jablunkov, Karviná, Klimkovice, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Kunín, Ludgeřovice, Návší, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava, Ostrava – Centrum, Ostrava – Dubina, Ostrava – Hrabová, Ostrava – Hrabůvka, Ostrava – Mariánské Hory, Ostrava – Martinov, Ostrava – Moravská Ostrava, Ostrava – Petřkovice, Ostrava – Poruba, Ostrava – Přívoz, Ostrava – Svinov, Ostrava – Třebovice, Ostrava – Zábřeh, Ostravice, Paskov, Petřvald, Pržno, Příbor, Radvanice, Rychvald, Rýmařov, Řepiště, Staré Město, Starý Jičín, Štramberk, Třinec, Velká Polom, Velké Hoštice, Vítkov, Vřesina.

Pardubický kraj: Bystré, Býšť, Česká Třebová, Dašice, Heřmanův Městec, Hlinsko, Horní Jelení, Holice, Hrochův Týnec, Choceň, Choltice, Chrudim, Chvaletice, Chvojenec, Jablonné nad Orlicí, Králíky, Lanškroun, Lázně Bohdaneč, Letohrad, Litomyšl, Luže, Miřetice, Moravská Třebová, Nasavrky, Opatovice nad Labem, Osík, Pardubice, Polička, Proseč, Přelouč, Rohovládova Bělá, Ronov nad Doubravou, Seč, Sezemice, Skuteč, Slatiňany, Svitavy, Svojanov, Trhová Kamenice, Třemošnice, Ústí nad Orlicí, Včelákov, Vysoké Mýto, Zaječice, Žamberk, Živanice.

Plzeňský kraj: Alžbětín, Babylon, Bělá nad Radbuzou, Běšiny, Bezdržice, Blovice, Bor, Břasy, Červený Hrádek, Česká Kubice, Dobřany, Dobřív, Domažlice, Dražnov, Dyšina, Ejovice, Folmava, Heřmanova Huť, Holoubkov, Horažďovice, Horní Bříza, Horní Lukavice, Horšovský Týn, Houstoň, Hrádek u Rokycan, Chlumčany, Chodová Planá, Chodská Lhota, Chrást, Janovice, Kasejovice, Kařez, Kašperské Hory, Kaznějov, Kdyně, Klatovy, Klenčí pod Čerchovem, Kout na Šumavě, Kozojedy, Kozolupy, Kožlany, Kyšice, Lhota, Libkov, Líně, Lísková, Litice, Malešice, Manětín, Meclov, Měčín, Město Touškov, Mirošov, Mladotice, Mýto, Nalžovské Hory, Nemanice, Nepomuk, Nezvěstice, Nová Ves, Nýrsko, Nýřany, Olšany, Osek, Planá, Plánice, Plasy, Plzeň, Poběžovice, Polžice, Přeštice, Přimda, Radčice, Radnice, Rokycany, Spálené Poříčí, Staňkov, Staré Sedlo, Starý Plzenec, Strašice, Stráž, Stříbro, Sušice, Šťáhlavy, Švihov, Tachov, Těně, Trhanov, Třemošná, Újezd, Úněšov, Valcha, Vejprnice, Volduchy, Vrhavěč, Vysočany, Zbiroh, Zbůch, Zruč, Železná Ruda, Žihle, Žinkovy.

Zlínský kraj: Bílovice, Bojkovice, Bystřice pod Hostýnem, Dolní Němčí, Fryšták, Halenkov, Holešov, Hulín, Jasenná, Karolinka, Kroměříž, Kvasice, Luhačovice, Malenovice, Morkovice, Napajedla, Nový Hrozenkov, Ostrožská Nová Ves, Otrokovice, Rokytice, Rožnov pod Radhoštěm, Sazovice, Slavičín, Slušovice, Staré Město, Strání Květná, Topolná, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Uherský Ostroh, Újezd u Valašských Klobouk, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Velké Karlovice, Vizovice, Vsetín, Zlín, Zubří.

Jihočeský kraj: Bavorov, Bechyně, Benešov nad Černou, Bernartice, Blansko, Blatná, Borovany, Branišov, Černá v Pošumaví, České Budějovice, České Velenice, Český Krumlov, Číčenice, Dačice, Dolní Dvořiště, Dříteň, Dubné, Hluboká nad Vltavou, Holašovice, Horní Dvořiště, Horní Stropnice, Husinec, Chlum u Třeboně, Chrástky, Chvalšiny, Chýnov, Jankov, Jindřichův Hradec, Kájov, Kamenná, Kaplice, Kardašova Řečice, Kunžak, Ledenice, Lišov, Lomnice nad Lužnicí, Majdalena, Milevsko, Mirovice, Mydlovary, Netolice, Nová Bystřice, Nová Včelnice, Nová Ves nad Lužnicí, Nové Hrady, Novosedly nad Nežárkou, Olešník, Orlík nad Vltavou, Písek, Planá nad Lužnicí, Prachovice, Protivín, Rataje, Ražice, Rychnov u Nových Hradů, Sedlice, Slavonice, Soběslav, Staré Město pod Landštejnem, Strakonice, Stráž nad Nežárkou, Strážný, Soudoměřice, Suchdol nad Lužnicí, Štěpánovice, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Velešín, Veselí nad Lužnicí, Vimperk, Vlachovo Březí, Vodňany, Volary, Volyně, Žár.

Karlovarský kraj: Abertamy, Aš, Bečov, Březová u Sokolova, Bublava, Citice, Děpoltovice, Dolní Rychnov, Františkovy Lázně, Habartov, Hamříky, Hazlov, Horní Blatná, Horní Slavkov, Horní Žďár, Cheb, Chodov, Jáchymov, Jenišov, Karlovy Vary, Královské Poříčí, Kraslice, Krásné Údolí, Krásno, Kynšperk nad Ohří, Kyselka, Libá, Loket, Luby, Mariánské Lázně, Mnichov, Nejdek, Nová Role, Nové Hamry, Nové Sedlo, Ostrov, Potůčky, Přílezy, Radošov, Rotava, Skalná, Sokolov, Stráž nad Ohří, Svatava, Svatý Kříž, Šindelová, Teplá, Toužim, Útvina, Velichov, Velká Hleďsebe, Vintířov, Vojkovice, Vykmánov, Žlutice.

Liberecký kraj: Bedřichov, Bezděz, Bohatice, Bozkov, Bystročice, Černá Studnice, Česká Lípa, Český Dub, Desná, Dětřichovec, Doksy, Doubravice, Držkov, Dubá, Frýdlant v Čechách, Frýdlantsko, Frýdštejn, Hajnístě, Harrachov, Horní Maxov, Houska, Hrabětice, Hrádecko, Hrádek nad Nisou, Hodkovice nad Mohelkou, Hraniční, Hruboskalsko, Chrástava, Jablonec nad Nisou, Jablonné v Podještědí, Janov, Jilemnice, Jindřichovice pod Smrkem, Josefův Důl, Královské Poříčí, Kryštofovo Údolí, Liberec, Lišný, Lomnice nad Popelkou, Loučná, Malá Skála, Mimoň, Mníšek, Mrklov, Nové Město pod Smrkem, Nové Zákupy, Nový Bor, Oldřichov v Hájích, Osečná, Plavy, Poniklá, Provodín, Radimovice, Ralsko, Raspenava,

Rychnov u Jablonce nad Nisou, Semily, Sloup v Čechách, Staré Sedlo, Staré Splavy, Tanvald, Turnov, Turnov-Vesecko, Velké Hamry, Vysoké nad Jizerou, Zákupy, Železný Brod.

Olomoucký kraj: Bedihošť, Bělkovice – Laštany, Bělotín, Bohuňovice, Bohuslavice, Brodek u Přerova, Buk, Bukovany, Bystrovany, Čelechovice na Hané, Čehovice, Čekyně, Čelčice, Černotín, Daskabát, Dolany, Dolní Újezd, Doloplazy, Domašov, Drahanovice, Drahotuše, Droždín, Dřevnonice, Dub na Moravě, Dubany, Dubicko, Grygov, Hanušovice, Hlubočky, Hněvotín, Hrabší, Hrabová, Hranice, Hynkov, Charváty, Chomotou, Jakubovice, Javorník, Jedlí, Jeseník, Jindřichov, Jívová, Kojetín, Kokory, Konice, Kostelec na Hané, Kozlov, Kožušany-Tážaly, Křenovice, Kunčice, Laškov, Lázně Lipová, Lázníčky, Lázníky, Leština, Lhotka, Libavá, Libina, Lipník, Litovel, Lobodice, Loštice, Lukavice, Lutín, Mariánské Údolí, Mikulovice, Mohelnice, Moravičany, Mořice, Mostkovice, Mrsklesy, Nákl, Náměšť na Hané, Nezamyslice, Němčice, Nový Malín, Olomouc, Olomouc – Svatý Kopeček, Olšany, Olšovec, Oskava, Ostružná, Partutovice, Penčice, Pěčín, Pivín, Plumov, Polom, Postřelmov, Potštát, Prostějov, Přáslavice, Přemyslovice, Přerov, Ptení, Ramzová, Rapotín, Rokytice, Ruda nad Moravou – Hraběn, Samotičky, Skalka, Sobičky, Stříbrnice, Střítež nad Ludinou, Supíkovice, Špičky, Štarnov, Šternberk, Štít, Šumperk, Teplice nad Bečvou, Tovačov, Tršice, Troubky, Uničov, Ústí, Vápenná, Velká Bystřice, Velké Kunčice, Velké Losiny, Velký Týnec, Velký Újezd, Veselíčko, Veselíčko – Tupec, Véska, Vidnava, Víkřovice, Vrbátky, Vrchoslavice, Výkleky, Zábřeh, Zlaté Hory, Žulová.

Kraj Vysočina: Batelov, Brtnice, Brunka, Budišov, Bystřice nad Perštejnem, Česká Bělá, Dobronín, Dolní Cerekev, Dukovany, Dušejov, Fryšava pod Žakovou Horou, Golčův Jeníkov, Habry, Havlíčkova Borová, Havlíčkův Brod, Herálec, Hladov, Horní Cerekev, Horní Dubenky, Horní Lhotice, Hrotovice, Humpolec, Hybrálec, Chotěboř, Janštejn, Jaroměřice, Jemnice, Jihlava, Jimramov, Kamenice nad Lipou, Kamenice nad Rokytinou, Kostelec u Jihlavy, Košetice, Kožichovice, Krahulčí, Krucemburk, Křižanov, Ledec nad Sázavou, Lipnice nad Sázavou, Luka nad Jihlavou, Lukavec, Maleč, Měřín, Milíč, Mohelno, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Netín, Nová Říše, Nové Město na Moravě, Nové Veselí, Nový Rychnov, Okrouhlička, Okříšky, Opatov, Osová Bítýška, Ostrov nad Oslavou, Pacov, Pelhřimov, Plandry, Počátky, Polná, Přibyslav, Radostín nad Oslavou, Rouchanov, Senožaty, Sněžná, Stonařov, Světlá nad Sázavou, Svratka, Štoky, Tasov, Telč, Třebíč, Třešť, Úsobí, Velká Bíteš, Velké Meziříčí, Velký Beranov, Vilémov, Vladislav, Vojnův Městec, Vyskytná, Žďár nad Sázavou, Ždírec nad Doubravou, Želetava, Žirovnice.

Středočeský kraj: Mladá Boleslav – Bakov nad Jizerou, Bělá pod Bezdězem, Benátky nad Jizerou, Bezno, Boseň, Brandýs nad Labem, Branžež, Brodce nad Jizerou, Březina, Byšice, Čelákovice, Dobruška, Dolní Bousov, Dražice, Horka, Horní Počaply, Chotětov, Katusice, Kněžmost, Koryčany, Kosmonosy, Kosořice, Kropáčova Vrutice, Liběchov, Luštěnice, Mělnické Vtelno, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Mochov, Mšeno, Písková Lhota, Předměřice, Rohatsko, Řepov, Semčice, Skalsko, Sukorady, Vojkovice, Zálezlice, Židněves; Kutná Hora – Bílé Podolí, Čáslav, Český Brod, Drahelice, Hlízov, Hořátek, Chvalovice, Kamenné Zboží, Karlov, Kolín, Kostomlaty nad Labem, Kouřim, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Městec Králové, Milovice, Nové Dvory, Nymburk, Ovčáry, Pečky, Plaňany, Poděbrady, Přerov nad Labem, Rohozec, Sadská, Sendražice, Slavošov, Suchdol, Týnec nad Labem, Uhlířské Janovice, Vavřinec, Velim, Vrdy, Zámuky, Zruč nad Sázavou, Zvěřín, Ždánice, Žehušice, Žiželice; Benešov – Benešov, Bystřice, Čerčany, Divišov, Domašín, Heřmaničky, Chocerady, Jazlovce, Jesenice, Kostelec nad Černými Lesy, Křížov, Měchnov, Mirošovice, Mnichovice, Mrač, Načeradec, Nesvačily, Netvořice, Neveklov, Olbramovice, Ondřejov, Ostředek, Poříčí nad Sázavou, Postupice, Psáře, Říčany u Prahy, Sázava, Sedlec-Prčice, Stráňčice, Trhový Štěpánov, Týnec nad Sázavou, Vlašim, Votice; Příbram – Běleč, Beroun, Běstín, Bezděkov pod Třemšínem, Bohostice, Bohutín, Bor, Brod, Březnice, Bubovice, Čenkov, Černín, Černošice, Čisovice, Daleké Dušníky, Dlouhá Lhota, Dobrá Voda, Dobřichovice, Dobříš, Dolní Hbity, Dolní Roblín, Dubovice, Hodyně, Horčápsko, Horní Hbity, Hořovice, Hostomice, Hrachov, Hřimězdice, Hutě pod Třemšínem, Hvozďany, Chrast, Chrástky, Chrástičky, Chýnice, Jablonná, Jíloviště, Jince, Jinočany, Kamýk nad Vltavou, Karlík, Karlštejn, Komárov, Kozárovice, Králův Dvůr, Krásná Hora, Krašovice, Kuchař, Láz, Leletice, Lhotka, Libín, Lipiny, Liteň, Loděnice u Berouna, Lochovice, Malá Hraštice, Milín, Modřovice, Mokrovraty, Mořina, Namnice, Naryšov, Nečín, Nepřejov, Nestráovice, Nesvačily, Nová Ves pod Pleší, Nové Podlesí, Nový Knín, Nučice, Obořiště, Ohrazenice, Ořech, Oseč, Oslí, Pečice, Petrovice, Přovice, Počepice, Pročevily, Přední Háje, Příbram, Radotín, Rosovice, Rožmitál pod Třemšínem, Rudná, Řevnice, Řitka, Sádek, Sedlčany, Sedlice, Skalice, Skalka, Skuhrov, Smolotely – Praha, Solenice, Stará Huť, Staré Podlesí, Starosedelský Hrádek, Strýčkovy, Svaté Pole, Svinaře, Svojsice, Tachlovice, Teslíny, Tlustice, Tochovice, Třeboň, Třebesko, Tušovice, Vacíkov, Vápenice, Vilasova Lhota, Vlence, Vranovice, Všenory, Vševidy, Vysoký Chlumeč, Zadní Kopanina, Zadní Třebáň, Zalužany, Zbenice, Zbuzany, Zdice, Zduchovice, Žebrák; Kladno – Běleč, Bělá, Beřovice, Brandýsek, Braškov, Bratronice, Buštěhrad, Cvrčovice, Červený Újezd, Číčovice, Dobruška, Doksy, Dolany, Dolní Bezděkov, Drnek, Družec, Dubí, Horní Bezděkov, Hostivice, Houstoň, Hradečno, Hrdlív, Hřebeč, Jemníky, Jeneč, Jesenice, Kačice, Kladno, Kladno-Rozděl, Klecany, Knovíz, Kojetice, Koleč, Kolečovice, Kralupy nad Vltavou, Křivoklát, Láns, Ledce, Libušín, Makotřasy, Makotřasy, Malé Kyšice, Malé Přítočno, Neratovice, Nižbor, Nouzov, Nové Kročehlavy, Nové Strašecí, Olovnice, Ostrovec, Pchery, Pletený Újezd, Požáry, Přelíc, Rakovník, Roztoky, Rynholec, Slaný, Smečno, Staré Kročehlavy, Stehelčevy, Stochov, Středokluky, Svinařov, Švermov, Sýkořice, Třebichovice, Třebusice, Tuchlovice,

Únětice, Unhošť, Velká Dobrá, Velké Přítočno, Veltrusy, Velvary, Vinařice, Zajezd, Zbečno, Zlonice, Zvoleněves, Železná, Žilina, Žižice.

Přehled projektů ze státního rozpočtu realizovaných v rámci dotačního řízení na výdaje realizované v rámci (emergentních) projektů obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni v roce 2019

Žadatel	Dotace MV
Brno	1 347 300,00 Kč
Havlíčkův Brod	275 500,00 Kč
Pardubice	1 390 176,00 Kč
Plzeň	1 267 000,00 Kč
Praha 3	583 990,00 Kč
Praha 4	1 671 210,00 Kč
Praha 5	1 294 632,00 Kč
Praha 7	1 112 967,00 Kč
Praha 9	1 007 119,00 Kč
Praha 11	872 775,00 Kč
Praha 12	2 676 396,60 Kč
Praha 13	1 505 400,00 Kč
Praha 14	1 622 925,00 Kč
Praha 17	359 225,00 Kč
Praha-Libuš	1 503 639,00 Kč
Roudnice nad Labem	810 918,00 Kč
CELKEM	19 301 172,60 Kč

Přehled projektů podpořených ze státního rozpočtu realizovaných NNO v rámci dotačního řízení „Integrace cizinců 2019“

Žadatel	Název projektu	Dotace MV
Slovo 21, z. s.	Vítejte v ČR	5 922 740 Kč
Arcidiecézní charita Praha	Zapojení streetworkerů z řad cizineckých komunit do integrace cizinců	2 460 060 Kč
Poradna pro integraci z.u.	Asistence cizincům ze třetích zemí na pracovištích OAMP v Ústeckém kraji	1 411 581 Kč
Charita Česká republika	Asistenční infolinka v mongolském, vietnamském a ukrajinském jazyce	1 170 875 Kč
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí	Zdravotní péče a zdravotní stav cizinců v ČR	1 043 697 Kč
Diecézní charita Brno	Asistenční služby na Oddělení pobytu cizinců Jihomoravský kraj V.	955 713 Kč
Slovo 21, z. s.	Posílení interkulturních kompetencí pracovníků OAMP a dalších pracovníků veřejné správy, samosprávy a institucí	939 684 Kč
Slovo 21, z. s.	Rodina odvedle 2019	882 626 Kč
Slovo 21, z. s.	Slovo – bulletin pro cizince a o cizincích	785 074 Kč
Diecézní katolická charita Hradec Králové	Podpora integrace cizinců	629 470 Kč
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí	Indikátory integrace cizinců z třetích zemí v ČR	546 647 Kč
Poradna pro integraci z.u.	Barevná planeta 20.ROČNÍK	530 880 Kč
Nová škola, o. p. s.	Společně v knihovně - podpora knihovny jako přirozeného integračního centra	487 685 Kč
Diecézní charita České Budějovice	Asistenční služby poskytované cizincům na pracovišti OAMP České Budějovice VII.	452 935 Kč
Most pro o.p.s.	INFORMAČNÍ středisko pro cizince	414 238 Kč
Diecézní charita Plzeň	Asistenční služby na pracovišti OAMP v Plzni V.	338 436 Kč
Centrum pro integraci cizinců	Asistence na pracovištích OPC OAMP ve Středočeském kraji 2019	274 256 Kč
CELKEM		19 246 597 Kč

EU ZDROJE

V rámci fondů EU v oblasti vnitřních věcí probíhala v kalendářním roce 2019 realizace následujících programů.

Azylový, migrační a integrační fond (AMIF)

V roce 2019 pokračovala realizace, byla zahájena či ukončena realizace níže uvedených projektů. Většina projektů realizovaných v rámci AMIF jsou víceleté projekty.

Název organizace	Název projektu	Finanční podpora z AMIF	Celková hodnota projektu
Specifický cíl 1 - Azyl			
Ministerstvo vnitra ČR	Informační systém mezinárodní ochrany (IS AZYL III)	11 247 064 Kč	14 996 086 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	AZ Havířov – koupě a rekonstrukce rozšiřujícího objektu	63 552 318 Kč	84 736 425 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Domov v nové zemi*	2 624 759 Kč	3 499 679 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Domov v nové zemi II.*	2 624 262 Kč	3 499 016 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Komplexní poradenství pro žadatele o mezinárodní ochranu	17 317 939 Kč	23 090 586 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Komplexní poradenství žadatelům o udělení mezinárodní ochrany II.	17 025 435 Kč	22 700 581 Kč
Specifický cíl 2 - Integrace/legální migrace			
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Provoz Center na podporu integrace cizinců pro Liberecký kraj	8 482 320 Kč	11 309 760 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Provoz Centra na podporu integrace cizinců pro Olomoucký kraj	5 999 877 Kč	7 999 836 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Provoz Centra na podporu integrace cizinců pro Karlovarský kraj	7 299 990 Kč	9 733 320 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Provoz Centra na podporu integrace cizinců pro Zlínský kraj	5 999 962 Kč	7 999 950 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Provoz Centra na podporu integrace cizinců pro Plzeňský kraj	9 154 320 Kč	12 205 760 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Provoz Centra na podporu integrace cizinců pro Pardubický kraj	7 321 365 Kč	9 761 820 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Provoz Centra na podporu integrace cizinců pro Kraj Vysočina	5 999 919 Kč	7 999 893 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Provoz Centra na podporu integrace cizinců pro Jihočeský kraj	6 957 990 Kč	9 277 320 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Provoz Centra na podporu integrace cizinců pro Moravskoslezský kraj	7 507 327 Kč	10 009 770 Kč
META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů	Program na podporu pedagogických pracovníků při práci s žáky cizinci VIII	3 749 899 Kč	4 999 866 Kč
Jihomoravský kraj	Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců II	16 497 551 Kč	21 996 735 Kč
Diecézní katolická charita Hradec Králové	Integrační centrum pro cizince	9 000 000 Kč	12 000 000 Kč

Integrační centrum Praha, o.p.s.	Integrační centrum Praha VI	35 999 052 Kč	47 998 737 Kč
Poradna pro integraci, z.ú.	Centrum na podporu integrace cizinců v Ústeckém kraji	13 448 432 Kč	17 931 243 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Zřízení a provoz Centra na podporu integrace cizinců pro Středočeský kraj	22 433 515 Kč	29 911 354 Kč
Slovo 21, z. s.	Nový domov v České republice	7 306 542 Kč	9 742 056 Kč
Diecézní katolická charita Hradec Králové	Integrační centrum pro cizince	3 903 750 Kč	5 205 000 Kč
Jihomoravský kraj	Provoz Centra pro cizince JMK	7 157 059 Kč	9 542 746 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Provoz center na podporu integrace cizinců I.	16 263 670 Kč	21 684 894 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Provoz center na podporu integrace cizinců II.	16 265 211 Kč	21 686 948 Kč
Integrační centrum Praha, o.p.s.	Integrační centrum Praha VII.	14 816 349 Kč	19 755 132 Kč
Ministerstvo vnitra ČR	Využití interkulturních pracovníků na pracovištích pobytu cizinců a zlepšení kvality poskytování informací cizincům ze třetích zemí	52 499 790 Kč	69 999 721 Kč
Jihomoravský kraj	Spolu v našem kraji	7 221 981 Kč	9 629 309 Kč
META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů	Jako Ty	6 538 899 Kč	8 718 533 Kč
Poradna pro integraci, z.ú.	Centrum na podporu integrace cizinců v Ústeckém kraji	4 795 685 Kč	6 394 247 Kč
Specifický cíl 3 - Návraty			
Kancelář veřejného ochránce práv	Podpora účinného systému sledování nucených návratů	2 940 770 Kč	3 921 027 Kč
Ministerstvo vnitra – Ředitelství služby cizinecké policie	Návraty cizinců - realizace nucených návratů	9 375 000 Kč	12 500 000 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	IRIS	5 237 388 Kč	6 983 184 Kč
Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)	Asistované dobrovolné návraty a reintegrace	40 633 166 Kč	54 177 555 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Vybudování čistírny odpadních vod pro objekt ZC Balková	15 000 000 Kč	20 000 000 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Výměna oken a dveří v ZC Bělá - Jezová a a ZC Vyšní Lhoty	6 225 000 Kč	8 300 000 Kč
Ministerstvo vnitra - Ředitelství služby cizinecké policie	Pořízení návratových vozidel pro Policii České republiky	15 724 831 Kč	20 966 442 Kč
CELKEM		512 148 387 Kč	682 864 531 Kč

*Tento projekt byl realizován v rámci dvou specifických cílů a to specifického cíle 1 – Azyl a specifického cíle 2 – Integrace/legální migrace.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

PROJEKTY PODPOŘENÉ ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU NA SOCIÁLNÍ SLUŽBY

V období 1. 1. – 31. 12. 2019 odbor sociálních služeb a sociální práce MPSV poskytl ze státního rozpočtu na sociální služby s místní/regionální, nadregionální a celostátní působností, jejichž převažující cílovou skupinou byli imigranti a azylanti (cizinci), dotace ve výši 38 110 888 Kč. Jedná se především o poskytování sociálního poradenství cílové skupině imigrantů a azylantů. Zde je však nutné upozornit, že organizace poskytující sociální služby zahrnují mezi své uživatele také jiné cílové skupiny než imigranty a azylanty, a tudíž nelze přesně vyselektovat částku, která je posléze určena právě pouze této cílové skupině.

Některé sociální služby zároveň mají uvedenu i jako další cílovou skupinu „imigranti a azylanti“, ale jejich hlavní zaměření je například práce s osobami do 26 let, přičemž služba je zaměřena na mladé uprchlíky. Konkrétně v roce 2019 byla podpořena sociální služba Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s. - Podporované bydlení pro mladé uprchlíky (druh sociální služby domy na půl cesty), a to ve výši 734 780 Kč.

Jiné sociální služby mají jako převažující cílovou skupinu například: oběti trestné činnosti, oběti obchodu s lidmi, osoby v krizi, děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, osoby do 26 let věku opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní péče, pachatelé trestné činnosti, osoby s jakýmkoliv zdravotním postižením, rodiny s dítětem/děťmi apod. Z tohoto důvodu je tedy zcela nemožný výčet všech sociálních služeb, které poskytují sociální služby cizincům.

Je nutné ovšem zdůraznit, že výčet sociálních služeb ani vynaložené finanční prostředky nejsou kompletní, neboť kompletními údaji nebyly v době zpracování materiálu ještě dostupné.

Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na sociální služby s místní, regionální a celostátní působností v období 1. 1. – 31. 12. 2019

Druh služby	Název poskytovatele	Název služby	Místní pokrytí službou	Výše přiznané dotace k 27. 8. 2019
odborné sociální poradenství	InBáze, z. s.	InBáze, z. s. - Odborné sociální poradenství	Hlavní město Praha	1 159 000 Kč
	Sdružení pro integraci a migraci, o.p.s.	odborné sociální poradenství	Hlavní město Praha	1 260 000 Kč
	META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů	Poradenské a informační centrum pro mladé migranty	Hlavní město Praha	496 000 Kč
	Arcidiecézní charita Praha	Poradna pro migranty a uprchlíky	Hlavní město Praha	1 241 000 Kč
	Diecézní charita České Budějovice	Poradna pro cizince a migranty	Jihočeský kraj	497 000 Kč
	Diecézní charita Brno	CELSUZ - Služby pro cizince	Jihomoravský kraj	2 278 800 Kč
	Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	odborné sociální poradenství cizincům žijícím na území Jihomoravského kraje	Jihomoravský kraj	689 900 Kč
	Diecézní katolická charita Hradec Králové	Poradna pro cizince a uprchlíky	Královéhradecký kraj	1 089 000 Kč
	Most pro o.p.s.	Poradna pro cizince	Pardubický kraj	1 323 000 Kč

	Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Odborné sociální poradenství imigrantům na území Plzeňského kraje	Plzeňský kraj	745 768 Kč
	Diecézní charita Plzeň	Poradna pro cizince a uprchlíky Plzeň	Plzeňský kraj	1 970 000 Kč
	Arcidiecézní charita Praha	Poradna pro migranty a uprchlíky	Středočeský kraj	463 300 Kč
	Poradna pro integraci, z.ú.	Odborné sociální poradenství v Ústeckém kraji	Ústecký kraj	2 290 700 Kč
	Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Odborné sociální poradenství imigrantům a azylantům	Česká republika	1 220 949 Kč
	Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.	Sociální poradenství pro migranty	Česká republika	6 538 960 Kč
	Poradna pro integraci, z.ú.	Odborné sociální poradenství	Česká republika	5 963 046 Kč
sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	InBáze, z. s.	InBáze, z. s. - Sociálně aktivizační služby pro rodiny migrantů s dětmi žijícími v hl. m. Praze	Hlavní město Praha	823 000 Kč
sociální rehabilitace	Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.	Perspektiva - sociální rehabilitace pro migranty	Hlavní město Praha	1 032 000 Kč
	F POINT z.s.	sociální rehabilitace	Kraj Vysočina	5 749 000 Kč
	Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	sociální rehabilitace	Česká republika	550 304 Kč
terénní programy	Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Terénní programy	Plzeňský kraj	730 161 Kč
Celkem				38 110 888 Kč

Zdroj: MPSV

PROJEKTY PODPOŘENÉ Z FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ EVROPSKÉHO SOCIÁLNÍHO FONDU (ESF) - OPERAČNÍHO PROGRAMU LIDSKÉ ZDROJE A ZAMĚSTNANOST (OP Z)¹³⁹

Investiční priorita 1.1. Přístup k zaměstnání

Cílem této investiční priority je zvýšení zaměstnanosti podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných a znevýhodněných.

V rámci výzvy č. 40, 46, 53, 75 a 90 byly v této prioritní ose podpořeny následující projekty:

Název realizátora	Název projektu	Trvání projektu od	Trvání projektu do	Náklady celkem
Organizace pro pomoc uprchlíkům z.s.	Podpora uprchlíků	1. 5. 2017	30. 4. 2019	5 777 442,75 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Podpora cizinců při integraci na trh práce	1. 9. 2018	31. 8. 2020	4 888 500,00 Kč

¹³⁹ Pouze projekty, kde jsou cizinci (resp. imigranti a azylanti) hlavní cílovou skupinou.

Contact Line, o.p.s.	Vzdělávání a pracovní uplatnění cizinců v regionu Ústeckého kraje	1. 9. 2018	31. 12. 2019	5 715 655,00 Kč
Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.	KOMPLEX IN MB	1. 11. 2018	31. 10. 2021	5 013 390,00 Kč
VOLONTÉ CZECH, o.p.s.	VOL Zaměstnání ¹⁴⁰	1. 2. 2019	31. 1. 2022	14 453 628,00 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Podpora uprchlíkům při začlenění na trh práce	1. 1. 2020	31. 12. 2021	6 395 250,00 Kč

Zdroj: MPSV

Anotace projektů:

Organizace pro pomoc uprchlíkům: Podpora uprchlíků

Cílem projektu je zvýšení možnosti získat zaměstnání pro 120 uprchlíků žijících na území ČR. Snahou je zajistit bezproblémovou integraci. Aktivitami bude realizována individuální podpora cílové skupiny a mentoring při hledání zaměstnání a komunikaci se zaměstnavateli, vzdělávání v pracovníprávní problematice, možnost realizovat pracovní diagnostiku, další možnosti získání vzdělání nebo praxe. Celkem má být podpořeno 120 osob, 80 nad rámec bagatelní podpory, 26 osob má získat kvalifikaci a 35 absolvovat kurz českého jazyka.

Organizace pro pomoc uprchlíkům: Podpora cizinců při integraci na trh práce

Projekt je zaměřen na mentoring, individuální poradenství a vzdělávání cizinců ve čtyřech krajích ČR s cílem integrovat je úspěšně na trh práce. K dispozici budou i doprovodná opatření např. v podobě možnosti využít služeb psychologa či proplacení nostrifikací a překladů SŠ či VŠ diplomů. Předpokládá se podpora 80 osob, 60 z nich úspěšně v některé z oblastí podpory, min. 10 osob získá zaměstnání přímo v rámci realizace projektu.

Contact Line, o.p.s.: Vzdělávání a pracovní uplatnění cizinců v regionu Ústeckého kraje

Cílem projektu je zajištění komplexních, vzájemně navazujících poradenských, vzdělávacích a asistenčních služeb pro cílovou skupinu min. 36 neaktivních cizinců ze zemí mimo Evropské unie (dále jen „EU“) z regionu Ústeckého kraje. Všichni účastníci absolvují komplex aktivit směřovaných ke zlepšení jejich uplatnění na trhu práce. Minimálně 18 osob bude umístěno na konkrétní pracovní místo.

Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.: KOMPLEX IN MB

Projekt má zajistit dostupnou pomoc nezaměstnaným cizincům, věnovat se i prevenci nezaměstnanosti a spolu s tím vytvořit funkční síť relevantních aktérů v Mladé Boleslavi tak, aby místní prostředí bylo lépe připraveno na řešení konkrétních problémů imigrantů ve městě i případných budoucích ekonomických či migračních výkyvů. Celkem má být podpořeno 60 osob nad rámec bagatelní podpory, 40 osob si má zvýšit kvalifikaci.

VOLONTÉ CZECH, o.p.s.: VOL Zaměstnání

VOLONTÉ Czech o.p.s. reaguje na potřeby cílové skupiny v Integrovaném plánu rozvoje území Mladá Boleslav v oblasti zaměstnanosti a ve spolupráci s partnery agenturou práce DP WORK s.r.o. (DPW) a South East Asia - liaison, z.s. (SEA-I, dříve Klub Hanoi) realizuje projekt pro nízkokvalifikovanou neaktivní cílovou skupinu (především propuštěné vracející se vězně) a imigranty/cizince, kteří přicházejí do regionu na základě pracovních povolení vyřízených zaměstnavateli.

Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.: Podpora uprchlíkům při začlenění na trh práce

Cílem projektu je vyrovnání příležitostí při integraci na trh práce u 120 uprchlíků žijících na území ČR. Snahou je zajistit bezproblémovou integraci. Aktivitami bude realizována individuální podpora CS a mentoring při

¹⁴⁰ Imigranti a azylanti představují jednu ze dvou cílových skupin (vedle osob s nízkou úrovní kvalifikace).

hledán zaměstnání a komunikaci se zaměstnavateli, vzdělání v pracovně-právní problematice, možnost realizovat pracovní diagnostiku, další možnosti získání vzdělání a doprovodné aktivity.

V rámci investiční priority 1.1 probíhají regionální individuální projekty (dále RIP), které jsou realizovány prostřednictvím krajských poboček ÚP ČR. Cílové skupiny zahrnují především uchazeče o zaměstnání a zájemce o zaměstnání, osoby se zdravotním postižením, osoby s kumulací hendikepů na trhu práce a ekonomicky neaktivní osoby, včetně osob vracejících se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené. Zvláštní důraz je kladen na osoby znevýhodněné na trhu práce (např. osoby 55 – 64 let, osoby do 25 let věku, příslušníci etnických menšin a osoby s nízkou úrovní kvalifikace). Vzhledem k tomu, že se jedná o projekty realizované ÚP ČR, jsou do nich zařazovány osoby, které splňují podmínky pro evidenci na ÚP ČR. V rámci výzvy č. 4 je realizováno 13 projektů ve výši 1,3 mld. Kč a ve výzvě č. 10 je v realizaci celkem 37 projektů v celkové výši necelých 2,8 mld. Kč. V případě evidence imigranta (za splnění stanovených podmínek) či občana z jiné země EU jako uchazeče o zaměstnání je možné, aby byl zařazen do příslušného projektu, ve kterém mu bude zajištěna podpora při nalezení uplatnění na trhu práce, pokud v dalších charakteristikách splňuje podmínky cílové skupiny daného projektu. **Žádný z projektů však není zaměřen pouze na podporu cizinců jako jediné cílové skupiny.**

Investiční priorita 2.1. Aktivní začleňování, včetně začleňování s ohledem na podporu rovných příležitostí a aktivní účast a zlepšení zaměstnatelnosti

Cílem této investiční priority je zvýšení uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce a dále rozvoj sektoru sociální ekonomiky.

Ve výzvě č. 22 byl v letech 2016 - 2019 podpořen následující projekt:

Název realizátora	Název projektu	Trvání projektu od	Trvání projektu do	Náklady celkem
Diakonie ČCE-středisko celostátních programů a služeb	DOMA - Diakonie Otevírá Možnosti Azylantům/kám	1. 9. 2016	31. 8. 2019	9 525 662,50 Kč

Anotace projektu:

Diakonie ČCE-středisko celostátních programů a služeb: DOMA - Diakonie Otevírá Možnosti Azylantům/kám

Cílem projektu je zajistit komplexní dlouhodobou podporu 120 azylantům/kám v 6 krajích ČR při začleňování do české společnosti a především místní komunity. V rámci projektu bude cílové skupině poskytnuta individuální asistence při řešení běžných i problémových situací, účast na integračních aktivitách v komunitě, podpora dobrovolníka/ice jakožto „dobrého souseda/ky“ a vzdělávání v oblasti finanční a právní gramotnosti, rovných příležitostí a prevence pracovního vykořisťování.

V rámci výzvy č. 64 byl v roce 2017 a 2019 podpořen následující projekt:

Název realizátora	Název projektu	Trvání projektu od	Trvání projektu do	Náklady celkem
Contact Line, o.p.s.	Centrum vzdělávání a práce Contact	1. 9. 2017	31. 12. 2019	5 435 071,25 Kč

Anotace projektu:

Contact Line, o.p.s.: Centrum vzdělávání a práce Contact

Projekt nabízí uživatelům služeb integrační program s cílem motivovat a aktivizovat účastníky k uplatnění na trhu práce pomocí motivace a vzdělávacích aktivit a osvojením pracovních návyků v tréninkové tvůrčí dílně. Projekt je zaměřen na snížení rizika sociálního vyloučení u žen - cizinek, které pečují o děti, mají zdravotní

omezení či jim je více než 55 let. Během projektu bude osobám z cílové skupiny poskytnuta inovativní podpora v oblasti zaměstnávání a společenského začlenění s prvky komunitní práce.

V rámci výzvy č. 88 byly v roce 2019 podpořeny následující projekty:

Název realizátora	Název projektu	Trvání projektu od	Trvání projektu do	Náklady celkem
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Podpora integrace cizinců v ČR	1. 9. 2019	28. 2. 2022	6 601 906,25 Kč
South East Asia - liaison, z.s.	Adaptační program pro imigranty ve výkonu trestu	1. 1. 2020	31. 12. 2021	2 703 316,25 Kč

Anotace projektů:

Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.: Podpora integrace cizinců v ČR

Cílem projektu je vytvoření komplexního programu podpora prevence sociálního vyloučení cíleného na čtyři oblasti života cizince (ČJ, pobytový status, orientovanost v právech a povinnostech, orientace v běžném životě v ČR). Projekt se zaměřuje na realizaci kurzů ČJ jako přípravu na trvalý pobyt či občanství, na právní podporu, na semináře pro zvýšení znalostí práv a povinností a dobrovolnictví pro sblížení se s běžným českým životem a společností.

South East Asia - liaison, z.s.: Adaptační program pro imigranty ve výkonu trestu

Projekt se zaměřuje na výuku češtiny, integrační workshopy, individuální interkulturní poradenství a řešení kauz pro cílovou skupinu (převážně Vietnamci) ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Kynšperk, ale i mimo výkon trestu, a zároveň aplikuje vyzkoušené metody doplněné o nové prvky ve věznici Bělušice.

V rámci výzvy č. 95 byly v roce 2019 podpořeny následující projekty:

Název realizátora	Název projektu	Trvání projektu od	Trvání projektu do	Náklady celkem
EKS, z.s.	J sme v Praze doma	1. 8. 2019	31. 1. 2022	7 105 061,25 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Podpora péče o děti-cizince v hostitelských rodinách	1. 9. 2019	28. 2. 2022	2 114 010 Kč
Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.	Fenomén Nová půda	1. 8. 2019	31. 12. 2021	3 004 235 Kč
Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s.	Praha integruje	1. 9. 2019	28. 2. 2022	7 298 812,50 Kč
InBáze, z. s.	InBáze, z. s. - Podpora integrace cizinců na území hl. m. Prahy	1. 12. 2019	31. 5. 2022	9 895 623,75 Kč

Anotace projektů:

EKS, z.s.: Jsme v Praze doma

Cílem projektu je podpořit sociálně izolované migranty/ky k hlubšímu začlenění do společnosti i na trh práce, a to formou vzdělávání (čeština, pracovně-právní a pobytová legislativa, komunikační a sociální kompetence i hledání pracovního uplatnění), individuální poradenství a posílení jejich sociálních vazeb.

Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.: Podpora péče o děti-cizince v hostitelských rodinách

Projekt je zaměřen na zavedení inovací do praxe v českém systému Náhradní rodinné péče a podporu tzv. „hostitelských rodin“ dle §30 zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Jedná se o možnost dosud OSPOD jen minimálně využívanou. Cílem projektu je zavést běžně do praxe a metodicky nastavit tuto podporu pro nezletilé děti cizince bez zákonných zástupců umístěných v ČR do ústavní výchovy

Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.: Fenomén Nová půda

Projekt představuje komplex vzdělávacích potřeb v oblasti češtiny pro cizince a motivačních skupinových aktivit pro mladé cizince probíhajících zejména ve vzdělávacích a setkávacích prostorách CIC Nová půda v Praze 8. Cílem projektu je podpora začlenění migrantů do většinové společnosti výukou českého jazyka, posílením a rozvojem komunikačních schopností k lepšímu porozumění a bezkonfliktnímu soužití s majoritní společností a zároveň zlepšení jejich postavení na trhu práce v ČR.

Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s.: Praha integruje

Projekt se zaměřuje na aktivity směřující ke snižování bariér pro sociální začleňování migrantů (kurzy a praktické nástroje pro úředníky, interkulturní služby, analýza dostupnosti sociálních služeb a navazující doporučení) a zároveň posiluje orientaci a znalosti migrantů a migrantek (cílené právní poradenství, terénní sociální práce a semináře vedoucí ke zplnomocnění a orientaci ve společnosti).

InBáze, z.s.: InBáze, z. s. - Podpora integrace cizinců na území hl. m. Prahy

Cílem projektu je zajištění profesionální, stabilní a komplexní podpory cizincům a jejich rodinám žijícím na území HMP a posílit angažovanost v rámci integračního procesu. Aktivity projektu jsou zaměřené jak na individuální případovou, tak i skupinovou práci s CS.

Investiční priorita 3.1 – Sociální inovace a mezinárodní spolupráce

V rámci výzvy č. 24 byl v letech 2017 - 2019 podpořen následující projekt:

Název realizátora	Název projektu	Trvání projektu od	Trvání projektu do	Náklady celkem
Statutární město Brno	Zvyšování interkulturní propustnosti veřejných institucí ve městě Brně	1. 10. 2017	30. 9. 2019	8 159 125 Kč

Anotace projektu:

Cílem projektu je snižování bariér integrace cizinců v rámci veřejných institucí ve městě Brně prostřednictvím přenosu zahraniční dobré praxe a otestování několika opatření v podmínkách české veřejné správy. Podstatou projektu je založení pozice interkulturních pracovníků v rámci Magistrátu města Brna. Pozice interkulturního pracovníka reaguje na zvyšující se počet cizinců (v současnosti cca 30 000) a s tím spojenou komunikaci s veřejnými institucemi. Pro cizince je typická nízká frekvence kontaktu s úřady, případně je samotná komunikace náročná a v mnoha případech nemají ani úředníci příslušné kompetence pro komunikaci. Existenci těchto a dalších tzv. interkulturních bariér v rámci úřadů mají za úkol zmírnit/odstranit právě interkulturní pracovníci. Výstupem projektu je mimo jiné ukotvení pozice interkulturního pracovníka do strategických dokumentů města. Souběžně s fungováním interkulturního pracovníka proběhnou vzdělávací aktivity úředníků veřejné správy v Brně.

V rámci výzvy č. 124 byl v letech 2017 - 2019 podpořen následující projekt:

Název realizátora	Název projektu	Trvání projektu od	Trvání projektu do	Náklady celkem
Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s.	MĚSTA A INKLUZIVNÍ STRATEGIE	1. 9. 2017	31. 7. 2020	19 256 994 Kč

Na základě konkrétní poptávky z veřejné správy je projekt SIMI a FSV UK, ve spolupráci s MPSV, hl. m. Prahou a vybranými kraji, zaměřen na zmapování postupů a nástrojů v oblasti integrace cizinců na lokální úrovni, zhodnocení jejich efektivity, vznik metodiky, manuálu a databáze ověřených opatření, evaluace a formulace doporučení pro relevantní aktéry. Přináší i dobrou praxi ze zahraničí. Záměrem je vybudovat dlouhodobě využitelnou znalostní platformu, cílenou na inkluzivní strategie.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Přehled podpořených projektů v rámci dotačního programu „Podpora aktivit integrace cizinců na území ČR“ v roce 2019

Název žadatele	Název projektu	Celkem přiděleno
Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka, z.s.	Symposium 2019: Metodická a didaktická platforma pro lektory českého jazyka jako cizího jazyka v rámci integračního procesu cizinců na území ČR v roce 2019	106 750 Kč
Archa 777, z.s.	Archa 777 – Dětský klub pro cizince - Jirkov	97 000 Kč
Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.	Učíme (se) česky	561 840 Kč
F – POINT, z.s.	Cizinec ve třídě	236 684 Kč
Most pro, o.p.s.	Multiklub pod Mostem	573 496 Kč
Základní škola Varnsdorf, náměstí E. Beneše 469, okres Děčín	Jedeme dál	67 700 Kč
InBáze, z.s.	InBáze dětem a pedagogům 2019	290 704 Kč
META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů	Program na podporu pedagogů při vzdělávání dětí a žáků s OMJ	663 276 Kč
Mateřská škola, Praha 5 – Košíře, Podbělohorská 2185	Komunikační karty	96 000 Kč
Mateřská škola, Praha 4, Mírového hnutí 1680	Otevřená škola pro děti s OMJ, pomoc při zařazování dětí a jejich rodičů do naší společnosti	100 000 Kč
Základní škola J. Vohradského Šluknov, okres Děčín	Poznáváme nové kultury, učíme se toleranci a vzájemné spolupráci	206 550 Kč
Celkem		3 000 000 Kč

MINISTERSTVO KULTURY

PŘEHLED INTEGRAČNÍCH OPATŘENÍ MINISTERSTVA KULTURY REALIZOVANÝCH V ROCE 2019

Projekt: Portál mezikulturní dialog (www.mezikulturnidialog.cz) – zajištění provozu a aktualizace

Realizátor: Institut umění – Divadelní ústav

Celkem: 250 000 Kč, z toho OON 209 000 Kč

Anotace: Webový portál Mezikulturní dialog se dlouhodobě věnuje otázkám, které souvisí s migrací, cizinci, lidskými právy, národnostními, kulturními či náboženskými menšinami a s dalšími příbuznými tématy. Jde o otevřenou platformu především pro subjekty neziskového sektoru a jejich aktivity v oblasti kultury a vzdělávání zaměřené na téma mezikulturního dialogu, které přispívají k řešení cílů migrační a integrační politiky v ČR. Portál je koncipovaný jako otevřené fórum nabízející prostor pro diskuzi, zveřejňování názorů, komentářů a propagaci akcí samotnými organizátory.

<https://www.mezikulturnidialog.cz/>

Projekt: Okouzlení Afrikou

Realizátor: Moravské zemské muzeum

Celkem: 50 000 Kč, z toho OON 10 000 Kč

Anotace: Cílem projektu Okouzlení Afrikou bylo přiblížit téma vlivu Afriky na české umělce od začátku 20. století až do současnosti. Výstava tak byla ideálním prostorem pro realizaci jakéhokoli projektu, jehož cílem je hledat a nacházet vzájemné inspirace mezi jednotlivými kulturami.

Ačkoliv čeští umělci nevyrůstali v zemi s přímou koloniální minulostí, africké umění se stalo významným zdrojem jejich rozmanité tvůrčí inspirace. Cílem výstavy bylo zmapovat počátky, růst a kumulaci výtvarného zájmu o africký kontinent v kontextu českého výtvarného umění. Zastoupeni byli přední reprezentanti moderního českého výtvarného umění, jako František Kupka, Josef Čapek, Emil Filla, Alén Diviš, Antonín Pelc, Jan Křížek, František Tichý, František Hudeček, Milada Marešová nebo Oskar Spielmann. Ze současných umělců inspirovaných Afrikou výstava uvedla díla Františka Skály, Jiřího Anderleho, Jana Švankmajera, Petra Kvíčaly, Jana Pištěka, Jindry Víkové nebo Jaroslava Róny.

Komentované a bezplatně přístupné prohlídky se uskutečnily ve čtvrtek 24. října 2019 (v angličtině a ve vietnamštině) a ve čtvrtek 14. listopadu 2019 (v ruštině), vždy od 15. do 17. hodiny. Mezi zahraničními návštěvníky převažovali lidé produktivního věku, senioři, nechyběli ale ani studenti a rodiny s malými dětmi. Z vietnamské komunity přišla žádost o opakování prohlídky, z důvodu pracovního vytížení členů této komunity a byla pro ně zajištěna ještě jedna komentovaná prohlídka (mimo otevírací dobu muzea) v pondělí 25. listopadu 2019.

Připraveny a přeloženy byly rovněž doprovodné texty, přibližující a vysvětlující jednotlivé části výstavy, a to do angličtiny, vietnamštiny a ruštiny.

Projekt: My (Moravian) Gallery – programy Můj průvodce; Výpravy po městě**Realizátor:** Moravská galerie v Brně**Celkem:** 19 000 Kč**Můj průvodce**

Cílem programu je navazovat a udržovat spolupráci s cizinci žijícími v České republice, zapojit je jako lektory do vzdělávacích aktivit státní instituce a využít tak přirozeně i jejich síť kontaktů jako potenciálních návštěvníků galerie. V rámci tohoto programu proběhly v roce 2019 např. komentované prohlídky k aktuálním výstavám, série edukačních programů ke stálé expozici Art is here a speciální rodinný program pro rodiny cizinců s dětmi. Kromě dalších aktivit byly také jednou týdně realizovány speciální dílny pro mateřskou školu Creativ Kids, kterou navštěvují i děti cizinců žijících v Brně.

Výpravy po městě

Cílem programu bylo vytvořit a nabídnout cizincům žijícím v ČR zábavný, vzdělávací program, který by je seznámil s historií Jurkovičovy vily a jejím prostřednictvím také s politickým a kulturním vývojem v českých zemích.

V roce 2019 vznikl psaný scénář zážitkové larpové hry „Jurkovičova vila ve stroji času“, který byl přeložen do anglického jazyka. Jde o dvou a půl hodinový program, během něhož účastníci poznávají českou společnost ve třech historických obdobích (před 1. světovou válkou, po 1. světové válce a v 50. letech 20. století).

Projekt: Nabídka interkulturních služeb v Masarykově veřejné knihovně Vsetín**Realizátor:** Národní knihovna ČR**Celkem:** 60 000 Kč

Anotace: V rámci projektu byly v Masarykově veřejné knihovně Vsetín realizovány interkulturní služby sloužící k podpoře soužití různých kultur na území města. V rámci projektu proběhlo několik aktivit: 1) Pořízení cizojazyčné literatury, učebnic a dalších vhodných materiálů pro výuku češtiny; 2) Cílená propagace, spolupráce s Centrem pro integraci cizinců, prohlídky knihovny pro cizince; 3) Výstava „Živé pochodně jako forma politického protestu“, Živá knihovna – beseda „Za fasádou muslimské společnosti“ s Břetislavem Turečkem, vedoucím Centra pro studium Blízkého východu na Metropolitní univerzitě Praha, které předcházelo promítání filmů v rámci festivalu Global Migration Film Festival 2019 „Neporušený ráj“, „Adnanův otec (Abu Adnan)“.

VÝBĚROVÉ DOTAČNÍ ŘÍZENÍ

Výběrové dotační řízení bylo určeno na podporu projektů výrazně napomáhajících integraci cizinců žijících na území ČR do české společnosti prostřednictvím kultury.

Určení výběrového dotačního řízení: muzea, galerie, knihovny a další kulturní instituce a zařízení registrované nebo založené do 31. 12. 2017 vyjma státních příspěvkových organizací.

Podmínkou byla realizace projektů v úzké spolupráci s některým z center na podporu integrace cizinců nebo ve spolupráci s některou z organizací cizinců nebo spolky, jejichž hlavní činností je práce s cizinci. Tento program byl zaměřen na 3 základní oblasti: Integrace cizinců a její význam, Zprostředkování české kultury cizincům a Zprostředkování informací o cizích kulturách Čechům.

Pro rok 2019 byly vyhlášeny 3 výzvy (uzávěrky 15. 3. 2019, 13. 5. 2019 a 19. 7. 2019), do kterých byly přihlášeny celkem pouze 4 projekty, z nichž u jednoho projektu bylo usnesením zastaveno řízení pro formální nedostatky žádosti. Podpořeny byly 3 projekty v celkové výši 104 800 Kč.

Předkladatel	Projekt	Dotace
Máš umělecké střevo? z.s., Praha	Praha – hranice, integrace a aktivace cizinců za pomoci výtvarného umění	50 000 Kč
Knihovna města Olomouce, příspěvková organizace	(Ne)známé země	28 000 Kč
Hradecká kulturní a vzdělávací společnost, s.r.o., Hradec Králové	Královéhradecké setkání s českou kulturou a tradicemi	26 800 Kč
Celkem		104 800 Kč

Odbor umění, literatury a knihoven, oddělení literatury a knihoven v souladu s nařízením vlády č. 288/2002 Sb., kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven, v platném znění, a Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2017–2020 každoročně vyhlašuje dotační řízení Knihovna 21. století, určené knihovnám zapsaným v evidenci knihoven MK. Jedním z jeho okruhů je „Podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců“.

Dotace jsou poskytovány provozovatelům knihoven na nákup literatury v jazycích národnostních menšin a na akce, seznamující s jinými kulturami.

V roce 2019 byly podpořeny následující projekty:

Předkladatel	Název projektu	Dotace
Městská knihovna Český Těšín	Mezinárodní spolupráce knihoven/11.ročník Mezinárodního festivalu Čtení nad Olzou Český Těšín a Cieszyn. Nákup knih v polštině	30 000 Kč
Regionální knihovna Karviná, příspěvková organizace	Doplnění knihovního fondu polské literatury v rámci kulturních aktivit knihovny	23 000 Kč
Jablunkovské centrum kultury a informací, příspěvková organizace	Mezigenerační setkávání seniorů a dětí v regionu	25 000 Kč

Ve výběrových řízeních, vyhlašovaných odborem umění, literatury a knihoven, oddělením umění, jsou poskytovány dotace na podporu různých kulturních projektů z oblasti profesionálního umění, přičemž při jejich hodnocení ve výběrových dotačních řízeních je rozhodující umělecká, resp. odborná, kvalita projektů, nikoli jejich vztah k problematice cizinců a jejich integrace. Nicméně, některé z projektů dotovaných v roce 2019 ve větší či menší míře přispívají k integraci cizinců, především v oblasti rozvíjení vzájemných vztahů mezi komunitami.

V roce 2019 byly podpořeny následující projekty:

Oblast	Předkladatel	Název projektu	Dotace	Termín konání projektu	Místo konání projektu
Tanec	420PEOPLE, z. ú.	420PEOPLE 2019	750 000 Kč	celoročně	Praha + další místa v ČR
Hudba	zapsaný spolek SLOVO 21	Hudební program 20. Světového romského festivalu KHAMORO	50 000 Kč	květen – červen	Praha + Plzeň
Hudba	Rachot Produc-tion, s. r. o.	festival RESPECT PLUS	750 000 Kč	celoročně	Praha
Výtvarné umění	MeetFactory, o. p. s.	Výstavní a doprovodný program galerie MeetFactory 2019	800 000 Kč	celoročně	Praha
Celkem			2 350 000 Kč		

Ministerstvo kultury v oblasti kinematografie a médií nepodporuje projekty, které jsou primárně a zcela zaměřené na problematiku integrace cizinců, např. filmové festivaly, na nichž se filmy s touto problematikou mohou, ale nemusí vyskytnout. V roce 2019 byly podpořeny projekty, které se zaměřují na dokumentární

filmy postihující aktuální problémy české společnosti a lidskoprávní problematiku v různých částech světa. Dále pak projekty, které seznamují většinovou českou veřejnost se situací a životem v jiných zemích, kulturními aktivitami jiných národů s vědomím, že poznání těchto kultur přispívá k lepšímu vzájemnému soužití mezi rozdílnými národy, což je aktuálně celosvětově velmi diskutovanou otázkou. Obě skupiny projektů jsou realizovány formou festivalů a filmových přehlídek.

Přehled podpořených projektů v roce 2019

Žadatel	Projekt	Dotace	Místo a termín konání
EUROFILMFEST s.r.o.	26. Dny evropského filmu	500 000 Kč	Praha, další města v ČR
Asociace českých filmových klubů z. s.	45. Letní filmová škola	4 500 00 Kč	Uherské Hradiště, červenec
Člověk v tísni, o.p.s.	Jeden svět – Mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech, 21. ročník	4 800 000 Kč	Praha, další města v ČR březen/duben
FEBIOFEST s.r.o.	Mezinárodní filmový festival Praha – FEBIOFEST, 26. ročník	4 250 000 Kč	Praha, další města v ČR březen/duben
DOC DREAM services s. r. o.	Mezinárodní festival dokumentárních filmů, 23. ročník	4 900 000 Kč	Jihlava, říjen
FILMFEST s.r.o.	Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež. 59. ročník	10 000 000 Kč	Zlín, květen-červen
Celkem		28 950 000 Kč	

Odbor muzeí vzhledem ke své působnosti a odborné profilaci cíleně nepodporuje projekty zaměřené na problematiku integrace cizinců. V roce 2019 se však některé příspěvkové organizace v gesci tohoto odboru zabývaly danou problematikou a v rámci Koncepce integrace cizinců realizovaly projekty přímo cílené na tuto oblast. Přehled těchto projektů je uveden výše. V roce 2019 byly však realizovány další projekty napomáhající integraci cizinců do české společnosti v oblasti kultury.

V rámci podpory integrace cizinců v oblasti „informovanost“ odbor muzeí klade důraz, aby sbírkotvorné instituce v gesci odboru zajišťovaly ve všech stálých expozicích dvojjazyčné popisky Čj-Aj. Tento přístup je standardně prováděn i u významných výstav a platí u většiny krátkodobých výstavních projektů. Integrace cizinců je i nepřímo podporována prostřednictvím ediční činnosti příspěvkových organizací, kde jsou u řady publikací resumé v anglické nebo německé verzi.

PŘEHLED AKTIVIT V OBLASTI MUZEÍ A GALERIÍ V ROCE 2019, PŘÍSPÍVAJÍCÍCH, I KDYŽ NEPŘÍMO TAKÉ K INTEGRACI CIZINCŮ

Národní muzeum (NM)

1) Název: *Etnopiknik 2019*

Obsah: Třetí ročník festivalu z cyklu *Barevné nádvoří - 2019*, díky kterému mohli návštěvníci poznat rozmanité mimoevropské kultury přímo v centru Prahy. Cílem festivalu bylo představení jednotlivých mimoevropských kultur, podpora interkulturní komunikace mezi různými komunitami a zároveň prezentace role Náprstkova muzea v jejich uchovávání. Muzeum v rámci této akce vytváří prostor pro vedení multikulturního dialogu a pro vzájemné poznávání a obohacování. Do organizace akcí se zapojili i zástupci menšinových komunit žijících v ČR, v rámci akce prezentujících svou kulturu (tanec, hudbu, zvyky, jídlo atd.).

Místo a datum konání: Národní muzeum - Náprstkovo muzeum, 17. 8. 2019

Způsob financování: Rozpočet Národního muzea

2) *Název: Día de Muertos/Den mrtvých*

Obsah: Soubor akcí týkajících se mexického svátku Dne mrtvých, který je v Mexiku jedním z nejdůležitějších svátků doprovázený bujarými oslavami a je zapsaný na seznamu nehmotného kulturního dědictví UNESCO. Akce je připravována ve spolupráci mexické komunity žijící v České republice, Velvyslanectví Spojených států mexických a Národního muzea – Náprstkova muzea. Cílem je umožnit široké veřejnosti autentické mexické pojetí oslav Dne mrtvých a umožnění návštěvníkům se plně do oslav zapojit. Součástí akce byly přednášky, workshopy, hudba, tanec, promítání filmů, ochutnávky jídla atd.

Místo a datum konání: Náprstkovo muzeum, hlavní akce 1. - 2. 11. 2019, doplňkový program 18. 10. – 11. 11. 2019

Způsob financování: Rozpočet Národního muzea

Moravské zemské muzeum (MZM)

1) *Představení knihy Čtrnáct barev Vánoc - Jiný obraz svátků očima etnologa* autorky **PhDr. Jany Polákové, Ph.D.**, kurátorky Etnografického ústavu MZM. Akce se uskutečnila ve čtvrtek 31. ledna 2019 v Dietrichsteinském paláci za účasti téměř všech menšin uváděných v knize. Probíhala ochutnávka tradičních pokrmů, ukázky lidových tanců a vánočních obyčejů.

Knihy ve čtrnácti kapitolách popisuje způsob trávení Vánoc a zimních svátků, jak o něm hovořilo téměř 80 respondentů, u každé skupiny jsou uvedeny přepisy dvou vybraných rozhovorů – s ženou a mužem – a vše je doplněno fotografiemi. Publikace si klade za cíl představit na vzorku vyprávění obyčejných lidí, jaké varianty a podoby má jeden z nejmasovějších svátků, jakými prošel změnami od konce druhé světové války a jaké kulturní vzorce ho ovlivňují.

2) *Realizace projektu Czech-in ve výstavě Okouzlení Afrikou (bližší informace uvedeny výše).*

Slezské zemské muzeum (SZM)

Všechny výstavní areály SZM mají pro své návštěvníky připraveny průvodce ve třech cizojazyčných mutacích – v anglickém, německém a polském jazyce. Popisky na výstavách jsou rovněž přeloženy do anglického jazyka.

V roce 2019 připravilo SZM dvě výstavy v Historické výstavní budově, které se integraci cizinců věnovaly. Nejprve to byla výstava s názvem „Lidé z východu“, která se konala od 19. 7. do 30. 9. 2019. Výstavu tvořily fotografie věhlasného fotografa Jindřicha Štreita, který dokumentoval současnou situaci ukrajinské menšiny v České republice. Zaměřil se na dokumentaci pracovního, společenského a kulturního života představitelů jedné z nejpočetnějších a nejvýraznějších národnostních menšin u nás, a to na příkladu Moravy a Slezska. Snímky zavedly návštěvníky do prostředí dělnických ubytoven, nemocnic i folklorních souborů.

Druhá výstava s názvem „Polská a německá menšina ve Slezsku a na severní Moravě“ dosud probíhá v Historické výstavní budově. Výstava přibližuje dějiny německé a polské populace v našem regionu od roku 1918 do současnosti. Pozornost zaměřuje na politické, náboženské, spolkové a kulturní aktivity příslušníků menšin s důrazem na meziválečné aktivity. Výstava neopomíná také poválečné nucené odsuny německého obyvatelstva a situaci menšin v poválečném Československu. Akceptován je rovněž vývoj právního postavení menšin. Závěrečná část výstavy je věnována hlavním rysům polistopadových spolkových a kulturních aktivit německého a polského obyvatelstva.

K oběma výstavám vyšly také katalogy v českém jazyce s anglickým resumé.

Placeno z projektu NAKI.

Národní galerie v Praze (NGP)

NGP nabízí edukační programy o sbírkových expozicích v cizích jazycích pro školy (angličtina, němčina, francouzština). V těchto jazycích jsou pracovníci oddělení vzdělávání schopni pružně reagovat také na individuální poptávky edukačních programů a komentovaných prohlídek pro dospělé.

Muzeum umění Olomouc (MUO)

- 1) pokračování ve veškerých aktivitách mezinárodního projektu Rozlomená doba 1908-1928 (trvajících do roku 2020)
- 2) pokračování v aktivitách typu Dny židovské kultury a dalších
- 3) rozšiřování veškerých nadnárodních aktivit týkajících se Středoevropského fóra Olomouc (SEFO). Projekt je pravidelně aktualizován a jeho koncept rozšiřován

Veškeré projekty jsou financovány z rozpočtu MK ČR a běžných dotačních programů.

Národní technické muzeum (NTM)

Prezentační výstupy muzea jsou dlouhodobě s cílem vstřícnosti vůči cizincům realizovány tak, aby všechny texty – panely, popisky, průvodce, plakáty, byly v plném znění i v anglickém jazyce.

V rámci projektu s přesahem do roku 2019 „Edukační a doprovodné programy výstavy Made in Czechoslovakia aneb průmysl, který dobyl svět“, byl vytvořen mobilní průvodce výstavou, díky němuž měli cizinci k dispozici texty z výstavy v dalších jazykových mutacích – angličtina, němčina, italština, španělština a čínština. Edukační programy včetně cizojazyčných komentovaných prohlídek byly realizovány za podpory hlavního města Prahy v rámci Grantového programu výročí 100 let vzniku samostatného československého státu a 25 let České republiky.

Technické muzeum v Brně (TMB)

TMB nepřipravuje speciální programy zaměřené na integraci cizinců. Obecně problematika techniky však zcela běžně vychází ze vzájemné spolupráce vědců a techniků z různých států, jak v minulosti, tak v současnosti, vyjma válečných konfliktů.

V roce 2019 došlo v TMB k reorganizaci prezentace a činností lektorského oddělení i k doplnění stavu lektorských pracovníků.

U nových lektorů byl při výběru kladen důraz i na způsobilost realizovat programy a prohlídky pro veřejnost v minimálně jednom světovém jazyce;

Pro původní lektory, stejně tak nové pracovníky pracující s veřejností, zajistilo muzeum výuku cizích jazyků s důrazem na muzejní problematiku. Kurzy jsou vedeny českými lektory i zahraničními rodilými mluvčími, čímž dochází neustále ke zkvalitňování jazykové úrovně, která je základem pro budoucí práci s cizinci;

V roce 2019 realizovalo TMB patnáct doprovodných programů k výstavám a stálým expozicím, z toho pět bylo přeloženo a vedeno v cizím jazyce, v angličtině i němčině (Protože práce šlechtí, Dvacátým stoletím na kolech proletím, Svět je hrou s Fyzikou, Svět páry a vody, Za ostatným drátem, Nikola Tesla);

K doprovodným programům patří i praktická prezentace technických činností ve Výtvarně-technické dílně TMB, která rovněž nabízela a realizovala workshopy vedené v cizím jazyce, kde si primárně děti z rodin cizinců žijících na území ČR a děti účastníci se výměnných pobytů na základních i středních školách měly možnost vyzkoušet naživo historická řemesla spjatá s českou/moravskou technickou kulturou (Umění ve tmě, Po stopách Gutenberga, výroba dřevěných hraček, Kovolitecká dílna);

Realizovány byly všeobecné odborné prohlídky muzea pro zahraniční studenty středních škol i univerzit, prohlídky zahraničních studentů v rámci ERASMU Vysokého učení technického v Brně, návštěvy zahraničních hostů Masarykovy univerzity nejen v hlavní budově muzea, ale i na památkách TMB.

TMB vydává propagační materiály v anglickém a německém jazyce, které zasílá do informačních center u nás i v zahraničí.

Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě (MJAK)

MJAK připravilo pro cizince alespoň tyto okrajově tematické projekty:

- 1) dvojjazyčnou knihu Comenius Known and Unknown/Komenský známý neznámý, která se snaží popularizovat tuto osobnost, její dobu, život i myšlení populární formou, je využívána jak v partnerské instituci v Naardenu, tak se předpokládá její využití i u kolegů v muzeích v Sárospataku a v Lešně, více zde: <http://www.mjakub.cz/?idk=pub24>
- 2) dvojjazyčnou mutaci webového projektu „Řemeslo jako vyšití - The Embroidery Craft“ (<http://remesla.mjakub.cz/en-us>)
- 3) vícejazyčný výstavní projekt „JAK chtěl změnit svět“ v maďarské a v anglické mutaci, což je putovní výstava o J. A. Komenském a byla vystavena v Sárospataku ([http://www.mjakub.cz/jak-chtel-zmenit-svet-\[12-hu-2\]-orbis-pictus?idc=1834](http://www.mjakub.cz/jak-chtel-zmenit-svet-[12-hu-2]-orbis-pictus?idc=1834)) a v anglické mutaci byla vystavena v Naardenu.

Muzeum loutkářských kultur (MLK)

MLK vzhledem ke své velikosti nemá žádný projekt integračního zaměření. Nicméně od roku 2016 MLK zaměstnává na základě výběrového řízení jednoho kurátora původem z Kuby, který prošel azylovým řízením, je plně integrován (uznané vzdělání na DAMU Praha, řidičský průkaz složený v českém jazyce, české jazykové zkoušky na úrovni B2, trvalá pracovní smlouva, trvalé bydliště). V mnohých těchto krocích mu MLK bylo nápomocné.

Památník Lidice (PL)

PL svými projekty přispívá ke stavění mostů mezi národnostmi, rasami, různými skupinami osob.

Projekty PL jsou otevřené všem národnostem (Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice, které se každoročně účastní desítky tisíc dětí z 70-80 zemí světa nebo Mezinárodní vědomostní soutěž Lidice pro 21. století, které se účastní tisíce dětí ze zemí střední Evropy).

Stálé expozice a výstavy PL jsou dostupné vždy v anglickém jazyce, velmi často i v německém jazyce a stálá expozice „...a nevinní byli vinní...“ přibližující události lidické tragédie z 10. června 1942 jsou navíc i v ruštině a francouzštině.

Příběh obce Lidice, který má univerzální a hluboké poselství, je stále přístupný velmi široké skupině osob, které pobývají v naší zemi.

Památník národního písemnictví (PNP)

Projekty se zaměřením na podporu integrace cizinců se v roce 2019 v PNP konaly pouze v rámci cyklu pořadů ***Doteky světové literatury***, který od r. 2015 pořádá společnost Praha, město literatury v rámci celosvětového projektu KREATIVNÍ MĚSTA LITERATURY UNESCO. PNP je spolupracující organizací na tomto projektu.

Uměleckoprůmyslové museum v Praze (UPM)

Cizinci, kterými jsou převážně zahraniční turisté, jsou významnou cílovou skupinou UPM, tvoří více než 50 % návštěvníků, proto jsou veškeré výstavní projekty komunikovány standardně v českém i anglickém jazyce, stejně tak jako odborné publikace, vydávané ve dvou jazykových mutacích či s resumé v cizím jazyce. Stejně tak jsou i edukační základy výstav, tzn. aktivní zóny, edukační průvodci i pracovní listy připravovány v české i anglické verzi. V různých jazykových mutacích (AJ, NJ), nabízíme komentované prohlídky výstav a procházky po architektuře Prahy. Tím jsou tyto akce též přístupné cizincům v ČR žijícím.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

ZAMĚŠTNÁVÁNÍ CIZINCŮ VE ZDRAVOTNICTVÍ

Z dostupných dat je patrné, že největší podíl tvoří cizinci mezi lékaři, zhruba 10 %, z toho nejvíce připadá na občany Slovenska (7,4 %). Dále jsou zubní lékaři (8,4 %) a farmaceuti (5,4 %). Mezi sestrami jsou cizinci zastoupeni 2,6 %. Další členění viz následující tabulka.

Počty zdravotnických pracovníků v ČR v roce 2019¹⁴¹

	Počet celkem	Stání příslušnost evidovaná v NRZP				
		Česká republika	Cizinci celkem	Slovenská republika	Jiná země EU	Ostatní země
CELKEM**						
Lékaři	42 887	38 720 (90,3 %)	4 167 (9,7 %)	3 174 (7,4 %)	108 (0,3 %)	885 (2,1 %)
Sestry*	95 668	93 144 (97,4 %)	2 524 (2,6 %)	1 859 (1,9 %)	70 (0,1 %)	595 (0,6 %)
Ostatní NLZP	70 631	68 574 (97,1 %)	2 057 (2,9 %)	1 353 (1,9 %)	131 (0,2 %)	573 (0,8 %)
Zubní lékaři	5 161	4 726 (91,6 %)	435 (8,4 %)	178 (3,4 %)	32 (0,6 %)	225 (4,4 %)
Farmaceuti	5 370	5 079 (94,6 %)	291 (5,4 %)	268 (5,0 %)	2 (0,0 %)	21 (0,4 %)
Nemocnice akutní péče						
Lékaři	28 630	25 123 (87,8 %)	3 507 (12,2 %)	2 687 (9,4 %)	73 (0,3 %)	747 (2,6 %)
Sestry*	61 946	59 947 (96,8 %)	1 999 (3,2 %)	1 471 (2,4 %)	40 (0,1 %)	488 (0,8 %)
Ostatní NLZP	37 123	35 896 (96,7 %)	1 227 (3,3 %)	756 (2,0 %)	86 (0,2 %)	385 (1,0 %)
Ambulantní zařízení						
Lékaři	18 838	17 966 (95,4 %)	872 (4,6 %)	706 (3,7 %)	39 (0,2 %)	127 (0,7 %)
Sestry*	27 530	27 128 (98,5 %)	402 (1,5 %)	297 (1,1 %)	21 (0,1 %)	84 (0,3 %)
Ostatní NLZP	15 949	15 524 (97,3 %)	425 (2,7 %)	293 (1,8 %)	27 (0,2 %)	105 (0,7 %)
Ostatní zařízení						
Lékaři	4 520	4 117 (91,1 %)	403 (8,9 %)	321 (7,1 %)	5 (0,1 %)	77 (1,7 %)
Sestry*	10 419	10 199 (97,9 %)	220 (2,1 %)	168 (1,6 %)	12 (0,1 %)	40 (0,4 %)
Ostatní NLZP	18 963	18 522 (97,7 %)	441 (2,3 %)	334 (1,8 %)	19 (0,1 %)	88 (0,5 %)

Zdroj: MZ

* Sestry: § 5 Všeobecná sestra, § 5a Dětská sestra, § 6 Porodní asistentka, § 21b Praktická sestra

** Celkové počty nejsou součtem jednotlivých typů zdravotnických zařízení, zdravotničtí pracovníci mohou pracovat zároveň ve více typech zařízení.

¹⁴¹ Údaje vychází z dat Národního registru zdravotnických pracovníků (NRZP) ve stavu k 6. 2. 2020. Do analýzy jsou zahrnuti pouze zdravotničtí pracovníci nahlášení do NRZP jako aktuálně zaměstnaní. Analýza může být ovlivněna úplností dat, k 6. 2. 2020 do NRZP odevzdalo údaje 100 % (137 ze 137) poskytovatelů nemocnic akutní péče, pouze 66,8 % (17 816 z 26 652) poskytovatelů ambulantní péče a pouze 69,3 % (1 640 z 2 365) poskytovatelů ostatních typů.